LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

43

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C. AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ, ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIŢIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1966

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

43

Martie—iunie 1921

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1966

www.dacoromanica.ro

PREFAŢA

Volumul 43 al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise în martie—iunie 1921, în perioada cînd partidul comunist şi Statul sovietic treceau la noua politică economică.

Locul central în acest volum îl ocupă lucrările consacrate fundamentării teoretice şi explicării n.e.p.-ului, precum şi cele legate de activitatea practică desfăşurată de Lenin pentru traducerea în viaţă a noii politici economice. Scrierile din această perioadă vădesc lupta intransigentă dusă de Lenin pentru întărirea unităţii partidului, pentru lărgirea democraţiei interne de partid ; în ele este dezvăluită însemnătatea sindicatelor în noile condiţii, este analizată politica naţională a partidului, precum şi alte probleme.

Trecerea la construcţia socialistă paşnică avea loc în condiţii deosebit de complexe. În lucrările cuprinse în acest volum se face o analiză profundă a situaţiei externe şi interne a ţării. Burghezia internaţională, care suferise o înfrîngere în războiul făţiş împotriva Puterii sovietice, urzea împotriva ei planuri de sugrumare economică. Totodată, asupra Statului sovietic continua să planeze pericolul unui atac militar. Dar, după cum arăta Lenin, realizarea planurilor imperialiştilor era împiedicată de ascuţirea contradicţiilor dintre statele imperialiste şi a contradicţiilor de clasă din ţările capitaliste, de intensificarea mişcării de eliberare naţională din colonii şi semicolonii, precum şi de sprijinul pe care proletariatul internaţional îl acorda primului stat socialist din lume. Datorită tuturor acestor fac-

www.dacoromanica.ro

tori, în prima jumătate a anului 1921 situaţia internaţională a Ţării sovietice s-a consolidat şi s-a creat „un oarecare echilibru" de forţe, deşi el era „temporar şi instabil" (vezi volumul de faţă, p. 349).

Guvernul sovietic, călăuzindu-se după principiul leninist al coexistenţei paşnice dintre cele două sisteme, a încheiat o serie de acorduri cu unele ţări din Occident şi Orient (Finlanda, Polonia, Persia (Iranul), Afganistanul, Turcia şi altele). Au fost stabilite relaţii comerciale reciproc avantajoase cu Anglia şi Germania. Succesele obţinute în acea perioadă pe arena internaţională au fost apreciate de Lenin ca o mare victorie, care permitea Republicii să-şi concentreze forţele în direcţia muncii paşnice, constructive.

Situaţia internă a Statului sovietic era extrem de grea. După patru ani de război imperialist şi trei ani de război civil şi după intervenţia militară străină, economia naţională se afla într-o stare de extremă ruină. Primăvara anului 1921 a adus şi ea noi greutăţi economice. Seceta a făcut să se agraveze mizeria maselor muncitoare. Ţara ducea o lipsă acută de combustibil, cele mai multe întreprinderi nu lucrau şi pe numeroase linii de cale ferată încetase orice activitate. Agravarea considerabilă a situaţiei economice a făcut să apară serioase complicaţii de ordin politic. Clasa muncitoare se destrăma, o anumită parte din ea se declasa. Toate acestea duceau la o slăbire a bazei sociale a dictaturii proletariatului, puneau în pericol existenţa Puterii sovietice. Ţăranii se arătau nemulţumiţi de sistemul predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole, care îi lipsea de un stimulent pentru dezvoltarea gospodăriilor lor. Politica „comunismului de război", care fusese impusă de război, se arăta a fi în flagrantă contradicţie cu noile condiţii ale construcţiei economice paşnice. De nemulţumirea ţăranilor, de greutăţile de trecere a ţării de la starea de război la cea de pace au încercat să profite rămăşiţele partidelor contrarevoluţionare — cadeţii, eserii, menşevicii, anarhiştii şi naţionaliştii burghezi. În unele regiuni, aceştia au reuşit să dezlănţuie răscoale chiabureşti. La începutul lunii martie 1921 a izbucnit o rebeliune la Kronstadt, organizată de partidele mic-burgheze şi de albgardişti. Agravarea situaţiei

www.dacoromanica.ro

interne a provocat unele oscilări printre membrii de partid mai şovăielnici.

În aceste condiţii extrem de grele şi de complicate, partidul comunist şi conducătorul său, V. I. Lenin, au dat dovadă de o genială previziune în stabilirea căilor de construire a socialismului, bazată pe profunda cunoaştere a legilor dezvoltării sociale.

Volumul de faţă începe cu materialele Congresului al X-lea al partidului, care a avut loc între 8 şi 16 martie 1921 şi care a marcat trecerea, de importanţă istorică, a ţării de la „comunismul de război" la noua politică economică. În acest volum sînt publicate 27 de documente referitoare la acest congres, dintre care 12 apar pentru prima oară în Operele lui Lenin. Aceste materiale reflectă ampla activitate depusă de Lenin pentru pregătirea congresului şi în timpul lucrărilor lui. Lenin a rostit cuvîntarea de deschidere a congresului şi a prezentat rapoarte cu privire la următoarele probleme principale de pe ordinea de zi : activitatea politică a C.C. al P.C. (b) din Rusia, înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură, cu privire la unitatea partidului şi devierea anarho-sindicalistă ; a rostit cuvîntul de încheiere la fiecare din aceste probleme, a ţinut o cuvîntare despre sindicate şi alta în legătură cu combustibilul, precum şi cuvîntarea de încheiere a lucrărilor congresului. Tot el a scris proiectele principalelor rezoluţii (vezi p. 87—99). Congresul al X-lea a fost primul congres al P.C. (b) din Rusia care s-a întrunit în timp de pace. Noua situaţie permitea partidului comunist şi Statului sovietic să-şi consacre întreaga activitate rezolvării problemelor economice.

În cuvîntările rostite la congres, ca şi în lucrările scrise ulterior, îndeosebi în broşura „Despre impozitul în natură", Lenin a fundamentat din punct de vedere teoretic necesitatea noii politici economice în perioada de trecere de la capitalism la socialism, a dezvăluit esenţa şi însemnătatea ei.

Într-o ţară în care imensa majoritate a populaţiei o formează micii producători proprietari de pămînt, arăta Lenin, revoluţia socialistă poate să aibă succes numai în cazul unei înţelegeri între proletariat, care ţine în mîinile sale puterea

www.dacoromanica.ro

de stat, și majoritatea populației țărănești. De aceea el considera că principalul conținut al noii politici economice îl constituie statornicirea unei alianțe trainice între clasa muncitoare și țărănime, în care (alianță) vedea principiul suprem al dictaturii proletariatului, temelia Puterii sovietice, condiția de căpetenie pentru construirea cu succes a socialismului. 10—20 de ani de relații juste cu țărănimea, spunea el, și victoria pe plan mondial va fi asigurată. Forma politică-militară a acestei alianțe, care se făurise în perioada războiului civil și a intervenției militare străine, s-a dovedit a fi nesatisfăcătoare în vreme de pace. Era absolut necesar să se asigure o alianță economică trainică între muncitori și țărani, o strînsă legătură economică între oraș și sat.

Definind căile concrete și metodele politicii economice a dictaturii proletariatului, Lenin a arătat că noua politică economică era o continuare și o dezvoltare a planului de făurire a bazei economice socialiste, care fusese trasat în primăvara anului 1918. Ținînd seama de specificul situației din 1921, el a elaborat sub toate aspectele problema folosirii pieței, a comerțului. Formele de legătură economică dintre industrie și agricultură au fost stabilite treptat, pe baza experienței. La începutul perioadei de trecere la noua politică economică, Lenin socotea că e posibil să se admită libertatea comerțului numai în cadrul circuitului local, considerînd că legătura economică dintre oraș și sat o va constitui schimbul de mărfuri organizat prin intermediul organelor de stat și cooperație. Mai tîrziu, în toamna anului 1921, el a ajuns la concluzia că singura formă acceptabilă de legătură între țărani — ca mici producători de mărfuri — și industrie este comerțul.

Lenin a avut în vedere că libertatea comerțului particular înseamnă, într-o oarecare măsură, o reînviere a elementelor capitaliste, că acest fenomen prezintă un anumit pericol. Dar n.e.p.-ul, sublinia el, nu presupune de loc o libertate deplină pentru comerț. Puterea sovietică îl îngrădea și-l reglementa, pornind de la interesele dictaturii proletariatului, și în același timp desfășura comerțul de stat și cooperatist. Lenin arăta că trebuie „să dezvoltăm schimbul prin toate mijloacele, cu orice preț, fără să ne temem de capitalism, fiindcă acestuia i s-a fixat la noi (în economie prin

www.dacoromanica.ro

exproprierea moşierilor şi a burgheziei, iar în politică prin instaurarea puterii muncitoreşti-ţărăneşti) un cadru destul de îngust, destul de «moderat»" (p. 235—236).

Elaborînd noua politică economică, Lenin socotea că e necesar să fie îndreptat capitalul privat pe făgaşul „capitalismului de stat", pe care el îl considera ca o măsură posibilă de trecere la socialism şi ca un mijloc de accelerare a dezvoltării forţelor de producţie ale ţării. Lenin propunea să se adopte drept formă de folosire practică a capitalismului de stat concesiunile, arendarea de către antreprenorii particulari a unor mici fabrici, uzine şi exploatări, cooperaţia burgheză etc. Dar el a arătat că transformarea socialistă treptată a proprietăţii private capitaliste prin intermediul capitalismului de stat nu înseamnă cîtuşi de puţin integrarea capitalismului în socialism şi că această transformare se înfăptuieşte printr-o formă specifică, şi anume prin lupta dintre ele, dintre clasa muncitoare şi burghezie.

Întrucît capitaliştii străini n-au vrut să accepte încheierea de concesiuni — ca unii ce considerau că Puterea sovietică n-o să dureze mult —, iar refacerea economiei ţării noastre a mers mult mai repede decît se putea presupune în 1921, folosirea capitalismului de stat în Rusia Sovietică a fost destul de limitată, şi el n-a avut un rol însemnat în economia perioadei de trecere.

Apreciind noua politică economică din punctul de vedere al strategiei, al liniei generale a partidului, Lenin a definit sarcina ei principală — construirea temeliei economiei socialiste, crearea unei puternice industrii mecanizate. În legătură cu aceasta, el a subliniat importanţa pe care o prezintă electrificarea în crearea bazei materiale a socialismului. „*Dacă* în 10—20 de ani o să avem electrificare, atunci individualismul micului agricultor şi comerţul *său* liber, în cadrul circuitului local, nu prezintă cîtuşi de puţin un pericol pentru noi. *Dacă* nu vom avea electrificare, reîntoarcerea la capitalism este *oricum* inevitabilă" (395—396).

De baza tehnică-materială a socialismului, de electrificarea ţării, Lenin lega şi perspectivele transformării socialiste a gospodăriei ţărăneşti. Încă de pe atunci el a subliniat în mod deosebit rolul cooperaţiei în organizarea şi reedu-

www.dacoromanica.ro

carea maselor ţărăneşti. „Politica noastră cooperatistă — scria Lenin — ne va duce, în caz de reuşită, la o ridicare a micii gospodării şi va înlesni trecerea ei, într-un interval de timp nedeterminat, la marea producţie, pe bază de asociere liber consimţită“ (p. 231). Această idee a cooperativizării ţărănimii a fost dezvoltată de el în lucrările sale ulterioare. Politica economică leninistă avea drept obiectiv atragerea principalelor mase ale ţărănimii la construirea socialismului ; ea asigura posibilitatea construirii socialismului prin eforturile comune ale clasei muncitoare şi ale ţărănimii muncitoare.

Pe baza raportului prezentat de Lenin, Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia a adoptat hotărîrea cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură, care a stat la baza legii respective, adoptate de Comitetul Executiv Central din Rusia.

Congresul a adoptat de asemenea proiectul de hotărîre, întocmit de Lenin, cu privire la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi a ţăranilor nevoiaşi. Prin această hotărîre Comitetul Central era însărcinat să mobilizeze forţele şi mijloacele organelor sovietice în vederea aplicării unor măsuri urgente, menite să aducă o îmbunătăţire în situaţia maselor de oameni ai muncii.

Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia a acordat o deosebită atenţie problemei unităţii partidului. Fără o coeziune maximă şi o disciplină de fier în rîndurile partidului, fără unitatea lui ideologică şi organizatorică nu putea fi înfăptuită trecerea, extrem de dificilă, la noua politică economică, nu putea fi construit cu succes socialismul. Troţkiştii, „opoziţia muncitorească“, „centralişti democraţi“ şi alte grupuri oportuniste, care duceau o luptă fracţionistă şi cereau să se recunoască libertatea fracţiunilor şi grupărilor, creaseră pericolul scindării partidului. La congres s-a desfăşurat o aprigă luptă între majoritatea delegaţilor — care-l sprijineau pe Lenin — şi opoziţionişti în legătură cu principalele probleme ale politicii partidului. Grupurile antipartinice se pronunţau împotriva politicii leniniste, împotriva principiilor organizatorice ale partidului bolşevic. În raportul de activitate al Comitetului Cen-

www.dacoromanica.ro

tral, în raportul cu privire la unitatea partidului și la devierea anarho-sindicalistă, precum și în cuvîntul de încheiere pe marginea discuțiilor la acest raport, Lenin a dezvăluit rădăcinile oportunismului, arătînd că ele sînt legate de existența, în această țară, a unei imense mase mic-burgheze, precum și de prezența încercuirii capitaliste. În aceste condiții, controversa, arăta el, devine extrem de periculoasă, deoarece slăbește partidul comunist, creează un pericol pentru dictatura proletariatului. Nu întîmplător dușmanii comunismului nu duc întotdeauna o luptă fățișă împotriva noilor forme ale puterii, ci caută întotdeauna, pe toate căile, să profite de divergențele din rîndurile partidului comunist, se pronunță împotriva rolului său conducător. Vorbind despre învățămintele rebeliunii de la Kronstadt, Lenin releva că burghezia contrarevoluționară a recurs la o nouă tactică : albgardiștii și complicii lor nu se pronunțau formal împotriva Puterii sovietice, dar atacau cu înverșunare partidul comunist, lansînd lozinca „Soviete fără comuniști !", cu scopul de a restaura apoi puterea capitaliștilor și moșierilor. Demascînd această tactică a contrarevoluției, Lenin a subliniat că principala condiție pentru înfăptuirea dictaturii proletariatului și construirea socialismului este conducerea exercitată de partidul comunist.

Congresul a adoptat rezoluția, scrisă de Lenin, „Cu privire la unitatea partidului", care prevedea dizolvarea neîntîrziată a tuturor grupurilor fracționiste. Organizațiile de partid erau însărcinate să vegheze cu toată stricteţea ca să nu se admită nici o acțiune opozițională. Neexecutarea acestei hotărîri a congresului trebuia să atragă după sine excluderea imediată din partid. Lenin considera că o mare importanță pentru coeziunea rîndurilor partidului comunist prezintă unitatea și coeziunea monolitică a Comitetului Central. La propunerea lui, congresul a acordat Comitetului Central dreptul ca, în caz că unii din membrii săi încalcă disciplina de partid sau îngăduie fracționismul, să le aplice toate sancțiunile de partid, inclusiv excluderea.

În rezoluția, scrisă de Lenin și adoptată de Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, „Cu privire la devierea sindicalistă și anarhistă din partidul nostru" au fost aspru

www.dacoromanica.ro

condamnate concepțiile „opoziției muncitorești", care opunea clasa muncitoare statului proletar și reducea rolul partidului comunist în sistemul dictaturii proletariatului. Lenin a arătat că ideile „opoziției muncitorești", teza ei principală — potrivit căreia conducerea economiei urma să treacă în mîinile unui „congres general al producătorilor din Rusia" — constituie expresia oscilărilor mic-burgheze, anarhiste, înseamnă o ruptură totală cu marxismul și reprezintă, în practică, o primejdie directă pentru dictatura proletariatului. Congresul a considerat că propagarea concepțiilor „opoziției muncitorești" este incompatibilă cu calitatea de membru al P.C. (b) din Rusia.

Hotărîrile Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la unitatea partidului și cele adoptate ulterior, în legătură cu această problemă, au devenit un principiu de neclintit în viața partidului nostru și au avut un rol uriaș în lupta dusă de el, după aceea, împotriva tuturor grupărilor antipartinice. Experiența luptei duse de V. I. Lenin, de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice pentru unitatea și coeziunea rîndurilor partidului prezintă o imensă însemnătate teoretică și practică pentru mișcarea comunistă internațională.

La Congresul al X-lea al partidului, Lenin a rostit o cuvîntare cu privire la sindicate. Partidul acorda o importanță cu totul deosebită rezolvării acestei probleme, întrucît era vorba de metodele de conducere a maselor, de mijloacele de atragere a lor la construirea socialismului. Făcînd bilanțul discuțiilor cu privire la sindicate, Lenin a precizat sarcinile lor în perioada dictaturii proletariatului, a arătat rolul și importanța sindicatelor ca școală a comunismului. Respingînd concepțiile troțkiștilor, ale „opoziției muncitorești" și ale altor grupuri opoziționiste, congresul a adoptat platforma propusă de Lenin, ca singura justă, întrucît orienta sindicatele spre rezolvarea sarcinilor economice urgente, pe baza dezvoltării democrației muncitorești, a inițiativei largi a maselor, rolul conducător în sindicate revenind partidului comunist.

Congresul al X-lea a avut o importanță istorică mondială. Prin hotărîrea adoptată de el cu privire la trecerea

www.dacoromanica.ro

la noua politică economică, congresul a deschis o nouă etapă în construirea socialismului, a indicat căile de trecere la socialism ; el a subliniat cu toată tăria necesitatea unei alianţe trainice între proletariat şi ţărănime pentru făurirea societăţii noi, socialiste, a stăruit asupra creşterii rolului partidului comunist în construcţia economică şi a stabilit formele şi metodele de conducere a maselor în noile condiţii.

După Congresul al X-lea, Lenin a continuat să elaboreze problemele noii politici economice şi să dea îndrumări pentru traducerea lor în viaţă. El acorda o mare importanţă înţelegerii esenţei n.e.p-ului de către cadrele de partid şi de către masele largi de oameni ai muncii. În acest scop au fost propagate pe scară largă hotărîrile congresului. Pretutindeni s-au ţinut plenare ale comitetelor de partid guberniale, conferinţe de partid, adunări ale organizaţiilor de bază, consfătuiri ale secretarilor celulelor de partid etc.

La 9 aprilie 1921 Lenin a prezentat, la o adunare a secretarilor şi a reprezentanţilor cu munci de răspundere ai celulelor de partid din oraşul şi gubernia Moscova, un raport cu privire la impozitul în natură. Explicării necesităţii noii politici economice — singura politică justă pentru statul proletar în perioada de trecere de la capitalism la socialism — îi sînt consacrate şi alte cuvîntări ale lui Lenin incluse în acest volum : „Raport cu privire la concesiuni, prezentat la şedinţa fracţiunii comuniste a C.C.S. din Rusia. 11 aprilie 1921", „Cuvîntări înregistrate pe plăci de gramofon", „Cuvîntare rostită la o adunare a membrilor şi candidaţilor de partid din sectorul Kremlin. 9 mai 1921", care se publică pentru prima oară, şi altele.

Un rol deosebit de important în explicarea esenţei n.e.p.-ului a avut broşura lui Lenin „Despre impozitul în natură (Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei)", care a fost scrisă în aprilie 1921. Printr-o hotărîre specială, C.C. al P.C. (b) din Rusia a recomandat organizaţiilor de partid regionale, guberniale şi judeţene să folosească pe scară largă, în munca lor de propagandă, broşura „Despre impozitul în natură". Această lucrare de seamă a avut o imensă importanţă teoretică. În paginile ei, Lenin a dezvăluit legităţile perioadei de trecere şi a fundamentat politica economică a dictaturii proletariatului. Tezele dezvoltate în

www.dacoromanica.ro

broşura „Despre impozitul în natură“ au îmbogăţit tezaurul ideologic al marxism-leninismului.

Un loc important ocupă, în volumul de faţă, materialele celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia (26—28 mai 1921). Convocarea urgentă a acestei conferinţe a fost determinată de necesitatea de a examina încă o dată problema noii politici economice, ţinînd seama de experienţa dobîndită în aplicarea ei în diferitele regiuni ale ţării. În volumul de faţă, pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin, sînt prezentate în modul cel mai complet materialele, elaborate de Lenin, în legătură cu lucrările acestei conferinţe. Din 12 documente, 8 se publică în Operele lui V. I. Lenin pentru prima oară. În intervenţiile sale în cadrul dezbaterilor la conferinţă, Lenin a demascat afirmaţiile demagogice ale opoziţioniştilor că partidul, trecînd la n.e.p., s-ar fi abătut de la orientarea sa, care avea ca obiectiv industrializarea ţării. Noua politică economică, arăta Lenin, este indisolubil legată de planul de electrificare, de refacerea marii industrii. „Singura bază reală pentru asigurarea resurselor, pentru crearea societăţii socialiste este marea industrie, şi numai ea“ (p. 313). Lenin a respins încercările de a prezenta trecerea la n.e.p. ca o măsură cu caracter temporar. El a explicat că noua politică economică, al cărei scop este construirea societăţii socialiste, a fost stabilită „în mod serios şi pentru multă vreme“.

Conferinţa a adoptat rezoluţia, scrisă de Lenin, „Cu privire la politica economică“, în care se arăta că principala sarcină politică actuală constă în însuşirea completă şi aplicarea întocmai, de către toate cadrele de partid şi sovietice, a noii politici economice. Rezoluţia a schiţat un program practic de construcţie economică.

Lenin a subliniat, în repetate rînduri, că conducerea economiei naţionale reprezintă sarcina principală, fundamentală a statului proletar şi a partidului comunist. „La noi — spunea el — treburile economice constituie o cauză a noastră, comună. Aceasta este pentru noi cea mai interesantă politică“ (p. 339). El cerea comuniştilor să aprofundeze toate problemele construcţiei economice, să studieze şi să propage experienţa practică a politicii economice. În cuvîntările rostite la conferinţă şi într-o serie de alte lucrări, cuprinse

www.dacoromanica.ro

în volumul de față, Lenin făcea apel la făurirea și consolidarea continuă a economiei socialiste.

Lenin sublinia cu deosebită tărie imensa însemnătate pe care o au succesele economice ale Țării sovietice pentru victoria socialismului în întreaga lume, pentru destinele întregii omeniri. „În momentul de față — spunea el —, principala noastră înrîurire asupra revoluției internaționale o exercităm prin politica noastră economică... În acest domeniu lupta a fost transpusă pe scară mondială. Dacă vom rezolva această problemă, vom cîștiga în mod sigur și definitiv pe scară internațională" (p. 350). Enunțînd această teză, Lenin pornea de la punctul de vedere că contradicția dintre cele două sisteme — cel socialist și cel capitalist —, care e principala contradicție a epocii contemporane, poate și trebuie să fie rezolvată nu pe calea războiului, ci prin întrecerea economică pașnică, în cursul căreia socialismul își va dovedi superioritatea lui deplină asupra capitalismului. Lenin era convins că succesele sistemului socialist vor atrage sub steagul comunismului mase tot mai largi de oameni ai muncii din țările capitaliste și vor fi pentru ele un exemplu însuflețitor în lupta împotriva exploatatorilor, pentru socialism. Și viața confirmă previziunile lui Lenin. Succesele obținute de țările socialiste exercită o puternică influență revoluționară asupra desfășurării luptei de clasă în țările capitalului, asupra dezvoltării mișcării de eliberare națională.

Scrierile și cuvîntările lui Lenin în problemele noii politici economice au jucat un mare rol în înarmarea ideologică a cadrelor de partid și au avut o imensă însemnătate pentru construirea societății socialiste în U.R.S.S. Victoria socialismului în Uniunea Sovietică a confirmat pe deplin justețea programului leninist de transformare socialistă a Rusiei.

Înfăptuirea sarcinilor construcției economice pe baza noii politici economice impunea reorganizarea conducerii economiei naționale, perfecționarea formelor și metodelor de conducere. Lenin a subliniat în repetate rînduri că organizarea conducerii, structura aparatului de stat trebuie să corespundă sarcinilor economice și politice ale partidului și ale Statului sovietic, să fie încercată în practică și permanent perfecționată. Aparatul trebuie să fie operativ și

www.dacoromanica.ro

elastic, cît mai restrîns, dar puternic. „Să se mențină *fermitatea* «aparatului» — arăta Lenin. — Dar aparatul este *pentru* politică..., iar nu politica pentru aparat ! !" (p. 384).

Lenin a elaborat un program concret și armonios de reorganizare a întregului aparat sovietic și economic în „Instrucțiuni ale Consiliului Muncii și Apărării către instituțiile sovietice locale", precum și în alte documente legate de aceste instrucțiuni : „Proiect de hotărîre al Consiliului Muncii și Apărării cu privire la consfătuirile economice locale, prezentarea dărilor de seamă și conducerea pe baza instrucțiunilor date de Consiliul Muncii și Apărării", cuvîntarea în legătură cu organele economice locale, rostită în ședința din 30 mai 1921 a C.E.C. din Rusia, „În legătură cu scurtele extrase lunare din dările de seamă".

În „Instrucțiuni", Lenin a elaborat un program de activitate practică a organelor de stat sovietice în strînsă legătură cu perspectivele construirii socialismului în țara noastră. În ele erau indicate căile concrete de dezvoltare a tuturor ramurilor economiei naționale și erau definite principalele sarcini ale muncii în chip nou a tuturor instituțiilor sovietice și economice, subliniindu-se îndeosebi necesitatea de a dezvolta la maximum inițiativa locală, de a studia și generaliza experiența organelor locale.

Pentru stimularea spiritului de inițiativă și independență în munca organelor locale, pentru coordonarea întregii lor activități, precum și pentru efectuarea controlului ei, Lenin a propus să se creeze consfătuiri economice locale. În „Instrucțiuni" și în „Proiectul de hotărîre al Consiliului Muncii și Apărării cu privire la consfătuirile economice locale, prezentarea dărilor de seamă și conducerea pe baza instrucțiunilor date de Consiliul Muncii și Apărării", care este inclus pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin, se stabilesc sarcinile consfătuirilor economice locale, structura și componența lor, sînt amănunțit elaborate principalele probleme care trebuie să stea la baza dărilor de seamă ale consfătuirilor economice. O evidență bine organizată, arăta Lenin, va permite organelor centrale să verifice și să controleze îndeplinirea indicațiilor, hotărîrilor și directivelor partidului și guvernului, va contribui la atragerea maselor largi populare la opera de construire a socialismului, va

www.dacoromanica.ro

ajuta la studierea şi folosirea celor mai bune metode de activitate ale organelor locale.

Acordînd o mare importanţă organizării controlului în Statul sovietic, Lenin a urmărit cu atenţie activitatea Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti. Nemulţumit de activitatea acestei instituţii, Lenin pune, încă în „Instrucţiuni", problema reorganizării ei. În observaţiile sale în legătură cu planul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrise la sfîrşitul lunii mai 1921, Lenin schiţează principalele direcţii ale acestei reorganizări pe linia „luptei împotriva birocratismului şi a tărăgănelii, a îmbunătăţirii situaţiei muncitorilor şi ţăranilor şi atragerii celor fără partid în munca aparatului de stat" (p. 425). Aceste idei au fost dezvoltate ulterior de Lenin în articolele sale „Cum să reorganizăm Rabkrinul", „Mai bine mai puţin, dar mai bine" etc., în care el a fundamentat sub toate aspectele şi a elaborat sistemul de control unic de partid şi de stat.

Într-o serie de lucrări cuprinse în acest volum se reflectă primele măsuri întreprinse în direcţia reorganizării conducerii economiei naţionale. Printre acestea se enumeră : scrisoarea adresată lui G. M. Krjijanovski şi prezidiului Comisiei de Stat a Planificării, „Cuvîntarea rostită la cea de-a III-a Consfătuire generală în legătură cu problemele aprovizionării. 16 iunie 1921", „Completarea la proiectul de hotărîre al Consiliului Comisarilor Poporului «Cu privire la repartizarea maşinilor agricole»" etc. Elaborînd în continuare bazele planificării ştiinţifice, Lenin a cerut să fie întărită conducerea planificării centralizate a economiei. El urmărea în permanenţă şi îndruma activitatea Comisiei de Stat a Planificării, dădea sfaturi practice în legătură cu întocmirea planurilor economice curente.

Lenin a arătat că e necesar ca activitatea întreprinderilor să fie reorganizată pe principiul gospodăririi chibzuite, care era menită să contribuie la reducerea preţului de cost al producţiei, la întărirea şi dezvoltarea industriei socialiste de stat, la accelerarea ritmului de refacere a întregii economii naţionale. În legătură cu trecerea industriei la noi metode de gospodărire s-a pus problema concentrării producţiei. În volumul de faţă se publică, pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin, proiectul de hotărîre al Biroului

www.dacoromanica.ro

Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la măsurile de înfăptuire a concentrării producției, care a fost adoptat de Biroul Politic la 11 mai 1921. În indicațiile date, la 14 mai 1921, Comisiei de Stat a Planificării, Lenin a demonstrat necesitatea unei concentrări a producției, astfel ca să asigure folosirea întregii capacități de lucru a întreprinderilor înzestrate cu tehnică mai avansată, să ridice productivitatea muncii și să creeze posibilități pentru acumulare și pentru lărgirea pieței de desfacere a mărfurilor industriale.

Acordînd o deosebită atenție înzestrării satului cu mașini, Lenin, într-o completare la hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la repartizarea mașinilor agricole, face o legătură între această repartizare și obținerea de produse agricole de către stat.

Noile condiții în care se desfășura construcția economică impuneau o modificare a sistemului de retribuire în industrie. La cea de-a X-a Conferință de partid și apoi la ce-a de-a III-a Consfătuire generală în legătură cu problemele aprovizionării, Lenin a pus problema experimentării sistemului de aprovizionare colectivă a fabricilor și uzinelor. Aprovizionarea colectivă, care era o formă de trecere la o retribuire mai perfecționată a muncii, constituia un prim pas spre lichidarea nivelării salariilor, întrucît remunerarea era pusă în strînsă dependență de rezultatele îndeplinirii planului de către întregul colectiv, ceea ce contribuia la ridicarea productivității muncii.

Lenin releva cu nespusă bucurie primele succese obținute în refacerea industriei. În aprilie 1921 a fost organizată producția de motoare la prima uzină de automobile a statului. Lenin a trimis un mesaj de salut comitetului de întreprindere și tuturor muncitorilor cu prilejul acestui memorabil eveniment. În salutul adresat, la 25 mai 1921, tovarășilor mineri de la grupul de întreprinderi din Petrovsk a felicitat călduros pe mineri pentru marele succes obținut de ei în ridicarea productivității muncii.

Înfăptuirea programului leninist de transformare socialistă a țării era direct legată de rezolvarea justă a problemei naționale. Partidul considera că principala sarcină în do-

www.dacoromanica.ro

meniul politicii naționale o constituie desființarea efectivă a inegalității, lichidarea înapoierii statale, economice și culturale a popoarelor altădată asuprite.

Într-o serie de documente incluse în prezentul volum, în scrisoarea „Către tovarășii comuniști din Azerbaidjan, Gruzia, Armenia, Daghestan și Republica muntenilor din Caucaz", în „Proiectul de instrucțiuni ale C.C. al P.C. (b) din Rusia către împuternicitul Consiliului Muncii și Apărării și al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior în republicile din Transcaucazia", precum și în „Telegrama către Consiliul militar-revoluționar al Armatei a XI-a", Lenin a lămurit o serie de probleme ale politicii naționale a partidului în noile condiții, a indicat căile de întărire a Puterii sovietice și de construire a socialismului în republicile naționale.

Lenin îi sfătuia pe comuniștii din Caucaz : „Nu copiați tactica noastră, ci analizați dv. înșivă cauzele originalității ei, condițiile și rezultatele ei, și căutați să aplicați acolo, la dv., nu litera, ci spiritul, sensul, învățămintele experienței anilor 1917—1921" (p. 202). El propunea ca în republicile din Caucaz și din Transcaucazia trecerea la socialism să se facă cu mai multă prudență, mai treptat, să se adopte o atitudine mai maleabilă și mai concesivă față de mica burghezie, față de intelectualitate și mai cu seamă față de țărănime.

Sarcinile legate de apărarea Țării sovietice, de lichidarea ruinei economice și de construirea socialismului cereau în mod imperios o unire cît mai strînsă a tuturor republicilor sovietice. Lenin continuă să elaboreze în scrierile sale problema principiilor, a formelor și a căilor de creare a uniunii republicilor sovietice. În hotărîrea cu privire la problema națională, adoptată de Congresul al X-lea al partidului, au fost formulate tezele cu privire la constituirea unei Federații sovietice, considerată drept cea mai adecvată și mai democratică formă de uniune statală a republicilor sovietice. Lenin a atras atenția că în rezolvarea acestei probleme este necesar să se manifeste prudență, să se respecte drepturile suverane ale republicilor sovietice. O asemenea

www.dacoromanica.ro

politică era menită să contribuie la dezvoltarea republicilor naţionale pe calea unirii lor într-un singur stat socialist sovietic multinaţional.

* * *

În volumul de faţă sînt incluse 43 de documente care pînă acum n-au fost publicate în Operele lui V. I. Lenin (21 dintre ele se tipăresc în textul de bază al volumului de faţă, iar 22 în secţiunea „Materiale pregătitoare"). Cea mai mare parte din aceste lucrări au fost tipărite în volumele XX, XXXV şi XXXVI ale „Culegerilor din Lenin", precum şi în alte publicaţii. Cuvîntarea rostită la 9 mai 1921, la o adunare a membrilor şi candidaţilor de partid din sectorul Kremlin, şi două documente din materialele celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia (intervenţia din 26 mai, în legătură cu ordinea de zi, şi intervenţiile din 28 mai, în cadrul discuţiei pe marginea proiectului de rezoluţie cu privire la problemele noii politici economice) se publică pentru prima oară. În „Anexe" se publică chestionarul pentru delegaţii la Congresul al X-lea al P.C. din Rusia, care a fost completat de Lenin la 7 martie 1921.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

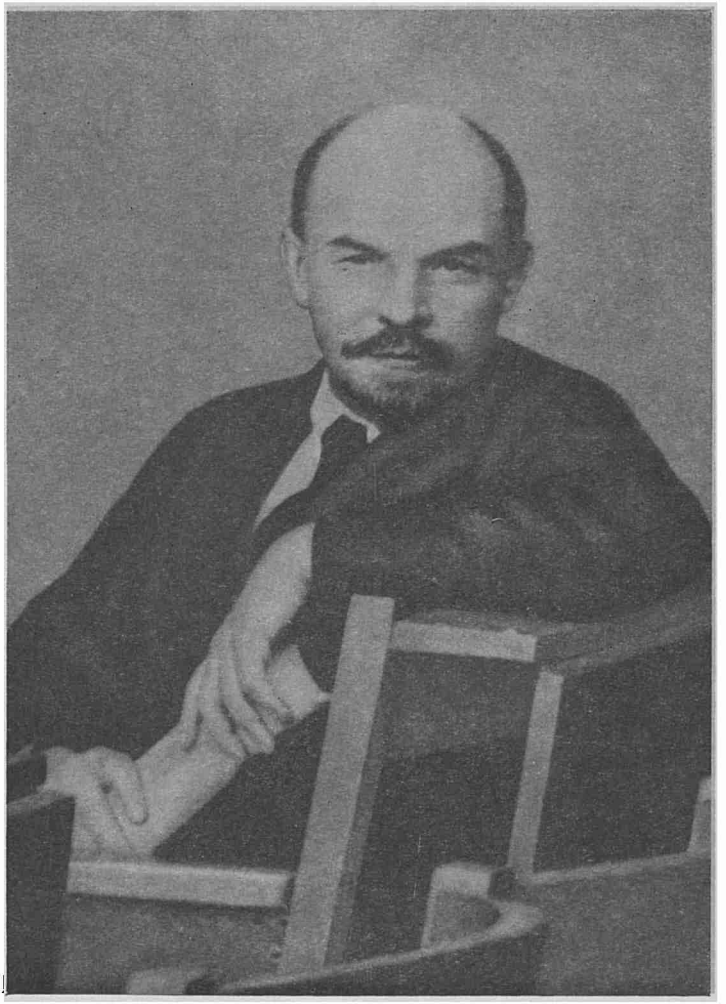

V. I. LENIN
Mai 1921

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL AL X-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA [1]

8—16 MARTIE 1921

Publicat în 1921, cu mici prescurtări, în „Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică (8—16 martie 1921)" Moscova

Publicat pentru prima oară în 1963, în „Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. 8—16 martie 1921. Dare de seamă stenografică"

Se tipăreşte după textul cărţii apărute în 1921, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

1

CUVINTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI 8 MARTIE

(Aplauze prelungite.) Tovarăşi, permiteţi-mi să declar deschise lucrările celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist din Rusia. Anul care a trecut a fost foarte bogat în evenimente atît pe planul istoriei mondiale, cît şi pe acela al istoriei noastre interne. Pentru a începe cu situaţia internaţională, trebuie să spun că noi ne întrunim acum pentru prima oară în condiţii cînd Internaţionala Comunistă a încetat să mai fie doar o lozincă şi a devenit într-adevăr un puternic edificiu organizatoric, care are o temelie, o temelie reală, în ţările capitaliste mari şi avansate. Ceea ce la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste [2] nu era altceva decît simple rezoluţii a putut, în anul care s-a scurs, să se realizeze, şi-a găsit expresia, confirmarea şi consfinţirea în ţări ca Germania, Franţa şi Italia. E de ajuns să numesc aceste trei ţări, pentru ca să vedeţi că, în toate ţările mari şi avansate din Europa, Internaţionala Comunistă, după Congresul al II-lea, care a avut loc vara trecută la Moscova, a devenit cauza mişcării muncitoreşti din fiecare dintre aceste ţări, — mai mult chiar : a devenit un factor esenţial al politicii internaţionale. Aceasta este, tovarăşi, o cucerire atît de însemnată, încît, oricît de grele şi de aspre vor fi încercările care ne mai aşteaptă — şi noi nu putem şi nu trebuie să le pierdem nici un moment din vedere —, nimeni nu va fi în stare să ne-o răpească !

Apoi, tovarăşi, e pentru prima oară cînd noi ţinem un congres în condiţii cînd pe teritoriul Republicii sovietice nu mai există trupe duşmane, sprijinite de capitaliştii şi imperialiştii din întreaga lume. Datorită victoriilor repur-

www.dacoromanica.ro

tate în acest an de către Armata Roşie, putem să deschidem, pentru prima oară, congresul partidului în asemenea condiţii. Am dus timp de trei ani şi jumătate o luptă nemaipomenit de grea, dar am ajuns să nu mai avem armate duşmane pe teritoriul nostru ! Desigur, noi sîntem încă departe de a fi dobîndit totul şi în nici un caz n-am dobîndit ceea ce trebuie, şi anume o reală eliberare de invaziile şi intervenţiile imperialiştilor. Dimpotrivă, acţiunile lor militare îndreptate împotriva noastră au căpătat o formă mai puţin militară, dar, în unele privinţe, mai grea şi mai periculoasă pentru noi. Trecerea de la război la pace — pe care am salutat-o la congresul precedent al partidului nostru [3] şi pe care am încercat chiar s-o înfăptuim, căutînd să ne organizăm munca în această direcţie — nu s-a terminat nici pînă astăzi. În faţa partidului nostru stau şi acum sarcini neînchipuit de grele, care privesc nu numai planul economic — unde am făcut destule greşeli —, nu numai bazele construcţiei economice, ci înseşi bazele relaţiilor dintre clase, căci în societatea noastră, în Republica noastră sovietică, mai există încă clase. Relaţiile dintre clase au suferit ele înseşi o schimbare, şi aceasta — cred că veţi fi cu toţii de acord cu acest punct de vedere — trebuie să fie una dintre principalele probleme pe care urmează să le analizaţi şi să le rezolvaţi aici.

Tovarăşi, anul care s-a scurs a fost cu totul excepţional pentru noi, căci ne-am permis luxul unor discuţii şi controverse în cadrul partidului nostru [4]. Pentru un partid înconjurat de duşmani, de duşmani extrem de tari şi de puternici, în jurul cărora se raliază întreaga lume capitalistă, pentru un partid care poartă pe umerii săi o povară nemaipomenit de grea, acesta a fost un lux într-adevăr uluitor !

Nu ştiu cum apreciaţi dv. acum o asemenea stare de lucruri. Credeţi cumva că acest lux a corespuns întru totul resurselor noastre materiale şi spirituale ? De dv. depinde răspunsul pe care-l va căpăta această întrebare. În orice caz însă, un lucru trebuie să spun, anume că aici, la acest congres, trebuie să ne fixăm drept lozincă, drept ţel principal şi sarcină de căpetenie, pe care trebuie s-o înfăptuim cu orice preţ : din discuţiile şi controversele noastre să ieşim

www.dacoromanica.ro

mai tari decît eram atunci cînd le-am început. (A p l a u z e.) Dumneavoastră, tovarăşi, ştiţi, desigur, că toţi duşmanii noştri — şi numărul lor e legiune —, în nenumăratele lor organe de presă care apar în străinătate, repetă şi amplifică acelaşi zvon pe care duşmanii noştri burghezi şi mic-burghezi, cu sutele şi miile, îl fac să circule din gură în gură aici, în interiorul Republicii sovietice, şi anume : dacă există discuţii, înseamnă că există controverse, dacă există controverse, înseamnă că există disensiuni, dacă există disensiuni, înseamnă că comuniştii au slăbit ; atacă deci, prinde momentul, profită de slăbiciunea lor ! Aceasta a devenit acum lozinca unei lumi care ne e duşmană. Acest lucru nu trebuie să-l uităm nici un moment. Acum sarcina noastră este să arătăm că, indiferent dacă în trecut am procedat bine sau rău permiţîndu-ne acest lux, trebuie să ieşim din această situaţie în aşa fel, încît la congresul partidului nostru, după ce vom fi examinat cum se cuvine acest noian de platforme, nuanţe, seminuanţe şi cvasinuanţe, care au fost formulate şi discutate, să spunem : în orice caz, indiferent de felul cum s-a desfăşurat pînă acum discuţia, indiferent de felul cum am discutat între noi — care avem în faţa noastră atîţia duşmani —, sarcina dictaturii proletariatului într-o ţară cu caracter ţărănesc este atît de mare şi de grea, că nu este suficient ca munca noastră să fie doar formal mai unită şi mai solidară decît înainte — însăşi prezenţa dv. la acest congres dovedeşte că este aşa —, ci este mai ales nevoie să nu existe nici cea mai mică urmă de fracţionism — oriunde şi oricum s-ar fi manifesat el pînă acum —, să nu rămînă în nici un caz o asemenea urmă. Numai în felul acesta vom putea îndeplini imensele sarcini ce ne stau în faţă. Şi sînt convins că exprim voinţa şi ferma hotărîre a dv., a tuturora, cînd spun că : din acest congres partidul trebuie să iasă neapărat cu o unitate şi mai trainică, mai strînsă şi mai sinceră a rîndurilor sale ! (A p l a u z e.)

„Pravda" nr. 52 din 9 martie 1921

www.dacoromanica.ro

2

RAPORT CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA POLITICĂ A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA 8 MARTIE

Tovarăşi, după cum ştiţi, desigur, cu toţii, munca politică a Comitetului Central se împleteşte atît de strîns cu întreaga muncă a partidului şi cu întreaga muncă a instituţiilor sovietice, ca şi cu întregul mers al revoluţiei, încît, cel puţin după părerea mea, nici vorbă nu poate fi despre un raport de activitate în înţelesul strict, literal al cuvîntului. Şi eu îmi înţeleg sarcina în sensul că trebuie să mă străduiesc să scot în evidenţă cîteva din evenimentele cele mai importante, şi anume ceea ce, după părerea mea, constituie, ca să zic aşa, punctele nodale ale muncii noastre şi ale politicii sovietice în acest an, ceea ce este mai caracteristic în cele trăite şi oferă mai mult material de reflecţie asupra cauzelor desfăşurării revoluţiei, asupra însemnătăţii greşelilor făcute — şi aceste greşeli au fost destul de numeroase —, ca şi asupra învăţămintelor pentru viitor. Fiindcă, oricît de firească ar fi sarcina de a prezenta un raport pentru anul care a trecut, oricît de obligatorie ar fi pentru Comitetul Central şi oricît de interesantă ar fi ea în sine pentru partid, sarcinile luptei care ne aşteaptă şi care se desfăşoară în faţa noastră sînt atît de urgente, atît de grele şi de anevoioase şi apasă atît de mult asupra noastră cu toată greutatea lor, încît fără să vrem toată atenţia ne este absorbită de preocuparea de a trage, din cele trăite, concluziile cuvenite, de a rezolva în modul cel mai reuşit sarcinile prezentului şi ale viitorului apropiat, asupra cărora se concentrează întreaga noastră atenţie.

www.dacoromanica.ro

Dintre punctele nodale ale activităţii noastre care se impun cel mai mult, în acest an, atenţiei noastre şi de care sînt legate, după părerea mea, cele mai multe dintre greşelile noastre, primul loc îl ocupă trecerea de la război la pace. Vă amintiţi, probabil, cu toţii, sau cel puţin o mare parte dintre dv., că în aceşti trei ani şi jumătate am întreprins de cîteva ori această trecere, dar n-am înfăptuit-o nici măcar o dată, şi nici acum, pe cît se pare, n-o s-o înfăptuim, pentru că interesele vitale ale capitalismului internaţional sînt prea strîns implicate pentru a permite o asemenea trecere. Îmi amintesc că încă în aprilie 1918, adică cu trei ani în urmă, am avut prilejul să vorbesc în faţa Comitetului Executiv Central din Rusia despre sarcinile noastre *, care pe atunci erau în aşa fel formulate, de parcă războiul civil ar fi fost în esenţă terminat, pe cînd în realitate el abia începea. Vă amintiţi cu toţii că la ultimul congres al partidului noi ne-am bazat toate calculele pe această trecere la construcţia paşnică, crezînd că concesiile mari pe care le făceam atunci Poloniei [5] ne vor asigura pacea. Dar în aprilie a şi început ofensiva burgheziei poloneze, care, împreună cu imperialiştii din ţările capitaliste, a interpretat dragostea noastră de pace drept o dovadă de slăbiciune ; ea a plătit foarte scump această iluzie, obţinînd o pace mai dezavantajoasă. Totuşi noi n-am putut să trecem la construcţia paşnică şi am fost din nou nevoiţi să ne îndreptăm atenţia principală asupra războiului cu Polonia, iar după aceea asupra lichidării lui Vranghel. Iată ce a determinat conţinutul muncii noastre în anul de care ne ocupăm în acest raport. Întreaga noastră muncă s-a deplasat din nou spre sarcinile militare.

Apoi, cînd am reuşit să ajungem în situaţia că pe teritoriul R.S.F.S.R. nu se mai afla nici un soldat din armatele duşmane, a început trecerea de la război la pace.

Această trecere a fost însoţită de zguduiri pe care noi nu le avusesem de loc în vedere. Fără îndoială că în aceasta constă una dintre principalele cauze ale acelui complex de greşeli şi de erori pe care le-am comis în politica noas-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 251—290. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tră în perioada de care ne ocupăm şi de pe urma cărora avem şi acum de suferit. Demobilizarea armatei, pe care a trebuit s-o creăm într-o ţară ce fusese supusă unei încordări nemaipomenit de grele, pe care a trebuit s-o creăm după cîţiva ani de război imperialist, — demobilizarea armatei, a cărei transportare, dată fiind starea căilor noastre de comunicaţie, era legată de greutăţi nemaipomenite, într-un moment cînd la toate acestea se mai adăuga şi foametea, provocată de o recoltă proastă, şi lipsa de combustibil, care paraliza în mare măsură transportul, — această demobilizare ne-a pus, după cum vedem acum, în faţa unor probleme pe care am fost departe de a le aprecia cum trebuie. Aici îşi au izvorul, în mare măsură, o serie întreagă de crize : cea economică, cea socială şi cea politică. Încă de la sfîrşitul anului trecut am avut ocazia să arăt că una dintre principalele greutăţi ale primăverii ce vine vor fi cele legate de demobilizarea armatei. La această chestiune m-am referit şi la 30 decembrie în cadrul unei ample discuţii * la care, probabil, au luat parte mulţi dintre dv. Trebuie să spun că pe atunci nu prea ne puteam face o idee de proporţiile acestor greutăţi ; atunci nu ne dădeam încă seama în ce măsură se vor ivi nu numai greutăţi de ordin tehnic, dar şi în ce măsură toate nenorocirile ce s-au abătut asupra Republicii sovietice, care era sleită atît de războiul precedent, cu caracter imperialist, cît şi de noul război, de războiul civil, se vor agrava tocmai cu prilejul demobilizării. Într-o oarecare măsură ar fi nimerit să spunem că tocmai cu prilejul demobilizării ele se vor manifesta într-o formă mai accentuată. Timp de cîţiva ani de zile, ţara şi-a încordat puterile numai şi numai pentru a face faţă sarcinilor impuse de război, a sprijinit prin toate mijloacele înfăptuirea acestor sarcini, a pus la dispoziţie, în acest scop, tot ce-i mai rămăsese, fără a cruţa sărăcăcioasele ei rezerve şi resurse, — şi abia după terminarea războiului am văzut adevăratele proporţii ale ruinei şi mizeriei, care pentru multă vreme ne condamnă să ne mărginim la simpla vindecare a rănilor. Dar noi nu putem trece în întregime nici măcar la vindecarea acestor răni.

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 225—226. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Greutăţile de ordin tehnic ale demobilizării armatei ne arată, într-o mare măsură, întreaga profunzime a ruinei, din care decurg, pe lîngă toate celelalte, o serie inevitabilă de crize cu caracter economic şi social. Războiul ne-a deprins pe noi şi a deprins întreaga noastră ţară, a deprins sute de mii de oameni numai cu sarcini militare, şi cînd, după rezolvarea acestor sarcini militare, o mare parte din armată constată că s-a produs o extremă înrăutăţire a situaţiei, că la sate s-au ivit greutăţi de necrezut şi că, datorită acestei crize şi crizei generale, n-are posibilitatea să găsească o întrebuinţare a forţei sale de muncă, s-a ajuns la o situaţie intermediară între război şi pace. Situaţia care se conturează este de aşa natură, că despre pace tot nu se poate vorbi. Tocmai demobilizarea, tocmai sfîrşitul războiului civil înseamnă imposibilitatea de a ne concentra toate sarcinile în direcţia construcţiei paşnice, fiindcă demobilizarea duce la o continuare a războiului, numai că într-o altă formă. Cînd zeci şi sute de mii de demobilizaţi nu pot să găsească de lucru şi se întorc acasă săraciţi şi ruinaţi, cînd ei sînt obişnuiţi cu treburile războiului, pe care aproape că-l consideră drept singura lor ocupaţie, ne pomenim atraşi într-o nouă formă şi într-un nou gen de război, care ar putea fi exprimate printr-un singur cuvînt: banditism.

A fost, fără îndoială, o greşeală a Comitetului Central că n-a evaluat proporţiile acestor greutăţi legate de demobilizare. Desigur, trebuie să spunem că pentru o asemenea evaluare nu puteau să existe puncte de sprijin, fiindcă războiul civil era atît de greu, încît aici se impunea o singură regulă: totul pentru victoria pe frontul războiului civil — şi nimic mai mult. Numai prin respectarea acestei reguli şi prin nemaipomenita încordare a forţelor, de care a dat dovadă Armata Roşie în lupta ei împotriva lui Kolceak, a lui Iudenici şi a altora, am putut noi să obţinem victoria asupra imperialiştilor care năvăliseră în Rusia Sovietică.

După ce am semnalat această împrejurare esenţială, care determină o serie întreagă de greşeli şi duce la o agravare a crizei, aş vrea să arăt cum în activitatea partidului şi în lupta întregului proletariat au ieşit la iveală o serie întreagă de discordanţe, de erori şi mai profunde ale evidenţei sau ale planului — şi nu numai erori ale planului, dar şi

www.dacoromanica.ro

erori în determinarea raportului de forţe dintre clasa noastră şi acele clase cu care colaborînd, iar cîteodată şi luptînd, ea trebuie să hotărască destinele republicii. Pornind de la acest punct de vedere, trebuie să examinăm rezultatele celor trăite, experienţa politică şi fenomenele pe care Comitetul Central, ca unul care a condus politica, trebuie să şi le lămurească şi să caute să le explice întregului partid. Acestea sînt nişte fenomene atît de diferite între ele, ca mersul războiului nostru cu Polonia şi problema aprovizionării cu alimente şi combustibil. În ofensiva noastră, în înaintarea noastră prea rapidă pînă aproape de Varşovia, noi am făcut, fără îndoială, o greşeală. N-am să analizez acum dacă a fost o greşeală strategică sau una politică, fiindcă aşa ceva m-ar duce prea departe. Eu cred că această chestiune trebuie lăsată în seama istoricilor viitori, întrucît cei ce sînt nevoiţi să se apere într-o luptă grea împotriva tuturor duşmanilor au altceva mai bun de făcut decît să se ocupe cu cercetările istorice. În orice caz însă a fost o greşeală, şi această greşeală se datoreşte faptului că noi am supraapreciat superioritatea forţelor noastre. Ar fi prea complicat să stabilim în ce măsură această superioritate a forţelor se datora condiţiilor economice şi în ce măsură faptului că războiul cu Polonia a trezit sentimente patriotice pînă şi în rîndul elementelor micburgheze, cu totul neproletare, care nu simpatizează de loc cu comunismul, nu sprijină necondiţionat dictatura proletariatului, iar cîteodată, trebuie s-o spunem, n-o sprijină de loc. Dar rămîne fapt stabilit că în războiul cu Polonia noi am făcut o anumită greşeală.

Iar dacă vom lua un domeniu de activitate cum este acela al aprovizionării cu alimente, vom constata că s-a făcut o greşeală analogă. În ceea ce priveşte predarea obligatorie a surplusurilor şi modul cum a fost ea îndeplinită, anul de care ne ocupăm a fost incomparabil mai bun decît cel precedent. În acest an cantitatea de cereale colectate trece de 250 000 000 de puduri. Pînă la 1 februarie, potrivit calculelor făcute, au fost colectate 235 000 000 de puduri, în timp ce în cursul anului trecut au fost colectate în total 210 000 000 ; aşadar, într-o parte a anului, mult mai scurtă, colectările au depăşit pe cele din întreg anul prece-

www.dacoromanica.ro

dent. S-a constatat însă că din aceste 235 000 000 de puduri, colectate pînă la 1 februarie, noi am consumat în primul semestru circa 155 000 000, adică în medie cîte 25 000 000 pe lună sau chiar mai mult. Desigur, trebuie, în genere, să recunoaştem că n-am ştiut să repartizăm cum trebuie resursele noastre atunci cînd s-a văzut că ele erau mai bune decît cele de anul trecut. N-am ştiut să apreciem la justa ei proporţie întreaga primejdie a crizei, care avea să vină în primăvară, şi ne-am lăsat antrenaţi de tendinţa firească de a mări raţia muncitorilor înfometaţi. Desigur, trebuie să spunem că nici aici n-am avut un punct de sprijin pentru calculele noastre. În toate ţările capitaliste, cu toată anarhia, cu tot haosul care caracterizează capitalismul, există un punct de sprijin pentru calculele planului economic, şi el constă în experienţa căpătată în decurs de decenii, pe care pot s-o compare statele capitaliste, care se aseamănă între ele prin orînduirea lor economică şi se deosebesc doar prin amănunte. Din această comparaţie poate fi dedusă o lege într-adevăr ştiinţifică, o anumită legitate şi regularitate. Noi n-am avut şi nici nu puteam să avem ceva care să se asemene cu această experienţă, pentru a face astfel de calcule, şi este foarte firesc că, atunci cînd, după terminarea războiului, s-a ivit, în sfîrşit, posibilitatea să dăm ceva mai mult populaţiei înfometate, n-am fost în stare să stabilim dintr-o dată măsura cuvenită. E clar că ar fi trebuit să procedăm în chip mai moderat la sporirea raţiei şi să creăm, prin această moderaţie, un anumit fond de rezervă pentru zilele negre care erau de aşteptat să vină în primăvară şi care au şi venit. Acest lucru noi nu l-am făcut. Şi aici, iarăşi, s-a comis o greşeală, şi anume una care prin natura ei era proprie întregii noastre activităţi, o greşeală care arată că trecerea de la starea de război la cea de pace ne-a pus în faţă o serie întreagă de sarcini şi greutăţi, pentru a căror biruire nu aveam experienţa, pregătirea şi materialul necesar, şi astfel s-a ajuns la o extraordinară adîncire, ascuţire şi agravare a crizei.

Ceva analog, fără îndoială, s-a întîmplat şi cu combustibilul. Aceasta este o problemă fundamentală a construcţiei economice. Întreaga trecere de la starea de război la cea de pace, întreaga trecere la construcţia economică — despre

www.dacoromanica.ro

care s-a vorbit la congresul precedent al partidului şi care a constituit preocuparea de căpetenie a întregii politici şi principalul obiect al atenţiei noastre în acest an — nu putea, desigur, să nu se bazeze şi să nu se sprijine pe evaluarea extracţiei de combustibil şi pe o justă repartizare a lui. Fără aşa ceva nu poate fi vorba nici de biruirea greutăţilor, nici de refacerea industriei. Este clar că în această privinţă ne găsim în condiţii mai bune decît anul trecut. Înainte eram izolaţi de regiunile carbonifere şi petrolifere. După victoriile obţinute de către Armata Roşie, am căpătat cărbune şi petrol. În orice caz, volumul resurselor de combustibil a crescut. Ştim că resursele de combustibil cu care am intrat în anul de care ne ocupăm în raportul nostru erau mai mari ca înainte. Şi, bazîndu-ne pe sporirea resurselor noastre de combustibil, noi am comis o greşeală, permiţîndu-ne să facem dintr-o dată o atît de largă repartiţie a combustibilului, încît am epuizat aceste resurse şi, înainte de a aduce întreaga activitate pe făgaşul normal, ne-am trezit în faţa unei crize de combustibil. În legătură cu toate aceste probleme vi se vor prezenta aici rapoarte speciale; eu nu pot să vă expun acum nici măcar cu aproximaţie datele care există în legătură cu această problemă. În orice caz însă, ţinînd seama de experienţa din trecut, trebuie să spunem că această greşeală este legată de ideea eronată pe care am avut-o noi cu privire la starea de lucruri existentă, precum şi de rapiditatea cu care s-a făcut trecerea de la starea de război la cea de pace. S-a văzut că în acest caz e posibilă doar o trecere cu mult mai înceată decît ne-am închipuit noi. Este nevoie de o pregătire mult mai îndelungată şi de un ritm mai lent, — iată concluzia pe care ne-o oferă experienţa acestui an şi pe care întregul partid va trebui să şi-o însuşească în mod deosebit de temeinic, ca să poată astfel stabili sarcinile noastre fundamentale pentru anul care vine şi a evita pe viitor greşelile arătate.

Desigur, trebuie să spun totodată că aceste greşeli s-au agravat, şi îndeosebi s-au agravat, ca o consecinţă a slabei recolte, crizele provocate de ele. Dacă am arătat că activitatea noastră în domeniul aprovizionării ne-a adus, în anul de care ne ocupăm, incomparabil mai multe resurse

www.dacoromanica.ro

alimentare, trebuie să spun că şi aceasta a constituit una din principalele cauze ale crizelor, deoarece, în urma recoltei proaste, care a atras după sine o mare lipsă de nutreţ şi o mortalitate ridicată a vitelor şi a dus la ruinarea gospodăriei ţărăneşti, colectările în cadrul predării obligatorii s-au concentrat în regiunile în care surplusurile de cereale nu erau prea mari. Există surplusuri mult mai mari în diferitele regiuni periferice ale republicii — în Siberia, în Caucazul de nord —, însă tocmai acolo aparatul sovietic era mai slab organizat şi tocmai acolo Puterea sovietică era mai puţin stabilă, iar transportul dintr-acolo devenise foarte anevoios. De aceea am ajuns în situaţia că am strîns resurse alimentare sporite în guberniile cu recolte mai slabe şi, ca urmare, criza gospodăriei ţărăneşti s-a agravat la extrem.

Şi aici se vede clar că n-am avut o evidenţă destul de riguroasă. Dar, pe de altă parte, ne-am aflat într-o situaţie atît de dificilă, încît n-am avut de ales. O ţară care, după un pustiitor război imperialist, a trebuit să facă faţă unei încercări atît de grele cum au fost cei cîţiva ani de război civil, nu putea, desigur, să-şi menţină existenţa decît consacrîndu-şi frontului toate forţele sale. Şi se înţelege că, fiind ruinată, ea nu putea să procedeze altfel decît luînd surplusurile de alimente de la ţărani, chiar fără să le ofere nimic în schimb. Acesta era un procedeu necesar pentru a salva ţara, armata şi puterea muncitorească-ţărănească. Noi le-am spus ţăranilor : „Desigur, voi daţi pe credit cerealele voastre statului muncitoresc-ţărănesc, dar altfel nu veţi putea scăpa statul vostru de moşieri şi capitalişti". Noi nu puteam să procedăm altfel în condiţiile pe care ni le impuseseră imperialiştii şi capitaliştii prin războiul lor. Altă cale nu aveam. Dar aceste împrejurări ne-au adus în situaţia că, după un război atît de îndelungat, gospodăria ţărănească a slăbit în aşa măsură, încît s-a obţinut o recoltă proastă, şi ea se datoreşte atît micşorării suprafeţelor însămînţate, cît şi înrăutăţirii mijloacelor de producţie, atît scăderii recoltei la hectar, cît şi lipsei de braţe de muncă etc. Recolta a fost extrem de proastă, iar colectarea surplusurilor de produse alimentare, care a dat totuşi rezultate mai bune decît ne aşteptam, a fost însoţită de o agravare a

www.dacoromanica.ro

crizei care ne rezervă, poate, greutăţi şi calamităţi şi mai mari în lunile care vin. Această împrejurare trebuie s-o avem neapărat în vedere atunci cînd analizăm experienţa noastră în domeniul politicii pe anul de care ne ocupăm şi sarcinile politice pe care trebuie să ni le fixăm pentru noul an. Anul care a trecut a lăsat anului care vine aceleaşi sarcini urgente.

Acum voi trece, deocamdată, la un alt punct, dintr-un domeniu cu totul diferit, şi anume la discuţia cu privire la sindicate, care a răpit atît de mult timp partidului nostru. Am mai avut astăzi prilejul să vorbesc despre această chestiune şi, firește, numai ca să fiu mai rezervat am putut spune că nu se vor găsi mulţi printre dv. care să nu considere că această discuţie a fost un lux cu totul exagerat *. Personal, nu pot să nu adaug că, după părerea mea, acest lux a fost într-adevăr cu totul nepermis şi că, admiţînd o asemenea discuţie, noi am făcut, fără îndoială, o greşeală, fiindcă n-am observat că în această discuţie am împins pe primul plan o problemă care, din motive obiective, nu poate ocupa acest loc ; ne-am permis acest lux fără să ne dăm seama în ce măsură abatem atenţia de la problema vitală şi teribilă, şi atît de presantă pentru noi, a crizei, de care v-am vorbit adineaori. Dar care sînt rezultatele reale ale acestei discuţii, cu care ne-am pierdut atîtea luni de zile şi care a ajuns, cu siguranţă, să plictisească de-a binelea pe cei mai mulţi dintre cei de faţă ? În legătură cu această chestiune vi se vor prezenta rapoarte speciale, dar eu aş vrea, în raportul meu, să vă atrag atenţia asupra unei laturi a chestiunii, şi anume asupra faptului că aici s-a adeverit, fără îndoială, proverbul : „nu e rău fără bine".

Din păcate, rău a fost cam mult, iar bine cam puţin. (R î s e t e.) Dar a fost totuşi şi o leacă de bine : el a constat în aceea că, pierzîndu-ne vremea şi abătînd atenţia tovarăşilor noştri de partid de la sarcinile imperioase ale luptei împotriva stihiei mic-burgheze care ne înconjoară, noi am învăţat totuşi să desluşim unele corelaţii pe care înainte nu le vedeam. Binele a constat în aceea că partidul

* Vezi volumul de faţă, p. 4—5. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

nu putea să nu înveţe cîte ceva din această luptă. Deşi ştiam cu toţii că noi, ca partid de guvernămînt, nu puteam să nu contopim „vîrfurile" Sovietelor cu „vîrfurile" partidului — căci ele sînt, la noi, contopite şi aşa o să rămînă —, totuşi partidul a tras din această discuţie anumite învăţăminte, de care va trebui să ţinem seama. Pentru unele platforme au votat în special „vîrfurile" partidului. S-a dovedit că platformele care purtau uneori denumirea de „platforme ale «opoziţiei muncitoreşti»" [6], iar alteori denumiri oarecum diferite constituiau o deviere vădit sindicalistă. Şi asta nu e părerea mea personală, ci părerea imensei majorităţi a celor de faţă. (V o c i : „Aşa e !".)

În această discuţie partidul s-a dovedit a fi atît de matur, că, văzînd cum printre „vîrfuri" se manifestă unele şovăieli şi auzind cum „vîrfurile" spun : „N-am ajuns la o înţelegere, hotărîţi cine are dreptate", el s-a mobilizat cu promptitudine pentru rezolvarea acestei probleme şi imensa majoritate a celor mai însemnate organizaţii ale sale ne-au răspuns de îndată : „Avem o părere şi o să v-o spunem".

În cadrul acestei discuţii ne-au fost prezentate o serie de platforme. Au fost atît de multe, încît eu, de exemplu, cu toate că prin funcţia mea eram obligat să le citesc, mă tem că am păcătuit şi nu le-am citit pe toate. (R î s e t e.) Nu ştiu dacă toţi cei de faţă au avut destul timp liber ca să le citească, dar, în orice caz, trebuie să spunem că această deviere sindicalistă şi, într-o anumită măsură, chiar semianarhistă, care a ieşit la iveală, oferă mult material de reflecţie. Timp de cîteva luni de zile, noi ne-am permis luxul de a ne lăsa antrenaţi în analiza nuanţelor de opinii. În acelaşi timp demobilizarea armatei dădea naştere la banditism şi provoca o ascuţire a crizei economice. Această discuţie trebuia să ne ajute să înţelegem că partidul nostru, ca un partid care fără îndoială a ajuns să aibă nu mai puţin de o jumătate de milion de membri şi chiar a depăşit această cifră, a devenit, în primul rînd, un partid de masă şi, în al doilea rînd, un partid de guvernămînt şi că, fiind un partid de masă, el oglindeşte în parte cîte ceva din ceea ce se întîmplă în afara rîndurilor sale. Este extrem de important să înţelegem acest lucru.

www.dacoromanica.ro

O mică deviere sindicalistă sau semianarhistă n-ar constitui o primejdie : partidul şi-ar da repede seama de ea şi ar purcede cu toată hotărîrea la îndreptarea ei. Dar cînd ea este legată de o uriaşă precumpănire a ţărănimii în ţara noastră, cînd nemulţumirea acestei ţărănimi faţă de dictatura proletariatului creşte, cînd criza gospodăriei ţărăneşti a ajuns la extrem, cînd prin demobilizarea armatei, alcătuită aproape numai din ţărani, sînt puşi în disponibilitate sute şi mii de oameni distruşi, care nu-şi găsesc o ocupaţie, care sînt deprinşi să se îndeletnicească numai cu războiul, devenit pentru ei o ocupaţie, şi care acum înclină spre acte de banditism, — atunci nu e timpul să discutăm despre devieri teoretice. Şi trebuie să spunem răspicat la acest congres : nu vom admite să se angajeze discuţii în legătură cu devierile ; trebuie să punem punct în această privinţă. Congresul partidului poate şi trebuie să facă acest lucru ; el trebuie să tragă din toate acestea învăţămintele cuvenite, să le adauge la raportul politic al Comitetului Central, să le întărească, să le fixeze şi să le transforme într-o îndatorire, într-o lege pentru întregul partid. Atmosfera aceasta de discuţii devine extrem de primejdioasă, devine pur şi simplu un pericol pentru dictatura proletariatului.

Acum cîteva luni, cînd am spus : „Băgaţi de seamă, aici este o primejdie pentru dominaţia clasei muncitoare şi pentru dictatura proletariatului !“, unii tovarăşi, cu care am avut ocazia să mă întîlnesc şi să polemizez în cadrul discuţiei, mi-au replicat : „Acesta e un procedeu de intimidare, ne terorizaţi“ [7]. Această apreciere — că aş teroriza pe cineva —, care suna ca un refren la observaţiile mele, a trebuit s-o ascult de mai multe ori, şi eu am răspuns de fiecare dată că ar fi ridicol din partea mea să terorizez pe nişte vechi revoluţionari, care au trecut prin tot felul de încercări *. Dar acum, cînd vedem ce amploare capătă greutăţile demobilizării, nu se mai poate contesta că aceasta nu numai că n-a fost o ameninţare, dar nu conţinea nici măcar o exagerare, care e inevitabilă în cadrul unei discuţii, ci o indicaţie foarte precisă cu privire la ceea ce s-a întîmplat, o indicaţie în sensul că avem nevoie de unitate,

* Vezi V. *I. Lenin*. Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 267—268. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

de fermitate şi disciplină — nu numai pentru că fără toate acestea partidul proletar nu poate să lucreze în deplină armonie, dar şi pentru că primăvara a adus şi va mai aduce încă condiţii atît de grele, încît fără un maximum de coeziune nu vom putea să acţionăm. Socot că noi, oricum, vom fi în stare să tragem din discuţia purtată aceste două învăţăminte principale. Şi de aceea, mi se pare mie, trebuie spus că, dacă ne-am permis acest lux şi am dat lumii un exemplu uimitor de felul cum un partid, pus în condiţiile extrem de grele ale unei lupte înverşunate, dă o atenţie nemaipomenită lămuririi detaliate a diferitelor amănunte ale diverselor platforme — şi asta în condiţiile unei recolte proaste şi ale unei crize economice, în condiţiile ruinei şi ale demobilizării în care ne-am văzut puşi —, acum vom trage din aceste învăţăminte o concluzie politică, nu numai o concluzie care ne arată o greşeală sau alta, ci o concluzie politică care priveşte relaţiile dintre clase, dintre clasa muncitoare şi ţărănime. Aceste relaţii sînt altfel de cum ni le-am închipuit noi. Aceste relaţii cer din partea proletariatului o coeziune şi o concentrare a forţelor incomparabil mai mare, şi aceste relaţii reprezintă, în regimul dictaturii proletariatului, o primejdie mult mai mare decît toţi Denikinii, Kolceakii şi Iudenicii laolaltă. În această privinţă nimeni nu trebuie să-şi facă o idee greşită, fiindcă ea ar fi fatală! Greutăţile provocate de această stihie mic-burgheză sînt mari, şi, pentru a le învinge, este nevoie de o puternică coeziune — şi nu numai de una formală —, este nevoie de o muncă unită, solidară, de o voinţă unică, pentru că numai cu o asemenea voinţă a masei proletare poate proletariatul într-o ţară cu caracter ţărănesc, să înfăptuiască uriaşele sarcini ale dictaturii sale şi ale conducerii exercitate de el.

Ne vine ajutor din ţările Europei occidentale, dar nu vine aşa de repede. El vine totuşi şi e în continuă creştere.

În şedinţa de dimineaţă am arătat că unul din factorii cei mai importanţi în perioada de care ne ocupăm — şi acest lucru este de asemenea în strînsă legătură cu activitatea Comitetului Central — este organizarea celui de-al

www.dacoromanica.ro

II-lea Congres al Internaţionalei Comuniste *. Desigur că revoluţia internaţională a făcut acum un mare pas înainte în comparaţie cu anul trecut. Desigur că Internaţionala Comunistă, care pe vremea congresului din anul trecut nu exista decît sub formă de proclamaţii, a început să existe acum în fiecare ţară ca un partid de sine stătător, şi nu numai ca un partid de avangardă, căci comunismul a devenit problema centrală a întregii mişcări muncitoreşti în ansamblul ei. În Germania, Franţa şi Italia, Internaţionala Comunistă nu numai că a devenit centrul mişcării muncitoreşti, dar se află în centrul atenţiei întregii vieţi politice din aceste ţări. În toamnă nu puteai să iei în mînă un ziar francez sau german fără să vezi cum vorbesc acolo, în fel şi chip, de Moscova şi de bolşevici, cum ne gratifică cu tot felul de epitete şi cum fac din bolşevici şi din cele 21 de condiţii de primire în Internaţionala a III-a [8] problema centrală a întregii lor vieţi politice. Aceasta este o cucerire a noastră, şi nimeni nu ne-o poate răpi ! Ea ne arată că revoluţia internaţională este în continuă creştere şi că, paralel cu aceasta, criza economică din Europa se agravează. În orice caz însă, dacă, pornind de la această situaţie, am face presupunerea că, în general, în scurt timp o să ne vină de acolo ajutor sub forma unei revoluţii proletare trainice, am fi pur şi simplu nişte smintiţi, şi eu sînt convins că în această sală nu există astfel de oameni. În aceşti trei ani noi am ajuns să înţelegem că a miza pe revoluţia internaţională nu înseamnă a conta pe un termen determinat şi că ritmul dezvoltării, care devine din ce în ce mai rapid, poate să aducă în primăvară revoluţia, dar se poate totodată ca el să n-o aducă. De aceea trebuie să ştim să ne coordonăm în aşa fel activitatea noastră cu relaţiile de clasă din această ţară şi din celelalte ţări, încît să fim în stare să menţinem timp îndelungat dictatura proletariatului şi să lichidăm, fie şi treptat, toate calamităţile şi crizele care se abat asupra noastră. Numai un asemenea mod de a pune problema este just şi lucid.

Trec acum la un punct care priveşte activitatea Comitetului Central pe anul curent şi este în strînsă legătură

* Vezi volumul de faţă, p. 3. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cu sarcinile ce ne stau în faţă. Este vorba de relaţiile cu străinătatea.

Pînă la Congresul al IX-lea, atenţia noastră şi toate eforturile noastre erau îndreptate spre realizarea trecerii de la starea de război cu ţările capitaliste la relaţii paşnice şi comerciale. Am făcut, în acest scop, tot felul de demersuri diplomatice şi am ieşit învingători împotriva unora care erau, incontestabil, mari diplomaţi. Cînd, bunăoară, reprezentanţii Americii sau reprezentanţii Ligii Naţiunilor [9] ne-au propus să încetăm, în anumite condiţii, operaţiile militare împotriva lui Denikin şi a lui Kolceak, au crezut că o să ne pună într-o situaţie dificilă. În realitate însă ei s-au văzut puşi într-o situaţie dificilă, iar noi am repurtat o mare victorie diplomatică. Ei s-au văzut păcăliţi şi au fost nevoiţi să-şi retragă condiţiile, fapt care a fost apoi dezvăluit în toată presa şi publicistica diplomatică din lumea întreagă. Dar pentru noi ar fi prea puţin să ne mulţumim cu o victorie diplomatică. Noi avem nevoie de adevărate relaţii comerciale, şi nu numai de victorii diplomatice. Totuşi, abia în acest an s-au ivit condiţii care au permis ca relaţiile comerciale să înceapă să se dezvolte într-o oarecare măsură. S-a pus chestiunea relaţiilor comerciale cu Anglia. Începînd din vara anului trecut, această chestiune ocupă un loc central. Războiul cu Polonia ne-a aruncat mult înapoi în această privinţă. Anglia era deja gata să semneze un acord comercial. Burghezia engleză dorea un asemenea acord, în timp ce cercurile de la curte din Anglia erau împotriva lui şi căutau să-l împiedice, iar războiul cu Polonia făcea să se tărăgăneze încheierea lui. În felul acesta chestiunea n-a putut fi rezolvată nici pînă azi.

Astăzi, mi se pare, ziarele au anunţat că, la Londra, Krasin, într-o declaraţie făcută reprezentanţilor presei, şi-a exprimat speranţa că în curînd va fi semnat un acord comercial [10]. Nu ştiu dacă realizarea acestei speranţe e pe deplin asigurată. Nu pot să precizez dacă se va ajunge într-adevăr la acest rezultat, însă în ce mă priveşte trebuie să spun că noi, în Comitetul Central, am acordat o importanţă cu totul deosebită acestei probleme şi am considerat că este nimerit să adoptăm o tactică de concesii pentru a ajunge la un acord comercial cu Anglia. Şi asta nu atît

www.dacoromanica.ro

pentru că din Anglia am putea să primim mai mult decît din alte ţări, căci sub acest raport ea nu este o ţară atît de înaintată ca Germania şi America, de pildă. Anglia, ţară colonială, este prea mult interesată în politica asiatică, iar uneori se arată prea sensibilă la succesele obţinute de Puterea sovietică în unele ţări situate nu prea departe de coloniile ei. Prin aceasta se explică de ce în relaţiile noastre cu Anglia domneşte o anumită nesiguranţă. Această nesiguranţă este provocată de cauze obiective atît de complexe, că nici un fel de artă diplomatică a diplomaţilor sovietici nu poate să ajute la ceva. Dar pentru noi e important să avem un acord comercial cu Anglia, pentru că astfel ni se deschide perspectiva de a încheia un acord cu America, care dispune de posibilităţi de producţie într-o măsură incomparabil mai mare decît Anglia.

În legătură cu aceasta se pune problema acordării unor concesiuni. În anul care s-a scurs, noi ne-am ocupat mai mult de această problemă decît în perioada anterioară. La 23 noiembrie a apărut un decret al Consiliului Comisarilor Poporului, în care problema concesiunilor era expusă în forma cea mai acceptabilă pentru capitaliştii străini. Cînd în diferite cercuri ale partidului nostru s-au ivit unele nedumeriri în legătură cu această problemă sau ea n-a fost pe deplin înţeleasă, au fost organizate o serie de adunări ale activiştilor cu munci de răspundere, în care ea a fost amplu discutată. În general, ea n-a dat loc la divergenţe, cu toate că am auzit destule proteste din partea muncitorilor şi a ţăranilor. Se spunea aşa : „Am alungat pe capitaliştii noştri, şi acum vor să cheme capitalişti străini". În ce măsură erau inconştiente aceste proteste şi în ce măsură exprimau ele socotelile elementelor chiabureşti sau chiar capitaliste din rîndurile celor fără partid, care consideră că au dreptul legitim de a fi capitalişti în Rusia, şi chiar capitalişti care să participe la puterea de stat, şi sînt împotriva atragerii capitalului străin fără o asemenea participare, — în ce măsură un factor sau altul a jucat aici un rol, în această privinţă Comitetul Central n-a avut, desigur, nici un fel de date statistice, şi, în general, e greu de crezut că vreo statistică din lume ar putea să înregistreze şi să lămurească acest lucru. În orice caz însă, prin acest

www.dacoromanica.ro

decret noi am făcut un pas înainte în direcţia stabilirii de relaţii pe bază de concesiuni. Trebuie să spunem că în practică — şi nu trebuie să uităm măcar un moment acest lucru — n-am ajuns la nici un acord de concesiune. Discuţiile dintre noi se învîrt în jurul chestiunii dacă trebuie să căutăm a ajunge cu orice preţ la asemenea acorduri. Dacă vom ajunge sau nu, asta nu depinde de discuţiile şi hotărîrile noastre, ci de capitalul internaţional. La 1 februarie anul curent, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat o altă hotărîre în problema concesiunilor [11]. Primul punct din această hotărîre sună astfel : „Se aprobă în principiu acordarea de concesiuni petroliere la Groznîi şi la Baku, precum şi la alte exploatări în funcţiune, şi se vor începe tratative, care trebuie să se desfăşoare într-un ritm accelerat".

Această problemă n-a fost scutită de unele controverse. Unor tovarăşi li se părea că acordarea de concesiuni tocmai la Groznîi şi la Baku ar fi o greşeală, că ea ar putea să provoace opoziţie în rîndurile muncitorilor. Majoritatea Comitetului Central şi eu personal ne-am situat pe punctul de vedere că s-ar putea ca plîngerile să nu aibă nici un motiv întemeiat.

Comitetul Central, în majoritatea lui, şi eu personal am susţinut punctul de vedere că aceste concesiuni sînt necesare, şi acest punct de vedere o să vă cerem să-l întăriţi prin autoritatea dumneavoastră. Această legătură cu trusturile de stat din alte ţări, mai înaintate, ne este absolut necesară, deoarece criza noastră economică e atît de profundă, încît nu vom putea să refacem cu propriile noastre forţe economia distrusă fără să obţinem utilaj şi ajutor tehnic din străinătate. Simplul import al acestui utilaj nu este suficient. Putem acorda concesiuni pe baze mai largi, poate, unor mari sindicate * imperialiste : un sfert din exploatările petroliere de la Baku, un sfert din cele de la Groznîi, un sfert din cele mai bune masive păduroase ale noastre, pentru ca în felul acesta, prin punerea la punct a utilajului după ultimul cuvînt al tehnicii, să ne asigurăm baza necesară ; totodată, am primi în schimb utilajul de care avem nevoie pentru cealaltă parte. În felul acesta am putea ajunge măcar întrucîtva, măcar pe sfert sau pe jumătate,

* E vorba de sindicatele patronale. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

sindicatele * înaintate, moderne din alte ţări. Că fără aceasta ne vom afla într-o situaţie foarte grea şi că fără o imensă încordare a tuturor forţelor noastre nu vom putea să le ajungem este neîndoielnic pentru oricine priveşte cît de cît lucid situaţia actuală. Cu unele dintre marile trusturi mondiale au şi fost începute tratativele. E de la sine înţeles că, din partea lor, acesta nu este un simplu serviciu pe care ni l-ar face nouă ; ele fac toate astea numai în vederea obţinerii unor profituri uriaşe. Capitalismul contemporan, ca să mă exprim în limbajul unor paşnici diplomaţi, e un tîlhar, e un trust tîlhăresc ; el nu mai este capitalismul de altădată, din timpurile normale ; el realizează profituri de cîteva sute la sută, folosindu-se de situaţia sa monopolistă pe piaţa mondială. Acest lucru o să ne coste, desigur, foarte scump, dar altă ieşire nu există atîta timp cît revoluţia mondială se lasă încă aşteptată. Altă posibilitate de a ridica tehnica noastră la nivelul celei contemporane nu avem. Şi dacă ritmul de dezvoltare al revoluţiei mondiale, ca urmare a unei crize, ar face ca ea să capete deodată o întorsătură favorabilă şi această revoluţie ar izbucni într-o perioadă cînd termenele de concesiune încă n-au expirat, atunci obligaţiile asumate prin contracte s-ar dovedi a nu fi atît de grele pe cît arată pe hîrtie.

La 1 februarie 1921 Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat hotărîrea de a cumpăra din străinătate 18 500 000 de puduri de cărbune, deoarece încă de pe atunci se conturase criza noastră de combustibil. Încă de pe atunci devenise clar că vom fi nevoiţi să folosim fondul nostru de aur nu numai pentru cumpărarea de utilaj. Această din urmă măsură ne-ar fi ajutat să ridicăm industria noastră carboniferă, şi noi am fi gospodărit mai bine dacă am fi comandat în străinătate maşini pentru dezvoltarea industriei carbonifere în loc să aducem de acolo cărbuni ; dar criza s-a dovedit a fi atît de acută, încît a trebuit să trecem de la acest procedeu, mai bun din punct de vedere economic, la altul mai prost şi să cheltuim fonduri pentru cumpărarea de cărbuni, pe care i-am fi putut obţine de la noi din ţară. Vom fi nevoiţi să facem concesii

* Vezi nota de la p. 21. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

şi mai mari pentru a cumpăra articole de consum pentru ţărani şi muncitori.

Aş vrea să mă opresc acum asupra evenimentelor de la Kronstadt [12]. N-am luat încă cunoştinţă de ultimele ştiri venite de acolo, dar nu mă îndoiesc că această rebeliune, care a scos repede la iveală figurile, cunoscute nouă, ale generalilor albgardişti, va fi lichidată în cîteva zile, dacă nu chiar în cîteva ore. Asupra acestui lucru nu încape nici o îndoială. Dar noi trebuie să reflectăm serios asupra învăţămintelor politice şi economice care decurg din aceste evenimente.

Ce ne arată aceste evenimente? Ele ne arată trecerea puterii politice de la bolşevici la un anumit conglomerat sau bloc confuz de elemente eterogene, care par a fi doar puţin mai de dreapta decît bolşevicii, ba, poate, chiar mai „de stînga" decît ei, — atît de confuz este ansamblul de grupări politice care a încercat, la Kronstadt, să pună mîna pe putere. Nu încape îndoială că şi generalii albi, după cum ştiţi cu toţii, au avut, în toată treaba asta, un rol deosebit de important. E un lucru pe deplin dovedit. Cu două săptămîni înainte de evenimentele de la Kronstadt, ziarele din Paris au publicat ştirea că la Kronstadt a izbucnit o rebeliune. E cît se poate de clar că aceasta e opera socialiştilor-revoluţionari şi a albgardiştilor din străinătate; totodată însă, mişcarea aceasta s-a redus la o contrarevoluţie mic-burgheză, la o manifestare a stihiei anarhice mic-burgheze. Aceasta e ceva nou. Această împrejurare, pusă în legătură cu toate crizele, trebuie privită cu mare atenţie sub aspectul ei politic şi foarte minuţios studiată. Aici s-a manifestat stihia mic-burgheză, anarhică, care se prezenta cu lozincile comerţului liber şi care este întotdeauna îndreptată împotriva dictaturii proletariatului. Şi această stare de spirit s-a făcut puternic simţită în rîndurile proletariatului. Ea s-a făcut simţită în întreprinderile din Moscova, s-a făcut simţită în întreprinderile dintr-o serie întreagă de localităţi din provincie. Această contrarevoluţie mic-burgheză este, fără îndoială, mai periculoasă decît Denikin, Iudenici şi Kolceak luaţi laolaltă, pentru că aici avem de-a face cu o ţară în care proletariatul constituie o minoritate, avem de-a face cu o ţară în care dezastrul eco-

www.dacoromanica.ro

nomic a adus proprietatea țărănească într-o situație jalnică, și în afară de asta mai e un factor ca demobilizarea armatei, care a furnizat elemente rebele într-un număr deosebit de mare. Oricît de mică sau de neînsemnată ar fi la început, cum să-i zic, deplasarea de putere pe care au propus-o marinarii și muncitorii din Kronstadt, ei au vrut să-i corijeze pe bolșevici în ce privește libertatea comerțului —, s-ar părea că e vorba de o schimbare neînsemnată, s-ar părea că lozincile sînt aceleași : „Puterea sovietică", cu o mică schimbare sau cu un simplu corectiv ; în realitate însă, elementele fără partid n-au fost aici altceva decît o scăriță, o treaptă, o punte pe care au apărut albgardiștii. Acesta este un fenomen inevitabil din punct de vedere politic. Noi am văzut elementele mic-burgheze, anarhiste în revoluția rusă, ne-am luptat împotriva lor zeci de ani de-a rîndul. Începînd din februarie 1917 am văzut aceste elemente mic-burgheze în acțiune, în timpul marii revoluții, și am văzut cum partidele mic-burgheze încercau să explice că, în ce privește programul, ele se deosebesc prea puțin de bolșevici și că îl înfăptuiesc doar prin alte metode. Știm toate astea nu numai din experiența Revoluției din Octombrie, le știm din experiența regiunilor periferice, a diferitelor ținuturi care au făcut parte din fostul Imperiu rus și în care Puterea sovietică a fost înlocuită prin reprezentanții unui alt regim. Să ne amintim de Comitetul democratic de la Samara ![13] Toți aceștia veneau cu lozincile egalității, libertății, Adunării constituante, și nu o dată, ci în repetate rînduri, s-au dovedit a fi o simplă treaptă, o simplă punte de trecere spre regimul albgardist.

Și noi trebuie să scoatem, din toată această experiență, toate concluziile teoretice absolut necesare pentru un marxist, pentru că Puterea sovietică, datorită situației ei economice, se clatină. Experiența întregii Europe ne arată în mod practic cu ce se termină încercarea de a sta în două luntre. Iată de ce tocmai în această privință trebuie să spunem că aci fricțiunile politice constituie o primejdie extrem de mare. Trebuie să examinăm cu atenție această contrarevoluție mic-burgheză, care lansează lozinca comerțului liber. Comerțul liber, chiar dacă la început nu este atît de strîns legat de albgardiști cum a fost rebeliunea de la

www.dacoromanica.ro

Kronstadt, va duce totuşi, în mod inevitabil, la acest albgardism, la victoria capitalului, la restaurarea lui deplină. Şi, repet, trebuie să ne dăm bine seama de acest pericol politic.

Acest pericol ne arată adevărul celor spuse de mine în legătură cu controversele noastre asupra platformelor * ; în faţa acestui pericol trebuie să înţelegem că trebuie să punem capăt discuţiilor din partid nu numai formal, asta o s-o facem noi, desigur, dar nu-i de ajuns ! Nu trebuie să uităm că se impune să privim cu mai multă seriozitate această problemă.

Trebuie să înţelegem că, în condiţiile de criză în care se află azi gospodăria ţărănească, nu putem exista altfel decît făcînd apel la această gospodărie ţărănească să dea ajutor oraşului şi satului. Nu trebuie să uităm că burghezia caută să asmută ţărănimea împotriva muncitorilor, caută să aţîţe împotriva lor — şi sub lozincile lor — stihia anarhică mic-burgheză, ceea ce ar duce de-a dreptul la răsturnarea dictaturii proletariatului şi, prin urmare, la restaurarea capitalismului, a vechii puteri capitaliste-moşiereşti. Aici există o reală primejdie politică. Calea aceasta au parcurs-o cît se poate de vizibil o serie de revoluţii, şi noi am atras întotdeauna atenţia asupra ei. Această cale s-a conturat limpede în faţa noastră. Ea impune, incontestabil, partidului de guvernămînt al comuniştilor, elementelor revoluţionare conducătoare ale proletariatului o altă atitudine decît aceea de care am dat prea deseori dovadă în cursul acestui an. Această primejdie ne impune incontestabil mai multă coeziune, incontestabil mai multă disciplină, incontestabil o activitate mai armonioasă ! Altfel nu vom fi în măsură să învingem primejdiile pe care destinul ni le-a adus în cale.

Şi acum urmează problemele economice. Ce înseamnă această lozincă a libertăţii comerţului, care e lansată de stihia mic-burgheză ? Ea arată că în relaţiile dintre proletariat şi micii agricultori există probleme şi sarcini dificile, pe care noi încă nu le-am rezolvat. Vorbesc despre relaţiile care trebuie să existe între proletariatul victorios şi micii gospodari în cazul cînd revoluţia proletară se desfăşoară

* Vezi volumul de faţă, p. 14—15 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

într-o țară în care proletariatul se află în minoritate, iar majoritatea populației e mic-burgheză. Rolul proletariatului într-o asemenea țară constă în a conduce trecerea acestor mici gospodari la munca socializată, colectivă, efectuată în comun. Din punct de vedere teoretic acesta este un adevăr incontestabil. De această trecere ne-am ocupat într-o serie întreagă de acte legislative, dar noi știm că esențialul nu constă în actele legislative, ci în înfăptuirile practice, și că acestea pot fi asigurate atunci cînd dispui de o mare industrie extrem de puternică, capabilă să asigure micului producător asemenea avantaje, încît să vadă în mod concret superioritatea acestei mari gospodării.

Așa au pus întotdeauna problema din punct de vedere teoretic marxiștii și toți socialiștii care au reflectat asupra revoluției sociale și a sarcinilor ei. La noi însă prima particularitate este tocmai aceea despre care am vorbit și care este proprie în cel mai înalt grad Rusiei : la noi proletariatul nu numai că se află în minoritate, dar formează o minoritate neînsemnată, în timp ce țărănimea formează o majoritate imensă. Iar condițiile în care am fost nevoiți să apărăm revoluția au făcut ca rezolvarea sarcinilor noastre să fie nemaipomenit de grea. Noi n-am putut să arătăm în mod practic toate avantajele marii industrii, deoarece această mare industrie este distrusă și este ea însăși nevoită să ducă o existență de-a dreptul mizeră, iar refacerea ei nu este posibilă fără a impune sacrificii acelorași mici agricultori. Este necesar să ridicăm industria, dar pentru aceasta e nevoie de combustibil ; iar dacă e nevoie de combustibil, trebuie să contăm pe lemne de foc, și a conta pe lemne de foc înseamnă a conta pe țăran și pe calul lui. În condițiile crizei, ale lipsei de nutreț și ale unei mortalități ridicate a vitelor, țăranul trebuie să acorde credit Puterii sovietice — pentru marea industrie, de la care deocamdată nu capătă nimic. Aceasta este o situație economică care creează greutăți uriașe și care ne obligă să reflectăm mai profund asupra condițiilor de trecere de la starea de război la cea de pace. Noi nu putem să gospodărim altfel în timp de război decît spunîndu-i țăranului : „Este necesar să dai pe credit statului muncitoresc-țărănesc, pentru ca el să poată ieși din această situație grea". Îndreptîndu-ne toată atenția spre

www.dacoromanica.ro

refacerea economiei, trebuie să ştim că avem în faţa noastră pe micul agricultor, pe micul proprietar, pe micul producător, care pînă la victoria deplină a marii industrii, pînă la refacerea ei, produce pentru schimb. Dar această refacere nu este cu putinţă pe vechea ei bază : pentru aşa ceva e nevoie de mulţi ani, de cel puţin un deceniu, iar în situaţia noastră, de completă ruină economică, este, probabil, nevoie de şi mai mult timp. Pînă atunci, ani de-a rîndul va trebui să avem de-a face cu acest mic producător ca atare, iar lozinca comerţului liber va fi inevitabilă. Pericolul acestei lozinci nu constă în faptul că ea serveşte drept paravan pentru tendinţele albgardiste şi menşevice, ci în faptul că ea, cu toată ura pe care aceeaşi masă ţărănească o poartă albgardiştilor, poate să capete răspîndire. Ea va căpăta răspîndire tocmai pentru că corespunde condiţiilor economice de existenţă ale micului producător. Pornind de la asemenea considerente, Comitetul Central a adoptat hotărîrea de a deschide o discuţie în legătură cu înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor printr-un impozit, şi a deschis această discuţie, iar astăzi a pus direct problema în faţa congresului, lucru pe care dumneavoastră l-aţi şi aprobat prin hotărîrea pe care aţi adoptat-o astăzi [14]. Problema impozitului şi a predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole a fost pusă de mult în legislaţia noastră, încă de la sfîrşitul anului 1918. Legea cu privire la impozit datează de la 30 octombrie 1918. Această lege, care introduce impozitul în natură pentru agricultori, a fost adoptată, dar n-a căpătat viaţă. După publicarea ei, au fost date cîteva instrucţiuni în lunile care au urmat, dar ea n-a fost aplicată. Pe de altă parte, luarea surplusurilor de la gospodăriile ţărăneşti a însemnat o măsură care ne-a fost impusă cu absolută necesitate de condiţiile războiului, dar care nu corespunde unor condiţii de existenţă cît de cît paşnice ale gospodăriei ţărăneşti. Ţăranul trebuie să aibă certitudinea că are de predat cutare cantitate, iar cutare cantitate poate s-o folosească pentru schimbul pe piaţa locală.

Întreaga noastră economie, atît în ansamblu, cît şi în diferitele ei părţi, a fost complet subordonată condiţiilor din timp de război. Ţinînd seama de aceste condiţii, a

www.dacoromanica.ro

trebuit să ne punem drept sarcină colectarea unei anumite cantităţi de produse alimentare, fără a ţine cîtuşi de puţin seama de locul pe care ea îl va ocupa în circuitul economic general. Acum, cînd de la problemele războiului trecem la acelea ale păcii, începem să privim cu totul altfel impozitul în natură : îl privim nu numai din punctul de vedere al asigurării statului, ci şi din acela al asigurării micilor gospodării agricole. Trebuie să înţelegem formele economice de revoltă ale stihiei micii producţii agricole împotriva proletariatului, care au ieşit la iveală şi care, în condiţiile actualei crize, capătă forme mai ascuţite. Trebuie să ne străduim să facem cît mai mult cu putinţă în această privinţă. Acesta este lucrul cel mai important pentru noi. Să-i dăm ţăranului posibilitatea unei anumite libertăţi în ce priveşte schimbul pe piaţa locală, să înlocuim predarea obligatorie a surplusurilor printr-un impozit în natură, pentru ca micul gospodar să-şi poată calcula mai bine producţia şi, în raport cu impozitul, să stabilească proporţiile producţiei pe care vrea s-o obţină. Noi ştim, desigur, că într-o situaţie ca aceea în care ne aflăm noi azi acesta e un lucru foarte greu de realizat. Suprafeţele cultivate, recolta la hectar, mijloacele de producţie, toate acestea s-au împuţinat, surplusurile au devenit, fără îndoială, mai mici şi în foarte multe cazuri ele sînt inexistente. Aceste condiţii sînt o realitate de care trebuie să ţinem seama. Ţăranul trebuie să rabde o leacă de foame, pentru ca în felul acesta să salveze de foamete completă fabricile şi oraşele. Pe scara întregului stat acest lucru este lesne de înţeles, dar noi nu sperăm să-l înţeleagă ţăranul proprietar, care duce o existenţă izolată şi care a sărăcit de tot. Noi ştim că aici n-o să ne putem lipsi de constrîngere, la care ţărănimea ruinată reacţionează deosebit de puternic. Totodată nu trebuie să ne închipuim că această măsură are să ne izbăvească de criză. Dar în acelaşi timp noi ne propunem să facem maximum de concesii, spre a crea micului producător cele mai bune condiţii pentru a-şi valorifica forţele. Pînă acum ne-am adaptat sarcinilor războiului. Acum trebuie să ne adaptăm condiţiilor din timp de pace. Aceasta este sarcina care s-a pus în faţa Comitetului Central, ea constă în trecerea la impozitul în natură, în con-

www.dacoromanica.ro

diţiile existenţei puterii proletare, şi este strîns legată de concesiuni. Sarcina aceasta o veţi discuta în mod special, şi ea cere o atenţie deosebită. Puterea proletară poate să-şi asigure, cu ajutorul concesiunilor, o înţelegere cu statele capitaliste din ţările înaintate, şi de această înţelegere depinde întărirea industriei noastre, fără de care nu putem înainta pe calea ce duce spre orînduirea comunistă ; pe de altă parte, în această perioadă de trecere, într-o ţară în care precumpăneşte ţărănimea, trebuie să ştim să trecem la măsuri de asigurare economică a ţărănimii, la un maximum de măsuri menite să uşureze situaţia ei economică. Atîta timp cît nu vom fi transformat ţărănimea, atîta timp cît ea nu va fi transformată de marile maşini, trebuie să-i asigurăm posibilitatea de a gospodări liber. Situaţia în care trăim noi astăzi are un caracter imprecis, revoluţia noastră se află într-o încercuire de ţări capitaliste. Atîta timp cît ne găsim într-o asemenea situaţie imprecisă, sîntem nevoiţi să căutăm forme de relaţii extrem de complexe. Aflîndu-ne sub apăsarea războiului, noi n-am putut să ne concentrăm atenţia asupra unei chestiuni ca aceasta : cum să organizăm relaţiile economice dintre puterea de stat proletară, care deţine în mîinile sale marea producţie, extrem de ruinată, şi micii agricultori, şi cum să găsim forme de convieţuire cu aceşti mici agricultori, care, atîta timp cît rămîn mici agricultori, nu pot trăi fără să se asigure micii gospodării un anumit sistem de schimb. Eu socot că pentru Puterea sovietică aceasta este, în momentul de faţă, cea mai importantă problemă economică şi politică. Consider că această problemă face bilanţul politic al muncii noastre în momentul de faţă, cînd am ajuns la capătul perioadei de război şi am început, în anul de care ne ocupăm, să înfăptuim trecerea la starea de pace.

Această trecere este legată de greutăţi atît de mari şi a făcut ca stihia mic-burgheză să se contureze atît de clar, încî trebuie s-o privim cu toată luciditatea. Noi privim această serie de fenomene din punctul de vedere al luptei de clasă şi nu ne-am înşelat niciodată cînd am considerat că relaţiile dintre proletariat şi mica burghezie constituie o problemă grea, care impune, în vederea victoriei puterii proletare, adoptarea unor măsuri complexe sau, mai bine

www.dacoromanica.ro

zis, a unui întreg sistem de măsuri complexe cu caracter tranzitoriu. Faptul că la sfîrşitul anului 1918 noi am emis un decret cu privire la impozitul în natură arată limpede că această problemă s-a pus în faţa conştiinţei comuniştilor, dar noi n-am putut să aplicăm prevederile acestui decret din cauza condiţiilor de război. În condiţiile războiului civil, am fost nevoiţi să trecem la măsuri din timp de război. Dar ar fi să facem o mare greşeală dacă am trage de aici concluzia că sînt posibile numai măsuri şi relaţii de acest fel. Aşa ceva ar duce, cu siguranţă, la prăbuşirea Puterii sovietice şi a dictaturii proletariatului. Cînd trecerea la starea de pace se înfăptuieşte în condiţiile unei crize economice, trebuie avut în vedere că e mai uşor să înfăptuieşti construcţia statului proletar într-o ţară cu mare producţie decît într-una în care predomină mica producţie. Această sarcină trebuie abordată sub o serie întreagă de aspecte, şi noi nu închidem de loc ochii în faţa acestor greutăţi şi nu uităm că una e proletariatul şi alta e mica producţie. Noi nu uităm că există diferite clase, că contrarevoluţia anarhică mic-burgheză este o treaptă politică spre albgardism. Trebuie să privim în faţă, cu minte lucidă, toate aceste lucruri, conştienţi fiind că aici este nevoie, pe de o parte, de maximum de coeziune, fermitate şi disciplină în rîndurile partidului proletar, iar pe de altă parte de o serie întreagă de măsuri economice, pe care, deocamdată, nu le-am putut înfăptui din cauza condiţiilor de război. Trebuie să recunoaştem că e necesar să acordăm concesiuni, să cumpărăm maşini şi unelte în vederea satisfacerii nevoilor agriculturii, pentru ca, schimbîndu-le pe cereale, să restabilim asemenea relaţii între proletariat şi ţărănime, care să asigure existenţa acesteia în condiţiile din timp de pace. Sper că asupra acestui lucru o să mai revenim şi repet că, după părerea mea, aici avem de-a face cu o problemă importantă şi că anul care s-a scurs, şi care trebuie caracterizat ca o trecere de la starea de război la cea de pace, ne pune în faţa unor sarcini extrem de grele.

În încheiere aş vrea să spun doar două cuvinte în problema luptei împotriva birocratismului, care ne-a răpit atît de mult timp. Problema aceasta a fost ridicată într-o şedinţă a Comitetului Central încă în vara anului trecut; în

www.dacoromanica.ro

august ea a fost expusă într-o scrisoare a Comitetului Central adresată tuturor organizaţiilor, în septembrie a fost dezbătută la conferinţa partidului ; în sfîrşit, în decembrie a fost pusă într-o formă mai amplă la congresul Sovietelor [15]. Fără îndoială, există o plagă a birocratismului ; existenţa acestei plăgi a fost recunoscută, şi împotriva ei trebuie dusă o luptă efectivă. Desigur că, în discuţia la care am asistat, în unele platforme această problemă a fost pusă într-un mod cel puţin uşuratic şi de multe ori a fost privită dintr-un punct de vedere mic-burghez. Fără îndoială că în ultima vreme s-au constatat unele frămîntări şi nemulţumiri în rîndurile muncitorilor fără partid. Cînd la Moscova s-au ţinut adunări ale celor fără partid, era clar că ele fac din democraţie şi libertate o lozincă menită să ducă la răsturnarea Puterii sovietice. Mulţi reprezentanţi ai „opoziţiei muncitoreşti", sau cel puţin unii dintre ei, au luptat împotriva acestui rău, împotriva acestui contrarevoluţionarism mic-burghez, spunînd : „Ne vom uni pentru a combate acest rău". Şi, într-adevăr, au ştiut să dea dovadă de maximum de unitate. Nu ştiu dacă toţi aderenţii grupului „opoziţia muncitorească" sau ai celorlalte grupuri, care se situează pe o platformă semisindicalistă, au aceeaşi atitudine. Trebuie ca la acest congres să ne lămurim mai bine asupra acestei chestiuni, trebuie să înţelegem că lupta împotriva birocratismului este absolut necesară şi că ea e tot atît de complexă ca şi aceea pe care o ducem împotriva stihiei mic-burgheze. Birocratismul, în orînduirea noastră de stat, a devenit o anomalie atît de pronunţată, încît se ocupă de el şi programul partidului nostru, şi asta pentru că birocratismul este legat de stihia mic-burgheză şi de haosul care o caracterizează. Asemenea maladii pot fi învinse numai prin unirea oamenilor muncii, astfel ca ei să ştie nu numai să-şi exprime aprobarea pentru decretele Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti [16] — parcă puţine decrete sînt întîmpinate în mod aprobativ la noi ? —, dar totodată să ştie să-şi exercite dreptul lor prin intermediul Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti, ceea ce în prezent nu prea vedem să se întîmple, nu numai la sate, dar nici la oraşe şi nici măcar în capitale ! Adeseori, oamenii nu ştiu să-şi exercite dreptul lor nici măcar acolo unde se vociferează cel mai mult împotriva

www.dacoromanica.ro

birocratismului. Asupra acestei situaţii trebuie să ne îndreptăm tot mai mult atenţia.

Aici observăm adeseori că unii, luptînd împotriva acestui rău, vor, poate chiar sincer, să ajute partidului proletar, dictaturii proletare, mişcării proletare, dar în realitate ei ajută stihiei anarhice mic-burgheze, care nu o dată în cursul revoluţiei s-a dovedit a fi duşmanul cel mai periculos al dictaturii proletare. Iar acum — şi aceasta este concluzia şi învăţămîntul principal al anului curent — ea s-a dovedit încă o dată a fi duşmanul cel mai periculos, care într-o ţară ca a noastră poate să-şi găsească adepţii cei mai numeroşi şi să se bucure de sprijinul cel mai puternic, să schimbe starea de spirit a maselor largi şi să se extindă chiar şi la o parte din muncitorii fără partid. În acest caz, situaţia statului proletar devine foarte grea. Dacă nu vom înţelege acest lucru, dacă nu vom trage acest învăţămînt şi nu vom face din acest congres un punct de cotitură atît în politica economică, cît şi în sensul realizării unui maximum de coeziune a proletariatului, atunci va fi cazul să se spună despre noi aceste cuvinte triste : n-au uitat nimic din lucrurile, uneori deşarte şi mărunte, care trebuie uitate şi n-au învăţat nimic din lucrurile serioase pe care ar fi trebuit să le înveţe în acest an de revoluţie. Sper că aşa ceva n-are să se întîmple ! (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

„Pravda" nr. 53 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 53 din 10 martie 1921

www.dacoromanica.ro

3

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA 9 MARTIE

(Aplauze prelungite.) Tovarăşi, era firesc să ne aşteptăm ca atît critica şi observaţiile, cît şi completările şi amendamentele etc. la raportul asupra activităţii politice a Comitetului Central să vizeze mai ales munca politică, greşelile politice şi să ni se dea unele indicaţii politice.

Din păcate însă, cînd analizezi cu atenţie dezbaterile care s-au desfăşurat aici, cînd citeşti încă o dată principalele puncte care au fost formulate în cursul acestor dezbateri, cu greu te poţi reţine să nu-ţi pui întrebarea : nu cumva congresul şi-a încheiat atît de repede aceste dezbateri tocmai pentru că s-au spus lucruri cu totul lipsite de conţinut şi pentru că au vorbit aproape numai reprezentanţii „opoziţiei muncitoreşti" ? Într-adevăr, ce am auzit noi despre activitatea politică a Comitetului Central şi despre sarcinile politice actuale ? Majoritatea vorbitorilor s-au prezentat drept membri ai „opoziţiei muncitoreşti", — denumire, nu glumă !... Căci nu-i glumă să alcătuieşti o opoziţie într-un moment ca acesta şi într-un astfel de partid !

Tovarăşa Kollontai, de pildă, a spus răspicat : „În raportul prezentat de Lenin au fost ocolite evenimentele de la Kronstadt". Cînd am auzit una ca asta, n-am putut decît să ridic din umeri. Toţi cei prezenţi la acest congres ştiu prea bine — desigur, în dările de seamă publicate în ziare nu se poate vorbi atît de deschis ca aici — că eu tocmai în raportul pe care l-am prezentat aici m-am referit în întregime, de la început şi pînă la sfîrşit, la învăţămintele eveni-

www.dacoromanica.ro

mentelor de la Kronstadt *, şi poate că aş merita să mi se reproşeze mai degrabă că în acest raport am vorbit mai mult despre învăţămintele ce se desprind pentru viitor din aceste evenimente şi mai puţin despre greşelile din trecut, despre faptele politice şi punctele nodale ale activităţii noastre, care, după părerea mea, determină sarcinile noastre politice şi ne ajută să evităm greşeli ca acelea pe care le-am făcut.

Ce am auzit noi aici despre învăţămintele evenimentelor de la Kronstadt ?

Dacă se găsesc unii care iau cuvîntul în numele unei opoziţii, pe care ei o denumesc opoziţie „muncitorească", şi afirmă că Comitetul Central n-a condus în mod just politica partidului, atunci e cazul ca unor asemenea oameni să li se răspundă : ar trebui să ne spuneţi care sînt aceste greşeli în problemele fundamentale şi să ne arătaţi cum să le îndreptăm. Din păcate, n-am auzit absolut nimic, nici un cuvînt, nici o silabă despre momentul actual şi despre învăţămintele lui. Aici, ei nici măcar nu s-au apropiat de concluzia pe care am tras-o eu. Se prea poate ca ea să fie greşită, dar tocmai de aceea prezentăm un raport la congres, pentru ca aceste greşeli să fie îndreptate. Să strîngem rîndurile partidului, să nu admitem existenţa nici unei opoziţii în partidul nostru — iată concluzia politică ce se impune în momentul de faţă ; iar concluzia economică este aceasta : să nu ne mulţumim cu ceea ce s-a realizat în politica de înţelegere dintre clasa muncitoare şi ţărănime, să căutăm căi noi, să aplicăm, să încercăm ceea ce e nou. Eu am arătat în mod concret ce trebuie făcut. S-ar putea ca propunerile mele să fie greşite, dar nimeni n-a spus nici un cuvînt în această privinţă. Unul dintre vorbitori, mi se pare că Reazanov, mi-a adus doar învinuirea că în cuvîntarea mea impozitul a apărut aşa deodată, fără să fi fost pregătit printr-o discuţie. O asemenea învinuire e neîntemeiată. Nu pot decît să mă mir că nişte tovarăşi cu funcţii de răspundere pot să facă asemenea declaraţii la un congres al partidului. Discuţia cu privire la impozit a fost deschisă acum cîteva săptămîni în „Pravda". Dacă unii tova-

* Vezi volumul de faţă, p. 23 25. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

răşi, cărora le place să se joace de-a opoziţia şi să ne arunce învinuirea că nu dăm posibilitatea unei largi discuţii, n-au binevoit să ia parte la această discuţie, e vina lor. De redacţia ziarului „Pravda" sîntem legaţi nu numai prin faptul că tov. Buharin este membru al Comitetului Central, dar şi prin faptul că cele mai importante teme şi cele mai importante linii politice sînt totdeauna discutate de Comitetul Central. Altfel nu este posibilă o activitate politică. Problema impozitului a fost pusă în discuţie de către Comitetul Central. În „Pravda" au apărut articole pe această temă. Nimeni nu le-a dat un răspuns. În felul acesta, cei ce n-au răspuns au arătat că nu vor să aprofundeze această problemă. Iar atunci cînd, după apariţia acestor articole, la o adunare a Sovietului din Moscova a luat cuvîntul unul dintre cei prezenţi — nu-mi amintesc dacă a fost unul fără partid sau un menşevic — şi a început să vorbească despre impozit, eu i-am spus : nu ştiţi ce scrie în „Pravda" *. Era mult mai firesc să aduc o asemenea imputare unui om fără partid decît unui membru de partid. Discuţia din „Pravda" n-a fost organizată în mod întîmplător, şi va trebui ca şi la acest congres să ne ocupăm de această problemă. În critica lor, vorbitorii s-au dovedit a fi în totală necunoştinţă de cauză. Problema a fost pusă în discuţie şi ar trebui să participaţi la dezbaterea ei, altfel toată această critică apare ca lipsită de obiect. La fel stau lucrurile şi cu problema politică. Aşa cum am mai spus, toată preocuparea mea a fost să tragem o concluzie justă din ultimele evenimente.

Trecem printr-o perioadă cînd în faţa noastră se ridică o primejdie serioasă : contrarevoluţia mic-burgheză, cum am mai spus, este mai periculoasă decît Denikin **. Acest adevăr, tovarăşii nu l-au contestat. Şi contrarevoluţia aceasta este cu atît mai originală, cu cît are un caracter mic-burghez, anarhic. Eu afirm că există o legătură între ideile şi lozincile acestei contrarevoluţii mic-burgheze, anarhice, şi lozincile „opoziţiei muncitoreşti". Tocmai la această chestiune n-a dat răspuns nici unul dintre vorbitori, cu toate că au luat cuvîntul mai ales reprezentanţi ai „opozi-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 380. — *Nota red.*

** Vezi volumul de faţă, p. 17. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ţiei muncitoreşti". Dar acest lucru este confirmat, cum nu se poate mai concret, de broşura „opoziţiei muncitoreşti", publicată în preajma congresului de tovarăşa Kollontai. Şi va trebui, cred, să mă ocup îndeosebi de această broşură, pentru a vă explica de ce contrarevoluţia, despre care am vorbit, îmbracă o formă anarhică, mic-burgheză, de ce capătă proporţii atît de mari şi este atît de primejdioasă şi de ce nu înţeleg de loc această primejdie reprezentanţii „opoziţiei muncitoreşti" care iau cuvîntul aici.

Dar, ca să nu uit, înainte de a răspunde reprezentanţilor „opoziţiei muncitoreşti" care au luat aici cuvîntul, aş vrea să spun cîteva cuvinte în legătură cu o altă temă, şi anume despre Osinski. Acest tovarăş, care a scris destul de mult şi care a prezentat o platformă proprie, a luat cuvîntul ca să critice raportul Comitetului Central. Ar fi fost de aşteptat ca dînsul să facă la acest congres o critică a măsurilor principale, căci ea ar fi fost deosebit de importantă pentru noi. În loc să facă o astfel de critică, el a afirmat că l-am „dat afară" pe Sapronov şi că de aici reiese clar că cele spuse cu privire la necesitatea coeziunii nu se potrivesc cu faptele, şi a subliniat că în prezidiu au fost aleşi şi doi reprezentanţi ai „opoziţiei muncitoreşti". Mă mir cum poate un publicist şi activist de partid atît de marcant, care ocupă un post de răspundere, să vină cu asemenea mărunţişuri, care prezintă o importanţă cu totul secundară ! O trăsătură specifică a tovarăşului Osinski este că dînsul vede în toate politicianism. El vede politicianism şi în faptul că „opoziţiei muncitoreşti" i-au fost acordate două locuri în prezidiu.

Am semnalat la o adunare de partid din Moscova * — şi, din păcate, sînt nevoit să repet acest lucru şi la congresul partidului — începutul apariţiei „opoziţiei muncitoreşti", care în octombrie şi noiembrie s-a manifestat prin aceea că a dus la sistemul celor două încăperi, la formarea unei fracţiuni.

Noi, şi în special eu, am spus în repetate rînduri — şi în această privinţă n-au existat divergenţe în Comitetul Central — că sarcina noastră este să separăm în „opoziţia muncitorească" ceea ce este sănătos de ceea ce este nesănă-

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 33—34. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tos tocmai pentru că ea a căpătat o oarecare răspîndire, iar la Moscova a adus prejudicii muncii noastre. În noiembrie, cînd a avut loc conferinţa cu două încăperi [17], cînd aici stăteau unii, iar într-o altă încăpere de la acelaşi etaj alţii, cînd am avut şi eu de suferit, fiind nevoit să umblu în calitate de curier de la o încăpere la alta, în munca noastră s-a produs o perturbare, care a însemnat începutul fracţionismului şi al sciziunii.

Încă în septembrie, în timpul conferinţei de partid [18], noi am socotit că sarcina noastră este să separăm ceea ce este sănătos de ceea ce este nesănătos, fiindcă nu se poate considera că acesta este un grup sănătos. Cînd ni se spune că nu se aplică în suficientă măsură democratismul, noi spunem : da, aveţi perfectă dreptate. El nu este aplicat la noi în suficientă măsură. Avem nevoie de ajutor, în această privinţă, şi de indicaţii asupra felului cum să-l aplicăm. Avem nevoie de o aplicare efectivă, iar nu de vorbe. Noi primim şi pe cei ce-şi zic „opoziţie muncitorească", ba chiar şi pe cei cu o denumire şi mai reprobabilă, deşi cred că pentru membrii partidului comunist nu există o denumire mai reprobabilă şi mai indecentă. Dar chiar dacă ei şi-ar imagina una mult mai reprobabilă, noi ne vom spune : din moment ce e vorba de o boală de care sînt atinşi o parte din muncitori, trebuie să-i dăm toată atenţia. Şi ceea ce tov. Osinski prezenta, nu ştiu de ce, ca o vină a noastră trebuie considerat drept un merit.

Trec acum la „opoziţia muncitorească". Aţi recunoscut că aţi rămas în opoziţie. Aţi venit la congresul partidului cu broşura tovarăşei Kollontai, o broşură pe a cărei copertă stă scris : „opoziţia muncitorească". Aţi dat ultima corectură la tipografie într-un moment cînd ştiaţi de evenimentele de la Kronstadt şi de contrarevoluţia mic-burgheză care începuse. Şi în acest moment veniţi cu denumirea de „opoziţie muncitorească" ! Dumneavoastră nu înţelegeţi ce răspundere vă asumaţi şi nu vă daţi seama că spargeţi unitatea ! Şi în ce scop ? O să vă luăm aici un interogatoriu, o să vă supunem unui examen.

Tov. Osinski a folosit această expresie în scopuri polemice, găsindu-ne nu ştiu ce vină sau nu ştiu ce greşeală ; ca şi Reazanov, dînsul vedea în politica noastră faţă de

www.dacoromanica.ro

„opoziţia muncitorească“ o manifestare de politicianism. Aici nu e vorba de politicianism, ci de politica pe care o duce şi o va duce Comitetul Central. Atunci cînd există grupuri nesănătoase, curente nesănătoase, trebuie să le dăm o atenţie întreită.

Dacă există ceva cît de cît sănătos în această opoziţie, trebuie să depunem toate eforturile pentru a separa ceea ce este sănătos de ceea ce este nesănătos. Noi nu putem să luptăm cu deplin succes împotriva birocratismului, să aplicăm un democratism consecvent, pentru că sîntem slabi, nu avem forţe ; cei ce ne pot ajuta în această direcţie trebuie atraşi, iar cei ce, în chip de ajutor, ne servesc astfel de broşuri trebuie demascaţi şi izolaţi !

Şi acum, în faţa congresului partidului, o asemenea separare devine o treabă mai uşoară. Aici sînt aleşi în prezidiu cei ce reprezintă un grup bolnav, şi acum aceşti „sărăcuţi“, aceşti „obijduiţi“ şi „surghiuniţi“ nu vor mai îndrăzni să se jeluie, să se plîngă... Poftiţi, vă rog, la tribună şi binevoiţi a răspunde ! Aţi vorbit mai mult ca oricare... Să vedem acum ce ne oferiţi într-un moment ca acesta, cînd ne ameninţă o primejdie care, cum voi înşivă recunoaşteţi, este mai serioasă decît aceea pe care o reprezenta Denikin ! Ce ne oferiţi ? Ce fel de critică faceţi ? Acest examen trebuie să aibă loc acum, şi eu cred că el va avea un caracter definitiv. Ajunge, nu-i este nimănui permis să se joace aşa cu partidul ! Cine vine la congres cu o asemenea broşură se joacă cu partidul. Nu este permis să recurgi la un asemenea joc într-un moment cînd sute de mii de elemente descompuse din rîndurile foştilor ostaşi distrug, nimicesc economia ; nu este permis să ai o asemenea atitudine faţă de partid, să procedezi în felul acesta. Trebuie să înţelegem acest lucru, să punem capăt unei asemenea comportări !

După aceste observaţii preliminare cu privire la alegerea prezidiului şi la caracterul „opoziţiei muncitoreşti“, aş vrea să vă atrag atenţia asupra broşurii tovarăşei Kollontai. Această broşură merită într-adevăr să-i acordaţi atenţie, căci ea face bilanţul activităţii depuse, în decurs de cîteva luni, de această opoziţie sau al descompunerii pe care a provocat-o. Aici un tovarăş din Samara, mi se pare, a spus că eu am aplicat „în mod administrativ opoziţiei muncito-

www.dacoromanica.ro

reşti" eticheta de sindicalism. E de la sine înţeles că nu are rost să se vorbească aici de metode administrative şi că trebuie să vedem, în acest caz, care problemă necesită o rezolvare administrativă. Tov. Milonov a vrut să ne epateze cu o expresie şi mai grozavă, dar a ieşit un nonsens, şi anume că eu aş aplica „în mod administrativ" o etichetă. Am spus în repetate rînduri că la diverse adunări tov. Şleapnikov şi alţii mi-au adus învinuirea că „terorizez" oamenii prin cuvîntul „sindicalism". Şi în cursul unei discuţii, mi se pare chiar la congresul minerilor, cînd tov. Şleapnikov a reluat această afirmaţie, i-am răspuns : „Cum vă închipuiţi că o să înşelaţi pe nişte oameni în toată firea ?"*. Eu şi tov. Şleapnikov ne cunoaştem de mulţi ani, încă de pe vremea cînd activam în ilegalitate şi în emigraţie ; cum poate el, atunci, să afirme că eu, caracterizînd anumite devieri, aş fi terorizat pe cineva ? Şi ce au a face aici metodele administrative, cînd eu afirm că tezele „opoziţiei muncitoreşti" sînt greşite, că ele înseamnă sindicalism ? ! Şi de ce scrie tovarăşa Kollontai că eu jonglez în mod uşuratic cu cuvîntul „sindicalism" ? Pentru a face o asemenea afirmaţie, trebuie să fii cît de cît în stare s-o dovedeşti. Sînt dispus să iau de bună părerea că ceea ce demonstrez eu este greşit şi că afirmaţia făcută de tovarăşa Kollontai e mai întemeiată, sînt dispus să cred acest lucru. Dar el trebuie dovedit măcar cît de cît, nu prin cuvinte ca : terorizare sau administrare (cu care, din păcate, trebuie să mă ocup îndeaproape prin însăşi funcţia ce o deţin), ci printr-un răspuns precis, care să infirme acuzaţia de deviere sindicalistă, pe care am adus-o „opoziţiei muncitoreşti".

Eu i-am adus această acuzaţie în faţa întregului partid, i-am adus-o cu toată seriozitatea, şi ea a fost publicată într-o broşură de 250 000 de exemplare, care a fost citită de toată lumea **. Este clar că toţi tovarăşii s-au pregătit pentru acest congres şi toţi trebuie să ştie că o deviere sindicalistă este tocmai o deviere anarhistă şi că „opoziţia munci-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 267—272. — *Nota red.*

** Op. cit., p. 275—318. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

torească", care se ascunde în spatele proletariatului, este tocmai o întruchipare a stihiei mic-burgheze anarhice.

Că această stihie pătrunde în masele largi, este un lucru evident, şi congresul partidului a pus în lumină acest lucru. Că această stihie este transpusă în viaţă, o dovedesc broşurile tovarăşei Kollontai şi tezele tovarăşului Şleapnikov. Şi aici nimeni nu poate ieşi din încurcătură invocînd, cum face întotdeauna tov. Şleapnikov, caracterul său cu adevărat proletar.

Tovarăşa Kollontai îşi începe broşura ei în felul următor : „Opoziţia — citim în prima pagină — este alcătuită din partea cea mai înaintată a proletarilor, a comuniştilor organizaţi după criterii de clasă". La congresul minerilor, un delegat din Siberia [19] a atras atenţia că şi la ei s-au pus aceleaşi probleme ca la Moscova, şi acest lucru îl menţionează tovarăşa Kollontai în broşura ei :

„Noi habar n-aveam că la Moscova s-au ivit divergenţe şi că are loc o discuţie în legătură cu rolul sindicatelor — a spus un delegat din Siberia la congresul minerilor —, dar pe noi ne frămîntau aceleaşi probleme ca şi pe dv."

Şi mai departe :

„Opoziţia muncitorească este urmată de masele proletare, sau mai precis : opoziţia muncitorească reprezintă partea strîns unită din punct de vedere de clasă, conştientă şi consecventă din punct de vedere de clasă a proletariatului nostru industrial".

Acum, slavă domnului, o să ştim că tovarăşa Kollontai şi tovarăşul Şleapnikov sînt „strîns uniţi din punct de vedere de clasă" şi „conştienţi din punct de vedere de clasă". Dar, tovarăşi, cînd cineva vorbeşte şi scrie în felul acesta, trebuie să ştie să păstreze cît de cît măsura ! În aceeaşi broşură, la pagina 25, tovarăşa Kollontai scrie următoarele — şi acesta constituie unul din punctele cele mai importante ale tezelor „opoziţiei muncitoreşti" :

„Misiunea de a organiza conducerea economiei naţionale revine unui congres general al producătorilor din Rusia, grupaţi în sindicate ale producătorilor. Acestea aleg un organ central, care conduce întreaga economie naţională".

www.dacoromanica.ro

Este tocmai acea teză a „opoziției muncitorești" la care m-am referit în toate cazurile în cadrul discuției și în presă. Și trebuie să spun că, după ce am citit această teză, nu le-am mai citit și pe celelalte, fiindcă ar fi însemnat să-mi pierd vremea degeaba, căci, după ce citești această teză, îți dai limpede seama că oamenii aceștia au luat-o razna, că aici e vorba de o stihie mic-burgheză, anarhică, și că acum, în lumina evenimentelor de la Kronstadt, această teză are o rezonanță și mai ciudată.

Astă-vară, la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste, am arătat importanța rezoluției cu privire la rolul partidului comunist *. Aceasta este o rezoluție care unește pe muncitorii comuniști, partidele comuniste din lumea întreagă. Această rezoluție explică totul. Reiese oare de aici că noi facem o delimitare între partid și întreaga clasă muncitoare, care exercită, în mod precis, dictatura ? Așa privesc lucrurile unii „stîngiști" și foarte mulți sindicaliști, și acum această concepție este răspîndită pretutindeni. Această concepție nu este altceva decît un produs al ideologiei mic-burgheze. După cum se știe, tezele „opoziției muncitorești" sînt în totală contradicție cu hotărîrea Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste cu privire la rolul partidului comunist în înfăptuirea dictaturii proletariatului. Or, tocmai ăsta-i sindicalism, pentru că — gîndiți-vă și dv. — e clar că proletariatul nostru, în cea mai mare parte, este declasat, că crizele fără precedent și închiderea fabricilor au avut drept consecință că oamenii fugeau din cauza foametei, muncitorii părăseau pur și simplu fabricile, erau nevoiți să-și caute un rost la țară și încetau să mai fie muncitori. Nu știm noi și nu vedem că crizele astea fără precedent, războiul civil, întreruperea relațiilor juste dintre oraș și sat, încetarea aprovizionării cu grîne au dat naștere schimbului de produse mărunte fabricate în uzine mari — de pildă brichete — pe pîine, în timp ce muncitorii flămînzesc, iar grîne nu se aduc ? N-am văzut noi acest lucru în Ucraina sau în Rusia ? Tocmai o asemenea situație duce, pe plan economic, la declasarea proletariatului, trezește și aici

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 236—240. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

şi face să se manifeste în mod inevitabil tendinţe mic-burgheze, anarhice.

După ce am trecut prin toate aceste calamităţi, după ce am văzut cum arată ele în practică, ştim cît de greu este să lupţi împotriva lor. După doi ani şi jumătate de existenţă a Puterii sovietice, noi ne-am prezentat în faţa întregii lumi şi am spus, în Internaţionala Comunistă, că dictatura proletariatului nu poate fi înfăptuită decît prin partidul comunist. Şi am fost ocărîţi atunci cu furie de către anarhişti şi de sindicalişti, care spuneau : „iată cum gîndesc ei : pentru înfăptuirea dictaturii proletare este nevoie de partidul comunist“ [20]. Dar noi am spus acest lucru în faţa întregii Internaţionale Comuniste. Şi după aceea vin la noi nişte oameni „conştienţi din punct de vedere de clasă şi strîns uniţi din punct de vedere de clasă“ care spun că „misiunea de a organiza conducerea economiei naţionale revine unui congres general al producătorilor din Rusia“ (broşura tovarăşei Kollontai). „Un congres general al producătorilor din Rusia“ — ce-o mai fi şi asta ? O să ne mai pierdem noi vremea cu asemenea opoziţii în partid ? Mie mi se pare că asupra acestui lucru s-a discutat destul ! Toate aceste consideraţii despre libertatea cuvîntului şi libertatea criticii, care abundă în sus-zisa broşură şi care străbat toate cuvîntările „opoziţiei muncitoreşti“, constituie nouă zecimi din sensul acestor cuvîntări, care nu prea au sens, fiindcă toate astea sînt cuvinte de acelaşi soi. Şi totuşi e necesar, tovarăşi, să se discute nu numai despre cuvinte, ci şi despre conţinutul lor. Noi nu putem fi păcăliţi cu astfel de cuvinte ca „libertatea criticii“. Cînd s-a spus că în partidul nostru există unele simptome de boală, noi am răspuns că această observaţie merită o atenţie întreită, fiindcă e indiscutabil că această boală există. Ajutaţi-ne să-l vindecăm de această boală. Spuneţi-ne deci cum îl puteţi vindeca. Am pierdut destul de mult timp cu discuţia, şi trebuie să spun că acum e mult mai bine „să discuţi cu armele“ decît cu tezele pe care ni le serveşte opoziţia. Nu avem acum nevoie de opoziţie, tovarăşi, nu e momentul pentru aşa ceva ! Ori aici, ori acolo cu arma în mînă, iar nu făcînd opoziţie. Nu vă supăraţi, dar aceasta este o concluzie care decurge din situaţia obiectivă. N-avem acum nevoie de opoziţie, tova-

www.dacoromanica.ro

răşi ! Şi cred că congresul partidului va trebui să tragă această concluzie, va trebuie să tragă concluzia că opoziţiei i-a venit sfîrşitul, s-a zis cu ea, ajunge cu atîtea opoziţii ! (A p l a u z e.)

Dreptul de a critica liber, grupul acesta l-a avut de multă vreme. Şi acum, la congresul partidului, noi întrebăm : care sînt rezultatele, care este conţinutul criticii pe care o faceţi, ce a avut de învăţat partidul din această critică ? Pe aceia dintre dumneavoastră care sînt mai aproape de mase, care sînt într-adevăr strîns uniţi din punct de vedere de clasă şi maturi din punct de vedere de clasă, sîntem gata să-i atragem în muncă. Dacă tov. Osinski are să vadă în asta politicianism, are să rămînă singur, iar ceilalţi o să vadă în asta un ajutor eficace dat unor membri de partid. Trebuie să dăm un ajutor efectiv acelora care într-adevăr trăiesc în rîndurile masei muncitoreşti, o cunosc mai îndeaproape, au experienţă şi pot să dea Comitetului Central indicaţii. Ei n-au decît să-şi zică cum le place — asta n-are importanţă —, numai să ne ajute în munca noastră, să nu se joace de-a opoziţia şi să nu apere cu orice preţ grupurile şi fracţiunile, ci să ne ajute. Iar dacă vor continua să se joace de-a opoziţia, atunci partidul va trebui să-i excludă din rîndurile lui.

Şi atunci cînd, în aceeaşi pagină a broşurii sale, tovarăşa Kollontai scrie cu litere grase : „Neîncrederea în clasa muncitoare (bineînţeles, nu în domeniul politic, ci în acela al capacităţilor ei economice creatoare) constituie esenţa tezelor semnate de vîrfurile noastre conducătoare", asta vrea să spună că ei sînt, vedeţi dv., o adevărată opoziţie „muncitorească". La pagina 36 a aceleiaşi broşuri, această idee este şi mai clar formulată :

„«Opoziţia muncitorească» nu trebuie şi nu poate să facă concesii. Asta nu înseamnă că ea îndeamnă la sciziune..." „Nu, sarcina ei este alta. Chiar dacă va fi înfrîntă la congres, ea trebuie să rămînă înăuntrul partidului şi să-şi apere cu fermitate, pas cu pas, punctul său de vedere pentru a salva partidul şi a îndrepta linia lui".

„Chiar dacă va fi înfrîntă la congres" — observaţi, vă rog, ce precauţie ! (R î s e t e.) Iertaţi-mă, dar eu personal îmi permit să declar cu certitudine că congresul partidului

www.dacoromanica.ro

nu va îngădui aşa ceva ! (A p l a u z e.) Oricine are dreptul să îndrepte linia partidului. Iar dumneavoastră vi s-au dat toate posibilităţile să faceţi acest lucru.

La congresul partidului s-a pus condiţia să nu existe nici umbră de suspiciune sau de învinuire că am vrea să excludem pe cineva. Noi considerăm că orice ajutor în direcţia aplicării democratismului e binevenit. Dar el nu poate fi aplicat numai prin vorbe atunci cînd poporul e istovit. Oricine vrea să sprijine opera noastră va fi binevenit, dar atunci cînd unii afirmă că „nu vor face concesii" şi că vor salva partidul rămînînd în partid, trebuie să le spunem : rămîne de văzut dacă vi se va îngădui să rămîneţi în partid! (A p l a u z e.)

N-avem dreptul să lăsăm să subziste nici un echivoc în această privinţă. Munca de sprijinire a luptei împotriva birocratismului, munca de sprijinire a apărării democratismului, ajutorul în vederea unei legături mai strînse cu masele într-adevăr muncitoreşti, toate acestea sînt incontestabil necesare. În această privinţă, noi putem şi trebuie să facem „concesii". Şi oricît ne-ar spune ei că n-o să facă concesii, noi o să repetăm : ba noi o să facem. Acestea nu sînt de loc concesii, ci un ajutor dat partidului muncitoresc. Prin aceasta vom atrage de partea partidului tot ce este sănătos şi proletar în „opoziţia muncitorească" ; vor rămîne numai autorii „conştienţi din punct de vedere de clasă" ai frazelor sindicaliste. (A p l a u z e.) La Moscova s-a pornit pe această cale. Conferinţa gubernială de la Moscova, care a avut loc în noiembrie, s-a terminat cu şedinţe în două încăperi : într-o sală erau unii, în cealaltă alţii. Înseamnă că ne aflam în ajunul unei sciziuni. Ultima conferinţă de la Moscova a declarat : „Vom lua din «opoziţia muncitorească» pe cine vrem noi, iar nu pe cine vor ei", pentru că avem nevoie de ajutorul unor oameni care sînt legaţi de masele muncitoreşti şi care vor putea să ne înveţe în mod practic cum să luptăm împotriva birocratismului. Aceasta e o sarcină grea. Cred că congresul partidului trebuie să ţină seama de această experienţă a celor din Moscova şi să dea şi el un examen, şi nu numai la acest punct, ci la toate punctele de pe ordinea de zi. În consecinţă, acelora care spun că „nu fac concesii" trebuie să li se răspundă : „Parti-

www.dacoromanica.ro

dul însă face concesii", pentru că este necesar ca activitatea lui să se desfăşoare în strînsă unitate. Prin această politică vom separa ceea ce este sănătos de ceea ce este nesănătos în „opoziţia muncitorească" şi vom ajunge la o întărire a partidului.

Aici, vedeţi dv., s-a spus că producţia trebuie să fie condusă de „un congres general al producătorilor din Rusia". Nu găsesc cuvinte pentru a caracteriza această absurditate, dar mă consolez cu gîndul că toţi activiştii de partid aflaţi aici sînt în acelaşi timp şi lucrători ai aparatului sovietic, care de un an, doi, trei desfăşoară muncă revoluţionară. În faţa lor nici nu merită să critici aşa ceva. De aceea închid ei dezbaterile cînd aud astfel de cuvîntări, pentru că e plicticos şi neserios să se vorbească despre un „congres general al producătorilor din Rusia" care să conducă economia naţională. O asemenea propunere s-ar putea face, eventual, într-o ţară în care a fost cucerită puterea politică, dar încă nu s-a început o muncă practică. La noi însă s-a început. Şi este curios că la pagina 33, în aceeaşi broşură, găsim următoarele :

„«Opoziţia muncitorească» nu este atît de ignorantă ca să nu ţină seama de marele rol al tehnicii şi al forţelor pregătite din punct de vedere tehnic..." „Ea nu se gîndeşte să-şi creeze organe ale ei proprii de conducere a economiei naţionale, alese de congresul producătorilor, şi apoi să desfiinţeze consiliile economice, direcţiile generale, centralele. Nu, ea se gîndeşte la altceva, şi anume să subordoneze conducerii sale aceste centre de conducere, care sînt necesare, preţioase din punct de vedere tehnic, să le încredinţeze sarcini teoretice, să le folosească aşa cum foloseau, la timpul lor, fabricanţii şi proprietarii de uzine pe specialişti, pe tehnicieni".

Aşadar, tovarăşa Kollontai, tovarăşul Şleapnikov şi oamenii „strîns uniţi din punct de vedere de clasă" care-i urmează ... subordoneaza conducerii lor necesare consiliile economice, direcţiile generale, centralele — pe diverşi Rîkovi, Noghini şi alte „nulităţi", cărora le vor încredinţa unele sarcini teoretice ! Ei bine, tovarăşi, pot fi luate în serios asemenea afirmaţii ? Dacă aţi avut în vedere unele „sarcini teoretice", de ce nu le-aţi încredinţat nimănui ? Pentru ce am proclamat libertatea discuţiilor ? N-am proclamat-o pentru un simplu schimb de cuvinte. În timpul

www.dacoromanica.ro

războiului noi spuneam : „Nu de critică ne arde nouă acum, cînd ne pîndeşte Vranghel ; dacă facem o greşeală, o îndreptăm bătîndu-l pe Vranghel". Acum, cînd am terminat războiul, au început unii să ne strige : „Acordaţi libertate de discuţii !". Cînd întrebăm : „Spuneţi-ne, ce greşeli am făcut ?" — ni se răspunde : „Nu e nevoie să fie desfiinţate consiliile economice şi direcţiile generale, trebuie să li se încredinţeze sarcini teoretice". De ce tovarăşul Kiselev, care la congresul minerilor, ca reprezentant al „opoziţiei muncitoreşti" „strîns unite din punct de vedere de clasă" a rămas într-o infimă minoritate, — de ce pe vremea cînd se afla în fruntea Direcţiei generale a industriei textile nu ne-a învăţat cum să luptăm împotriva birocraţiei ? De ce tovarăşul Şleapnikov, pe cînd era comisar al poporului, şi tovarăşa Kollontai, pe cînd era şi dînsa comisar al poporului, nu ne-au învăţat cum să luptăm împotriva birocratismului ? Ştim, doar, că la noi există o pojghiţă de birocratism, şi noi, cei care avem mai mult de-a face cu acest aparat birocratic, avem de suferit din pricina lui. Semnăm o dispoziţie, dar cum este ea tradusă în fapt ? Cum să controlezi acest lucru, cînd aparatul birocratic e pur şi simplu enorm ? Dumneavoastră ştiţi cum poate fi redus acest aparat ; vă rugăm împărtăşiţi-ne şi nouă, dragi tovarăşi, cunoştinţele dumneavoastră ! Dumneavoastră vreţi să discutaţi, dar în afară de declaraţii generale nu ne oferiţi nimic. Dumneavoastră spuneţi : „Specialiştii se poartă rău cu muncitorii ; în republica celor ce muncesc, muncitorii duc o viaţă de ocnaş". Asta-i curată demagogie !

Citiţi cu toţii, tovarăşi, această broşură, vă rog insistent ! Un material mai bun împotriva „opoziţiei muncitoreşti" decît această broşură a tovarăşei Kollontai, intitulată „Opoziţia muncitorească", nici nu poate să existe. Veţi vedea într-adevăr că nu în felul acesta poate fi tratată problema. Că birocratismul e o chestiune nevralgică, o recunoaştem cu toţii, despre asta se vorbeşte pînă şi în programul partidului nostru. Este foarte uşor să critici direcţiile generale şi consiliile economice, însă, cînd critici în felul acesta, masele de muncitori fără partid înţeleg că aceste instituţii trebuie desfiinţate ! Această idee şi-o însuşesc şi socialiştii-revoluţionari ! Tovarăşii ucraineni mi-au spus că, la o confe-

www.dacoromanica.ro

rinţă care a avut loc acolo la ei [21], socialiştii-revoluţionari de stînga şi-au formulat în aceiaşi termeni propunerile lor. Şi ce sînt rezoluţiile de la Kronstadt ? [22] Nu le-aţi citit cu toţii ? O să vi le arătăm : ele spun absolut acelaşi lucru. De aceea am şi subliniat eu primejdia Kronstadtului, pentru că ea constă tocmai în faptul că în aparenţă se cere doar o mică deplasare : „Să plece bolşevicii", „noi o să corectăm puţin puterea" — iată ce vor cei de la Kronstadt. Dar urmarea a fost că Savinkov a sosit la Reval, că ziarele pariziene au scris, cu două săptămîni înainte, despre aceste evenimente, că şi-a făcut apariţia un general alb. Aşa s-au petrecut lucrurile. Şi în felul acesta s-au desfăşurat toate revoluţiile. De aceea spunem noi : din moment ce avem de făcut faţă unei asemenea situaţii, trebuie să ne strîngem rîndurile ca să răspundem cu arma la o asemenea încercare, oricît de inofensivă ar părea ea, aşa cum am arătat şi în prima mea cuvîntare. „Opoziţia muncitorească" nu răspunde la această propunere, ci spune : „Noi nu vom desfiinţa consiliile economice, ci «le vom subordona conducerii noastre»". „Congresul general al producătorilor din Rusia" va subordona conducerii sale cele 71 de direcţii generale ale Consiliului economic superior ! Vă întreb : ce-i asta, îşi bat joc de noi ? Şi astfel de oameni pot fi luaţi în serios ? Tocmai aceasta este stihia anarhică, mic-burgheză, care există nu numai în rîndurile masei muncitoreşti, ci şi înăuntrul partidului nostru, şi noi nu putem în nici un caz să admitem aşa ceva. Ne-am permis un lux : am dat oamenilor posibilitatea să-şi expună cît se poate de amănunţit părerile, i-am ascultat de cîteva ori. Cînd, la cel de-al II-lea Congres al muncitorilor mineri, a trebuit să mă angajez într-o polemică cu tovarăşii Troţki şi Kiselev, au ieşit limpede la iveală două puncte de vedere *. „Opoziţia muncitorească" spunea : „Lenin şi Troţki o să se unească". Troţki a luat cuvîntul şi a spus : „Cine nu înţelege că trebuie să ne unim merge împotriva partidului ; ne vom uni, fireşte, pentru că sîntem devotaţi partidului". Eu l-am susţinut. Desigur, între mine şi tov. Troţki au existat divergenţe ; dar, atunci cînd în Comitetul Central se vor

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 256—266. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

forma grupuri mai mult sau mai puţin egale, partidul va aprecia cine are dreptate şi va face în aşa fel ca să ne unim potrivit voinţei şi indicaţiilor partidului. Iată declaraţiile pe care eu şi tov. Troţki am ţinut să le facem la congresul minerilor şi pe care le facem şi aici. „Opoziţia muncitorească" însă spune : „Noi nu vom face concesii, dar vom rămîne în partid". Nu, încercarea asta n-o să vă reuşească ! (A p l a u z e.) Încă o dată spun că în lupta noastră împotriva birocratismului orice ajutor din partea unui muncitor — oricum s-ar intitula el —, dacă doreşte în mod sincer să ne ajute, este cît se poate de binevenit. În acest sens vom face „concesii" (folosesc acest cuvînt în ghilimele), oricît de sfidătoare ar fi declaraţiile cu care vom fi întîmpinaţi, şi le vom face pentru că ştim cît de greu este de lucrat. Consiliile economice şi direcţiile generale nu le putem desfiinţa. Cînd se afirmă că n-avem încredere în clasa muncitoare, că nu lăsăm pe muncitori să pătrundă în organele conducătoare, se spune un neadevăr sfruntat. Noi căutăm să găsim — şi sîntem bucuroşi să folosim — orice element provenit din rîndurile muncitorilor care e cît de cît capabil să îndeplinească o muncă administrativă ; noi îl punem la încercare. Dacă partidul n-are încredere în clasa muncitoare şi nu lasă pe muncitori să ocupe posturi de răspundere, atunci n-avem nevoie de un asemenea partid, — hai, spuneţi tot ce gîndiţi ! Am arătat în repetate rînduri că o asemenea afirmaţie nu corespunde adevărului. Suferim amarnic din lipsă de forţe şi primim cu amîndouă mîinile un ajutor oricît de mic venit din partea unui om cît de cît capabil, mai cu seamă dacă provine din rîndurile muncitorilor. Dar n-avem astfel de oameni. Pe acest teren apare anarhia. Aici trebuie sprijinită lupta împotriva birocratismului, dar pentru asta e nevoie de sute de mii de oameni.

Lupta împotriva birocratismului este formulată în programul nostru ca o sarcină de foarte lungă durată. Cu cît ţărănimea este mai fărîmiţată, cu atît birocratismul la centru este mai inevitabil.

E foarte uşor să scrii : „E ceva nesănătos în partidul nostru". Vă daţi şi dv. seama ce înseamnă să slăbeşti apa-

www.dacoromanica.ro

ratul sovietic într-o vreme cînd în străinătate se află 2 000 000 de emigranţi ruşi. Au fost alungaţi acolo de războiul civil. Ei ne-au fericit prin aceea că acum se adună şi ţin sfat la Berlin, la Paris, la Londra şi în toate capitalele, afară de a noastră. Ei sprijină aceeaşi stihie care poartă denumirea de mic producător, de stihie mic-burgheză.

Vom face tot ce se poate pentru a stîrpi birocratismul prin promovarea muncitorilor în posturi de răspundere, şi orice indicaţie practică în această privinţă va fi bine venită. Chiar dacă acest procedeu va fi taxat, în chip neadecvat, drept „concesii", cum vedem că se face aici, nu încape îndoială că 99% din delegaţii la congres vor spune, contrar celor scrise în această broşură : „Şi totuşi noi vom face «concesii» şi vom atrage de partea noastră tot ce este sănătos". Veniţi alături de muncitori şi învăţaţi-ne cum să luptăm împotriva birocratismului, dacă ştiţi mai bine decît noi, dar nu ne vorbiţi în felul lui Şleapnikov. Căci el a făcut afirmaţii peste care nu se poate trece cu vederea. N-am să mă refer la partea teoretică a cuvîntării lui, pentru că aceleaşi lucruri le-a spus şi Kollontai în broşura ei. Am să vorbesc doar despre faptele pe care le-a prezentat dînsul aici. Dînsul a spus că sînt lăsaţi cartofii să putrezească şi a întrebat de ce Ţiurupa nu este deferit justiţiei.

Eu însă pun întrebarea : de ce nu este deferit justiţiei Şleapnikov pentru asemenea cuvîntări ? Ce credeţi dv., vorbim serios despre disciplină şi unitate într-un partid organizat, sau ne aflăm la o întrunire de tip Kronstadt ? Or, asta este o frază de tip Kronstadt, o frază în spirit anarhist, la care se răspunde cu arma. Noi sîntem membri de partid organizaţi şi am venit aici ca să ne îndreptăm greşelile. Dacă, după părerea tovarăşului Şleapnikov, era cazul ca Ţiurupa să fie deferit justiţiei, atunci de ce dînsul, ca membru organizat de partid, n-a sesizat cu această chestiune Comisia de control ? Cînd am înfiinţat Comisia de control, noi am spus : Comitetul Central este copleşit de muncă administrativă ; trebuie să alegem nişte oameni care se bucură de încrederea muncitorilor şi care nu sînt atît de

www.dacoromanica.ro

copleşiţi de munca administrativă ca să judece ei reclamaţiile în locul Comitetului Central. Aceasta ne oferea un mijloc de dezvoltare a criticii şi de îndreptare a greşelilor. Şi dacă Ţiurupa a procedat atît de greşit, de ce, în loc de a sesiza Comisia de control, Şleapnikov vine aici, la congres, în faţa adunării supreme a partidului şi a republicii, şi aruncă învinuirea că au fost lăsaţi să putrezească cartofii şi întreabă de ce Ţiurupa n-a fost deferit justiţiei ? Eu însă vă întreb : dar la departamentul armatei nu se fac greşeli şi nu se întîmplă să se piardă o bătălie, să fie părăsite căruţe sau alte bunuri ? Şi atunci ce să facem, să deferim justiţiei pe militarii respectivi ? Tov. Şleapnikov aruncă aici nişte vorbe în care nici el nu crede, face nişte afirmaţii pe care nu le poate dovedi. La noi putrezesc cartofii. Desigur, se fac o mulţime de greşeli ; aparatul nostru nu funcţionează cum trebuie, iar transporturile nu sînt bine organizate. Dar dacă, în loc să îndreptaţi greşelile, aruncaţi fără nici o noimă asemenea acuzaţii, şi încă — aşa cum au remarcat aici unii tovarăşi — pe un ton de satisfacţie, dacă cereţi răspuns la întrebarea de ce Ţiurupa n-a fost deferit justiţiei, atunci deferiţi-ne justiţiei pe noi, Comitetul Central. Noi considerăm că a recurge la asemenea manifestări înseamnă a face demagogie. Trebuie deferit justiţiei Ţiurupa împreună cu noi, sau trebuie deferit Şleapnikov, — dar aşa nu se poate lucra. Cînd nişte tovarăşi de partid vorbesc aşa cum vorbeşte Şleapnikov aici — care şi la alte adunări vorbeşte totdeauna aşa — şi dacă în broşura tovarăşei Kollontai nu se dau nici un fel de nume, însă întreaga broşură e pătrunsă de acelaşi spirit, noi spunem : în felul acesta nu se poate lucra, pentru că aşa ceva înseamnă demagogie, pe care se bazează elementele anarhiste, mahnoviste şi de tipul celor de la Kronstadt. Amîndoi sîntem aici membri de partid, ne aflăm amîndoi în faţa forului suprem de judecată, şi dacă Ţiurupa a săvîrşit vreo fărădelege, iar noi, cei din Comitetul Central, încercăm s-o acoperim, atunci fiţi buni şi formulaţi o acuzaţie precisă, în loc să aruncaţi nişte vorbe care mîine, aici la Moscova, prin bîr-

www.dacoromanica.ro

feli şoptite la ureche, vor fi transmise imediat burgheziei ; mîine toate cumetrele din instituţiile sovietice, cu mîinile înfipte în şolduri, vor repeta, jubilînd, cuvintele voastre. Dacă Ţiurupa e aşa cum reiese din acuzaţia lui Şleapnikov, dacă el trebuie deferit justiţiei, aşa cum cere Şleapnikov, eu spun că trebuie să reflectăm serios asupra acestor cuvinte ; asemenea acuzaţii nu se aruncă la întîmplare. Cei ce aduc asemenea acuzaţii trebuie ori să fie excluşi din partid, ori să li se spună : te trimitem la cartofi în gubernia cutare, — să vedem dacă acolo o să putrezească mai puţini cartofi decît în guberniile pe care le-a condus Ţiurupa.

„Pravda" nr. 54 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 54 din 11 martie 1921

www.dacoromanica.ro

4

CUVÎNTARE DESPRE SINDICATE
14 MARTIE

Tovarăşi, astăzi tov. Troţki a polemizat cu mine într-un mod deosebit de politicos şi mi-a reproşat — sau a spus pur şi simplu despre mine — că sînt extrem de prudent. Trebuie să-i mulţumesc pentru acest compliment şi să-mi exprim regretul că nu pot să spun şi eu acelaşi lucru despre dînsul. Dimpotrivă, va trebui să vorbesc despre imprudentul meu amic, pentru a-mi exprima atitudinea faţă de o greşeală datorită căreia eu am pierdut în mod inutil atît de mult timp şi din cauza căreia sîntem azi nevoiţi să continuăm discuţiile în legătură cu sindicatele, în loc să trecem la probleme mai actuale. În problema discuţiei cu privire la sindicate, tov. Troţki şi-a spus ultimul cuvînt în „Pravda" din 29 ianuarie 1921. În articolul său „Există divergenţe, dar de ce să se provoace confuzie?", tov Troţki mă făcea pe mine vinovat de această confuzie şi îmi reproşa că eu pun întrebarea : cine a început ? Această acuzaţie se întoarce în întregime împotriva lui Troţki, fiindcă tocmai el caută să arunce vina lui asupra altuia. Întregul său foileton era axat pe ideea că el a pus pe primul plan rolul sindicatelor în producţie şi că despre această problemă trebuie să discutăm. Nu-i adevărat, nu de aici au pornit divergenţele şi nu asta a făcut ca ele să capete forme atît de acute. Şi, oricît de plicticos ar fi să repeţi acest lucru după discuţie, să-l repeţi la nesfîrşit — ce-i drept, eu am participat numai o lună la această discuţie —, trebuie să spun încă o dată că nu acesta a fost punctul de plecare, ci lozinca „scuturării", lansată la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor

www.dacoromanica.ro

din Rusia [23], care a avut loc între 2 şi 6 noiembrie. Şi încă pe atunci toţi cei ce nu scăpaseră din vedere rezoluţia lui Rudzutak — iar printre cei aflaţi în această categorie erau şi unii membri ai Comitetului Central, printre care şi eu — au avut impresia că în privinţa rolului sindicatelor în producţie nu existau divergenţe, dar trei luni de discuţii le-au scos la iveală ; aceste divergenţe existau, şi ele reprezintă o greşeală politică. La discuţia de la Teatrul Mare, tov. Troţki mi-a reproşat, în faţa unor activişti cu munci de răspundere, că am căutat să zădărnicesc discuţia [24]. Consider asta drept un compliment : eu am căutat să zădărnicesc discuţia în forma pe care ea o luase, pentru că o asemenea manifestare, în preajma unei primăveri atît de grele, era dăunătoare. Numai nişte orbi puteau să nu vadă acest lucru.

Tov. Troţki face acum ironii văzînd că eu pun întrebarea : dar cine a început ? — şi se miră de ce-i reproşez că n-a vrut să facă parte din comisie. Îţi reproşez pentru că asta are o mare însemnătate, tovarăşe Troţki, o foarte mare însemnătate, întrucît neparticiparea la lucrările comisiei sindicale a fost o încălcare a disciplinei impuse de Comitetul Central. Şi cînd despre asta vorbeşte Troţki, se ajunge nu la o controversă, ci la o zguduire a partidului şi la îndîrjire, la exagerări, — tov. Troţki a întrebuinţat expresia „îndîrjire diabolică". Îmi amintesc de o expresie a tov. Golţman — n-am s-o citez, pentru că cuvîntul „diavol" are o rezonanţă înfiorătoare, în timp ce Golţman este un om simpatic —, de aceea aici nu există „îndîrjire diabolică", dar nu trebuie să uităm că s-au comis exagerări de ambele părţi, şi, ceea ce este mult mai ciudat, unii tovarăşi foarte simpatici au comis şi ei unele exagerări. Iar cînd la asta se adaugă şi autoritatea tovarăşului Troţki şi cînd la 25 decembrie el vorbeşte la o adunare publică, unde afirmă că congresul trebuie să aleagă între două tendinţe, aceste cuvinte devin de neiertat ! Aceste cuvinte constituie o greşeală politică, din cauza căreia ne războim noi. Şi cînd aici unii fac spirite în legătură cu faptul că se ţin consfătuiri în două încăperi diferite, ei dau dovadă de naivitate. Aş vrea să-l văd pe glumeţul care ar spune că trebuie interzise consfătuirile delegaţilor la congres, pentru ca voturile lor

www.dacoromanica.ro

să nu fie împărţite. Ar fi ceva cu totul exagerat. Tov. Troţki şi Ţektranul [25] au comis o greşeală politică punînd problema „scuturării", şi încă într-un mod absolut greşit. Aceasta a fost o greşeală politică, şi ea n-a fost îndreptată nici pînă astăzi. În ce priveşte transporturile, există o rezoluţie [26].

Noi însă vorbim despre mişcarea sindicală, despre relaţiile dintre avangarda clasei muncitoare şi proletariat. Dacă cineva este scos dintr-o funcţie înaltă, nu e în asta nimic ruşinos. Această măsură nu discreditează pe nimeni. Dacă cineva a comis o greşeală, congresul o s-o constate şi o să restabilească relaţiile şi încrederea reciprocă dintre avangarda clasei muncitoare şi masa muncitorească. Iată care e semnificaţia „platformei celor zece" [27]. Dacă în această platformă există pasaje ce pot fi înlocuite, dacă Troţki subliniază şi Reazanov dezvoltă această idee, — astea-s fleacuri. Dacă cineva, într-o cuvîntare, a spus că în această platformă nu se vede mîna lui Lenin, nu se vede participarea lui într-un fel sau altul, eu răspund : dacă aş participa, direct sau prin convorbiri telefonice, la tot ce trebuie să semnez, de mult mi-aş fi ieşit din minţi. Eu spun că pentru a stabili relaţiile de înţelegere şi încredere reciprocă dintre avangarda clasei muncitoare şi masa muncitorească, dacă Ţektranul a comis o greşeală — şi oricui i se întîmplă să se lase antrenat —, trebuia îndreptată această greşeală. Dar cînd unii încep să apere o asemenea greşeală, ea devine o sursă de pericol politic. Dacă, ţinînd seama de starea de spirit pe care o exprimă aici Kutuzov, n-am face tot ce este posibil în direcţia democraţiei, am ajunge la un faliment politic. Mai întîi de toate trebuie să căutăm să convingem, iar după aceea să constrîngem. Mai întîi trebuie să căutăm cu orice preţ să convingem şi abia după aceea să constrîngem. Noi n-am ştiut să convingem masele largi şi am produs o perturbare în relaţiile juste dintre avangardă şi mase.

Cînd un om ca Kutuzov îşi consacră o parte din substanţiala lui cuvîntare dării în vileag a racilelor birocratice din aparatul nostru, noi îi răspundem : este adevărat, statul nostru este un stat cu deformare birocratică. Pentru a combate această stare de lucruri, noi facem apel şi la

www.dacoromanica.ro

muncitorii fără partid. Şi aici trebuie să spun că tovarăşi de felul lui Kutuzov trebuie atraşi mai îndeaproape în această muncă şi puşi în funcţii mai înalte. Aceasta este învăţătura pe care ne-o dă experienţa noastră.

Cît despre devierea sindicalistă, e de ajuns să-i spun lui Şleapnikov, care a afirmat că ideea unui „congres general al producătorilor din Rusia" — despre care scrie negru pe alb în platforma lor şi pe care Kollontai a confirmat-o — ar putea fi apărată cu citate din Engels, e de ajuns să-i spun doar cîteva cuvinte : asta-i ridicol. Engels vorbeşte despre societatea comunistă. În această societate nu vor mai exista clase, vor exista producători [28]. Dar acum există clase la noi ? Există. Există acum la noi o luptă de clasă ? Există, şi încă extrem de înverşunată. Şi să vii într-un moment ca acesta, cînd lupta de clasă este extrem de înverşunată, şi să vorbeşti despre „un congres general al producătorilor din Rusia", — ce este asta dacă nu o deviere sindicalistă, care trebuie condamnată categoric şi definitiv ? În această avalanşă de platforme, la care am asistat cu toţii, am văzut că pînă şi Buharin s-a poticnit în chestiunea candidaturilor în proporţie de o treime. În istoria partidului, tovarăşi, nu trebuie să dăm uitării oscilările de acest fel.

Şi acum, în măsura în care „opoziţia muncitorească" a apărat democraţia, în măsura în care a formulat cerinţe sănătoase, vom face tot posibilul pentru a ajunge la o apropiere de ea, iar congresul, ca atare, trebuie să facă o anumită selecţie. Dv. susţineţi că noi nu luptăm cu destulă hotărîre împotriva birocratismului ; ei bine, veniţi-ne în ajutor, veniţi mai aproape de noi, sprijiniţi-ne în lupta ce o ducem ; dar, dacă propuneţi „un congres general al producătorilor din Rusia", acesta nu este un punct de vedere marxist, un punct de vedere comunist. Prin strădania lui Reazanov, „opoziţia muncitorească" interpretează în mod fals programul. În program se spune : „sindicatele *trebuie să ajungă* să concentreze efectiv în mîinile lor toată conducerea întregii economii naţionale ca un tot economic" [29]. Şleapnikov, exagerînd ca de obicei, spune că, după părerea noastră, acest lucru are să se întîmple abia peste 25 de veacuri. Programul glăsuieşte : sindicatele „trebuie să

www.dacoromanica.ro

ajungă", şi cînd congresul va spune că au ajuns, înseamnă că această cerinţă va fi fost împlinită.

Tovarăşi, cînd congresul are să declare acum în faţa proletariatului din întreaga Rusie, în faţa proletariatului din întreaga lume că el consideră propunerile făcute de „opoziţia muncitorească" drept o deviere semisindicalistă, sînt convins că tot ce este cu adevărat proletar şi sănătos în rîndurile opoziţiei va merge alături de noi şi ne va ajuta să recîştigăm încrederea maselor, care a fost zdruncinată din cauza unei mici greşeli a Ţektranului, şi că, prin eforturile noastre comune, vom reuşi să consolidăm, să strîngem rîndurile noastre şi, uniţi, să pornim la lupta grea care ne aşteaptă. Şi dacă în această luptă vom fi uniţi şi vom da dovadă de fermitate şi hotărîre, vom ieşi învingători. (A p l a u z e.)

www.dacoromanica.ro

5

RAPORT CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ 15 MARTIE

Tovarăşi, problema înlocuirii predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit are, în primul rînd şi mai ales, un caracter politic, întrucît fondul ei constă în atitudinea clasei muncitoare faţă de ţărănime. Punînd această problemă, înseamnă că trebuie să supunem unei noi analize — sau aş zice, poate, unei analize suplimentare mai precaute şi mai juste — şi unei anumite revizuiri relaţiile dintre aceste două clase principale, întrucît de lupta sau de înţelegerea dintre ele depinde soarta întregii noastre revoluţii. Nu e nevoie să mă ocup în mod amănunţit de motivele unei asemenea revizuiri. Dv., desigur, ştiţi cu toţii foarte bine ce înlănţuire de evenimente, legate îndeosebi de extrema ascuţire a lipsurilor provocate de război, de ruină, de demobilizare şi de recolta extrem de proastă, ce concurs de împrejurări a făcut ca situaţia ţărănimii să fie deosebit de critică şi de grea şi ca oscilările ei, în sensul îndepărtării de proletariat şi al apropierii de burghezie, să se accentueze în mod inevitabil.

Aş vrea să spun cîteva cuvinte despre importanţa teoretică a acestei probleme sau despre modul cum trebuie ea pusă din punct de vedere teoretic. Nu încape îndoială că, într-o ţară în care imensa majoritate a populaţiei o formează micii producători agricoli, revoluţia socialistă poate fi înfăptuită numai printr-o serie întregă de măsuri speciale de tranziţie, care în ţările cu capitalism dezvoltat, în care muncitorii salariaţi din industrie şi din agricultură alcătuiesc imensa majoritate, ar fi cu totul inutile. În

www.dacoromanica.ro

ţările cu capitalism dezvoltat există o clasă de muncitori agricoli salariaţi, care s-a format în decurs de decenii. Numai o asemenea clasă poate să constituie din punct de vedere social, economic şi politic un reazem pentru trecerea nemijlocită la socialism. Numai în ţările în care această clasă este îndeajuns de dezvoltată trecerea nemijlocită de la capitalism la socialism este posibilă şi nu necesită măsuri speciale de tranziţie pe scara întregului stat. Noi am subliniat, într-o serie întreagă de lucrări, în toate cuvîntările noastre, ca şi în toate publicaţiile noastre, că în Rusia lucrurile nu stau aşa, că în această ţară avem o minoritate de muncitori industriali şi o imensă majoritate de mici agricultori. Într-o asemenea ţară, revoluţia socialistă poate avea un succes definitiv numai dacă sînt îndeplinite două condiţii. Prima condiţie este ca ea să fie sprijinită la timp de revoluţia socialistă din una sau din cîteva ţări capitaliste înaintate. După cum ştiţi, pentru crearea acestei condiţii, noi am făcut foarte mult în comparaţie cu ceea ce s-a făcut în trecut, însă n-am făcut nici pe departe atît cît trebuia pentru ca ea să devină o realitate.

Cealaltă condiţie constă în înţelegerea între proletariat, care îşi exercită dictatura sau care deţine puterea de stat, şi majoritatea populaţiei ţărăneşti. Înţelegerea este o noţiune foarte largă, care include o serie întreagă de măsuri şi de treceri. Aici ar fi cazul să spunem că în întreaga noastră propagandă şi agitaţie trebuie să punem problema în mod deschis. Cei ce înţeleg prin politică procedee ieftine, care uneori se învecinează cu înşelăciunea, trebuie să întîmpine, în rîndurile noastre, cea mai hotărîtă atitudine de reprobare. Este absolut necesar ca greşelile lor să fie îndreptate. Clasele nu pot fi înşelate. Noi am făcut foarte mult în aceşti trei ani pentru ridicarea conştiinţei politice a maselor. Ele au învăţat cel mai mult din lupta lor îndîrjită. Este necesar ca noi, conformîndu-ne concepţiei noastre despre lume, experienţei noastre revoluţionare, căpătate în decurs de decenii, şi învăţămintelor revoluţiei noastre, să punem problemele fără ocol : interesele acestor două clase diferă între ele, ceea ce vrea muncitorul nu vrea micul agricultor.

www.dacoromanica.ro

Noi ştim că numai o înţelegere cu ţărănimea poate să salveze revoluţia socialistă din Rusia atîta timp cît în celelalte ţări revoluţia n-a început încă. Şi acest lucru trebuie spus pe faţă la toate adunările şi în toate publicaţiile. Ştim că această înţelegere dintre clasa muncitoare şi ţărănime este instabilă — ca să vorbim delicat şi fără să consemnăm acest cuvînt „delicat" în procesul-verbal —, iar dacă e să vorbim deschis, ca se prezintă mult mai prost. În orice caz, să nu căutăm să ascundem nimic, ci să spunem în mod deschis că ţărănimea este nemulţumită de forma relaţiilor stabilite între noi şi ea, că ea nu vrea să accepte această formă de relaţii şi nu vrea să mai trăiască în asemenea condiţii. Acest lucru e de netăgăduit. Această voinţă a ei s-a manifestat în mod categoric. Aceasta este voinţa maselor covîrşitoare ale populaţiei muncitoare. Noi trebuie să ţinem seama de ea şi sîntem oameni politici destul de realişti ca să spunem pe faţă : trebuie să revizuim politica noastră faţă de ţărănime. Aşa cum a fost pînă acum nu mai merge, o asemenea situaţie nu mai poate să dureze.

Trebuie să spunem ţăranilor : „Vreţi să mergeţi înapoi, vreţi să restabiliţi proprietatea privată şi comerţul liber în întregime ? Asta ar însemna să cădeţi neapărat şi inevitabil sub puterea moşierilor şi a capitaliştilor. O serie întreagă de exemple istorice şi de exemple ale revoluţiilor dovedesc acest lucru. Un raţionament mic de tot, luat din a.b.c.-ul comunismului, din a.b.c.-ul economiei politice, confirmă că acest lucru e inevitabil. Să ne lămurim. Îi convine ţărănimii să se despartă de proletariat, să se întoarcă înapoi — şi să lase ca ţara să se întoarcă şi ea — la regimul capitaliştilor şi al moşierilor, sau nu-i convine ? Judecaţi şi dv. ; să judecăm împreună".

Şi noi credem că, dacă judecăm cum trebuie, atunci, cu toate că între interesele economice ale proletariatului şi acelea ale micului agricultor există o deosebire profundă, de care noi sîntem conştienţi, rezultatul va fi în favoarea noastră.

Oricît de grea ar fi situaţia noastră în ceea ce priveşte resursele, sarcina de a satisface ţărănimea mijlocaşă trebuie rezolvată. Ţărănimea este acum, într-o proporţie mult mai mare decît înainte, alcătuită din mijlocaşi, contradicţiile

www.dacoromanica.ro

din sînul ei s-au atenuat, darea în folosinţă a pămîntului se face în mod mult mai egalitar, poziţia chiaburilor este subminată şi în mare parte ei au fost expropriaţi în Rusia mai mult decît în Ucraina, iar în Siberia mai puţin. Dar în general vorbind, datele statistice arată în mod absolut indiscutabil că satul s-a nivelat, adică diferenţa, altădată atît de pronunţată, dintre chiaburi şi ţăranii care nu puteau să cultive pămînt s-a atenuat. Totul a devenit mai nivelat, în linii generale ţărănimea a devenit mijlocaşă.

Putem noi să satisfacem această ţărănime mijlocaşă luată ca atare, cu particularităţile ei economice, cu rădăcinile ei economice? Dacă vreunul dintre comunişti şi-a închipuit că în trei ani de zile se poate transforma baza economică, rădăcinile economice ale micii gospodării agricole, a fost, desigur, un visător. Şi — de ce să ne ascundem? — asemenea visători au fost destui în rîndurile noastre. Şi în asta nu-i nimic deosebit de rău. Cum ar fi putut să înceapă fără visători într-o ţară ca a noastră revoluţia socialistă? Practica, bineînţeles, a arătat ce rol uriaş pot avea experienţele şi iniţiativele de tot felul în domeniul gospodăririi colective în agricultură. Dar practica a arătat că aceste experienţe, considerate ca atare, au jucat şi un rol negativ atunci cînd oameni animaţi de cele mai bune intenţii şi dorinţe s-au dus la sate să organizeze comune şi gospodării colective fără să ştie să gospodărească, pentru că erau lipsiţi de experienţă în acest domeniu. Experienţa acestor gospodării colective ne oferă un exemplu de felul cum nu trebuie să gospodărim; de aceea ţăranii din împrejurimi îşi rîd de ele sau se arată indignaţi.

Dv. ştiţi foarte bine cîte cazuri de acest fel au existat. Repet, aici nu e nimic de mirare, fiindcă transformarea micului agricultor, schimbarea întregii lui mentalităţi şi a deprinderilor lui, este un lucru pentru care e nevoie de generaţii întregi. Numai baza materială, tehnica, folosirea masivă a tractoarelor şi a maşinilor în agricultură, electrificarea pe scară largă pot să rezolve această problemă în ceea ce priveşte micul agricultor, pot să însănătoşească, ca să zic aşa, întreaga lui psihologie. Aceasta l-ar transforma în chip radical şi extrem de repede pe micul agricultor. Dacă spun că e nevoie de generaţii, nu înseamnă că e ne-

www.dacoromanica.ro

voie de secole. Înţelegeţi foarte bine că pentru a procura tractoarele şi maşinile necesare şi pentru a electrifica o ţară imensă, pentru a realiza toate acestea poate să fie nevoie, în orice caz, cel puţin de decenii. Iată care este situaţia obiectivă.

Trebuie să ne străduim să satisfacem cerinţele ţăranilor, care nu sînt satisfăcuţi, care nu sînt mulţumiţi, care pe drept cuvînt nu sînt şi nu pot fi mulţumiţi. Trebuie să le spunem : „Da, o asemenea situaţie nu mai poate să dureze. Cum să-l satisfacem pe ţăran şi ce înseamnă să-l satisfacem ? Unde putem găsi răspuns la asemenea întrebare ? Fireşte, în înseşi cerinţele ţărănimii. Noi cunoaştem aceste cerinţe. Dar trebuie să le verificăm, să analizăm din punctul de vedere al ştiinţei economice tot ce ştim despre cerinţele economice ale agricultorului. După ce vom fi aprofundat această problemă, ne vom spune numaidecît : pe micul agricultor putem să-l satisfacem, în fond, prin două lucruri : în primul rînd, e nevoie de o anumită libertate a schimbului, de care să beneficieze micul proprietar particular, iar în al doilea rînd e nevoie să procurăm mărfuri şi produse. Ce fel de libertate a schimbului mai e şi asta, dacă n-ai ce să schimbi, şi ce fel de libertate a comerţului, dacă n-ai cu ce să faci comerţ ? Ea rămîne un simplu petic de hîrtie ; dar clasele nu pot fi satisfăcute cu hîrtii, ci cu obiecte materiale. Aceste două condiţii trebuie înţelese bine de tot. Despre cea de-a doua condiţie — cum să procurăm mărfuri şi dacă vom reuşi să le procurăm — am să vorbesc mai pe urmă. Asupra primei condiţii însă — asupra libertăţii schimbului —, trebuie să ne oprim acum.

Dar ce este libertatea schimbului ? Libertatea schimbului este libertatea comerţului, iar libertatea comerţului înseamnă întoarcere la capitalism. Libertatea schimbului şi libertatea comerţului înseamnă schimb de mărfuri între micii producători individuali. Noi toţi, chiar şi aceia care ne-am însuşit doar a.b.c.-ul marxismului, ştim că acest schimb şi această libertate a comerţului au ca rezultat inevitabil împărţirea producătorilor de mărfuri în posesori de capital şi posesori de braţe de muncă, împărţirea în capitalişti şi muncitori salariaţi, adică restaurarea robiei salariate capitaliste, care nu cade din cer şi care, în lumea întreagă,

www.dacoromanica.ro

ia naştere tocmai din gospodăria agricolă producătoare de mărfuri şi se dezvoltă pe baza ei. Acest lucru îl ştim foarte bine sub aspectul său teoretic, şi în Rusia acest lucru nu poate să nu-l observe oricine priveşte cu atenţie viaţa şi condiţiile gospodăriei micului agricultor.

Se pune acum întrebarea : cum aşa, poate partidul comunist să admită şi să introducă comerţul liber ? Nu există cumva aici unele contradicţii de neîmpăcat ? La această întrebare trebuie să răspundem că, sub aspectul ei practic, soluţionarea problemei este, bineînţeles, extrem de grea. Prevăd din capul locului şi ştiu, din discuţiile avute cu tovarăşii, că proiectul preliminar de înlocuire a predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit, proiect care v-a fost împărţit, va da loc la întrebări legitime şi inevitabile, mai ales în legătură cu schimbul care urmează să fie permis în cadrul circuitului economic local. Asta se spune la sfîrşitul paragrafului 8. Ce înseamnă acest lucru, care sînt limitele lui şi cum poate fi el realizat ? Dacă îşi închipuie cineva că va primi la congresul nostru un răspuns la această întrebare, se înşală. Răspunsul la această întrebare ni-l va da legislaţia noastră, sarcina noastră fiind doar să stabilim linia principială, să formulăm lozinca. Partidul nostru este un partid de guvernămînt, şi hotărîrea pe care o va adopta congresul lui va fi obligatorie pentru întreaga republică. Aici noi avem de rezolvat această problemă sub aspectul ei principial. Trebuie să rezolvăm principial această problemă şi cele hotărîte să le aducem la cunoştinţa ţărănimii, pentru că semănatul bate la uşă. Iar după aceea trebuie să punem în mişcare întregul nostru aparat, toate forţele noastre teoretice, să punem la contribuţie întreaga noastră experienţă practică pentru a vedea cum trebuie să facem acest lucru. Putem noi să facem acest lucru, teoretic vorbind, putem noi să restabilim, pînă la un anumit grad, libertatea comerţului, libertatea capitalismului pentru micii agricultori, fără să subminăm prin aceasta temeliile puterii politice a proletariatului ? Putem noi să facem acest lucru ? Da, putem, pentru că aici totul este chestiune de măsură. Dacă am fi în stare să obţinem fie şi o mică cantitate de mărfuri, şi aceste mărfuri le-am ţine în mîinile statului, ale proletariatului care deţine

www.dacoromanica.ro

puterea politică, şi dacă am putea să le punem în circulaţie, atunci noi, ca stat, am adăuga la puterea noastră politică puterea economică. Punerea în circulaţie a acestor mărfuri ar înviora mica gospodărie agricolă, care acum lîncezeşte îngrozitor sub apăsarea grelelor condiţii ale războiului, ale ruinei şi sub apăsarea imposibilităţii de a dezvolta mica gospodărie agricolă. Micul agricultor, cît timp rămîne mic agricultor, are nevoie de un stimulent, de un impuls, de un imbold corespunzător bazei lui economice, adică micii gospodării individuale. Aici nu poţi scăpa dintr-o dată de libertatea schimbului pe scară locală. Dacă acesta dă statului, în schimbul produselor industriale, o anumită cantitate minimă de cereale, suficientă pentru a acoperi nevoile oraşului, fabricilor, industriei, atunci circuitul economic se restabileşte în aşa măsură, că puterea de stat rămîne în mîinile proletariatului şi se întăreşte. Ţărănimea cere să i se arate în mod practic că muncitorul, care ţine în mîinile sale fabricile, uzinele, industria, este în stare să organizeze schimbul de mărfuri cu ţărănimea. Iar pe de altă parte o ţară agricolă imensă, cu căi de comunicaţie proaste, cu întinderi nesfîrşite, cu climate diferite, cu condiţii agricole diferite etc. presupune inevitabil o anumită libertate a schimbului, pe scară locală, de produse ale agriculturii locale pe produse ale industriei locale. Noi am păcătuit foarte mult în această privinţă mergînd prea departe : am mers prea departe pe calea naţionalizării comerţului şi a industriei, pe calea interzicerii schimbului local. A fost asta o greşeală ? Fără îndoială că da.

În această privinţă, multe din cele făcute de noi sînt pur şi simplu greşite, şi ar fi o mare crimă să nu vedem şi să nu înţelegem că aici n-am păstrat şi n-am ştiut să păstrăm măsura. Dar aici a fost şi o necesitate inexorabilă : noi am trăit pînă acum în condiţiile unui război atît de înverşunat şi atît de greu, că nici în domeniul economic nu ne-a rămas altceva de făcut decît să acţionăm milităreşte. Şi a fost o minune că o ţară ruinată a făcut faţă unui asemenea război, dar această minune n-a căzut din cer, ci s-a născut din interesele economice ale clasei muncitoare şi ale ţărănimii, care au înfăptuit această minune prin avîntul lor de masă ; datorită acestei minuni am putut noi să dăm o ripostă mo-

www.dacoromanica.ro

şierilor şi capitaliştilor. Dar, totodată, rămîne un fapt indiscutabil, pe care în munca noastră de agitaţie şi propagandă nu trebuie să-l ascundem, şi anume că am mers mai departe decît era necesar din punct de vedere teoretic şi politic. Noi putem să admitem într-o măsură destul de mare libertatea schimbului de produse pe piaţa locală, fără să distrugem puterea politică a proletariatului, ci, dimpotrivă, întărind-o. Cum trebuie făcut acest lucru — asta este o problemă de domeniul practicii. Sarcina mea constă în a vă dovedi că teoretic acest lucru este cu putinţă. Proletariatul care deţine puterea de stat, dacă posedă unele resurse, poate foarte bine să le pună în circulaţie şi în felul acesta să satisfacă într-o oarecare măsură pe ţăranul mijlocaş, pe baza schimbului de produse în cadrul circuitului economic local.

Şi acum cîteva cuvinte despre schimbul de produse în cadrul circuitului economic local. În prealabil trebuie să vorbesc şi despre problema cooperaţiei. Desigur că în condiţiile schimbului în cadrul circuitului economic local avem nevoie de cooperaţie, care la noi este peste măsură de stînjenită de diferite restricţii. În programul nostru se subliniază că cel mai bun aparat de distribuire îl constituie cooperativele ce ne-au fost lăsate moştenire de capitalism şi că acest aparat trebuie menţinut. Aşa se spune în program. Am făcut noi acest lucru ? L-am făcut, dar într-o măsură cu totul insuficientă, iar în parte nu l-am făcut de loc, şi asta, iarăşi, în parte din greşeală, iar în parte din cauza restricţiilor impuse de război. Cooperaţia, care degaja elementele mai pricepute în materie de gospodărire, mai ridicate sub raport economic, i-a degajat, totodată, în politică pe menşevici şi pe socialiştii-revoluţionari. Aceasta este o lege chimică împotriva căreia nu e nimic de făcut ! (R î s e t e.) Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari sînt oameni care, conştient sau inconştient, restaurează capitalismul şi ajută pe diverşi Iudenici. Şi asta este o lege. Noi trebuie să ne războim cu ei. Şi la război — ca la război : a trebuit să ne apărăm, şi ne-am apărat. Dar putem noi să rămînem neapărat în situaţia actuală ? Nu putem. Şi a ne lega astfel mîinile ar însemna să facem, fără îndoială, o greşeală. Iată

www.dacoromanica.ro

de ce în problema cooperației vă propun o rezoluție, care e foarte scurtă și pe care am să v-o citesc :

„Avînd în vedere că rezoluția Congresului al IX-lea al P.C. din Rusia cu privire la atitudinea față de cooperație se bazează în întregime pe admiterea principiului predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole, care în momentul de față este înlocuită cu impozitul în natură, Congresul al X-lea al P.C. din Rusia hotărăște :

Rezoluția respectivă e anulată.

Congresul însărcinează Comitetul Central să elaboreze și să facă să fie adoptate pe linie de partid și pe linie sovietică hotărîri menite să îmbunătățească și să dezvolte structura și activitatea cooperativelor în concordanță cu programul P.C. din Rusia și potrivit cu înlocuirea sistemului predării obligatorii a surplusului de produse agricole cu impozitul în natură“ [30].

Veți spune că o asemenea formulare este imprecisă. Da, ea este și trebuie, într-o oarecare măsură, să fie imprecisă. De ce să fie așa ? Deoarece, pentru a-i da o precizie absolută, ar trebui să știm exact ce avem de făcut tot anul. Cine știe așa ceva ? Nimeni nu știe și nici nu poate ști.

Dar rezoluția Congresului al IX-lea ne leagă mîinile, căci ea spune : „să fie subordonată Comisariatului poporului pentru aprovizionare“. Acest comisariat este o instituție minunată, dar a-i subordona neapărat cooperația și a-ți lega mîinile într-un moment cînd îți revizuiești atitudinea față de micii agricultori înseamnă a face o greșeală politică vădită. Noi trebuie să însărcinăm Comitetul Central nou ales să elaboreze și să stabilească anumite măsuri și schimbări, să controleze pașii pe care îi facem înainte și înapoi — în ce măsură trebuie să facem acest lucru, cum să ne apărăm interesele politice, pînă la ce punct să atenuăm anumite restricții pentru ca treaba să meargă mai ușor, cum să verificăm rezultatele obținute prin experiență. În această privință ne aflăm, teoretic vorbind, în fața unei serii întregi de trepte intermediare, de măsuri tranzitorii. Un lucru este clar pentru noi : rezoluția Congresului al IX-lea presupunea că mișcarea noastră are să se desfășoare în linie dreaptă. S-a văzut însă, așa cum s-a întîmplat întotdeauna, în întreaga istorie a revoluțiilor, că

www.dacoromanica.ro

mişcarea se desfăşoară în zig-zag. A ne lega mîinile printr-o asemenea rezoluţie ar însemna să facem o greşeală politică. Anulînd rezoluţia, noi spunem că trebuie să ne călăuzim după programul nostru, în care este subliniată importanţa aparatului cooperatist.

Anulînd rezoluţia, noi spunem : Adaptaţi-vă la sistemul înlocuirii predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit. Dar cînd vom trece noi la această înlocuire ? Nu înainte de recoltă, adică peste cîteva luni. Va fi ea efectuată în acelaşi fel în diferitele regiuni ale ţării ? În nici un caz. Ar fi cea mai mare prostie să punem pe acelaşi calapod Rusia centrală, Ucraina şi Siberia, să le aplicăm un anumit şablon. Eu propun ca această idee fundamentală cu privire la libertatea schimbului local să fie adoptată sub forma unei hotărîri a congresului [31]. Mă gîndesc că în primele zile după aceea o să urmeze neapărat o scrisoare a Comitetului Central în care se va spune, şi, desigur, se va spune mai bine decît spun eu acum (vom găsi condeieri pricepuţi care să exprime acest lucru într-o formă mai potrivită) : nu daţi nimic peste cap, nu vă grăbiţi, nu luaţi hotărîri pripite, procedaţi în aşa fel încît să fie satisfăcută la maximum ţărănimea mijlocaşă, fără să fie prejudiciate interesele proletariatului. Încercaţi şi într-un fel şi în altul, învăţaţi din practică, din experienţă, apoi împărtăşiţi-ne şi nouă rezultatele, spuneţi-ne ce a reuşit, iar noi vom institui o comisie specială sau chiar cîteva comisii care vor totaliza experienţa acumulată, şi eu cred că vom atrage în această treabă pe tov. Preobrajenski, autorul lucrării „Banii de hîrtie în perioada dictaturii proletare". Această problemă este foarte importantă, pentru că circulaţia bănească e un mijloc prin care se poate verifica în chip minunat dacă circulaţia mărfurilor într-o ţară este satisfăcătoare, iar atunci cînd această circulaţie nu se desfăşoară normal, banii devin nişte hîrtii lipsite de orice valoare. Pentru a acţiona apoi pe baza experienţei, trebuie să verificăm de zece ori măsurile luate.

Oamenii o să ne întrebe şi o să vrea să afle de unde o să luăm noi mărfuri. Pentru libertatea comerţului, după cum se ştie, e nevoie de mărfuri, iar ţăranii sînt oameni foarte deştepţi şi se pricep de minune să te ia în derîdere.

www.dacoromanica.ro

Putem noi acum să procurăm mărfuri ? Acum o să putem, pentru că situaţia noastră economică pe plan internaţional s-a îmbunătăţit enorm. Noi luptăm împotriva capitalului internaţional, care, văzînd republica noastră, a spus : „Ăştia-s nişte tîlhari, nişte crocodili" (aceste cuvinte mi-au fost relatate textual de o pictoriţă engleză, care a auzit această expresie de la un om politic dintre cei mai influenţi) [32]. Şi, din moment ce sînt nişte crocodili, nu poţi decît să-i dispreţuieşti. Aceasta era părerea capitalului internaţional. Era părerea duşmanului de clasă, şi din punctul lui de vedere el avea dreptate. Dar justeţea unor asemenea concluzii trebuie verificată prin practică. Dacă tu, capital internaţional, care eşti o forţă puternică, cu caracter mondial, dacă tu, care ai în mîna ta întreaga tehnică, spui că ăştia-s nişte „crocodili", atunci încearcă şi trage în ei ! Dar cînd a încercat, s-a văzut că el a fost acela care a avut mai mult de pătimit. Acum capitalul, care este nevoit să ţină seama de viaţa politică şi economică reală, spune : „Trebuie să facem comerţ". Asta înseamnă că am obţinut o mare victorie. Pot să vă spun acum că ne-au fost prezentate două oferte de împrumut, care însumează cam 100 000 000 de ruble aur. Aur avem noi, dar aurul nu-l poţi vinde, pentru că e un lucru care nu se poate mînca. Toate ţările sînt extrem de ruinate din punct de vedere economic, în întreaga lume relaţiile valutare dintre statele capitaliste au fost răsturnate de război şi aduse într-o stare de neînchipuit. În afară de asta, pentru a întreţine relaţii comerciale cu ţările Europei, trebuie să ai flotă, or, noi n-avem. Flota este în mîinile duşmanilor. Cu Franţa n-am încheiat nici un acord, căci ea ne consideră drept debitori, prin urmare orice vapor — „să-mi fie cu iertare, este al meu". Aceste ţări au o flotă de război, noi n-avem. Iată împrejurările care au făcut ca pînă acum să nu putem realiza aurul nostru decît într-o mică, infimă, ridicol de infimă măsură. Acum ne-au fost prezentate două oferte din partea unor bancheri capitalişti — pentru încheierea unui împrumut în valoare de o sută de milioane. Desigur, aceşti capitalişti o să ne ia dobînzi cămătăreşti. Dar pînă acum ei nu voiau de loc să ştie de aşa ceva, pînă acum ei spuneau : „Am să te împuşc şi am să iau totul pe degeaba".

www.dacoromanica.ro

Acum, fiindcă nu pot să ne împuşte, sînt dispuşi să facă comerţ. Tratativele pentru încheierea unor acorduri comerciale cu America şi Anglia se află acum, putem spune, pe drumul cel bun ; la fel stau lucrurile şi cu concesiunile. Ieri am mai primit încă o scrisoare de la mister Vanderlip, care se află aici şi care, pe lîngă o serie întreagă de doleanţe, îmi face cunoscute o serie întreagă de planuri în legătură cu concesiunile şi cu acordarea unui împrumut. El este un reprezentant al capitalului financiar, un afacerist de înaltă clasă, legat de statele apusene ale Americii de Nord, care au o atitudine mai ostilă faţă de Japonia. Aşa că avem posibilitatea economică să ne procurăm mărfuri. În ce măsură vom fi în stare să facem acest lucru — asta e o altă chestiune, dar o anumită posibilitate există.

Repet, acest tip de relaţii economice, care sus are înfăţişarea unui bloc cu capitalismul străin, va da posibilitate puterii de stat proletare să realizeze jos comerţul liber cu ţărănimea. Ştiu — şi am mai avut prilejul s-o spun — că asta a provocat unele observaţii ironice. La Moscova există o întreagă pătură de intelectuali birocraţi care încearcă să creeze „o opinie publică". Ei au început să se amuze pe socoteala noastră : „Iată cum arată comunismul ! Ca un om care umblă în cîrje, iar faţa îi este oblojită toată într-un bandaj, încît din comunism n-a mai rămas decît o enigmă". Glume de soiul ăsta am auzit eu destule, dar ele sînt sau birocratice, sau neserioase. Rusia a ieşit din război într-o stare care aduce foarte mult cu aceea a unui om stîlcit în bătăi : şapte ani au cotonogit-o, şi acum dă, doamne, să meargă măcar în cîrje ! Iată în ce situaţie ne aflăm noi ! A crede, în asemenea condiţii, că putem ieşi la liman fără cîrje înseamnă a nu înţelege nimic. Atîta timp cît în alte ţări n-a izbucnit încă revoluţia, ne vor trebui zeci de ani ca să ieşim la liman, aşa că nu e păcat să renunţăm la sute de milioane, ba chiar la miliarde din bogăţiile noastre imense, din bogatele noastre surse de materii prime, numai să primim ajutorul marelui capitalism înaintat. Vom recupera apoi cu vîrf şi îndesat. Dar într-o ţară nemaipomenit de ruinată, în care ţărănimea, şi ea ruinată, formează imensa majoritate, e imposibil să menţii puterea proletară fără ajutorul capitalului, care va căuta, desigur, să stoarcă,

www.dacoromanica.ro

în schimb, dobînzi de sute la sută. Acest lucru trebuie înţeles. Prin urmare : ori acest tip de relaţii economice, ori nimic. Cine pune altfel problema dovedeşte că nu înţelege absolut nimic din economia practică şi caută să se eschiveze prin diverse vorbe de spirit. Trebuie să recunoaştem ca un fapt real că masele sînt sleite, sfîrşite de oboseală. Şapte ani de război — ce urme adînci trebuie să fi lăsat ei la noi, dacă în ţările înaintate cei patru ani ai lor de război se mai fac simţiţi şi astăzi ? !

La noi, în ţara noastră înapoiată, după cei şapte ani de război, în rîndurile muncitorilor, care au făcut sacrificii nemaipomenite, ca şi în rîndurile maselor de ţărani, se observă pur şi simplu o stare de epuizare. Această stare de epuizare se învecinează cu incapacitatea totală de a munci. Aici e nevoie de un răgaz economic. Noi ne propuseserăm să folosim fondul de aur pentru mijloace de producţie. Cel mai bine ar fi să fabricăm maşini, dar, chiar dacă le-am cumpăra, tot am pune pe picioare producţia noastră. Dar pentru aceasta e nevoie de un muncitor, de un ţăran care să poată munci ; în majoritatea cazurilor însă, el nu poate munci : e istovit, e extenuat. Trebuie să-l sprijinim, să folosim fondul de aur pentru procurarea de bunuri de consum, contrar celor înscrise în programul nostru anterior. Programul nostru anterior era just din punct de vedere teoretic, însă din punct de vedere practic era lipsit de temei. Am să vă comunic o informaţie pe care am primit-o de la tovarăşul Lejava. Din ea aflăm că din Letonia, Finlanda şi Lituania au şi fost cumpărate cîteva sute de mii de puduri de diferite produse alimentare, care au şi fost expediate de urgenţă. Azi s-a primit ştirea că la Londra a fost semnată o tranzacţie pentru livrarea unei cantităţi de 18 500 000 de puduri de cărbune, pe care am hotărît s-o cumpărăm pentru a înviora industria Petrogradului şi industria textilă. Dacă vom primi mărfuri pentru ţărani, vom comite, desigur, o încălcare a programului, vom comite o abatere, dar trebuie să dăm poporului un răgaz, pentru că el este atît de istovit, încît altfel nu este în stare să muncească.

Trebuie să spun încă cîteva cuvinte despre schimbul de mărfuri individual. Dacă vorbim despre libertatea schimbu-

www.dacoromanica.ro

lui, înseamnă că admitem schimbul de mărfuri individual, înseamnă că încurajăm pe chiaburi. Ce-i de făcut în acest caz ? Nu trebuie să închidem ochii asupra faptului că înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit înseamnă, în condiţiile noului sistem, o creştere a chiaburimii în şi mai mare măsură decît pînă acum. Ea va creşte acolo unde înainte nu putea să crească. Dar împotriva acestui fenomen trebuie să luptăm nu prin măsuri prohibitive, ci prin măsuri centralizate pe linie de stat, prin măsuri de stat luate de sus. Dacă vom putea să dăm ţărănimii maşini, vom ajuta astfel la ridicarea ei, şi, cînd ea va primi maşini sau cînd vor fi electrificate satele, zeci şi sute de mii de mici chiaburi vor fi lichidaţi. Cît timp nu-i poţi da toate astea, dă-i o anumită cantitate de mărfuri. Dacă mărfurile sînt în mîinile tale, ai să-ţi menţii puterea ; dar a împiedica, a anula sau a înlătura o asemenea posibilitate înseamnă a te priva de orice posibilitate de schimb, înseamnă a nu satisface ţărănimea mijlocaşă şi a nu te înţelege cu ea. În Rusia, ţărănimea a devenit acum în mai mare măsură mijlocaşă, şi n-avem de ce să ne temem de faptul că schimbul va căpăta un caracter individual. Fiecare va putea să dea ceva în schimb statului. Unul va putea să dea surplusul de cereale, altul va da în schimb legume şi zarzavaturi, iar un al treilea va face prestaţii. În linii generale, situaţia se prezintă astfel : trebuie să satisfacem din punct de vedere economic ţărănimea mijlocaşă şi să acceptăm libertatea schimbului ; altfel, dacă revoluţia mondială întîrzie, va fi imposibil, va fi economiceşte imposibil să păstrăm puterea proletariatului în Rusia. Asta trebuie s-o înţelegem limpede şi să nu ne fie de loc teamă s-o spunem. În proiectul de hotărîre cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură (textul lui v-a fost împărţit) veţi găsi multe nepotriviri şi unele contradicţii, şi tocmai de aceea noi am scris în încheiere : „Aprobînd în principiu (un cuvînt deosebit de grăitor şi plin de semnificaţie) tezele prezentate de Comitetul Central cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură, congresul însărcinează Comitetul

www.dacoromanica.ro

Central al partidului să pună cît mai repede la punct aceste teze“ [33]. Noi ştim că ele n-au fost puse la punct, că n-am reuşit să facem aşa ceva, că nu ne-am ocupat încă de această treabă de amănunt. Formele practice de aplicare a impozitului vor fi elaborate în mod amănunţit de către C.E.C. din Rusia şi de Consiliul Comisarilor Poporului şi vor fi înscrise într-o lege corespunzătoare. A fost prevăzută următoarea procedură : dacă adoptaţi acest proiect astăzi, el va fi aprobat încă la prima sesiune a C.E.C. din Rusia, care de asemenea nu va promulga o lege, ci va publica doar o hotărîre conţinînd unele modificări, iar după aceea Consiliul Comisarilor Poporului şi Consiliul Muncii şi Apărării îi vor da putere de lege şi, ceea ce e mai important, vor da instrucţiuni practice. E important ca organele locale să înţeleagă însemnătatea acestui lucru şi să ne dea tot sprijinul.

De ce a trebuit ca predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole să fie înlocuită printr-un impozit ? Sistemul acesta al predării obligatorii presupunea luarea tuturor surplusurilor, instituirea unui monopol de stat obligatoriu. Noi nu puteam proceda altfel, fiindcă ne aflam la mare strîmtorare : Teoretic nu este obligatoriu să admiţi că monopolul de stat este cel mai bun sistem din punct de vedere al socialismului. Într-o ţară cu caracter ţărănesc care posedă o industrie — iar aceasta lucrează — şi care dispune de o oarecare cantitate de mărfuri, poate fi aplicat, ca o măsură tranzitorie, sistemul impozitului şi al schimbului liber.

Tocmai acest schimb este un stimulent, un imbold, un impuls pentru ţăran. Gospodarul poate şi trebuie, în propriul său interes, să dea dovadă de sîrguinţă, pentru că nu i se vor lua toate surplusurile, ci se va percepe doar un impozit, a cărui mărime va trebui, pe cît se poate, să fie stabilită dinainte. Principalul este ca micul agricultor să aibă un stimulent, un imbold, un îndemn în activitatea sa economică. Trebuie să ne făurim economia noastră de stat ţinînd seama de caracterul economiei mijlocaşului, pe care în trei ani de zile n-am reuşit s-o prefacem şi pe care nici în zece ani de aci înainte n-o s-o prefacem.

www.dacoromanica.ro

Statul avea de făcut faţă unei anumite obligaţii pe linie de aprovizionare. De aceea anul trecut am luat de la ţărani o cantitate mai mare de produse agricole. Impozitul trebuie să fie mai mic. Cifrele n-au fost şi nici nu pot fi precis stabilite. În broşura lui Popov „Producţia de cereale a Republicii sovietice şi a republicilor federative" sînt reproduse materiale ale Direcţiei noastre centrale de statistică, care conţin cifre precise şi care ne arată din ce cauze a scăzut producţia agricolă.

Dacă o să fie o recoltă slabă, n-o să putem lua surplusuri, pentru că n-o să avem de unde, ar însemna să luăm pîinea de la gura ţăranului. Dacă o să fie o recoltă bună, atunci toată lumea o să rabde puţin de foame şi statul o să fie salvat ; altfel, dacă n-o să fim în stare să luăm de la cei ce n-au atît cît să mănînce pe săturate, statul o să meargă la pieire. Este sarcina propagandei noastre să explice acest lucru ţăranilor. Dacă vom avea o recoltă bunişoară, surplusurile se vor ridica la circa o jumătate de miliard de puduri. Ele vor acoperi nevoile consumului şi vor permite să se realizeze un anumit fond. Totul este să dăm ţăranilor un stimulent, un imbold din punct de vedere economic. Trebuie să-i spunem micului gospodar : „Tu, gospodarule, să produci produse alimentare, iar statul o să-ţi ia un impozit minim".

Timpul ce mi-a fost acordat e pe sfîrşite, şi trebuie să încheiu. Repet : nu putem să promulgăm chiar acum o lege. Neajunsul rezoluţiei noastre este că nu prea seamănă a lege — la un congres de partid nu se întocmesc legi. De aceea propunem să fie adoptată în principiu rezoluţia prezentată de Comitetul Central, care să fie însărcinat cu punerea la punct a tezelor ei. Vom da să tipărească textul acestei rezoluţii, şi activiştii de pe teren vor avea grijă s-o pună la punct şi să-i aducă îmbunătăţiri. S-o punem complet la punct nu-i cu putinţă, aşa ceva e irealizabil, pentru că viaţa prezintă o prea mare diversitate de situaţii. A căuta măsuri de tranziţie este o sarcină foarte grea. Dacă nu reuşim să facem acest lucru repede şi de-a dreptul, să nu ne pierdem cu firea, pînă la urmă tot o să ne descurcăm noi. Un ţăran cît de cît conştient nu poate să nu înţeleagă

www.dacoromanica.ro

că noi, ca guvern, reprezentăm clasa muncitoare şi pe acei oameni ai muncii cu care ţăranii muncitori (şi ei formează nouă zecimi din ţărănime) pot să se înţeleagă, că orice cotitură înapoi ar însemna o întoarcere la vechiul guvern ţarist. Aceasta ne-o arată cele petrecute la Kronstadt. Cei de acolo nu-i vor pe albgardişti, nu vor nici puterea noastră — iar o altă putere nu există — şi se găsesc într-o situaţie care oferă cel mai bun mijloc de agitaţie în favoarea noastră şi împotriva oricărui nou guvern.

Avem acum posibilitatea să ne înţelegem cu ţăranii, şi acest lucru trebuie să-l facem în mod practic, cu pricepere, cu dibăcie, cu supleţe. Noi cunoaştem aparatul Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi ştim că este unul din cele mai bune. Dacă-l comparăm cu altele, vedem că este cel mai bun, şi trebuie păstrat, dar el trebuie subordonat politicii. Acest minunat aparat al Comisariatului poporului pentru aprovizionare n-o să ne fie de nici un folos, dacă n-o să ştim să stabilim relaţii juste cu ţăranul. Atunci acest minunat aparat n-o să slujească clasei noastre, ci lui Denikin şi lui Kolceak. Din moment ce în politică este nevoie de o schimbare hotărîtă, de elasticitate, de o trecere efectuată cu pricepere, conducătorii trebuie să înţeleagă acest lucru. Un aparat ferm trebuie să fie bun pentru orice manevrări. Dar, dacă această fermitate a aparatului se transformă în anchilozare şi devine o piedică pentru efectuarea unor cotituri, atunci lupta devine inevitabilă. De aceea trebuie să folosim toate forţele pentru a obţine neapărat ceea ce urmărim, pentru a impune completa subordonare a aparatului faţă de politică. Politica înseamnă raport între clase, şi aceasta hotărăşte soarta republicii. Aparatul, ca mijloc auxiliar, cu cît este mai ferm, cu atît este mai bun şi mai apt pentru manevrări. Iar dacă nu e în stare să le execute, înseamnă că nu e bun de nimic.

Vă rog să aveţi în vedere esenţialul : cît despre elaborarea amănuntelor şi comentariilor, ea necesită o muncă de cîteva luni de zile. Acum însă trebuie să avem în vedere esenţialul : este necesar ca hotărîrea adoptată să fie comunicată chiar astă-seară, prin radio, întregii lumi, pentru

www.dacoromanica.ro

ca toţi să afle că congresul partidului de guvernămînt înlocuieşte, în principiu, sistemul predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit şi dă prin aceasta micului agricultor o serie întreagă de stimulente pentru a-şi lărgi gospodăria şi a extinde suprafaţa cultivată, că congresul, păşind pe această cale, corectează sistemul relaţiilor dintre proletariat şi ţărănime şi-şi exprimă convingerea că pe această cale va fi realizată o trainică legătură între proletariat şi ţărănime. (Aplauze furtunoase.)

„Pravda" nr. 57 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 57 din 16 martie 1921

www.dacoromanica.ro

6

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ 15 MARTIE

Tovarăşi, cred că am să mă pot limita la cîteva observaţii destul de concise. În primul rînd, vreau să mă refer la cazul lucrătorilor de la aprovizionare din Siberia. Iaroslavski şi Danişevski m-au rugat să vă fac următoarea comunicare. Dacă Drojjin a fost deferit justiţiei, asta s-a făcut tocmai pentru a arăta că el este nevinovat. Văd aici pe unii făcînd observaţii sceptice, dar în orice caz trebuie să spun că acesta este un mod just de a privi lucrurile. Ne lovim adeseori de învinuiri şi calomnii, şi a dovedi pe această cale falsitatea lor este un procedeu cît se poate de nimerit. Apoi, vreau să spun că o serie de lucrători de la aprovizionare din Tiumen au fost executaţi pentru că s-au făcut vinovaţi de maltratări, torturi, violuri şi alte infracţiuni de drept comun. Prin urmare, în cazul de faţă nu e vorba de abateri care ar putea fi puse în legătură cu munca de aprovizionare, ci de comiterea unor delicte infame, care în condiţiile în care se desfăşoară munca de aprovizionare se cer pedepsite mai aspru ca de obicei. Aşa că din acest punct de vedere măsura a fost, fără îndoială, aplicată cum trebuie. Acum aş vrea să spun, încă de la început, cîteva cuvinte în legătură cu problema cooperaţiei. Raportul prezentat de tov. Ţiurupa — aşa cum a declarat el însuşi şi cum am auzit aici cu toţii — n-a fost un coraport, în sensul că ar fi căutat să exprime un punct de vedere principial diferit de acela al raportorului. Hotărîrea Comitetului Central cu privire la înlocuirea predării obligatorii a

www.dacoromanica.ro

surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură a fost atît de unanim adoptată, şi, ceea ce e mai important, noi am văzut numaidecît, încă înainte de deschiderea congresului, că şi în provincie diverşi tovarăşi ajunseseră în mod independent, pe baza indicaţiilor oferite de experienţa practică, la aceleaşi concluzii, încît orice îndoială asupra utilităţii şi necesităţii unei asemenea măsuri este, în principiu, exclusă. Iar raportul prezentat de tov. Ţiurupa se rezuma la completări şi preveniri într-o serie întreagă de probleme, dar nu conţinea nici o propunere în sensul adoptării unei alte politici.

În raportul său, tov. Ţiurupa se abate de la această linie generală numai în problema cooperaţiei. Aici dînsul a ridicat unele obiecţii împotriva rezoluţiei propuse de mine, însă eu cred că obiecţiile lui nu pot fi considerate drept concludente. În ce fel se vor dezvolta relaţiile în cadrul circuitului economic liber local în ceea ce priveşte fondul de mărfuri — prin cooperaţie sau pe calea refacerii micului comerţ particular — e un lucru pe care cu greu l-am putea stabili definitiv în momentul de faţă. Chestiunea trebuie examinată, fără îndoială, şi în această privinţă trebuie să urmărim cu atenţie experienţa locală ; asupra acestui lucru vom fi, desigur, cu toţii de acord. Totuşi, eu cred că cooperaţia continuă să-şi menţină o oarecare superioritate. Dacă din punct de vedere politic, aşa cum am mai arătat, ea serveşte drept loc de organizare, centralizare şi raliere a elementelor — pe plan politic — ostile nouă, care în fond promovează politica lui Kolceak şi a lui Denikin, atunci nu încape îndoială că, în comparaţie cu micile gospodării, cu micul comerţ, cooperaţia schimbă numai forma lucrurilor. Se înţelege că orice proces de formare a chiaburimii şi orice dezvoltare a relaţiilor mic-burgheze generează partidele politice corespunzătoare, care în Rusia s-au format în decurs de decenii şi care ne sînt bine cunoscute. Aici avem de ales nu între a lăsa sau a nu lăsa drum liber acestor partide — căci ele sînt generate în mod inevitabil de relaţiile economice mic-burgheze —, ci avem de ales, şi asta doar într-o anumită măsură, numai între

www.dacoromanica.ro

formele de concentrare, de îmbinare a acţiunilor acestor partide. Nu se poate dovedi în nici un caz că din acest punct de vedere cooperaţia ar fi mai rea. Dimpotrivă, comuniştii vor avea, oricum, mai multe mijloace de înrîurire sistematică şi de control asupra cooperaţiei.

Rezoluţia Congresului al IX-lea cu privire la cooperaţie a fost apărată aici cu hotărîre de către tov. Ţiurupa şi a fost combătută cu hotărîre de către tov. Miliutin.

Tov. Ţiurupa a spus, printre altele, că eu însumi am fost martor al luptei ce s-a dat în problema cooperaţiei pînă ce ea a fost rezolvată de către congres. Trebuie să confirm acest fapt. Într-adevăr, a fost o luptă, şi rezoluţia Congresului al IX-lea i-a pus capăt prin aceea că a asigurat Departamentului aprovizionării o precumpănire mai mare sau, ca să mă exprim mai exact, o precumpănire mai deplină. Dar a renunţa acum, din acest motiv, la o mai mare libertate de acţiune şi la o mai mare libertate de alegere a măsurilor politice faţă de cooperaţie înseamnă, fără îndoială, a proceda greşit din punct de vedere politic. Mie, firește, îmi este mult mai puţin plăcut din punctul de vedere, să zicem, al situaţiei mele de preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului să fiu condamnat să asist, în zeci de şedinţe, la o luptă mărunţă sau chiar la ciorovăieli decît să mă bazez pe o rezoluţie a congresului, care este obligatorie pentru toţi şi care pune capăt acestei lupte. Dar trebuie să ţii seama în acest caz nu de ceea ce este comod, ci de interesele înfăptuirii unei anumite politici economice. Dv. aţi văzut aici cu toţii — şi marele număr de întrebări scrise primite de mine (o grămadă de bileţele) a confirmat şi mai vădit acest lucru — că în această problemă concretă se ivesc o sumedenie de dificultăţi de amănunt la înfăptuirea unei asemenea schimbări în politica noastră. Acesta este nodul chestiunii. Şi nu încape îndoială că nu le vom putea învinge dintr-o dată. Dacă menţinem şi de aici înainte rezoluţia Congresului al IX-lea cu privire la cooperaţie, înseamnă că ne legăm mîinile. Vom ajunge în situaţia că, fiind obligaţi să dăm socoteală de toate congresului şi să

www.dacoromanica.ro

promovăm politica stabilită de el, nu ne vom putea abate de la litera acestei rezoluţii. Rezoluţia aminteşte în permanenţă de predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole, pe cînd dv. o înlocuiţi printr-un impozit.

În ce măsură vom permite libertatea schimburilor economice, nu ştim.

Că trebuie să permitem într-o oarecare măsură această libertate, nu încape nici o îndoială. Trebuie să luăm în consideraţie condiţiile economice ale acestei situaţii şi să le verificăm. De aceea anularea rezoluţiei Congresului al IX-lea ne aduce, bineînţeles, din nou într-o situaţie cînd această problemă, care pînă la un anumit punct era o problemă închisă, se va transforma într-una deschisă. Dar acest lucru este absolut inevitabil. A-l ocoli înseamnă a compromite cu totul relaţiile schiţate de noi în domeniul politicii economice, care sînt, fără îndoială, mai acceptabile pentru ţărani.

Că înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor printr-un impozit este o politică economică mai acceptabilă pentru ţărani, în această chestiune, pe cît se vede, nu există la congresul de faţă două păreri, şi în general nu există două păreri în rîndurile comuniştilor. La fel s-au pronunţat, într-o serie întreagă de declaraţii, şi ţăranii fără partid. Acest lucru este pe deplin stabilit. De n-ar fi decît atît, şi tot ar trebui să procedăm la o asemenea schimbare. De aceea am să vă citesc încă o dată rezoluţia cu privire la cooperaţie: „Avînd în vedere că rezoluţia Congresului al IX-lea al P.C. din Rusia cu privire la cooperaţie se bazează în întregime pe admiterea principiului predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole, care acum este înlocuită printr-un impozit în natură, Congresul al X-lea al P.C. din Rusia hotărăşte:

Această rezoluţie este anulată.

Congresul însărcinează Comitetul Central să elaboreze şi să facă să fie adoptate pe linie de partid şi pe linia Sovietelor hotărîri care să ducă la îmbunătăţirea şi dezvoltarea structurii şi activităţii cooperativelor în concordanţă

www.dacoromanica.ro

cu programul P.C. din Rusia şi potrivit cu înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură".

În numele Comitetului Central, voi propune congresului să adopte prima rezoluţie — proiectul preliminar cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit —, s-o aprobe în principiu şi să însărcineze Comitetul Central al partidului s-o pună la punct, s-o elaboreze şi s-o prezinte C.E.C. din Rusia, precum şi pe cea de-a doua rezoluţie — cu privire la cooperaţie.

Trec acum la observaţiile care au fost făcute aici. Trebuie să spun că întrebările scrise ce mi-au fost adresate sînt atît de numeroase şi s-au adunat atîtea bileţele, încît nu numai că nu pot să enumăr problemele atinse în ele, dar sînt chiar nevoit să renunţ cu totul la ideea de a le grupa pe toate în aşa fel ca să se poată continua acum discuţia pe marginea lor. Din păcate, sînt nevoit să renunţ la această idee, iar bileţelele am să le păstrez ca material pentru o dezbatere ulterioară a problemei.

Ele vor putea, eventual, să fie folosite mai detaliat pentru presă sau, cel puţin, să fie strînse laolaltă şi grupate în aşa fel încît să ofere un material informativ amănunţit şi într-adevăr complet pentru toţi tovarăşii economişti, administratori şi conducători politici care vor trebui să se ocupe nemijlocit de pregătirea legii cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit. Acum însă nu pot decît să relev două făgaşe principale şi să spun cîteva cuvinte despre cele două obiecţii sau observaţii principale, despre cele două tipuri sau grupuri principale de probleme care sînt ridicate în aceste bileţele.

Prima obiecţie se referă la latura tehnică. Există o serie întreagă de observaţii amănunţite, în care se arată cît de grea are să fie aplicarea concretă a acestor măsuri şi cît de multe probleme nerezolvate o să se ivească cu acest prilej. Încă în primul raport prezentat de mine am menţionat că

www.dacoromanica.ro

asemenea observaţii sînt absolut inevitabile şi că în momentul de faţă nu există nici o posibilitate de a stabili dintr-o dată cum anume o să abordăm rezolvarea acestor probleme grele.

A doua obiecţie — cu caracter general — se referă chiar la principiile politicii economice. Şi un lucru despre care au vorbit mulţi dintre cei ce au luat aici cuvîntul, ba chiar majoritatea lor, şi asupra căruia ni se atrage atenţia şi în bileţelele primite, este întărirea inevitabilă a micii burghezii, a burgheziei şi a capitalismului. „În felul acesta — ni se spune în unele din aceste bileţele — deschideţi larg porţile pentru dezvoltarea burgheziei, a micii industrii şi pentru dezvoltarea relaţiilor capitaliste". În această privinţă, tovarăşi, repetînd întrucîtva ceea ce am arătat în primul meu raport, trebuie să spun : nu încape îndoială că se poate concepe trecerea de la capitalism la socialism în diverse forme, în funcţie de faptul că în ţara respectivă precumpănesc deja relaţiile proprii marii producţii capitaliste sau că precumpăneşte mica gospodărie. Şi trebuie să remarc că sub acest aspect au fost criticate unele concluzii din cuvîntarea mea, a fost criticată corelaţia dintre capitalismul de stat şi micul comerţ liber, dar nici unul dintre oratori n-a criticat şi n-am primit nici un bileţel (le-am citit pe cele mai multe din ele, deşi erau vreo cîteva zeci), n-am văzut nici un bileţel în care să fie criticate tezele menţionate. Dacă în ţara noastră marea industrie ar fi precumpănitoare sau, să zicem, dacă nu precumpănitoare, cel puţin foarte dezvoltată, iar în agricultură ar fi foarte dezvoltată marea producţie, atunci ar fi cu putinţă o trecere directă la comunism. Altfel, trecerea la comunism este din punct de vedere economic imposibilă. Tov. Miliutin a spus aici că noi am avut un sistem bine închegat şi, cum s-a exprimat dînsul, legislaţia noastră reprezintă într-o anumită măsură un sistem armonios în vederea acestei treceri, însă acest sistem n-a ţinut seama de necesitatea de a face o serie de concesii micii burghezii. Spunînd aceasta, tov. Miliutin n-a tras concluzia pe care o trag eu. Crearea acestui sistem armonios ne-a fost dictată de necesităţi, considerente şi con-

www.dacoromanica.ro

diţii militare, iar nu economice. În situaţia de nemaipomenită ruină economică în care ne-am aflat atunci, cînd am fost siliţi ca, după un mare război, să purtăm o serie de războaie civile, nu exista altă ieşire. În aplicarea acestei politici s-au făcut, desigur, unele greşeli, s-au comis o serie întreagă de exagerări — acest lucru trebuie spus cît se poate de categoric. Dar, în condiţiile de război în care am fost puşi, această politică era, în fond, justă. Nu aveam nici o altă posibilitate în afară de introducerea imediată a monopolului şi folosirea lui la maximum, mergînd pînă la rechiziţionarea tuturor surplusurilor, chiar fără nici un fel de compensaţie. Şi în această problemă nici nu puteam proceda altfel. Acest procedeu nu era expresia unui sistem economic armonios, el reprezenta o măsură care nu era determinată de condiţiile economice, ci dictată, în bună parte, de condiţiile militare. Cît despre considerentele economice, cel mai important dintre ele are în vedere sporirea cantităţii de produse. Ne aflăm în asemenea condiţii de sărăcie, ruină economică, istovire şi sleire a principalei forţe de producţie — muncitorii şi ţăranii —, încît pentru un timp oarecare va trebui să subordonăm totul acestui considerent principal : sporirea cu orice preţ a cantităţii de produse.

Sînt întrebat : ce relaţie există între înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor printr-un impozit şi campania de însămînţări care se desfăşoară în momentul de faţă ? — şi tovarăşii încearcă, în bileţelele lor, să descopere aici o serie de contradicţii. Eu cred că aici este, în fond, o concordanţă economică, şi nu o contradicţie. Campania de însămînţări este bazată pe o serie de măsuri care urmăresc folosirea la maximum a tuturor posibilităţilor economice pentru a extinde suprafaţa însămînţată. Pentru aceasta este nevoie ca seminţele să fie redistribuite, păstrate în bune condiţii şi transportate la destinaţie. Dar noi, cu toate că avem un fond de seminţe atît de redus, nu-l putem transporta ; de cele mai multe ori trebuie să recurgem la o serie întreagă de măsuri de într-ajutorare pentru ca, în condiţiile unei extraordinare lipse de inventar, să micşorăm suprafaţa ne-

www.dacoromanica.ro

însămînţată, să nu rămînă terenuri necultivate. În ce priveşte o serie întreagă de gubernii, nici nu ne putem gîndi la aşa ceva. Dacă ţăranul fără partid, care în foarte multe cazuri a exprimat el însuşi cerinţa de a se înlocui predarea obligatorie printr-un impozit, ceea ce ar constitui un stimulent pentru dezvoltarea gospodăriei sale pe baza economică actuală, dacă înainte de campania de primăvară el capătă o declaraţie din partea puterii de stat în sensul că s-a hotărît adoptarea acestei măsuri şi că ea va fi pusă în aplicare — este oare această măsură în contradicţie cu politica generală a campaniei de însămînţări ? Nu, nu este în contradicţie, pentru că ea aduce un element de stimulare. Ştiu, se va spune că acest element de stimulare este cu totul neînsemnat. Dar nu aşa se pune chestiunea. Dacă am putea să le arătăm imediat ţăranilor că din Anglia ne vin zeci de vapoare cu mărfuri în schimbul produselor pe care ei le vor strînge la recolta viitoare, asta ar fi, desigur, ceva mult mai real. Dar ar fi ridicol să încercăm a înşela în felul acesta pe nişte oameni care cunosc din practică condiţiile comerţului nostru. Că din Anglia ne vin vapoare cu cărbuni şi cu o mică cantitate de produse alimentare, asta o ştim, căci am primit informaţii în acest sens de la tov. Krasin ; ştim că pînă la încheierea acordului comercial, care n-a fost încă semnat, se face comerţ semilegal cu diverşi comercianţi, cărora guvernul burghez, firesc, nu le poate interzice acest lucru. E greu să faci o breşă în acest cerc al blocadei economice de care sîntem înconjuraţi din toate părţile, şi, natural, nu putem promite prea mult. În orice caz, noi facem tot ce se poate şi modificăm în acest sens planul de import.

Din punctul de vedere al micului proprietar, al micului agricultor, impozitul — care va fi fixat la o cifră inferioară cantităţii impuse în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, va fi stabilit cu o mai mare precizie şi îi va da posibilitatea să semene mai mult şi să aibă certitudinea că surplusurile vor servi la îmbunătăţirea gospodăriei lui — reprezintă o linie de maximă sprijinire a gospodarului har-

www.dacoromanica.ro

nic, linie care a fost pusă pe primul plan şi în campania de însămînţări. Toate obiecţiile se reduc, în ultimă analiză, la următoarea chestiune : va avea mai mult de cîştigat mica burghezie, care pe plan economic are o atitudine ostilă comunismului, sau marea industrie, care constituie baza trecerii la socialism şi care din punctul de vedere al stării forţelor de producţie, adică după principalul criteriu al întregii dezvoltări sociale, constituie baza organizării economice socialiste, întrucît uneşte pe muncitorii industriali înaintaţi, uneşte clasa care exercită dictatura proletariatului?

Au încercat aici unii să spună sau să tragă concluzia că din punct de vedere economic va avea de cîştigat, fără îndoială, mai mult mica burghezie, producţia meşteşugărească de mărfuri ; şi, mai ales, au încercat să-şi sprijine această părere pe argumentul că, datorită acordării de concesiuni, tocmai marea industrie va rămîne nesocialistă. Cred că aceste raţionamente se sprijină pe o eroare economică fundamentală. Chiar dacă s-ar demonstra cu toată precizia că mult mai mult va cîştiga, în cifre relative — sau, să admitem, chiar absolute —, mica industrie, aceasta n-ar infirma cu nimic, nici teoretic şi nici practic, justeţea paşilor pe care-i facem noi. Concluzia este că nu poate exista un alt sprijin pentru consolidarea economică a întregii noastre opere de construire a socialismului. Să presupunem acum, doar cu titlu de exemplu — iau un exemplu concret pentru ilustrare —, că mica industrie este exprimată prin cifra 100 (indiferent dacă e vorba de 100 de milioane de unităţi de muncă sau de 100 de unităţi de alt fel), iar marea industrie prin cifra 200. Să presupunem, apoi, că mica industrie creşte, pe bază capitalistă, pînă la cifra 175, iar marea industrie rămîne la 200. În ipoteza noastră, marea industrie stagnează, pe cînd mica industrie cunoaşte o dezvoltare uriaşă. Cred că şi în această ipoteză, cea mai rea, făcută de mine, am avea un avantaj neîndoielnic, pentru că acum — aşa cum a arătat anul în curs, cum au arătat condiţiile din domeniul combustibilului şi al transportului, cum ne arată distribuirea produselor alimentare, de care a

www.dacoromanica.ro

amintit, pe bună dreptate, tov. Miliutin — abia mai putem rezista.

Aici s-a spus şi mi s-a pus şi în scris întrebarea : „Cum o să menţineţi statul muncitoresc în condiţiile dezvoltării capitalismului la sate ?“ Acest fenomen care ne ameninţă — dezvoltarea micii producţii şi a micii burghezii la sate — reprezintă cea mai mare primejdie.

Să trecem la concesiuni. Concesiunile sînt un bloc cu capitalismul din ţările înaintate. Trebuie să înţelegem bine natura concesiunilor. Ele înseamnă o alianţă economică, un bloc, un acord economic cu capitalul financiar înaintat din ţările înaintate, un acord care va duce la o oarecare sporire a produselor noastre, dar totodată şi la o sporire a produselor celor cu care contractăm. Dacă dăm unui concesionar minereu sau lemn, el are să ia o parte foarte mare din aceste produse, iar nouă o să ne dea o cotă mică. Dar pentru noi este atît de important să sporim cantitatea de produse, încît şi o cotă mică reprezintă un avantaj considerabil. O uşoară îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor de la oraşe, care cu ajutorul concesiunilor va fi asigurată prin contract şi care nu prezintă nici cea mai mică dificultate pentru capitalul străin, chiar şi o asemenea îmbunătăţire înseamnă un avantaj, înseamnă o întărire a marii noastre industrii. Şi acest lucru, datorită influenţei economice exercitate de el, va contribui la îmbunătăţirea situaţiei proletariatului, la îmbunătăţirea situaţiei clasei care ţine în mîinile ei puterea de stat.

Şi n-avem nici un motiv să ne temem că, la noi, mica agricultură şi mica industrie se vor dezvolta în proporţii care ar putea deveni periculoase pentru marea noastră industrie. Pentru ca industria să se dezvolte, trebuie să existe unele premise.

Dacă vom avea o recoltă proastă (v-am atras deja atenţia asupra broşurii lui Popov), dacă vom avea o recoltă proastă şi mijloace tot atît de reduse ca şi anul trecut, nici vorbă nu va putea fi de o atenuare a crizei şi de dez-

www.dacoromanica.ro

voltarea micii industrii : o restabilire a relaţiilor capitaliste este posibilă numai în caz că se obţine un excedent de produse agricole. Un asemenea excedent este posibil, şi el ar prezenta o mare importanţă, pentru că ne-ar oferi un avantaj substanţial. Problema dacă va avea mai mult de cîştigat mica producţie sau marea producţie este problema folosirii asociate şi îmbinate a fondului nostru şi a dezvoltării pieţei, la care vom ajunge printr-o înţelegere cu capitalismul în cadrul concesiunilor, şi aceasta ne va aduce o sporire a producţiei agricole. Care dintre noi va folosi mai bine aceste mijloace — iată factorul de care depind rezultatele. Eu cred că, dacă clasa muncitoare, care ţine în mîinile sale principalele ramuri ale marii industrii, îşi va concentra atenţia asupra celor mai importante din ele, va cîştiga mai mult decît mica industrie, chiar dacă aceasta ar creşte, proporţional, mai repede. La noi, în industria textilă situaţia se prezenta în aşa fel că la sfîrşitul anului 1920 se observa, fără îndoială, o îmbunătăţire, dar n-am avut destul combustibil ; dacă am fi avut destul combustibil, am fi produs circa 800 000 000 de arşini de ţesături şi am fi avut, pentru schimbul pe produse ţărăneşti, materiale din producţie proprie.

Dar, ca urmare a crizei de combustibil, se înregistrează la noi o enormă scădere a producţiei. Chiar dacă achiziţionăm acum cărbuni în străinătate şi peste o săptămînă sau două o să ne vină vapoare cu cărbuni, tot am pierdut cîteva săptămîni sau chiar cîteva luni.

Orice îmbunătăţire a situaţiei în marea producţie şi posibilitatea de a pune în funcţiune unele fabrici mari consolidează în aşa măsură situaţia proletariatului, încît n-avem de ce să ne temem de stihia micii burghezii, chiar dacă ea e în creştere. Că mica burghezie şi micul capital vor creşte, e un lucru de care n-avem a ne teme. Ceea ce trebuie să ne inspire teamă e faptul că această stare de extremă înfometare, de mizerie, de lipsă de produse se prelungeşte prea mult şi că ea are drept consecinţă o totală sleire a proletariatului, neputinţa lui de a rezista stihiei şovăielilor şi desperării mic-burgheze. De asta trebuie să ne temem noi

www.dacoromanica.ro

mai mult. Dacă vom face să sporească cantitatea de produse, nici un fel de dezvoltare a micii burghezii nu va constitui un neajuns prea mare, întrucît ea duce la dezvoltarea marii industrii, şi noi trebuie să stimulăm mica gospodărie agricolă. E de datoria noastră să facem tot ce ne stă în putinţă pentru stimularea ei. Impozitul este una din măsurile modeste, dar sigure, care se pot lua în acest scop, este o măsură care va duce la o asemenea stimulare, şi de aceea trebuie neapărat s-o adoptăm. (A p l a u z e.)

„Pravda" nr. 58
din 17 martie 1921

www.dacoromanica.ro

7

PROIECT INIŢIAL DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA SITUAŢIEI MUNCITORILOR ŞI A ŢĂRANILOR NEVOIAŞI [34]

Epuizarea la care au dus lipsurile şi calamităţile provocate de cei şapte ani de război şi de ruina economică ce a urmat, precum şi extrema oboseală pricinuită de încordarea aproape supraomenească a forţelor, de care a dat dovadă clasa muncitoare din Rusia în ultimii trei ani şi jumătate, s-au accentuat atît de mult în momentul de faţă, încît necesită măsuri urgente din partea Puterii sovietice.

De aceea Congresul al X-lea al P.C. din Rusia cere întregului partid, tuturor instituţiilor de partid şi sovietice să acorde cea mai mare atenţie acestei probleme şi să elaboreze neîntîrziat o serie de măsuri în vederea îmbunătăţirii, cu orice preţ, a situaţiei muncitorilor şi uşurării suferinţelor lor.

Congresul aprobă hotărîrea Comitetului Central şi a Puterii sovietice de a aloca o parte din stocul de aur pentru cumpărarea de bunuri de consum pentru muncitori [35] şi cere lărgirea acestei măsuri şi modificarea imediată, în acest sens, a planului nostru de import.

Congresul însărcinează Comitetul Central să instituie o comisie centrală specială pentru aplicarea unor măsuri imediate în vederea îmbunătăţirii situaţiei muncitorilor, organizînd această comisie în aşa fel încît să funcţioneze în directă legătură, pe de o parte, cu C.C. al P.C. din Rusia şi C.C.S. din Rusia, iar pe de altă parte cu Consiliul Comisarilor Poporului şi Consiliul Muncii şi Apărării [36] în vederea aplicării în cel mai scurt timp a măsurilor trasate şi asigurării controlului muncitorilor înşişi asupra înfăptuirii

www.dacoromanica.ro

acestor măsuri. Această comisie trebuie să creeze subcomisii pe lîngă departamentele care pot şi trebuie, îndeosebi, să folosească imediat o parte din aparatul şi mijloacele lor pentru aplicarea măsurilor de îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor (Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, Comisariatul poporului pentru aprovizionare, Comisariatul poporului pentru apărare, Comitetul pentru construcţiile de stat [37], Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătăţii etc.). De asemenea trebuie create subcomisii în guberniile în care se află concentrat un număr mare de muncitori industriali. Congresul însărcinează Comitetul Central şi cadrele de partid din departamentele respective să elaboreze fără întîrziere regulamentul de funcţionare al acestor subcomisii.

Avînd în vedere situaţia grea în care se află ţărănimea din cauza recoltei proaste, situaţie care în foarte multe cazuri se agravează şi mai mult prin demobilizarea armatei, Congresul al X-lea însărcinează Comitetul Central să obţină adoptarea unor măsuri similare de către Consiliul Comisarilor Poporului şi C.E.C. din Rusia în vederea îmbunătăţirii situaţiei ţăranilor nevoiaşi, fără a se limita la comisia care a fost deja creată, în acest scop, de către C.E.C. din Rusia.

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

(1

Первоначальный проект
резолюции X съезда РКП о единстве партии.

1. Съезд обращает внимание всех членов партии на то, что единство и сплоченность ее рядов, обеспечение полного доверия между членами партии и работы действительно дружной, действительно вполне единую волю осуществляющей, является особенно необходимым в настоящий момент, когда ряд обстоятельств усиливает колебания в среде мелкобуржуазного ~~населения~~ окружения и крестьянства.

2. Между тем ряд дискуссий по общепартийной дискуссии о профсоюзах в партии обнаружил некоторые признаки фракционности, т.е. группировки вокруг платформ и стремление до крайности раздувать и создавать свою групповую дисциплину. Так, особое издание фракционного листка под названием, например, „Из одной из парижских мастерских" (Москва, сентябрь 1920 г.) и Медведева, как со второй группы тезисов „Рабочей оппозиции", так и со второй группы тезисов „Демократического Централизма".

Необходимо, чтобы все сознательные рабочие ясно со

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin:
„Proiect inițial de rezoluție a Congresului al X-lea al P.C. din Rusia cu privire la unitatea partidului". — Martie 1921

Micșorat

www.dacoromanica.ro

8

PROIECT INIŢIAL DE REZOLUŢIE A CONGRESULUI AL X-LEA AL P.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI

1. Congresul atrage atenţia tuturor membrilor de partid că unitatea şi coeziunea rîndurilor partidului, asigurarea unei depline încrederi între membrii de partid şi a unei activităţi cu adevărat armonioase, care să întruchipeze cu adevărat unitatea de voinţă a avangărzii proletariatului, sînt deosebit de necesare în momentul de faţă, cînd o serie de împrejurări fac ca oscilările în rîndurile populaţiei micburgheze a ţării să devină tot mai pronunţate.

2. Or, încă înainte de discuţia generală cu privire la sindicate s-au constatat în partidul nostru unele simptome de fracţionism, adică de apariţie a unor grupuri cu platforme proprii, care manifestau, într-o anumită măsură, tendinţa de a se izola de restul partidului şi de a-şi crea o disciplină proprie, de grup. Asemenea simptome de fracţionism au manifestat, de pildă, la una din conferinţele de partid din Moscova (în noiembrie 1920) şi din Harkov [38], atît grupul aşa-zisei „opoziţii muncitoreşti", cît şi, într-o oarecare măsură, grupul aşa-zisului „centralism democratic" [39].

Este necesar ca toţi muncitorii conştienţi să-şi dea bine seama cît de dăunător şi de inadmisibil este orice fracţionism, care, chiar dacă reprezentanţii diferitelor grupuri sînt animaţi de cea mai vie dorinţă de a păstra unitatea partidului, în practică duce în mod inevitabil la slăbirea activităţii colective şi la încercări repetate şi intense, întreprinse de duşmanii care se strecoară în rîndurile partidului de guvernămînt, de a adînci divergenţele şi de a le folosi în scopuri contrarevoluţionare.

Cum caută duşmanii proletariatului să profite de orice abatere de la linia comunistă strict consecventă, s-a văzut,

www.dacoromanica.ro

poate, în modul cel mai concret din exemplul rebeliunii de la Kronstadt, cînd contrarevoluţia burgheză şi albgardiştii din toate ţările lumii s-au arătat dintr-o dată dispuşi să accepte pînă şi lozinca unui regim sovietic, numai şi numai să răstoarne dictatura proletariatului din Rusia, şi cînd socialiştii-revoluţionari şi contrarevoluţia burgheză, în general, au folosit la Kronstadt lozinca unei răscoale pornite, chipurile, în numele Puterii sovietice, dar îndreptate împotriva guvernului sovietic din Rusia. Asemenea fapte dovedesc pe deplin că albgardiştii încearcă şi se pricep să se deghizeze în comunişti, ba încă în comunişti foarte de stînga, numai şi numai să slăbească şi să doboare bastionul revoluţiei proletare din Rusia. Manifestele menşevice răspîndite la Petrograd în ajunul rebeliunii de la Kronstadt arată, de asemenea, cum au căutat menşevicii să exploateze divergenţele şi unele începuturi de fracţionism din sînul P.C. din Rusia pentru a încuraja şi sprijini de fapt pe rebelii de la Kronstadt — socialiştii-revoluţionari şi albgardiştii —, dîndu-se drept adversari ai rebeliunilor şi partizani ai Puterii sovietice, dar ai unei Puteri sovietice căreia voiau să-i aducă, chipurile, unele mici corectări.

3. Propaganda în această problemă trebuie să constea, pe de o parte, în a explica temeinic prejudiciul şi pericolul pe care-l prezintă fracţionismul din punctul de vedere al unităţii partidului şi al realizării unităţii de voinţă a avangărzii proletariatului, care constituie principala condiţie pentru succesul dictaturii proletariatului, iar pe de altă parte în a explica specificul noilor procedee tactice folosite de duşmanii Puterii sovietice. Aceşti duşmani, care s-au convins că, acţionînd în mod făţiş sub steagul albgardist, contrarevoluţia n-are nici o şansă de reuşită, fac acum toate eforturile pentru ca, profitînd de divergenţele din sînul P.C. din Rusia, să dea, într-un fel sau altul, un impuls contrarevoluţiei prin trecerea puterii în mîinile unei formaţii politice care în aparenţă este cea mai apropiată de recunoaşterea Puterii sovietice.

Propaganda trebuie totodată să lămurească experienţa revoluţiilor precedente, în cursul cărora contrarevoluţia a sprijinit opoziţia cea mai apropiată de partidul cel mai revoluţionar, cu scopul de a zdruncina şi răsturna dictatura

www.dacoromanica.ro

revoluţionară şi a deschide astfel drumul pentru o ulterioară victorie totală a contrarevoluţiei, a capitaliştilor şi moşierilor.

4. În lupta practică împotriva fracţionismului este necesar ca fiecare organizaţie de partid să vegheze cu toată stricteţea ca să nu fie îngăduite nici un fel de manifestări fracţioniste. Critica, absolut necesară, a lipsurilor partidului trebuie făcută în aşa fel încît orice propunere practică să fie trimisă într-o formă cît mai precisă, imediat şi fără nici o tărăgănire, organelor conducătoare de partid locale şi organului central, spre a fi examinată şi soluţionată. În afară de asta, oricine are de făcut o critică trebuie să ţină seama, în ce priveşte forma ei, de situaţia partidului, care este înconjurat de duşmani, iar în ceea ce priveşte conţinutul ei trebuie ca, printr-o participare directă la activitatea Sovietelor şi la munca partidului, să verifice cum sînt îndreptate în practică greşelile partidului sau ale unor membri ai săi. Orice analiză a liniei generale a partidului sau aprecierea experienţei lui practice, controlul executării hotărîrilor lui, cercetarea metodelor de îndreptare a greşelilor ş.a.m.d. nu trebuie în nici un caz să fie supuse unei discuţii prealabile în cadrul unor grupuri formate pe baza vreunei „platforme" etc., ci trebuie să fie supuse neapărat unei discuţii directe a tuturor membrilor de partid. În acest scop, congresul dispune să se editeze mai regulat „Diskussionnîi Listok" [40], precum şi nişte culegeri speciale, în care să se urmărească neîncetat ca critica să privească fondul chestiunii şi să nu capete în nici un caz forme care ar putea să servească duşmanilor de clasă ai proletariatului.

5. Respingînd din principiu devierea spre sindicalism şi anarhism, care este analizată într-o rezoluţie specială [41], şi însărcinînd Comitetul Central să procedeze la lichidarea totală a oricărui fracţionism, congresul declară în acelaşi timp că în ce priveşte problemele care au atras în mod deosebit atenţia, de pildă, a grupului aşa-zisei „opoziţii muncitoreşti" — curăţirea partidului de elementele neproletare şi nesigure, lupta împotriva birocratismului, dezvoltarea democratismului şi iniţiativa muncitorilor etc. —, orice propuneri concrete trebuie examinate cu cea mai mare atenţie şi verificate în munca practică. Partidul trebuie să

www.dacoromanica.ro

ştie că în aceste probleme noi nu aplicăm toate măsurile necesare, pentru că întîmpinăm o serie întreagă de obstacole de tot felul şi că, respingînd categoric aşa-zisa critică, care are un caracter fracţionist şi neconstructiv, partidul va continua neobosit, încercînd metode noi, să lupte prin toate mijloacele împotriva birocratismului, pentru lărgirea democratismului, a iniţiativei, pentru descoperirea, demascarea şi izgonirea elementelor străine care s-au strecurat în partid ş.a.m.d.

6. De aceea congresul declară dizolvate şi hotărăşte să fie dizolvate imediat şi fără excepţie toate grupurile care s-au format pe baza unei platforme sau alteia (cum ar fi : grupurile „opoziţia muncitorească", „centralismul democratic" etc.). Neexecutarea acestei hotărîri a congresului atrage neapărat după sine excluderea imediată din partid.

7. Pentru a realiza o strictă disciplină în rîndurile partidului şi în întreaga activitate sovietică şi pentru a ajunge la o cît mai mare unitate prin înlăturarea oricărui fracţionism, congresul împuterniceşte Comitetul Central să aplice, în cazurile de încălcare a disciplinei sau de reînviere ori îngăduire a fracţionismului, toate sancţiunile de partid, inclusiv excluderea din partid, iar pentru membrii Comitetului Central trecerea în situaţia de membri supleanţi şi, ca măsură extremă, chiar excluderea din partid. Aplicarea acestei măsuri extreme faţă de membrii şi membrii supleanţi ai Comitetului Central şi faţă de membrii Comisiei de Control este valabilă numai cu condiţia de a se convoca o plenară a Comitetului Central, la care să fie chemaţi să participe toţi membrii supleanţi ai Comitetului Central şi toţi membrii Comisiei de Control. Dacă o asemenea adunare generală a conducătorilor cu cea mai mare răspundere ai partidului va considera, cu două treimi din voturi, că este necesară trecerea unui membru al Comitetului Central în situaţia de membru supleant sau excluderea lui din partid, atunci această măsură trebuie aplicată imediat [42].

Publicat pentru prima oară în 1923, în revista „Proiector" nr. 22

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

9

PROIECT INIŢIAL DE REZOLUŢIE A CONGRESULUI AL X-LEA AL P.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA DEVIEREA SINDICALISTĂ ŞI ANARHISTĂ DIN PARTIDUL NOSTRU

1. În ultimele luni s-a manifestat limpede în rîndurile partidului o deviere sindicalistă şi anarhistă, care necesită luarea celor mai hotărîte măsuri de luptă ideologică, precum şi de curăţire şi de însănătoşire a partidului.

2. Această deviere se datoreşte în parte faptului că în rîndurile partidului au intrat foşti menşevici, precum şi muncitori şi ţărani care nu şi-au însuşit încă pe deplin concepţia comunistă despre lume; dar ea se datoreşte mai ales influenţei pe care o exercită asupra proletariatului şi asupra P.C. din Rusia stihia mic-burgheză, care în ţara noastră este extraordinar de puternică şi care în mod inevitabil generează oscilări spre anarhism, mai cu seamă într-un moment cînd situaţia maselor s-a înrăutăţit simţitor din cauza recoltei proaste şi a urmărilor dezastruoase ale războiului şi cînd, prin demobilizarea unei armate de milioane de oameni, sînt puşi în disponibilitate sute de mii de ţărani şi muncitori, care nu pot găsi de îndată surse normale de existenţă.

3. Expresia cea mai desăvîrşită din punct de vedere teoretic şi cea mai pregnantă a acestei devieri *(variantă:* o expresie din cele mai desăvîrşite etc. ale acestei devieri) o constituie tezele şi celelalte documente publicistice ale grupului aşa-zisei „opoziţii muncitoreşti". Destul de semnificativă este, bunăoară, următoarea teză a acestui grup: „Sarcina de a organiza conducerea economiei naţionale revine unui congres general al producătorilor din Rusia, grupaţi în sin-

www.dacoromanica.ro

dicate pe ramuri de producţie, acestea aleg organul central, care conduce întreaga economie naţională a republicii".

Ideile care stau la baza acestei declaraţii şi numeroase alte declaraţii similare sînt complet greşite din punct de vedere teoretic, căci ele înseamnă o totală ruptură cu marxismul şi comunismul, ca şi cu rezultatele experienţei practice a tuturor revoluţiilor semiproletare şi a actualei revoluţii proletare.

În primul rînd, noţiunea de „producător" pune laolaltă pe proletar cu semiproletarul şi cu micul producător de mărfuri, constituind astfel o abatere esenţială de la noţiunea fundamentală a luptei de clasă şi de la cerinţa esenţială de a face o distincţie precisă între clase.

În al doilea rînd, orientarea spre masele fără partid sau tendinţa de a cocheta cu ele — care-şi găseşte expresia în teza sus-menţionată — constituie o abatere nu mai puţin esenţială de la marxism.

Marxismul ne învaţă — şi această învăţătură a fost confirmată formal nu numai de către întreaga Internaţională Comunistă în hotărîrea adoptată de cel de-al II-lea Congres al ei (din 1920) cu privire la rolul partidului politic al proletariatului, dar şi practic, de revoluţia noastră — că numai partidul politic al clasei muncitoare, adică partidul comunist, este în stare să unească, să educe şi să organizeze o asemenea avangardă a proletariatului şi a întregii mase muncitoare, care este singura în stare să opună rezistenţă inevitabilelor oscilări mic-burgheze ale acestei mase, inevitabilelor tradiţii şi recidive de îngustime de breaslă sau de prejudecăţi de breaslă în rîndurile proletariatului şi să conducă întreaga activitate unită a întregului proletariat, adică să conducă din punct de vedere politic proletariatul şi, prin el, să conducă toate masele muncitoare. Altfel nu poate fi înfăptuită dictatura proletariatului.

Înţelegerea greşită a rolului partidului comunist în ceea ce priveşte raportul dintre el şi proletariatul fără partid şi apoi în ceea ce priveşte raportul dintre primul şi cel de-al doilea factor şi întreaga masă a oamenilor muncii constituie o abatere teoretică esenţială de la comunism şi o de-

www.dacoromanica.ro

viere în direcţia sindicalismului şi anarhismului, şi de această deviere sînt îmbibate toate concepţiile grupului „opoziţia muncitorească".

4. Congresul al X-lea al P.C. din Rusia declară că el consideră ca fiind, de asemenea, complet greşite toate încercările întreprinse de către grupul menţionat şi de către alte persoane de a-şi apăra concepţiile lor eronate invocînd paragraful 5 din partea economică a programului P.C. din Rusia, care tratează despre rolul sindicatelor. În acest paragraf se spune că „sindicatele trebuie să ajungă să concentreze efectiv în mîinile lor întreaga conducere a întregii economii naţionale, ca un singur tot economic" şi că ele „asigură în felul acesta o legătură indisolubilă între administraţia centrală de stat, economia naţională şi masele largi ale oamenilor muncii", „atrăgînd" aceste mase „la munca directă de conducere a economiei".

În acelaşi paragraf al programului P.C. din Rusia se spune că o condiţie prealabilă pentru o asemenea situaţie, la care „trebuie să ajungă" sindicatele, o constituie procesul „eliberării în tot mai mare măsură a sindicatelor de spiritul îngust de breaslă" şi al cuprinderii majorităţii, „iar treptat a absolut tuturor" oamenilor muncii în sindicate.

În sfîrşit, în acelaşi paragraf al programului P.C. din Rusia se subliniază că sindicatele, „potrivit legilor R.S.F.S.R. şi practicii statornicite, participă deja la activitatea tuturor organelor locale şi centrale de conducere a industriei".

În loc să ţină seama tocmai de această experienţă practică a participării la conducere, în loc să dezvolte mai departe această experienţă în strictă concordanţă cu succesele obţinute şi cu greşelile îndreptate, sindicaliştii şi anarhiştii formulează de-a dreptul lozinca : „congrese sau un congres al producătorilor", care „să aleagă" organele de conducere ale economiei. Rolul conducător, educator şi organizator al partidului faţă de sindicatele proletariatului şi al proletariatului faţă de masele semimic-burgheze şi de-a dreptul mic-burgheze ale oamenilor muncii este astfel cu desăvîrşire ocolit şi înlăturat, şi în locul continuării şi îmbunătăţirii muncii practice de construire a unor noi forme de economie,

www.dacoromanica.ro

care a fost deja începută de Puterea sovietică, rezultă o năruire mic-burghezo-anarhistă a acestei munci, ceea ce nu poate să ducă decît la triumful contrarevoluţiei burgheze.

5. În concepţiile acestui grup şi ale grupurilor şi persoanelor analoge, Congresul P.C. din Rusia vede nu numai o eroare teoretică şi o atitudine complet greşită faţă de experienţa practică a construcţiei economice începute de Puterea sovietică, dar şi o gravă greşeală politică şi o primejdie politică directă pentru însăşi existenţa dictaturii proletariatului.

Într-o ţară ca Rusia, puternica precumpănire a stihiei mic-burgheze şi inevitabila ascuţire la extrem a lipsurilor şi suferinţelor poporului — ca urmare a războiului, ruinei economice, sărăcirii, epidemiilor şi recoltelor proaste — provoacă oscilări deosebit de pronunţate în starea de spirit a maselor mic-burgheze şi semiproletare. Aceste oscilări se produc cînd în direcţia unei întăriri a alianţei acestor mase cu proletariatul, cînd în direcţia unei restaurări a burgheziei, şi întreaga experienţă a tuturor revoluţiilor din secolele XVIII, XIX şi XX arată cît se poate de clar şi de concludent că aceste oscilări — dacă are loc o cît de mică slăbire în unitatea, forţa şi influenţa avangărzii revoluţionare a proletariatului — nu pot duce la altceva decît la restaurarea puterii şi a proprietăţii capitaliştilor şi moşierilor.

De aceea concepţiile „opoziţiei muncitoreşti“ şi ale elementelor similare nu numai că sînt greşite din punct de vedere teoretic, dar constituie în mod practic expresia oscilărilor mic-burgheze şi anarhice, duc în mod practic la slăbirea liniei călăuzitoare, consecvente a partidului comunist şi oferă, în practică, un sprijin duşmanilor de clasă ai revoluţiei proletare.

6. Pe baza celor expuse mai sus, congresul P.C. din Rusia respinge cu hotărîre ideile menţionate, în care îşi găseşte expresia o deviere sindicalistă şi anarhistă, şi consideră necesar :

în primul rînd, să ducă o luptă ideologică fermă şi sistematică împotriva acestor idei ;

www.dacoromanica.ro

în al doilea rînd, congresul consideră că propagarea acestor idei este incompatibilă cu calitatea de membru al P.C. din Rusia.

Însărcinînd Comitetul Central cu aplicarea strictă a acestor hotărîri, congresul menţionează în acelaşi timp că în diverse publicaţii şi culegeri speciale etc. putem şi trebuie să acordăm loc unui mai amplu schimb de păreri între membrii partidului asupra tuturor problemelor menţionate.

Publicat pentru prima oară în 1923, în „Operele lui N. Lenin (V. Ulianov)", vol. XVIII, partea I

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

10

RAPORT CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI ŞI LA DEVIEREA ANARHO-SINDICALISTĂ 16 MARTIE [43]

Tovarăşi, cred că nu e nevoie să insist prea mult asupra acestei probleme, întrucît, în cursul dezbaterii tuturor problemelor, întregul nostru congres a abordat deja temele asupra cărora trebuie să ne pronunţăm acum oficial în numele congresului partidului, adică în numele întregului partid. Cît priveşte rezoluţia „cu privire la unitate" *, ea conţine în bună parte o caracterizare a situaţiei politice. Aţi citit, desigur, cu toţii textul tipărit al acestei rezoluţii, care v-a fost distribuit aici. Punctul 7, care prevede o măsură excepţională — dreptul de a exclude din Comitetul Central, cu condiţia ca la adunarea generală a membrilor şi membrilor supleanţi ai Comitetului Central şi a membrilor Comisiei Centrale de Control această hotărîre să fie adoptată cu o majoritate de două treimi — nu va fi publicat. Această măsură a fost discutată în repetate rînduri în cadrul unor consfătuiri neoficiale, la care au luat cuvîntul reprezentanţi ai tuturor nuanţelor. Să sperăm, tovarăşi, că nu vom fi puşi în situaţia să aplicăm acest punct, dar el este necesar în noua situaţie, cînd ne aflăm în faţa unei cotituri destul de bruşte şi vrem să înlăturăm orice urme de fracţionism.

Trec acum la rezoluţia cu privire la devierile sindicaliste şi anarhiste. Aici e vorba de o problemă care a fost discutată în cadrul punctului 4 de pe ordinea de zi a congresului. Miezul întregii rezoluţii îl constituie definirea atitudinii noastre faţă de unele curente sau faţă de

* Vezi volumul de faţă, p. 91—94. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

unele devieri ideologice. Cînd spunem „devieri", vrem să subliniem că nu vedem încă aici ceva definitiv conturat, ceva absolut şi pe deplin precizat, ci numai începutul unei orientări politice, care nu poate să rămînă neapreciată de către partid. Punctul 3 din rezoluţia cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă, al cărei text l-aţi primit, probabil, cu toţii, conţine în mod vădit o greşeală de tipar (după cum se vede din semnalările făcute, această greşeală a fost observată). Trebuie citit : „semnificativă este, bunăoară, următoarea teză a acestui grup", adică a „opoziţiei muncitoreşti" : „Sarcina de a organiza conducerea economiei naţionale revine unui congres general al producătorilor din Rusia, grupaţi în sindicate pe ramuri de producţie ; acestea aleg organul central, care conduce întreaga economie naţională a republicii" *. Despre acest punct, noi am vorbit la congres în repetate rînduri, atît la consfătuirile neoficiale, cît şi la şedinţele plenare deschise ale congresului. Cred că am demonstrat deja că în sprijinul acestui punct nu poate fi invocat în nici un caz argumentul că Engels vorbeşte undeva despre unirea producătorilor ; fiindcă este absolut clar — şi o citire atentă a pasajului respectiv dovedeşte acest lucru — că Engels se referă la societatea comunistă, în care nu vor mai exista clase. Asupra acestui lucru sîntem cu toţii de acord. Cînd în societate nu vor mai exista clase, atunci ea va fi alcătuită numai din producători care muncesc, nu vor mai fi muncitori şi ţărani. Şi din toate scrierile lui Marx şi Engels ştim foarte bine că ei fac o distincţie netă între perioada în care mai există încă clase şi aceea în care nu vor mai exista clase. Marx şi Engels au persiflat fără cruţare ideile, discuţiile şi supoziţiile cu privire la dispariţia claselor înainte de venirea comunismului şi au arătat că numai comunismul înseamnă desfiinţarea claselor [44].

Noi am ajuns în situaţia de a fi primii care am pus în mod practic problema acestei desfiinţări a claselor, şi în ţara noastră, care are un caracter ţărănesc, am rămas acum cu două clase principale : clasa muncitoare şi ţărănimea.

* Vezi volumul de faţă, p. 93—94. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Alături de ele există grupuri întregi de rămăşiţe şi vestigii ale capitalismului.

În programul nostru se spune clar că noi facem primii paşi, că vom avea de străbătut o serie întreagă de trepte intermediare. Dar practica muncii noastre sovietice şi a întregii istorii a revoluţiei ne-a arătat permanent, în modul cel mai concret că este greşit să dai definiţii teoretice ca acelea pe care le dă, în cazul de faţă, opoziţia. Ştim foarte bine că la noi mai există clase şi că ele vor mai exista încă multă vreme, că într-o ţară în care precumpăneşte populaţia ţărănească ele se vor menţine, în mod inevitabil, încă multă vreme, mulţi ani. Termenul minim în care marea industrie ar putea fi organizată în aşa fel încît să creeze un fond pentru a-şi subordona agricultura este evaluat la zece ani. Acesta este un termen minim, care presupune condiţii tehnice extrem de favorabile. Noi însă ştim că ne aflăm în condiţii extrem de nefavorabile. Avem un plan de construire a Rusiei pe baza marii industrii moderne — planul de electrificare, elaborat de somităţi ştiinţifice. În acest plan, termenul minim este stabilit la zece ani, în care se presupune, în linii generale, că vom avea condiţii cît de cît apropiate de cele normale. Dar noi ştim foarte bine că asemenea condiţii nu există. Prin urmare, un deceniu este un termen mult prea scurt pentru noi — asupra acestui lucru nu mai încape discuţie. Am ajuns acum la miezul problemei : este posibilă o situaţie în care vor continua să existe clase ostile proletariatului, şi de aceea nu putem realiza acum în mod practic ceea ce spune Engels. Va fi mai întîi dictatura proletariatului, după care va veni societatea fără clase.

Marx şi Engels au combătut fără cruţare pe cei care, scăpînd din vedere deosebirile dintre clase, vorbeau de producători, de popor sau de oamenii muncii în general. Cine cunoaşte cît de cît operele lui Marx şi Engels nu poate să uite că pretutindeni, în paginile lor, sînt luaţi în derîdere cei ce vorbesc de producători, de popor, de oamenii muncii în general. Nu există oameni ai muncii în general sau oameni care muncesc în general, ci există sau micul proprietar, care posedă mijloace de producţie şi are o mentalitate şi nişte deprinderi de viaţă care sînt în întregime capi-

www.dacoromanica.ro

taliste — şi nici nu pot fi altfel —, sau muncitorul salariat, care are cu totul altă mentalitate, muncitorul salariat din marea industrie, care e în antagonism, în contradicţie, în luptă cu capitaliştii.

Dacă am ajuns la această problemă după trei ani de luptă, după ce am văzut, din proprie experienţă, cum e folosită puterea politică de către proletariat şi ştim ce dificultăţi imense există în relaţiile dintre clase, cînd mai există încă clase şi cînd în toţi porii vieţii noastre, înăuntrul instituţiilor sovietice se mai observă rămăşiţe ale burgheziei, înseamnă că apariţia la noi, în asemenea condiţii, a unei platforme cu tezele pe care vi le-am citit reprezintă o vădită şi manifestă deviere anarho-sindicalistă. Aceste cuvinte nu sînt exagerate ; ele au fost bine chibzuite. O deviere nu este încă un curent definitiv conturat. O deviere este ceva care mai poate fi îndreptat. S-au abătut oamenii puţin din drum sau încep să se abată, dar o îndreptare este încă posibilă. Tocmai asta exprimă, după părerea mea, cuvîntul „deviere". El subliniază că nu este încă vorba de ceva definitiv, că lucrurile mai pot fi încă uşor îndreptate ; el exprimă dorinţa de a avertiza şi de a pune problema în toată amploarea ei şi în mod principial. Dacă cineva va găsi un cuvînt care să exprime mai bine această idee, n-am nimic împotrivă. Sper că nu ne vom lansa în controverse pe marginea unor cuvinte, iar în fond noi analizăm această teză, care ocupă locul principal, ca să nu ne angajăm în analiza unor idei similare, care la grupul „opoziţia muncitorească" există din belşug. Această analiză o vom lăsa s-o facă publiciştii noştri, precum şi conducătorii acestui curent, fiindcă la sfîrşitul rezoluţiei noi spunem în mod expres că în diverse culegeri şi publicaţii speciale putem şi trebuie să facem loc unui mai amplu schimb de păreri între membrii partidului asupra tuturor problemelor menţionate. Acum nu ne putem permite să amînăm această problemă. Sîntem un partid care luptă în condiţiile unor mari greutăţi. Trebuie să ne spunem : pentru ca unitatea să fie trainică, este necesar ca această deviere să fie condamnată. Din moment ce s-a conturat, ea trebuie scoasă la iveală şi discutată. Dar, dacă este nevoie de o discuţie amplă, n-avem nimic împotrivă : se vor găsi la noi oameni

www.dacoromanica.ro

care să înfăţişeze amănunţit întreaga literatură, iar dacă este necesar şi oportun, vom pune această problemă şi pe plan internaţional, pentru că dv. aţi auzit acum, din raportul reprezentantului Internaţionalei Comuniste, şi ştiţi cu toţii că în rîndurile mişcării muncitoreşti revoluţionare internaţionale există o anumită deviere stîngistă. Devierea despre care vorbim noi acum este identică cu devierea anarhistă din Partidul muncitoresc comunist din Germania, faţă de care la congresul precedent al Internaţionalei Comuniste [45] a fost adoptată o atitudine de netă opoziţie. Expresiile care au fost folosite acolo pentru aprecierea acestei devieri au avut adesea o rezonanţă mai dură decît cuvîntul „deviere". După cum ştiţi, aceasta este o problemă internaţională. De aceea ar fi greşit să terminăm cu această problemă spunînd că vrem să se pună capăt oricărei discuţii. Dar una este o discuţie teoretică, şi altceva este linia politică a partidului, lupta politică. Noi nu sîntem un club de discuţii. Putem tipări, şi vom tipări, desigur, culegeri şi publicaţii speciale, dar înainte de toate trebuie să luptăm în condiţii extrem de grele, şi pentru aceasta trebuie să ne strîngem cît mai mult rîndurile. Totodată, dacă în discuţia politică, în lupta politică vor interveni propuneri ca aceea de a organiza un „congres general al producătorilor din Rusia", nu vom putea să acţionăm uniţi şi solidari ; nu aceasta este politica pe care ne-am fixat-o noi pentru o perioadă de mai mulţi ani. Aceasta este o politică care ar submina munca solidară a partidului, şi această politică este greşită nu numai din punct de vedere teoretic ; ea este greşită pentru că defineşte în mod eronat relaţiile dintre clase, adică acel lucru fundamental şi esenţial fără de care nu există marxism şi în legătură cu care Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste a adoptat o rezoluţie [46]. Momentul actual este de aşa natură, că stihia fără partid se lasă cuprinsă de oscilări mic-burgheze, care, în actuala situaţie economică din Rusia, sînt inevitabile. Nu trebuie să uităm că, într-o anumită privinţă, pericolul intern este mai mare decît cel pe care-l prezentau Denikin şi Iudenici şi că trebuie să dăm dovadă de o coeziune nu numai formală, ci de una mult mai profundă. Pentru făurirea acestei coeziuni avem neapărată nevoie de o astfel de rezoluţie.

www.dacoromanica.ro

Apoi, consider ca foarte important paragraful 4 din această rezoluţie, căci el dă o interpretare a programului nostru, o interpretare autentică, adică o interpretare care emană de la autor. Autorul programului este congresul, şi de aceea congresul trebuie să dea o interpretare, pentru a pune capăt oscilărilor şi uneori chiar jocului pe care-l fac unii cu programul nostru : ca şi cum în program se spune despre sindicate tocmai ceea ce ar vrea unii să vadă în el. Aţi ascultat critica pe care a făcut-o tov. Reazanov, de la această tribună, programului nostru ; noi îi mulţumim autorului acestei critici pentru investigaţiile lui teoretice. Aţi ascultat critica făcută de tov. Şleapnikov. Asemenea lucruri nu pot fi trecute sub tăcere. Cred că aici, în această rezoluţie, avem ceea ce ne trebuie în momentul de faţă. În numele congresului, care aprobă programul şi care este cea mai înaltă instanţă a partidului, trebuie să spunem : iată cum înţelegem noi acest program. Repet, prin aceasta nu se pune capăt controverselor teoretice. Se pot face propuneri de modificare a programului, în această privinţă nu există nici o oprelişte. Nu considerăm acest program ca fiind atît de desăvîrşit, încît să nu fie în el nimic de modificat ; dar nu s-au prezentat acum propuneri formale, n-am rezervat timp pentru discutarea acestei probleme. Citind cu atenţie acest program, găsim în el următoarele : „sindicatele trebuie să ajungă să concentreze efectiv etc.“, „trebuie să ajungă să concentreze efectiv“ — aceste cuvinte trebuie subliniate. Iar ceva mai sus citim că, „potrivit legii, sindicatele participă deja la activitatea tuturor organelor locale şi centrale de conducere a producţiei“. Noi ştim că organizarea producţiei capitaliste, cu concursul tuturor ţărilor înaintate din lume, a durat decenii de-a rîndul. Am dat noi în mintea copiilor, ca să ne închipuim că am putea să terminăm atît de repede acest proces într-un moment de cumplite lipsuri, de groaznică sărăcie, într-o ţară în care muncitorii formează minoritatea, într-o ţară cu o avangardă proletară sleită, istovită şi cu o masă imensă de ţărani ? ! Noi n-am construit nici măcar fundamentul principal, şi abia am început să schiţăm pe încercate cum trebuie exercitată această conducere a producţiei cu participarea sindicatelor. Ştim că principalul obstacol este sărăcia. Nu

www.dacoromanica.ro

este adevărat că nu atragem masele ; dimpotrivă, orice talent cît de cît remarcabil, orice aptitudine cît de cît deosebită care a fost semnalată în masa muncitorească se bucură de sprijinul nostru cel mai sincer. Trebuie numai ca situaţia să devină puţin mai uşoară. Avem nevoie de cel puţin un an sau doi pentru ca populaţia să-şi revină de pe urma foametei. În perspectiva istoriei, acesta este un termen de-a dreptul infim, dar în condiţiile noastre el este destul de lung. Un an sau doi în care oamenii să-şi revină de pe urma foametei, un an sau doi de aprovizionare normală cu combustibil, pentru ca fabricile să lucreze, şi vom primi din partea clasei muncitoare un sprijin de o sută de ori mai mare şi din rîndurile ei se vor ridica talente mult mai numeroase decît cele pe care le avem acum. Nimeni nu se îndoieşte şi nu se poate îndoi de acest lucru. Acum nu primim acest sprijin, dar nu pentru că nu vrem. Noi facem tot ce e posibil în această privinţă. Nimeni n-ar putea să spună că guvernul, sindicatele şi Comitetul Central al partidului au lăsat nefolosită măcar o singură posibilitate în acest sens ; dar noi ştim că lipsurile sînt cumplite, că peste tot bîntuie foametea şi mizeria şi că pe acest teren îşi face mai întotdeauna loc o atitudine de pasivitate. Să nu ne temem să spunem nenorocirii şi calamităţii pe adevăratul lor nume. Iată ce împiedică masele să-şi desfăşoare energia lor. Într-o situaţie cînd statisticile arată că 60% din personalul de conducere al diferitelor direcţii este alcătuit din muncitori este absolut imposibil să încerci a interpreta acum în felul lui Şleapnikov cuvintele din program : „sindicatele trebuie să ajungă să concentreze efectiv“ etc.

O interpretare autentică a programului ne va da posibilitatea să îmbinăm coeziunea şi unitatea tactică necesară cu libertatea de discuţii necesară, aşa cum se şi subliniază la sfîrşitul rezoluţiei. La ce se rezumă rezoluţia ? Să citim punctul 6 :

„Pe baza celor expuse mai sus, Congresul P.C. din Rusia respinge cu hotărîre ideile menţionate, în care îşi găseşte expresia o deviere sindicalistă şi anarhistă, şi consideră necesar, în primul rînd, să ducă o luptă fermă şi sistematică împotriva acestor idei ; în al doilea rînd, congresul consi-

www.dacoromanica.ro

deră că propagarea acestor idei este incompatibilă cu calitatea de membru al P.C. din Rusia.

Însărcinînd Comitetul Central cu aplicarea strictă a acestor hotărîri, congresul menţionează în acelaşi timp că în diverse publicaţii şi culegeri speciale etc. putem şi trebuie să facem loc unui mai amplu schimb de păreri între membrii partidului asupra tuturor problemelor menţionate".

Oare nu vedeţi — căci toţi sînteţi, într-o formă sau alta, nişte agitatori şi propagandişti —, nu vedeţi deosebirea care există între propagarea unor idei înăuntrul unor partide politice aflate în luptă şi schimbul de păreri care are loc în paginile unor publicaţii şi culegeri speciale? Sînt convins că această deosebire o vede oricine doreşte să pătrundă înţelesul acestei rezoluţii. Şi sperăm că în Comitetul Central, în care introducem şi reprezentanţi ai acestei devieri, aceştia se vor comporta faţă de hotărîrea adoptată de congres aşa cum se comportă orice membru de partid conştient şi disciplinat; sperăm că, cu ajutorul lor, în Comitetul Central vom stabili care e această linie de demarcaţie, fără a crea o situaţie specială; vom căuta să lămurim ce anume se petrece în acest partid: se face propaganda unor idei în rîndurile unui partid politic aflat în luptă, sau are loc un schimb de păreri în paginile unor publicaţii şi culegeri speciale? Cine vrea să studieze pînă la ultimele subtilităţi citatele din Engels este liber s-o facă! Există teoreticieni care vor da întotdeauna un sfat folositor partidului. Asemenea sfaturi sînt necesare. Vom tipări douătrei culegeri mari; ele reprezintă ceva util şi absolut necesar. Dar seamănă oare asta cu o luptă de platforme, pot fi oare confundate între ele asemenea lucruri? Nimeni dintre cei ce doresc într-adevăr să înţeleagă situaţia noastră politică n-o să le confunde.

Nu încerca să împiedici activitatea noastră politică, mai ales într-un moment greu, dar, totodată, nu renunţa la cercetările ştiinţifice. Dacă tov. Şleapnikov, bunăoară, vrea să-şi folosească în acest sens timpul liber şi, în lunile care vin, să scrie — ca o completare la volumul său, recent apărut, despre experienţa luptei sale revoluţionare din perioada ilegalităţii — un al doilea volum, care să cuprindă analiza

www.dacoromanica.ro

noţiunii de „producător", n-are decît ! Dar rezoluţia de faţă este aceea care ne va servi drept călăuză. Noi am deschis cea mai largă şi mai liberă discuţie. Platforma „opoziţiei muncitoreşti" a fost publicată în Organul Central al partidului într-un tiraj de 250 000 de exemplare. Am cîntărit-o în toate chipurile şi sub toate aspectele, am ales delegaţi pe baza acestei platforme şi, în sfîrşit, am convocat congresul, care face bilanţul discuţiei politice şi spune : s-a constatat că e o deviere, să nu ne jucăm de-a v-aţi ascunselea, ci să spunem deschis : devierea este deviere, şi trebuie îndreptată ; o s-o îndreptăm, iar discuţia o să aibă un caracter teoretic.

Iată de ce reînnoiesc şi susţin propunerea ca să adoptăm ambele aceste rezoluţii, să consolidăm unitatea partidului şi să stabilim în mod precis cu ce trebuie să se ocupe adunările de partid şi cu ce se pot îndeletnici, în orele lor libere, diferite persoane — marxişti, comunişti — care vor să ajute partidul şi să studieze diverse probleme teoretice. (Aplauze.)

„Pravda" nr. 68 din 30 martie 1921

www.dacoromanica.ro

11

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI ŞI LA DEVIEREA ANARHO-SINDICALISTĂ 16 MARTIE

Tovarăşi, am auzit rostindu-se aici expresii neobişnuit de tari, dintre care cea mai tare a fost, mi se pare, învinuirea de calomnie adusă rezoluţiei noastre. Dar există expresii tari care se demască singure. Aţi primit textul rezoluţiei. Ştiţi că noi am introdus în Comitetul Central şi doi reprezentanţi ai „opoziţiei muncitoreşti" şi că am folosit expresia „deviere". Ţin să subliniez semnificaţia ei. Nici Şleapnikov şi nici Medvedev n-au propus un alt cuvînt. Noi am criticat aici teze care au fost criticate şi de reprezentanţi ai tuturor nuanţelor. Cum de mai poate cineva, după toate acestea, să vorbească de calomnie? Dacă le-am fi făcut acestor oameni o imputare care ar fi infirmată de fapte, acest cuvînt tare ar avea un sens. În cazul de faţă însă, el este pur şi simplu expresia unei anumite iritări. Este o obiecţie neserioasă!

Trec acum la chestiunile care au fost puse aici. S-a făcut afirmaţia că grupul „centralismul democratic" a fost nedreptăţit. Aţi urmărit cum a evoluat înţelegerea între grupuri şi schimbul de păreri în problema alegerii Comitetului Central, care a fost atinsă aici de reprezentanţii grupului „centralismul democratic". Ştiţi că, începînd cu consfătuirea neoficială la care a participat întregul grup „opoziţia muncitorească", precum şi o serie de tovarăşi din cei mai marcanţi, reprezentanţi ai tuturor nuanţelor, eu personal, de pildă, am declarat deschis că prezenţa în Comitetul Central a unor reprezentanţi ai grupurilor „opoziţia muncitorească" şi „centralismul democratic" este de dorit.

www.dacoromanica.ro

La această consfătuire, la care au participat toţi tovarăşii din grupul „opoziţia muncitorească“ şi reprezentanţi ai tuturor nuanţelor, nimeni nu s-a pronunţat împotrivă. E cît se poate de clar că, dacă s-a ajuns să fie ales din partea grupului „centralismul democratic“ un reprezentant în calitate de membru supleant, şi nu de membru al Comitetului Central, aceasta se datoreşte unui îndelung schimb de păreri, unei înţelegeri realizate între grupuri. A vedea în toate acestea nu ştiu ce neîncredere sau nedreptate faţă de grupul „centralismul democratic“ înseamnă pur şi simplu a căuta nod în papură. Noi, în Comitetul Central, am făcut tot ce era necesar pentru a sublinia dorinţa de a fi echitabili. Acesta e un fapt care nu poate fi tăgăduit. A trage concluzia că s-a comis o nedreptate înseamnă pur şi simplu a căuta nod în papură ! Sau, de pildă, un tovarăş din grupul „centralismul democratic“ a afirmat că paragraful 7 al rezoluţiei nu este necesar : Comitetul Central are şi aşa acest drept. Noi propunem ca paragraful 7 să nu fie publicat, deoarece sperăm că n-o să fie nevoie de aplicarea lui : aceasta este o măsură extremă. Dar cînd tovarăşul din grupul „centralismul democratic“ ne spune : „Potrivit statutului, aveaţi dreptul să faceţi acest lucru“ [47], el dovedeşte că nu cunoaşte statutul, nu cunoaşte principiile centralismului democratic, nu cunoaşte principiile centralismului. Nici un fel de democraţie, nici un fel de centralism nu va permite vreodată ca Comitetul Central, ales de congres, să aibă dreptul de a exclude pe careva din membrii săi. (O voce : „Prin intermediul partidului“.) Mai ales prin intermediul partidului. Congresul alege Comitetul Central şi prin aceasta îşi exprimă cea mai mare încredere în el, îi încredinţează conducerea. Niciodată şi nicăieri partidul nostru n-a permis ca Comitetul Central să aibă un asemenea drept faţă de un membru al său. Aceasta este o măsură extremă, care se aplică în mod special atunci cînd se consideră că situaţia devine periculoasă. Tov. Radek a dat o explicaţie cît se poate de exactă. Se întruneşte un for extraordinar : Comitetul Central, plus membrii supleanţi, plus Comisia de control, cu drept de vot egal. O asemenea instituţie, o asemenea plenară, compusă din 47 de oameni, nu este prevăzută de statutul nostru şi n-a fost niciodată folo-

www.dacoromanica.ro

sită în practica noastră. De aceea, repet, tovarăşii din grupul „centralismul democratic" nu cunosc nici statutul, nici principiile centralismului democratic şi nu ştiu nici ce e centralismul. Aceasta este o măsură aplicabilă în cazuri extreme. Sper că noi n-o s-o aplicăm. Ea arată numai că partidul aplică sancţiunea, de care aţi auzit vorbindu-se aici, în caz că există divergenţe care printr-un aspect al lor creează pericolul unei sciziuni. Doar nu sîntem copii, am cunoscut vremuri grele, am văzut sciziuni şi am trecut prin ele, ştim cît sînt de grele şi nu ne temem să spunem pericolului pe nume.

Au existat la congresele anterioare, în cursul celor mai pronunţate divergenţe, asemenea momente care, printr-unul din aspectele lor, să creeze pericolul unei sciziuni ? N-au existat. Dar acum există ? Există. Toate acestea au fost arătate în repetate rînduri. Împotriva acestor divergenţe, cred eu, se poate lupta.

S-a mai spus, totodată, că nu prin asemenea rezoluţii se creează unitatea, că, potrivit acestei rezoluţii, critica ar trebui să fie făcută numai prin comitetele de partid guberniale, că rezoluţia ar exprima o oarecare neîncredere în tovarăşii din „opoziţia muncitorească", ceea ce îngreuiază participarea lor la activitatea Comitetului Central. Dar nici această obiecţie nu este de loc întemeiată ! Eu am arătat, de la bun început, de ce a fost ales cuvîntul „deviere". Dacă el nu vă place, prezentaţi această rezoluţie prezidiului — după ce o veţi fi acceptat în principiu — pentru o eventuală atenuare. Dacă am găsi o expresie mai puţin tare decît cuvîntul „deviere", aş propune să fie pusă în locul lui şi, totodată, să se introducă atenuări şi în alte părţi ale textului. În această privinţă nu vom avea nimic de obiectat. Acum, bineînţeles, nu avem timpul să ne ocupăm aici de asemenea detalii. Prezentaţi această rezoluţie prezidiului în vederea redactării, a atenuării unor termeni. O accentuare este aici de neconceput, sînt de acord. Dar cînd se afirmă că această rezoluţie înseamnă instigarea unei părţi a partidului împotriva celeilalte, se spune, iarăşi, un neadevăr.

Nu ştiu din cine e alcătuit grupul „opoziţia muncitorească" din Samara, n-am fost niciodată acolo, dar sînt

www.dacoromanica.ro

convins că, dacă un membru al Comitetului Central, de orice nuanţă ar fi el, sau un delegat la congres, de orice nuanţă în afară de „opoziţia muncitorească", ar încerca să demonstreze, la o adunare a organizaţiei din Samara, că rezoluţia nu conţine nimic instigator, că ea este un apel la unitate, o încercare de a-şi atrage de partea sa majoritatea „opoziţiei muncitoreşti", nu i-ar fi de loc greu să facă acest lucru. Cei ce întrebuinţează aici o expresie ca „instigare" uită punctul 5 din rezoluţia cu privire la unitate, în care se vorbeşte de recunoaşterea meritelor „opoziţiei muncitoreşti". Oare aceste aprecieri nu figurează acolo alături una de alta ? Pe de o parte, „ei comit o deviere", iar pe de altă parte — citiţi paragraful 5 — „congresul declară în acelaşi timp că în ce priveşte problemele care au atras în mod deosebit atenţia, de pildă, a grupului aşa-zisei «opoziţii muncitoreşti» — curăţirea partidului de elementele neproletare şi nesigure, lupta împotriva birocratismului, dezvoltarea democratismului şi iniţiativa muncitorilor etc. — orice propuneri concrete trebuie examinate cu cea mai mare atenţie" * etc. Este oare aici ceva instigator ? Aici e vorba de recunoaşterea unor merite. Noi spunem : pe de o parte, în cadrul discuţiei, aţi manifestat o deviere periculoasă din punct de vedere politic, şi chiar rezoluţia tov. Medvedev [48] recunoaşte în alţi termeni că aşa este, iar mai departe spunem : în ceea ce priveşte lupta împotriva birocratismului, sîntem de acord că nu facem încă tot ce se poate face. Aceasta e o recunoaştere a meritelor, şi nu o instigare !

Cînd în Comitetul Central este inclus un tovarăş din rîndurile „opoziţiei muncitoreşti", aceasta constituie o dovadă de încredere tovărăşească. Şi cînd, după aceea, cineva va veni la o adunare în care atmosfera nu este încinsă de lupta fracţionistă, la această adunare i se va spune că un asemenea act nu înseamnă instigare, ci este expresia unei încrederi tovărăşeşti. Cît despre măsura cea mai extremă, ea priveşte viitorul ; în prezent nu o aplicăm şi în momentul de faţă ne exprimăm încrederea noastră tovărăşească. Dacă găsiţi că din punct de vedere teoretic nu avem drep-

* Vezi volumul de faţă, p. 93—94. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tate, avem posibilitatea să publicăm zeci de culegeri, iar dacă — bunăoară, în organizaţia din Samara — sînt tovarăşi tineri care au de spus ceva nou în această problemă, noi le spunem : poftiţi, tovarăşi din Samara ! O să publicăm cîteva articole de-ale voastre. Doar nu există om care să nu înţeleagă diferenţa dintre ceea ce se spune la congres şi ceea ce se vîntură la diverse întruniri. Partidul nu va manifesta nici o şovăială în ceea ce face, dar în orice caz la adunările muncitorilor nu vom vorbi despre ceea ce a vorbit tov. Kamenski şi despre ceea ce avea dreptul să vorbească în faţa unui congres al partidului. Dacă veţi parcurge textul exact al rezoluţiei, veţi vedea că în ea este dată o indicaţie teoretică principială, că aici nu este nimic jignitor şi că, în plus de asta, sînt recunoscute meritele cîştigate în lupta împotriva birocratismului, se exprimă dorinţa de a primi ajutor ; în afară de asta, reprezentanţi ai acestui grup au fost incluşi în Comitetul Central, ceea ce constituie o dovadă de înaltă încredere, dovada celei mai înalte încrederi pe care o poate acorda partidul. Iată de ce, tovarăşi, propun să fie adoptate ambele rezoluţii prin vot nominal, iar apoi să fie transmise prezidiului pentru redactare, pentru atenuarea unor formulări, şi, fiindcă tov. Şleapnikov face parte din prezidiu, va găsi, poate, dînsul o expresie mai potrivită în locul cuvîntului „deviere".

În ceea ce priveşte declaraţia de demisie, propun să se adopte următoarea rezoluţie : „Congresul cere tuturor membrilor grupului «opoziţia muncitorească», care a fost dizolvat, să se supună disciplinei de partid, îi obligă să rămînă în posturile ce le-au fost încredinţate şi respinge demisia tov. Şleapnikov, ca şi orice alte demisii" [49]. (A p l a u z e.)

www.dacoromanica.ro

12

OBSERVAŢII ÎN LEGĂTURĂ CU AMENDAMENTUL LUI REAZANOV LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI 16 MARTIE [50]

Cu toată părerea de rău, trebuie să spun că cerinţa formulată de tov. Reazanov mi se pare irealizabilă. Nu putem lipsi partidul şi pe membrii Comitetului Central de dreptul de a se adresa partidului atunci cînd o problemă deosebit de importantă provoacă divergenţe de păreri. Nu pot să-mi închipui cum am putea face aşa ceva ! Actualul congres nu poate impieta prin nimic asupra alegerilor pentru viitorul congres : ce se va întîmpla dacă se va ivi o problemă cum a fost, de pildă, aceea a încheierii păcii de la Brest ? Puteţi garanta că nu se pot ivi asemenea probleme ? Aşa ceva nu se poate garanta. S-ar putea ca, într-un asemenea caz, să fim nevoiţi să facem alegeri pe bază de platforme (R e a z a n o v : „Într-o singură problemă ?".) Firește. Dar în rezoluţia d-tale scrie : nici un fel de alegeri pe bază de platforme. Cred că nu putem să interzicem aşa ceva. Dacă rezoluţia noastră cu privire la unitate şi, firește, desfăşurarea revoluţiei vor duce la întărirea unităţii noastre, atunci alegerile pe bază de platforme nu se vor mai repeta. Lecţia pe care am primit-o la acest congres nu va fi uitată. Dar, dacă împrejurările vor duce la ivirea unor divergenţe esenţiale, va putea fi oare interzisă aducerea lor în discuţia întregului partid ? Nu va putea ! Aceasta este o cerinţă exagerată, irealizabilă, şi de aceea eu propun să fie respinsă.

www.dacoromanica.ro

13

OBSERVAŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU AMENDAMENTUL LUI RAFAIL (R. B. FARBMAN) LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI

16 MARTIE [51]

Mi se pare că acest amendament nu trebuie adoptat. Cînd a început discuţia, noi n-am avut grijă ca în paginile „Pravdei“ să se facă o delimitare a temelor, şi articolele politice au început să fie amestecate cu cele de discuţie. Aici, în rezoluţia noastră, nu se dă un ultimatum, ci se subliniază că asemenea chestiuni nu trebuie să ajungă să fie publicate în presă.

www.dacoromanica.ro

14

OBSERVAŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU INTERVENŢIA LUI KISELEV PE MARGINEA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI 16 MARTIE [52]

Tovarăşi, regret foarte mult că am folosit cuvîntul „mitralieră" şi promit solemn că pe viitor nu voi mai face uz de asemenea cuvinte nici în sensul lor figurat, fiindcă ele îi sperie degeaba pe oameni şi după aceea nu poţi să înţelegi ce vor. (Aplauze.) Nimeni nu se gîndeşte să tragă cu vreo mitralieră în cineva, şi sîntem absolut convinşi că nici faţă de tov. Kiselev sau de oricare altul nu se va recurge la o asemenea măsură.

Publicat pentru prima oară în 1933, în cartea „Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1921". Moscova

www.dacoromanica.ro

15

OBSERVAŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU AMENDAMENTUL LUI MARCENKO LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA DEVIEREA ANARHISTĂ ŞI SINDICALISTĂ 16 MARTIE [53]

A spune aşa ceva în numele congresului ar fi să adoptăm o măsură excesiv de prohibitivă. Propun să nu se adopte acest amendament, bineînţeles fără să i se ia Comitetului Central dreptul de a face recomandări şi, la nevoie, de a concentra toate aceste materiale în culegeri ale Comitetului Central ; dar să interzicem categoric, în numele congresului, ca asemenea culegeri să fie editate de către organele locale, mi se pare prea mult.

www.dacoromanica.ro

16

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA COMBUSTIBILULUI
16 MARTIE

Permiteţi-mi să mă pronunţ în favoarea propunerii ca problema combustibilului să fie transmisă unei comisii. Criza de combustibil este, fără îndoială, o problemă extrem de importantă — dacă nu chiar cea mai importantă — a întregii noastre construcţii economice. Dar eu mă întreb : oare raportul şi coraportul — unul, care expune punctul de vedere al prezidiului Consiliului economic superior, este prezentat de tov. Rîkov, iar celălalt, care conţine o critică a acestei politici, exprimă punctul de vedere al tov. Larin — ne vor da posibilitatea să adoptăm o hotărîre definitivă într-o problemă atît de complexă fără a preda unei comisii, fără a studia documentele din care se poate vedea în ce constă aici principala cauză a greutăţilor : în deficienţe ale aparatului, în neorînduieli sau nereguli ori în slăbiciunea gospodăriei ţărăneşti, în starea nenorocită a cailor ţăranilor, fără care nu pot fi transportate lemnele ? Mă întreb : putem noi să luăm o hotărîre fără o asemenea comisie ? Eu afirm că nu. De aceea ar fi mult mai practic să alegem o comisie mai largă, formată în cea mai mare parte din tovarăşi din provincie, care cunosc problema combustibilului — şi, în special pe aceea a aprovizionării cu lemne de foc — nu numai teoretic, ci şi din munca lor practică în acest domeniu, din propria lor experienţă practică. Această comisie nu va asculta doar pe raportori, ci va chema o serie întreagă de persoane şi va verifica, pe bază de documente,

www.dacoromanica.ro

afirmaţiile făcute în raport şi în coraport. După aceea comisia va prezenta Comitetului Central un raport pe baza căruia el va trebui să adopte o serie de hotărîri extrem de importante în acest domeniu. Printr-un asemenea procedeu se vor obţine rezultate mai rodnice şi mai utile decît printr-o discuţie în cadrul congresului, care ne-ar putea răpi o zi întreagă şi după care, la urma urmelor, tot va trebui să transmitem unei comisii această problemă.

www.dacoromanica.ro

17

PROPUNERE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA COMBUSTIBILULUI
16 MARTIE

Propun să se dea Direcţiei generale a silviculturii însărcinarea de a organiza imediat o consfătuire cu delegaţii la congres care cunosc din practică munca organelor de aprovizionare cu combustibil şi cu lemne de foc în vederea elaborării imediate a unor măsuri urgente, mai ales în ce priveşte plutăritul.

www.dacoromanica.ro

18

CUVÎNTARE DE ÎNCHEIERE A CONGRESULUI 16 MARTIE

Tovarăşi, congresul partidului nostru, care s-a întrunit într-un moment extrem de important pentru destinele revoluţiei noastre, şi-a încheiat lucrările. Războiul civil, pe care a trebuit să-l ducem după atîţia ani de război imperialist, ne-a secătuit şi dezorganizat pînă într-atît ţara, încît acum, după terminarea războiului civil, trebuie să constatăm că înviorarea ei are loc în condiţii extraordinar de grele. De aceea nu trebuie să ne mire că se manifestă unele fenomene de dezagregare sau de descompunere, că stihia mic-burgheză şi anarhistă ridică capul. Se ştie că una din împrejurările principale care au dus la apariţia acestui fenomen este agravarea extremă, nemaivăzută şi nemaipomenită a mizeriei şi a desperării de care sînt cuprinşi acum zeci şi sute de mii, iar uneori, poate, un număr şi mai mare de oameni, care nu văd nici o ieşire din această situaţie grea. Dar noi ştim, tovarăşi, că ţara noastră a trecut prin momente mult mai grele. Fără a închide cîtuşi de puţin ochii asupra pericolului ce ne ameninţă, fără a cădea cîtuşi de puţin în optimism şi spunîndu-ne deschis, nouă înşine şi tovarăşilor noştri, că pericolul e mare, noi ne bizuim în acelaşi timp cu toată tăria şi încrederea pe coeziunea avangărzii proletariatului. Noi ştim că o altă forţă capabilă să unească milioanele de mici agricultori răzleţiţi, care trec mereu prin greutăţi nemaipomenite, o altă forţă capabilă să-i unească, pe plan economic şi politic, împotriva exploatatorilor, o altă forţă în afară de proletariatul conştient nu există. Sîntem convinşi că această forţă a ieşit destul de

www.dacoromanica.ro

călită din experienţa luptei de pînă acum, din greaua experienţă a revoluţiei, pentru a face faţă tuturor încercărilor grele şi tuturor dificultăţilor ce se vor ivi.

Tovarăşi, în afară de hotărîrile concepute în acest spirit, o importanţă excepţională prezintă hotărîrea congresului nostru cu privire la atitudinea faţă de ţărănime. Noi ţinem seamă aici, în modul cel mai lucid, de relaţiile dintre clase şi nu ne temem să recunoaştem deschis că avem de-a face cu o sarcină extrem de grea : aceea de a stabili relaţii juste între proletariat şi ţărănime — care predomină numericeşte — în condiţii cînd nu putem ajunge numaidecît la relaţii normale. Relaţii normale ar fi acelea — şi numai acelea — în care proletariatul ar ţine în mîinile sale marea industrie cu produsele ei, şi nu numai că ar satisface pe deplin ţărănimea, dar i-ar da mijloace de existenţă şi i-ar uşura în aşa fel situaţia, încît deosebirea faţă de orînduirea capitalistă ar deveni ceva evident şi palpabil. În felul acesta, şi numai în felul acesta, va fi creată baza unei societăţi socialiste normale. Noi nu putem face acum acest lucru, pentru că prea sîntem apăsaţi de starea de ruină, de lipsuri, de sărăcie şi de desperare. Dar pentru a lichida cu mai multă uşurinţă această blestemată moştenire, noi, în ciuda relaţiilor care s-au statornicit în cursul acestui război cumplit de greu, reacţionăm într-un anumit fel la aceste fenomene. Nu vom ascunde că ţărănimea are motive foarte serioase să fie nemulţumită. Vom căuta să dăm explicaţii mai ample şi vom spune că vom face tot ce ne stă în putinţă pentru a lichida această situaţie, pentru a ţine seama în mai mare măsură de condiţiile de trai ale micului gospodar.

Trebuie să facem tot ce este necesar pentru a uşura viaţa acestui gospodar, pentru a-i da mai mult micului agricultor, pentru a-i crea condiţiile unei gospodăriri mai temeinice. Noi nu ne temem de faptul că această măsură o să dezvolte tendinţe ostile comunismului — şi acest fenomen o să se producă fără îndoială.

Iată, tovarăşi, în ce spirit de lucidă considerare a acestor relaţii şi de deplină hotărîre de a ne revizui politica trebuie să procedăm chiar şi la modificarea ei, deoarece sînt cîţiva ani de cînd am pornit, pentru prima oară în istorie, la făurirea bazelor societăţii socialiste, a bazelor statului

www.dacoromanica.ro

proletar. Cred că, în această privinţă, rezultatele lucrărilor congresului nostru vor fi cu atît mai rodnice, cu cît în această problemă fundamentală am realizat de la bun început o unitate absolută. Două probleme esenţiale trebuiau rezolvate în deplin acord, şi în rîndurile noastre n-au existat divergenţe în problema atitudinii avangărzii proletariatului faţă de masa lui şi în aceea a atitudinii proletariatului faţă de ţărănime. În această privinţă noi am dat dovadă de unitate mai mult ca oricînd, deşi sîntem nevoiţi să luăm hotărîri în condiţii politice extrem de grele.

Permiteţi-mi să trec acum la două probleme pe care vă rog să nu vi le notaţi în scris. Prima problemă este aceea a acordării unor concesiuni la Baku şi la Groznîi. La congres această problemă a fost atinsă doar în treacăt. Eu n-am putut să particip la această şedinţă, dar mi s-a spus că o parte din tovarăşi au rămas cu un sentiment de nemulţumire sau de neîncredere. Eu cred că nu există nici un motiv pentru aşa ceva. Comitetul Central a analizat temeinic această problemă a acordării unor concesiuni la Baku şi la Groznîi. În cîteva rînduri au fost create comisii speciale. s-au cerut rapoarte speciale de la departamentele interesate. S-au ivit divergenţe de păreri şi s-a trecut de cîteva ori la vot, dar, după ultima votare, nici un grup de membri ai Comitetului Central şi nici unul dintre membrii săi n-a găsit de cuviinţă să facă uz de dreptul său indiscutabil de a apela la congres. Cred că noul Comitet Central are tot dreptul, atît formal cît şi în fond, ca, sprijinindu-se pe hotărîrea adoptată de congres, să rezolve această problemă importantă. Fără concesiuni nu putem conta pe sprijinul înaltei tehnici capitaliste moderne. Fără folosirea acestei tehnici n-avem posibilitatea să organizăm cum se cuvine baza marii noastre producţii într-un domeniu ca extracţia petrolului, care prezintă o excepţională importanţă pentru întreaga economie mondială. Noi n-am încheiat încă nici un contract de concesiune, dar vom face totul pentru a încheia asemenea contracte. Aţi citit în ziare că intră în funcţiune conducta de petrol Baku-Tiflis ? În curînd veţi afla că o asemenea conductă va merge pînă la Batumi. Aceasta ne va deschide accesul la piaţa mondială. Problema se reduce la îmbunătăţirea situaţiei noastre ecoṇo-

www.dacoromanica.ro

mice, la intensificarea înzestrării tehnice a republicii noastre, la sporirea cantității de produse, a cantității de produse alimentare și de bunuri de consum pentru muncitorii noștri. Orice ușurare în această privință prezintă pentru noi o însemnătate uriașă. Iată de ce nu ne temem să concesionăm o parte din exploatările petrolifere de la Groznîi și de la Baku ; concesionînd un sfert din exploatările de la Groznîi și un sfert din cele de la Baku, vom folosi această concesionare — dacă vom reuși s-o înfăptuim — pentru ca în celelalte trei sferturi să ajungem la nivelul înaltei tehnici a capitalismului înaintat. În prezent nu sîntem în stare să obținem pe altă cale acest lucru. Cine cunoaște starea în care se află economia noastră va înțelege acest lucru. Dar avînd un reazem, chiar dacă va trebui să plătim pentru el sute de milioane de ruble aur, vom folosi toate mijloacele pentru a ne atinge obiectivul în celelalte trei sferturi.

A doua chestiune, pe care vă rog să n-o dați publicității, este o hotărîre a prezidiului care a fost examinată în mod special și care se referă la modul cum trebuie făcute dările de seamă. Dv. știți că la acest congres ne-a fost dat să lucrăm într-o atmosferă care adeseori era extrem de încărcată și care a sustras de la ședințele lui numeroși activiști, mai mulți ca oricînd. De aceea trebuie să întocmim, cu mai mult calm și mai multă chibzuială, un plan privitor la felul cum urmează să se facă dările de seamă în fața organizațiilor locale, și în această privință trebuie să ne călăuzim după o anumită hotărîre. Un tovarăș a schițat un proiect de directivă al prezidiului pentru cei ce pleacă pe teren ; îmi permit să vă citesc acest proiect (c i t e ș t e)[54]. Eu v-am mai vorbit în cîteva cuvinte despre această chestiune. Cred că puținele rînduri pe care vi le-am citit vor fi suficiente pentru ca fiecare delegat să reflecteze asupra problemei și, în dările de seamă pe care le va face, să dea dovadă de precauția necesară, căutînd să nu exagereze pericolul situației și în nici un caz atît el cît și cei din jurul lui să nu se lase cuprinși de panică.

N-avem nici un motiv și n-are nici un sens să ne lăsăm cuprinși de panică, cu atît mai mult cu cît în momentul de față capitalismul mondial a dezlănțuit împotriva noastră

www.dacoromanica.ro

o campanie furibundă, isterică. Aşa cum am convenit cu tov. Cicerin, am primit ieri un raport în această problemă şi cred că e util să ia cu toţii cunoştinţă de conţinutul lui. Este un raport cu privire la campania de minciuni în legătură cu situaţia internă din Rusia. Niciodată — scrie tovarăşul care a pregătit acest material —, în nici o epocă nu s-a mai pomenit în presa vest-europeană o atît de deşănţată campanie de minciuni şi o asemenea avalanşă de născociri fantastice pe seama Rusiei Sovietice ca în ultimele două săptămîni. De la începutul lunii martie, întreaga presă vest-europeană publică zilnic un întreg noian de informaţii fantastice, în care se spune că în Rusia au izbucnit răscoale, că a ieşit învingătoare contrarevoluţia, că Lenin şi Troţki au fugit în Crimeea, că steagul alb flutură deasupra Kremlinului, că pe străzile Petrogradului şi ale Moscovei curg rîuri de sînge, că în aceste oraşe au fost ridicate baricade, că mulţimi compacte de muncitori coboară de pe coline spre Moscova pentru a răsturna Puterea sovietică, că Budionnîi a trecut de partea rebelilor, că într-o serie întreagă de oraşe ruseşti a ieşit învingătoare contrarevoluţia — se menţionează cînd un oraş, cînd altul, dar în genere au fost enumerate aproape majoritatea oraşelor-reşedinţe de gubernie din Rusia. Caracterul universal şi sistematic al acestei campanii arată că aici avem de-a face cu un plan de ample proporţii, pus la cale de toate guvernele din principalele ţări. La 2 martie, Foreign Office* a publicat, prin intermediul agenţiei „Press Association"[55], o declaraţie în sensul că ştirile apărute sînt neverosimile, dar imediat după aceea tot el a publicat, din partea sa, o informaţie în sensul că la Petrograd a izbucnit o răscoală, că oraşul este bombardat de flota de la Kronstadt şi că se dau lupte pe străzile Moscovei.

La 2 martie toate ziarele engleze au publicat telegrame prin care se anunţa că la Petrograd şi la Moscova au izbucnit răscoale, că Lenin şi Troţki au fugit în Crimeea, că 14 000 de muncitori din Moscova au cerut convocarea unei Adunări constituante, că arsenalul din Moscova şi gara Moscova-Kursk se află în mîinile muncitorilor răsculaţi, că

* Ministerul Afacerilor Externe (al Angliei). — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

la Petrograd raionul Vasilevski Ostrov se află în întregime în mîinile răsculaţilor.

Am să dau acum cîteva exemple din ştirile de la radio şi telegramele publicate în zilele următoare : la 3 martie, Klîşko telegrafiază din Londra că „Reuter“[56] s-a făcut ecoul unor zvonuri absurde despre izbucnirea unei răscoale la Petrograd şi le acordă o largă publicitate.

6 martie : Mason, un corespondent din Berlin, telegrafiază la New York că muncitorii veniţi din America au un rol important în revoluţia de la Petrograd şi că Cicerin a dat ordin, prin radio, generalului Ganeţki să închidă frontiera pentru emigranţii din America.

6 martie : Zinoviev a fugit la Oranienbaum. La Moscova artileria roşie bombardează cartierele muncitoreşti. Petrogradul este complet izolat (o radiogramă a lui Wiegand).

7 martie : Klîşko telegrafiază că, după unele ştiri primite din Reval, pe străzile Moscovei au fost ridicate baricade ; ziarele publică o informaţie primită de la Helsingfors, în care se spune că Cernigovul a fost cucerit de trupele antibolşevice.

7 martie : Atît Petrogradul, cît şi Moscova se află în mîinile răsculaţilor. La Odesa a izbucnit răscoala. Semenov, în fruntea a 25 000 de cazaci, înaintează în Siberia. Comitetul revoluţionar din Petrograd e stăpîn pe fortificaţii şi pe flotă (ştiri transmise de postul de radio englez Poldhu).

Nauen, 7 martie : Cartierele industriale din Petrograd s-au răsculat. O răscoală antibolşevică a cuprins Volînia.

Paris, 7 martie : Petrogradul se află în mîinile Comitetului revoluţionar. „Le Matin“[57] relatează că, potrivit unor informaţii primite din Londra, deasupra Kremlinului fîlfîie steagul alb.

Paris, 8 martie : Rebelii au ocupat Krasnaia Gorka. În gubernia Pskov, regimentele Armatei Roşii s-au răsculat. Bolşevicii trimit başkiri împotriva Petrogradului.

La 10 martie, Klîşko telegrafiază : ziarele se întreabă dacă Petrogradul a căzut sau nu. Potrivit unor ştiri primite din Helsingfors, trei sferturi din Petrograd se află în mîinile rebelilor ; Troţki sau — după alte ştiri — Zinoviev se află la Tosno sau în fortăreaţa Petropavlovsk, de unde conduce operaţiile ; după alţii, a fost numit comandant su-

www.dacoromanica.ro

prem Brusilov ; potrivit unor ştiri primite din Riga, Petrogradul, cu excepţia gărilor, a fost ocupat în ziua de 9 ; Armata Roşie s-a retras la Gatcina ; greviştii din Petrograd au lansat lozinca : „Jos Sovietele şi comuniştii !". Ministerul de război al Angliei a declarat că încă nu se ştie dacă rebelii din Kronstadt s-au unit cu cei din Petrograd, dar că, după informaţiile pe care le deţine, Zinoviev se află în fortăreaţa Petropavlovsk, de unde comandă trupele sovietice.

Din marele număr de născociri mincinoase din acest timp aş vrea să citez doar cîteva : Saratovul a devenit o republică antibolşevică independentă (Nauen, 11 martie). În oraşele de pe Volga au loc crunte pogromuri împotriva comuniştilor (ştire primită din aceeaşi sursă). În gubernia Minsk, detaşamente militare bieloruse luptă împotriva Armatei Roşii (ibid.).

Paris, 15 martie : „Le Matin" anunţă că în regiunea Donului şi în Kuban s-au răsculat mase mari de cazaci.

La 14 martie, din Nauen s-a comunicat că, lîngă Orel, cavaleria lui Budionnîi a trecut de partea răsculaţilor. La diferite date s-a anunţat că la Pskov, Odesa şi în alte oraşe au izbucnit răscoale.

La 9 martie, Krasin telegrafiază că corespondentul din Washington al ziarului „Times" [58] afirmă că regimul sovietic se apropie de sfîrşit şi că, de aceea, America va amîna stabilirea de relaţii cu statele limitrofe. La diferite date ne-au sosit ştiri, provenite din sferele bancare americane, în sensul că în condiţiile actuale este hazardat să se facă comerţ cu Rusia.

Corespondentul din New York al lui „Daily Chronicle" [59] a relatat, încă de la 4 martie, că cercurile de afaceri şi partidul republican din America consideră că în momentul de faţă ar fi o afacere riscantă să se stabilească legături comerciale cu Rusia.

Nu încape îndoială că această campanie de minciuni urmăreşte să exercite o influenţă nu numai asupra Americii, dar şi asupra delegaţiei turce de la Londra şi asupra plebiscitului din Silezia[60].

Tovarăşi, situaţia este cît se poate de clară. Sindicatul internaţional al presei — căci există acolo o libertate a pre-

www.dacoromanica.ro

sei, care constă în aceea că presa este cumpărată, în proporţie de 99%, de către magnaţii finanţei, care operează cu sutele de milioane de ruble — a pornit o campanie internaţională a imperialiştilor prin care se urmăreşte, înainte de toate, torpilarea acordului comercial cu Anglia, iniţiat de Krasin, şi a eventualului acord comercial cu America, pe care, după cum am arătat, îl negociem aici şi despre care s-a vorbit la şedinţele congresului. Aceasta arată că duşmanii care ne înconjură, pierzînd posibilitatea de a organiza o intervenţie, îşi pun nădejdea într-o rebeliune. Iar evenimentele de la Kronstadt au arătat în mod vădit existenţa unei legături cu burghezia internaţională. În afară de asta, vedem că acum ei se tem cel mai mult, din punctul de vedere practic al capitalului internaţional, de restabilirea unor legături comerciale normale. Dar ei nu vor reuşi să zădărnicească acest lucru. Aici, la Moscova, se găsesc în prezent reprezentanţi ai marelui capital, care nu mai dau crezare tuturor acestor zvonuri, şi ei ne-au povestit cum în America un grup de cetăţeni a folosit un mijloc cu totul original de agitaţie în favoarea Rusiei Sovietice.

Acest grup a strîns, din cele mai diferite ziare, tot ce s-a spus în decurs de cîteva luni despre Rusia, despre fuga lui Lenin şi a lui Troţki, despre împuşcarea lui Lenin de către Troţki, şi viceversa, şi a publicat toate acestea într-o broşură[61]. Nici nu se poate închipui o mai bună agitaţie în favoarea Puterii sovietice. Zi de zi au fost adunate ştiri din care se vede de cîte ori Lenin şi Troţki au fost împuşcaţi, de cîte ori au fost omorîţi ; aceste ştiri se repetau în fiecare lună şi, în cele din urmă, au fost strînse într-o culegere şi publicate. Presa burgheză americană din zilele noastre a zdruncinat pe de-a-ntregul încrederea pe care oamenii o aveau în ea. Iată duşmanul pe care îl slujesc în străinătate cele două milioane de emigranţi ruşi din cercurile moşierilor şi capitaliştilor, iată armata burgheziei pe care o avem în faţa noastră. N-au decît să încerce să submineze succesul practic al Puterii sovietice şi să zădărnicească restabilirea legăturilor comerciale. Noi ştim că nu vor reuşi să facă acest lucru. Şi toate aceste informaţii apărute în presa internaţională, în presa care dispune de sute de mii de ziare şi informează întreaga lume, arată încă o dată în ce măsură

www.dacoromanica.ro

sîntem înconjuraţi de duşmani şi cît de mult au slăbit aceşti duşmani în comparaţie cu anul trecut. Şi noi trebuie să înţelegem acest lucru, tovarăşi ! Cred că cei mai mulţi dintre cei care au participat la lucrările acestui congres au înţeles ce măsură trebuie să păstrăm în divergenţele noastre. Firește, în cursul luptei care s-a desfăşurat la congres nu era cu putinţă să păstrăm o asemenea măsură. Nu poţi cere unor oameni care pînă mai ieri erau în luptă să-şi dea imediat seama care este măsura justă. Dar, dacă privim partidul nostru ca pe un focar al revoluţiei mondiale şi vedem ce campanie duce acum împotriva noastră sindicatul statelor din lumea întreagă, nu trebuie să mai avem nici o îndoială. N-au decît să-şi desfăşoare campania lor ; noi am aruncat o privire asupra ei şi ştim precis care sînt proporţiile divergenţelor noastre. Ştim că, strîngîndu-ne rîndurile la acest congres, vom ieşi într-adevăr din divergenţele noastre în perfectă unitate şi cu un partid şi mai călit, care va păşi spre victorii internaţionale din ce în ce mai decisive ! (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

„Pravda" nr. 60 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 60 din 20 martie 1921

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUŢIONAR AL ARMATEI A XI-a

O copie pentru C.M.R. al Frontului din Caucaz
O copie pentru Comitetul revoluţionar al Gruziei
O copie pentru tov. Ordjonikidze

Avînd în vedere că unităţile Armatei a XI-a se află pe teritoriul Gruziei, vă atrag atenţia că trebuie să stabiliţi un contact deplin cu Comitetul revoluţionar al Gruziei şi să vă conformaţi cu stricteţe directivelor date de el, să nu luaţi, fără consimţămîntul lui, nici un fel de măsuri care ar putea să lezeze interesele populaţiei locale ; să vă purtaţi cu un deosebit respect faţă de organele suverane ale Gruziei ; să daţi dovadă de o deosebită atenţie şi prudenţă în relaţiile cu populaţia gruzină. Daţi imediat o directivă în acest sens tuturor instituţiilor armatei, inclusiv Secţiei speciale. Trageţi la răspundere pe toţi aceia care încalcă această directivă. Comunicaţi-mi fiecare caz de încălcare sau chiar de mici fricţiuni şi neînţelegeri cu populaţia locală.

Preşedintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicat la 17 martie 1921, în ziarul „Pravda Gruzii" nr. 13

Se tipăreşte după textul ziarului confruntat cu copia dactilografiată

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU REBELIUNEA DE LA KRONSTADT

SCURTĂ NOTĂ DESPRE O CONVORBIRE CU CORESPONDENTUL ZIARULUI AMERICAN „THE NEW YORK HERALD"

În Rusia, credeţi-mă, nu poate să existe decît un guvern ţarist sau unul sovietic. La Kronstadt nişte smintiţi sau nişte trădători au vorbit despre Adunarea constituantă. Dar poate oare un om cu mintea întreagă să admită măcar ideea existenţei unei Adunări constituante într-o situaţie anormală ca aceea în care se află astăzi Rusia ? O Adunare constituantă ar fi, în momentul de faţă, o adunare de urşi cu belciuge înfipte în nas şi duşi de lanţ de către generalii ţarişti. De fapt rebeliunea de la Kronstadt este un incident cu totul lipsit de importanţă, care prezintă pentru Puterea sovietică un pericol cu mult mai mic decît acela pe care-l prezintă trupele irlandeze pentru Imperiul britanic.

În America, lumea crede că bolşevicii sînt un mic grup de indivizi rău intenţionaţi ce-şi exercită dominaţia lor tiranică asupra unui mare număr de oameni culţi, care, în caz de înlăturare a regimului sovietic, ar putea să formeze un guvern excelent. Aceasta e o părere complet greşită. Nimeni nu e în stare să-i înlocuiască pe bolşevici, cu excepţia generalilor şi a birocraţilor, care şi-au dovedit de mult incapacitatea lor. Dacă în străinătate se dă o importanţă exagerată rebeliunii de la Kronstadt şi i se acordă sprijin, asta se explică prin faptul că lumea s-a împărţit acum în două lagăre : străinătatea capitalistă şi Rusia comunistă.

Publicat în limba engleză la 15 martie 1921, în ziarul „The New York Herald" nr. 197

În limba rusă a apărut la 26 martie 1921, în ziarul „Petrogradskaia Pravda" nr. 67

Se tipăreşte după textul apărut în „Petrogradskaia Pravda"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL GENERAL AL MUNCITORILOR DIN TRANSPORTURI 27 MARTIE 1921[63]

Tovarăşi, permiteţi-mi mai întîi să vă mulţumesc pentru salutul dv. şi să adresez, la rîndul meu, un salut acestui congres. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.) Înainte de a trece la tema care priveşte direct sarcinile congresului dv., dezbaterile lui şi toate speranţele pe care întreaga Putere sovietică şi le pune în el, permiteţi-mi s-o iau ceva mai pe departe.

Adineauri, trecînd prin această sală, mi-au căzut ochii pe o placardă cu inscripţia : „Domnia muncitorilor şi ţăranilor va dăinui o veşnicie". Citind cele scrise pe această placardă ciudată, care, ce-i drept, nu era atîrnată la locul obişnuit, ci era pusă într-un colţ — poate că cineva şi-a dat seama că ea nu este prea reuşită şi a împins-o mai la o parte —, m-am gîndit : iată cît de confuz şi de greşit pot fi înţelese la noi unele lucruri atît de elementare şi de esenţiale. Într-adevăr, dacă domnia muncitorilor şi ţăranilor nu s-ar termina niciodată, ar însemna că n-ar mai exista niciodată socialism, deoarece socialismul înseamnă desfiinţarea claselor, şi atîta timp cît vor exista muncitori şi ţărani vor continua să existe diferite clase şi, prin urmare, nu va fi cu putinţă un socialism deplin. Şi, reflectînd asupra faptului că după trei ani şi jumătate de la Revoluţia din Octombrie mai există la noi placarde atît de ciudate, chiar dacă sînt aşezate ceva mai la o parte, mi-am zis că trebuie să existe, fără îndoială, nedumeriri extrem de mari şi în legătură cu conţinutul lozincilor celor mai curente şi mai răspîndite. Noi spunem cu toţii în cîntecul nostru că ducem acum lupta

www.dacoromanica.ro

noastră finală şi hotărîtoare * — şi aceasta este una dintre lozincile cele mai răspîndite, pe care o repetăm în toate felurile. Dar tare mă tem că, dacă i-am întreba pe cei mai mulţi dintre comunişti : împotriva cui ducem noi acum, bineînţeles, nu lupta finală, fiindcă aşa ceva ar fi cam exagerat, ci una din luptele noastre finale şi hotărîtoare, tare mă tem că puţini ar fi aceia care ar da un răspuns exact la această întrebare şi care ar dovedi că înţeleg limpede împotriva a ce sau împotriva cui ducem acum una din luptele noastre finale şi hotărîtoare. Şi mi se pare că în primăvara asta, în legătură cu evenimentele politice care au atras atenţia maselor largi ale muncitorilor şi ţăranilor, trebuie, mai întîi, să examinăm încă o dată, sau cel puţin să încercăm să examinăm, problema : împotriva cui ducem noi în primăvara asta, în acest moment chiar, una din luptele noastre finale şi hotărîtoare. Permiteţi-mi să mă opresc asupra acestei probleme.

Pentru a ne putea orienta în această problemă, cred eu, este necesar, în primul rînd, să examinăm încă o dată, cît mai precis şi mai lucid, forţele care se înfruntă azi şi a căror luptă determină atît soarta Puterii sovietice, cît şi, în general vorbind, mersul şi dezvoltarea revoluţiei proletare, a revoluţiei pentru răsturnarea capitalului atît în Rusia, cît şi în celelalte ţări. Care sînt aceste forţe ? Cum se grupează ele unele împotriva altora ? Care este, în momentul de faţă, dispoziţia acestor forţe ? Orice agravare cît de cît serioasă a situaţiei politice, orice nouă cotitură a evenimentelor politice, fie ea chiar nu prea importantă, trebuie să-l facă totdeauna pe fiecare muncitor şi pe fiecare ţăran care gîndeşte să-şi pună această întrebare : care sînt forţele existente şi cum se grupează ele ? Şi numai cînd vom şti să evaluăm în mod exact şi cu deplină luciditate aceste forţe, fără a ţine seama de simpatiile şi dorinţele noastre, numai atunci vom putea să tragem şi concluzii juste asupra politicii noastre în general şi asupra sarcinilor noastre imediate. Şi acum permiteţi-mi să arăt, pe scurt, care sînt aceste forţe.

* Cuvinte — în traducere literală — din versiunea rusească a „Internaţionalei". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Aceste forţe în fond, în general, în esenţă sînt în număr de trei. Voi începe cu aceea care ne este cea mai apropiată, şi anume cu proletariatul. Aceasta este prima forţă. Aceasta este prima clasă distinctă. Acest lucru îl ştiţi bine cu toţii, pentru că dv. înşivă trăiţi în mijlocul acestei clase. Care este situaţia ei azi ? În Republica sovietică, ea este clasa care a luat puterea acum trei ani şi jumătate şi care în acest timp şi-a exercitat dominaţia, dictatura ei, care în aceşti trei ani şi jumătate a avut de suferit mai mult decît toate celelalte clase, s-a chinuit, a îndurat mai multe lipsuri şi suferinţe decît ele. Aceşti trei ani şi jumătate, care s-au scurs în cea mai mare parte în înverşunatul război civil dus de Puterea sovietică împotriva întregii lumi capitaliste, au însemnat pentru clasa muncitoare, pentru proletariat asemenea suferinţe, privaţiuni şi sacrificii şi o asemenea accentuare a lipsurilor de tot felul cum nu s-a mai pomenit în lumea asta. Şi s-a întîmplat un lucru curios. Clasa care a luat în mîinile ei puterea politică a luat-o cu conştiinţa că o ia *singură*. Acest lucru este cuprins în noţiunea de dictatură a proletariatului. Această noţiune are un sens numai atunci cînd o clasă ştie că ia singură puterea politică în mîinile ei şi nu se înşală pe sine şi nici pe alţii cu vorbăria despre o putere de stat „a întregului popor, aleasă de toţi, consfinţită de întregul popor". După cum ştiţi prea bine cu toţii, sînt foarte mulţi, ba chiar prea mulţi amatori de asemenea frazeologie, însă în orice caz ei nu fac parte din rîndurile proletariatului ; fiindcă proletarii au înţeles şi au înscris în Constituţie, în legea fundamentală a republicii, că este vorba de dictatura proletariatului. Această clasă şi-a dat seama că ia singură puterea în condiţii extraordinar de grele. Ea a exercitat puterea aşa cum se exercită orice dictatură, adică şi-a exercitat dominaţia ei politică cu cea mai mare fermitate şi perseverenţă. Şi în aceşti trei ani şi jumătate de dominaţie politică ea a avut de suportat asemenea calamităţi şi privaţiuni, a avut atîta de suferit din cauza foametei şi a înrăutăţirii situaţiei ei economice, cum n-a mai suferit nici o altă clasă în decursul istoriei. Este şi firesc ca acuma, în urma unei asemenea încordări supraomeneşti, să se observe la această

www.dacoromanica.ro

clasă o stare de extremă oboseală şi istovire, de extremă iritare.

Cum se face că într-o ţară în care proletariatul este atît de puţin numeros în comparaţie cu restul populaţiei, într-o ţară înapoiată, care a fost izolată în mod artificial, prin forţa armată, de ţările cu un proletariat mai numeros, mai conştient, mai disciplinat şi mai organizat, cum se face că într-o asemenea ţară, în ciuda împotrivirii şi presiunii burgheziei din întreaga lume, o singură clasă a putut să-şi exercite puterea ? Cum a putut ea să facă acest lucru timp de trei ani şi jumătate ? Unde a găsit ea sprijinul necesar ? Ştim că sprijinul i-a venit dinăuntrul ţării, din masa ţărănească. Voi trece numaidecît la această a doua forţă, dar mai întîi trebuie să termin cu analiza celei dintîi. Am arătat şi fiecare dintre dv. a văzut ce viaţă duc tovarăşii săi mai apropiaţi din fabrici şi uzine, din depouri şi ateliere şi ştie că niciodată mizeria acestei clase n-a fost atît de mare şi de crîncenă ca în epoca dictaturii ei. Niciodată ţara n-a ajuns la un asemenea grad de oboseală şi istovire ca acum. Ce a dat deci acestei clase forţa morală de a suporta asemenea lipsuri ? Este clar, este absolut evident că ea trebuia să ia de undeva forţa morală necesară pentru a învinge aceste lipsuri materiale. Forţa morală, sprijinul moral este, după cum ştiţi, o noţiune vagă ; prin forţă morală poţi înţelege orice vrei, în această noţiune poţi include orice. Pentru a evita acest pericol — de a include în această noţiune de forţă morală ceva vag sau de domeniul fanteziei —, mă întreb dacă nu s-ar putea găsi unele indicii pentru a defini în mod exact ce a dat proletariatului forţa morală de a suporta lipsurile materiale fără precedent legate de dominaţia lui politică. Cred că, dacă vom pune astfel chestiunea, vom găsi un răspuns precis. Întrebaţi-vă : ar fi putut Republica sovietică să suporte ceea ce a suportat în aceşti trei ani şi jumătate şi să se apere cu atîta succes împotriva asaltului dat de albgardişti, care erau sprijiniţi de capitaliştii din toate ţările lumii, dacă alături de ea s-ar fi aflat nişte ţări înapoiate, şi nu dintre cele înaintate ? E de ajuns să-ţi pui această întrebare pentru a răspunde fără nici o şovăială.

Ştiţi că împotriva noastră au dus război, timp de trei ani şi jumătate, cele mai bogate puteri din lume. Forţa mi-

www.dacoromanica.ro

litară pe care a trebuit s-o înfruntăm şi care sprijinea pe toţi aceşti Kolceak, Iudenici, Denikin şi Vranghel — ştiţi foarte bine acest lucru, fiindcă fiecare dintre dv. a luat parte la război — depăşea, incontestabil, cu mult, într-o măsură considerabilă, forţele noastre militare. Ştiţi foarte bine că toate aceste state sînt şi acum incomparabil mai puternice decît noi. Cum se explică, în acest caz, că ele şi-au pus sarcina de a învinge Puterea sovietică şi n-au învins-o ? Cum s-a putut întîmpla aşa ceva ? Răspunsul e limpede. Aşa ceva a fost cu putinţă şi s-a întîmplat pentru că proletariatul din toate ţările capitaliste a fost de partea noastră. Chiar şi în cazurile cînd se afla în mod vădit sub influenţa menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari — în ţările din Europa, aceştia poartă alte denumiri —, el nu a sprijinit totuşi lupta împotriva noastră. În cele din urmă muncitorii, silind pe conducători să facă concesii maselor, au zădărnicit acest război. Nu noi am învins, căci forţele noastre militare sînt neînsemnate ; victoria se datoreşte faptului că aceste state n-au putut să arunce împotriva noastră toată forţa lor militară. Muncitorii din ţările înaintate determină într-o măsură atît de mare mersul războiului, încît nu se poate duce război împotriva voinţei lor, şi în cele din urmă, printr-o rezistenţă pasivă şi semipasivă, ei au zădărnicit războiul împotriva noastră. Acest fapt incontestabil dă un răspuns precis la întrebarea : de unde a putut să ia proletariatul rus forţa morală necesară pentru a rezista timp de trei ani şi jumătate şi a învinge ? Forţa morală a muncitorului rus consta în aceea că el cunoştea şi simţea — simţea în mod palpabil — ajutorul, sprijinul pe care i-l dădea în această luptă proletariatul din toate ţările înaintate ale Europei. În ce direcţie se dezvoltă acolo mişcarea muncitorească se vede din faptul că în ultima vreme n-au avut loc în mişcarea muncitorească din Europa evenimente mai importante decît sciziunea partidelor socialiste din Anglia, Franţa, Italia şi din alte ţări, atît din cele învinse, cît şi din cele învingătoare, ţări cu cultură diferită şi cu un grad diferit de dezvoltare economică. În toate ţările, principalul eveniment al acestui an a fost faptul că din partidele socialiştilor şi social-democraţilor — pe ruseşte : ale menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari —, care au fost zdro-

www.dacoromanica.ro

bite şi care s-au prăbuşit definitiv, s-a format partidul comuniştilor, care se sprijină pe toate elementele înaintate ale clasei muncitoare. Şi, bineînţeles, nu încape nici o îndoială că, dacă lupta împotriva noastră, în loc să fie dusă de ţări înaintate, ar fi fost dusă de ţări înapoiate, în care nu există mase proletare atît de puternice, n-am fi rezistat nu trei ani şi jumătate, dar nici măcar trei luni şi jumătate. Ar fi putut proletariatul nostru să aibă forţa morală necesară dacă nu s-ar fi bizuit pe simpatia muncitorilor din ţările înaintate, care ne-au sprijinit în ciuda minciunilor pe seama Puterii sovietice, tipărite şi răspîndite de imperialişti în milioane de exemplare, şi în ciuda eforturilor depuse de „conducătorii muncitorimii" — menşevicii şi socialiştii-revoluţionari —, care trebuiau şi căutau să zădărnicească lupta dusă de muncitori în favoarea noastră? Bizuindu-se pe acest sprijin, proletariatul nostru, slab din punct de vedere numeric, istovit de lipsuri şi suferinţe, a învins pentru că este puternic prin forţa lui morală.

Aceasta este, aşadar, prima forţă.

A doua forţă este aceea care se află situată între capitalul dezvoltat şi proletariat. Este vorba de mica burghezie, de micii proprietari, de cei ce în Rusia formează majoritatea covîrşitoare a populaţiei — ţărănimea. Este vorba mai ales de micii proprietari, de micii agricultori. Aşa sînt nouă zecimi din ei, şi nu pot să fie altfel. Ei nu participă zi de zi la lupta înverşunată dintre capital şi muncă, n-au trecut prin această şcoală, condiţiile economice şi politice ale vieţii lor nu-i apropie, ci îi despart, îi îndepărtează pe unii de alţii, îi transformă în milioane de mici gospodari izolaţi. Aceasta este o stare de lucruri pe care o cunoaşteţi cît se poate de bine cu toţii. Nici un fel de colective, colhozuri sau comune nu vor putea să aducă o schimbare în această stare de lucruri decît după ani şi ani de zile. Datorită energiei revoluţionare şi spiritului de abnegaţie al dictaturii proletare, această forţă a terminat neînchipuit de repede cu duşmanii ei de la dreapta, cu clasa moşierilor, măturînd-o definitiv şi înlăturîndu-i dominaţia cu o repeziciune nemaivăzută. Dar cu cît înlătura mai repede această dominaţie, cu cît trecea mai repede la o gospodărire proprie pe un pămînt care era proprietatea întregului popor,

www.dacoromanica.ro

cu cît se răfuia mai drastic cu mica minoritate a chiaburilor, cu atît mai repede se transforma ea însăşi într-o clasă de mici proprietari. Dar cum ştiţi, în satul rusesc s-a produs, în acest timp, o oarecare nivelare. A scăzut procentul ţăranilor cu gospodării mari şi al celor care nu-şi pot cultiva pămîntul, şi a crescut procentul gospodăriilor mijlocaşe. Satul nostru a căpătat în acest timp un mai pronunţat caracter mic-burghez. Este vorba de o clasă de sine stătătoare, şi anume de clasa care, după lichidarea şi izgonirea moşierilor şi capitaliştilor, rămîne singura în stare să se opună proletariatului. De aceea este absurd să scrii pe placarde că domnia muncitorilor şi ţăranilor va dăinui o veşnicie.

Ştiţi ce fel de forţă este aceasta din punctul de vedere al stării ei de spirit politice. Este o forţă care oscilează. Acest lucru l-am văzut în cursul revoluţiei noastre în toate colţurile ţării — în Rusia într-un fel, în Siberia în alt fel, în Ucraina de asemenea în alt fel —, dar rezultatul a fost pretutindeni acelaşi: aceasta este o forţă care oscilează. Multă vreme socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au dus-o la remorca lor atunci cînd erau sprijiniţi de Kerenski, ca şi în perioada lui Kolceak, pe vremea cînd la Samara exista o Adunare constituantă, ca şi pe vremea cînd menşevicul Maiski era ministru în guvernul lui Kolceak sau în cel al predecesorilor lui etc. Această forţă oscila între conducerea ei de către proletariat şi conducerea ei de către burghezie. Dar de ce această forţă, care constituie imensa majoritate a populaţiei, n-a avut o conducere proprie? Pentru că condiţiile economice ale vieţii acestei mase sînt de aşa natură, că ea nu se poate uni singură, nu-şi poate strînge singură rîndurile. Acest lucru este limpede pentru oricine nu se lasă ameţit de vorbele goale despre „votul universal", despre Adunarea constituantă şi despre „democraţia" de acest fel, care a prostit poporul, sute de ani de-a rîndul, în toate ţările şi care la noi a fost practicată, timp de cîteva sute de săptămîni, de către menşevici şi socialişti-revoluţionari, care de fiecare dată „au rămas de căruţă". (Aplauze.) Ştim din propria noastră experienţă — şi confirmarea acestui adevăr o găsim în desfăşurarea tuturor revoluţiilor care au loc în întreaga lume, dacă luăm epoca

www.dacoromanica.ro

modernă, să zicem, în ultimii o sută cincizeci de ani — că pretutindeni şi totdeauna rezultatul a fost tocmai acesta : toate încercările micii burghezii în general şi ale ţărănimii în special de a-şi da seama de forţa ei, de a dirija în felul ei economia şi politica au dat greş. Ori sub conducerea proletariatului, ori sub conducerea capitaliştilor, cale de mijloc nu există. Toţi cei ce visează la o cale de mijloc sînt nişte oameni care se lasă în voia visurilor deşarte şi a fanteziilor. Concepţiile lor îşi găsesc o dezmînţire în politică, în economie şi în istorie. Întreaga doctrină a lui Marx ne arată că, din moment ce micii gospodari devin proprietari ai mijloacelor de producţie şi ai pămîntului, schimbul dintre ei generează neapărat capital şi, o dată cu el, contradicţiile dintre capital şi muncă. Lupta capitalului împotriva proletariatului este ceva inevitabil, este o lege care s-a manifestat în întreaga lume, şi cine nu vrea să se amăgească pe sine însuşi nu poate să nu vadă acest lucru.

Din aceste fapte economice fundamentale reiese de ce această forţă nu se poate manifesta singură şi de ce în istoria tuturor revoluţiilor încercările întreprinse în acest sens au dat totdeauna greş. Atîta timp cît proletariatul nu reuşeşte să conducă revoluţia, această forţă se pune totdeauna sub conducerea burgheziei. Aşa a fost în toate revoluţiile, şi în Rusia, desigur, oamenii nu sînt nici ei unşii lui dumnezeu, iar dacă ar vrea să treacă în rîndurile sfinţilor, n-o să se aleagă cu nimic altceva decît c-o să se facă de rîs. E de la sine înţeles că istoria ne tratează pe noi la fel ca şi pe ceilalţi. Pentru noi toţi, toate acestea sînt, aşadar, deosebit de vădite, pentru că am trecut cu toţii prin perioada guvernării lui Kerenski. Conducători politici inteligenţi, culţi, cu mare experienţă în politică şi în conducerea statului, în măsură să sprijine guvernul, erau pe atunci de o sută de ori mai mulţi decît la bolşevici. Dacă am număra pe toţi funcţionarii care ne-au sabotat şi care nu-şi fixaseră cîndva drept misiune să saboteze guvernul Kerenski, sprijinit de menşevici şi de socialişti-revoluţionari, am constata că ei formau o majoritate imensă. Şi totuşi guvernul Kerenski a dat faliment. Au existat deci cauze care s-au dovedit a fi mai puternice decît această enormă precumpănire a intelectualilor, a oamenilor culţi, care erau deprinşi să conducă

www.dacoromanica.ro

statul, care îşi însuşiseră această artă cu zeci de ani înainte de a lua puterea de stat în mîinile lor. Această experienţă au făcut-o, în alte variante, Ucraina, ţinutul Donului şi al Kubanului, şi toate au ajuns la acelaşi rezultat. Aici nu poate să fie ceva întîmplător. Aici acţionează legea economică şi politică a celei de-a doua forţe şi ea glăsuieşte : ori sub conducerea proletariatului — şi aceasta e o cale grea, dar care poate să te scoată de sub dominaţia moşierilor şi a capitaliştilor —, ori sub conducerea capitaliştilor, cum este cazul în republicile democratice înaintate şi chiar în America, unde împărţirea gratuită a pămîntului nu s-a terminat încă definitiv (se dădeau gratuit cîte 60 de deseatine de pămînt oricărui nou venit ; alte condiţii mai bune nici nu se pot închipui !) şi unde acest lucru a dus la dominaţia deplină a capitalului.

Aceasta este deci cea de-a doua forţă.

La noi, această a doua forţă şovăie, este extrem de obosită. Ea are de suportat greutăţile revoluţiei, care în ultimii ani s-au abătut tot mai mult asupra ei : un an cu recoltă proastă, livrări obligatorii în condiţiile unei mortalităţi ridicate a vitelor, ale lipsei de nutreţ etc. Este de înţeles că, într-o asemenea situaţie, această a doua forţă, masa ţărănimii, s-a lăsat pradă deznădejdii. La o îmbunătăţire a situaţiei sale nu putea să se gîndească, cu toate că de la lichidarea moşierilor au trecut trei ani şi jumătate, dar o asemenea îmbunătăţire devine o necesitate. Ostaşii demobilizaţi nu au posibilitatea de a-şi întrebuinţa în mod raţional forţa de muncă. Şi iată că această forţă mic-burgheză se transformă într-un element anarhic, care îşi exprimă revendicările sale prin diverse tulburări.

Cea de-a treia forţă o cunoaştem cu toţii : sînt moşierii şi capitaliştii. La noi această forţă nu e vizibilă în momentul de faţă. Dar iată că unul din evenimentele deosebit de importante, unul din învăţămintele deosebit de importante din ultimele săptămîni — evenimentele de la Kronstadt —, a fost ca un fulger care a luminat, mai puternic decît orice, realitatea.

Astăzi nu există nici o ţară în Europa în care să nu fie albgardişti. Numărul emigranţilor ruşi este evaluat la vreo şapte sute de mii. El e alcătuit din capitaliştii fugiţi şi din

www.dacoromanica.ro

mulţimea de funcţionari care nu s-au putut adapta Puterii sovietice. Această a treia forţă nu o vedem, căci a trecut peste graniţă, dar ea există şi acţionează în alianţă cu capitaliştii din lumea întreagă, care o sprijină aşa cum au sprijinit pe Kolceak, pe Iudenici şi pe Vranghel, o sprijină băneşte, o sprijină şi prin alte mijloace, pentru că ei au legături internaţionale. Pe aceşti oameni îi ţine minte oricine. Aţi observat, desigur, în ultimele zile în ziare un noian de citate şi extrase luate din presa albgardistă, în care sînt comentate evenimentele de la Kronstadt. În ultimele zile, aceste evenimente au fost descrise de Burţev, care editează un ziar la Paris, au fost apreciate de Miliukov — aţi citit, desigur, toate acestea. De ce au acordat ziarele noastre atît de multă atenţie acestor aprecieri ? Este just un asemenea procedeu ? Da este just, pentru că trebuie să-ţi cunoşti bine duşmanul. El nu mai este atît de vizibil, de cînd a trecut peste graniţă, dar uitaţi-vă la el — nu s-a îndepărtat prea mult, cel mult cu cîteva mii de kilometri, şi, deplasîndu-se la această distanţă, s-a pitit. El este viu şi nevătămat şi aşteaptă. Iată de ce trebuie să-l ţinem sub observaţie, cu atît mai mult cu cît nu este vorba de simpli refugiaţi. Nu, este vorba de nişte oameni care ajută în mod direct capitalul mondial, care sînt întreţinuţi de el şi lucrează mînă în mînă cu el.

Aţi observat, desigur, cu toţii că alături de citatele din ziarele albgardiste care apar în străinătate au fost publicate şi citate din ziarele franceze şi engleze. Este un singur cor, o singură orchestră. Ce-i drept, în asemenea orchestre nu există un dirijor care să dirijeze execuţia bucăţii muzicale după partitură. Acolo dirijează capitalul internaţional, care foloseşte mijloace mai puţin vizibile decît bagheta dirijorului. Dar că este o singură orchestră, asta se vede limpede din orice citat. Ei declarau că dacă se adoptă lozinca „Putere sovietică fără bolşevici !“ — atunci sînt de acord. Şi Miliukov explică foarte clar acest lucru. El a studiat cu atenţie istoria şi şi-a împrospătat toate cunoştinţele studiind istoria rusă pe propria lui piele. El şi-a consolidat rezultatele studiilor făcute, ca profesor, timp de douăzeci de ani prin experienţele personale căpătate în decurs de douăzeci de luni. El declară că, dacă se adoptă lozinca „Putere so-

www.dacoromanica.ro

vietică fără bolşevici !", se pronunţă în favoarea ei. Dacă asta o să însemne o deplasare puţin spre dreapta sau puţin spre stînga, spre anarhişti — e ceva ce nu se poate vedea în străinătate, la Paris. Acolo nu se vede ce se petrece la Kronstadt, dar Miliukov spune : „domnilor monarhişti, nu vă pripiţi, nu ne stînjeniţi prin comentariile dv. zgomotoase pe tema deplasării". Şi el declară că, dacă se va produce o deplasare spre stînga, atunci este dispus să se pronunţe pentru Puterea sovietică, împotriva bolşevicilor.

Asemenea lucruri scrie Miliukov, şi are perfectă dreptate. El a învăţat cîte ceva din istoria rusă şi de la moşieri şi capitalişti, dacă afirmă că evenimentele de la Kronstadt reprezintă în orice caz tendinţa de a crea o Putere sovietică fără bolşevici : niţel mai spre dreapta, cu niţel comerţ liber şi cu niţică Adunare constituantă. Ascultaţi pe oricare dintre menşevici, şi veţi auzi toate aceste cuvinte, poate, chiar fără să ieşiţi din această sală. (A p l a u z e.) Dacă lozinca evenimentelor de la Kronstadt este o mică deviere spre stînga — adică Putere sovietică cu anarhişti, care sînt un produs al calamităţilor, al războiului, al demobilizării armatei —, atunci de ce se pronunţă Miliukov în favoarea ei ? Pentru că el ştie că o deviere este posibilă numai spre dictatura proletară sau spre capitalişti.

Altfel nici n-ar putea să existe putere politică. Deşi nu ducem azi lupta finală, ci doar una din luptele finale şi hotărîtoare, singurul răspuns just la întrebarea : împotriva cui vom duce noi astăzi una din luptele hotărîtoare este acesta : împotriva stihiei mic-burgheze din propria noastră casă. (A p l a u z e.) În ce priveşte moşierii şi capitaliştii, pe ei i-am învins în prima campanie, însă numai în prima, iar cea de-a doua se va desfăşura pe scară internaţională. Actualul capitalism nu poate să ducă război împotriva noastră, chiar dacă ar fi de o sută de ori mai puternic, pentru că acolo, în ţările înaintate, muncitorii au zădărnicit războiul lui ieri, iar azi îl vor zădărnici şi mai bine, şi mai sigur, pentru că acolo urmările războiului se fac tot mai mult simţite. Stihia mic-burgheză din propria noastră casă am învins-o noi, dar ea se va mai manifesta încă, şi tocmai acest lucru îl au în vedere moşierii şi capitaliştii, în special cei care sînt mai inteligenţi, cum e Miliukov, care a spus

www.dacoromanica.ro

monarhiştilor : staţi liniştiţi acasă şi tăceţi din gură, pentru că altfel nu faceţi decît să întăriţi Puterea sovietică. Lucrul acesta l-a arătat mersul general al revoluţiilor, în care au existat dictaturi de scurtă durată ale oamenilor muncii, sprijinite vremelnic de către sate, dar n-a existat o putere consolidată a oamenilor muncii ; în scurtă vreme totul revenea la vechea situaţie. Şi asta tocmai pentru că ţăranii, oamenii muncii, micii proprietari nu pot avea o politică proprie şi, după o serie de oscilări, sînt nevoiţi să dea îndărăt. Aşa s-a întîmplat în marea revoluţie franceză, aşa s-a întîmplat, într-o măsură mai mică, în toate celelalte revoluţii. Şi, bine-înţeles, asta a servit de învăţătură pentru toată lumea. Albgardiştii de la noi au trecut graniţa, au mai străbătut o distanţă de trei zile de drum şi acum stau acolo la pîndă cu sprijinul şi ajutorul capitalului vest-european. Aşa se prezintă situaţia. De aici reiese limpede care sînt sarcinile şi datoriile proletariatului.

Oboseala şi istovirea dau naştere unei anumite stări de spirit şi, uneori, desperării. Ca întotdeauna, la elementele revoluţionare această stare de spirit şi această desperare se manifestă prin anarhism. Aşa s-a întîmplat în toate ţările capitaliste, aşa se întîmplă şi la noi. Stihia mic-burgheză trece printr-o criză, deoarece în ultimii ani a dus-o greu, deşi nu atît de greu ca proletariatul în anul 1919, dar totuşi destul de greu. Ţărănimea a trebuit să salveze statul, să accepte predarea obligatorie, fără plată a surplusurilor ; dar ea nu mai poate să suporte o asemenea încordare, şi prin aceasta se explică dezorientarea ei, şovăielile şi oscilările ei, şi de asemenea manifestări ţine seamă duşmanul capitalist, care spune : ajunge s-o clinteşti oleacă, s-o faci să se clatine, şi apoi totul o să meargă de la sine. Aceasta este semnificaţia evenimentelor de la Kronstadt, dacă se iau în considerare forţele de clasă pe scara întregii Rusii şi pe scară internaţională. Aceasta este semnificaţia uneia din luptele finale şi hotărîtoare, pe care o ducem pentru că n-am învins încă această stihie mic-burgheză, anarhică, şi pentru că de victoria ce o vom repurta asupra ei depinde soarta viitoare a revoluţiei. Dacă n-o vom învinge, vom fi aruncaţi înapoi, aşa cum s-a întîmplat cu revoluţia franceză. Acest sfîrşit ar fi inevitabil, şi nu trebuie să-l pierdem

www.dacoromanica.ro

din vedere, ci să-l privim cu ochii deschişi şi fără să ne eschivăm prin vorbărie goală. Trebuie să facem tot ce este posibil pentru a uşura situaţia acestei mase şi a păstra conducerea proletară, şi atunci mişcarea revoluţiei comuniste, care în Europa este în creştere, va căpăta noi întăriri. Ceea ce nu s-a întîmplat acolo azi poate să se întîmple mîine, ceea ce n-o să se întîmple mîine poate să se întîmple poimîine, însă asemenea perioade ca mîine şi poimîine înseamnă în istoria universală nu mai puţin de cîţiva ani.

Acesta este răspunsul meu la întrebarea pentru ce luptăm în momentul de faţă şi pentru ce dăm una din bătăliile noastre finale şi hotărîtoare, — la întrebarea care e sensul ultimelor evenimente, ce sens are lupta de clasă în Rusia. Acum este clar de ce s-a înteţit atît de mult această luptă, de ce ne este atît de greu să înţelegem că duşmanul principal nu mai este Iudenici, Kolceak sau Denikin, ci situaţia noastră internă, propriul nostru mediu.

Acum pot să trec la încheierea acestei cuvîntări, care s-a întins prea mult, şi să vorbesc despre situaţia transportului feroviar şi a transportului pe apă şi despre sarcinile congresului muncitorilor din aceste transporturi. Consider că cele expuse de mine aici sînt strîns, indisolubil legate de aceste sarcini. Nu cred să existe vreo altă parte a proletariatului care, prin activitatea ei economică de fiecare zi, să vină în contact cu industria şi agricultura într-un mod atît de vădit ca muncitorii de la căile ferate şi din transporturile pe apă. Dv. trebuie să aduceţi oraşelor produse alimentare, să înviorаţi satele prin transportul de produse industriale. Acest lucru e limpede pentru oricine, iar pentru muncitorii de la căile ferate şi din transporturile pe apă este mai limpede decît pentru alţii, întrucît el formează obiectul îndeletnicirii lor de fiecare zi. Şi de aici, mi se pare mie, reiese de la sine ce sarcini extraordinar de importante şi ce răspundere revin în momentul de faţă oamenilor muncii de la căile ferate şi din transporturile pe apă.

După cum ştiţi cu toţii, congresul dv. s-a întrunit într-un moment cînd între vîrfurile sindicatului şi verigile lui de jos existau unele fricţiuni. Cînd această chestiune a fost adusă în faţa ultimului congres al partidului, au fost adoptate o serie de hotărîri în sensul punerii de acord a vîrfuri-

www.dacoromanica.ro

lor cu verigile de jos prin subordonarea vîrfurilor față de verigile de jos, prin îndreptarea greșelilor săvîrșite de către vîrfuri, greșeli izolate, după părerea mea, dar care în orice caz se cereau îndreptate. Știți că la congresul partidului au fost făcute aceste îndreptări, că congresul și-a încheiat lucrările într-o atmosferă de mai multă coeziune, de mai strînsă unitate a rîndurilor partidului comunist decît înainte. Acesta este răspunsul cuvenit, răspunsul necesar și singurul nimerit pe care avangarda, adică detașamentul conducător al proletariatului, îl dă mișcării stihiei anarhice mic-burgheze. Dacă noi, muncitorii conștienți, vom înțelege primejdia pe care o prezintă această mișcare, dacă ne vom strînge rîndurile și vom fi de zece ori mai solidari, de o sută de ori mai înfrățiți în activitatea noastră, vom face să crească înzecit forțele noastre și atunci, după ce vom repurta victoria asupra atacului militar, vom învinge și oscilările, șovăielile acestei stihii, care tulbură toată viața noastră de fiecare zi și care tocmai de aceea, cum am mai spus, este încă primejdioasă. Hotărîrea adoptată de congresul partidului nostru, care a îndreptat greșelile asupra cărora i s-a atras atenția, înseamnă un important pas înainte în opera de făurire a unității și coeziunii armatei proletare. Acum, la congresul dv., vă revine sarcina să faceți același lucru și să puneți în practică hotărîrea adoptată de congresul partidului.

Repet, soarta revoluției se află într-o dependență directă de munca acestei părți a proletariatului în măsură mai mare decît de munca celorlalte părți ale acestuia. Trebuie să restabilim schimbul dintre agricultură și industrie, iar pentru a-l restabili este nevoie de un suport material. Care este suportul material al legăturii dintre industrie și agricultură ? Este transportul feroviar și transportul pe apă. Iată de ce sînteți datori să aveți o atitudine deosebit de serioasă față de munca dv., și această datorie o au nu numai aceia dintre dv. care sînt membri ai partidului comunist și, ca atare, sînt promotori conștienți ai dictaturii proletariatului, dar și aceia care nu fac parte din partid, dar sînt activiști ai acestui sindicat, care cuprinde un milion pînă la un milion și jumătate de lucrători din transporturi. Dv. trebuie să trageți cu toții învățăminte din revoluția noastră, ca și

www.dacoromanica.ro

din toate revoluţiile precedente, să înţelegeţi cît de grea e situaţia prin care trecem noi azi, şi, dacă nu vă veţi lăsa cîtuşi de puţin orbiţi de tot felul de lozinci, fie că este vorba de „libertate", de Adunarea constituantă sau de „Soviete libere" — căci este atît de uşor să schimbi eticheta, încît pînă şi Miliukov s-a dat drept un adept al Sovietelor republicii de la Kronstadt —, dacă nu veţi închide ochii asupra raportului de forţe dintre clase, veţi căpăta o bază serioasă şi solidă, un fundament pentru toate concluziile dv. politice. Vă veţi da limpede seama că trecem printr-o perioadă de criză, cînd de noi depinde posibilitatea ca revoluţia proletară să meargă spre victorie cu tot atîta fermitate ca şi în ultimul timp, sau ca ea să ducă, prin şovăielile şi oscilările ei, la o victorie a albgardiştilor, ceea ce nu ar uşura situaţia, ci ar îndepărta doar, pentru multe decenii, Rusia de revoluţie. Pentru dv., reprezentanţii lucrătorilor de la căile ferate şi din transporturile pe apă, nu poate şi nu trebuie să existe decît o singură concluzie : de o sută de ori mai multă coeziune proletară şi disciplină proletară. Trebuie, tovarăşi, să asigurăm cu orice preţ împlinirea acestei cerinţe şi să repurtăm victoria. (Aplauze furtunoase.)

„Pravda" nr. 67 şi 68
din 29 şi 30 martie 1921

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CĂTRE COMITETUL DE ÎNTREPRINDERE ŞI CĂTRE TOŢI MUNCITORII PRIMEI UZINE DE AUTOMOBILE A STATULUI [64]

Mult stimaţi tovarăşi ! Am primit din partea tovarăşului Smirnov, preşedintele comitetului dv. de întreprindere, o comunicare în legătură cu fabricarea motoarelor auto, precum şi o invitaţie la serbarea de la 7 aprilie.

Vă felicit, tovarăşi, pentru succesul obţinut în muncă şi vă adresez cele mai bune urări cu prilejul împlinirii unui an de la deschiderea cursurilor de mecanici auto. Vă doresc din toată inima spor la muncă şi sînt convins că veţi obţine noi succese. Succesele dv. prezintă o deosebită importanţă pentru întreaga masă a muncitorilor şi ţăranilor, deoarece dezvoltarea producţiei de motoare într-o ţară bogată în petrol cum e Rusia deschide posibilitatea de a aproviziona gospodăriile ţărăneşti cu motoare ieftine şi practice. Trebuie să obţineţi cu orice preţ noi şi noi succese în producţia de motoare.

Cu cele mai bune urări şi cu salutări comuniste,

Lenin

Scris la 7 aprilie 1921

Publicat pentru prima oară la 21 ianuarie 1940, în ziarul „Pravda" nr. 21

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

RAPORT ASUPRA IMPOZITULUI ÎN NATURĂ, PREZENTAT LA ADUNAREA SECRETARILOR ŞI A REPREZENTANŢILOR CU MUNCI DE RĂSPUNDERE AI CELULELOR P.C. (b) R. DIN ORAŞUL ŞI GUBERNIA MOSCOVA 9 APRILIE 1921 [65]

Tovarăşi, în legătură cu impozitul în natură şi cu schimbarea politicii de aprovizionare, cît şi cu politica economică a Puterii sovietice, ne este dat să auzim cele mai diferite păreri, care provoacă multe nedumeriri. Vă rog să permiteţi ca, de acord cu tov. Kamenev, să împărţim astfel temele noastre, încît lui să-i revină sarcina de a face o expunere amănunţită a legilor recent apărute. O asemenea împărţire ar fi cu atît mai indicată, cu cît tov. Kamenev a fost preşedintele comisiei numite de Comitetul Central al partidului nostru şi confirmate apoi de Consiliul Comisarilor Poporului şi care, într-o serie întreagă de consfătuiri cu reprezentanţii departamentelor interesate, a elaborat toate legile promulgate în ultima vreme. Ultima dintre aceste legi a fost promulgată ieri, şi azi am şi putut s-o citim în ziare [66]. Nu încape îndoială că fiecare dintre aceste legi ridică o serie întreagă de probleme practice şi că va fi nevoie să depunem destule eforturi pentru ca toţi activiştii de partid şi lucrătorii din instituţiile sovietice de pe cuprinsul ţării să cunoască în suficientă măsură aceste legi şi să poată elabora o practică justă în aplicarea lor la locul respectiv.

Aş vrea să vă atrag atenţia asupra însemnătăţii generale sau principiale a tuturor măsurilor menţionate. Cum să explicăm faptul că Puterea sovietică şi dictatura proletariatului păşesc pe calea admiterii, într-o măsură sau alta, a comerţului liber ? În ce măsură putem admite comerţul liber şi gospodăria individuală alături de gospodăria socialistă ? În ce măsură poate fi admisă această renaştere a

www.dacoromanica.ro

capitalismului, care poate să pară inevitabilă atunci cînd comerţul liber este permis într-o măsură oarecare, fie ea şi limitată ? Ce a determinat o asemenea schimbare, care este sensul, caracterul şi semnificaţia ei reală şi cum trebuie să înţeleagă membrii partidului comunist această schimbare ? Cum trebuie ea explicată şi cum trebuie privite limitele transpunerii ei în practică ? Aceasta este, în linii generale, sarcina ce mi-o propun.

Prima întrebare are în vedere cauza căreia i se datoreşte această schimbare, care multora li se pare excesiv de bruscă şi nu deajuns de justificată.

Cauza principală, fundamentală a acestei schimbări o constituie criza, devenită neobişnuit de acută, a gospodăriei ţărăneşti, situaţia ei extrem de grea, care spre primăvara anului 1921 s-a dovedit a fi cu mult mai grea decît era de prevăzut, iar pe de altă parte urmările acestei situţii s-au răsfrînt atît asupra restabilirii transporturilor, cît şi asupra refacerii industriei. Aş vrea să remarc că, atunci cînd se vorbeşte despre înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor printr-un impozit în natură, cînd se discută despre semnificaţia acestei măsuri, cele mai multe greşeli provin din faptul că oamenii nu-şi pun întrebarea în ce constă, propriu-zis, această trecere, de unde porneşte ea şi unde duce. O criză extraordinar de grea a gospodăriei ţărăneşti — care, după distrugerile provocate de război, a fost crunt lovită de o secetă nemaipomenită, care, atingînd şi fîneţurile, a dus la o gravă lipsă de nutreţ şi la o mortalitate ridicată a vitelor —, o slăbire a forţelor de producţie ale gospodăriei ţărăneşti, care în multe locuri este condamnată pur şi simplu la ruină — iată tabloul gospodăriei ţărăneşti în primăvara anului 1921. Şi acum se pune întrebarea : ce legătură există între această criză, care s-a agravat extrem de mult, a gospodăriei ţărăneşti şi înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor, întreprinsă acum de Puterea sovietică ? Eu spun că pentru a înţelege însemnătatea acestei măsuri trebuie mai întîi să ne întrebăm : de la ce trecem şi la ce trecem noi acum ?

Cînd într-o ţară în care precumpăneşte populaţia ţărănească are loc o revoluţie muncitorească, iar fabricile, uzinele şi căile ferate trec în mîinile clasei muncitoare — în

www.dacoromanica.ro

ce trebuie să constea esenţa relaţiilor economice dintre clasa muncitoare şi ţărănime ? Evident, în aceea că muncitorii, care produc, în fabrici şi uzine aflate de acum în stăpînirea lor, toate produsele necesare ţării — deci şi ţărănimii, care constituie majoritatea populaţiei —, transportă aceste produse pe căile lor ferate, pe vasele lor fluviale şi le pun la dispoziţia ţărănimii, de la care primesc toate surplusurile de produse agricole. Acest lucru este absolut evident şi cred că n-are nevoie de explicaţii suplimentare, dar el este dat mereu uitării atunci cînd se vorbeşte despre impozitul în natură. Or, el trebuie avut în vedere, deoarece pentru a înţelege adevărata semnificaţie a impozitului în natură, care reprezintă doar o măsură tranzitorie, e nevoie să ştim precis unde anume vrem să ajungem. Acum, din cele arătate de mine, reiese clar că noi vrem să ajungem, şi trebuie să ajungem, în situaţia cînd produsele ţărăneşti vor intra în mîinile statului muncitoresc nu ca surplusuri în cadrul predării obligatorii şi nici ca impozit, ci în schimbul tuturor produselor care sînt necesare ţărănimii şi care trebuie să-i fie aduse cu ajutorul mijloacelor de transport. Pe această bază poate fi construită economia unei ţări care a trecut la socialism. Dacă gospodăria ţărănească poate să se dezvolte mai departe, trebuie să-i fie temeinic asigurată şi viitoarea ei trecere ; or, această trecere constă tocmai în faptul că gospodăriile ţărăneşti mici şi răzleţe, care sînt cele mai puţin rentabile şi mai înapoiate, unindu-se treptat între ele, vor forma o mare gospodărie agricolă colectivă. Aşa şi-au imaginat întotdeauna toate acestea socialiştii. Tocmai aşa vede lucrurile şi partidul nostru comunist. După cum am mai spus, cel mai mare izvor de greşeli şi nedumeriri constă în aceea că se fac aprecieri asupra impozitului în natură fără a se ţine seamă de ceea ce constituie particularitatea măsurilor tranzitorii, care sînt necesare pentru ca să ajungem acolo unde putem şi trebuie să ajungem.

Ce este deci impozitul în natură ? Impozitul în natură este o măsură în care vedem ceva din trecut şi ceva din viitor. Impozitul este ceea ce statul ia de la populaţie fără nici un fel de compensaţie. Dacă acest impozit este stabilit la aproximativ jumătate din ceea ce era anul trecut în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, atunci statul mun-

www.dacoromanica.ro

citoresc nu va putea să-şi acopere numai cu impozitul nevoile sale pentru întreţinerea Armatei Roşii, a întregii industrii, a întregii populaţii neagricole, pentru dezvoltarea producţiei şi dezvoltarea relaţiilor cu străinătatea, de al cărei ajutor — sub formă de maşini şi utilaje — avem nevoie. Pe de o parte, statul muncitoresc vrea să se sprijine pe impozit, stabilind proporţiile lui la aproximativ jumătate din ceea ce se lua înainte în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, iar pe de altă parte el vrea să se sprijine pe schimbul de produse industriale contra surplusuri de un fel sau altul ale producţiei ţărăneşti. Aşadar, impozitul conţine o părticică din fosta predare obligatorie a surplusurilor şi o părticică dintr-un sistem care ne apare ca fiind singurul just şi care constă în schimbul produselor marilor fabrici socialiste pe produsele gospodăriei ţărăneşti prin intermediul organelor de aprovizionare ale puterii de stat, care aparţine clasei muncitoare, şi prin intermediul cooperativelor muncitoreşti şi ţărăneşti.

Se pune întrebarea : de ce sîntem noi nevoiţi să recurgem la o măsură din care numai o părticică aparţine trecutului şi numai o părticică este pusă pe făgaşul cel bun, fără să fim de loc siguri că vom reuşi s-o punem numaidecît pe făgaşul cel bun şi că această parte pe care o vom pune pe făgaşul cel bun va fi destul de însemnată ? De ce sîntem noi nevoiţi să recurgem la o măsură atît de hibridă, de ce în politica noastră de aprovizionare şi în politica noastră economică trebuie să ne bizuim pe asemenea măsuri ? Ce anume a determinat adoptarea acestei măsuri ? Firește, oricine ştie că ea n-a fost determinată de vreo preferinţă a Puterii sovietice pentru o politică sau alta. Ea a fost determinată de lipsuri extreme, de o situaţie fără ieşire. Dv. ştiţi că timp de cîţiva ani după victoria revoluţiei muncitoreşti în Rusia a trebuit să ducem, după războiul imperialist, un război civil, iar acum se poate spune, fără exagerare, că dintre toate ţările care au fost atrase în războiul imperialist, chiar şi dintre acelea care au avut cel mai mult de suferit de pe urma lui datorită faptului că s-a desfăşurat pe teritoriul lor, nici una n-a avut de suferit atît de mult ca Rusia, pentru că după cei patru ani de război imperialist noi am dus, timp de trei ani de zile, un război civil, care sub as-

www.dacoromanica.ro

pectul ruinei economice, al distrugerilor şi al înrăutăţirii condiţiilor de producţie a fost mult mai rău decît războiul extern, deoarece s-a desfăşurat în interiorul statului. Această ruină cumplită este cauza principală pentru care la început — în perioada războiului, mai ales cînd războiul civil ne-a izolat de regiuni producătoare de cereale ca Siberia, Caucazul şi întreaga Ucrainâ, cînd el ne-a întrerupt aprovizionarea cu cărbune şi petrol şi ne-a redus posibilităţile de a aduce alt combustibil — noi, care ne aflam într-o cetate asediată, nu ne-am putut menţine altfel decît prin aplicarea sistemului predării obligatorii a surplusurilor, adică luînd ţăranului toate surplusurile pe care le avea, iar uneori nu numai surplusurile, ci şi cîte ceva din ceea ce-i era necesar, ca să menţinem astfel capacitatea de luptă a armatei şi să nu lăsăm ca industria să se năruie de tot. În cursul războiului civil, această sarcină a fost extrem de grea, iar dacă ne referim la felul cum a fost apreciată de celelalte partide, trebuie să spunem că acestea, toate, au declarat că ea este irealizabilă. Să luăm, bunăoară, pe menşevici şi pe socialiştii-revoluţionari, adică mica burghezie şi partidul chiaburilor. În cele mai critice momente ale războiului civil, aceste partide spuneau în gura mare că ceea ce vor să facă bolşevicii este o nebunie, că este imposibil să rezişti într-un război civil cînd toate statele au venit în ajutorul albgardiştilor. Într-adevăr, a fost o sarcină extraordinar de grea, care a cerut o încordare a tuturor forţelor şi care a fost rezolvată cu succes numai datorită faptului că sacrificiile făcute în acest timp de clasa muncitoare şi de ţărănime au fost, putem spune, supraomeneşti. Niciodată clasa muncitoare n-a fost atît de subalimentată, niciodată ea n-a răbdat atîta de foame ca în primii ani ai dictaturii sale. Şi e de înţeles că pentru rezolvarea acestei sarcini nu exista altă posibilitate decît predarea obligatorie a surplusurilor, în sensul că urmau să fie luate toate surplusurile şi o parte din ceea ce era necesar ţăranului. „Ai să rabzi şi tu oleacă de foame, dar în felul acesta noi toţi, împreună, o să apărăm cu succes cauza noastră şi o să izgonim pe Denikin şi pe Vranghel" — o altă soluţie nici nu se putea imagina.

Nu se poate spune că în politica noastră a existat un sistem economic, un plan economic la a cărui adoptare am

www.dacoromanica.ro

fi avut posibilitatea să alegem un sistem sau altul. Aşa ceva n-a existat. La refacerea industriei nici nu ne puteam gîndi atîta timp cît nu ne era asigurat un minim de produse alimentare şi de combustibil. Sarcina pe care ne-o puneam atunci se mărginea la păstrarea rămăşiţelor de industrie pe care le aveam, pentru ca muncitorii să nu se împrăştie cu totul şi pentru ca să avem o armată — şi această sarcină nu putea fi altfel rezolvată decît prin predarea obligatorie, fără compensaţie, a surplusurilor, fiindcă banii de hîrtie nu sînt, firește, o compensaţie. O altă ieşire nu aveam. Iată ce situaţie am lăsat în urmă ; iar despre aceea la care trecem v-am vorbit mai înainte. Pentru a înfăptui această trecere este nevoie să adoptăm tocmai o asemenea măsură cum e impozitul. Dacă vom reuşi să grăbim refacerea industriei noastre, atunci vom putea, probabil, dacă vom obţine o recoltă mai bună, să trecem mai curînd la schimbul de produse industriale pe produse agricole.

Mulţi dintre dv. vă amintiţi, desigur, că la Congresul al IX-lea al partidului noi am pus problema trecerii la munca pe frontul economic. Ne-am concentrat atunci toată atenţia asupra acestei probleme. Consideram pe atunci că am scăpat de război, căci tocmai prezentasem Poloniei burgheze o ofertă de pace în condiţii extrem de avantajoase pentru ea. După cum ştiţi, pacea a fost zădărnicită şi a venit războiul cu Polonia şi continuarea lui — lupta împotriva lui Vranghel etc. Perioada dintre Congresul al IX-lea şi al X-lea a fost aproape în întregime ocupată de război ; ştiţi că abia în ultimul timp am încheiat o pace definitivă cu polonezii, iar acum cîteva zile am semnat un tratat de pace cu turcii, singurul care ne izbăveşte de nesfîrşitele războaie din Caucaz. Abia acum am încheiat cu Anglia un acord comercial, care prezintă o importanţă mondială, abia acum s-a văzut nevoită această ţară să intre în relaţii comerciale cu noi. America, de pildă, refuză şi acum să facă acest lucru. Din cele spuse pînă aici puteţi vedea cu cîtă greutate am ieşit noi din acest război. Dacă am fi avut chiar atunci posibilitatea să înfăptuim proiectele Congresului al IX-lea al partidului, am fi putut, bineînţeles, să dăm o cantitate mult mai mare de produse.

www.dacoromanica.ro

Astăzi a fost pe la mine tov. Korolev din Ivanovo-Voznesensk, adică din cea mai industrială, mai proletară şi mai roşie dintre guberniile noastre. Dînsul mi-a prezentat o serie de cifre şi fapte. În primul an au lucrat numai şase fabrici şi nici una din ele n-a lucrat măcar o lună fără întrerupere. Era o perioadă de completă stagnare în industrie. În cursul anului trecut însă au fost pentru prima oară puse în funcţiune douăzeci şi două de fabrici, care au lucrat fără întrerupere cîteva luni de zile, iar unele cîte o jumătate de an. Sarcina de plan fusese fixată la 150 000 000 de arşini ; după unele cifre, provenite din sursele cele mai recente, ele au produs 117 000 000 de arşini, însă au primit numai jumătate din combustibilul prevăzut. Iată cum am dat noi greş, şi nu numai în Ivanovo-Voznesensk, ci pe scara întregii Rusii. Acest lucru s-a datorat în mare măsură subminării gospodăriei ţărăneşti, mortalităţii ridicate a vitelor, imposibilităţii de a transporta la gări şi la porturile fluviale o cantitate suficientă de lemne. Din această cauză, cei din Ivanovo-Voznesensk au primit mai puţine lemne, mai puţină turbă şi mai puţin petrol. Şi este o minune că, primind numai jumătate din combustibil, au produs 117 milioane de arşini din cele 150 de milioane cîte erau prevăzute. Ei au mărit productivitatea muncii şi au îndreptat pe muncitori spre cele mai bune fabrici, din care cauză au şi obţinut un randament mai ridicat. Iată un exemplu concret şi precis, care arată în ce situaţie am ajuns. Întregul program al producţiei de textile a fost stabilit de Congresul al IX-lea la ceva mai mult de 600 de milioane de arşini, dar nu l-am îndeplinit nici în proporţie de o treime, pentru că nici gubernia Ivanovo-Voznesensk, care se prezintă cel mai bine, nu ne furnizează decît 117 milioane de arşini. Vă puteţi închipui ce înseamnă pentru o ţară ca Rusia, cu atîtea milioane de locuitori, aceste 117 milioane de arşini de ţesături. Asta-i sărăcie lucie. Refacerea industriei a întîrziat într-o măsură atît de mare, încît în primăvara anului 1921 ea părea cu totul de neînchipuit. Am avut nevoie de o armată uriaşă, şi i-am mărit efectivul la cîteva milioane de oameni ; din cauza dezorganizării transporturilor, a fost extrem de greu s-o demobilizăm repede în timpul

www.dacoromanica.ro

iernii. Toate astea am reuşit să le facem cu preţul unei încordări extraordinare.

Iată ce situaţie s-a creat. Şi ce altă ieşire există decît aceea de a micşora pînă la ultima limită cantitatea de cereale pe care o luam în cadrul predării obligatorii a surplusurilor şi de a lua 240 de milioane de puduri de cereale în loc de 423 de milioane ? Aceasta este cantitatea minimă care trebuie strînsă în cazul unei recolte mijlocii şi care abia dacă ne-ar ajunge pentru hrană. Pentru a nu ne limita la acest minim, trebuie să dăm gospodăriei ţărăneşti posibilitatea să se ridice. Acum trebuie să luăm măsuri. Cea mai bună măsură ar fi, desigur, refacerea marii industrii. Să sporim producţia fabricilor şi să dăm mai multe produse care sînt necesare ţăranului — şi nu numai produse textile, care îi sînt necesare lui şi familiei sale, dar şi maşini, unelte, fie şi din cele mai simple, de care el are mare nevoie —, aceasta ar fi, desigur, cea mai bună măsură şi singura justă din punct de vedere economic. Dar ceea ce s-a întîmplat cu industria textilă s-a întîmplat şi cu industria metalurgică. Aşa se prezintă situaţia la noi. N-am reuşit să refacem industria după Congresul al IX-lea, fiindcă am avut de înfruntat greutăţile unui an de război, ale insuficientei aprovizionări cu combustibil şi ale lipsei mijloacelor de transport, iar gospodăria ţărănească era slăbită pînă în ultimul grad. Ce măsuri putem noi să luăm pentru a ajuta cît mai mult gospodăria ţărănească ? Nu există altă măsură decît aceea de a micşora cantitatea de cereale pe care o luăm în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, de a înlocui această predare obligatorie printr-un impozit, care, după cum s-a stabilit în cazul unei recolte mijlocii, va fi de 240 000 000 de puduri, iar în cazul unei recolte proaste va fi, poate, şi mai redus, pentru ca ţăranul să ştie că trebuie să dea o anumită cantitate precis stabilită, cît mai mică cu putinţă, şi să-şi poată concentra toate eforturile şi toată rîvna asupra producţiei, pentru ca toate celelalte produse să-i aducă ceea ce îi trebuie, să dea gospodăriei ţărănesti posibilitatea de a se îmbunătăţi nu numai cu ajutorul industriei, ceea ce ar fi cît se poate de just şi de raţional, dar pentru asta n-avem destule forţe. Cuantumul la care a fost stabilit impozitul este extrem de redus, şi aplicarea lui va

www.dacoromanica.ro

duce, ea singură, la refacerea micii industrii locale, fiindcă nu putem să organizăm marea industrie într-un termen atît de scurt cum am vrea noi. Asta ne-o dovedeşte însuşi programul de producţie de la Ivanovo-Voznesensk, unde sarcinile fixate au fost îndeplinite într-o proporţie mai mare decît scontam. Trebuie să mai aşteptăm încă un an, pînă ce rezervele de combustibil vor fi suficiente pentru a asigura producţia în toate fabricile. Va fi bine dacă vom putea să facem acest lucru într-un an sau, poate, chiar în doi. Putem noi să-i punem la dispoziţie ţăranului cele necesare ? Dacă o să avem o recoltă bună, o să putem.

La congresul partidului, cînd s-a discutat problema impozitului în natură, a fost distribuită o broşură despre producţia de cereale a Rusiei, scrisă de tov. Popov, conducătorul Direcţiei centrale de statistică. Această broşură va apărea zilele acestea într-o ediţie întregită şi va trebui să fie citită de toată lumea. Ea ne va permite să ne facem o idee despre producţia de cereale ; evaluările ei au fost făcute pe baza datelor recensămîntului organizat de noi, care a dat cifra exactă a întregii populaţii şi a stabilit cu aproximaţie proporţiile gospodăriilor. În această broşură se arată că, la o recoltă de 40 de puduri la deseatină, de la gospodăriile ţărăneşti de pe actualul teritoriu al Rusiei Sovietice s-ar putea obţine surplusuri în sumă de 500 000 000 de puduri. Atunci am putea satisface complet nevoile populaţiei orăşeneşti — ele se ridică la 350 000 000 de puduri — şi am avea totodată o rezervă pentru comerţul exterior şi pentru îmbunătăţirea gospodăriei ţărăneşti. Recolta a fost atît de proastă, că n-am obţinut, în medie, decît 28 de puduri la deseatină. Am avut un deficit. Dacă socotim, cum cere statistica, că e nevoie de 18 puduri de persoană, atunci trebuie să reducem cu 3 puduri la fiecare persoană şi să-l osîndim la oarecare subalimentare pe fiecare ţăran, pentru a asigura o existenţă de foame armatei şi muncitorilor industriali. În asemenea situaţie nu ne-a rămas altă ieşire decît să micşorăm cît mai mult cantitatea de cereale pe care o luăm în cadrul predării obligatorii a surplusurilor şi să înlocuim predarea obligatorie printr-un impozit. Trebuie să depunem toate eforturile şi să luăm toate măsurile pentru a îmbunătăţi mica gospodărie ţărănească. Sarcina de

www.dacoromanica.ro

a-i pune la dispoziţie textile, maşini şi alte produse ale marilor fabrici n-am fost în stare s-o rezolvăm, dar ea trebuie rezolvată fără întîrziere, şi acest lucru urmează să fie făcut cu ajutorul micii industrii. Trebuie să obţinem rezultate încă din primul an de aplicare a noii măsuri.

Dar de ce acordăm noi atenţie în primul rînd gospodăriei ţărăneşti ? Pentru că numai de la ea putem primi alimentele şi combustibilul de care avem nevoie. Dacă clasa muncitoare, ca clasă dominantă, care-şi exercită dictatura, vrea să se gospodărească în modul cel mai potrivit, trebuie să spună : iată punctul cel mai vulnerabil — criza gospodăriei ţărăneşti ; e necesar să remediem această situaţie, ca să pornim din nou la refacerea marii industrii şi să facem ca în aceeaşi regiune Ivanovo-Voznesensk să lucreze nu 22, ci toate cele 70 de fabrici. Atunci această mare industrie textilă va acoperi nevoile întregii populaţii şi nu se vor mai lua produse de la populaţia ţărănească sub formă de impozit, ci ele vor fi obţinute în schimbul produselor industriale care-i vor fi furnizate de clasa muncitoare. Aceasta este trecerea pe care trebuie s-o înfăptuim noi acum, cînd e necesar să împărţim lipsurile şi foamea, pentru ca, cu preţul subalimentării tuturor, să fie salvaţi aceia fără de care nu putem să păstrăm nici restul de fabrici, nici căile ferate şi nici armata, pentru a ţine piept albgardiştilor.

Predarea obligatorie a surplusurilor, introdusă de noi, a fost aprig defăimată de menşevici, care spuneau că Puterea sovietică n-a adus altceva populaţiei decît lipsuri, distrugeri şi sistemul predării obligatorii a surplusurilor şi că, după instaurarea unei păci incomplete, după terminarea războiului civil, s-a văzut că refacerea în termen scurt a industriei noastre e imposibilă. Dar chiar şi în ţările cele mai bogate se consideră că pentru refacerea industriei e nevoie de ani de zile. Pînă şi o ţară atît de bogată cum e Franţa are nevoie de mai mult timp pentru a-şi reface industria, şi ea n-a avut atît de mult de suferit ca noi de pe urma acestui război, fiindcă acolo numai o mică parte din teritoriu a fost lovită de distrugeri. E şi de mirare că în primul an al unei păci incomplete noi am reuşit, de pildă, ca în Ivanovo-Voznesensk să punem în funcţiune 22 de fabrici din 70 şi să producem 117 milioane de arşini

www.dacoromanica.ro

din cele 150 de milioane, cîte erau programate. Predarea obligatorie a surplusurilor a fost, la timpul ei, o măsură inevitabilă, însă acum a trebuit să schimbăm politica noastră în domeniul aprovizionării, să trecem de la predarea obligatorie la impozit. Aceasta va aduce, fără îndoială, o îmbunătăţire în situaţia ţăranului, îi va permite, fără îndoială, să conteze mai precis, mai hotărît şi mai sigur pe posibilitatea de a schimba, fie şi pe produse meşteşugăreşti locale, toate surplusurile de cereale care îi vor rămîne disponibile. Iată de ce este necesară această politică economică a Puterii sovietice.

Acum, în încheiere, aş vrea să mă opresc asupra următoarei chestiuni : cum se împacă această politică cu punctul de vedere al comunismului şi cum se face că Puterea sovietică comunistă favorizează dezvoltarea comerţului liber. Este admisibilă această politică din punctul de vedere al comunismului ? Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să examinăm cu atenţie schimbările care s-au produs în gospodăria ţărănească. La început situaţia era de aşa natură că asistam la un asalt al întregii ţărănimi împotriva puterii moşierilor. Împotriva moşierilor mergeau, deopotrivă, ţăranii săraci şi chiaburii, deşi, firește, cu intenţii diferite : chiaburii cu scopul de a lua pămîntul de la moşier şi de a-şi extinde astfel propria lor gospodărie. Şi tocmai atunci a ieşit la iveală deosebirea de interese şi năzuinţe dintre chiaburi şi ţăranii săraci. În Ucraina, această opoziţie de interese este şi azi mult mai vizibilă decît la noi. Ţărănimea săracă putea doar în foarte mică măsură să tragă foloase directe din această confiscare a pămîntului de la moşieri, deoarece ea nu dispunea de materialele şi uneltele necesare. Iar acum vedem că ea se organizează pentru a împiedica pe chiaburi să acapareze pămînturile expropriate. Puterea sovietică acordă ajutor comitetelor sărăcimii, apărute la noi, şi „comitetelor celor nevoiaşi", care au luat fiinţă în Ucraina [67]. Şi care a fost pînă la urmă rezultatul ? El a fost că ţăranii mijlocaşi au devenit elementul precumpănitor la sate. Asta o ştim din datele oferite de statistică, şi oricine trăieşte la ţară o ştie din propriile sale observaţii. Extremele au intrat în declin, atît în partea chiaburimii, cît şi în aceea a sărăcimii, şi majori-

www.dacoromanica.ro

tatea populației a început să se apropie de tipul țăranului mijlocaș. Dacă vrem să ridicăm productivitatea gospodăriei noastre țărănești, trebuie să ținem seama, în primul rînd, de mijlocași. Partidul comunist a și considerat necesar să-și pună politica sa în concordanță cu această cerință.

Din moment ce mijlocașul a devenit elementul precumpănitor la sate, trebuie să-l ajutăm să-și dezvolte gospodăria și, în afară de asta, să-i pretindem și lui ceea ce-i pretindem muncitorului. La ultimul congres al partidului principala problemă dezbătută a fost aceea a propagandei pe linie de aprovizionare : să ne concentrăm toate forțele pe frontul economic, să ridicăm productivitatea muncii și să sporim cantitatea de produse. Fără îndeplinirea acestor sarcini nu se poate merge înainte. Dacă spunem asta pentru muncitori, trebuie s-o spunem și pentru țărani. Statul va percepe de la țăran un anumit impozit, dar în schimb îi va cere ca, după plata impozitului, să-și dezvolte gospodăria, știind că nu i se va lua nimic în plus și că întreg surplusul îi va rămîne pentru dezvoltarea gospodăriei. Prin urmare, schimbarea care s-a produs în politica față de țărănime se explică prin faptul că însăși situația țărănimii s-a schimbat. Satul a devenit mai mijlocaș, și de această situație trebuie să ținem seama atunci cînd vorbim de ridicarea forțelor de producție.

Totodată, țin să reamintesc că în 1918, după încheierea păcii de la Brest [68], am avut o controversă cu grupul așazișilor „comuniști de stînga" *. Cei ce făceau pe atunci parte din partidul nostru își amintesc că unii comuniști se temeau că încheierea păcii de la Brest va duce la subminarea oricărei politici comuniste. În controversa pe care am avut-o cu acești tovarăși, am spus între altele : La noi, în Rusia, n-avem a ne teme de capitalismul de stat, fiindcă el ar însemna un pas înainte. O asemenea afirmație a părut foarte stranie : cum așa, să însemne capitalismul de stat, în Republica sovietică socialistă, un pas înainte ? Și eu, răspunzînd la această întrebare, am spus : uitați-vă cu atenție — ce se observă în Rusia din punctul de vedere al relațiilor economice reale ? Observăm cel puțin cinci sisteme

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 297—331. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

sau sectoare, sau formaţiuni economice diferite, care, enumerate de jos în sus, sînt următoarele : întîi — gospodăria patriarhală, în care gospodăria ţărănească lucrează numai pentru nevoile proprii sau se găseşte în stare nomadă sau seminomadă, şi asemenea gospodării sînt la noi cîte vrei ; al doilea — mica gospodărie producătoare de mărfuri, care vinde produse pe piaţă ; al treilea — gospodăria capitalistă, adică apariţia capitaliştilor, a micului capital privat ; al patrulea — capitalismul de stat, iar al cincilea — socialismul. Şi, dacă privim lucrurile mai îndeaproape, trebuie să spunem că în sistemul economic, în structura economică a Rusiei se constată şi astăzi toate aceste relaţii. Nu putem, în nici un caz, să uităm un lucru pe care îl observăm adeseori : atitudinea socialistă a muncitorilor în fabricile care aparţin statului, unde ei înşişi strîng combustibil, materii prime şi produse, sau unde tot ei caută să distribuie în mod echitabil ţăranilor produsele industriale şi le aduc chiar ei, cu mijloacele lor de transport. Acesta este socialism. Dar alături de el este mica producţie, care aproape întotdeauna există independent de socialism. De ce poate ea să existe independent de socialism ? Pentru că marea industrie n-a fost încă refăcută, pentru că fabricile socialiste sînt în stare să primească, poate, doar a zecea parte din ceea ce trebuie ; şi atîta timp cît ele nu primesc cît trebuie, mica producţie rămîne independentă de fabricile socialiste. Starea de extremă ruină a ţării, lipsa de combustibil, de materii prime şi de mijloace de transport fac ca mica producţie să existe separat de socialism. Şi la întrebarea : ce ar însemna, în asemenea condiţii, capitalismul de stat ? — răspund : ar însemna unirea micii producţii. Capitalul uneşte mica producţie ; el creşte din mica producţie. N-are nici un rost să închidem ochii asupra acestui fenomen. Desigur, libertatea comerţului înseamnă creşterea capitalismului ; aceasta este o situaţie care nu poate fi ocolită cu nici un chip, şi cine crede că poate s-o ocolească şi s-o ignoreze nu face decît să se amăgească cu vorbe. Dacă există mică gospodărie, dacă se practică libertatea schimbului, atunci apare capitalismul. Dar trebuie să ne temem noi de acest capitalism, cînd avem în mîinile noastre fabricile şi uzinele, mijloacele de transport şi comerţul exterior ? Ei bine, eu am

www.dacoromanica.ro

spus atunci şi am să repet şi acum — întrucît consider că este un adevăr incontestabil — că nu avem a ne teme de acest capitalism. Un astfel de capitalism sînt concesiunile.

Căutăm cu tot dinadinsul să încheiem contracte de concesiune, dar, din păcate, n-am încheiat pînă acum nici unul. Dar acum sîntem, totuşi, mai aproape de acest obiectiv decît eram cu cîteva luni în urmă, cînd am discutat ultima dată despre concesiuni. Ce este o concesiune din punctul de vedere al relaţiilor economice ? Este capitalism de stat. Puterea sovietică încheie un contract cu un capitalist. Prin acest contract i se pune capitalistului la dispoziţie o anumită cantitate de obiecte : materii prime, mine, exploatări, minereuri sau, cum se prevede într-unul din ultimele proiecte de concesiune, chiar o uzină specială (proiectul de concesionare către o întreprindere suedeză care fabrică rulmenţi cu bile). Puterea de stat socialistă pune la dispoziţia capitalistului mijloace de producţie care-i aparţin ei : uzine, materiale, mine ; capitalistul lucrează ca parte contractantă, ca arendaş al unor mijloace de producţie socialiste şi realizează un profit la capitalul său, cedînd totodată statului socialist o parte din produse.

De ce avem noi neapărată nevoie de această clauză ? Pentru că în felul acesta vom obţine imediat o sporire a cantităţii de produse, şi avem nevoie de o asemenea sporire, pe care nu sîntem în stare s-o realizăm singuri. Şi iată că se ajunge la capitalismul de stat. Este el de temut pentru noi ? Nu, nu e de temut, pentru că noi vom stabili în ce măsură să acordăm concesiuni. Să luăm, de pildă, concesiunile petrolifere. Ele ne vor da dintr-o dată milioane de puduri de petrol, ne vor da mai mult decît am produce noi înşine. Aşa ceva e avantajos pentru noi, deoarece ţăranul ne va da surplusurile lui de cereale în schimbul acestui petrol, iar nu pe bani de hîrtie, şi în felul acesta vom căpăta de îndată posibilitatea să aducem o îmbunătăţire în situaţia întregii ţări. Iată de ce nu ne temem de capitalismul care va lua naştere, inevitabil, din comerţul liber. El va fi rezultatul unei dezvoltări a schimbului, rezultatul unui schimb de produse industriale, fie el şi de produse ale micii industrii, pe produse agricole.

www.dacoromanica.ro

Din legea publicată astăzi aţi putut afla că muncitorilor din unele ramuri industriale li s-a acordat dreptul de a primi, sub formă de premii în natură, o anumită parte din produsele fabricate în întreprinderile lor, pentru a le schimba pe cereale. Aşa, de pildă, muncitorii textilişti vor primi, după ce vor fi acoperite nevoile statului, o parte din produsele textile şi le vor schimba singuri pe cereale. O asemenea măsură e necesară pentru a îmbunătăţi mai repede situaţia muncitorilor şi a ţăranilor. Pe scară de stat n-am putea face acest lucru, dar este necesar ca el să fie făcut cu orice preţ. Iată de ce nu închidem cîtuşi de puţin ochii asupra faptului că libertatea comerţului înseamnă, într-o anumită măsură, dezvoltarea capitalismului, şi spunem : acest capitalism se va afla sub controlul, sub supravegherea statului. Şi cum statul muncitoresc are în mîinile sale fabricile, uzinele şi căile ferate, n-avem de ce să ne temem de acest capitalism. Aceasta ne va duce la o îmbunătăţire a schimbului economic dintre produsele ţărăneşti şi produsele meşteşugarilor învecinaţi, care, deşi nu vor acoperi în prea mare măsură nevoile ţăranului în ceea ce priveşte produsele industriale, le vor acoperi totuşi întrucîtva ; gospodăria ţărănească se va îmbunătăţi, oricum, în comparaţie cu situaţia de pînă acum, şi noi avem neapărată nevoie de o asemenea îmbunătăţire. N-o să fie nimic dacă mica industrie o să se dezvolte pînă la un anumit grad, dacă o să se dezvolte capitalismul de stat — asta nu constituie un motiv de teamă pentru puterea sovietică ; ea trebuie să privească lucrurile în faţă şi să le spună pe nume, dar trebuie să controleze toate acestea, să stabilească adevăratele lor limite.

N-avem a ne teme de concesiuni, dacă o să lăsăm concesionarilor cîteva uzine şi o să păstrăm pe cele mai multe în mîinile noastre ; aşa ceva nu prezintă un pericol pentru noi. Desigur, ar fi cu totul absurd dacă Puterea sovietică ar concesiona o mare parte din ceea ce îi aparţine ; în acest caz n-ar mai fi vorba de concesiuni, ci de o reîntoarcere la capitalism. Concesiunile nu constituie un motiv de teamă atîta timp cît ţinem în mîinile noastre toate întreprinderile de stat şi cîntărim cu precizie şi stricteţe ce

www.dacoromanica.ro

concesiuni putem să acordăm, în ce condiţii şi în ce proporţii. Capitalismul, care creşte în felul acesta, se află sub control, sub supraveghere, iar puterea de stat rămîne în mîinile clasei muncitoare şi ale statului muncitoresc. Atît capitalul care va exista sub formă de concesiuni, cît şi acela care va creşte în mod inevitabil datorită cooperativelor, datorită libertăţii comerţului, nu constituie un motiv de teamă pentru noi ; trebuie să ne străduim să ridicăm ţărănimea, să-i îmbunătăţim situaţia ; trebuie să depunem toate eforturile pentru ca toate acestea să fie în interesul clasei muncitoare. Să facem tot ce se poate face pentru îmbunătăţirea gospodăriei ţărăneşti, pentru dezvoltarea schimbului local, şi în acelaşi timp să planificăm în aşa fel economia întregului stat, încît să redresăm marea industrie socialistă într-un ritm mai rapid decît pînă acum, şi toate acestea le vom face cu ajutorul concesiunilor într-un timp mai scurt decît fără concesiuni ; cu ajutorul unei gospodării ţărăneşti refăcute vom realiza mai repede acest lucru decît în condiţiile de absolută mizerie în care s-a aflat pînă acum gospodăria ţărănească.

Iată ce am avut să spun despre modul cum trebuie apreciată, din punct de vedere comunist, această politică, să arăt de ce a fost ea necesară şi de ce va duce, dacă va fi just aplicată, la o îmbunătăţire imediată şi, în orice caz, mai rapidă decît dacă n-ar fi aplicată.

„Pravda" nr. 81, 82 şi 83 din 15, 16 şi 17 aprilie 1921

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MESAJ DE SALUT ADRESAT CONFERINŢEI REPREZENTANTELOR SECŢIILOR DE FEMEI ALE POPOARELOR ORIENTALE DIN DIVERSE ŢINUTURI ŞI REPUBLICI SOVIETICE [69]

Spre marele meu regret, treburi urgente mă împiedică să asist la lucrările conferinţei dumneavoastră. Vă trimit un călduros salut şi cele mai bune urări de succes în munca dumneavoastră, îndeosebi în aceea de pregătire a primului Congres general al femeilor fără partid din Orient, care urmează să aibă loc în curînd şi care, dacă va fi bine pregătit şi va decurge cum trebuie, va juca, fără îndoială, un rol uriaş *în opera de trezire a conştiinţei femeilor din Orient şi de unire a lor pe plan organizatoric.*

Lenin

„Pravda" nr. 77 din 10 aprilie 1921

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE A C.C.S. DIN RUSIA

11 APRILIE 1921[79]

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

1

RAPORT CU PRIVIRE LA CONCESIUNI

Tovarăşi ! Problema concesiunilor a provocat la noi divergenţe destul de neaşteptate, pentru că încă în toamna anului trecut se părea că, în principiu, această problemă a fost definitiv rezolvată, şi cînd, la 23 noiembrie anul trecut, a fost publicat decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la concesiuni, în cercurile de partid — cel puţin printre activiştii cu funcţii de răspundere — nu s-au auzit nici un fel de proteste şi nu s-a observat apariţia vreunei divergenţe. Dv. ştiţi, desigur, că la congresul partidului a fost nevoie să adoptăm o hotărîre specială, care confirma decretul cu privire la concesiuni şi prevedea în mod expres acordarea de concesiuni la Baku şi la Groznîi [71]. A trebuit să adoptăm o asemenea hotărîre la congresul partidului, pentru a împiedica ivirea oricăror oscilări în politica Comitetului Central, în cadrul căruia tocmai împărţirea părerilor în această problemă s-a dovedit, într-o anumită măsură, că nu corespundea de loc împărţirilor fracţioniste anterioare, ci era în mare măsură legată de Baku. Unii tovarăşi de la Baku nu voiau să se împace cu gîndul că concesiunile sînt ceva necesar şi pentru această regiune — poate că mai ales pentru ea — şi că ar fi de dorit ca cea mai mare parte din exploatările petrolifere de acolo să fie concesionate. Argumentele au fost extrem de variate, începînd cu afirmaţia că noi înşine facem „prospecţiuni", că n-are rost să-i chemăm pe străini, şi continuînd cu prevenirea că vechii muncitori, încercaţi în lupta cu capitaliştii, nu vor accepta să se în-

www.dacoromanica.ro

toarcă la vechea stare de lucruri, să se plece sub jugul unui capitalist etc.

N-am să mă apuc acum să judec în ce măsură aceste argumente dovedeau o principialitate generală şi în ce măsură dezvăluiau, ca să zic aşa, un „patriotism" local, un regionalism îngust al celor de la Baku. În ce mă priveşte, trebuie să spun că am combătut cu toată tăria acest punct de vedere, întrucît am considerat că, dacă nu vom şti să aplicăm o politică de concesiuni şi să atragem în acest sens capitalul străin, nici nu se poate vorbi de măsuri practice serioase pentru îmbunătăţirea situaţiei economice. Nu se poate pune în mod serios problema unei îmbunătăţiri imediate a situaţiei economice dacă nu vom aplica o politică de concesiuni, dacă nu vom renunţa la prejudecăţi, la patriotismul local şi, în parte, la patriotismul de breaslă sau la ideea că facem noi înşine „prospecţiuni". Trebuie să fim gata să facem o serie întreagă de sacrificii, să suportăm o serie întreagă de privaţiuni şi de inconveniente, să renunţăm la unele obişnuinţe şi, poate, chiar la unele metehne, căci numai astfel vom obţine o schimbare serioasă şi o îmbunătăţire a situaţiei economice în principalele ramuri ale industriei. O asemenea îmbunătăţire trebuie să obţinem cu orice preţ.

La congresul partidului ne-am concentrat întreaga atenţie asupra politicii faţă de ţărănime şi asupra impozitului în natură, care ocupă primul loc în legislaţia noastră în general şi care a reţinut atenţia partidului ca o problemă politică centrală. În ce priveşte impozitul în natură şi atitudinea faţă de ţărănime, ne-am dat seama că nu vom fi în stare să ridicăm productivitatea marii industrii atît de repede pe cît ar trebui pentru a satisface nevoile ţăranilor, dacă nu vom recurge la astfel de cîrje ca reînvierea comerţului liber şi a industriei libere. Şi acum trebuie să ne ridicăm fie şi cu ajutorul acestor cîrje, căci pentru orice om cu mintea întreagă este evident că fără ele nu vom putea să facem faţă cerinţelor vieţii, întrucît situaţia continuă să se agraveze datorită, între altele, faptului că în primăvara asta, dintr-o serie întreagă de cauze, în primul rînd naturale, plutăritul a fost în mare măsură zădărnicit. Se apropie o criză de combustibil. Totodată, primăvara asta prevesteşte

www.dacoromanica.ro

o nouă recoltă proastă, tot din cauza condiţiilor climatice, precum şi o lipsă de nutreţ, ceea ce poate restrînge în şi mai mare măsură transporturile de combustibil. Şi dacă se va abate peste noi şi o secetă, criza ameninţă să capete un caracter cu totul excepţional. Trebuie să înţelegem că, în asemenea situaţie, toate cuvintele din programul nostru în care se spune, în primul rînd, că trebuie sporită cu orice preţ cantitatea de produse n-au fost scrise pentru ca să stîrnească admiraţie şi ca noi să ne extaziem în faţa diverselor rezoluţii — o îndeletnicire pe care comuniştii o practică cu o ardoare cu totul deosebită —, ci pentru ca să obţinem cu orice preţ o cantitate sporită de produse. Noi nu putem face aşa ceva singuri, fără ajutorul capitalului străin. Acest adevăr trebuie să fie evident pentru oricine nu-şi face iluzii şi priveşte realitatea în faţă. Iată de ce problema concesiunilor a căpătat o însemnătate atît de mare, încît a trebuit ca congresul partidului să se ocupe de ea.

După unele dezbateri, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat principiile de bază ale contractului de concesiune [72]. Am să le citesc numaidecît, atrăgînd atenţia asupra acelora dintre ele care prezintă o importanţă deosebită sau care provoacă divergenţe. Dacă toţi membrii de partid, şi în special conducătorii mişcării sindicale, adică ai maselor organizate ale proletariatului, ai majorităţii organizate a proletariatului, nu vor înţelege situaţia actuală şi nu vor trage concluziile cuvenite, atunci, desigur, nu se va putea vorbi în mod serios de nici un fel de construcţie economică. Am să vă citesc punct cu punct principiile de bază ale contractului de concesiune, aşa cum au fost adoptate de Consiliul Comisarilor Poporului. Trebuie să adaug că pînă acum n-am încheiat încă nici un contract de concesiune. Divergenţe de principii am reuşit să formulăm — în asta sîntem mari meşteri —, dar n-am încheiat nici un contract de concesiune. S-or găsi, poate, unii care să se bucure de acest lucru. Dacă s-or fi găsind, ar fi destul de trist, pentru că, dacă nu vom atrage capitalul spre concesiuni, înseamnă că sîntem lipsiţi de orice aptitudini practice în materie de economie. Dar pentru un comunist rămîne un vast cîmp liber de manifestare în domeniul rezoluţiilor. El poate să aş-

www.dacoromanica.ro

tearnă, pe hîrtia ce ne-a mai rămas, oricîte rezoluţii pofteşte. Primul punct :

„1. Concesionarul este obligat să îmbunătăţească situaţia muncitorilor ocupaţi în întreprinderile concesionate (în comparaţie cu situaţia celorlalţi muncitori ocupaţi în întreprinderile similare din aceeaşi regiune), în aşa fel ca ea să ajungă la nivelul mediu existent în străinătate".

Noi inserăm în contract această clauză de bază, pentru ca comuniştii şi conducătorii instituţiilor noastre economice să sesizeze imediat miezul problemei. Ce este pentru noi mai important în acordarea de concesiuni ? Fireşte, sporirea cantităţii de produse. Asta se înţelege de la sine. Dar deosebit de important, dacă nu şi mai important, este şi faptul că putem obţine o îmbunătăţire imediată a situaţiei muncitorilor ocupaţi în întreprinderile concesionate. Aceste clauze ale contractului de concesiune au fost acceptate după o serie de dezbateri în legătură cu această problemă, în special pe baza unei serii de discuţii purtate în străinătate de către unii împuterniciţi ai R.S.F.S.R., îndeosebi de către tov. Krasin, cu cîţiva dintre regii finanţei imperialismului contemporan. Trebuie să spunem că la noi, după cum ştiţi şi dv., marea majoritate a comuniştilor ştiu, bineînţeles, din citite ce este capitalismul şi capitalul financiar, au scris, poate, şi vreo broşură pe această temă, dar din 100 de comunişti 99 nu ştiu şi nu vor învăţa niciodată să poarte o discuţie de afaceri cu reprezentanţii capitalului financiar.

În această privinţă, tov. Krasin are o pregătire excepţională, fiindcă dînsul a studiat în Germania şi în Rusia, atît sub aspectul practic, cît şi sub cel organizatoric, condiţiile industriei. Aceste clauze i-au fost comunicate tovarăşului Krasin, şi dînsul a răspuns : „În general sînt acceptabile". Prima obligaţie pe care urmează să şi-o ia concesionarul este aceea de a îmbunătăţi situaţia muncitorilor. Într-o convorbire preliminară avută de Krasin cu unul dintre regii petrolului s-a discutat tocmai despre această împrejurare ; a reieşit că pentru capitaliştii vest-europeni este cît se poate de clar că, în actuala situaţie a muncitorilor, este absolut imposibil să se conteze pe o ridicare a productivităţii. Această obligaţie impusă concesionarului de a îmbunătăţi situaţia muncitorilor nu este expresia unei năzuinţe

www.dacoromanica.ro

umanitare, ci reprezintă o latură pur practică a problemei. Punctul 2 :

„2. Totodată se va lua în considerare că muncitorul rus are o productivitate a muncii mai scăzută şi se va prevedea ca, în limita posibilităţii, să fie revizuite normele productivităţii muncii lui în funcţie de îmbunătăţirea condiţiilor de trai".

O asemenea clauză era necesară pentru a evita o interpretare unilaterală a acestui punct. Toate aceste puncte constituie reguli şi directive pentru toţi reprezentanţii Puterii sovietice care vor avea de-a face cu concesiunile, şi ele reprezintă indicaţii călăuzitoare pe baza cărora vor fi elaborate contractele. Avem un proiect de contract pentru petrol, unul pentru uzine de rulmenţi, avem un proiect de concesiuni forestiere şi un contract în legătură cu Kamceatka, despre care se vorbeşte de multă vreme, dar care din diverse motive nu este tradus în fapt. Al doilea punct a fost necesar pentru ca primul să nu fie unilateral înţeles. Trebuie să avem în vedere că productivitatea muncii nu va creşte atîta timp cît nu se va îmbunătăţi situaţia muncitorilor. A nu ţine seama de acest considerent înseamnă a pune, de la bun început, pe un teren atît de nepractic toate problemele legate de concesiuni, încît capitalistul nici nu va sta să discute. Punctul 3 :

„3. Concesionarul este obligat să aducă din străinătate articolele de consum necesare, pentru muncitorii ocupaţi în întreprinderile concesionate, şi să le vîndă la un preţ care să nu depăşească preţul de cost plus un anumit procent pentru cheltuieli de regie".

Se proiectase ca aceste cheltuieli să fie evaluate la 10%, dar la definitivarea textului n-am mai specificat mărimea procentului. Ceea ce importă aici este că punem la bază obligaţia de a aduce din străinătate produsele necesare pentru traiul muncitorilor. Noi ştim că, în situaţia în care se află la noi gospodăria ţărănească şi problema combustibilului, în anii ce vin nu vom putea să îmbunătăţim în mod radical situaţia muncitorilor şi, prin urmare, nici să mărim în mod simţitor productivitatea muncii. De aceea este necesar ca concesionarul să-şi ia prin acest contract obligaţia de a aduce din străinătate toate bunurile de consum,

www.dacoromanica.ro

ceea ce pentru el este perfect realizabil. În această chestiune am şi obţinut asentimentul prealabil al cîtorva rechini ai capitalismului. Concesionarii o să accepte aceste condiţii, întrucît au stringentă nevoie de materiile noastre prime, care sînt extrem de preţioase pentru ei. Importul de materii prime este pentru ei o necesitate primordială. Indiferent dacă în aceste întreprinderi de primă importanţă vor fi ocupaţi zece, douăzeci sau treizeci de mii de muncitori, procurarea tuturor produselor necesare muncitorilor va fi o treabă destul de uşoară pentru concesionari datorită legăturilor pe care le au sindicatele patronale şi trusturile contemporane, căci aproape că n-au mai rămas capitalişti care să nu fie uniţi în sindicate de-ale lor şi în trusturi, iar întreprinderile mari se bazează, toate, pe monopol, iar nu pe piaţa liberă, şi, prin urmare, sînt în măsură să împiedice pe alţi capitalişti să obţină materii prime şi produse, în timp ce ele au posibilitatea de a obţine atîtea produse cîte vor prevedea orice contracte preliminare. Aceste sindicate operează cu sute de milioane. Ele vor putea să dispună de stocuri enorme de produse alimentare şi, prin urmare, să procure aceste produse alimentare şi alte articole necesare pentru cîteva zeci de mii de muncitori şi să le aducă în Rusia.

Pentru capitalişti aşa ceva nu prezintă nici o dificultate economică. Ei vor privi aceste întreprinderi ca pe nişte întreprinderi de primă importanţă, vor realiza profituri de 100%, dacă nu de 1 000%, şi vor aproviziona aceste întreprinderi cu produse alimentare. Repet, asta nu prezintă o dificultate economică pentru ei. Noi trebuie să punem la baza politicii noastre de concesiuni sarcina de a îmbunătăţi situaţia muncitorilor din întreprinderile de primul fel, iar apoi şi din celelalte întreprinderi. Urmează punctul 4 :

„4. Totodată concesionarul este obligat, în caz că guvernul R.S.F.S.R. o va cere, să aducă, în afară de cantităţile de produse aduse pentru muncitorii ocupaţi în întreprinderile concesionate, un plus de 50—100%, pe care să-l vîndă guvernului R.S.F.S.R. la acelaşi preţ (preţul de cost plus un anumit procent, pentru cheltuieli de regie). Guvernul R.S.F.S.R. are dreptul să achite acest preţ cu o

www.dacoromanica.ro

parte din produsul obţinut de concesionar (adică s-o scadă din cota-parte ce i se cuvine)".

În convorbirile preliminare pe care le-am avut cu regii finanţei, condiţia aceasta a fost şi ea considerată ca acceptabilă, deoarece întreprinderile concesionate prezintă pentru ei o importanţă cu totul deosebită.

Dacă ne referim la un produs cum este petrolul, pe care îl pot primi ei de la noi, vedem că vor avea posibilitatea să-l vîndă în străinătate cu preţuri de monopol. De aceea vor putea să furnizeze produse alimentare nu numai pentru muncitorii ocupaţi în întreprinderile respective, dar şi un anumit procent în plus. Comparînd acest punct cu primul, veţi vedea care este linia principală a politicii noastre de concesiuni : îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor, în primul rînd a celor care lucrează în întreprinderile concesionate, iar apoi, într-o măsură ceva mai mică, şi a celorlalţi, pentru a obţine în acest scop, din străinătate, anumite bunuri de consum, pe care nu ni le putem procura acum ca cumpărători pe piaţa internaţională, chiar dacă am avea cu ce le plăti. Admiţînd că am oferi valută, de pildă, aur, nu trebuie să uităm că nu există piaţă liberă, că piaţa este ocupată în întregime, sau aproape în întregime, de sindicate patronale, carteluri şi trusturi, pe care nu le interesează altceva decît profiturile lor imperialiste şi care vor da bunuri de consum numai pentru muncitorii din întreprinderile lor, iar nu şi pentru cei de la alte întreprinderi, întrucît vechiul capitalism, în sensul de piaţă liberă, nu mai există. Aici puteţi vedea în ce constă esenţa politicii de concesiune aplicate la actualele condiţii ale capitalului financiar şi ale giganticei lupte care are loc între trusturi. Politica de concesiuni este o alianţă pe care una din părţi o încheie împotriva celeilalte, şi, atîta timp cît nu sîntem încă destul de puternici, pentru a ne menţine pînă la victoria revoluţiei internaţionale, trebuie să profităm de duşmănia dintre ele. Ele au posibilitatea să asigure existenţa muncitorilor, deoarece pentru o mare întreprindere modernă nu e de loc greu să asigure existenţa a douăzeci-treizeci de mii de muncitori în plus. Aceasta ne-ar da posibilitatea ca pentru acoperirea cheltuielilor să dăm materii prime, bunăoară petrol. Dacă am putea plăti cu o cantitate suplimentară de material lemnos şi de

www.dacoromanica.ro

minereuri — care constituie principalele noastre bogăţii —, această cantitate suplimentară de produse necesare pentru traiul muncitorilor, am căpăta posibilitatea să îmbunătăţim în primul rînd situaţia muncitorilor ocupaţi în întreprinderile concesionate, iar surplusul l-am folosi pentru îmbunătăţirea, în mai mică măsură, a situaţiei celorlalţi muncitori. Punctul 5 :

„5. Concesionarul este obligat să respecte legile R.S.F.S.R., în special cele privitoare la condiţiile de muncă, termenele de plată a salariilor etc., să încheie o înţelegere cu sindicatele (la cererea concesionarului sîntem de acord să adăugăm că, în cazul unor asemenea înţelegeri, devine obligatorie, pentru ambele părţi, norma muncitorului mijlociu american sau vest-european)".

A fost admisă această clauză pentru a înlătura temerile capitalului în ceea ce priveşte sindicatele noastre. Noi spunem : este necesar să se încheie o înţelegere cu sindicatele, pentru că prin întreaga legislaţie trece, ca un fir roşu, participarea sindicatelor ; pentru că în toate legile care prezintă, sub acest aspect, o importanţă esenţială este prevăzută participarea sindicatelor, şi acestora le este asigurat prin lege un rol corespunzător principiilor socialiste. Dacă am spune : capitalistul trebuie să încheie o înţelegere cu sindicatele, atunci el, care este bine informat şi ştie că sindicatele sînt conduse de către fracţiunile comuniste şi, prin intermediul lor, de către partid, ar putea să aibă temerea că de la aceşti comunişti te poţi aştepta la orice năzdrăvănii, şi el ar putea să pună nişte condiţii de-a dreptul uluitoare. Din punctul de vedere al capitalismului, asemenea temeri sînt cît se poate de fireşti. De aceea trebuie să spunem că ne situăm pe terenul unei înţelegeri practice — altminteri n-avem ce vorbi. De aceea spunem că sîntem de acord să facem o asemenea adăugire. Sîntem de acord, pentru noi şi pentru sindicatele noastre, să acceptăm această normă de producţie, egală cu norma mijlocie a unui muncitor american sau vest-european. Altfel, repet, nu poate fi vorba de nici un fel de contract adaptat la relaţiile capitaliste. Punctul 6 :

„6. Concesionarul este obligat să respecte cu toată stricteţea regulile tehnice-ştiinţifice corespunzătoare legislaţiei

www.dacoromanica.ro

ruse şi celei străine (detaliile vor fi specificate în fiecare contract)".

În contract, acest punct va fi expus deosebit de amănunţit. De pildă, contractul cu privire la petrol va conţine 10 articole, în care vor fi expuse şi descrise în amănunţime regulile ştiinţifice respective. O trăsătură fundamentală a economiei capitaliste este incapacitatea ei de a se îngriji de o justă exploatare ştiinţifică atît a pămîntului, cît şi a forţei de muncă. Un mijloc de combatere a acestui neajuns sînt regulile tehnice-ştiinţifice. Ştim, de pildă, că, dacă extracţia petrolului se face în mod neraţional sau nu îndeajuns de raţional, există pericolul inundării. E clar că pentru noi obţinerea utilajului tehnic necesar prezintă o mare importanţă. În legătură cu aceasta vă amintesc că un calcul aproximativ al utilajului tehnic de care avem nevoie a fost făcut în broşura „Planul de electrificare a Rusiei". Nu-mi amintesc absolut exact care sînt cifrele, dar, în general, cheltuielile pentru electrificare au fost evaluate la 17 miliarde de ruble aur, iar lucrările din prima tranşă vor putea fi executate în termen de aproximativ 10 ani. Scontăm să acoperim pînă la 11 miliarde din această sumă cu fonduri proprii, atît cu aur, cît şi cu încasări obţinute din export; înseamnă că 6 miliarde rămîn neacoperite. În legătură cu aceasta, autorii lucrării citate ajung la concluzia că va trebui să contractăm împrumuturi sau să acordăm concesiuni. Trebuie să acoperim acest deficit. Planul a fost elaborat de către cei mai buni specialişti, pentru întreaga republică, şi a avut în vedere dezvoltarea planică a tuturor ramurilor industriale. Este vorba, în primul rînd, de combustibil şi de folosirea lui cît mai economicoasă, mai raţională şi mai perfectă, căci el este utilizat în toate ramurile mai importante ale industriei. Nu putem rezolva această problemă dacă nu ne asigurăm resurse pe calea concesiunilor şi a împrumuturilor. Desigur că la un moment dat — pe care-l dorim să fie cît mai apropiat — aceste condiţii vor înceta să mai existe, bunăoară, după o grevă deosebit de mare, ca aceea care se desfăşoară acum în Anglia, sau ca aceea care s-a terminat de curînd în Germania printr-un insucces [73]. Dar după o grevă nereuşită urmează o grevă reuşită şi o re-

www.dacoromanica.ro

voluţie reuşită, şi atunci ne vom afla în relaţii socialiste, iar nu capitaliste.

Pericolul pe care-l provoacă întreruperile intervenite în extracţia petrolului capătă un caracter catastrofal. Capitaliştii n-au reuşit să atingă norma care se obţinea pînă în 1905 la Baku. E lucru dovedit că şi în străinătate — bunăoară, în California şi în România — zăcămintele de petrol sînt expuse aceluiaşi pericol al inundării. Pomparea insuficientă a apei duce la o inundare din ce în ce mai puternică.

În legislaţia rusă şi în cea străină există reguli amănunţite în această privinţă. Cînd ne-am ocupat de această chestiune la Baku, am cerut informaţii de la specialiştii noştri în legătură cu legislaţia din România şi din California. Pentru menţinerea resurselor noastre de materii prime, trebuie să facem în aşa fel ca să fie aplicate şi respectate regulile tehnice-ştiinţifice. Dacă va fi vorba, bunăoară, de concesionarea unor păduri, va trebui să stipulăm ca exploatarea lor să se facă în mod raţional. Dacă va fi vorba de concesiuni petrolifere, va trebui să se prevadă măsuri menite să preîntîmpine orice inundare. Aşadar, aici este necesar să fie respectate regulile tehnice-ştiinţifice şi să se asigure o exploatare raţională. De unde luăm noi aceste noţiuni ? Le luăm din legislaţia rusă şi din cea străină. Prin aceasta înlăturăm temerea că am născocit noi înşine aceste reguli, pentru că altfel nici un capitalist n-o să stea să discute cu noi. Noi luăm ceea ce există în legislaţia rusă şi în cea străină. Dacă luăm ceea ce e mai bun în legislaţia rusă şi în orice legislaţie străină, avem posibilitatea să garantăm, pe această bază, norma pe care o obţine acum capitalistul avansat. Aceasta este o normă precisă, bazată pe experienţă ; ea nu este un produs al fanteziei comuniste, de care se tem mai mult ca de orice capitaliştii, ci este luată din practica capitalistă. Noi garantăm că în aceste contracte de concesiune — în nici o privinţă şi în nici o clauză, în nici unul din punctele contractului — nu vom merge mai departe de ceea ce se prevede în legislaţia capitalistă. Acest principiu de bază nu trebuie să-l uităm nici o clipă. Trebuie să dovedim, pe terenul relaţiilor capitaliste, că aceste condiţii sînt acceptabile pentru capitalişti, că sînt avantajoase pentru ei, şi totodată să ştim să tragem de aici

www.dacoromanica.ro

foloase şi pentru noi. Altminteri, orice discuţie despre concesiuni se reduce la vorbe goale. Aşadar, noi vorbim de lucruri recunoscute în legislaţia capitalistă. Toată lumea ştie că, sub raportul perfecţionărilor tehnice, al nivelului tehnic, capitalismul avansat este incomparabil superior industriei noastre de azi. De aceea noi nu ne mărginim la legislaţia rusă. De pildă, în ceea ce priveşte petrolul am început să luăm materiale din legislaţia rusă, din cea română şi din cea californiană. Avem dreptul să luăm orice lege şi în felul acesta să înlăturăm orice bănuială că aici ar fi vorba de vreo născocire sau de ceva arbitrar. Acest procedeu este şi firesc pentru capitalistul de azi, pentru regii finanţei şi pentru capitalul financiar contemporan. Ei se conformează condiţiilor şi normei existente în străinătate. Noi propunem această normă, pentru că ţinem seama de cerinţele practice ale capitalismului. Nu ne călăuzim aici de cine ştie ce fantezii şi totodată ne punem drept scop practic să îmbunătăţim în aşa măsură industria noastră, încît să corespundă capitalismului înaintat din zilele noastre. Oricine cunoaşte situaţia industriei noastre îşi dă seama că aici e vorba de o îmbunătăţire considerabilă. Dacă am realiza aceste prevederi într-o anumită parte din industrie, fie şi într-o zecime din ea, am face un uriaş pas înainte, care e posibil pentru ei, iar pentru noi e extrem de dorit. Punctul 7 :

„7. Prin analogie cu cele prevăzute la punctul 4 se stabileşte o regulă pentru utilajul adus de către concesionar din străinătate".

La punctul 4 se spune că, în afară de ceea ce aduce pentru lucrările sale, concesionarul trebuie să aducă, dacă vom insera această obligaţie în contract, o anumită cantitate în plus, pe care s-o vîndă contra plată. Dacă capitalistul aduce pentru sine burghie şi scule perfecţionate, atunci avem dreptul să-i cerem ca, în afară de burghiele de care are el nevoie, să aducă în plus, să zicem, 25% pentru noi, şi i le vom plăti aşa cum prevede punctul 4, adică cu preţul de cost plus un anumit procent care reprezintă cheltuielile de regie.

Viitorul se arată a fi foarte favorabil pentru noi. Dar în nici un caz nu trebuie să confundăm aceste două feluri de

www.dacoromanica.ro

activitate : de o parte, activitatea agitatorică, care apropie acest viitor, iar de altă parte priceperea de a ne organiza acum în aşa fel încît să ne putem menţine existenţa în condiţiile încercuirii capitaliste. Dacă nu vom fi în stare să facem acest lucru, vom păţi cum spune proverbul : „Pîn'să răsară soarele, îţi mănîncă roua ochii". Trebuie să ştim să ne sprijinim pe particularităţile lumii capitaliste, să profităm de apriga dorinţă a capitaliştilor de a obţine materii prime şi să tragem de aici foloase care să ne permită să ne consolidăm situaţia economică — oricît de straniu ar putea să pară acest lucru — în condiţii cînd sîntem înconjuraţi de capitalişti. S-ar părea că e vorba de o sarcină ciudată : cum poate o republică socialistă să-şi îmbunătăţească situaţia ei sprijinindu-se pe capitalism ? Dar noi am văzut aşa ceva în cursul războiului. Am repurtat victoria în acest război nu pentru că am fost mai tari, ci pentru că, mai slabi fiind, ne-am folosit de duşmănia dintre statele capitaliste. Acum trebuie să ne folosim de duşmănia dintre trusturi, sau, dacă nu, înseamnă că nu sîntem în stare să ne adaptăm la particularităţile capitaliste şi nu vom putea să ne menţinem existenţa în condiţiile încercuirii capitaliste. Punctul 8 :

„8. Chestiunea dacă plata salariilor muncitorilor ocupaţi în întreprinderile concesionate urmează să se facă în valută străină, în bonuri speciale sau în bani sovietici etc. va fi stabilită prin consensul părţilor, la fiecare contract în parte".

Aici, precum vedeţi, acceptăm orice mijloace de plată posibile — valută străină, bonuri, bani sovietici — şi ne declarăm dinainte de acord să examinăm în mod favorabil toate propunerile ce ne vor fi prezentate de oamenii de afaceri. Printre propunerile concrete făcute reprezentanţilor noştri a fost şi aceea a lui Vanderlip, care a spus : „Eu aş vrea să plătesc muncitorilor un salariu mediu, să zicem, de un dolar şi jumătate pe zi. Apoi, pe teritoriul concesiunii mele aş vrea să instalez prăvălii ; în aceste prăvălii voi aduce toate mărfurile de care au nevoie muncitorii şi pe care le vor putea cumpăra cei ce vor căpăta anumite bonuri ; dar voi da bonuri numai acelor muncitori care sînt ocupaţi în întreprinderile concesionate mie". Nu ştim dacă o să fie

www.dacoromanica.ro

aşa sau nu, dar considerăm că în principiu această propunere este perfect acceptabilă. Fireşte, aici se ivesc o mulţime de greutăţi. Să ştii să acorzi o concesiune, care se orientează după producţia capitalistă, şi s-o pui la unison cu punctul de vedere sovietic nu este, desigur, un lucru uşor, şi orice efort în acest sens reprezintă, cum am mai spus, o continuare a luptei dintre capitalism şi socialism. Această luptă şi-a schimbat formele ei, dar tot luptă a rămas. Orice concesionar rămîne un capitalist şi el va urmări să submineze Puterea sovietică, dar noi trebuie să căutăm să profităm de aviditatea lui. Noi spunem : „N-o să ne pară rău să dăm şi 150%, numai să obţinem o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor noştri". Iată pentru ce urmează să dăm lupta. Aici se cere, desigur, şi mai multă abilitate decît în lupta care are loc cu prilejul încheierii oricărui tratat de pace. Cînd se încheie un tratat de pace, se desfăşoară o luptă la care participă statele burgheze ce stau în umbră. De fiecare dată cînd am încheiat un tratat de pace cu Letonia, cu Finlanda sau cu Polonia, în spatele fiecăruia dintre aceste state stăteau state străine care le conduceau mîna. Şi a trebuit să încheiem aceste tratate în aşa fel ca, pe de o parte, ele să dea republicilor burgheze posibilitatea să existe, iar pe de altă parte să asigure Puterii sovietice avantaje din punctul de vedere al diplomaţiei mondiale. Orice tratat de pace încheiat cu statele burgheze este un tratat în care sînt înscrise anumite lucruri pentru care s-a purtat războiul. Tot astfel, fiecare clauză dintr-un contract de concesiune este ca un tratat încheiat în urma unui război, în sensul că în jurul fiecărei clauze s-a dat un adevărat război. Şi în acest război trebuie să ştii să procedezi în aşa fel ca să-ţi aperi interesele. Acest lucru se poate face, deoarece capitalistul va scoate mari profituri din întreprinderea luată în concesiune, iar noi vom obţine o oarecare îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor noştri şi vom căpăta un anumit plus de produse, care ne revin drept cotă-parte. Dacă plata salariilor se va face în valută străină, se vor ivi o serie întreagă de probleme complicate : cum să schimbăm această valută pe bani sovietici ? Cum să combatem specula ? etc. Noi pornim din capul locului de la ideea că vom şti să ne războim cu orice mod de plată a salariilor şi

www.dacoromanica.ro

că n-avem de ce să ne temem de el. Inventaţi, domnilor capitalişti, oricîte sisteme poftiţi — iată ce se spune în acest punct. Nouă ne este indiferent dacă mărfurile aduse de dv. vor fi distribuite pe bonuri speciale, dacă ele vor fi vîndute în condiţii speciale sau numai pe baza unor titluri nominale date muncitorilor care lucrează la întreprinderea concesionată. Vom şti să ne adaptăm la orice condiţii ca să luptăm împotriva dv. pe terenul acestor condiţii şi să obţinem o oarecare îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor noştri. Aceasta este sarcina pe care ne-o punem. Cum o să fie ea rezolvată în contractul de concesiune, nu putem spune. Nu poţi propune ca în îndepărtata Kamciatkă plata salariilor să se facă în aceleaşi condiţii ca la noi sau ca la Baku. Dacă vom acorda o concesiune în bazinul Donețului, formele de plată nu vor putea fi aceleaşi ca în Nordul îndepărtat. Nu i-am legat prin nici o obligaţie pe capitalişti în ceea ce priveşte formele de plată. Fiecare punct din contract va însemna o luptă între capitalişti şi socialişti. Noi nu ne temem de o asemenea luptă şi sîntem dinainte convinşi că vom şti să obţinem de pe urma concesiunilor toate avantajele posibile. Punctul 9 :

„9. Condiţiile de angajare, de existenţă materială şi de retribuire a muncitorilor străini calificaţi şi a funcţionarilor străini sînt lăsate la libera înţelegere a concesionarului cu această categorie de funcţionari şi muncitori.

Sindicatele n-au dreptul să ceară să li se aplice acestor muncitori tarifele de salarizare şi regulile de angajare existente în Rusia".

Am considerat că punctul 9 este absolut necesar, deoarece ar fi o mare prostie să ne închipuim că capitaliştii ar avea încredere în comunişti. Acest lucru este clar atît sub raport principial, cît şi, mai ales, din punct de vedere pur „utilitar". Şi dacă vom spune că noi considerăm drept obligatorie confirmarea de către sindicate a acestor condiţii de angajare, dacă vom spune capitaliştilor că acceptăm să vină orice tehnician sau specialist din străinătate, cu condiţia ca el să se conformeze întocmai prevederilor codului muncii existent în R.S.F.S.R., atunci se înţelege că nici un tehnician străin n-o să poată şi n-o să vrea să accepte o asemenea clauză, aşa că ea ar fi o pură formalitate.

www.dacoromanica.ro

S-ar putea obiecta că guvernul spune una, iar sindicatele o să spună alta, fiindcă guvernul nu e tot una cu sindicatele iar sindicatele nu sînt tot una cu guvernul, şi să creăm astfel o „chichiţă" juridică. Dar noi n-am scris toate astea pentru avocaţi, ci pentru comunişti. Le-am scris pe baza unei hotărîri a Congresului al X-lea, în care se spune cum trebuie dusă politica de concesiuni. Din întreaga noastră literatură accesibilă europeanului se ştie că această politică de concesiuni este condusă de către partidul comunist, care este partidul de guvernămînt. Acest lucru nu constituie un secret, căci el e cunoscut din traducerile făcute în toate limbile. Şi dacă noi, ca oameni politici conducători, n-am spune că în acest caz nu putem şi nu vrem să facem uz de influenţa noastră asupra sindicatelor, n-ar putea fi vorba de nici un fel de politică de concesiuni. Ar fi ceva deplasat să-i învăţăm pe capitalişti ce este comunismul. Noi sîntem comunişti excelenţi, dar nu pe calea concesiunilor o să introducem orînduirea comunistă. Concesiunea este un contract cu un stat burghez. Şi aşa cum pe un comunist care s-ar duce să încheie un tratat cu un stat burghez pe baza principiilor comuniste l-am trimite la casa de nebuni şi i-am spune : „tu nu eşti bun de diplomat într-o ţară burgheză, cu toate că eşti un comunist excelent", tot aşa şi un comunist care, în cadrul politicii de concesiuni, ar dori să-şi manifeste comunismul său în clauzele unui contract n-ar fi prea departe de casa de nebuni. Aici trebuie să înţelegi ce este comerţul capitalist, şi, dacă nu înţelegi, înseamnă că nu eşti bun pentru treaba asta. Trebuie sau să nu închei contract de concesiuni, sau să înţelegi că trebuie să facem uz de aceste condiţii capitaliste spre folosul nostru şi că e necesar să lăsăm deplină libertate muncitorilor şi tehnicienilor străini. În acest domeniu nu vom introduce, desigur, nici un fel de îngrădiri.

O îngrădire există abia mai departe, în al treilea alineat din punctul 9 :

„Raportul procentual între muncitorii şi funcţionarii străini şi cei ruşi, atît în ceea ce priveşte numărul total, cît şi în cadrul diverselor categorii, se stabileşte printr-un consens mutual la încheierea fiecărui contract de concesiune în parte".

www.dacoromanica.ro

Noi nu putem, desigur, să ne opunem aducerii de muncitori străini într-o regiune unde nu putem pune la dispoziție muncitori ruși — de pildă în Kamciatka pentru industria forestieră. Sau, dacă într-o industrie cum este, bunăoară, cea minieră, capitaliștii vor să amenajeze întreprinderi în regiuni unde nu există apă potabilă sau produse alimentare, atunci trebuie să-și aducă muncitori, și noi vom permite ca aceștia să reprezinte un procent destul de ridicat. Dimpotrivă, acolo unde există muncitori ruși, vom stipula un anumit procent, pentru a da muncitorilor noștri posibilitatea, pe de o parte, să învețe, iar pe de altă parte să-și îmbunătățească situația, întrucît vrem ca muncitorii noștri să tragă folos de pe urma concesiunilor, în sensul perfecționării întreprinderilor după ultimul cuvînt al tehnicii capitaliste. Toate acestea nu întîmpină obiecții de principii din partea capitaliștilor. Ultimul punct, al 10-lea :

„10. Concesionarului i se poate acorda dreptul ca, de comun acord cu organele guvernamentale ale R.S.F.S.R., să angajeze specialiști cu o înaltă calificare din rîndurile cetățenilor ruși ; condițiile de angajare vor fi stabilite în fiecare caz în parte, de comun acord cu organele puterii centrale".

Se înțelege că în această privință nu-i putem garanta concesionarului deplina libertate de acțiune de care beneficiază în raporturile cu tehnicienii și muncitorii străini. În treburile lor nu ne amestecăm, fiindcă ei sînt subordonați în întregime relațiilor capitaliste. În ce privește specialiștii și tehnicienii noștri, nu promitem o astfel de libertate. Nu putem admite ca cei mai buni specialiști ai noștri să fie folosiți în întreprinderile concesionate. Nu vrem să li se interzică orice acces în asemenea întreprinderi, dar e necesar să existe o supraveghere, exercitată de sus și de jos, asupra modului cum sînt respectate prevederile contractului. O asemenea supraveghere trebuie să exercite muncitorii, membri ai partidului comunist, care vor lucra în întreprinderi, și ea trebuie să urmărească atît respectarea condițiilor prevăzute în contract, cît și pregătirea tehnică-profesională a acestor muncitori și respectarea legilor. Împotriva acestui punct, în cursul tratativelor preliminare purtate cu cîțiva

www.dacoromanica.ro

dintre regii capitalului contemporan, nu s-au ridicat obiecţii de principii.

Acestea sînt toate punctele din contract care au fost aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului. Sper că din ele rezultă limpede ce politică de concesiuni vrem să ducem noi.

Nu încape îndoială că fiecare concesiune va însemna un nou război, de un gen aparte, în sensul unui război economic, — va însemna o strămutare a războiului pe un alt plan. Este necesar să ne adaptăm la această situaţie, dar trebuie să ştim să ne adaptăm potrivit punctului de vedere formulat de congresul partidului. Trebuie să obţinem un răgaz, să acceptăm sacrificiile şi privaţiunile, altfel nu ne vom atinge scopul, iar scopul nostru este doar unul : cît timp ne aflăm în încercuire capitalistă, să ne folosim de lăcomia de profit a capitaliştilor şi de vrăjmăşia dintre trusturi şi să creăm condiţiile necesare republicii socialiste, care nu poate să existe în afara relaţiilor mondiale şi care, în condiţiile actuale, trebuie să-şi lege existenţa ei de relaţiile capitaliste. Se pune întrebarea : care vor fi condiţiile concrete ? În ce priveşte contractele de concesiuni petrolifere, de pildă, aceste condiţii concrete sînt următoarele : 1/4 pînă la 1/3 din exploatările de la Groznîi şi din cele de la Baku. A fost stabilită mărimea cotei-părţi ce ne revine nouă : vom opri pentru noi 30—40% din petrolul extras. Vom stipula obligaţia ca într-un anumit termen producţia să se ridice, bunăoară, la 100 000 000 de puduri, precum şi obligaţia de a se instala o conductă de petrol de la Groznîi şi de la Petrovsk pînă la Moscova. Chestiunea dacă va trebui să plătim ceva în plus va fi prevăzută în fiecare contract în parte. Dar din aceste condiţii trebuie să reiasă limpede care este tipul de contract. Din punctul de vedere al sindicatelor este important ca membrii de partid cu funcţii de conducere să-şi însuşească specificul acestei politici şi să-şi propună ca, aplicînd hotărîrea adoptată de congresul partidului şi ţinînd seama de sarcinile orînduirii socialiste în condiţiile încercuirii capitaliste, să obţină cu orice preţ realizarea unor astfel de concesiuni. Fiecare concesiune va însemna un cîştig, o îmbunătăţire imediată a situaţiei pentru o parte din muncitori şi ţărani. Pentru ţărani, deoarece

www.dacoromanica.ro

fiecare concesiune presupune un oarecare produs suplimentar, pe care noi nu sîntem în stare să-l efectuăm, dar cu ajutorul căruia vom obţine de la ţărani produse prin intermediul schimbului, şi nu luîndu-le sub formă de impozit.

Această operaţie nu este de loc uşoară, iar pentru organele Puterii sovietice ea este chiar foarte grea. Pornind de la această poziţie fundamentală, este necesar să ne fixăm drept sarcină încheierea de contracte de concesiuni, trecînd peste toate prejudecăţile care mai există în această privinţă, peste refuzul unora de a accepta schimbări, de a renunţa la vechi obiceiuri, peste inconvenientul că o parte din muncitori vor avea o situaţie mai bună, iar ceilalţi una mai proastă. S-ar mai putea imagina încă un milion de asemenea inconveniente şi pretenţii, cu care ar putea fi zădărnicită orice îmbunătăţire practică. Tocmai această zădărnicire caută s-o speculeze capitalul străin. Nu cunosc un alt punct pe care să-l fi combătut cu atîta înverşunare reprezentanţii cei mai inteligenţi ai presei albgardiste ruse, care cu prilejul evenimentelor de la Kronstadt s-au dovedit a fi de zece ori mai deştepţi decît Martov şi Cernov. Ei ştiu foarte bine că, dacă, din cauza prejudecăţilor noastre, nu vom reuşi să îmbunătăţim situaţia muncitorilor şi ţăranilor, ne vom crea dificultăţi şi mai mari şi vom compromite definitiv prestigiul Puterii sovietice. Dv. ştiţi că această îmbunătăţire trebuie s-o obţinem cu orice preţ. Nu ne pare rău să dăm capitalistului străin şi 2 000% profit, numai să îmbunătăţim situaţia muncitorilor şi ţăranilor — şi asta trebuie s-o facem cu orice preţ.

www.dacoromanica.ro

2

O REPLICĂ ÎN CURSUL DEZBATERILOR

Am ascultat acum discursurile, extrem de diplomatice, rostite de tovarăşii Şleapnikov şi Reazanov, care, deşi în acest moment protestează cu atîta tărie, protestul lor este atît de diplomatic, încît ei mi se par deosebit de indicaţi pentru tratativele ce le ducem cu concesionarii şi cu statele burgheze. Noi am venit la o adunare în faţa căreia eu prezint un raport despre divergenţele care au avut loc în Comitetul Central şi în Consiliul Comisarilor Poporului. Aceste divergenţe se vor manifesta şi aici, în cadrul dezbaterilor... Urmarea lor a fost o hotărîre adoptată de Congresul al X-lea, în care se spune : „Se aprobă decretul emis de Consiliul Comisarilor Poporului şi se acordă o concesiune la Baku şi Groznîi" : Noi vrem să discutăm aici această problemă şi de aceea v-aş ruga să respingeţi propunerea prezentată de Şleapnikov şi Reazanov şi să lăsaţi ca interesul, ca să nu spun curiozitatea lor, să fie satisfăcut de rezultatele discuţiei care urmează să aibă loc.

www.dacoromanica.ro

3

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA CONCESIUNI

Tovarăşi ! Aici s-a pus, din capul locului, chestiunea dacă divergenţele în privinţa concesiunilor sînt importante, iar unii vorbitori, printre care şi tovarăşul Şleapnikov, au exprimat dezideratul unei informări mai sistematice asupra fiecărui contract. Mă tem că un asemenea deziderat nu poate fi împlinit, şi asta pur şi simplu din motive tehnice. De pildă, în ce priveşte tratatele de pace cu diferite state, după ce se dădeau directive generale, care la început erau elaborate extrem de amănunţit, la noi lucrurile decurgeau în aşa fel că era acceptat în mod tacit un anumit tip de tratat de pace cu ţările burgheze, iar de numeroasele amănunte urma să se ocupe reprezentanţii care primeau misiunea de a semna tratatul. În felul acesta, pentru cei mai mulţi dintre membrii Consiliului Comisarilor Poporului şi ai Comitetului Central, majoritatea acestor amănunte rămîn, probabil, necunoscute. Aşa s-a întîmplat şi în cazul de faţă : ne-am ocupat de o problemă de principiu şi ni s-a părut că există pericolul ivirii unor divergenţe. Iată de ce a trebuit să intervină congresul partidului şi de ce această adunare, la care participă numai membri de partid, a fost convocată în vederea unei informări reciproce. Noi v-am citit ceea ce a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului.

Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului a fost adoptată în pofida propunerii făcute de doi activişti sindicali de seamă [74]. Dar ce altă cale de informare au cei mai mulţi dintre membrii fracţiunii comuniste în afară de adunările

www.dacoromanica.ro

de felul celei de faţă ? Reiese că au fost mai puţine divergenţe decît ne aşteptam. Asta corespunde în cel mai înalt grad dorinţelor noastre. La această adunare nu se întocmeşte nici un proces-verbal, iar problemele care au fost examinate aci nu intenţionăm să le discutăm în presă. Scopul a fost atins.

Informîndu-vă despre hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, vă facem să înţelegeţi cum aducem la îndeplinire o hotărîre adoptată de congresul partidului. Divergenţele care au mai rămas nu întrec pe cele ce se ivesc în munca curentă, în legătură cu diferite probleme, şi sînt rezolvate prin votare obişnuită, astfel că nu devin o piedică pentru activitatea noastră. Înseamnă că nu este doar o supunere formală faţă de majoritate, ci o supunere care ulterior nu frînează activitatea. Mi se pare că aici am reuşit să facem în aşa fel ca să nu se işte nici un fel de divergenţe serioase ; cît despre cele de ordin personal, ele vor fi înlăturate în procesul muncii.

Tov. Reazanov, prin însuşi felul său de a fi, a căutat să aducă în discuţie divergenţele cu „opoziţia muncitorească". El şi-a ales în mod special o formulare menită să irite pe careva, dar încercarea lui a dat greş, şi nici unul dintre vorbitori nu s-a lăsat influenţat.

Un tovarăş a scris, într-un bilet, că noi încheiem aici un al doilea tratat de la Brest. Primul s-a dovedit a fi nimerit, iar în privinţa celui de-al doilea el manifestă îndoieli. În parte, el pare să aibă dreptate, dar acordul de faţă este ceva intermediar, în domeniul economiei, între tratatul de la Brest şi un acord încheiat cu orice ţară burgheză. Noi am şi semnat cîteva acorduri de acest gen, printre care şi un acord comercial cu Anglia. Acordul cu privire la concesiuni va fi ceva intermediar între tratatul de la Brest şi acordurile de felul celui de faţă pe care le încheiem cu ţările burgheze.

După aceea, tovarăşul Reazanov a făcut o observaţie cît se poate de justă, pe care aş vrea s-o subliniez de la bun început. Dînsul a spus că, dacă vrem să acordăm concesiuni, asta s-o facem nu pentru a îmbunătăţi situaţia muncitorilor, ci pentru a dezvolta forţele de producţie. Perfect adevărat ! Noi nu vom renunţa în nici un caz la preocuparea de a

www.dacoromanica.ro

îmbunătăţi situaţia muncitorilor. Am la mine proiectul de contract cu societatea uzinelor suedeze „Rulmentul", întocmit de lucrătorii de la Consiliul economic [75] (c i t e ş t e).

În acest contract nu figurează obligaţii în legătură cu îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor. Ce-i drept, în el se prevede că guvernul rus îşi asumă sarcina de a aproviziona pe muncitori cu tot ce e necesar şi că, în caz de nerespectare a acestei obligaţii, capitaliştii capătă dreptul de a aduce muncitori din străinătate. Că guvernul rus este în stare să respecte tot ce se prevede, în aceste planuri, în legătură cu muncitorii, de asta cred că nu trebuie să ne îndoim nici noi şi nu trebuie să se îndoiască nici cei din Consiliul economic, şi nici suedezii. În orice caz însă, aici tovarăşul Reazanov are perfectă dreptate, fiindcă elementul principal în problema concesiunilor nu-l constituie îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor, ci creşterea forţelor de producţie şi încheierea unei tranzacţii în cadrul căreia noi acceptăm să facem mari sacrificii pentru sporirea cantităţii de produse. Dar în ce constau aceste sacrificii ? Mi s-a spus că eu caut să înfrumuseţez aceste sacrificii sau să le prezint într-o formă mai atenuată. În special tovarăşul Reazanov a încercat să facă spirite în această privinţă. Eu n-am diminuat proporţiile acestor sacrificii, ci am spus că s-ar putea ca noi să fim nevoiţi să dăm capitaliştilor nu numai 100%, dar chiar 1 000% profit. Iată care-i miezul chestiunii !

Dacă — am socotit eu — potrivit calculelor făcute de specialişti, 30—40% din petrol, bunăoară, ne revine nouă şi dacă, din 100 de milioane de puduri de petrol extrase de el, capitalistul va lua 50—60 de milioane de puduri şi, dispunînd de mijloace de transport, le va vinde cu un profit, poate, de 1 000%, sau chiar şi mai mare, situaţia e clară. Şi cînd, împreună cu Krasin, am încercat să lămuresc condiţiile acordului său pe baza discuţiilor preliminare purtate de el cu nişte afacerişti, cu nişte rechini, l-am întrebat : „Ne putem oare imagina un tip de acord în care să prevedem un anumit procent drept profit pentru capitalist, pînă la 80% bunăoară ?" El mi-a răspuns : „Nu e vorba de mărimea profitului, fiindcă tîlharii ăştia scot acum nu 80%, ci 1 000%".

www.dacoromanica.ro

După părerea mea, sacrificiile vor fi extrem de mari. Va trebui, probabil, să facem mari sacrificii dacă vom da în concesiune zăcăminte de minereuri sau masive forestiere sau o materie primă atît de căutată în străinătate cum este, de pildă, minereul de mangan. Acum a devenit sovietică Gruzia. Este vorba de unirea republicilor din Caucaz într-un singur centru economic care să cuprindă Gruzia, Azerbaidjanul şi Armenia. Petrolul este extras în Azerbaidjan şi trebuie să fie transportat prin Batumi, să străbată teritoriul gruzin, aşa că vom avea de-a face cu un centru economic unic.

Potrivit unei ştiri primite aici, guvernul menşevic al Gruziei a acordat mai înainte o concesiune care, în general, este acceptabilă pentru noi. Eu n-am putut, deocamdată, decît să iau legătura cu tovarăşii gruzini şi să mă lămuresc, dintr-o convorbire cu tovarăşul Enukidze, secretar al C.E.C. din Rusia, care este gruzin şi care a fost acolo şi a încheiat un acord — ce-i drept, nu de concesiuni — cu guvernul menşevic al Gruziei, prin care acesta ne pune la dispoziţie fără împotrivire 1/6 din teritoriul Gruziei, iar noi îi garantăm în continuare inviolabilitatea [76].

După încheierea acestui acord, la a cărui semnare a participat şi tovarăşul Enukidze, conducătorii menşevici, deşi li se garantase inviolabilitatea, au preferat să părăsească oraşul Batumi şi să se ducă la Constantinopol, aşa că am avut de cîştigat şi în sens pozitiv şi în sens negativ : am dobîndit un teritoriu — nu pentru Rusia, ci pentru Gruzia Sovietică — oraşul Batumi şi împrejurimile lui, dar am pierdut un însemnat număr de menşevici, care au plecat la Constantinopol.

Se constată că Comitetul revoluţionar din Gruzia înclină să ratifice acordul de concesionare a minelor de cărbuni, care înainte nu erau de loc exploatate, şi să-l considere extrem de important. Doi reprezentanţi ai unor ţări străine se aflau în Gruzia în momentul instaurării Puterii sovietice şi n-au plecat : reprezentantul Italiei şi cel al Germaniei — ceea ce constituie un fapt extrem de important, întrucît e de dorit să dezvoltăm relaţiile cu aceste ţări, între altele, cu ajutorul concesiunilor. Italia a şi încheiat un acord de concesiuni cu Gruzia, iar Germania se află în situaţia că

www.dacoromanica.ro

minele de mangan de la Ciaturi sînt în mare parte proprietatea unor capitaliști germani. Și este vorba ca această proprietate să fie preschimbată în arendare sau în concesiune, adică să li se dea în arendă aceloraşi capitaliști germani nişte mine asupra cărora ei aveau drept de proprietate. Datorită schimbărilor intervenite în situaţia politică, în Caucaz se pot statornici raporturi pe bază de concesiuni. Iar pentru noi este important să deschidem o portiţă după alta. Acordul încheiat cu Anglia a fost un acord între o republică socialistă şi un stat burghez, şi el prevede condiţii oarecum împovărătoare pentru noi.

Noi am dat acestui stat — primul cu care am încheiat un asemenea acord — o parte mult mai mare din fondul de aur decît altora. Dar ulterior s-a văzut că prin acest acord noi ne-am deschis oarecum o portiţă. Şi din acest punct de vedere trebuie să apreciem orice concesiune.

Germania şi Italia sînt nevoite, prin însăşi situaţia lor economică, să caute o alianţă cu Rusia. Alianţa cu Germania deschide Rusiei perspective economice uriaşe, indiferent dacă acolo va ieşi curînd învingătoare revoluţia. Noi putem să ajungem la o înţelegere şi cu guvernul burghez al Germaniei, pentru că tratatul de la Versailles pune Germania într-o situaţie insuportabilă, în timp ce alianţa cu Rusia îi deschide cu totul alte posibilităţi. Italienii, care nu dispun în ţara lor de surse proprii de combustibil, s-au apucat să exploateze zăcăminte de cărbune din Caucaz pe care nimeni pînă la ei nu le exploatase. Nu e de mirare dacă germanii vor rîvni să obţină concesiuni petrolifere, pentru că la ei în ţară nu există de loc combustibil.

Unul dintre tovarăşi a spus aici că concesiunile din Kamciatka nu vor contribui la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor. Această afirmaţie e complet greşită. N-a avut de loc dreptate nici tovarăşul Reazanov atunci cînd, vrînd să facă spirite, a spus că ne păcălim dacă acceptăm propunerile lui Vanderlip. Ce-i drept, noi am comis o greşeală cînd am trimis o telegramă lui Harding. Dar, cum pînă în prezent n-am încheiat nici un acord şi n-am reluat nici un fel de legături cu America, înseamnă că n-am comis o greşeală, ci numai ne-am dat seama că Vanderlip se lăuda cînd spunea că are legături cu guvernul american. Acum e perfect

www.dacoromanica.ro

posibil ca, trimiţînd reprezentanţi de-ai noştri în Canada, de unde trebuie să cumpărăm locomotive, pe această uşă laterală să reuşim a căpăta întrucîtva acces şi la piaţa americană.

În tratativele cu privire la concesiunile din Kamciatka se observă acum o înviorare, şi părerea că aceste concesiuni nu vor duce la o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor este complet eronată. Dacă vor fi contractate concesiuni, se va ajunge, fără îndoială, la o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor, fiindcă noi vom primi o anumită cotă-parte, 2%, mi se pare, şi atîta timp cît la noi nu se găseşte nimic, un asemenea procent reprezintă şi el ceva. Dacă la un milion vom primi o cotă de 20 000 şi o vom folosi pentru schimbul de mărfuri cu ţăranii, vom căpăta o parte din produsele necesare muncitorilor.

Mai departe aş vrea să relev că unele observaţii pe care le-aţi făcut aici arată totuşi că în rîndul activiştilor sindicali există unele divergenţe sau, mai bine zis, unele nedumeriri, care prezintă un anumit pericol şi pe care noi aici, între noi, poate prin angajarea, în continuare, a unor discuţii între membrii de partid, ar trebui să le înlăturăm. De pildă, tovarăşul Marşev a spus că plata trebuie să se facă în bani peşin, iar nu în bonuri. Cît despre amsterdamişti [77], chiar dacă o să ne atace, va trebui ca în această privinţă să ajungem la o înţelegere cu ei.

Am recitit, nu de mult, o broşură scrisă de mine în mai 1918. În ea am dat de un citat, luat din ziarul menşevic „Vpered" [78], în care menşevicul Isuv acuza Puterea sovietică că recurge la concesiuni, că încearcă să ajungă la o înţelegere cu statele burgheze *. Avem de-a face aici cu un vechi procedeu al menşevicilor de a ne face imputări în legătură cu concesiunile. Şi în Europa occidentală numeroase grupuri şi-au precizat deja poziţia lor în această problemă. Comuniştii înţeleg că am făcut o concesie atunci cînd am încheiat tratatul de la Brest, pe care am fost nevoiţi să-l acceptăm din cauză că ţara noastră, în care predomina ţărănimea, ajunsese într-o stare de ruină. Oricine

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 323—324. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

înţelege că fără o mare industrie nu e cu putinţă refacerea ţării.

Comuniştii din Germania înţeleg de ce trebuie să facem concesii, iar scheidemaniştii şi cei din Internaţionala a II-a afirmă că aceste concesii constituie o dovadă a falimentului nostru, şi eu îmi amintesc că anul trecut, în cadrul unei adunări, m-am referit la şovinistul american Spargo *, care s-a specializat în tipărirea a tot felul de cărţi despre bolşevici, scrise în spiritul lui Aleksinski al nostru, şi care, cînd aude de concesiuni, nu mai poate de bucurie. Am arătat, încă de pe atunci, că aceasta este o denaturare completă a adevărului. Ieri capitalul internaţional voia să ne sugrume, iar azi am ajuns să încheiem o serie de acorduri cu el.

Noi facem sacrificii dînd capitaliştilor străini cantităţi imense de materiale din cele mai preţioase, de pe urma cărora ei pot să scoată profituri care întrec cu mult capitalul investit. Iată sacrificiile pe care în mod absolut conştient acceptăm să le facem. Dar totodată trebuie să spunem că noi admitem ca ei să stoarcă orice profit vor, însă în acelaşi timp noi trebuie să tragem neapărat anumite foloase, şi anume să obţinem o sporire a cantităţii de produse şi, în măsura posibilităţilor, o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor noştri, atît a celor din întreprinderile concesionate, cît şi a celorlalţi.

Tovarăşul Şleapnikov a spus aici că ar fi bine să acordăm o concesiune unor muncitori ruşi. Dar e ridicol să spui aşa ceva. În acest caz ar trebui să le asigurăm aprovizionarea cu combustibil etc., ceea ce noi nu sîntem în măsură să facem nici pentru întreprinderile noastre de primă importanţă. Cu combustibilul stăm prost. În general, orice contract de concesiuni cu muncitorii ruşi este în principiu perfect admisibil, dar o asemenea soluţionare a problemei pentru marea noastră industrie nu este serioasă, deoarece noi nu putem să le dăm nimic, în timp ce concesionarii străini pot să aducă din străinătate. Iată prin ce se distinge un acord cu capitaliştii străini. Ei dispun de piaţa mondială, în timp ce noi n-avem o bază economică sigură şi trebuie să treacă cel puţin zece ani ca s-o creăm. Acest lucru

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 25, 42. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

trebuie să fie clar pentru noi. Toţi lucrătorii noştri din acest domeniu au demonstrat că astfel se prezintă situaţia.

Ştim că planul de electrificare este cît se poate de economicos. Noi nu putem să dăm în arendă muncitorilor ruşi marile noastre uzine. În cazul de faţă trebuie să ne bizuim pe mica industrie, s-o dezvoltăm şi, mai întîi de toate, să nu defăimăm măsurile cu privire la impozitul în natură, aşa cum face tovarăşul Reazanov sau autorul broşurii în care stă scris că noi adoptăm legi anarho-sindicaliste.

În ce priveşte dezvoltarea micii industrii, trebuie să facem cîţiva paşi înainte, fiindcă aici putem şi acum să obţinem cîte ceva fără ajutor din partea statului, şi, întrucît noi nu putem să asigurăm cu cele necesare nici întreprinderile noastre de primă importanţă, trebuie să dezvoltăm prin toate mijloacele mica industrie, căci ea ne va da anumite produse de care are nevoie ţăranul.

În legătură cu plata în bani peşin sau în bonuri, ţin să spun următoarele: de asta puteam să ne temem cînd la putere se aflau capitaliştii, dar n-are rost să ne temem acum, cînd toate uzinele şi întreprinderile se află în mîinile noastre şi nici o zecime din ele nu sînt date în arendă capitaliştilor. Repet, n-avem a ne teme de bonuri, deoarece capitaliştii vor fi obligaţi să aducă mărfurile pe care le vom indica noi, şi nu numai peşte sărat, aşa cum s-a spus aici, ci cutare şi cutare articole. Din moment ce luăm în consideraţie norma de producţie a unui muncitor străin, noi ştim că, potrivit normei, el va primi produse mai multe şi mai bune decît muncitorul rus.

Tovarăşul Şleapnikov a spus aici: „Iată că ne-a fost dat să vedem şi concesiunile". Atît tovarăşul Şleapnikov, cît şi mulţi, mulţi alţi practicieni comit asemenea greşeală. Mie mi-a fost dat să aud spunîndu-se: „Aveţi un mod schematic de a judeca concesiunile. Capitalistul i-a înşelat întotdeauna şi pe cei mai experimentaţi dintre juriştii ruşi". Fireşte, îi înşela el, dar asta se întîmpla cînd conducerea de stat se afla în mîinile capitalistului şi el dispunea de toată puterea. Ce era conducerea de stat? Un comitet pentru administrarea afacerilor clasei avute, ale clasei cîrmuitoare — iată ce era conducerea de stat. Un comitet pentru administrarea afacerilor moşierilor şi capitaliştilor — iată

www.dacoromanica.ro

ce era guvernul capitalist. Dar dacă noi, care deţinem în mîinile noastre majoritatea fabricilor, uzinelor şi căilor ferate şi avem în frunte partidul — celule comuniste la bază şi comunişti în conducere —, dacă noi nu ne vom apăra drepturile noastre, atunci va trebui să sfîrşim prin a ne sinucide. Asta înseamnă panică !

Dar eu cred că, oricît de nepricepuţi am fi noi, tot n-o să ne lăsăm păcăliţi, şi dacă pînă în prezent am încheiat cîteva acorduri — în cursul pregătirii cărora guvernele Franţei şi Angliei au recurs la serviciile unor diplomaţi burghezi de primul rang —, dacă cu toate acestea noi n-am fost încă nici o dată traşi pe sfoară, atunci de ce să cădem în panică, de ce să credem că o să ne înşele cu bonurile ? Să ne amintim de tratatul de la Brest. Prin ce era apăsător tratatul de la Brest ? În ce consta greutatea apărării ? Cînd eram întrebat dacă sper că vom reuşi să-i păcălim pe germani, în calitatea mea de persoană oficială eram dator să răspund că nu sper. Dar acum tratatul de la Brest este de domeniul istoriei.

Nu ştiu dacă a apărut broşura pe care a pregătit-o tov. Kamenev (în ea se vorbeşte despre Ludendorf), dar ştiu că tocmai Ludendorf este acela care a scris o excelentă carte de amintiri, în cuprinsul căreia 10 pagini sînt consacrate tratativelor de la Brest. Cînd am citit, împreună cu Kamenev, acest capitol, ne-am spus : iată cea mai bună justificare a tratatului de la Brest. Se povesteşte acolo cum în timpul tratativelor de la Brest ei au fost presaţi de Troţki şi de alţii, cum au fost duşi de nas ş.a.m.d. Chiar atunci am considerat că e necesar ca aceste pagini să fie traduse şi tipărite, cu o mică prefaţă scrisă de tovarăşul Kamenev, şi dacă treaba asta nu s-a făcut pînă acum, înseamnă că avem de-a face cu un exemplu de neputinţă a Puterii sovietice. Să mai luăm încă un fapt analog. Se ştie că tovarăşul Ioffe, ambasadorul nostru pe lîngă guvernul german, a fost expulzat din Germania în ajunul revoluţiei germane. Aşa că nu trebuie să spuneţi cu anticipaţie cine pe cine păcăleşte. Nu putem să spunem precis cîte zile vor despărţi încheierea primului contract de concesiune de prima mare revoluţie europeană. De aceea eu afirm că, în ce priveşte

www.dacoromanica.ro

contractele, tovarăşii n-au de loc dreptate. Ele nu constituie cîtuşi de puţin un pericol pentru noi.

Într-un contract se va menţiona ce mărfuri vor trebui ei să furnizeze şi la ce preţ. Noi putem să recurgem la tot felul de bonuri şi cartele pentru obţinerea de mărfuri. Dacă ei nu vor respecta contractul, avem posibilitatea să-l anulăm imediat. Contractul este o tranzacţie civilă. În chestiunea modului cum trebuie să se facă arbitrajul şi cine să rezolve litigiul, eu încă nu sînt lămurit, însă chiar acum am să mă uit în proiectul iniţial de contract cu societatea suedeză. Aici se spune : divergenţele se rezolvă...

Aici au fost puşi în mişcare academicienii, care şi ei caută să-i pună în mişcare pe jurişti. Îmi amintesc de cele spuse de Bebel, că juriştii sînt oamenii cei mai reacţionari şi că toţi laolaltă sînt nişte burghezi. Desigur că în cazul de faţă putem să facem unele îndreptări, însă nu avem de ce să ne temem. Dacă aceasta e condiţia pe care ne-o pun concesionarii, putem s-o acceptăm. De vreme ce în contract se prevede precis că trebuie să existe cutare mărfuri şi că cele luate pe cartelă se plătesc în cutare fel, putem să acceptăm acest lucru, şi republica socialistă n-are de ce să se teamă de bonuri sau de cartele. După aceea s-a mai spus că punctul 9 nu este bun, deoarece facem abstracţie de Consiliul internaţional al sindicatelor [79]. Lozovski a încercat să ne sperie afirmînd că amsterdamiştii vor căuta să lovească în noi, dar ei în orice caz şi în orice ocazie vor fi gata să lovească în noi, şi pînă la urmă, aşa cum s-a întîmplat întotdeauna, ei vor fi cei învinşi.

Vă amintiţi cum menşevicii căutau să lovească în noi ori de cîte ori făceam cele mai mici concesii capitaliştilor. Cînd voiam să răsturnăm capitalismul, ei spuneau că o să-l răsturnăm doar pentru cîteva zile, iar după ce au trecut cîţiva ani de la răsturnarea lui, ei ne întind o nouă cursă. Ei încearcă să-şi atragă adversarul într-un loc unde el ar fi cu siguranţă învins.

La început ei spuneau despre noi că sîntem nişte utopişti, iar acum ne propun să sărim cu capul în jos de la etajul 5. Ştim că la noi sînt multe mici gospodării. Micii proprietari — iată cine sînt adversarii noştri. Stihia micii proprie-

www.dacoromanica.ro

tăţi este cel mai periculos duşman al nostru. Comisionarii şi arendaşii sînt un duşman mai mic. Birocraţia şi denaturările birocratice sînt şi ele duşmanul nostru.

În legătură cu punctul despre care a vorbit tovarăşul Lozovski, am să vă spun următoarele : ascultaţi cu atenţie. Aici se spune aşa : „Sindicatele nu au dreptul să ceară să li se aplice acestor muncitori tarifele de salarizare şi regulile de angajare existente în Rusia". Aici e vorba de sindicatul din Rusia, iar mie mi se vorbeşte despre cel internaţional. Desigur că, atunci cînd văd ce condiţii există în Rusia, capitaliştii spun că astea sînt nişte condiţii comuniste, absurde, şi că sindicatele ruse n-au dreptul să le ceară aplicarea condiţiilor de angajare existente în Rusia, în care s-a „strecurat" ceva nefiresc, dar ei au tot dreptul să aplice acordurile sindicale internaţionale. Şi asta-i de ajuns. Aici nu se vorbeşte nicăieri despre greve, nu se arată că ele sînt interzise. În cazul de faţă trebuia să ştii să nu spui totul înainte de vreme.

În ce priveşte îmbunătăţirea situaţiei muncitorului rus, aici ne-am pomenit cu atacurile tovarăşilor Marşev şi Tartakovski, care ne-au spus că n-o s-o scoatem la capăt cu muncitorii şi n-o să-i putem sili să lucreze, pentru că, dacă o cincime din ei o să primească mijloacele necesare, restul de patru cincimi n-o să vrea să lucreze în condiţii mai proaste. Dar avem noi de-a face cu nişte muncitori atît de stupizi, de inculţi şi de nedisciplinaţi ? Dacă ar fi aşa, atunci ar trebui să cădem în panică şi să sfîrşim prin a ne sinucide. Dacă o sută de muncitori nu mănîncă pe săturate şi noi o să le spunem că putem să hrănim cum trebuie doar 20, şi nu mai mulţi, înseamnă că ei o să refuze ? Dar pînă acum nu s-a mai întîmplat aşa ceva. Cu chiu, cu vai, noi am hrănit muncitorii din anumite ramuri ale industriei, dar nu pe toţi, şi totuşi din aceste întreprinderi n-au plecat toţi muncitorii, în timp ce din celelalte au plecat cu toţii. A ajuns muncitorul rus să fie pînă-ntr-atît de alterat de greşelile Puterii sovietice, încît să nu-şi poată da seama că e mai bine să fie hrăniţi măcar 20 decît să flămînzească întreaga sută ? Aici sînt multe lucruri despre care n-ar trebui să se vorbească înainte de vreme. De ce nu s-ar putea aranja

www.dacoromanica.ro

în aşa fel lucrurile ca muncitorii să lucreze pe rînd la capitalişti ? Ei ar lucra şase luni de zile, ar primi haine de lucru şi apoi ar ceda locul altora, ca să se hrănească şi ei. Desigur că în cazul de faţă trebuie să combatem unele prejudecăţi.

Cînd vin la noi concesionari, trebuie să temperăm sindicatele noastre, pentru ca ele să nu ceară prea mult. Ştiţi că, de obicei, în contracte se prevăd termene scurte. În Europa nu se încheie contracte pe termen lung. Termenul obişnuit este de şase luni. În felul acesta muncitorii pot să se hrănească mai bine, să primească încălţăminte şi îmbrăcăminte şi apoi să plece, lăsînd locul altora.

Este oare absolut imposibil să organizăm în aşa fel lucrurile încît muncitorii să lucreze jumătate de an, să primească încălţăminte şi îmbrăcăminte americană, iar apoi să cedeze locul altora ? Desigur, o să fie greu. Asta presupune mai mult spirit de organizare şi disciplină decît există la noi, dar nu este ceva imposibil. Dacă în aceşti trei ani de foamete îngrozitoare am reuşit, în ciuda ofensivei dezlănţuite de capitalul străin, să-i ţinem pe muncitori alături de noi, să nu fim în stare să-i ţinem şi acum ? Îmi dau perfect de bine seama ce greutăţi vom avea de întîmpinat. De aceea spun că concesiunile nu înseamnă instaurarea păcii între clase. Ele sînt o continuare a războiului între clase.

Dacă înainte războiul consta în aceea că eu, capitalistul, am să te învinge pe tine prin foamete şi tu n-ai să primeşti nimic, acum spun că vreau să dau muncitorilor cîte o pereche de încălţăminte, însă le cer să lucreze cîte o jumătate de an. Noi însă vom duce luptă aprigă pentru ca toţi muncitorii să primească încălţăminte. La grevă nu renunţăm, şi toate astea vor rămîne în mîna noastră, dacă vom fi destul de inteligenţi şi ne vom strădui acum să scoatem în evidenţă ceea ce i-ar putea atrage încoace pe capitalişti.

Aici s-a spus că aşa ceva e prea riscant, că el, capitalistul, are să vină şi are să ne înşele, însă eu afirm că n-avem de ce să ne temem şi că pentru ridicarea productivităţii e de dorit ca el să vină, fiindcă are un spate al frontului foarte bine organizat, are uzine perfect utilate, unde putem să comandăm piesele necesare, iar nu să le cumpărăm de pe piaţa liberă, fiindcă pe piaţa liberă nu găseşti decît vechituri. La uzinele de prim rang se primesc comenzi pentru

www.dacoromanica.ro

cîţiva ani înainte. Chiar dacă o să plătim în aur, tot n-o să primim nimic, iar un membru al sindicatului patronal ar primi totul. Şi nu ne pare rău să-i plătim ceva mai mult, numai să obţinem o îmbunătăţire măcar pentru o mică parte din muncitori şi ţărani, pentru că orice produs în plus va putea să fie dat ţăranilor în schimbul cerealelor şi să contribuie astfel la crearea unor raporturi trainice între clasa muncitoare şi ţărănime.

Închei, aşadar, prin rugămintea ca activiştii sindicali să renunţe la problemele de principiu, la polemici. Toate astea sînt discuţii fără rost şi toate aduc a scolastică. Trebuie să ne descotorosim de scolastică. Toată atenţia trebuie îndreptată spre clauzele practice din contractele de concesiuni, de pe urma cărora, dacă n-o să fim nişte prostănaci, vom putea să tragem foloase. Activiştii sindicali şi cadrele de partid trebuie să dea dovadă de inventivitate şi de cunoaştere practică a condiţiilor stipulate, lucru despre care nu putem să vorbim şi n-o să vorbim în ziarele noastre — fiindcă tot ce se scrie în ele e urmărit de capitalişti —, aşa cum pe vremea tratativelor de la Brest n-am vorbit despre însărcinările ce i se dădeau tovarăşului Ioffe. De fapt, noi vom acorda atenţie măsurilor practice de pe urma cărora putem să tragem un folos pentru îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi ţăranilor. Orice asemenea îmbunătăţire prezintă o importanţă imensă pentru noi. Iată obiectivul spre care trebuie să-şi îndrepte atenţia activiştii sindicali. E necesar să nu mai existe nici un fel de fricţiuni sau de prejudecăţi. E vorba de o treabă grea. În momentul de faţă, nimeni nu vrea încă să încheie cu noi contracte de concesiuni. Toţi cred că o să punem condiţii inacceptabile.

De aceea trebuie să depunem toate eforturile pentru a încheia cîteva contracte de acest gen. Se înţelege că vom face o serie de greşeli. E vorba de ceva nou. Pînă în prezent nici o republică socialistă n-a încheiat vreun contract de concesiune cu capitaliştii. Avem însă nevoie de ajutorul activiştilor sindicali. Aici e un cîmp larg pentru interpretări şi presiuni, inclusiv grevele, care rămîn în mîinile noastre.

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU NIŞTE CERERI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. [80]

Se însărcinează Comisia de stat a planificării să reexamineze cererile pentru 38,9 milioane de ruble aur, cît şi celelalte cereri privind comerţul exterior — în ipoteza că vom avea cea mai slabă recoltă şi cele mai proaste condiţii de aprovizionare cu combustibil — din punctul de vedere al cumpărăturilor ce urmează să fie făcute în străinătate în anii 1921—1922 numai pentru procurarea cantităţilor minimum necesare de alimente şi combustibil.

Scris la 12 aprilie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TOVARĂŞII COMUNIŞTI DIN AZERBAIDJAN, GRUZIA, ARMENIA, DAGHESTAN ŞI REPUBLICA MUNTENILOR DIN CAUCAZ

Adresez un călduros salut republicilor sovietice din Caucaz şi îmi permit să-mi exprim speranţa că strînsa lor alianţă va crea un model de pace naţională, cum nu s-a văzut în timpul burgheziei şi cum nu poate să existe într-un regim burghez.

Dar, oricîtă importanţă ar avea pacea naţională între muncitorii şi ţăranii de diferite naţionalităţi din Caucaz, o importanţă incomparabil mai mare prezintă menţinerea şi dezvoltarea Puterii sovietice, ca etapă de trecere spre socialism. Este o sarcină grea, dar pe deplin realizabilă. Pentru rezolvarea ei cu succes este cît se poate de important ca comuniştii din Transcaucazia să înţeleagă *ce este specific* în situaţia lor, a republicilor lor, ce o deosebeşte de situaţia şi condiţiile existente în R.S.F.S.R., să-şi dea seama că nu trebuie să copieze tactica noastră, ci s-o modifice cu chibzuinţă, potrivit cu diversitatea condiţiilor concrete existente.

Republica sovietică din Rusia n-a primit sprijin politic şi militar de nicăieri. Dimpotrivă, a luptat ani de-a rîndul împotriva invaziilor militare ale Antantei şi împotriva blocadei instituite de ea.

Republicile sovietice din Caucaz s-au bucurat de un sprijin politic şi, într-o mică măsură, şi de sprijin militar din partea R.S.F.S.R. Aceasta este o deosebire esenţială.

În al doilea rînd : din partea Antantei n-avem a ne teme, în momentul de faţă, de o invazie sau de un sprijin militar acordat albgardiştilor gruzini, azerbaidjani, armeni, daghestani şi munteni. Antanta „şi-a fript degetele“ în

www.dacoromanica.ro

Rusia, şi asta o s-o determine, probabil, ca un timp oarecare să fie mai prudentă.

În al treilea rînd : republicile din Caucaz sînt ţări cu un caracter ţărănesc şi mai pronunţat decît Rusia.

În al patrulea rînd : din punct de vedere economic, Rusia a fost şi rămîne, într-o măsură considerabilă, izolată de ţările capitaliste înaintate ; Caucazul poate să stabilească mai repede şi mai uşor o „convieţuire" şi un schimb de mărfuri cu Occidentul capitalist.

N-am enumerat aici toate deosebirile. Dar şi cele arătate sînt suficiente pentru a face să se înţeleagă că e necesară o altă tactică.

Mai multă îngăduinţă, mai multă prudenţă şi concesivitate faţă de mica burghezie, faţă de intelectuali şi, mai ales, faţă de ţărănime. Căutaţi să folosiţi pe toate căile, cu cît mai multă energie şi rapiditate, relaţiile economice cu Occidentul capitalist printr-o politică de concesiuni şi printr-un schimb de mărfuri cu el. Petrol, mangan, cărbune (minele din Tkvarceli), cupru — iată o enumerare, care nici pe departe nu e completă, a uriaşelor bogăţii ale subsolului vostru. Există toate posibilităţile pentru o largă desfăşurare a politicii de concesiuni şi a schimbului de mărfuri cu străinătatea.

Trebuie să practicaţi asemenea politică pe scară întinsă, cu fermitate, pricepere şi prudenţă, şi s-o folosiţi sub toate formele pentru a îmbunătăţi situaţia muncitorilor şi ţăranilor şi a atrage pe intelectuali la opera de construcţie a economiei. Este bine ca, folosind schimbul de mărfuri cu Italia, America şi alte ţări, să vă străduiţi din răsputeri să dezvoltaţi forţele de producţie ale acestui ţinut bogat — cărbunele alb, irigaţiile. Folosirea irigaţiilor este deosebit de importantă pentru ridicarea cu orice preţ a agriculturii şi a creşterii vitelor.

O trecere mai înceată, mai prudentă şi mai sistematică la socialism — iată ce este posibil şi necesar pentru republicile din Caucaz, spre deosebire de R.S.F.S.R. Acest lucru trebuie să-l înţelegeţi şi această tactică trebuie să ştiţi s-o aplicaţi, spre deosebire de aceea pe care o urmăm noi.

Noi ne-am străduit să facem prima breşă în capitalismul mondial. Breşa a fost făcută. Am reuşit să ne apărăm cu

www.dacoromanica.ro

succes într-un război greu, înverşunat, supraomenesc, chinuitor şi crîncen împotriva albilor, socialiştilor-revoluţionari şi menşevicilor, care erau sprijiniţi de întreaga Antantă prin blocada instituită de ea, prin ajutorul ei militar.

Dv., tovarăşi comunişti din Caucaz, n-aveţi nevoie să faceţi o breşă. Dv. trebuie să ştiţi să creaţi ceva nou, procedînd cu mai multă prudenţă şi mai sistematic, profitînd de situaţia internaţională din 1921, care vă este favorabilă. În acest an, nici Europa şi nici întreaga lume nu mai sînt ceea ce erau în 1917 şi 1918.

Nu copiaţi tactica noastră, ci analizaţi dv. înşivă cauzele originalităţii ei, condiţiile şi rezultatele ei, şi căutaţi să aplicaţi acolo, la dv., nu litera, ci spiritul, sensul, învăţămintele experienţei anilor 1917—1921. Căutaţi să vă creaţi, de la bun început, un sprijin economic prin schimbul de mărfuri cu ţările capitaliste şi nu vă zgîrciţi : lăsaţi-le să obţină zeci de milioane de puduri de minereuri din cele mai preţioase.

Trebuie să căutaţi numaidecît să obţineţi o îmbunătăţire a situaţiei ţăranilor şi să începeţi mari lucrări de electrificare şi de irigaţie. Irigaţiile sînt mai necesare ca orice şi ele vor schimba cel mai mult înfăţişarea ţinutului dv., îl vor face să renască, vor înmormînta trecutul şi vor consolida trecerea la socialism.

Vă rog să mă iertaţi pentru forma neglijentă a acestei scrisori, pe care am fost nevoit s-o scriu în grabă, ca s-o pot trimite prin tov. Measnikov. Încă o dată adresez cele mai calde salutări şi urări de bine muncitorilor şi ţăranilor din Republicile sovietice din Caucaz.

N. Lenin

Moscova, 14 aprilie 1921

„Pravda Gruzii" nr. 55 din 8 mai 1921

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

CĂTRE CONFERINŢA ORĂŞENEASCĂ A MUNCITORILOR FĂRĂ PARTID DIN PETROGRAD [81]

Tovarăşi ! Regret foarte mult că n-am putut să dau urmare invitaţiei dv. şi să viu la Petrograd. Salut din toată inima conferinţa dv., a muncitorilor fără partid, şi fac cele mai bune urări lucrărilor ei. Tocmai acum, cînd burghezia din întreaga lume desfăşoară o nemaipomenită campanie de minciuni împotriva Rusiei Sovietice şi caută, în felul acesta, să torpileze acordurile noastre comerciale cu străinătatea, tocmai acum sprijinul maselor fără partid, colaborarea cu aceste mase prezintă o importanţă deosebită. După evenimentele de la Kronstadt, muncitorii şi ţăranii au început să înţeleagă mai bine decît înainte că, în Rusia, orice deplasare a puterii este în folosul albgardiştilor ; nu degeaba Miliukov şi toţi conducătorii inteligenţi ai burgheziei au salutat lozinca lansată la Kronstadt : „Soviete fără bolşevici !"

Încă o dată adresez salutul meu conferinţei dv., a celor fără partid, şi îi urez tot succesul în lucrările ei. Îndeosebi vă rog să aveţi în vedere necesitatea de a desemna imediat, pentru munca în domeniul construcţiei economice, cît mai mulţi muncitori şi ţărani fără partid şi de a-i promova în mod constant. La Petrograd a luat fiinţă un centru economic regional. Este nevoie ca toţi să dea dovadă de mai multă

www.dacoromanica.ro

rîvnă în activitatea lor. Cadrele locale capătă mai multe drepturi, mai multe posibilităţi de iniţiativă. Cei fără partid trebuie să se apuce de treabă şi să ne dea mereu, din rîndurile lor, din ce în ce mai mulţi oameni.

Cu salutări.

Lenin

Scris la 14 aprilie 1921

Publicat în 1921, în „Krasnaia Gazeta" nr. 88

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII ÎN LEGĂTURĂ CU „ALGEMBA“ [82]

Se va institui o comisie din care vor face parte :

2 reprezentanţi ai Comisiei de Stat a Planificării	2 lucrători din industria petrolului sau din aceea a combustibilului
2 reprezentanţi ai Direcţiei petrolului	2 lucrători din transporturi

pentru 2 săptămîni, cu sarcina de a stabili :

1) ce parte din lucrările de la calea ferată Algemba a fost executată ;
2) acelaşi lucru la conducta de petrol ;
3) în special asigurarea imediată cu şine şi ţevi — şi perspectivele unei asigurări depline ;
4) posibilitatea de a aproviziona exploatările de pe Emba cu apă potabilă şi celelalte condiţii menite să asigure lucrările ce se fac acolo ;
5) preţul relativ al transportului petrolului la centru prin Rakuşi-Astrahan pe apă şi prin Saratov pe calea ferată şi prin conductă ;
6) termenul posibil şi probabil de dare în exploatare a căii ferate (Algemba) şi a conductei de petrol ;

www.dacoromanica.ro

7) posibilitatea, probabilitatea de achiziţionare şi livrare a unor noi vase maritime şi fluviale pentru transportul petrolului de la Emba prin Rakuşi-Astrahan, precum şi costul lor ;

8) de clarificat şi celelalte laturi ale problemei.

Scris la 15 aprilie 1921

Publicat pentru prima oară în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

Российская Социалистическая Федеративная Советская Республика

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Н. ЛЕНИН

О ПРОДОВОЛЬСТВЕННОМ НАЛОГЕ

(Значение новой политики и ее условия)

(Статья т. Ленина будет помещена в № 1 журнала Главполитпросвета „КРАСНАЯ НОВЬ", находящегося в наборе. Редакция издает ее предварительно в виде отдельной брошюры)

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО

1921

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Despre impozitul în natură (Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei)". — 1921.

Micşorat

www.dacoromanica.ro

DESPRE IMPOZITUL ÎN NATURĂ

(ÎNSEMNĂTATEA NOII POLITICI ŞI CONDIŢIILE EI)[89]

ÎN LOC DE INTRODUCERE

Problema impozitului în natură stîrneşte, în momentul de faţă, un interes cu totul deosebit şi dă naştere la numeroase discuţii şi controverse. Şi e cît se poate de firesc să fie aşa, fiindcă în condiţiile actuale aceasta este într-adevăr una din problemele politice principale.

Aceste discuţii au un caracter cam dezordonat. De acest păcat, din motive lesne de înţeles, suferim cu toţii. Cu atît mai utilă va fi deci încercarea de a aborda această problemă nu sub aspectul ei de „actualitate arzătoare", ci sub cel principial, general. Cu alte cuvinte, să aruncăm o privire asupra fondului principal, general al tabloului pe care schiţăm acum anumite măsuri practice legate de politica momentului de faţă.

În vederea unei asemenea încercări, îmi voi permite să citez un lung extras din broşura mea „Principala sarcină a zilelor noastre. — Despre «stîngismul» copilăros şi despre spiritul mic-burghez" *. Această broşură a fost editată de Sovietul de deputaţi din Petrograd în 1918 şi cuprinde, în primul rînd, un articol de ziar din 11 martie 1918 cu privire la pacea de la Brest, iar în al doilea rînd o polemică cu grupul de atunci al comuniştilor de stînga, datată 5 mai 1918. De polemică n-avem nevoie acum, aşa că o las la o parte. Reproduc numai consideraţiile asupra „capitalismului de stat" şi asupra elementelor de bază ale eco-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 297—331. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

nomiei noastre actuale, care este o economie de trecere de la capitalism la socialism.

Iată ce-am scris atunci :

DESPRE ECONOMIA ACTUALĂ A RUSIEI

(DIN BROŞURA APĂRUTĂ ÎN 1918)

„...Capitalismul de stat ar însemna un pas înainte faţă de actuala stare de lucruri din Republica noastră sovietică. Dacă peste vreo jumătate de an am avea capitalism de stat, asta ar însemna un succes enorm şi ar fi cea mai sigură garanţie că într-un an la noi socialismul se va consolida definitiv şi va deveni de neînvins.

Îmi închipui ce nobilă indignare vor provoca unora asemenea cuvinte... Cum ? În Republica sovietică socialistă trecerea la *capitalismul* de stat ar însemna un pas înainte ?... Nu este asta o trădare a socialismului ?

Tocmai de acest punct trebuie să ne ocupăm mai îndeaproape.

În primul rînd, trebuie să lămurim în ce anume constă acea *trecere* de la capitalism la socialism care ne dă dreptul şi temeiul să ne numim republică socialistă a Sovietelor.

În al doilea rînd, trebuie să dezvăluim greşeala acelora care nu văd în condiţiile economice mic-burgheze şi în stihia mic-burgheză *principalul* duşman al socialismului la noi.

În al treilea rînd, trebuie să înţelegem bine de tot ce este Statul *sovietic*, să ne dăm bine seama de deosebirea care există din punct de vedere economic între acest stat şi statul burghez.

Să examinăm toate aceste trei aspecte.

N-a existat încă, pe cît se pare, nici un om care, punîndu-şi problema economiei Rusiei, să conteste caracterul tranzitoriu al acestei economii. Nici un comunist, pe cît se pare, n-a contestat totodată că prin expresia «Republică Sovietică Socialistă» trebuie înţeles că Puterea sovietică e hotărîtă să înfăptuiască trecerea la socialism, şi nicidecum că noile rînduieli economice sînt considerate drept socialiste.

Dar ce înseamnă cuvîntul trecere ? Nu înseamnă el, aplicat la economie, că în actuala orînduire există elemente, părticele, bucăţele atît de capitalism, cît şi de socialism ?

www.dacoromanica.ro

Oricine va recunoaşte că da. Dar nu oricine, recunoscînd acest lucru, încearcă să-şi dea seama care anume elemente din diferitele formaţiuni social-economice există în momentul de faţă în Rusia. Or, tocmai aici e miezul problemei.

Să enumerăm aceste elemente :

1) economia ţărănească patriarhală, care în mare măsură este o economie naturală ;

2) mica producţie de mărfuri (ea cuprinde majoritatea ţăranilor care vînd grîne) ;

3) capitalismul privat ;

4) capitalismul de stat ;

5) socialismul.

Rusia e atît de mare şi de variată, că în ea se împletesc toate aceste diverse tipuri de formaţiuni social-economice. Tocmai în această împletire constă specificul situaţiei.

Se pune întrebarea : dar care elemente totuşi precumpănesc ? Este limpede că într-o ţară de mici ţărani precumpăneşte, şi nu poate să nu precumpănească, stihia micburgheză ; majoritatea, enorma majoritate a agricultorilor sînt mici producători de mărfuri. Pojghiţa de capitalism de stat (monopolul cerealelor, antreprenorii şi comercianţii care se află sub control, cooperatorii burghezi) este ruptă la noi ba ici, ba colo de *speculanţi*, şi principalul obiect de speculă îl formează *cerealele*.

Lupta principală se desfăşoară tocmai în acest domeniu. Între cine şi cine se dă această luptă, dacă e să ne exprimăm în termenii categoriilor economice de felul «capitalismului de stat» ? Între elementul al 4-lea şi al 5-lea din enumerarea pe care am făcut-o mai sus ? Desigur că nu. Aici nu luptă capitalismul de stat împotriva socialismului, ci mica burghezie plus capitalismul privat luptă împreună, cot la cot, atît împotriva capitalismului de stat, cît şi împotriva socialismului. Mica burghezie se împotriveşte *oricărui* amestec, *oricărei* evidenţe şi *oricărui* control de stat atît pe linia capitalismului de stat, cît şi pe linia socialismului de stat. Acesta e un fapt real, absolut indiscutabil, şi în neînţelegerea lui îşi au rădăcina o serie întreagă de greşeli economice. Speculantul, borfaşul comerţului, cel ce subminează monopolul — iată care e principalul nostru duşman «dinăuntru», duşmanul măsurilor economice luate

www.dacoromanica.ro

de Puterea sovietică. Dacă acum 125 de ani mai putea fi scuzată tendinţa micilor burghezi francezi, a celor mai înfocaţi şi mai sinceri revoluţionari de a învinge pe speculant prin executarea unui mic număr de «aleşi» şi prin declamaţii tunătoare, apoi acum atitudinea pur franţuzească pe care o adoptă faţă de această problemă unii socialiştirevoluţionari de stînga provoacă fiecărui revoluţionar conştient numai dezgust şi scîrbă. Noi ştim foarte bine că baza economică a speculei o constituie pătura de mici proprietari, care în Rusia este extrem de largă, şi capitalismul privat, care are în fiecare mic-burghez un agent al său. Noi ştim că această hidră mic-burgheză, cu milioanele ei de tentacule, cuprinde cînd ici, cînd colo unele straturi de muncitori, că în locul monopolului de stat specula este aceea care pătrunde în toţi porii vieţii noastre social-economice.

Cine nu vede acest fenomen dovedeşte, tocmai prin orbirea sa, că este prizonierul unor prejudecăţi mic-burgheze...

Micul burghez are o rezervă de bănişori, cîteva miişoare pe care le-a strîns, în timpul războiului, prin mijloace «permise» şi, mai ales, nepermise. Acesta este tipul economic care este caracteristic ca bază a speculei şi a capitalismului privat. Banii sînt un titlu care dă dreptul la obţinerea de bunuri sociale, iar pătura de mici proprietari, care numără multe milioane, ţinînd strîns acest titlu, îl ascunde de «stat», fiindcă ea nu crede în nici un fel de socialism sau comunism şi «aşteaptă să treacă» furtuna proletară. Ori supunem evidenţei şi controlului nostru pe acest mic-burghez (şi noi putem să facem acest lucru, dacă organizăm sărăcimea, adică majoritatea populaţiei sau a semiproletarilor, în jurul avangărzii proletare conştiente), ori el va răsturna în mod sigur şi inevitabil puterea noastră muncitorească, aşa cum au doborît revoluţia Napoleonii şi Cavaignacii, care au apărut tocmai pe acest teren al micii proprietăţi. Aşa se pune chestiunea. Numai aşa se pune chestiunea...

Micul burghez, care-şi păstrează cele cîteva miişoare, e duşmanul capitalismului de stat; el doreşte ca aceste miişoare să le realizeze neapărat în folosul său şi împotriva populaţiei sărace, împotriva oricărui control general de

www.dacoromanica.ro

stat ; dar suma acestor miişoare constituie o bază de multe miliarde de ruble pentru speculă, care subminează construcţia noastră socialistă. Să presupunem că un anumit număr de muncitori produc în cîteva zile o sumă de valori exprimată prin cifra 1 000. Să presupunem, totodată, că 200 din această sumă se pierd, la noi, datorită speculei mărunte, datorită diferitelor sustrageri şi diferitelor forme de eludare a decretelor şi dispoziţiilor sovietice de către micii proprietari. Orice muncitor conştient va spune : dacă aş putea să dau 300 din o mie pentru a se introduce mai multă ordine şi a se realiza o mai bună organizare, aş da bucuros 300 în loc de 200, pentru că sub Puterea sovietică va fi foarte uşor să se reducă pe urmă acest «tribut», să zicem, la o sută sau la cincizeci, o dată ce ordinea şi organizarea vor fi puse la punct, o dată ce zădărnicirea oricărui monopol de stat de către micii proprietari va fi definitiv înfrîntă.

Prin acest simplu exemplu cifric — pe care în mod intenţionat l-am simplificat la maximum, pentru a face ca expunerea să fie mai populară — se lămureşte corelaţia, din situaţia de astăzi, dintre capitalismul de stat şi socialism. Puterea de stat se află în mîinile muncitorilor ; ei au deplina posibilitate juridică de «a lua» toată mia, adică de a nu da nici un ban care să nu aibă o destinaţie socialistă. Această posibilitate juridică, care se sprijină pe trecerea de fapt a puterii în mîna muncitorilor, constituie un element al socialismului. Dar stihia micului proprietar şi a capitalului privat subminează pe multe căi situaţia de drept, deschide drum speculei şi împiedică aplicarea decretelor sovietice. Capitalismul de stat ar însemna un gigantic pas înainte, *chiar dacă* (şi intenţionat am luat un asemenea exemplu cifric, ca să demonstreze acest lucru în mod izbitor) ar trebui să plătim *mai mult* decît acum, fiindcă merită să plăteşti «pentru învăţătură», fiindcă aşa ceva e spre folosul muncitorilor, fiindcă o victorie asupra dezordinii, ruinei şi dezorganizării e mai importantă decît orice, fiindcă o continuare a anarhiei micului proprietar constituie cel mai mare, cel mai cumplit pericol, care (dacă nu-i vom pune capăt) ne va distruge *fără doar şi poate*, în timp ce plata unui tribut mai mare către capitalismul de stat nu

www.dacoromanica.ro

numai că nu ne va distruge, dar ne va duce pe calea cea mai sigură spre socialism. Clasa muncitoare, care a învăţat cum să apere ordinea de stat împotriva anarhiei micii proprietăţi, care a învăţat cum să organizeze pe scara întregului stat o mare producţie bazată pe capitalismul de stat, va avea atunci — iertaţi-mi expresia — toate atuurile în mînă şi consolidarea socialismului va fi asigurată.

Capitalismul de stat este, *din punct de vedere economic*, incomparabil superior economiei noastre actuale ; aceasta în primul rînd.

Iar în al doilea rînd, el nu prezintă nici un pericol pentru Puterea sovietică, fiindcă Statul sovietic este un stat în care e asigurată puterea muncitorilor şi a ţăranilor săraci...

*
* *

Ca să lămurim şi mai bine chestiunea, vom da mai întîi un exemplu foarte concret de capitalism de stat, un exemplu care e cunoscut de toată lumea : Germania. Aici avem «ultimul cuvînt» al tehnicii moderne a marii industrii capitaliste şi al unei organizări sistematice *care e subordonată imperialismului iunchero-burghez*. Lăsaţi la o parte cuvintele subliniate şi, în locul statului militar, iuncherist, burghez, imperialist, puneţi tot un stat, dar de alt tip social, cu un alt conţinut de clasă : statul sovietic, adică un stat proletar, şi veţi obţine întreaga sumă de condiţii care ne dă socialismul.

Nu se poate concepe socialismul fără tehnica marii industrii capitaliste, care e bazată pe ultimul cuvînt al ştiinţei moderne, şi fără o organizare de stat sistematică, care să oblige zeci de milioane de oameni să respecte cu toată stricteţea o normă unică în producţia şi repartiţia produselor. Despre asta noi, marxiştii, am vorbit întotdeauna, dar cu nişte oameni care n-au înţeles nici măcar atîta (anarhiştii şi mai bine de jumătate din socialiştii-revoluţionari de stînga) nu face să stăm de vorbă nici două secunde.

Totodată, nu se poate concepe socialismul fără dominaţia proletariatului în stat : asta este tot o chestiune elementară. Şi istoria (de la care nimeni, în afară, poate, de

www.dacoromanica.ro

neghiobii menşevici de primul rang, n-a aşteptat să ne ducă pe o cale lină, uşoară, liniştită şi simplă la un socialism «integral») a urmat o cale atît de originală, încît a dat naştere, prin 1918, la două jumătăţi de socialism diferite, aşezate una lîngă alta, ca doi pui în devenire, în aceeaşi găoace a imperialismului internaţional. Germania şi Rusia au întruchipat în 1918, în modul cel mai concret, realizarea materială a condiţiilor economice, de producţie, social-economice ale socialismului, pe de o parte, şi a condiţiilor sale politice, pe de altă parte.

O revoluţie proletară victorioasă în Germania ar sparge dintr-o dată, cu cea mai mare uşurinţă, orice găoace a imperialismului (care, din păcate, e făcută din cel mai bun oţel şi de aceea nu poate fi spartă prin eforturile oricărui... pui), ar înfăptui cu siguranţă victoria socialismului mondial, şi aceasta fără nici o greutate sau avînd de învins greutăţi cu totul neînsemnate, dacă, bineînţeles, «greutatea» o măsurăm după criteriul istoric universal, iar nu după criteriul mărginit al unui filistin.

Atîta timp cît în Germania revoluţia întîrzie încă «să se nască», sarcina noastră e *să învăţăm* de la capitalismul de stat al germanilor, să depunem *toate eforturile* pentru a-l prelua, fără a ezita să recurgem la procedee dictatoriale pentru a accelera această preluare şi mai mult decît a accelerat Petru preluarea culturii occidentale de către barbara Rusie, fără a se da în lături de la mijloacele barbare de luptă împotriva barbariei. Dacă printre anarhişti şi socialiştii-revoluţionari de stînga se găsesc oameni (întîmplător mi-am adus aminte de cuvîntările rostite de Karelin şi Ghe la C.E.C.) care sînt în stare să judece în felul lui Karelin, să spună că nu ne stă bine nouă, revoluţionarilor, «să învăţăm» de la imperialismul german, atunci trebuie să spunem un singur lucru : revoluţia care i-ar lua în serios pe astfel de oameni ar fi iremediabil pierdută (şi şi-ar merita pe deplin soarta).

În Rusia precumpăneşte acum tocmai capitalismul micburghez, de la care *unul şi acelaşi drum* duce atît spre marele capitalism de stat, cît şi spre socialism, trecînd *prin una şi aceeaşi* etapă intermediară, care poartă denumirea

www.dacoromanica.ro

de «evidenţă şi control exercitat de întregul popor asupra producţiei şi repartiţiei produselor». Cine nu înţelege acest lucru face o greşeală economică de neiertat fie pentru că nu cunoaşte faptele reale, nu vede lucrurile aşa cum sînt şi nu e în stare să privească adevărul în faţă, fie pentru că se mărgineşte să opună în mod abstract «socialismului» «capitalismul» şi nu caută să înţeleagă formele şi gradele concrete pe care le prezintă acum, la noi, această trecere.

În paranteză fie zis, avem aici aceeaşi greşeală teoretică care a derutat pe cei mai buni dintre cei din lagărul lui «Novaia Jizn» [84] şi al lui «Vpered» ; cei mai răi dintre ei şi cei mediocri, din prostie şi lipsă de caracter, se tîrăsc în coada burgheziei, de care se lasă intimidaţi ; cei mai buni n-au înţeles că nu degeaba au vorbit dascălii socialismului despre o întreagă perioadă de trecere de la capitalism la socialism şi nu degeaba au atras ei atenţia în repetate rînduri asupra «îndelungatelor dureri ale facerii», de care e însoţită apariţia noii societăţi [85], iar această nouă societate este şi ea doar o abstracţie, care nu poate să capete viaţă decît printr-o serie de diferite încercări concrete, cu caracter imperfect, de a crea cutare sau cutare stat socialist.

Tocmai pentru că de la actuala situaţie economică a Rusiei nu se poate păşi înainte fără a trece prin *ceea ce este comun* atît capitalismului de stat, cît şi socialismului (evidenţa şi controlul exercitat de întregul popor), este o totală absurditate teoretică să sperii pe alţii şi să te sperii şi pe tine însuţi cu o «evoluţie *în direcţia* capitalismului de stat». Asta nu înseamnă altceva decît a te abate cu gîndul «în direcţie» opusă căii reale a «evoluţiei», a nu înţelege această cale, iar în practică aşa ceva echivalează cu *a trage înapoi* spre capitalismul micului proprietar.

Pentru ca cititorii noştri să se convingă că această «înaltă» apreciere asupra capitalismului de stat n-a fost făcută de mine numai acum, ci şi *înainte* de luarea puterii de către bolşevici, îmi permit să citez următorul pasaj din broşura mea «Catastrofa care ne ameninţă şi cum să luptăm împotriva ei», care a fost scrisă în septembrie 1917 :

«...Încercaţi ca în locul statului iuncherilor şi capitaliştilor, în locul statului moşieresc-capitalist să puneţi statul demo-

www.dacoromanica.ro

crat-revoluţionar, adică un stat care desfiinţează pe cale revoluţionară orice privilegii, care nu se teme să înfăptuiască pe cale revoluţionară democratismul cel mai deplin. Veţi vedea că într-un stat realmente democrat-revoluţionar capitalismul monopolist de stat înseamnă, fatal, inevitabil, un pas, ba chiar mai mulţi paşi spre socialism !

...Căci socialismul nu este decît pasul imediat următor monopolului capitalist de stat.

...Capitalismul monopolist de stat constituie cea mai desăvîrşită pregătire materială a socialismului, este pragul lui, acea treaptă a scării istorice între care (treaptă) şi treapta numită socialism nu există altă treaptă intermediară» (p. 27 şi 28) *.

De notat că acestea au fost scrise pe vremea lui Kerenski, că aici *nu* este vorba despre dictatura proletariatului, despre statul socialist, ci despre un stat «democrat-revoluţionar». Nu este oare limpede că, *cu cît* ne-am ridicat *mai mult* deasupra acestei trepte politice, *cu cît* întruchipăm *mai complet* în Soviete statul socialist şi dictatura proletariatului, *cu atît mai puţin* ne este permis să ne temem de «capitalismul de stat» ? Nu este oare limpede că din punct de vedere *material*, economic, din punctul de vedere al producţiei, noi nu ne aflăm încă în «pragul» socialismului ? Şi că altfel decît păşind peste acest «prag», care n-a fost încă atins de noi, nu vom putea să intrăm pe poarta socialismului ?...

*
* *

Extrem de instructivă este şi următoarea împrejurare. În cursul controversei pe care am avut-o cu tovarăşul Buharin la şedinţa Comitetului Executiv Central, dînsul a arătat printre altele : în chestiunea lefurilor mari pentru specialişti, «noi» sîntem «mai la dreapta decît Lenin», întrucît nu vedem aici nici o deviere de la principii, dacă ne amintim de cele spuse de Marx, că, în anumite condiţii, cel mai nimerit lucru pentru clasa muncitoare ar fi «să se răs-

* Vezi V. I. *Lenin*. Opere complete, vol. 34, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 203—204, 294 şi 295. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cumpere de la această bandă» [86] (şi anume de la banda capitaliştilor, adică *să răscumpere* de la burghezie pămîntul, fabricile, uzinele şi celelalte mijloace de producţie).

Această observaţie extrem de interesantă...

...Reflectaţi atent asupra ideii lui Marx.

Era vorba despre Anglia din deceniul al 8-lea al secolului trecut, despre perioada de culminaţie a capitalismului premonopolist, despre o ţară care avea pe atunci mai puţin militarism şi mai puţină birocraţie decît celelalte, despre ţara în care existau pe atunci cele mai multe posibilităţi pentru o victorie «paşnică» a socialismului în sensul «despăgubirii» burgheziei de către muncitori. Şi Marx spunea : în anumite condiţii, muncitorii nu vor refuza în nici un caz să despăgubească burghezia. Marx nu-şi lega mîinile lui şi nici pe ale viitorilor militanţi ai revoluţiei socialiste în ce priveşte diferitele forme, metode şi mijloace ale revoluţiei, întrucît înţelegea perfect de bine ce mulţime de probleme noi se vor ridica atunci, cum se va schimba întreaga situaţie şi cît de des şi de mult se va schimba ea în cursul revoluţiei.

Dar în Rusia Sovietică — *după* cucerirea puterii de către proletariat, *după* zdrobirea împotrivirii militare a exploatatorilor şi a celei exercitate de ei prin sabotaj — nu este evident că s-au creat *unele* condiţii de tipul acelora care s-ar fi putut crea acum o jumătate de secol în Anglia, dacă ea ar fi început să treacă atunci în mod paşnic la socialism ? În Anglia, subordonarea capitaliştilor de către muncitori ar fi putut fi asigurată atunci de următoarele împrejurări : 1) o totală precumpănire a muncitorilor, a proletarilor, în sînul populaţiei datorită faptului că ţara era lipsită de ţărănime (în Anglia existau, în deceniul al 8-lea, unele indicii care îndreptăţeau speranţa că socialismul va obţine succese extrem de rapide în rîndurile muncitorilor agricoli) ; 2) o excelentă organizare a proletariatului în sindicate (Anglia era pe atunci prima ţară din lume în această privinţă) ; 3) un nivel cultural relativ ridicat al proletariatului, care trecuse prin şcoala unei dezvoltări seculare a libertăţii politice ; 4) o îndelungată deprindere a capitaliştilor din Anglia, care erau admirabil organizaţi — pe atunci ei erau capitaliştii cei mai bine organizaţi din

www.dacoromanica.ro

toate țările lumii (acum această întîietate o deține Germania) — de a rezolva prin compromisuri problemele politice și economice. Datorită acestor împrejurări a putut să apară atunci ideea că în Anglia e posibilă o subordonare *pașnică* a capitaliștilor de către muncitori.

La noi, această subordonare este asigurată în momentul de față de anumite premise concrete (victoria din octombrie și reprimarea, din octombrie pînă în februarie, a împotrivirii militare a capitaliștilor și a celei exercitate de ei prin sabotaj). La noi, unde *nu* se poate vorbi de o deplină precumpănire a muncitorilor, a proletarilor, în sînul populației, și de o organizare a lor superioară, sprijinirea proletarilor de către țărănimea săracă și repede ruinată a devenit un factor al victoriei. În fine, la noi nu există un înalt nivel cultural și nici deprinderea de a recurge la compromisuri. Dacă reflectăm mai atent asupra acestor condiții concrete, devine clar că acum noi putem și trebuie să ajungem la o *îmbinare* a metodelor de reprimare necruțătoare a împotrivirii opuse de capitaliștii necivilizați — care nu acceptă nici un fel de «capitalism de stat», care nu vor să știe de nici un compromis, care continuă să saboteze prin speculă, prin coruperea sărăcimii etc. măsurile luate de Puterea sovietică — *cu metode de compromis* sau de răscumpărare față de capitaliștii civilizați, care acceptă «capitalismul de stat» și sînt în stare să-l înfăptuiască, care sînt folositori proletariatului în calitatea lor de organizatori pricepuți și experimentați ai unor întreprinderi mari, care asigură într-adevăr aprovizionarea cu produse a zeci de milioane de oameni.

Buharin este un economist marxist deosebit de cult. De aceea și-a amintit el că Marx a avut perfectă dreptate atunci cînd le-a arătat muncitorilor că este important ca ei să păstreze organizarea marii producții tocmai pentru a face ca trecerea la socialism să fie mai ușoară, că este pe deplin admisibilă ideea de *a-i plăti bine pe capitaliști*, de a-i despăgubi dacă (cu titlu de excepție : Anglia era pe atunci o excepție) împrejurările vor fi de așa natură că îi vor obliga pe capitaliști să se supună în mod pașnic și să treacă în mod civilizat și organizat la socialism, pe bază de despăgubire.

www.dacoromanica.ro

Dar Buharin a căzut într-o greşeală, fiindcă n-a reflectat îndeajuns asupra particularităţilor concrete pe care le prezintă actuala situaţie din Rusia, o situaţie într-adevăr excepţională, în care noi, proletariatul din această ţară, sîntem *înaintea* oricărei Anglii şi a oricărei Germanii prin regimul nostru politic, prin forţa puterii politice a muncitorilor, şi totodată *în urma* celui mai înapoiat dintre statele Europei occidentale sub raportul organizării unui capitalism de stat bine orînduit, sub raportul nivelului de cultură şi al gradului de pregătire necesar pentru «introducerea» socialismului din punctul de vedere al producţiei materiale. Nu este limpede că din această situaţie specifică decurge în momentul de faţă necesitatea unei «răscumpărări» de un gen aparte, pe care muncitorii trebuie s-o propună capitaliştilor celor mai cultivaţi, celor mai talentaţi şi mai capabili sub raport organizatoric, care sînt gata să intre în serviciul Puterii sovietice şi s-o ajute în mod conştiincios să organizeze o producţie «de stat» mare şi foarte mare ? Nu este limpede că, în această situaţie atît de originală, trebuie să căutăm să evităm două greşeli diferite, din care fiecare este, în felul ei, o greşeală mic-burgheză ? Pe de o parte, ar fi o greşeală ireparabilă să declarăm că, din moment ce s-a recunoscut că nu există o concordanţă între «forţele» noastre economice şi forţa noastră politică, «rezultă» că nu trebuia să punem mîna pe putere. Aşa gîndesc nişte «oameni din cutie» *, care uită că o «concordanţă» n-are să existe niciodată, că ea nu poate să existe nici în dezvoltarea naturii şi nici în aceea a societăţii, că numai printr-un şir de încercări — din care fiecare, luată în parte, va fi unilaterală şi va fi lipsită într-o oarecare măsură de concordanţă — va fi creat socialismul integral pe baza colaborării revoluţionare a proletariatului din *toate* ţările.

Pe de altă parte, ar fi o greşeală vădită să dăm frîu liber palavragiilor şi frazeologilor, care îşi permit să se lase antrenaţi într-un revoluţionarism «înflăcărat», dar nu sînt în stare să desfăşoare o activitate revoluţionară consecventă, chibzuită, cîntărită, care să ţină seama şi de momentele de tranziţie cele mai dificile.

* „Omul din cutie" — personaj principal din nuvela cu acelaşi titlu a lui A. P. Cehov. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Din fericire, istoria dezvoltării partidelor revoluționare și a luptei duse de bolșevism împotriva lor ne-a lăsat moștenire unele tipuri bine conturate, dintre care socialiștii-revoluționari de stînga și anarhiștii ne oferă o ilustrare destul de vie a tipului de prost revoluționar. Ei țipă acum pînă la isterie, cu spume la gură, împotriva «conciliatorismului» «bolșevicilor de dreapta». Dar ei nu sînt în stare să judece și să aprecieze *prin ce* a fost rău «conciliatorismul» și *pentru ce* a fost el, pe bună dreptate, condamnat de istorie și de mersul revoluției.

Politica de conciliere din timpul lui Kerenski a făcut ca puterea să încapă pe mîna burgheziei imperialiste ; or, problema puterii este problema fundamentală a oricărei revoluții. Conciliatorismul unei părți din bolșevici în octombrie-noiembrie 1917 se explică fie prin teama ca proletariatul să nu pună mîna pe putere, fie prin dorința de *a împărți* puterea pe din două nu numai cu «tovarășii de drum nesiguri», de felul socialiștilor-revoluționari de stînga, dar și cu dușmanii, cu cernoviștii și menșevicii, care ne-ar fi stînjenit în mod inevitabil în înfăptuirea unor sarcini de căpetenie : dizolvarea Adunării constituante, zdrobirea necruțătoare a Bogaevskilor, aplicarea întocmai a măsurilor luate de instituțiile sovietice, efectuarea de confiscări.

Acum puterea, cucerită de un singur partid, de partidul proletariatului, se află în mîinile lui și e consolidată și fără «tovarășii de drum nesiguri». A vorbi, în momentul de față, de conciliatorism cînd nu este și nu poate fi vorba de o împărțire a *puterii*, de renunțare la dictatura proletarilor împotriva burgheziei înseamnă pur și simplu a repeta ca un papagal niște cuvinte învățate pe dinafară, dar fără să le fi înțeles. A califica drept «conciliatorism» faptul că noi, ajungînd într-o situație în care putem și trebuie să conducem țara, căutăm să atragem de partea noastră, fără a cruța banii, pe cele mai culte dintre elementele formate de capitalism, să le luăm în slujba noastră pentru a combate destrămarea provocată de stihia micului proprietar, înseamnă a nu fi cît de cît în stare să reflectezi asupra sarcinilor economice ale construirii socialismului..." *

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 310—323. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

DESPRE IMPOZITUL ÎN NATURĂ, DESPRE LIBERTATEA COMERȚULUI, DESPRE CONCESIUNI

Considerațiile din 1918, citate mai sus, conțin o serie de greșeli în ce privește termenele. Termenele s-au dovedit a fi mai lungi decît am presupus atunci. Asta nu-i de mirare. Dar elementele fundamentale ale economiei noastre au rămas aceleași. „Sărăcimea" satelor (proletarii și semiproletarii) s-a transformat, în foarte multe cazuri, în țărănime mijlocașă. Prin aceasta „stihia" micii proprietăți, stihia mic-burgheză s-a întărit. Iar războiul civil din anii 1918—1920 a agravat extrem de mult ruina țării, a împiedicat refacerea forțelor ei de producție și a făcut ca tocmai proletariatul să sîngereze cel mai mult. La aceasta s-au adăugat recolta proastă din 1920, lipsa de nutreț, mortalitatea ridicată a vitelor, un neajuns care a împiedicat și mai mult refacerea transporturilor și a industriei, întrucît s-a răsfrînt, de pildă, asupra transportului de lemne — principalul nostru combustibil —, pentru care sînt folosiți caii țăranilor.

Ca urmare, spre primăvara anului 1921 situația politică era de așa natură, încît devenise absolut necesar să se ia imediat măsurile cele mai energice, cele mai urgente pentru îmbunătățirea situației țărănimii și ridicarea forțelor ei de producție.

De ce tocmai a țărănimii, și nu a muncitorilor ?

Deoarece pentru îmbunătățirea situației muncitorilor e nevoie de pîine și de combustibil. Acum „piedica" cea mai mare, din punct de vedere al întregii economii de stat, o constituie tocmai acest fapt. Însă o sporire a producției și a colectărilor de cereale, o creștere a cantității de combustibil și o intensificare a transportării lui nu se pot obține altfel decît printr-o îmbunătățire a situației țărănimii, prin ridicarea forțelor ei de producție. Trebuie să începem cu țărănimea. Cine nu înțelege acest lucru, cine înclină să vadă în această punere a țăranilor pe primul plan o „renunțare" sau ceva în genul unei renunțări la dictatura proletariatului, acela pur și simplu nu aprofundează chestiunea, se lasă captivat de frazeologie. Dictatura proletariatului înseamnă conducerea politicii de către proletariat. Proletariatul, ca clasă conducătoare, ca clasă dominantă, trebuie să știe să-și

www.dacoromanica.ro

orienteze în aşa fel politica, încît să rezolve în primul rînd problema cea mai urgentă, cea mai „nevralgică". Acum sarcina cea mai urgentă constă în a lua măsuri menite să ridice imediat forţele de producţie ale gospodăriei ţărăneşti. Numai *pe această cale* se poate obţine şi o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor şi o întărire a alianţei dintre muncitori şi ţărani, o consolidare a dictaturii proletariatului. Un proletar sau un reprezentant al proletariatului care ar vrea să ajungă la o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor fără să urmeze *această cale* ar deveni *în realitate* un complice al albgardiştilor şi al capitaliştilor. Fiindcă a nu urma această cale înseamnă a pune interesele de breaslă ale muncitorilor mai presus de interesele lor de clasă, înseamnă a sacrifica, de dragul unui avantaj imediat, efemer şi parţial, interesele întregii clase muncitoare, ale dictaturii ei, ale alianţei ei cu ţărănimea împotriva moşierilor şi capitaliştilor, ale rolului ei conducător în lupta pentru eliberarea muncii de sub jugul capitalului.

Aşadar, este nevoie, în primul rînd, de măsuri imediate şi serioase pentru ridicarea forţelor de producţie ale ţărănimii.

Acest lucru nu se poate face fără schimbări serioase în politica de aprovizionare. O asemenea schimbare a fost înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de cereale printr-un impozit în natură, şi ea era legată de libertatea de a face comerţ după achitarea impozitului, cel puţin în cadrul circuitului economic local.

Care este esenţa înlocuirii predării obligatorii a surplusurilor printr-un impozit în natură ?

În această privinţă au o largă răspîndire unele idei greşite. Greşeala provine în cea mai mare parte din faptul că oamenii nu caută să pătrundă sensul acestei treceri, că ei nu se întreabă de la ce pleacă această trecere şi la ce duce. Unii îşi închipuie că ar fi vorba de o trecere de la comunism în general la o orînduire burgheză în general. Împotriva acestei greşeli trebuie să ne referim neapărat la cele spuse în mai 1918.

Impozitul în natură este una din formele de trecere de la un „comunism de război" sui-generis, ce ne-a fost impus de starea de extremă sărăcie, de ruină şi război, la un schimb

www.dacoromanica.ro

de produse reglementar, socialist. Iar acesta din urmă este, la rîndul lui, una din formele de trecere de la socialism, şi anume de la un socialism cu particularităţile lui determinate de precumpănirea micii ţărănimi în sînul populaţiei, la comunism.

Acest „comunism de război" sui-generis consta în aceea că de fapt noi luam de la ţărani toate surplusurile şi cîteodată nu numai surplusurile, dar şi o parte din produsele necesare pentru hrana ţăranului, şi le luam pentru a face faţă nevoilor armatei şi pentru a asigura întreţinerea muncitorilor. Le luam în cea mai mare parte pe datorie, pe bani de hîrtie. Altfel n-am fi putut, într-o ţară ruinată, ca a noastră şi în care predomină mica producţie agricolă să învingem pe moşieri şi pe capitalişti. Şi faptul că am învins (în ciuda sprijinului dat exploatatorilor noştri de către cele mai puternice state din lume) arată nu numai ce minuni de eroism sînt în stare să săvîrşească muncitorii şi ţăranii în lupta lor de eliberare ; el arată totodată ce rol de lachei ai burgheziei jucau în realitate menşevicii, socialiştii-revoluţionari, Kautsky & Co. cînd ne făceau o *vină* din acest „comunism de război". El trebuie considerat ca un merit al nostru.

Dar nu mai puţin necesar este să cunoaştem adevărata măsură a acestui merit. „Comunismul de război" ne-a fost impus de război şi de starea de ruină a ţării. El n-a fost şi nu putea să fie o politică corespunzătoare sarcinilor economice ale proletariatului. El a fost o măsură temporară. O politică justă a proletariatului care-şi exercită dictatura într-o ţară cu mică producţie agricolă este schimbul de cereale pe produsele industriale necesare ţăranului. Numai o asemenea politică de aprovizionare corespunde sarcinilor proletariatului, numai ea este în măsură să consolideze bazele socialismului şi să ducă la victoria lui deplină.

Impozitul în natură este o cale de trecere spre această politică. Sîntem încă atît de ruinaţi, atît de apăsaţi de povara războiului (care a fost ieri şi care, datorită lăcomiei şi urii capitaliştilor, poate să izbucnească din nou mîine), încît nu sîntem în stare să-i dăm ţăranului produse industriale pentru *toate* cerealele de care avem nevoie. Şi, întrucît ştim acest lucru, noi introducem impozitul în natură, adică luăm

www.dacoromanica.ro

sub formă de impozit o cantitate de grîne care reprezintă minimul necesar (pentru armată şi pentru muncitori), iar pentru rest vom da în schimb produse industriale.

Totodată nu trebuie să uităm un lucru : lipsurile şi ruina sînt atît de mari, încît e cu neputinţă să refacem *dintr-o dată* producţia mare, de fabrică, de stat, socialistă. Pentru aceasta e nevoie de mari stocuri de cereale şi de combustibil în marile centre industriale şi trebuie înlocuite maşinile uzate cu altele noi etc. Ne-am convins, din proprie experienţă, că toate astea nu se pot face deodată şi ştim că, după un război imperialist atît de pustiitor, chiar şi cele mai bogate şi mai înaintate ţări nu vor fi în stare să rezolve această problemă decît într-o perioadă de timp destul de îndelungat, de ani şi ani de zile. Este deci necesar să sprijinim într-o anumită măsură refacerea *micii* industrii, care n-are nevoie de maşini şi nici de rezerve de stat sau de stocuri masive de materii prime, combustibil şi produse alimentare şi care poate să dea imediat un anumit ajutor gospodăriei ţărăneşti şi să ridice forţele ei de producţie.

Ce rezultă de aici ?

Rezultă că, pe baza unei anumite libertăţi a comerţului (fie ea şi numai locală), are loc o regenerare a micii burghezii şi a capitalismului. Acest lucru este neîndoielnic, şi ar fi ridicol să închidem ochii în faţa lui.

Se pune întrebarea : este oare necesar acest lucru ? Îşi găseşte el vreo justificare ? Şi nu prezintă el un pericol pentru noi ?

Asemenea întrebări se pun multe, şi în cele mai multe cazuri ele nu dovedesc altceva decît (ca să mă exprim mai delicat) naivitatea acelora care le pun.

Amintiţi-vă cum am definit eu în mai 1918 elementele (părţile componente) ale diferitelor sectoare (formaţiuni) social-economice existente în economia noastră *. Nimeni n-ar putea să conteste existenţa tuturor acestor cinci trepte (sau părţi componente), a tuturor acestor cinci sectoare, de la cel patriarhal, adică semiprimitiv, pînă la cel socialist. Că într-o ţară cu mică producţie agricolă precumpăneşte „sectorul" micii producţii agricole, adică un „sector" în

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 311. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

parte patriarhal şi în parte mic-burghez, e ceva evident. Din moment ce există schimb, dezvoltarea micii gospodării este o dezvoltare mic-burgheză, o dezvoltare capitalistă ; acesta e un adevăr incontestabil, un adevăr elementar al economiei politice, care e confirmat de însăşi experienţa zilnică şi de constatările făcute chiar şi de cetăţeanul de rînd.

Ce politică poate deci să ducă proletariatul socialist în faţa unei asemenea realităţi economice ? Trebuie el să-i furnizeze micului ţăran, din producţia marii fabrici socialiste, *toate* produsele care-i sînt necesare în schimbul cerealelor şi al materiilor prime pe care le dă el ? Aceasta ar fi politica cea mai de dorit, cea mai „justă" — şi noi am şi început s-o aplicăm. Dar noi nu putem să-i furnizăm *toate* produsele, sîntem încă departe de aşa ceva şi n-o să putem face prea curînd treaba asta sau, în tot cazul, n-o s-o putem face pînă ce nu vom termina cel puţin prima parte a lucrărilor de electrificare a întregii ţări. Cum să procedăm în acest caz ? Sau să încercăm să interzicem, să zăvorîm complet orice dezvoltare a schimbului particular, a schimbului care nu se face prin intermediul statului, deci a comerţului, deci a capitalismului, care e inevitabilă atunci cînd există milioane de mici producători. O asemenea politică ar fi o prostie şi ar echivala cu o sinucidere pentru partidul care ar încerca s-o pună în aplicare. Ar fi o prostie, deoarece o asemenea politică ar fi, din punct de vedere economic, imposibilă ; ar fi o sinucidere, deoarece partidele care ar încerca să ducă o asemenea politică ar da inevitabil faliment. Să nu facem un secret din faptul că unii dintre comunişti au greşit „cu gîndul, cu vorba şi cu fapta", căzînd tocmai în păcatul unei *asemenea* politici. Să căutăm să ne debarasăm de aceste greşeli. Trebuie să ne debarasăm neapărat de ele, căci altfel o să fie rău de tot.

Sau (şi aceasta este o politică *posibilă* şi singura raţională) să nu încercăm să interzicem sau să zăvorîm dezvoltarea capitalismului, ci să căutăm să-l îndrumăm pe făgaşul *capitalismului de stat*. Acest lucru este posibil din punct de vedere economic, deoarece capitalismul de stat există — într-o formă sau alta, într-un grad sau altul —

www.dacoromanica.ro

oriunde există elemente ale comerţului liber şi ale capitalismului în general.

E posibilă îmbinarea, unirea, contopirea Statului sovietic, a dictaturii proletariatului cu capitalismul de stat ?

Desigur că da. Tocmai acest lucru am căutat eu să-l dovedesc în mai 1918. Tocmai acest lucru sper că l-am dovedit în mai 1918. Mai mult chiar : tot atunci am dovedit că capitalismul de stat înseamnă un pas înainte în comparaţie cu stihia micii proprietăţi (atît a celei mic-patriarhale cît şi a celei mic-burgheze). Se fac o mulţime de greşeli atunci cînd se pune faţă în faţă sau se compară capitalismul de stat numai cu socialismul, în timp ce în actuala situaţie politică şi economică se impune să-l comparăm şi cu producţia mic-burgheză.

Toată problema — atît sub aspectul ei teoretic, cît şi sub cel practic — constă în a găsi metodele cele mai indicate pentru a îndruma dezvoltarea inevitabilă (într-un anumit grad şi pentru un anumit timp) a capitalismului pe făgaşul capitalismului de stat, în a şti ce condiţii trebuie create în acest scop, cum să asigurăm transformarea, într-un viitor apropiat, a capitalismului de stat în socialism.

Pentru a ajunge la soluţionarea acestei probleme trebuie, înainte de toate, să ne dăm cît se poate de limpede seama ce are să fie şi ce poate să fie în mod practic capitalismul de stat în cadrul sistemului nostru sovietic, în cadrul Statului nostru sovietic.

Cel mai simplu caz sau exemplu de modul cum Puterea sovietică îndrumează dezvoltarea capitalismului pe făgaşul capitalismului de stat, de modul cum „sădeşte" ea capitalismul de stat, îl constituie concesiunile. Acum, la noi, toţi sînt de acord că concesiunile sînt necesare, dar nu toţi îşi dau seama de însemnătatea concesiunilor. Ce sînt concesiunile în sistemul sovietic din punctul de vedere al formaţiunilor social-economice şi al relaţiilor dintre ele ? Ele sînt o înţelegere, un bloc, o alianţă a Puterii de stat sovietice, adică proletare, cu capitalismul de stat, împotriva stihiei micii proprietăţi (atît a celei patriarhale, cît şi a celei mic-burgheze). Concesionarul este un capitalist. El conduce întreprinderea în mod capitalist, în vederea obţinerii unui

www.dacoromanica.ro

profit, şi consimte să ajungă la o înţelegere cu puterea de stat proletară pentru a obţine un plus de profit peste cel obişnuit sau pentru a-şi procura materii prime pe care altfel i-ar fi imposibil sau peste măsură de greu să le obţină. Puterea sovietică dobîndeşte un avantaj prin dezvoltarea forţelor de producţie şi sporirea — imediată sau în foarte scurt timp — a cantităţii de produse. Să presupunem că avem o sută de întreprinderi industriale, mine, exploatări forestiere. Noi nu putem să le exploatăm pe toate, pentru că nu avem destule maşini, produse alimentare şi mijloace de transport. Datorită unor cauze similare, exploatăm prost şi celelalte sectoare. Ca urmare a unei proaste şi incomplete exploatări a marilor întreprinderi se ajunge la o recrudescenţă a stihiei micii proprietăţi în toate formele ei de manifestare: slăbirea gospodăriei ţărăneşti învecinate (şi apoi a întregii gospodării ţărăneşti), subminarea forţelor ei de producţie, zdruncinarea încrederii ei în Puterea sovietică, fraude şi speculă măruntă (care e cea mai periculoasă) practicată pe scară întinsă etc. „Sădind" capitalismul de stat sub formă de concesiuni, Puterea sovietică întăreşte producţia mare în raport cu cea mică, pe cea înaintată în raport cu cea înapoiată, pe cea mecanizată în raport cu cea manuală, sporeşte cantitatea de produse pe care o capătă de la marea industrie (reţinerile de cotă-parte), întăreşte relaţiile economice reglementate de stat, ca o contrapondere la cele anarhice mic-burgheze. O politică de concesiuni dusă cu măsură şi prudenţă ne va ajuta, fără îndoială, să îmbunătăţim repede (într-o anumită măsură, nu prea mare) starea producţiei, situaţia muncitorilor şi ţăranilor, desigur cu preţul unor anumite sacrificii, cedînd capitalismului milioane şi milioane de puduri de produse din cele mai preţioase. Determinarea limitelor şi condiţiilor în care concesiunile sînt convenabile şi nu prezintă pericol pentru noi depinde de raportul de forţe şi este hotărîtă prin luptă, deoarece concesiunea este şi ea o formă de luptă, o continuare a luptei de clasă sub altă formă, şi nicidecum o înlocuire a luptei de clasă prin pacea dintre clase. Metodele de luptă ne vor fi arătate de practică.

www.dacoromanica.ro

În comparaţie cu alte forme de capitalism de stat în cadrul sistemului sovietic, capitalismul de stat sub forma concesiunilor este, poate, forma cea mai simplă, mai distinctă, mai clară şi mai precis conturată. Aici avem de-a face pur şi simplu cu o convenţie scrisă, formală, încheiată cu cel mai civilizat şi mai înaintat capitalism, cu cel occidental. Ştim precis ce avem de cîştigat şi de pierdut, ştim precis care sînt drepturile şi obligaţiile noastre. Cunoaştem precis termenul pentru care acordăm concesiunea şi ştim care sînt condiţiile de răscumpărare înainte de termen în cazul cînd contractul prevede că avem dreptul la o asemenea răscumpărare. Noi plătim un anumit „tribut" capitalismului mondial, „ne răscumpărăm" de la el în anumite condiţii şi ne asigurăm numaidecît, într-o anumită măsură, consolidarea situaţiei Puterii sovietice, îmbunătăţirea condiţiilor noastre de gospodărire. În ce priveşte concesiunile, toată greutatea problemei constă în faptul că, atunci cînd încheiem un contract de concesiune, trebuie să chibzuim şi să cumpănim totul, iar după aceea să ştim să urmărim modul cum sînt respectate clauzele lui. Desigur, există aici greutăţi, şi în perioada de început greşelile sînt, probabil, inevitabile ; dar greutăţile acestea sînt minime în comparaţie cu celelalte probleme ale revoluţiei sociale şi în special în comparaţie cu celelalte forme de dezvoltare, de îngăduire şi de introducere a capitalismului de stat.

În legătură cu introducerea impozitului în natură, sarcina cea mai importantă a tuturor activiştilor de partid şi a lucrătorilor din aparatul sovietic este să ştie să aplice în mod just principiile, ideile de bază ale politicii „de concesiuni" (adică ale unei politici în genul capitalismului de stat „concesionist") la celelalte forme ale capitalismului — comerţul liber, schimbul local etc.

Să luăm, de exemplu, cooperaţia. Nu degeaba decretul cu privire la impozitul în natură a atras după sine o imediată revizuire a legii cooperaţiei şi o oarecare lărgire a „libertăţii" şi drepturilor ei. Cooperaţia este şi ea o formă a capitalismului de stat, dar o formă mai puţin simplă, mai puţin precis conturată şi mai complicată, care, din această cauză, creează, în practică, dificultăţi mai mari

www.dacoromanica.ro

pentru puterea noastră de stat. Cooperaţia micilor producători de mărfuri (şi despre aceasta, ca ceva precumpănitor, tipic într-o ţară cu mică producţie agricolă, este vorba aici, iar nu despre cooperaţia muncitorească) generează inevitabil relaţii mic-burgheze, capitaliste, favorizează dezvoltarea lor, împinge pe primul plan pe micii capitalişti şi le oferă cele mai mari avantaje. Şi nici nu poate fi altfel, din moment ce precumpănesc micii proprietari şi există posibilitatea şi necesitatea de a face schimb. Libertate şi drepturi pentru cooperaţie, în actualele condiţii din Rusia, înseamnă libertate şi drepturi pentru capitalism. Şi ar fi o prostie sau o crimă să închidem ochii în faţa acestui adevăr atît de evident.

Dar capitalismul „cooperatist", spre deosebire de capitalismul privat, este, sub Puterea sovietică, o varietate a capitalismului de stat şi, ca atare, el este, deocamdată, avantajos şi folositor pentru noi — bineînţeles, într-o anumită măsură. Deoarece impozitul în natură înseamnă libertatea de a vinde surplusurile rămase (acelea care nu se iau sub formă de impozit), e necesar să depunem eforturi ca *această* dezvoltare a capitalismului — fiindcă vînzarea liberă, comerţul liber *înseamnă* dezvoltarea capitalismului — să fie îndrumată pe făgaşul capitalismului cooperatist. Capitalismul cooperatist se aseamănă cu capitalismul de stat prin aceea că înlesneşte evidenţa, controlul, supravegherea, existenţa unor relaţii contractuale între stat (în cazul de faţă Statul sovietic) şi capitalist. Cooperaţia, ca formă a comerţului, e mai avantajoasă şi mai folositoare decît comerţul particular nu numai pentru motivele arătate mai sus, dar şi pentru că înlesneşte unirea laolaltă şi organizarea a milioane de locuitori şi apoi a întregii populaţii, iar această împrejurare constituie, la rîndul ei, un imens avantaj din punctul de vedere al trecerii ulterioare de la capitalismul de stat la socialism.

Să facem o comparaţie între concesiuni şi cooperaţie ca forme ale capitalismului de stat. Concesiunile se bazează pe marea industrie mecanizată, iar cooperaţia pe industria mică, manuală, în parte chiar patriarhală. Concesiunea priveşte un singur capitalist sau o singură firmă, un sindicat, un cartel sau un trust, în fiecare contract de conce-

www.dacoromanica.ro

siune. Cooperaţia cuprinde multe mii şi chiar milioane de mici proprietari. Concesiunea admite şi chiar presupune un contract precis şi un termen precis. Cooperaţia nu admite nici contract absolut precis, şi nici termen absolut precis. E mult mai uşor să abrogi o lege a cooperaţiei decît să rupi un contract de concesiune, însă a rupe un asemenea contract înseamnă a rupe dintr-o dată, simplu, imediat relaţiile efective care decurg din alianţa economică sau „convieţuirea" economică cu capitalistul, în timp ce nici o abrogare a legii cooperaţiei şi nici o lege în general nu numai că nu va rupe dintr-o dată „convieţuirea" efectivă a Puterii sovietice cu micii capitalişti, dar, în general, nu este în măsură să rupă relaţii economice efective. Să-l „supraveghezi" pe concesionar e uşor, dar să-l „supraveghezi" pe cooperator e greu. Trecerea de la concesiuni la socialism este trecerea de la o formă a marii producţii la o altă formă a ei. Trecerea de la cooperaţia micilor proprietari la socialism este trecerea de la mica producţie la cea mare, adică o trecere mai complicată, dar în schimb capabilă să cuprindă, în caz de reuşită, mase mai largi ale populaţiei, să smulgă rădăcinile mai adînci şi mai viabile ale vechilor relaţii, ale relaţiilor presocialiste, şi chiar precapitaliste, care opun o rezistenţă deosebit de înverşunată oricărei „inovaţii". Prin politica noastră de concesiuni vom ajunge să avem, în caz de succes, un mic număr de mari întreprinderi model — în comparaţie cu întreprinderile noastre de azi — care vor fi la nivelul capitalismului contemporan înaintat ; peste cîteva zeci de ani, aceste întreprinderi vor trece în întregime în mîinile noastre. Politica noastră cooperatistă ne va duce, în caz de reuşită, la o ridicare a micii gospodării şi va înlesni trecerea ei, într-un interval de timp nedeterminat, la marea producţie pe bază de asociere liber consimţită.

Să luăm, acum, o a treia formă a capitalismului de stat. Statul atrage pe capitalist ca negustor, plătindu-i un anumit procent drept comision pentru vînzarea produselor statului şi pentru achiziţionarea de produse ale micilor producători. O a patra formă : statul dă în arendă întreprinzătorului capitalist un stabiliment, o întreprindere ori o porţiune de pădure sau de pămînt etc. care aparţine statului, şi în acest

www.dacoromanica.ro

caz contractul de arendare seamănă mai degrabă cu un contract de concesiune. Despre ultimele două forme de capitalism de stat nici nu se vorbeşte la noi, nimeni nu se gîndeşte la ele şi nici nu le observă. Dar asta se întîmplă nu pentru că sîntem puternici şi deştepţi, ci pentru că sîntem slabi şi proşti. Ne temem să privim drept în faţă „adevărul josnic" şi prea adesea ne lăsăm în voia „amăgirii care ne înalţă" [87]. Cădem mereu în confuzie cînd spunem că „noi" trecem de la capitalism la socialism, fără a căuta să ne dăm limpede şi precis seama cine anume sînt aceşti „noi". Enumerarea tuturor — neapărat a tuturor, fără excepţie — părţilor componente, a diferitelor formaţiuni social-economice existente în economia noastră, făcută de mine în articolul din 5 mai 1918 *, trebuie să ne stea mereu înaintea ochilor, pentru ca să nu scăpăm din vedere această imagine limpede. „Noi", avangarda, detaşamentul înaintat al proletariatului, trecem direct la socialism, dar detaşamentul înaintat este doar o mică parte din întregul proletariat, care, la rîndul lui, este doar o mică parte din întreaga masă a populaţiei. Şi pentru ca „noi" să putem rezolva cu succes problema trecerii noastre directe la socialism, trebuie să înţelegem ce căi *intermediare*, ce metode, ce procedee şi mijloace sînt necesare pentru a trece de la relaţiile *precapitaliste* la socialism. Aici e miezul problemei.

Aruncaţi-vă o privire pe harta R.S.F.S.R. La nord de Vologda, la sud-est de Rostov pe Don şi de Saratov, la sud de Orenburg şi de Omsk, la nord de Tomsk se află imense întinderi de pămînt pe care ar putea să încapă zeci de state civilizate din cele mai mari. Şi peste toate aceste întinderi de pămînt domneşte patriarhalismul, semisălbăticia şi chiar cea mai veritabilă sălbăticie. Dar în depărtatele aşezări ţărăneşti din restul Rusiei ? În toate regiunile unde zeci de verste de drumuri vicinale — mai bine zis : zeci de verste de lipsă de drumuri — despart satul de calea ferată, adică de o legătură materială cu civilizaţia, cu capitalismul, cu marea industrie, cu oraşul mare ? Oare nu predomină

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 311. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pretutindeni, în aceste regiuni, acelaşi patriarhalism şi oblomovism * şi aceeaşi semisălbăticie ?

Este oare posibilă înfăptuirea unei treceri directe de la această situaţie — care predomină în Rusia — la socialism ? Da, este posibilă, într-o anumită măsură, dar cu o singură condiţie, pe care acum, datorită unei munci ştiinţifice uriaşe, care a fost dusă la bun sfîrşit, o cunoaştem precis [88]. Această condiţie este electrificarea. Dacă vom construi zeci de centrale electrice regionale (ştim acum unde şi cum putem şi trebuie să le construim), dacă vom transmite energia lor în fiecare sat, dacă ne vom procura un număr suficient de motoare electrice şi de alte maşini, atunci nu va fi sau aproape că nu va fi nevoie de trepte de trecere, de verigi intermediare de la starea patriarhală la socialism. Însă noi ştim foarte bine că această „singură" condiţie cere cel puţin zece ani numai pentru lucrările din prima etapă, iar o scurtare a acestui termen se poate concepe, la rîndul ei, numai în cazul victoriei revoluţiei proletare în ţări ca Anglia, Germania şi America.

Dar în anii ce urmează trebuie să avem grijă să ne gîndim la verigile intermediare, de natură să uşureze trecerea de la starea patriarhală, de la mica producţie, la socialism. „Noi" tot ne mai lăsăm induşi în eroare de un raţionament ca acesta : „Capitalismul este un rău, socialismul este un bine". Dar acest raţionament nu este just, pentru că scapă din vedere ansamblul formaţiunilor social-economice existente, reţinînd numai două din ele.

Capitalismul este un rău în comparaţie cu socialismul. Capitalismul este un bine în comparaţie cu rînduielile medievale, în raport cu mica producţie, în raport cu birocratismul legat de răzleţirea micilor producători. Atîta timp cît nu sîntem încă în stare să înfăptuim trecerea directă de la mica producţie la socialism, capitalismul este, într-o anumită măsură, inevitabil, ca un produs spontan al micii producţii şi al schimbului, şi trebuie să-l folosim (îndeosebi îndreptîndu-l pe făgaşul capitalismului de stat) ca o verigă intermediară între mica producţie şi socialism, ca un mijloc,

* — noţiune legată de numele lui Oblomov — principalul personaj al romanului cu acelaşi titlu al lui I. A. Goncearov, caracterizat prin inactivitate, pasivitate şi închistare intelectuală. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

ca o cale, ca un procedeu, ca o metodă de ridicare a forţelor de producţie.

Să luăm, bunăoară, problema birocratismului şi s-o privim sub aspectul ei economic. La 5 mai 1918 birocratismul nu se afla încă în cîmpul nostru vizual. La o jumătate de an de la Revoluţia din Octombrie, după ce distrusesem de sus pînă jos vechiul aparat birocratic, noi nu simţeam încă existenţa acestui rău.

A mai trecut încă un an. La Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist din Rusia, care a avut loc între 18 şi 23 martie 1919 [89], a fost adoptat un nou program al partidului, şi în acest program noi vorbim deschis — fără să ne temem a recunoaşte răul, ci însufleţiţi de dorinţa de a-l descoperi, de a-l demasca, de a-l înfiera, de a trezi gîndirea şi voinţa, de a declanşa energia şi acţiunea în vederea combaterii lui — despre o *„reînviere parţială a birocratismului înăuntrul orînduirii sovietice"*.

Au mai trecut încă doi ani. În primăvara anului 1921, după cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, la care (în decembrie 1920) s-a discutat problema birocratismului, după Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia (martie 1921), care a făcut bilanţul unor discuţii strîns legate de analiza birocratismului, noi vedem cum *acest* rău se profilează şi mai limpede, şi mai precis, şi mai ameninţător în faţa noastră. Care sînt rădăcinile economice ale birocratismului ? Aceste rădăcini sînt mai ales de două feluri : pe de o parte, burghezia, ajunsă la un înalt grad de dezvoltare, are nevoie, tocmai împotriva mişcării revoluţionare a muncitorilor (în parte şi a ţăranilor) de un aparat birocratic, în primul rînd militar, apoi judecătoresc etc. La noi nu există aşa ceva. Noi avem o justiţie de clasă, care e îndreptată împotriva burgheziei. Avem o armată de clasă, care acţionează împotriva burgheziei. Birocratismul nu se află în armată, ci în instituţiile care o deservesc. La noi rădăcina economică a birocratismului este alta, şi anume izolarea şi răzleţirea micilor producători, mizeria şi incultura lor, lipsa de drumuri, analfabetismul, lipsa unui *schimb* între industrie şi agricultură, a unei legături şi a unei influenţe reciproce între ele. În mare măsură, această situaţie este un rezultat al războiului civil. Noi nu puteam să re-

www.dacoromanica.ro

facem industria într-o vreme cînd eram blocaţi, asediaţi din toate părţile, izolaţi de întreaga lume şi, apoi, de sudul bogat în grîne, de Siberia, de regiunile carbonifere. Trebuia să nu ne oprim în faţa „comunismului de război" şi să nu ne speriem nici de situaţia cea mai grea, cea mai desperată : să suportăm o existenţă de foame, ba chiar şi mai rea, şi cu orice preţ, în ciuda unei ruini economice nemaipomenite şi a lipsei unui schimb de produse, să apărăm puterea muncitorească-ţărănească. Şi nu ne-am lăsat înfricoşaţi de ceea ce i-a înfricoşat pe menşevici şi pe socialiştii-revoluţionari (care, de fapt, mai mult de frică, de spaimă s-au situat la remorca burgheziei). Dar ceea ce a fost o condiţie a victoriei într-o ţară blocată, într-o cetate asediată, şi-a dezvăluit latura negativă tocmai în primăvara anului 1921, după ce ultimele trupe ale albgardiştilor au fost izgonite de pe teritoriul R.S.F.S.R. Într-o cetate asediată poţi şi trebuie „să zăvorăşti" orice schimb ; atunci cînd masele dau dovadă de un eroism deosebit, o asemenea situaţie poate fi suportată trei ani de zile. După aceea ruina micului producător s-a agravat şi mai mult, iar refacerea marii industrii a continuat să tărăgăneze, să întîrzie. Birocratismul, moştenire a „asediului", suprastructură a răzleţirii şi apăsării micului producător, a ieşit complet la iveală.

Trebuie să fim în stare să recunoaştem fără nici o teamă răul, pentru a-l combate cu mai multă hotărîre, pentru a o lua iarăşi şi iarăşi de la început, fiindcă vom fi nevoiţi s-o luăm de multe ori de la început în toate domeniile construcţiei noastre, îndreptînd cele ce n-au fost duse la bun sfîrşit şi alegînd diferite căi pentru rezolvarea problemei. S-a văzut că refacerea marii industrii întîrzie, că „zăvorîrea" schimbului dintre industrie şi agricultură este insuportabilă, aşa că trebuie să ne concentrăm eforturile asupra unei sarcini mai accesibile : refacerea micii industrii. Să remediem situaţia în această direcţie, să sprijinim această latură a edificiului, care e pe jumătate ruinat de război şi de blocadă. Să dezvoltăm schimbul prin toate mijloacele, cu orice preţ, fără să ne temem de capitalism, fiindcă acestuia i s-a fixat la noi (în economie prin exproprierea moşierilor şi a burgheziei, iar în politică prin instaurarea puterii muncitoreşti-ţărăneşti), un cadru destul de îngust, destul de

www.dacoromanica.ro

„moderat". Aceasta este ideea de bază a impozitului în natură şi aceasta este semnificaţia lui economică.

Toţi activiştii de partid şi toţi lucrătorii din aparatul sovietic trebuie să depună toate eforturile pentru a trezi o largă iniţiativă locală — în gubernii, în mai mare măsură în judeţe, în şi mai mare măsură în plăşi şi sate — pe tărîmul construcţiei economice, şi anume în sensul ridicării neîntîrziate, chiar şi cu mijloace „reduse" şi în proporţii reduse, a gospodăriei ţărăneşti, care să fie ajutată prin dezvoltarea micii industrii locale. Planul economic unic de stat cere ca în centrul atenţiei şi preocupărilor, în centrul muncii „urgente", să se afle tocmai acest obiectiv. O anumită îmbunătăţire obţinută aici, în imediata apropiere de „temelia" cea mai largă şi mai adîncă, ne va permite, în cel mai scurt timp, să pornim cu mai multă energie şi mai mult succes la refacerea marii industrii.

Lucrătorul din domeniul aprovizionării cunoştea pînă acum o singură directivă de bază : să strîngi, în proporţie de 100%, surplusurile care trebuie predate în mod obligatoriu. Acum directiva este alta : să strîngi, în cel mai scurt timp, 100% din impozit, iar apoi să mai strîngi 100% prin schimbul pe produse ale marii *şi micii* industrii. Cel ce va strînge 75% impozit şi 75% (din a doua sută) prin schimbul pe produse ale marii şi micii industrii va face o treabă mai folositoare pentru stat decît cel ce va strînge 100% impozit şi 55% (din a doua sută) prin schimb. Sarcina lucrătorului din domeniul aprovizionării devine mai complicată. Pe de o parte, ea este o sarcină fiscală. Să strîngi impozitul cît mai repede şi cît mai raţional. Pe de altă parte, ea este o sarcină cu caracter general-economic. Caută să îndrumezi în aşa fel cooperaţia, să ajuţi în aşa fel mica industrie, să dezvolţi în aşa fel iniţiativa locală, încît să faci ca schimbul dintre agricultură şi industrie să crească şi să se consolideze. Or, noi sîntem încă tare nepricepuţi în această privinţă ; dovada : birocratismul. Nu trebuie să ne temem a recunoaşte că în acest domeniu *putem şi trebuie să mai învăţăm multe de la capitalist*. Să comparăm rezultatele experienţei practice pe gubernii, judeţe, plăşi şi sate ; în cutare loc, marii şi micii capitalişti particulari au ajuns la cutare rezultat. Au obţinut aproximativ atîta profit.

www.dacoromanica.ro

Acesta este tributul, taxa pe care le-am plătit-o „pentru învăţătură". Nu-i păcat să plăteşti pentru învăţătură, numai să-ţi fie de folos. Dar iată că într-un loc învecinat s-a ajuns la cutare rezultat pe calea cooperaţiei. Cooperativele au obţinut atîta şi atîta beneficiu. Iar într-un al treilea loc s-a obţinut, pe cale exclusiv statală, exclusiv comunistă, cutare rezultat (acest al treilea caz va constitui, în momentul de faţă, o rară excepţie).

Fiecare centrală economică regională, fiecare consfătuire economică ţinută la comitetul executiv al unei gubernii are datoria să organizeze neîntîrziat diferite experienţe sau sisteme de „schimb" în ceea ce priveşte surplusurile care rămîn după plata impozitului în natură şi să considere aceasta drept o sarcină de primă urgenţă. După cîteva luni trebuie să avem rezultatele practice, pentru ca să le putem compara şi studia. Sarea extrasă din regiunea respectivă sau adusă din altă parte ; petrolul trimis de la centru ; industria meşteşugărească de prelucrare a lemnului ; meseriile care, cu ajutorul materiilor prime locale, furnizează unele produse nu prea importante, dar necesare şi folositoare ţăranului ; „cărbunele alb" (utilizarea, pentru electrificare, a unor resurse de apă locale de mică importanţă) etc. etc. — totul trebuie pus în mişcare pentru a înviora cu orice preţ schimbul dintre industrie şi agricultură. Cel ce va obţine, în acest domeniu, cele mai bune rezultate, chiar şi pe calea capitalismului privat, chiar şi fără cooperaţie, fără o transformare directă a acestui capitalism în capitalism de stat, va aduce mai mult folos operei de construire a socialismului în întreaga Rusie decît cel ce „va medita" asupra purităţii comunismului, va întocmi regulamente, directive, instrucţiuni pentru capitalismul de stat şi pentru cooperaţie, dar în mod practic nu va stimula cîtuşi de puţin schimbul.

Aşa ceva poate să pară paradoxal : capitalismul privat în rolul de ajutor al socialismului ?

Dar aici nu e nimic paradoxal, ci un fapt absolut incontestabil din punct de vedere economic. Întrucît avem în faţa noastră o ţară cu mică producţie agricolă, cu transporturile grav zdruncinate, o ţară abia ieşită din război şi blocadă, care e condusă politiceşte de proletariat, în ale cărui mîini se află transporturile şi marea industrie, din

www.dacoromanica.ro

aceste premise decurg, cu absolută necesitate, în primul rînd importanţa primordială pe care o are în momentul de faţă schimbul local şi, în al doilea rînd, posibilitatea de a da un sprijin socialismului prin intermediul capitalismului privat (fără să mai vorbim de capitalismul de stat).

Mai puţină dispută terminologică. În această privinţă, noi păcătuim încă peste măsură de mult. Se cere mai multă diversitate în experienţa practică şi o studiere a ei mai temeinică. Sînt împrejurări cînd o organizare exemplară a muncii locale, chiar şi pe scară extrem de redusă, prezintă o importanţă mai mare pentru stat decît o organizare exemplară a muncii în numeroase sectoare ale activităţii centrale de stat. Or, noi, în momentul de faţă, ne aflăm tocmai în asemenea împrejurări în ce priveşte gospodăria ţărănească, în general, şi schimbul de surplusuri ale producţiei agricole pe produse industriale, în special. O organizare exemplară a muncii, în sensul arătat aici, fie şi într-o singură plasă, are o însemnătate generală, statală, mai mare decît o îmbunătăţire „exemplară" a aparatului central al cutărui sau cutărui comisariat al poporului. Fiindcă, în aceşti trei ani şi jumătate, aparatul central s-a închegat, la noi, în aşa măsură, încît a ajuns la o oarecare anchilozare dăunătoare ; noi nu-i putem aduce îmbunătăţiri simţitoare şi urgente, fiindcă nu ştim cum să procedăm. Ajutorul pentru o îmbunătăţire a lui mai radicală, pentru provocarea unui nou aflux de forţe proaspete, pentru combaterea cu succes a birocratismului, pentru lichidarea unei dăunătoare anchilozări, trebuie să vină de pe teren, de jos, de la organizarea exemplară a unui „tot" mic, dar tocmai a unui „tot", adică nu a unei singure gospodării, nu a unei singure ramuri economice, nu a unei singure întreprinderi, ci a *ansamblului* de relaţii economice, a *întregului* circuit economic, fie şi dintr-o mică localitate.

Aceia dintre noi care sînt condamnaţi să muncească şi de acum încolo în aparatul central vor continua acţiunea de îmbunătăţire a aparatului şi de curăţire a lui de birocratism, fie şi în proporţii modeste, direct accesibile. Dar cel mai mare ajutor în această privinţă vine şi va veni din afară, de la cei din provincie. Lucrurile — pe cît pot eu să-mi dau seama — stau, în general, mai bine acolo decît

www.dacoromanica.ro

la centru, ceea ce este şi explicabil, deoarece plaga birocratismului se concentrează, cum e şi firesc, la centru ; Moscova, prin forţa lucrurilor, este, sub acest raport, cel mai rău oraş şi, în general, cea mai rea „localitate" din republică. În provincie se semnalează devieri de la linia de mijloc în ambele sensuri ; devierile spre mai rău sînt mai rare decît cele spre mai bine. Devierile spre mai rău sînt abuzuri comise de vechii funcţionari, de moşieri, burghezi şi alte canalii, care s-au strecurat în rîndurile comuniştilor şi care uneori comit încălcări grave şi blestemăţii mîrşave şi îşi bat joc de ţărani. Aici e nevoie de o epurare prin teroare : judecare pe loc şi împuşcare fără discuţie. Martovii, Cernovii şi filistinii fără partid, de teapa lor, n-au decît să se bată cu pumnul în piept şi să strige în gura mare : „mulţumescu-ţi ţie, doamne, că nu sînt ca «ei», că n-am admis şi nu admit teroarea". Aceşti prostănaci „nu admit teroarea", pentru că şi-au ales rolul de complici slugarnici ai albgardiştilor în materie de prostire a muncitorilor şi ţăranilor. Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii „nu admit teroarea", fiindcă ei îşi îndeplinesc rolul de *a duce* masele sub steagul „socialismului" şi a le lăsa *să cadă pradă terorii albgardiste*. Aceasta au dovedit-o regimul lui Kerenski şi aventura lui Kornilov în Rusia, ca şi regimul lui Kolceak în Siberia şi menşevismul în Gruzia, au dovedit-o eroii Internaţionalei a doua şi ai Internaţionalei „a doua şi jumătate" în Finlanda, Ungaria, Austria, Germania, Italia, Anglia şi în alte ţări. N-au decît să se laude, slugarnicii complici ai terorii albgardiste, că ei resping orice teroare. Noi însă vom spune un adevăr amar, dar incontestabil : în ţările care trec printr-o criză nemaipomenită, în care se destramă vechile relaţii şi se înteţeşte lupta de clasă ca urmare a războiului imperialist din anii 1914—1918 — şi aceasta e situaţia în toate ţările lumii — nu poate fi evitată teroarea, orice ar spune ipocriţii şi frazeologii. Ori teroare albgardistă, teroare burgheză de tip american, englez (Irlanda), italian (fasciştii), german, ungar etc., ori teroare proletară, roşie. Cale de mijloc nu există ; o a „treia" cale nu există şi nici nu poate să existe.

Devieri spre mai bine : combaterea cu succes a birocratismului, o atitudine plină de atenţie faţă de nevoile mun-

www.dacoromanica.ro

citorilor şi ţăranilor, o deosebită grijă pentru ridicarea economiei, mărirea productivităţii muncii şi dezvoltarea schimbului local între agricultură şi industrie. Aceste devieri spre mai bine sînt mai numeroase decît cele spre mai rău ; totuşi ele sînt destul de rare. Dar ele există. Pretutindeni în ţara asta se ridică forţe comuniste, noi, tinere, proaspete, călite de războiul civil şi de privaţiuni. Sîntem încă departe, foarte departe de a face tot ce trebuie pentru promovarea sistematică şi continuă a acestor forţe, pentru împingerea lor de jos în sus. Acest lucru îl putem face şi trebuie să-l facem în mai largă măsură şi cu mai multă perseverenţă. Unii activişti ar putea şi ar trebui să fie scoşi din munca lor de la centru şi trimişi la o muncă în provincie : în calitate de conducători de judeţe şi de *plăşi*, organizînd acolo *în mod exemplar toată* activitatea economică, *în ansamblul ei*, aceştia vor putea să aducă un folos imens şi să îndeplinească o misiune mai importantă pentru *întregul stat* decît prin ocuparea unei funcţii în aparatul central. Fiindcă o organizare exemplară a muncii va fi o pepinieră de activişti şi un exemplu demn de urmat, care va putea destul de uşor să fie imitat, iar noi, cei de la centru, vom şti să dăm tot sprijinul pentru ca „imitarea“ exemplului să se facă pretutindeni pe scară largă şi să capete un caracter obligatoriu.

Dezvoltarea „schimbului“ între agricultură şi industrie în ce priveşte surplusurile rămase după plata impozitului în natură şi în ce priveşte mica industrie, mai ales cea meşteşugărească, cere, prin însăşi natura ei, o *iniţiativă locală* independentă, competentă, inteligentă, şi de aceea organizarea exemplară a muncii în judeţe şi plăşi capătă în momentul de faţă, din punct de vedere general statal, o importanţă cu totul excepţională. Pe tărîm militar, de pildă, în timpul ultimului război cu Polonia nu ne-am temut să ne abatem de la ierarhia birocratică, şi „să retrogradăm“, să mutăm în posturi mai mici pe unii membri ai Consiliului militar-revoluţionar al republicii (menţinîndu-i însă în această înaltă instituţie centrală). De ce n-am muta acum pe unii membri ai C.E.C. din Rusia, ai colegiilor sau pe alţi tovarăşi sus-puşi într-o muncă judeţeană sau chiar de plasă ? Doar nu ne-am „birocratizat“ pînă într-atîta încît să ne

www.dacoromanica.ro

„jenăm" să facem aşa ceva. Şi se vor găsi la noi zeci de activişti din aparatul central care să accepte bucuros o asemenea mutare. Construcţia economică a întregii republici va avea mult de cîştigat în acest caz, iar plăşile sau judeţele model vor juca un mare rol, ba chiar un rol hotărîtor, istoric.

În treacăt fie zis, trebuie să menţionăm o chestiune mărunţă, dar care îşi are totuşi însemnătatea ei, şi anume că este necesar ca, din punct de vedere principial, problema combaterii speculei să fie altfel pusă. Comerţul „regulat", care nu se sustrage de la controlul de stat, trebuie sprijinit, şi dezvoltarea lui prezintă avantaje pentru noi. Dar este *imposibil* să deosebeşti specula de comerţul „regulat" dacă iei specula în sensul ei politic-economic. Libertatea comerţului înseamnă capitalism, iar capitalismul înseamnă speculă. Ar fi şi ridicol să închidem ochii asupra acestui lucru.

Atunci ce-i de făcut ? Să declarăm impunitatea speculei ?

Nu. Trebuie să revizuim şi să modificăm toate legile asupra speculei, declarînd pasibilă de pedeapsă (şi urmărind în mod efectiv, cu o severitate întreită în comparaţie cu cea de pînă acum) orice *fraudă* şi orice *sustragere* directă sau indirectă, făţişă sau deghizată, de la *evidenţa*, *supravegherea şi controlul de stat*. Punînd în acest fel chestiunea (la Consiliul Comisarilor Poporului au şi început lucrările în acest sens, adică Consiliul Comisarilor Poporului a şi dat dispoziţii să se înceapă lucrările de revizuire a legilor cu privire la speculă), vom reuşi să îndrumăm dezvoltarea capitalismului — care este inevitabilă, într-o anumită măsură, şi necesară nouă — pe făgaşul capitalismului *de stat*.

BILANŢ ŞI CONCLUZII POLITICE

Îmi mai rămîne acum să mă ocup, fie şi pe scurt, de situaţia politică, aşa cum s-a creat şi s-a modificat ea ca o consecinţă a situaţiei economice înfăţişate mai sus.

Aşa cum am mai spus, principalele trăsături ale economiei noastre în 1921 sînt aceleaşi ca şi în 1918. Primăvara anului 1921 a adus, datorită în primul rînd secetei şi mortalităţii ridicate a vitelor, o extremă înrăutăţire a situaţiei

www.dacoromanica.ro

ţăranilor, care şi aşa era extraordinar de grea în urma războiului şi a blocadei. Ca rezultat al acestei înrăutăţiri s-au produs oscilări politice, care corespund, în general vorbind, însăşi „naturii" micului producător. Expresia cea mai grăitoare a acestor oscilări a fost rebeliunea de la Kronstadt.

Ceea ce-i mai caracteristic în evenimentele de la Kronstadt sînt tocmai oscilările stihiei mic-burgheze. Ceva pe deplin conturat, clar, precis nu prea există aici. Găsim doar lozinci nebuloase : „libertate", „libertatea comerţului", „dezrobire", „Soviete fără bolşevici" sau noi alegeri pentru Soviete, sau izbăvirea de „dictatura de partid" etc. etc. Atît menşevicii, cît şi socialiştii-revoluţionari declară că mişcarea de la Kronstadt este „a lor". Viktor Cernov trimite un curier la Kronstadt : la propunerea acestui curier, menşevicul Valk, unul dintre conducătorii de la Kronstadt, votează, la Kronstadt, pentru *„constituantă"*. Întreaga bandă a albgardiştilor se mobilizează îndată *„pentru Kronstadt"*, cu o iuţeală, am putea spune, radiotelegrafică. Specialiştii militari albgardişti de la Kronstadt, o serie întreagă de specialişti, şi nu numai Kozlovski, elaborează un plan de debarcare la Oranienbaum, plan care a băgat spaima în masa şovăielnică a menşevicilor, a socialiştilor-revoluţionari şi a celor fără partid. Cele peste 50 de ziare ruseşti albgardiste din străinătate dezlănţuie, cu energie turbată, o campanie *„pentru Kronstadt"*. Marile bănci, toate forţele capitalului financiar deschid liste de subscripţie pentru sprijinirea celor de la Kronstadt. Cadetul Miliukov, conducătorul inteligent al burgheziei şi al moşierilor, explică cu răbdare prostănacului Viktor Cernov în mod direct (şi menşevicilor Dan şi Rojkov, deţinuţi în închisoarea din Petrograd din cauza legăturii lor cu Kronstadtul, în mod indirect) că n-au de ce să se grăbească cu constituanta, că *pot şi trebuie să se pronunţe pentru Puterea sovietică, însă fără bolşevici.*

Desigur, nu e greu să fii mai deştept decît nişte prostănaci încrezuţi ca Cernov, acest erou al frazeologiei mic-burgheze, sau ca Martov, cavalerul reformismului filistin prezentat drept „marxism". Propriu-zis, aici nu e vorba de

www.dacoromanica.ro

faptul că Miliukov, ca individ, este mai deştept, ci de faptul că şeful partidului marii burghezii, datorită poziţiei sale de clasă, vede mai clar şi înţelege mai bine esenţa de clasă a lucrurilor şi a corelaţiilor politice decît nişte conducători ai micii burghezii de teapa lui Cernov şi Martov. Căci burghezia este într-adevăr o forţă de clasă care în regimul capitalist domină inevitabil atît în ţările monarhice, cît şi în republicile cele mai democratice, şi se bucură, tot inevitabil, de sprijinul burgheziei din întreaga lume. Iar mica burghezie, *adică* toţi eroii Internaţionalei a doua şi ai Internaţionalei „a doua şi jumătate", nu poate fi altceva, prin esenţa economică a lucrurilor, decît expresia neputinţei de clasă ; prin aceasta se explică oscilările, frazeologia şi neputinţa ei. În 1789, micii burghezi au mai putut fi mari revoluţionari ; în 1848 ei au fost ridicoli şi lamentabili ; în anii 1917—1921 ei sînt nişte detestabili complici ai reacţiunii, nişte lachei ai ei direcţi, prin adevăratul rol pe care-l îndeplinesc, indiferent dacă se numesc Cernov, Martov sau Kautsky, MacDonald sau altfel.

Cînd Martov, în revista sa de la Berlin [90], declară că Kronstadtul nu numai că a aplicat lozincile menşevice, dar a şi oferit dovada că e cu putinţă o mişcare antibolşevică care să nu servească în întregime albgardiştilor, capitaliştilor şi moşierilor, el apare tocmai ca un model de Narcis mic-burghez îndrăgostit de sine însuşi. Să închidem pur şi simplu ochii asupra faptului că toţi albgardiştii veritabili au salutat pe rebelii de la Kronstadt şi, prin intermediul băncilor, au strîns fonduri pentru ajutorarea lor ! Aici nu Cernovii şi Martovii au dreptate, ci Miliukov, fiindcă el divulgă *adevărata* tactică a *adevăratei* forţe albgardiste, a forţei capitaliştilor şi moşierilor : să sprijinim pe oricine, chiar şi pe anarhişti, să sprijinim orice Putere sovietică, *numai* să fie răsturnaţi bolşevicii, *numai* să obţinem o *deplasare a puterii !* Indiferent dacă e vorba de o deplasare spre dreapta sau spre stînga, spre menşevici sau spre anarhişti, numai să deplasăm puterea din mîinile bolşevicilor ; iar restul — restul îl vom face „singuri", „noi", Miliukovii, „noi", capitaliştii şi moşierii ; pe anarhişti, pe

www.dacoromanica.ro

Cernovi şi pe Martovi îi vom expedia cu un picior în spate, aşa cum am făcut în Siberia cu Cernov şi Maiski, cum am făcut în Ungaria cu Martovii şi Cernovii unguri, cum am făcut în Germania cu Kautsky, iar la Viena cu Fr. Adler & Co. Pe aceşti Narcişi mic-burghezi — pe menşevici, socialişti-revoluţionari şi cei fără partid —, adevărata burghezie, care ştie ce vrea, i-a prostit cu sutele şi i-a izgonit de zeci de ori în toate revoluţiile şi în toate ţările. Acesta e un adevăr dovedit de istorie şi verificat de fapte. Narcişii o să trăncănească, iar Miliukovii şi albgardiştii o să-şi facă interesele lor.

„Numai să obţinem o deplasare a puterii din mîinile bolşevicilor puţin mai spre dreapta sau puţin mai spre stînga, indiferent în ce parte, şi restul o să se aranjeze" — în această privinţă Miliukov are toată dreptatea. Acesta e un adevăr de clasă, pe care-l confirmă întreaga istorie a revoluţiilor din toate ţările, întreaga epocă multiseculară a istoriei moderne, de după evul mediu. Micii producători răzleţi, ţăranii, sînt uniţi, pe plan economic *şi politic*, fie de către burghezie (aşa s-a întîmplat totdeauna sub capitalism, în toate ţările, în toate revoluţiile epocii moderne, şi aşa o să se întîmple totdeauna sub capitalism), fie de către proletariat (aşa s-a întîmplat, într-o formă embrionară şi pentru foarte scurtă vreme, în faza superioară de dezvoltare a unora din cele mai mari revoluţii din istoria modernă; aşa s-a întîmplat, într-o formă mai dezvoltată, în Rusia din anii 1917—1921). Despre o „a treia" cale, despre o „a treia forţă" numai nişte Narcişi îndrăgostiţi de ei înşişi pot să flecărească şi numai ei pot s-o viseze.

Cu mari eforturi şi printr-o luptă înverşunată au creat bolşevicii o avangardă a proletariatului capabilă să conducă, au creat şi au apărat cu succes dictatura proletariatului, iar raportul dintre forţele de clasă în Rusia a devenit, după o verificare prin experienţă, printr-o practică de patru ani, cît se poate de clar: de o parte avangarda călită, oţelită a singurei clase revoluţionare, iar de altă parte stihia şovăielnică mic-burgheză, Miliukovii, capitaliştii şi moşierii

www.dacoromanica.ro

care stau la pîndă în străinătate şi care se bucură de sprijinul burgheziei mondiale. Acest lucru e cît se poate de clar. Orice „deplasare a puterii" va fi folosită şi va putea fi folosită numai de ei.

În broşura din 1918, menţionată mai sus, se vorbeşte fără ocol despre acest lucru : „duşmanul principal" este „stihia mic-burgheză". „Ori o supunem evidenţei şi controlului nostru, ori ea va răsturna în mod sigur şi inevitabil puterea muncitorească, aşa cum au doborît revoluţia Napoleonii şi Cavaignacii, care au apărut tocmai pe acest teren al micii proprietăţi. Aşa, şi numai aşa, se pune chestiunea" (din broşura de la 5 mai 1918 ; vezi mai sus *).

Forţa noastră stă în deplina claritate şi luciditate cu care ţinem seamă de *toţi* factorii de clasă existenţi atît în Rusia, cît şi pe plan internaţional, şi apoi în energia de fier, în fermitatea, hotărîrea de luptă şi abnegaţia care decurg de aici. Duşmani avem noi mulţi, dar (ca toţi micii burghezi, ca toţi Martovii şi Cernovii, ca toţi cei fără partid, ca toţi anarhiştii) ei sînt dezbinaţi sau nu ştiu ce vor. Noi însă sîntem uniţi — sîntem, direct, uniţi între noi şi, indirect, cu proletarii din toate ţările ; noi ştim ce vrem. Şi, de aceea, sîntem invincibili pe plan mondial, deşi aceasta nu exclude cîtuşi de puţin posibilitatea înfrîngerii, pentru o perioadă de timp mai scurtă sau mai lungă, a unora din revoluţiile proletare.

Nu degeaba spunem noi despre stihia mic-burgheză că acţionează ca o forţă elementară, căci ea este într-adevăr ceva deosebit de amorf, de imprecis şi de inconştient. Narcişii micii burghezii cred că „votul universal" schimbă în întregime natura micului producător în regimul capitalist ; în realitate însă el *ajută* burgheziei — cu sprijinul bisericii, al presei, al dăscălimii, al poliţiei, al clicii militare, al asupririi economice exercitate în mii de forme — să-şi *subordoneze* pe micii producători răzleţi. Ruina economică, nevoile, situaţia grea provoacă oscilări : azi înspre burghezie, mîine înspre proletariat. Numai avangarda călită a proletariatului e în stare să reziste şi să se opună oscilărilor.

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 312—313. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Evenimentele din primăvara anului 1921 au arătat încă o dată care e rolul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor : ei ajută elementelor şovăielnice mic-burgheze să se depărteze de bolşevici, să opereze „o deplasare a puterii" în folosul capitaliştilor şi moşierilor. *Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari au învăţat acum să se deghizeze în „oameni fără partid"*. Acest lucru e pe deplin dovedit. Şi numai nişte proşti pot acum să nu-l vadă, să nu înţeleagă că nu trebuie să ne lăsăm prostiţi. Conferinţele celor fără partid nu sînt un fetiş. Ele sînt folositoare dacă ne dau posibilitatea să ne apropiem de masa care n-a venit încă în contact cu politica, să ne apropiem de păturile de milioane de oameni ai muncii care se menţin în afara oricărei politici, dar sînt dăunătoare dacă oferă o platformă menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari deghizaţi în „oameni fără partid". Aceşti oameni sprijină rebeliunile, îi ajută pe albgardişti. Locul menşevicilor şi al socialiştilor-revoluţionari, atît al celor declaraţi cît şi al celor deghizaţi în oameni fără partid, este la închisoare (sau la revistele din străinătate, alături de albgardişti ; noi i-am permis cu plăcere lui Martov să plece în străinătate), iar nu la o conferinţă a celor fără partid. Trebuie şi putem să găsim alte mijloace de a verifica starea de spirit a maselor, de a ne apropia de ele. Cei ce vor să se joace de-a parlamentarismul, de-a constituanta şi de-a conferinţa celor fără partid n-au decît să plece în străinătate ; poftim, duceţi-vă acolo, la Martov, şi gustaţi deliciile „democraţiei", făceţi-ne plăcerea şi întrebaţi-i pe soldaţii lui Vranghel cît de fermecătoare este ea. Noi însă avem altceva mai bun de făcut decît să ne jucăm de-a „opoziţia" la diverse „conferinţe". Sîntem încercuiţi de burghezia mondială, care pîndeşte orice moment de şovăire ca să-şi aducă înapoi „oamenii ei", să restaureze puterea moşierilor şi burghezilor. Pe menşevici şi pe socialiştii-revoluţionari, atît pe cei declaraţi cît şi pe cei deghizaţi în „oameni fără partid", îi vom ţine la închisoare.

Vom căuta să stabilim legături mai strînse cu masele de oameni ai muncii încă neatinse de politică, folosind în acest scop toate mijloacele, afară de cele care oferă teren men-

www.dacoromanica.ro

şevicilor şi socialiştilor-revoluţionari, care oferă *teren pentru oscilări ce convin lui Miliukov*. Vom atrage cu deosebită rîvnă şi vom trimite să lucreze în instituţiile sovietice, în primul rînd în sectorul economic, sute şi mii de oameni fără partid — cu adevărat fără partid — din sînul masei, din rîndurile muncitorilor şi ţăranilor, iar nu pe cei ce s-au „deghizat" în oameni fără partid ca să citească din fituici directivele menşevice şi socialist-revoluţionare, atît de convenabile lui Miliukov. La noi lucrează sute şi mii de oameni fără partid şi zeci dintre ei în posturi foarte importante şi de înaltă răspundere. Să controlăm mai temeinic munca lor. Să atragem cu mai multă perseverenţă, în vederea unei noi verificări, mii şi mii de oameni din rîndurile celor ce muncesc, să-i punem la încercare în mod sistematic şi fără şovăire, cu sutele şi pe baza verificării lor practice, să-i numim în posturi mai înalte.

La noi, comuniştii nu ştiu nici azi prea bine care e adevărata lor sarcină de conducere, că ea nu constă în a căuta să facă „singuri" „totul", spetindu-se muncind şi nereuşind s-o scoată la capăt, apucîndu-se de douăzeci de treburi deodată şi neterminînd nici una, ci în a controla munca zecilor şi sutelor de subalterni, a organiza un control al muncii lor efectuat de jos, adică de către adevărata masă ; *a îndruma* munca şi *a învăţa* de la cei ce posedă cunoştinţele (specialiştii) şi experienţa necesară pentru organizarea marilor întreprinderi (capitaliştii). Un comunist inteligent nu se teme să înveţe de la specialistul militar, deşi $^{9}/_{10}$ din specialiştii militari sînt în stare să trădeze la prima ocazie. Un comunist inteligent nu se teme să înveţe de la capitalist (fie că acesta e un mare capitalist concesionar, un negustor-comisionar sau un mic capitalist-cooperator etc.), deşi capitalistul nu e mai bun decît specialistul militar. În Armata Roşie am învăţat să-i prindem pe specialiştii militari trădători, să-i evidenţiem pe cei cinstiţi şi conştiincioşi şi să folosim, în general, mii şi zeci de mii de specialişti militari. Acelaşi lucru învăţăm să-l facem (într-o formă adecvată) cu inginerii şi cu corpul didactic, deşi cu rezultate mult mai slabe decît în Armata Roşie (unde Denikin şi Kolceak

www.dacoromanica.ro

ne-au zorit zdravăn şi ne-au silit să învăţăm mai repede, cu mai multă sîrguinţă şi în mod mai inteligent). O să învăţăm să facem acelaşi lucru (tot într-o formă adecvată) şi cu negustorii-comisionari, cu achizitorii care lucrează pentru stat, cu mici capitalişti-cooperatori, cu întreprinzătorii concesionari etc.

Situaţia maselor de muncitori şi ţărani trebuie să fie imediat îmbunătăţită. Vom reuşi să realizăm o asemenea îmbunătăţire dacă vom atrage la o muncă utilă forţe noi, recrutate şi din rîndul celor fără partid. Impozitul în natură şi o serie de măsuri legate de el ne vor fi de ajutor în această privinţă. În felul acesta vom reuşi să retezăm rădăcina economică a oscilărilor inevitabile pe care le manifestă micul producător. Cît despre oscilările politice, care-i folosesc doar lui Miliukov, le vom combate fără milă. Cei ce oscilează sînt mulţi. Noi sîntem puţini. Cei ce oscilează sînt dezbinaţi. Noi sîntem uniţi. Cei ce oscilează nu sînt de sine stătători din punct de vedere economic, în timp ce proletariatul este de sine stătător. Cei ce oscilează nu ştiu ce vor ; ar vrea şi n-ar prea vrea, şi Miliukov nu dă voie. Noi însă ştim ce vrem.

Şi de aceea vom învinge.

ÎNCHEIERE

Să rezumăm cele spuse pînă aici.

Impozitul în natură înseamnă trecerea de la comunismul de război la un schimb socialist, reglementat al produselor.

Starea de extremă ruină economică, agravată de recolta proastă din 1920, a făcut ca această trecere să devină absolut necesară, datorită imposibilităţii de a reface repede marea industrie.

De aici rezultă, în primul rînd, că trebuie îmbunătăţită starea ţăranilor. Mijloace în acest scop : impozitul în natură, dezvoltarea schimbului dintre agricultură şi industrie, dezvoltarea micii industrii.

Schimbul înseamnă comerţ liber, înseamnă capitalism. El ne este folositor în măsura în care ne ajută să luptăm îm-

www.dacoromanica.ro

potriva fărîmiţării micilor producători şi, pînă la un punct, împotriva birocratismului. Limitele lui vor fi stabilite de practică, de experienţă. Aici nu e nimic de temut pentru puterea proletară atîta timp cît proletariatul ţine ferm în mîinile sale puterea de stat, transporturile şi marea industrie.

Lupta împotriva speculei trebuie transformată într-o luptă împotriva fraudelor şi a sustragerii de la supravegherea, evidenţa şi controlul de stat. Printr-un asemenea control capitalismul — care este inevitabil, într-o anumită măsură, şi care ne este necesar — va fi îndrumat pe făgaşul capitalismului de stat.

Este necesar să dezvoltăm sub toate aspectele, prin toate mijloacele şi cu orice preţ iniţiativa locală, deprinderea de a lucra independent în direcţia stimulării schimbului dintre agricultură şi industrie ; să studiem experienţa practică căpătată în acest domeniu ; să-i asigurăm o cît mai mare diversitate.

Trebuie sprijinită mica industrie, care deserveşte agricultura ţărănească şi-i ajută să se pună pe picioare ; — sprijinită, într-o anumită măsură, şi prin repartizarea de materii prime ale statului. Ar fi o mare crimă să lăsăm materii prime nelucrate.

Comuniştii nu trebuie să se teamă „să înveţe“ de la specialiştii burghezi, inclusiv de la comercianţi, de la micii capitalişti-cooperatori şi de la ceilalţi capitalişti. Să înveţe de la ei în altă formă, însă în fond tot aşa cum au învăţat — şi au învăţat cu succes — de la specialiştii militari. Rezultatele „învăţăturii“ să fie verificate numai prin experienţă practică : să faci mai bine decît au făcut, alături de tine, specialiştii burghezi, şi să obţii pe toate căile ridicarea agriculturii şi a industriei, dezvoltarea schimbului dintre agricultură şi industrie. Nu te zgîrci să plăteşti „pentru învăţătură“ : nu-i păcat să plăteşti scump pentru aşa ceva ; numai să înveţi cum trebuie.

Să ajutăm în fel şi chip masele de oameni ai muncii, să ne apropiem de ele, să ridicăm din rîndul lor sute şi mii de elemente fără partid şi să le numim în diferite posturi din domeniul economic. Iar acei oameni „fără partid“ care în

www.dacoromanica.ro

realitate nu sînt altceva decît menşevici sau socialişti-revoluţionari îmbrăcaţi în haina — astăzi la modă — a neapartenenţei de partid de tipul celei de la Kronstadt trebuie ţinuţi, sub pază bună, la închisoare sau trimişi la Berlin, la Martov, ca să se bucure în voie de toate splendorile democraţiei pure, să se dedea, în deplină libertate, unui schimb de idei cu Cernov, cu Miliukov şi cu menşevicii gruzini.

21 aprilie 1921.

Apărut în mai 1921 la Moscova, într-o broşură publicată de Editura de stat

Se tipăreşte după textul broşurii, confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTĂRI ÎNREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON [91]

1

DESPRE IMPOZITUL ÎN NATURĂ

Predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole a fost înlocuită printr-un impozit în natură. C.E.C. din Rusia a emis un decret în acest sens. În aplicarea decretului, Consiliul Comisarilor Poporului a şi publicat o lege cu privire la impozitul în natură [92]. Toate instituţiile sovietice sînt acum obligate să explice cît mai amănunţit ţăranilor legea cu privire la impozitul în natură şi să le arate însemnătatea ei.

De ce a fost necesar ca predarea obligatorie a surplusurilor să fie înlocuită printr-un impozit în natură ? Pentru că predarea obligatorie a surplusurilor s-a dovedit a fi extrem de împovărătoare şi de stînjenitoare pentru ţărani, iar recolta proastă din 1920 a agravat şi mai mult lipsurile şi ruina economică a ţărănimii. În afară de asta, ca urmare a lipsei de nutreţ a crescut foarte mult mortalitatea vitelor, au scăzut transporturile de lemne din păduri, a slăbit activitatea fabricilor ale căror produse pot fi schimbate pe grînele ţăranilor. A fost nevoie ca puterea muncitorească-ţărănească să ia măsuri pentru remedierea imediată a situaţiei grele a ţăranilor.

Impozitul în natură este de aproape două ori mai mic decît ceea ce se lua în cadrul predării obligatorii a surplusurilor : de pildă, la cereale 240 000 000 de puduri în loc de 423 000 000. Mărimea impozitului este precis cunoscută dinainte, adică încă din primăvară, de fiecare ţăran. În felul acesta se vor comite mai puţine abuzuri la strîngerea impozitului. Ţăranul va avea astfel mai mult interes să-şi

www.dacoromanica.ro

mărească suprafaţa de pămînt însămînţată, să-şi îmbunătăţească gospodăria şi să obţină o recoltă sporită.

Ţara noastră a fost adusă într-o stare de cumplită ruină, mai întîi de războiul ţarist, apoi de războiul civil, adică de invazia moşierilor şi a capitaliştilor împotriva Puterii sovietice, care este o putere a muncitorilor şi ţăranilor. Trebuie să ridicăm cu orice preţ economia ţării. În primul rînd, trebuie să ridicăm, să consolidăm şi să îmbunătăţim gospodăria ţărănească.

Impozitul în natură va contribui la îmbunătăţirea gospodăriei ţărăneşti. Ţăranii se vor ocupa acum cu mai multă siguranţă şi mai multă rîvnă de gospodăria lor, şi acesta este lucrul cel mai important.

25. IV. 1921.

N. Lenin

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Molodaia Gvardiia" nr. 2—3

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

2

DESPRE CONCESIUNI ŞI DESPRE DEZVOLTAREA CAPITALISMULUI

Puterea sovietică adresează o invitaţie capitaliştilor străini care vor să obţină concesiuni în Rusia.

Ce este o concesiune ? Este un contract încheiat de stat cu un capitalist care se obligă să organizeze sau să perfecţioneze producţia (de exemplu, tăierea şi plutăriul lemnului, extracţia cărbunelui, a petrolului, a minereurilor etc.), dînd statului drept plată o parte din produsul obţinut şi primind restul sub formă de profit.

Procedează oare just Puterea sovietică, care a izgonit pe moşierii şi capitaliştii ruşi, iar acum invită capitalişti străini ? Da, procedează just, deoarece, dacă în celelalte ţări revoluţia muncitorească întîrzie, sîntem nevoiţi să facem unele sacrificii pentru a obţine neapărat o îmbunătăţire rapidă, ba chiar imediată, a situaţiei muncitorilor şi ţăranilor. Sacrificiile constau în aceea că în decursul unui număr de ani vom ceda capitalistului zeci de milioane de puduri de produse preţioase, iar îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi ţăranilor va consta în aceea că vom obţine imediat o cantitate suplimentară de ţiţei, petrol lampant, sare, cărbune, unelte agricole etc. Nu avem dreptul să renunţăm la o îmbunătăţire imediată a situaţiei muncitorilor şi ţăranilor, deoarece, în starea de ruină în care se află economia noastră, o asemenea îmbunătăţire este absolut necesară, iar sacrificiile menţionate aci n-o să ne ruineze.

Nu este oare periculos să invităm pe capitalişti, şi n-o să ducă asta la o dezvoltare a capitalismului ? — Ba da, o să ducă la o asemenea dezvoltare, dar asta nu prezintă nici un pericol, deoarece puterea rămîne în mîinile muncitorilor

www.dacoromanica.ro

şi ţăranilor, şi nu este restaurată proprietatea moşierilor şi capitaliştilor. Concesiunea este un fel de contract de arendare. Capitalistul devine prin contract, pe un anumit termen, arendaşul unei părţi din proprietatea statului, dar nu devine proprietar. Proprietatea rămîne a statului.

Puterea sovietică urmăreşte ca arendaşul capitalist să respecte contractul, ca acest contract să fie avantajos pentru noi, ca noi să obţinem o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor şi ţăranilor. În asemenea condiţii, o dezvoltare a capitalismului nu prezintă pericol pentru noi, iar muncitorii şi ţăranii au avantajul că vor putea să dea cantităţi sporite de produse.

25. IV. 1921. *N. Lenin*

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Molodaia Gvardiia" nr. 2—3

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

3

DESPRE COOPERAŢIA DE CONSUM ŞI COOPERAŢIA DE PRODUCŢIE

Prin cooperaţie de consum se înţelege o uniune de muncitori şi ţărani, care s-au asociat în vederea procurării şi distribuirii produselor de care au nevoie. Prin cooperaţie de producţie se înţelege o uniune de mici agricultori sau meşteşugari, care s-au asociat între ei cu scopul de a produce şi a desface diferite produse, atît agricole (de pildă, legume, produse lactate etc.), cît şi neagricole (diverse produse industriale, obiecte confecţionate din lemn, fier, piele etc.).

Datorită înlocuirii predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole prin impozitul în natură, ţăranii vor ajunge să aibă surplusuri disponibile de cereale şi să le schimbe în mod liber pe tot felul de produse.

Cooperaţia de producţie va contribui la dezvoltarea micii industrii, iar aceasta va duce la o sporire a cantităţii produselor trebuincioase ţăranilor, produse care, în majoritatea lor, nu au nevoie de transporturi la mare distanţă pe calea ferată şi nu necesită mari stabilimente industriale. Trebuie să sprijinim şi să dezvoltăm prin toate mijloacele cooperaţia de producţie, să-i dăm tot concursul — aceasta este o datorie a activiştilor de partid şi a lucrătorilor din aparatul sovietic, fiindcă în felul acesta se va obţine imediat o uşurare şi o îmbunătăţire a situaţiei ţărănimii. Iar de îmbunătăţirea vieţii şi gospodăriei ţăranilor depind acum, mai mult ca de orice, refacerea şi ridicarea economiei naţionale în statul nostru muncitoresc-ţărănesc.

www.dacoromanica.ro

Cooperaţia de consum trebuie de asemenea să fie sprijinită şi dezvoltată, fiindcă ea va asigura o distribuire promptă, regulată şi ieftină a produselor. Autorităţile sovietice trebuie numai să controleze activitatea cooperaţiei, pentru ca să nu existe vreo înşelăciune sau vreo tăinuire faţă de stat şi să nu se comită abuzuri, dar în nici un caz să nu fie stînjenită cooperaţia, ci să fie ajutată şi sprijinită prin toate mijloacele.

Scris la 25 aprilie 1921

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Molodaia Gvardiia" nr. 2—3

Se tipăreşte după textul înregistrat pe placă de gramofon

www.dacoromanica.ro

COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI „CU PRIVIRE LA REPARTIZAREA MAŞINILOR AGRICOLE“ [93]

Nu se admite nici un fel de aprovizionare cu maşini şi unelte agricole fără instituirea unui control efectiv de către Comisariatul poporului pentru aprovizionare, care să constate dacă statul a primit produse agricole în schimbul acestor maşini şi unelte.

Modalităţile de control urmează să fie stabilite prin instrucţiuni speciale, care vor fi elaborate de comun acord cu Comisariatul poporului pentru agricultură şi Comisariatul poporului pentru aprovizionare.

Comisariatul poporului pentru agricultură şi Comisariatul poporului pentru aprovizionare sînt însărcinate să găsească modalitatea cea mai simplă şi mai economică de livrare a maşinilor către cumpărător şi să prezinte un proiect de hotărîre în acest sens *.

Scris la 26 aprilie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

---

* Ultimul alineat a fost scris de L. A. Fotieva ; el i-a fost dictat, probabil, de V. I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE SCRISOARE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE MUNCITORII FĂRĂ PARTID [94]

Se va întocmi o circulară către comitetele guberniale şi va fi trimisă cifrat.

Conţinutul :

experienţa conferinţelor celor fără partid a demonstrat pe deplin că ele au devenit o arenă de agitaţie * pentru menşevici şi socialişti-revoluţionari ;

de aceea e nevoie ca la organizarea de conferinţe ale celor fără partid să se dea dovadă de cea mai mare prudenţă, neadmiţîndu-se în nici un caz ca ele să fie convocate fără o pregătire prealabilă, cît se poate de minuţioasă, în fiecare fabrică. Comitetele de partid guberniale trebuie să garanteze succesul fiecărei conferinţe a celor fără partid şi răspund de asta în faţa partidului.

Fiecare comitet gubernial de partid este obligat nu numai să raporteze Comitetului Central despre succesul fiecărei conferinţe a celor fără partid, dar şi să facă cunoscut, înainte de fiecare conferinţă de acest gen, în ce condiţii urmează să-şi desfăşoare ea lucrările şi cum e pregătită.

Totodată este absolut necesar să se intensifice munca pentru menţinerea şi dezvoltarea legăturilor comuniştilor cu masele celor fără partid. Pentru aceasta este necesar :

să se convoace în mod regulat nu numai adunări comune pentru masele de muncitori şi ţărani, dar şi adunări de dare de seamă la care toate persoanele cu munci de răspundere să prezinte rapoarte de activitate în faţa maselor de munci-

* În manuscris deasupra cuvîntului „agitaţie" e scris cuvîntul „organizare". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tori şi ţărani. Asemenea adunări de dare de seamă trebuie organizate cel puţin o dată pe lună, pentru ca masele de muncitori şi ţărani fără partid să aibă posibilitatea să critice instituţiile sovietice şi activitatea lor. Nu numai comuniştii trebuie să prezinte rapoarte, ci toate persoanele cu munci de răspundere, indiferent de postul pe care îl deţin, şi în primul rînd cei ce fac parte din instituţiile de aprovizionare şi din consiliile economice.

Fiecare comitet gubernial este obligat să comunice lunar Comitetului Central date precise privind numărul şi desfăşurarea tuturor acestor adunări de dare de seamă, precum şi cerinţele formulate în asemenea adunări de către oamenii muncii fără partid.

Comitetul Central va elabora instrucţiuni mai amănunţite privind organizarea unor asemenea adunări de dare de seamă, măsurile de verificare a legăturii cu masele, munca pentru îmbunătăţirea situaţiei lor, lupta împotriva menşevicilor, socialiştilor-revoluţionari şi a altora, care se camuflează sub masca neapartenenţei la vreun partid [95].

Scris în aprilie 1921, înainte de 27 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA O ADUNARE A MEMBRILOR ŞI CANDIDAŢILOR DE PARTID DIN SECTORUL KREMLIN 9 MAI 1921

(PROCES-VERBAL)

În raportul său, tov. Lenin a atras atenţia celor prezenţi : dv., ca membri de partid, trebuie să luaţi cunoştinţă de cele scrise de mine în broşura cu privire la impozitul în natură *, care tocmai acum a ieşit de sub tipar şi a început să fie difuzată. El a mai arătat că este necesar ca fiecare membru al partidului nostru să nu se rupă de masa celor fără partid, aşa cum se întîmplă adeseori la noi ; de aceea trebuie ca fiecare să se afle mai mult în mijlocul lor şi să desfăşoare mai multă muncă de propagandă. În încheiere, a spus : dv., care citiţi mai des ziarele şi participaţi la întruniri şi ascultaţi diverse referate, sînteţi mai bine pregătiţi şi trebuie să desfăşuraţi o activitate mai amplă în rîndurile ţăranilor, să duceţi în rîndurile lor muncă de agitaţie în legătură cu importanţa impozitului în natură. Atunci vom putea să obţinem rezultate bune.

Se tipăreşte pentru prima oară, după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

---

* Vezi volumul de faţă, p. 209—250. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA [96]

C.C. al P.C. din Rusia, examinînd conţinutul telegramei cu nr. 2 031 din 8/V, trimisă de Svanidze lui Stalin, constată că tovarăşii gruzini comit o serioasă greşeală politică dacă nu pun capăt cu fermitate rechiziţiilor, confiscărilor, sustragerilor, precum şi evacuării străinilor din locuinţe.

Comitetul Central hotărăşte :

1) Comitetul revoluţionar din Gruzia este însărcinat să publice imediat o hotărîre prin care asemenea acte să fie categoric interzise, cei vinovaţi urmînd să fie arestaţi şi deferiţi justiţiei. O copie a acestei hotărîri va fi trimisă Comitetului Central.

2) Comitetul revoluţionar din Gruzia trebuie să deschidă imediat o anchetă, în primul rînd în legătură cu pătrunderea cu forţa în depozitul băncii germano-caucaziene şi confiscarea de efecte. Cei vinovaţi să fie arestaţi, iar efectele să fie restituite. Acelaşi lucru în ce priveşte mărfurile băncii italo-caucaziene. La fel şi cu vagonul de produse textile care a fost luat la Kutaisi.

3) Comitetul revoluţionar din Gruzia, de comun acord cu comandamentul Frontului din Caucaz, va desemna imediat doi comunişti dintre cei mai energici, mai fermi şi mai combativi — unul din partea Frontului din Caucaz şi altul din partea Comitetului revoluţionar din Gruzia — cărora le va încredinţa sarcina de a veghea la respectarea hotărîrii pentru interzicerea rechiziţiilor, a sustragerilor şi confiscărilor, precum şi a evacuării străinilor. Numele celor însărcinaţi cu această misiune ne vor fi comunicate telefonic.

www.dacoromanica.ro

Comitetul Central face răspunzători pentru îndeplinirea acestor măsuri pe Maharadze şi Ghittis. Cei doi comunişti vor trebui să dispună de împuterniciri extraordinare, inclusiv dreptul de a aresta pentru o încălcare oricît de mică. Ei vor transmite aici telegrafic scurte informaţii, în fiecare săptămînă.

Comitetul Central atrage atenţia tovarăşilor gruzini asupra importanţei excepţionale pe care o prezintă, pentru întreaga R.S.F.S.R., Gruzia şi comerţul ei cu Italia şi Germania, mai cu seamă dacă se are în vedere că America şi Franţa caută să submineze toate legăturile noastre comerciale cu străinătatea. Orice neglijenţă în îndeplinirea prezentei directive a Comitetului Central va fi considerată drept o crimă împotriva Puterii sovietice.

Scris la 9 sau 10 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE ÎNFĂPTUIRE A CONCENTRĂRII PRODUCŢIEI [97]

1) Comitetul Central al Sindicatului metalurgiştilor şi Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia sînt însărcinate să acorde o deosebită atenţie înfăptuirii mai rapide a planului de închidere a unui număr cît mai mare de întreprinderi care nu pot să lucreze în vederea concentrării producţiei într-un mic număr de întreprinderi dintre cele mai bine organizate.

Raportul cu privire la planul precis, la programul calendaristic de închidere şi la aplicarea lui efectivă va fi prezentat de Şleapnikov şi Medvedev sau de locţiitorii lor
de Kubeako,
şi de Golţman,
de Andreev
la Consiliul Muncii şi Apărării,
în termen de o lună

2) Se dă ca sarcină lui Şleapnikov să refacă acele propuneri din schiţa sa care sînt mai importante şi pot fi aduse mai repede la îndeplinire şi să le dea o formă mai concretă.

Scris la 11 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SARCINILE COMISIEI PENTRU CONTROLUL LUCRĂRILOR DE LA CONSTRUCŢIA CĂII FERATE DIN REGIUNEA EMBA

Proiect de hotărîre pentru miercuri

Termenul maximum de funcţionare a comisiei — o lună. Ar fi de dorit 3 săptămîni.

Termenul se socoteşte pînă în momentul întoarcerii la Moscova.

Sarcinile comisiei :

1) Să controleze, la faţa locului, ce parte din lucrări au fost efectuate (la construcţia Algembei) şi mai cu seamă ce cantitate de materiale a fost folosită la partea terminată a căii ferate şi ce cantitate a mai rămas.

2) Să stabilească care sînt posibilităţile reale de pază a materialelor şi de restituire a lor în caz de sistare a lucrărilor la Algemba.

3) Să stabilească în ce condiţii (în ceea ce priveşte consumul de materiale etc.) şantierul Algemba ar putea să treacă din categoria întreprinderilor de primă importanţă în categoria întreprinderilor obişnuite.

4) Să stabilească în ce condiţii se vor desfăşura lucrările în general şi mai cu seamă în ce condiţii vor fi folosite materialele care se află acolo în caz că lucrările vor continua fără să se monteze şinele.

Lenin

Scris în mai 1921, nu mai tîrziu de 11

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

TOVARĂŞULUI KRJIJANOVSKI, PREZIDIUL COMISIEI DE STAT A PLANIFICĂRII

La noi, deocamdată, aproape că nu se simte încă existenţa unui plan economic unic de stat. Predomină tendinţa de a „redresa" totul, toate ramurile economiei şi chiar toate întreprinderile care ne-au rămas moştenire de la capitalism.

Comisia de stat a planificării trebuie să-şi organizeze în aşa fel munca, încît, cel mai tîrziu pînă la strîngerea recoltei, să elaboreze bazele unui plan economic de stat pentru perioada următoare, pentru un an sau doi.

Trebuie să se ia ca punct de plecare aprovizionarea cu alimente, fiindcă tocmai de aici provin toate dificultăţile. Trebuie făcută încercarea de a evalua planul economic de stat pentru următoarele trei cazuri : statul va dispune — în decurs de un an (1.IX.1921—1.IX.1922) — (1) de 200 000 000 de puduri de cereale ; (2) de 250 000 000 de puduri şi (3) de 300 000 000. Dacă se va constata că e prea greu să fie duse pînă la capăt toate calculele pentru cele trei cazuri, va fi poate mai raţional să ne mulţumim cu un singur calcul amănunţit pentru cazul că am obţine 250 000 000 de puduri, aşa încît diferenţa (300 000 000—250 000 000) să fie considerată ca o rezervă pentru zile negre, iar pentru eventualitatea unui deficit total de cereale (200 000 000 de puduri) să se facă doar un calcul aproximativ (atîta şi atîta să cumpărăm din străinătate ; cu atîta şi atîta să ne „restrîngem", în general, în ce priveşte industria, transporturile, armata etc.).

Să presupunem că fondul de cereale al statului este de atîta şi atîta. Se scade rezerva pentru caz de război, pentru cazuri de întrerupere a comunicaţiilor feroviare etc.

Urmează apoi combustibilul. Există cutare şi cutare perspective : de la — pînă la. Minimul şi maximul de produse alimentare necesare în acest scop. Posibilitatea de a

www.dacoromanica.ro

spori aprovizionarea cu combustibil pînă la cutare cifră, dacă rezervele de cereale vor creşte cu atîta şi atîta.

Economii de combustibil, prin concentrarea producţiei într-un mic număr de întreprinderi dintre cele mai bune, se pot face în cutare sau cutare măsură. Ele trebuie calculate. În legătură cu aceasta trebuie avută în vedere posibilitatea de a economisi produse alimentare prin închiderea unor întreprinderi de care nu este nevoie, sau de care nu este neapărată nevoie, şi prin transferarea muncitorilor (unde? este posibilă transferarea? dacă nu, să se traseze drept sarcină minimă trecerea acestor muncitori la o raţie mai redusă).

Economisirea combustibilului prin acordarea de premii pentru economii de combustibil şi printr-o mai strictă supraveghere a consumului de combustibil. Evaluarea aproximativă a unor asemenea economii, dacă există, în acest sens, anumite puncte de sprijin.

Armata (separat, flota; pentru ea este nevoie de un calcul special, pornind de la o reducere maximă — pînă la lichidare — a flotei şi a cheltuielilor destinate ei). Se va face un calcul pentru 1 600 000 pînă la 1.IX.1921, iar după aceea un calcul subsidiar pentru jumătate din această cifră.

Funcţionarii din aparatul sovietic. Numărul lor global. Posibilitatea reducerii lui cu 25% sau cu 50%. Premierea unei pătrimi (din numărul actual; absolut necesară) pe seama reducerii numărului total. Această problemă a premierii unei pătrimi (eventual a unei treimi sau a unei jumătăţi) din ceea ce rămîne — premiere efectuată pe seama reducerii numărului de guri (şi a reducerii consumului de combustibil, bunăoară, prin introducerea a trei schimburi şi prin închiderea a două instituţii din trei) — trebuie examinată în mod special, dată fiind importanţa ei excepţională.

Industria să fie împărţită în cîteva grupuri; să fie un număr cît mai mic de grupuri principale. Uzine de apă şi de lumină electrică. Minimul necesar pentru acoperirea minimului de necesităţi: (α) ale consumului productiv; (β) ale consumului individual. Calculul se va face avîndu-se în vedere un anumit număr de grupuri principale (lucrările de amănunt cu privire la diferitele ramuri industriale şi la diferitele regiuni sau oraşe vor fi, eventual, repartizate unor subcomisii speciale sau unor împuterniciţi

www.dacoromanica.ro

speciali locali sau birourilor guberniale de statistică ş.a.m.d.); se va calcula în cîte întreprinderi mari ar putea fi concentrată întreaga producţie şi cîte întreprinderi ar trebui să fie închise. Aceasta este, evident, o problemă extrem de importantă, care cere un studiu deosebit de meticulos : în primul rînd pe plan pur statistic (datele pe 1920 şi, în măsura posibilului, pe 1918 şi 1919 ; în unele cazuri, cu titlu de excepţie, vor putea fi folosite, pînă la un punct, şi datele statisticii de dinainte de război) ; iar în al doilea rînd pe plan economic, şi în acest caz trebuie rezolvată următoarea problemă specială :

nu s-ar putea ca pentru muncitorii orăşeni şi industriali deveniţi disponibili, pe care statul n-ar trebui să-i hrănească şi cărora la oraş nu li se poate da o altă muncă, să se găsească o ocupaţie temporară pentru un an, doi în regiunile cerealiere, cu condiţia ca ei să satisfacă nevoile populaţiei agricole din împrejurimi ?

Apoi, după industrie, în cadrul căreia industria de construcţii trebuie, neapărat, să fie considerată separat, urmează transporturile (poate că ar trebui ca ele să fie puse înaintea industriei) şi în special electrificarea.

Şi aşa mai departe.

Calculul trebuie întocmit încă de la început, fie şi în linii cu totul generale, cu date aproximative, dar să fie neapărat întocmit într-un termen scurt, într-o lună, cel mult două, şi să prezinte un tablou general al întregului consum de produse alimentare şi al întregului consum de combustibil pe timp de un an. Pe urmă, acest plan aproximativ va fi precizat, corectat, modificat ; în orice caz însă, acest plan întocmit pe un an (sau, poate, pe fiecare din cele patru trimestre ale anului sau pentru cele trei treimi : 1.IX.1921—1.I.1922 ; 1.I.—1.V. ; 1.V.—1.IX.1922), fie şi într-o formă cu totul aproximativă şi în linii foarte generale, trebuie elaborat în termenul, extrem de scurt, arătat mai sus.

În toate cazurile, comparaţia cu anul 1920 este obligatorie. Probabil că o serie de calcule vor putea şi vor trebui să fie făcute tocmai pe linia unui studiu statistic şi economic comparativ al datelor pe 1920 şi a „perspectivelor" pe anii 1921—1922.

www.dacoromanica.ro

Rog prezidiul Comisiei de stat a planificării ca, fără să prezinte, deocamdată, propunerea mea plenarei Comisiei de stat a planificării, să-mi comunice părerea sa asupra acestei scrisori, şi anume părerea majorităţii, cît şi aceea a diferiţilor membri ai prezidiului.

Preşedintele Consiliului Muncii şi Apărării,

V. Ulianov (Lenin)

14/V. 1921.

P.S. 1) Trebuie acordată o deosebită atenţie industriei producătoare de obiecte ce pot fi schimbate pe cereale, pentru a obţine astfel cereale în interiorul ţării. Această industrie, în orice caz, trebuie considerată separat, pentru a se putea da un răspuns precis la întrebarea : în caz de lipsă de cereale, în general, nu s-ar putea ca, repartizînd cutare cantitate de produse alimentare şi de combustibil cutărei ramuri industriale sau unor anumite întreprinderi, să se obţină cutare cantitate de produse şi, în schimbul lor, cutare cantitate de cereale. Acest calcul subsidiar trebuie făcut din timp, pentru a putea fi folosit, în anumite cazuri, după strîngerea recoltei.

2) Trebuie făcută încercarea de a specifica şi totaliza : (a) întreprinderile (cu numărul respectiv de muncitori) care sînt absolut necesare statului şi (b) întreprinderile — cu numărul respectiv de muncitori — care se menţin în virtutea tradiţiei, rutinei datorită faptului că muncitorii nu vor să-şi schimbe meseria şi domiciliul etc. şi care, din punctul de vedere al unei gospodăriri raţionale şi al necesităţii de a concentra industria într-un număr redus de întreprinderi dintre cele mai bune, care să lucreze în cîteva schimburi, ar trebui închise. Se vor da cifrele totale pentru ambele categorii. Se va face calculul unei raţii reduse pentru categoria a doua, spre a crea astfel un stimulent pentru lichidarea acestor întreprinderi.

Publicat pentru prima oară în 1923, în „Buletinul Comisiei de stat a planificării" nr. 3—4

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA CONSFĂTUIRILE ECONOMICE LOCALE, PREZENTAREA DĂRILOR DE SEAMĂ ŞI CONDUCEREA PE BAZA INSTRUCŢIUNILOR DATE DE CONSILIUL MUNCII ŞI APĂRĂRII

1. Pretutindeni trebuie organizate consfătuiri economice guberniale şi judeţene care să se afle cu comitetele executive guberniale şi judeţene în raporturi identice cu cele existente între Consiliul Muncii şi Apărării şi Consiliul Comisarilor Poporului. Conducerea treburilor sau secretariatul trebuie să fie comune. Toată munca trebuie dusă prin intermediul aparatelor instituţiilor respective, fără a se crea un aparat special.

2. Organele inferioare ale Consiliului Muncii şi Apărării în provincie trebuie să fie comitetele săteşti şi Sovietele săteşti, iar în localităţile industriale şi în centrele urbane — Sovietele raionale, consiliile economice raionale şi comitetele de fabrică. Comitetele executive de plasă îndeplinesc în întregime atribuţiile consiliilor economice de plasă sau desemnează pe cîţiva din membrii lor în vederea organizării consfătuirilor economice de plasă.

3. Toate consfătuirile economice sînt obligate să prezinte Consiliului Muncii şi Apărării dări de seamă asupra activităţii lor. La întocmirea acestor dări de seamă, ele se vor călăuzi după Instrucţiunile Consiliului Muncii şi Apărării, care se publică concomitent cu prezenta hotărîre.

Dările de seamă ale consiliilor economice regionale, guberniale şi judeţene trebuie să fie neapărat tipărite în cel puţin 100 de exemplare (din care 3 exemplare vor fi trimise la C.M.A., cîte un exemplar la cele mai mari biblioteci de stat — Biblioteca Rumeanţev din Moscova şi Biblioteca publică din Petrograd — şi cîte un exemplar la biblioteca fiecărui consiliu economic gubernial). Termenele de prezentare a dărilor de seamă : la două luni (ori la trei sau patru luni ?).

www.dacoromanica.ro

Dările de seamă ale organelor inferioare trebuie să se facă în scris : un exemplar pentru consiliul economic gubernial, iar altul pentru C.M.A. ; termene de prezentare : cel puţin de două ori pe an.

La darea de seamă pentru C.M.A. trebuie să se anexeze în mod sistematic numerele din ziarele locale sau tăieturi din ele consacrate problemelor vieţii economice locale, precum şi toate publicaţiile care se ocupă cu asemenea probleme.

La întocmirea dărilor de seamă trebuie atraşi lucrătorii locali ai Direcţiei centrale de statistică şi ai Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti.

Fiecare instituţie locală este obligată să desemneze şi să comunice imediat Consiliului Muncii şi Apărării numele persoanelor care răspund de întocmirea la timp a fiecărei secţiuni din darea de seamă, cît şi de redactarea ei în ansamblu, precum şi numele locţiitorilor lor.

4. Ziarul „Ekonomiceskaia Jizn“ [98] devine organul de presă al Consiliului Muncii şi Apărării.

În afară de materialele de pînă acum, el trebuie ca, dînd urmare aceloraşi Instrucţiuni, să publice sistematic informaţii în legătură cu activitatea economică locală. Înregistrarea şi studierea experienţei practice a întregii activităţi economice a R.S.F.S.R., elaborarea, pe baza acestei experienţe, a unor indicaţii călăuzitoare trebuie să devină principala sarcină a ziarului „Ekonomiceskaia Jizn“.

Redacţia trebuie să selecţioneze corespondenţii locali — atît membri cît şi nemembri de partid — şi să lărgească cercul lor pentru a putea lua cunoştinţă de activitatea organelor locale.

Centrala presei este obligată să trimită cu regularitate, în două exemplare, „Ekonomiceskaia Jizn“ la fiecare bibliotecă gubernială, judeţeană şi de plasă, iar aceste biblioteci sînt datoare să facă colecţie şi să păstreze ambele exemplare, punîndu-le la dispoziţia întregii populaţii.

Scris la 19—20 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

INSTRUCŢIUNI ALE CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CĂTRE INSTITUŢIILE SOVIETICE LOCALE

PROIECT *)

Sarcina cea mai urgentă a Republicii sovietice constă în refacerea forţelor de producţie, în ridicarea agriculturii, industriei şi transporturilor. Starea de ruină şi mizerie, pe care a provocat-o pretutindeni războiul imperialist, este atît de mare, că în întreaga lume bîntuie o criză economică, şi chiar în ţări avansate, care pînă la război se situau cu mult înaintea Rusiei în ce priveşte dezvoltarea lor şi care au avut de suferit incomparabil mai puţin de pe urma războiului, refacerea economiei se loveşte de greutăţi nemaipomenite şi o să dureze ani şi ani de zile. La fel stau lucrurile şi în multe din ţările „învingătoare", cu toate că ele se află în alianţă cu cele mai bogate state capitaliste şi primesc uriaşul tribut impus ţărilor învinse, dependente şi coloniale.

Este de înţeles că o ţară înapoiată ca Rusia, care a avut de suportat nu numai războiul imperialist, dar şi un război civil, lung de peste trei ani de zile, ce le-a fost impus muncitorilor şi ţăranilor de către moşieri şi capitalişti cu ajutorul burgheziei mondiale, e nevoită să-şi refacă economia în condiţiile unor greutăţi incomparabil mai mari. Seceta grea din anul 1920, lipsa de nutreţ şi mortalitatea ridicată a vitelor au făcut ca situaţia gospodăriei ţărăneşti să devină insuportabilă.

Prin legea promulgată de Comitetul Executiv Central din Rusia, predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole a fost înlocuită printr-un impozit în natură. S-a stabilit că agricultorul este liber să schimbe pe orice pro-

www.dacoromanica.ro

duse surplusurile ce-i rămîn. Printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului au fost publicate cotele de impozit. Cuantumul impozitului este de vreo două ori mai mic decît ceea ce se lua în cadrul predării obligatorii a surplusurilor. Consiliul Comisarilor Poporului a promulgat o nouă lege cu privire la cooperaţie, prin care sînt lărgite drepturile ei în legătură cu schimbul liber al surplusurilor de produse agricole [100].

Prin aceste legi s-au făcut paşi importanţi în direcţia îmbunătăţirii imediate a situaţiei gospodăriei ţărăneşti, a sporirii interesului ţăranilor pentru extinderea semănăturilor şi îmbunătăţirea agriculturii şi a creşterii animalelor, precum şi în direcţia ridicării şi dezvoltării micii industrii locale, pentru care nu e nevoie de pregătirea şi transportarea unor mari stocuri de produse alimentare, materii prime şi combustibil aparţinînd statului.

O importanţă deosebit de mare pentru îmbunătăţirea gospodăriei ţărăneşti, pentru dezvoltarea industriei şi organizarea schimbului dintre agricultură şi industrie capătă iniţiativa locală de sine stătătoare. Se creează mari posibilităţi de folosire a unor noi forţe, a unor noi energii pentru refacerea economiei naţionale.

Consiliul Muncii şi Apărării, care, potrivit unei hotărîri adoptate de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, este obligat să coordoneze şi să dirijeze activitatea comisariatelor economice, se adresează tuturor instituţiilor locale, cerîndu-le insistent să-şi încordeze toate forţele şi să desfăşoare neapărat o amplă activitate pentru îmbunătăţirea multilaterală a gospodăriei ţărăneşti şi pentru ridicarea industriei, aplicînd cu stricteţe noile legi şi călăuzindu-se, totodată, după principiile de bază şi indicaţiile expuse mai jos.

Dispunem acum, mai întîi, de un dublu criteriu practic pentru aprecierea succeselor obţinute în construcţia noastră economică pe scara întregului stat : în primul rînd, succesul cu care se realizează strîngerea rapidă, completă, justă din punct de vedere statal, a impozitului în natură ; în al doilea rînd — şi acest lucru este deosebit de important —, succesul cu care se realizează schimbul de mărfuri şi schimbul de

www.dacoromanica.ro

(1

Проект

Декрет от СНК (Совета Труда и Обороны)
местным совдепам и учреждениям.

Первая годовщина рабочей Советской Республики застала восстановление производительных сил, подрыв советского хозяйства, уничтоженного и дезорганизованного разорением и опустошением, причиненными всей империалистической войной, так называемую войну, во всем мире сварившую империалистический кризис, и еще в первобытных отсталых, которые до войны были далеко назад в России по своему развитию и которые неуклонно тащила за собой войну, восстановление хозяйства идет с колоссальными трудностями и разрухой на долгий период. И дело общее [illegible] даже во многих отраслях "победоносных" империй [illegible], что они сидят с богатейшими капиталистическими державами в полном экономическом, финансовом, военном и дипломатическом окружении.

Поэтому, чтобы сделать всем, которая связана не только империалистскую войну, но и путь с бывшим года гражданской войны, кабальной работы и предательства капиталистов и капиталистических стран помощью внешнего фронта, приходится с неизбежными объективными трудностями восстанавливать свое хозяйство. Торговый капитал 1920-го года, будучи и надеясь скоро сделать поворотным пунктом хозяйственного развития.

Во всякой [illegible] аппарат [illegible], работающий [illegible] должностными лицами. Установление свободы [illegible] производящим пунктам на всех [illegible] Совет

Prima pagină din manuscrisul lui V. I. Lenin „Instrucțiuni ale Consiliului Muncii și Apărării către instituțiile sovietice locale. Proiect". — Mai 1921.

Micșorat

www.dacoromanica.ro

produse agricole pe produse industriale, succesul cu care se realizează schimbul dintre agricultură și industrie.

Acesta este lucrul cel mai important, care constituie o necesitate imediată și absolută. În felul acesta se verifică întreaga muncă și se pune o temelie pentru înfăptuirea mărețului plan de electrificare, care ne va permite să refacem marea industrie și transporturile în asemenea proporții și pe o astfel de bază tehnică, încît vom putea să învingem definitiv și pentru totdeauna foamea și mizeria.

Trebuie să strîngem în proporție de 100% impozitul în natură, iar după aceea să strîngem tot atîtea produse alimentare prin schimbul liber al surplusurilor agricole pe produse industriale. Firește, acest lucru nu vom reuși să-l facem deodată pretutindeni, dar această sarcină imediată trebuie să ne-o punem cu toții, și vom putea s-o realizăm în timpul cel mai scurt, dacă vom înțelege cum trebuie situația economiei noastre și vom păși cu toată energia pe calea cea dreaptă a ridicării ei. Toate autoritățile locale, toate instituțiile locale din fiecare gubernie, din fiecare județ, din fiecare centru regional, din fiecare republică autonomă trebuie ca, prin eforturi comune și prin acțiuni coordonate, să-și desfășoare în așa fel munca, încît să ducă la o intensificare a schimbului de surplusuri. Experiența o să ne arate în ce măsură vom reuși să intensificăm acest schimb prin sporirea producției și livrarea produselor de stat ale marilor întreprinderi socialiste ; — în ce măsură vom reuși să stimulăm și să dezvoltăm mica industrie locală ; — ce rol vor juca cooperația și comerțul particular, întreprinzătorii, capitaliștii, care se află sub controlul statului. Trebuie să încercăm toate metodele, dînd o cît mai largă posibilitate de desfășurare inițiativei locale. Avem în față o sarcină nouă, care pînă acum n-a fost pusă nicăieri în lume ; noi rezolvăm această sarcină în condiții cînd ruina de după război nu ne permite nici să evaluăm exact resursele, nici să stabilim dinainte ce grad de încordare pot suporta muncitorii și țăranii, care au făcut sacrificii nespus de grele pentru a asigura victoria asupra moșierilor și capitaliștilor. Trebuie să aplicăm pe scară mai largă și cu mai multă îndrăzneală metode variate, să punem

www.dacoromanica.ro

chestiunea sub diferite aspecte, să admitem în măsură diferită capitalul şi comerţul particular, fără să ne lăsăm îngrijoraţi dacă capitalismul are să cîştige teren într-o oarecare măsură, numai să dezvoltăm imediat schimbul, să înviorăm prin aceasta atît agricultura cît şi industria, să stabilim — pe baza experienţei practice căpătate — de ce resurse dispune ţara şi pe ce cale putem ajunge la o îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor şi ţăranilor, pentru ca după aceea să desfăşurăm o activitate mai amplă şi mai temeinică în domeniul construcţiei economice şi să realizăm planul de electrificare.

După achitarea impozitului, ce cantitate de surplusuri agricole au schimbat ţăranii pe produsele micii industrii şi ale comerţului particular, şi ce cantitate pe produsele furnizate de stat? — iată două chestiuni care trebuie să intereseze, în primul rînd, pe orice lucrător sovietic din domeniul construcţiei economice. Iată principalele direcţii imediate în care trebuie să obţinem succese cît mai mari şi după care vom măsura succesul muncii depuse, iar apoi vom căuta să stabilim în ce mod să pornim la realizarea sarcinilor ulterioare. Toate problemele construcţiei economice, în general, trebuie puse în concordanţă cu aceste două probleme imediate.

Pentru a realiza o asemenea concordanţă, pentru a stimula în cît mai mare măsură iniţiativa, independenţa, ploarea muncii în întreaga ţară, cît şi pentru a controla, prin experienţa locală şi prin supravegherea locală, activitatea aparatului central, şi invers, şi a obţine în felul acesta înlăturarea tărăgănelii şi a birocratismului, Consiliul Muncii şi Apărării a hotărît (vezi, separat, textul hotărîrii *):

în primul rînd, să se introducă pretutindeni consfătuiri economice, care să coordoneze munca organelor locale ale tuturor comisariatelor poporului pentru problemele economice,

şi, în al doilea rînd, consfătuirile economice locale să prezinte regulat dări de seamă asupra activităţii lor, cu scopul de a asigura schimbul de experienţă, de a organiza întrecerea şi, mai ales, de a verifica, pe baza muncii locale şi a

* Vezi volumul de faţă, p. 269—270. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

rezultatelor ei, dacă metodele de activitate și modul de organizare a organelor centrale sînt cele mai potrivite.

Consfătuirile economice locale trebuie să fie organizate după tipul Consiliului Muncii și Apărării, iar între ele și comitetele executive locale trebuie să existe aceleași relații ca între Consiliul Muncii și Apărării și Consiliul Comisarilor Poporului. Consiliul Muncii și Apărării are atribuțiile unei comisii a Consiliului Comisarilor Poporului ; dacă membrii Consiliului Muncii și Apărării sînt în același timp și membri ai Consiliului Comisarilor Poporului, se obține o perfectă coordonare a muncii ambelor instituții, se înlătură orice posibilitate de fricțiune între ele, se asigură o rapiditate în muncă și o simplificare a aparatului, deoarece Consiliul Muncii și Apărării nu creează nici un fel de aparat, ci acționează prin intermediul aparatelor departamentelor, căutînd să le simplifice și să le coordoneze activitatea.

Aceleași relații trebuie să existe între consiliile economice guberniale și comitetele executive guberniale ; în practică, tocmai așa se și întîmplă. Totodată, la confirmarea membrilor și președinților consiliilor economice regionale și de ținut, Consiliul Muncii și Apărării caută să țină seama de experiența lucrătorilor din organele locale și să nu facă confirmări fără să se consulte cu ei. Fără îndoială că consiliile economice regionale trebuie să se străduie — și se vor strădui — să-și coordoneze activitatea lor cu aceea a consiliilor economice guberniale, asigurîndu-și într-o măsură cît mai deplină colaborarea lor, informîndu-le și trezindu-le interesul pentru activitatea lor comună. Ar fi, desigur, prematur să încercăm acum să reglementăm toate aceste relații reciproce ; avem încă prea puțină experiență, așa că din încercările de a proceda la o asemenea reglementare ar putea să iasă o cîrpăceală pur birocratică. Este mai nimerit să lăsăm, la început, în seama practicii elaborarea unor forme de relații cît mai potrivite (Consiliul Muncii și Apărării a funcționat, timp de aproape un an, alături de Consiliul Comisarilor Poporului, fără să aibă în fond nici un fel de regulament). E mai bine ca la început aceste forme să nu fie absolut stabile ; este de dorit, este util și chiar necesar ca aici să existe oarecare diversitate,

www.dacoromanica.ro

pentru a studia cu mai multă precizie şi a compara mai temeinic diferitele sisteme de relaţii reciproce.

Consiliile economice judeţene şi cele de plasă trebuie să fie constituite pe aceleaşi baze, admiţîndu-se, bineînţeles, tot felul de modificări ale tipului principal, adică : comitetele executive pot să-şi asume în întregime sarcinile şi îndatoririle consfătuirilor economice, să pună şedinţele lor „de lucru" sau „economice" pe acelaşi plan cu consfătuirile economice, să desemneze (de pildă în plăşi, iar uneori şi în judeţe) comisii speciale sau chiar să numească în mod special anumite persoane care să îndeplinească toate sarcinile consfătuirilor economice sau unele din ele etc. Celulele cele mai de jos trebuie să fie *comitetele săteşti* [101] ; ele trebuie să devină organele de jos ale Consiliului Muncii şi Apărării la sate. Legea prin care se extind în mod corespunzător atribuţiile comitetelor săteşti şi se precizează relaţiile dintre ele şi Sovietele săteşti a fost deja aprobată de Consiliul Comisarilor Poporului şi publicată în mai 1921. Comitetele executive guberniale au datoria ca în prealabil să stabilească, într-un fel sau altul, cele mai potrivite reguli pentru regiunea respectivă, cu obligaţia de *a extinde* — şi nu de a restrînge — dreptul de iniţiativă al organelor locale în general şi al celulelor de jos *în special.*

În judeţele şi aşezările industriale, organele de jos ale Consiliului Muncii şi Apărării trebuie să fie comitetele raionale şi comitetele de întreprindere sau direcţiile fabricilor şi uzinelor, după cum este vorba de o singură ramură industrială sau de mai multe. În orice caz, este absolut necesar ca munca lor să fie *coordonată*, într-o formă sau alta, cu aceea a comitetelor executive judeţene, de plasă şi săteşti, în vederea unor măsuri de îndrumare a *întregii* vieţi economice locale.

Mai departe. Problema unor dări de seamă regulate pe care organele locale trebuie să le prezinte Consiliului Muncii şi Apărării capătă o însemnătate excepţională, deoarece unul din principalele neajunsuri de care suferim noi este că nu studiem îndeaproape experienţa practică, nu facem în suficientă măsură schimb de experienţă şi nu procedăm cu toată seriozitatea la o verificare reciprocă : a dispoziţiilor date de conducerea centrală — prin practica organelor lo-

www.dacoromanica.ro

cale şi a practicii acestora — de către conducerea centrală. Unul din cele mai importante mijloace de luptă împotriva birocratismului şi a tărăgănelii trebuie să fie controlul asupra modului cum aplică organele locale legile şi dispoziţiile date de conducerea centrală ; pentru aceasta este nevoie de dări de seamă, care să se publice spre a fi aduse *la cunoştinţa generală*, şi la a căror întocmire să participe neapărat *un număr mai mare de nemembri de partid* şi de persoane neoficiale. O revistă ca „Naşe Hozeaistvo", „organ bilunar al Consiliului economic gubernial din Tver" (nr. 1 din 15.IV.1921 ; nr. 2 din 30.IV.1921), ne oferă o dovadă că, pretutindeni în ţară, oamenii îşi dau tot mai bine seama de necesitatea de a studia, de a explica şi a face cunoscute rezultatele experienţei noastre economice şi că se găsesc căi nimerite pentru satisfacerea acestei necesităţi. Desigur că, cel puţin în lunile care vin, n-o să se poată scoate cîte o revistă în fiecare gubernie şi nu peste tot o să se poată tipări de două ori pe lună cîte 3 000 de exemplare, cum se întîmplă la Tver. Dar nu numai în fiecare gubernie, ci şi în fiecare judeţ ar putea şi ar trebui să fie întocmită, o dată la două luni (pentru început se pot admite, cu titlu de excepţie, şi intervale mai mari), o dare de seamă despre activitatea economică locală şi să fie tipărită, să zicem, în 100—300 de exemplare. Hîrtie şi tipografii pentru o lucrare atît de mică se vor găsi, fără îndoială, pretutindeni, dacă vom înţelege cît de importantă şi de urgentă este treaba asta şi dacă ne vom da seama că, pentru satisfacerea acestei nevoi, este necesar să luăm hîrtie de la multe instituţii care tipăresc o mulţime de lucruri inutile sau din acelea care nu răspund nici pe departe unei necesităţi primordiale. Dacă textul va fi cules cu petit ; dacă va fi tipărit pe două coloane (aşa cum se face de către tovarăşii din Tver) ; dacă oamenii vor înţelege un adevăr atît de simplu, că chiar şi o sută de exemplare, în caz că se trimite cîte un exemplar la fiecare bibliotecă gubernială şi la fiecare bibliotecă de stat mai importantă, oferă o posibilitate, ce-i drept, redusă, dar totuşi *certă*, de înregistrare a experienţei şi de informare pe scara *întregii Rusii*, — atunci posibilitatea de realizare şi urgenţa acestei munci vor deveni evidente.

www.dacoromanica.ro

O evidenţă reală a experienţei, un schimb efectiv de experienţă şi atragerea tuturor organizatorilor remarcabili şi capabili din rîndurile celor fără partid nu sînt posibile fără tipărirea regulată a unor dări de seamă, fie şi într-un număr infim de exemplare. Acest lucru poate şi trebuie să fie făcut fără întîrziere.

La întocmirea dărilor de seamă trebuie să fim cît mai concişi şi să răspundem precis la întrebările puse. Întrebările se împart în patru grupuri : primul grup cuprinde întrebările care se pun îndeosebi pe primul plan în momentul de faţă. Se impune ca, în fiecare dare de seamă, la aceste întrebări să se dea un răspuns cît mai precis şi mai amănunţit. Acest lucru este necesar mai ales din cauza că, pentru marea majoritate a judeţelor, acest grup de întrebări prezintă tocmai în momentul de faţă o importanţă cu totul excepţională şi sînt de o actualitate stringentă. Pentru un mic număr de judeţe şi raioane, şi anume pentru cele pur industriale, se pun pe primul plan alte chestiuni. Cel de-al doilea grup cuprinde întrebări la care, de asemenea, trebuie să se răspundă în fiecare dare de seamă, dar adeseori răspunsul poate şi trebuie să fie dat sub forma unui scurt rezumat al dărilor de seamă care au fost deja înaintate departamentelor respective. În toate aceste cazuri trebuie ca în darea de seamă către Consiliul Muncii şi Apărării să se arate neapărat următoarele : dările de seamă au fost trimise la cutare dată, la cutare sau cutare instituţii ; în aceste dări de seamă, rezultatele muncii efectuate sînt exprimate pe scurt în cutare şi cutare cifre. Consiliul Muncii şi Apărării are nevoie de asemenea informaţii pentru a efectua un control asupra diferitelor instituţii, cît şi pentru a obţine unele cifre totalizatoare care să arate rezultatele obţinute în domeniul aprovizionării, combustibilului, industriei etc. Al treilea grup conţine întrebările la care *nu* este obligatoriu să se dea răspuns în fiecare dare de seamă. Răspunsurile la aceste întrebări sînt obligatorii la început, adică în prima dare de seamă, iar în cele următoare se vor face numai unele completări sau se vor menţiona noi fapte, pe măsura acumulării de material nou. În multe cazuri, la aceste întrebări nu se va putea răspunde la fiecare două luni. Al patrulea grup conţine tot felul de întrebări suplimentare, care

www.dacoromanica.ro

nu sînt indicate dinainte, nu sînt puse de o autoritate centrală, ci sînt produsul unor factori locali. Acest grup trebuie întocmit de înseşi organele locale, fără nici o îngrădire. Se înţelege de la sine că chestiunile care constituie un secret de stat (cele de ordin militar sau cele legate de operaţii militare şi de apărarea statului etc.) trebuie să fie grupate într-o dare de seamă aparte, care nu e cazul să fie publicată, ea constituind un raport secret, destinat exclusiv Consiliului Muncii şi Apărării.

Să trecem acum la enumerarea întrebărilor :

PRIMUL GRUP DE ÎNTREBĂRI

1. SCHIMBUL DE MĂRFURI CU ŢĂRANIMEA

În momentul de faţă, aceasta este prima problemă sub raportul importanţei şi al actualităţii. În primul rînd, fără o aprovizionare deplină şi regulată cu produse alimentare a armatei şi a muncitorilor de la oraşe, statul nu poate să desfăşoare construcţia economică în general, iar schimbul de mărfuri trebuie să devină principalul mijloc pentru strîngerea de produse alimentare. În al doilea rînd, schimbul de mărfuri constituie un mijloc de verificare pentru justa corelaţie dintre industrie şi agricultură, precum şi fundamentul întregii munci de creare a unui sistem monetar care să funcţioneze cît de cît just. Asupra problemei schimbului de mărfuri (inclusiv schimbul de produse, fiindcă un produs al statului — un produs al fabricii socialiste, care se schimbă pe produse alimentare ale ţăranului — nu este o marfă în sensul economiei politice, în orice caz nu este numai marfă, nu mai este marfă, încetează de a fi marfă) trebuie să se concentreze acum atenţia principală a tuturor consiliilor economice, a tuturor organelor din domeniul construcţiei economice.

Se fac pregătiri în vederea schimbului de mărfuri ? Ce anume s-a întreprins în acest sens ? — De către Comisariatul poporului pentru aprovizionare. — De către cooperaţie. Care e numărul magazinelor cooperatiste deschise în acest scop ? Există asemenea magazine în fiecare plasă ? În cîte sate ? De ce fonduri pentru schimbul de mărfuri dispunem ?

www.dacoromanica.ro

Care sînt preţurile pe piaţa „liberă" ? Există surplusuri de cereale şi de alte produse agricole ? Există experienţă în domeniul schimbului de mărfuri, şi ce experienţă anume ? Care sînt rezultatele ? Cum se duce lupta împotriva sustragerilor din fondul pentru schimbul de mărfuri şi a sustragerilor de produse alimentare ? (un punct deosebit de important, care necesită analiza *fiecărui caz* de sustragere).

Sarea şi petrolul lampant ca obiecte ale schimbului de mărfuri. Textilele. Alte produse. De care produse anume se simte mai multă nevoie ? Ce-i lipseşte cel mai mult ţăranului ? Ce ar putea să furnizeze mica producţie meşteşugărească locală ? Sau dezvoltarea industriei locale ?

Cifrele şi faptele referitoare la organizarea schimbului de mărfuri şi la rezultatele lui au o mare importanţă pentru desfăşurarea experienţei pe scara întregului stat.

Există relaţii juste între Comisariatul poporului pentru aprovizionare, ca organ de control şi supraveghere a schimbului de mărfuri, şi cooperaţie, ca organ care realizează schimbul de mărfuri ? Cum anume se prezintă în practică aceste relaţii ? Dar în aplicarea lor pe teren ?

Care e rolul comerţului particular în schimbul de mărfuri ? În ce măsură anume s-a dezvoltat sau se dezvoltă comerţul particular ? Numărul comercianţilor, cifra lor de afaceri la principalele produse. În special la produsele alimentare.

2. ATITUDINEA STATULUI FAŢĂ DE CAPITALIŞTI

Schimbul de mărfuri şi comerţul liber înseamnă inevitabil apariţia capitaliştilor şi a relaţiilor capitaliste. N-avem a ne teme de acest fenomen. Statul muncitoresc dispune de suficiente mijloace pentru a permite *numai în măsura voită* o dezvoltare a acestor relaţii, care sînt utile şi necesare în cadrul micii producţii, şi pentru a controla aceste relaţii. Acum totul constă tocmai în a studia cu precizie proporţiile fenomenelor ivite şi a găsi metode potrivite (nu stînjenitoare, sau mai bine zis : nu prohibitive) de control şi evidenţă din partea statului.

În ce măsură anume se dezvoltă comerţul particular o dată cu înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor prin

www.dacoromanica.ro

impozitul în natură ? Se pretează el la o evidență statistică sau nu ? Numai comerț clandestin sau și comerț normal ? Înregistrarea comerțului și rezultatele ei ?

Inițiativa particulară : există cazuri cînd capitaliști și antreprenori fac propunerea de a li se da în arendă cutare sau cutare întreprinderi sau stabilimente ? sau localuri comerciale ? Există o evidență exactă a acestor cazuri și o analiză a lor ? Cum stăm cu evaluarea, fie și aproximativă, a rezultatelor operațiunilor comerciale ? Dar cu evidența operațiunilor arendașilor, comisionarilor, dacă aceștia există ?

S-au făcut propuneri de operații de comision ? Pentru strîngerea produselor, pentru achiziționarea lor în folosul statului în schimbul unui anumit procent ? Sau pentru vînzare și distribuire ? Sau pentru organizarea de întreprinderi industriale ?

Industria meșteșugărească — cu ce s-a schimbat situația ei după introducerea impozitului în natură ? Care e gradul ei de dezvoltare în general ? Din ce sursă provin datele ?

3. STIMULAREA INIȚIATIVEI DE SINE STATATOARE IN DOMENIUL SCHIMBULUI DE MĂRFURI ȘI IN CONSTRUCȚIA ECONOMICĂ IN GENERAL

Această problemă este strîns legată de cea precedentă. Adeseori stimularea inițiativei poate să nu fie legată de relațiile capitaliste. Cum să realizăm o asemenea stimulare ? — iată o problemă care trebuie să preocupe consiliile economice și, în general, toate organele din domeniul construcției economice. Întrucît aceasta este o sarcină nouă, cu greu se pot da acum indicații absolut precise. Totul este să se acorde o mare atenție acestei probleme, să se stimuleze orice inițiativă economică, să se studieze temeinic experiența practică, care să fie, apoi, popularizată pe scara întregului stat.

Micul agricultor care plătește impozit statului și face schimb de mărfuri cu el, cu fabrica socialistă, — iată o situație economică care reclamă neapărat o stimulare multilaterală a inițiativei de către stat, și anume de către organele sale locale. Schimbul de observații și de experiență între instituțiile locale ne va permite să adunăm materiale și,

www.dacoromanica.ro

mai tîrziu, poate, să completăm printr-o serie de exemple şi indicaţii amănunţite această problemă generală şi nu îndeajuns de precizată.

4. COORDONAREA ACTIVITĂŢII ECONOMICE A DIFERITELOR DEPARTAMENTE ÎN CADRUL UNITĂŢILOR ADMINISTRATIVE LOCALE : PLĂŞI, JUDEŢE, GUBERNII

Lipsa unei coordonări locale a activităţii diferitelor departamente constituie unul din cele mai mari neajunsuri care stînjenesc construcţia economică. Trebuie să acordăm o mare atenţie acestei probleme. Le revine consiliilor economice sarcina de a înlătura această lipsă de coordonare şi de a dezvolta iniţiativa instituţiilor locale. Trebuie adunate exemple practice pentru a obţine o mai bună organizare a muncii şi a face ca exemplele de muncă încununată de succes să devină un model pentru toţi. Într-o vreme de extremă lipsă a produselor alimentare, de pildă, era firesc şi inevitabil ca independenţa organelor locale în folosirea cerealelor strînse să fie mult îngrădită. Pe măsura sporirii rezervelor de cereale şi paralel cu exercitarea unui control corespunzător, această independenţă trebuie mărită. În felul acesta putem şi trebuie să ajungem la o slăbire a birocratismului şi la o reducere a transportului, la stimularea producţiei şi la îmbunătăţirea situaţiei ţăranilor şi muncitorilor. Produsele alimentare, mica industrie locală, combustibilul, marea industrie de stat etc. — toate aceste domenii sînt strîns legate între ele, iar împărţirea lor „pe departamente", care este necesară pentru conducerea statului, aduce prejudicii dacă nu se desfăşoară o permanentă muncă de coordonare, de înlăturare a fricţiunilor, a tărăgănelii, a spiritului îngust-departamental, a birocratismului. La faţa locului, în imediata apropiere de masele muncitoreşti şi ţărăneşti, se pot vedea mai limpede aceste lipsuri, şi organele locale trebuie să elaboreze tocmai ele, prin schimb de experienţă, metodele necesare pentru combaterea cu succes a acestor lipsuri.

Prin ce şi cum anume s-a exprimat în mod concret munca de coordonare, pe plan local, a activităţii sovhozurilor, comitetelor silvice, secţiilor agricole judeţene şi consiliilor

www.dacoromanica.ro

economice etc. ? — iată o întrebare la care trebuie să se dea neapărat răspunsuri precise, temeinice și amănunțite.

Cum au fost sancționați lucrătorii care au satisfăcut nevoile locale în detrimentul celor centrale și contrar dispozițiilor date de organele centrale ? Numele celor sancționați. Este în scădere numărul acestor încălcări ? Au fost înăsprite sancțiunile și în ce fel anume ?

5. ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI MUNCITORILOR ȘI 6. — A SITUAȚIEI ȚĂRANILOR

Toate succesele obținute în construcția economică duc la o îmbunătățire a situației muncitorilor și țăranilor. Dar, în primul rînd, spiritul îngust-departamental și lipsa de coordonare pricinuiesc și aici mult rău. În al doilea rînd, aceste probleme trebuie luate în considerație separat, pentru a urmări cu atenție rezultatele obținute în acest domeniu. Ce anume s-a obținut ? Și cum anume ? Aceste întrebări au nevoie de un răspuns.

Starea de oboseală, și foarte adeseori de completă istovire, provocată de îndelungații ani de război — mai întîi de război imperialist și apoi de război civil — este atît de gravă, încît trebuie să facem neapărat eforturi deosebite pentru a îmbunătăți situația muncitorilor și țăranilor. Noi nu facem nici pe departe tot ce putem și trebuie să facem, chiar și cu mijloacele noastre reduse. Nu toate departamentele și instituțiile acordă acestei cerințe atenția cuvenită. De aceea este imperios necesar să strîngem și să studiem experiența locală existentă în acest domeniu. Dările de seamă în legătură cu această problemă trebuie să fie cît mai precise, mai complete și mai îngrijit întocmite : atunci vom putea vedea numaidecît unde sau în care departamente treaba rămîne cel mai mult în urmă. Atunci, prin eforturile noastre unite, vom obține mai repede o îmbunătățire.

7. LĂRGIREA CADRELOR DE LUCRĂTORI DE STAT ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIEI ECONOMICE

O asemenea lărgire este deosebit de necesară pentru noi, însă observăm că se fac prea puține eforturi sistematice pentru realizarea ei. În regimul capitalist, „patronii" —

www.dacoromanica.ro

ascunzîndu-se unul de altul şi punîndu-şi piedici unul altuia — se străduiau să-şi găsească funcţionari, administratori şi directori pricepuţi ; ei se ocupau de treaba asta zeci de ani de-a rîndul şi numai puţine „firme" dintre cele mai bine organizate obţineau rezultate bune. Acum „patron" este statul muncitoresc-ţărănesc, şi el trebuie să organizeze pe scară largă, în mod planificat, sistematic *şi deschis* munca de selecţionare a celor mai buni lucrători din domeniul construcţiei economice, a celor mai buni administratori şi organizatori în domenii speciale şi generale, de importanţă locală şi statală. Mereu ne lovim de urmările primei perioade a Puterii sovietice — ale unei perioade de crîncen război civil şi de sabotaj înverşunat —, şi ele îşi găsesc expresia în faptul că unii comunişti se închid într-un cerc restrîns de conducători care se tem sau nu se pricep să atragă la muncă, în număr suficient, pe cei fără partid.

Trebuie să procedăm de urgenţă şi cu toată energia la remedierea acestui neajuns. Din masele de muncitori, ţărani şi intelectuali se ridică numeroşi oameni fără partid capabili şi cinstiţi, cărora trebuie să li se încredinţeze posturi mai înalte în domeniul construcţiei economice, avînd grijă ca controlul şi îndrumarea necesară să rămînă în mîinile comuniştilor. Pe de altă parte însă este necesar ca şi cei fără partid să exercite un control asupra activităţii comuniştilor ; în acest scop trebuie ca grupuri de muncitori şi ţărani fără partid care s-au dovedit a fi cinstiţi să fie atraşi şi în cadrul Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti şi, fără să deţină vreo funcţie, să participe în mod neoficial la verificarea şi aprecierea muncii.

Instituţiile locale, în special cele de plasă, cele judeţene şi cele raionale, care cunosc cel mai bine compoziţia masei muncitoreşti şi ţărăneşti, trebuie să prezinte, în dările lor de seamă către Consiliul Muncii şi Apărării, *liste* de oameni fără partid care au dat dovadă de cinste în munca lor sau care pur şi simplu s-au făcut remarcaţi la conferinţele fără partid, sau care în mod incontestabil se bucură de stimă în uzina, satul sau plasa respectivă ; ele vor trebui, apoi, să arate la ce muncă din domeniul construcţiei economice sînt atrase aceste persoane. Prin „muncă" trebuie să se înţeleagă atît ocuparea de funcţii, cît şi *participarea la con-*

www.dacoromanica.ro

trol sau la verificare fără a deține vreo funcție, precum și consfătuirile neoficiale regulate etc.

Răspunsurile la întrebările în legătură cu această problemă trebuie date, neapărat, în mod regulat. Altminteri, statul socialist nu poate să organizeze în mod just atragerea maselor în opera de construcție economică. Lucrători noi există, lucrători cinstiți și devotați. Ei se găsesc în număr mare printre cei fără partid. Noi nu-i cunoaștem. Numai dările de seamă ale organelor locale ne vor ajuta să-i cunoaștem, să-i verificăm în cadrul unei munci mai ample, din ce în ce mai cuprinzătoare, și să înlăturăm un neajuns atît de mare cum e ruperea de mase a celulelor comuniste. Acest neajuns se observă în multe locuri.

8. METODELE ȘI REZULTATELE LUPTEI ÎMPOTRIVA BIROCRATISMULUI ȘI A TĂRĂGĂNELII

Probabil că, la început, majoritatea răspunsurilor ce se vor da la această întrebare vor fi foarte simple : nici un fel de metode și nici un fel de rezultate. Hotărîrile celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia au fost citite și date uitării.

Dar dacă, în această privință, lucrurile se prezintă cît se poate de prost, noi n-o să urmăm în nici un caz exemplul celor ce se lasă cuprinși de desperare și se resemnează. Noi știm că, în Rusia, birocratismul și tărăgăneala sînt legate mai ales de nivelul de cultură și de consecințele gravei pustiiri și ale extremei mizerii pricinuite de război. Lupta împotriva acestei calamități va putea fi încununată de succes numai dacă, ani și ani de-a rîndul, vom da dovadă de o mare perseverență în această direcție. De aceea nu trebuie să ne lăsăm cuprinși de desperare, ci să pornim iarăși și iarăși la treabă, să reluăm ceea ce a fost întrerupt și să încercăm mijloace variate pentru atingerea scopului propus.

Reorganizarea inspecției muncitorești-țărănești ; atragerea celor fără partid, atît prin intermediul acestei inspecții cît și pe alte căi ; urmăriri judiciare ; reducerea numărului funcționarilor și selecționarea lor ; verificarea și coordonarea activității departamentelor ș.a.m.d. — toate aceste măsuri, toate indicațiile date în hotărîrea Congresului

www.dacoromanica.ro

al VIII-lea al Sovietelor, toate măsurile şi metodele semnalate în presă trebuie încercate, comparate şi studiate în mod sistematic, cu perseverenţă, de repetate ori.

Consiliile economice guberniale şi toate celelalte organe care coordonează şi îndrumează munca de construcţie economică în întreaga ţară trebuie să ceară aplicarea măsurilor prescrise de lege şi a celor indicate de experienţa practică. Trebuie adunată experienţa locală. Răspunsul la întrebarea de mai sus — oricît de greu ar fi, la început, să-i deprindem pe oameni să dea un răspuns prompt, precis şi complet — trebuie trimis Consiliului Muncii şi Apărării. Acesta va reuşi să obţină asemenea răspunsuri. Şi munca are să dea, fără îndoială, rezultate bune, chiar dacă nu atît de repede cum se aşteaptă cei ce prea ades transformă „lupta împotriva birocratismului" într-o vorbă goală (sau într-o repetare a bîrfelilor lansate de albgardişti şi socialişti-revoluţionari, ca şi de menşevici), în loc să desfăşoare o muncă perseverentă şi dîrză pentru aplicarea măsurilor concrete.

AL DOILEA GRUP DE ÎNTREBĂRI

9. RIDICAREA AGRICULTURII: a) GOSPODĂRIA ŢĂRĂNEASCĂ; b) SOVHOZURILE; c) COMUNELE; d) ARTELURILE; e) ÎNTOVĂRĂŞIRILE; f) ALTE FORME DE GOSPODĂRIE OBŞTEASCĂ

O foarte succintă recapitulare a cifrelor cuprinse în dările de seamă trimise departamentului respectiv, indicîndu-se data trimiterii fiecărei dări de seamă.

Date mai amănunţite — nu în fiecare dare de seamă, ci periodic, la 4—6 luni etc. — privind cele mai importante aspecte ale gospodăriei locale, concluziile anchetelor întreprinse şi cele mai importante măsuri, cărora li se vor fi verificat neapărat rezultatele.

Cel puţin de două ori pe an se vor trimite, în mod obligatoriu, date precise cu privire la numărul tuturor formelor de colhozuri (gospodării colective, *b-f)*, subîmpărţindu-le în gospodării vădit bine organizate, satisfăcător organizate şi nesatisfăcător organizate. Cel puţin de două ori pe an trebuie descrisă în mod amănunţit o gospodărie tipică din fiecare din aceste trei grupuri, indicîndu-se precis toate

www.dacoromanica.ro

datele privind mărimea ei, locul unde se află situată, rezultatele obţinute în producţie, sprijinul pe care-l dă gospodăriei ţărăneşti ş.a.m.d.

10. RIDICAREA INDUSTRIEI : a) A MARII INDUSTRII CARE SE AFLĂ SUB CONDUCERE EXCLUSIV CENTRALĂ ; b) A MARII INDUSTRII CARE ŢINE PARŢIAL SAU IN INTREGIME DE ORGANELE LOCALE ; c) A MICII INDUSTRII, A INDUSTRIEI MEŞTEŞUGĂREŞTI, CASNICE ETC.

Răspunsurile trebuie să fie de acelaşi tip cu cele de la punctul precedent. În ce priveşte categoria *a*, organele locale, care observă direct şi de aproape viaţa şi activitatea unei mari întreprinderi de stat, influenţa ei asupra populaţiei învecinate, atitudinea populaţiei faţă de ea, trebuie să comunice neapărat, în fiecare dare de seamă, date cu privire la aceste întreprinderi, arătînd cum sînt ele sprijinite de organele locale şi care sînt rezultatele acestui sprijin, ce ajutor acordă aceste întreprinderi populaţiei locale, care sînt nevoile cele mai importante ale acestor întreprinderi, ce lipsuri există în organizarea lor ş.a.m.d.

11. COMBUSTIBIL : a) LEMNE ; b) PETROL ; c) ŞISTURI COMBUSTIBILE ; d) ALTE FELURI DE COMBUSTIBIL (DOBORITURI ETC.)

La fel ca şi la cele două întrebări anterioare : o cît mai succintă recapitulare a cifrelor cuprinse în dările de seamă care au fost înaintate departamentului respectiv, indicîndu-se în mod obligatoriu data cînd au fost înaintate aceste dări de seamă.

Date amănunţite în legătură cu unele lucruri deosebit de importante, cu ceea ce depăşeşte competenţa departamentului şi cu coordonarea locală a muncii etc.

O deosebită atenţie trebuie acordată economiei de combustibil. Ce măsuri se iau ? Care sînt rezultatele lor ?

12. APROVIZIONAREA

O recapitulare a cifrelor cuprinse în dările de seamă înaintate Comisariatului poporului pentru aprovizionare, respectîndu-se condiţiile arătate mai sus.

www.dacoromanica.ro

Grădinăritul şi agricultura suburbană (din jurul fabricilor şi uzinelor). Rezultatele obţinute.

Experienţa locală în ceea ce priveşte organizarea alimentaţiei şcolarilor şi copiilor, a cantinelor, a alimentaţiei publice în general ş.a.m.d.

Este obligatoriu ca datele să fie totalizate în două cifre : numărul persoanelor care au primit alimente şi cantitatea alimentelor distribuite pentru fiecare două luni.

În fiecare mare centru consumator (oraş mare, oraş mijlociu, instituţii militare din aşezări speciale etc.) hrănim mulţi oameni de prisos, indivizi strecuraţi în rîndul funcţionarilor, burghezi şi speculanţi camuflaţi etc. Trebuie „să descoperim" sistematic aceste guri „de prisos", care încalcă legea fundamentală : „cine nu munceşte nu mănîncă". Pentru aceasta e necesar ca în fiecare localitate de acest fel să fie numit un statistician responsabil, care să fie obligat să studieze datele recensămîntului din 28. VIII. 1920 şi datele statisticii curente şi la fiecare două luni să întocmească, sub semnătură proprie, o dare de seamă cu privire la gurile de prisos.

13. INDUSTRIA DE CONSTRUCŢII

Se vor da răspunsuri de acelaşi tip cu cele precedente. În acest domeniu, iniţiativa şi independenţa organelor locale prezintă o importanţă deosebită şi trebuie să capete o aplicare deosebit de largă. Trebuie prezentate în mod obligatoriu date amănunţite cu privire la cele mai importante măsuri luate în acest domeniu şi cu privire la rezultatele lor.

14. ÎNTREPRINDERILE ŞI STABILIMENTELE MODEL ŞI CELE LIPSITE DE PERSPECTIVE

Se va face neapărat o descriere a tuturor întreprinderilor, stabilimentelor sau instituţiilor care sînt legate de construcţia economică şi merită denumirea de întreprinderi, stabilimente sau instituţii model sau, cel puţin, remarcabile ori bine organizate (dacă nu există nici una care să fie model sau să fie remarcabilă). Componenţa (numele) celor din

www.dacoromanica.ro

conducerea acestor instituții. Metodele lor de muncă. Rezultatele. Atitudinea muncitorilor și a populației.

Același lucru în ce privește întreprinderile lipsite de perspective sau cele inutile.

Deosebit de importantă este problema închiderii întreprinderilor care nu sînt absolut necesare (a celor lipsite de perspective ; a celor care ar putea să fie închise, iar activitatea lor să fie repartizată unui număr mai mic de întreprinderi mai mari ș.a.m.d.). Să se întocmească o evidență statistică a acestor întreprinderi „de prisos", indicîndu-se numărul lor și modul cum republica se debarasează treptat de ele.

15. ÎMBUNĂTĂȚIRI ÎN MUNCA ECONOMICĂ

Lucruri deosebit de importante și de remarcabile realizate de diverși inventatori sau de lucrători excepționali, indicîndu-se numele lor ; experiențe cărora organele locale le atribuie o importanță deosebită ș.a.m.d.

16. PREMII ÎN NATURĂ

Acesta este un sistem din cele mai importante prin rolul pe care-l are în construirea socialismului. Atragerea în muncă este una din problemele cele mai importante și mai grele ale socialismului.

Este absolută nevoie de o evidență sistematică a experienței practice, de strîngerea și studierea ei.

O dată la două luni să se întocmească dări de seamă, care să conțină date concrete : cît s-a acordat sub formă de premii în natură ? Ce fel de produse ? În ce ramură de activitate ? (separat : lucrările forestiere și toate celelalte feluri de lucrări). O comparare a rezultatelor muncii depuse, a cantității produselor obținute, cu datele referitoare la cuantumul premiilor în natură acordate.

Cazuri cînd premiul în natură a fost transformat în adaos la salariu. Se va menționa fiecare caz în parte.

Dacă s-au acordat premii în natură întreprinderilor care obțin succese cu totul deosebite. Descrierea exactă a fiecărui caz în parte.

www.dacoromanica.ro

O socoteală : nu există cumva un produs local pe care l-am putea obţine (pentru schimbul de mărfuri cu străinătatea sau pentru o întrebuinţare deosebit de preţioasă în Rusia) prin mărirea, într-o oarecare măsură, a premiilor în natură ? O asemenea socoteală este foarte importantă, deoarece, dacă va fi făcută corect şi pretutindeni, vom găsi multe produse preţioase pe care le vom putea vinde cu folos, cu cîştig, în străinătate, chiar dacă va trebui să importăm de acolo o anumită cantitate de produse pe care să le distribuim ca premii în natură.

17. SINDICATELE ŞI PARTICIPAREA LOR LA ACTIVITATEA DE PRODUCŢIE

Consiliile sindicale guberniale şi organele judeţene ale sindicatelor sînt obligate să desemneze imediat raportori şi locţiitori ai lor, care au datoria să întocmească o dată la două luni, atît singuri cît şi cu ajutorul statisticianului local, un raport în această problemă.

În ce priveşte propaganda pe linie de producţie, este nevoie să se prezinte date precise în legătură cu numărul prelegerilor, al mitingurilor şi al demonstraţiilor, să se indice numele organizatorilor lor etc.

Dar incomparabil mai importante decît datele privitoare la propaganda pe linie de producţie sînt cele ce privesc participarea efectivă a comitetelor de întreprindere şi a sindicatelor în general la activitatea de producţie. Care sînt formele acestei participări ? Se va face o descriere a fiecărui caz tipic. Se vor arăta rezultatele practice obţinute. Se va face o comparaţie între întreprinderile în care există o participare bună sau acceptabilă a sindicatelor la activitatea de producţie şi cele în care nu există o asemenea participare.

Problema disciplinei în muncă este deosebit de importantă. Trebuie prezentate dări de seamă cu privire la numărul absenţelor nemotivate. Se va face o comparaţie între întreprinderile cu o înaltă disciplină în muncă şi cele cu o disciplină slabă.

www.dacoromanica.ro

Metode folosite pentru întărirea disciplinei în muncă. Comisiile de disciplină tovărășească. Cîte au luat ființă și cînd anume? Cîte cazuri cercetează într-o lună? Ce rezultate s-au obținut?

18. SUSTRAGERI DE BUNURI

Alături de instituțiile care văd cît de răspîndită este această calamitate și care luptă împotriva ei, există și altele care răspund că „în departamentul sau în instituția sau în întreprinderea ce ne-a fost încredințată nouă nu există sustrageri de bunuri", „totul e în perfectă ordine".

Este neapărat necesar să se înainteze, o dată la două luni, dări de seamă exacte. Cîte instituții, întreprinderi etc. prezintă date? Cîte nu?

O scurtă recapitulare a acestor date.

Măsurile de luptă împotriva sustragerii de bunuri.

Sînt trași la răspundere directorii? Dar administrația? Dar comitetele de întreprindere? (pentru că nu luptă cu suficientă tărie împotriva sustragerilor de bunuri).

Se fac percheziții? Se aplică și alte măsuri de control, și care anume?

Noua lege, prin care se permite schimbul de mărfuri și se acordă muncitorilor, în acest scop, o parte din produsul lor, a dus la o împuținare a cazurilor de sustragere? Date precise în această privință.

Depozitele locale, adică acelea care se află în localitatea respectivă și care aparțin fie statului, fie organelor locale ale puterii. Scurtă recapitulare a dărilor de seamă cu privire la depozite, indicînd data cînd a fost prezentată fiecare.

Date, din partea autorităților locale, cu privire la depozitele de stat. Măsuri pentru paza acestora. Sustrageri. Numărul funcționarilor de la depozite etc.

19. COMERȚUL CU DESAGA

Proporțiile acestui fenomen, potrivit datelor furnizate de organele locale. Cine sînt cei ce practică comerțul cu desaga (care categorie precumpănește): muncitori? țărani?

www.dacoromanica.ro

funcţionari de la căile ferate ? alţi funcţionari sovietici ? ş.a.m.d.

Starea căilor ferate şi a transporturilor pe apă.

Măsurile pentru combaterea comerţului cu desaga şi rezultatele lor.

Ce s-a făcut pentru a obţine o evidenţă a comerţului cu desaga şi a celor ce-l practică ?

20. FOLOSIREA UNITAŢILOR MILITARE LA DIFERITE MUNCI

Armate de muncă. Compoziţia şi efectivul lor ; munca prestată de ele. Cum este organizată evidenţa ? Care e atitudinea populaţiei locale ?

Alte forme în care unităţi militare — precum şi „Organizaţia pentru instrucţia militară generală" — sînt folosite la diferite munci.

Efectivul unităţilor militare locale, precum şi acela al instituţiilor locale ale „Organizaţiei pentru instrucţia militară generală" şi al tineretului instruit de aceste instituţii.

Experienţe practice în folosirea tineretului din „Organizaţia pentru instruirea militară generală", precum şi a ostaşilor roşii, la diferite munci de control, la treburi cu caracter sanitar, la ajutorarea populaţiei locale sau la diferite operaţii economice. Descriere amănunţită a fiecărei experienţe sau, dacă sînt mai multe, a două experienţe tipice : a celei mai reuşite şi a celei mai nereuşite.

21. OBLIGATIVITATEA MUNCII ŞI MOBILIZAREA PENTRU MUNCĂ

Cum sînt alcătuite secţiile locale ale Comisariatului poporului pentru problemele muncii ? Care e activitatea lor ?

Scurte recapitulări ale dărilor de seamă trimise de ele Comisariatului poporului pentru problemele muncii, indicîndu-se în mod obligatoriu data cînd a fost trimisă fiecare dare de seamă.

Se va face, cel puţin o dată la patru luni, descrierea a două cazuri tipice de mobilizare pentru muncă : cazul cel mai reuşit şi cel mai puţin reuşit.

O enumerare a diferitelor categorii de muncă obligatorie. Date globale cu privire la numărul celor mobilizaţi şi la rezultatele muncii.

www.dacoromanica.ro

Prin ce se exprimă participarea instituțiilor locale ale Direcției centrale de statistică la aplicarea obligativității muncii și la mobilizarea pentru muncă ?

AL TREILEA GRUP DE ÎNTREBĂRI

22. CONSILIILE ECONOMICE REGIONALE ȘI LOCALE

Cînd și cum au luat ființă consiliile economice în regiunea, gubernia, județul sau plasa respectivă ? Ce relații de muncă există între ele, precum și între ele și comitetele sătești ? Dar între ele și comitetele de fabrică ?

Există consilii economice pe lîngă Sovietele raionale ale orașelor mari ? Care e compoziția și activitatea lor, cum e organizată activitatea lor și în ce relații sînt ele cu Sovietul orășenesc ?

Există comitete raionale și consilii economice raionale ? Corespund ele unei necesități ? Este nevoie de existența separată a unor asemenea organe pentru așezările cu caracter industrial mai pronunțat împreună cu districtele lor etc. ?

23. COMISIA DE STAT A PLANIFICĂRII DE PE LÎNGĂ CONSILIUL MUNCII ȘI APĂRĂRII ȘI RELAȚIILE EI CU ORGANELE ECONOMICE LOCALE

Există organe regionale ale Comisiei de Stat a Planificării ? Sau împuterniciți speciali ? Sau grupuri de specialiști care îndeplinesc această funcțiune ?

S-au stabilit în vreun fel (și cum anume ?) relații cu Comisia de Stat a Planificării ? Este nevoie de stabilirea unor asemenea relații ?

24. ELECTRIFICAREA

Există, în biblioteca locală gubernială și în cea județeană, „Planul de electrificare a R.S.F.S.R.“, raport prezentat la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor ?[102] În cîte exemplare ? Dacă nu, înseamnă că delegații locali la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor sînt sau niște oameni necinstiți, care merită să fie dați afară din partid și înde-

www.dacoromanica.ro

părtaţi din toate posturile de răspundere, sau nişte netrebnici care trebuie băgaţi la închisoare ca să înveţe să-şi facă datoria (la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor au fost distribuite 1 500—2 000 de exemplare pentru bibliotecile locale).

Ce măsuri au fost luate pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrii adoptate de cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor cu privire la popularizarea pe scară largă a planului de electrificare ? Cîte articole în legătură cu această problemă au fost publicate în ziarele locale ? Cîte referate au fost prezentate ? Cîţi oameni au ascultat aceste referate ?

Au fost mobilizaţi, pentru a prezenta asemenea referate şi pentru a ţine prelegeri, toţi activiştii locali care posedă cunoştinţe teoretice sau practice în domeniul electricităţii ? Cîţi activişti de acest fel există ? Cum se desfăşoară munca lor ? Sînt folosite, pentru asemenea prelegeri şi pentru studiul practic, uzinele electrice locale sau cele mai apropiate ? Care e numărul lor ?

În cîte instituţii de învăţămînt au fost introduse, conform hotărîrii adoptate de cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, prelegeri în legătură cu planul de electrificare ?

S-a făcut ceva practic pentru realizarea acestui plan sau a unor lucrări de electrificare neprevăzute în plan, şi ce anume ?

Există un plan local şi o ordine stabilită pentru lucrările de electrificare ?

25. SCHIMBUL DE MĂRFURI CU STRĂINĂTATEA

La această chestiune trebuie să răspundă în mod obligatoriu toate regiunile de graniţă, însă nu numai ele. În judeţele şi guberniile învecinate cu cele de graniţă există posibilităţi pentru schimbul de mărfuri şi pentru supravegherea modului cum este el organizat. Apoi este posibil, aşa cum s-a arătat mai sus (§ 16 : premii în natură), ca la schimbul de mărfuri cu străinătatea să participe şi regiuni cu totul depărtate de graniţă.

Care e starea porturilor ? Cum se face paza frontierelor ? Care e volumul relaţiilor comerciale şi ce forme îmbracă

www.dacoromanica.ro

ele ? O scurtă recapitulare a rapoartelor în legătură cu această chestiune, care au fost prezentate la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, indicîndu-se data prezentării fiecăruia din ele.

Cum efectuează consiliile economice locale controlul asupra activității desfășurate de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior ? Ce părere au ele despre modul cum este organizată în mod practic această activitate și despre rezultatele ei ?

26. TRANSPORTURILE PE CALEA FERATĂ ȘI PE APĂ ȘI CELE LOCALE

Se va face o scurtă recapitulare a dărilor de seamă prezentate la departamentul respectiv, indicîndu-se data prezentării fiecăreia din ele.

O apreciere a stării de lucruri din punct de vedere local.

Lipsurile existente în transporturi. Măsurile de îmbunătățire și rezultatele obținute.

Starea transporturilor locale și măsurile pentru îmbunătățirea lor.

27. SPRIJINIREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE DE CĂTRE PRESĂ

Organele locale de presă și revista „Ekonomiceskaia Jizn". Cum este organizată prezentarea activității economice ? Care e participarea celor fără partid ? Cum e verificată și apreciată experiența practică ?

Cum se face difuzarea organelor locale de presă și a revistei „Ekonomiceskaia Jizn" ? Se păstrează în biblioteci și sînt accesibile populației ?

Editarea de cărți și broșuri în legătură cu construcția economică. O listă a titlurilor apărute.

Nevoia de literatură străină și modul cum este ea satisfăcută. S-au primit publicațiile editate de Biroul pentru știința și tehnica din străinătate și cum au fost ele apreciate ? Ce alte publicații străine, apărute în limba rusă și în alte limbi, există ?

www.dacoromanica.ro

AL PATRULEA GRUP DE ÎNTREBĂRI

Acest grup trebuie să cuprindă chestiuni pe care vor să le pună înseşi instituţiile locale şi diferite persoane şi care pot să aibă o legătură directă sau indirectă, mai mult sau mai puţin strînsă, cu construcţia economică.

La întocmirea dărilor de seamă trebuie atraşi în mod obligatoriu lucrătorii locali ai Direcţiei centrale de statistică. Consiliile economice locale au latitudinea de a încredinţa direct acestor lucrători sau altor persoane sarcina de a elabora dările de seamă, însă, în orice caz, participarea Biroului gubernial de statistică şi a statisticienilor judeţeni este obligatorie. Fiecare dare de seamă sau fiecare răspuns la o întrebare, dacă răspunsurile au fost scrise de persoane diferite, trebuie să fie semnat de autor, care va menţiona şi funcţia sa, în caz că deţine o funcţie oficială. Pentru darea de seamă răspunde atît autorul ei, cît şi toţi membrii consiliilor economice locale, care sînt obligaţi să prezinte regulat şi la timp dări de seamă veridice.

Dacă nu există suficiente forţe locale, trebuie organizate — sub răspunderea unor statisticieni şi a unor tovarăşi (din Inspecţia muncitorească-ţărănească şi din alte instituţii) desemnaţi în mod special — cursuri de instructaj pentru întocmirea dărilor de seamă ; se vor publica numele celor ce răspund de aceste cursuri, precum şi programul calendaristic al activităţii lor.

21. V. 1921.

Lenin

Publicat în 1921, în broşură

Se tipăreşte după textul broşurii confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA [103]

Hotărîrea Comitetului Central (a Biroului Politic) din 22/V. 1921 în legătură cu hotărîrile adoptate de fracţiunea comunistă de la congresul sindicatelor

Comitetul Central aprobă tezele tovarăşului Ciubar (care au fost adoptate de biroul fracţiunii) şi respinge tezele tovarăşului Golţman, dat fiind că în cele dintîi se ţine incomparabil mai bine seama de situaţia reală a resurselor, a forţelor şi mijloacelor noastre, care determină necesitatea de a conta pe o realizare mai înceată a scopurilor noastre imediate.

Celelalte teze, adică cele prezentate de tov. Golţman, sînt în multe privinţe produsul unei fantezii rupte de viaţă, o meteahnă care se constată în mare măsură şi la tov. Larin, care le apără cu atîta asiduitate.

Din punct de vedere practic, cea mai importantă parte componentă a ambelor teze o constituie doar ideea exprimată în nota la paragraful 3 al tezelor lui Ciubar * şi în paragraful 6 ** al tezelor lui Golţman, căci ambii tovarăşi confirmă — şi nu contestă — aici hotărîrea Comitetului Central din 10.V.1921 în legătură cu proiectul tovarăşului Larin şi al C.C.S. din Rusia ***.

---

* Iată textul acestei note :

„Întregul sistem de distribuire sus-menţionat trebuie aplicat, cu titlu de experienţă, în cîteva întreprinderi în care distribuirea produselor pe bază de cartele individuale să fie înlocuită printr-o aprovizionare colectivă a lucratorilor din întreprindere, cu condiţia ca să se obţină o creştere a productivităţii muncii lor".

** Iată textul acestui paragraf :

„Pînă la formarea unui fond de alimente pentru retribuirea muncii este necesar ca sus-menţionatul sistem de distribuire să fie aplicat, cu titlu de experienţă, în cîteva întreprinderi, în care distribuirea de produse pe bază de cartele individuale să fie înlocuită prin aprovizionarea colectivă a lucrătorilor din întreprindere, cu condiţia ca să se obţină o creştere a productivităţii muncii lor".

*** Iată care e textul acestei hotarîri [104] :

„Proiectul tovarăşului Larin şi al C.C.S. din Rusia, în partea care se referă la politica tarifelor, este respins, iar autorii lui sînt însărcinaţi să examineze încă

www.dacoromanica.ro

Fracţiunea comunistă de la congresul sindicatelor, neţinînd seama de recomandările Comitetului Central al partidului, a adoptat tezele lui Golţman cu *5 6 7* de voturi şi a respins tezele lui Ciubar, care au întrunit *3 1 7* voturi.

Nevrînd să anuleze o hotărîre a fracţiunii într-o chestiune de care nu depinde schimbarea imediată a politicii guvernului — fiindcă această politică este stabilită prin hotărîrea din 10.V.1921 a Comitetului Central, care, după cum am spus mai înainte, este acceptată, şi nu contestată, atît de tov. Golţman, cît şi de tov. Ciubar —, Comitetul Central renunţă, în cazul de faţă, la dreptul său de a interveni în cursul lucrărilor congresului şi atunci cînd se adoptă hotărîri.

Comitetul Central se mărgineşte doar să recomande să se dea citire prezentei hotărîri în faţa fracţiunii, atrăgînd îndeosebi atenţia delegaţilor că, adoptînd rezoluţia lui Golţman, s-au angajat ca, în lupta împotriva vechilor obiceiuri, deprinderi şi condiţii de viaţă ale maselor largi de muncitori, să dea dovadă nu numai de un eroism extraordinar, dar şi de o dîrzenie, de o consecvenţă şi de o tenacitate cu totul neobişnuite chiar şi în perioade revoluţionare. În urma hotărîrii pe care au adoptat-o, sindicatelor le revine acum sarcina de a obţine o reducere extrem de rapidă a numărului de întreprinderi şi de muncitori prin concentrarea acestora într-un număr minim de întreprinderi din cele mai bune şi mai mari.

Scris între 17 şi 22 mai 1921

Publicat parţial în august 1921, în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" nr. 32

Publicat pentru prima oară în întregime în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

---

o dată, mai temeinic, problema, mai ales din punctul de vedere al posibilităţii de a se asigura o aprovizionare reală, cu un minimum de produse alimentare, a unui număr minim de muncitori. După ce va fi modificat, proiectul va fi prezentat Consiliului Comisarilor Poporului, urmînd ca, în unele întreprinderi, distribuirea de produse pe bază de cartele individuale să fie înlocuită, cu titlu de experienţă, printr-o aprovizionare colectivă, cu condiţia ca să se obţină o creştere a productivităţii muncii lor".

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TOVARĂŞII MINERI DE LA GRUPUL DE ÎNTREPRINDERI DIN PETROVSK [105]

Tov. Mejlauk mi-a relatat despre marele succes în muncă obţinut de dv. în luna aprilie 1921 : 294 de puduri de fiecare muncitor din abataj faţă de 291 în 1914. Trimit tovarăşilor mineri felicitări pentru acest succes neobişnuit de însemnat şi le adresez cele mai bune urări. Muncind în felul acesta, vom învinge toate greutăţile, vom electrifica Donbassul şi regiunea Krivoi Rog, şi asta-i esenţialul.

Cu salutări comuniste,

V. Ulianov (Lenin)

Scris la 25 mai 1921

Publicat în iulie 1921, în revista „Vestnik Rabocego Pravleniia" nr. 9—10

Se tipăreşte după textul revistei

www.dacoromanica.ro

A X-A CONFERINȚĂ GENERALĂ A P.C. (b) DIN RUSIA [106]

26 28 MAI 1921

Publicat la 27 și 28 mai 1921, în „Buletinul Conferinței generale a P.C. (b) din Rusia" nr. 1 și 2

Se tipărește după textul „Buletinului", confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

1

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONFERINŢEI 26 MAI

Tovarăşi, permiteţi-mi să declar deschise lucrările celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. din Rusia.

Vă este cunoscut, tovarăşi, că această conferinţă a fost convocată mai devreme decît prevede statutul. Prin urmare, ea nu este o conferinţă ordinară sau, în orice caz, nu este o conferinţă întru totul ordinară. De asemenea vă este cunoscut că principalul punct de pe ordinea de zi, principala problemă care ne-a determinat s-o convocăm înainte de termenul prevăzut, este problema politicii economice, a impozitului în natură. Aceasta este în momentul de faţă problema principală.

Propun să trecem la alegerea prezidiului conferinţei.

www.dacoromanica.ro

2

INTERVENŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU ORDINEA DE ZI A CONFERINŢEI 26 MAI

Tovarăşi, după cum am mai arătat, era de presupus, şi însuşi caracterul conferinţei dădea de înţeles, că singurul punct de pe ordinea de zi va fi problema politicii economice. Celelalte rapoarte urmau să aibă un caracter informativ, aşa că eu n-am pregătit un raport politic, dar cred că el va trebui să se rezume la aceeaşi temă economică. De aceea, pentru a mulţumi pe toată lumea, după ce voi termina raportul, mi se vor pune, poate, întrebări suplimentare, la care voi răspunde în cuvîntul de încheiere. Repet : nu m-am pregătit de loc pentru această problemă şi în momentul de faţă nu-mi închipui despre ce altceva ar trebui să vorbesc în afară de impozitul în natură.

Se tipăreşte pentru prima oară, după stenogramă

www.dacoromanica.ro

3

RAPORT CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ 26 MAI

Tovarăşi, problema impozitului în natură a trebuit s-o tratez, pentru lămurirea partidului, într-o broşură pe care presupun că mai toţi cei prezenţi aici o cunoaşteţi *. Pentru mine personal aducerea acestei probleme în discuţia unei conferinţe a partidului a fost ceva neaşteptat, în sensul că eu nu dispuneam de nici un fel de materiale din care să reiasă necesitatea lămuririi ei ; dar foarte mulţi dintre tovarăşii care au fost pe teren, şi în special tovarăşul Osinski, în urma călătoriei întreprinse de dînsul într-o serie de gubernii, au informat Comitetul Central — şi acest lucru a fost confirmat şi de alţi cîţiva tovarăşi — că în întreaga ţară politica adoptată de noi în legătură cu impozitul în natură rămîne în mare măsură nelămurită şi în parte chiar neînţeleasă. Şi, dată fiind importanţa excepţională a acestei politici, dezbaterea ei suplimentară la o conferinţă de partid a apărut atît de necesară, încît s-a hotărît să se convoace conferinţa înainte de termen.

După cum ştiţi, în cadrul Comitetului nostru Central a fost adoptată hotărîrea ca raportul în această problemă să fie împărţit în patru părţi, astfel ca să ia cuvîntul patru raportori : Kamenev — în legătură cu activitatea cooperaţiei ; Miliutin — în legătură cu mica industrie ; tov. Sviderski — în legătură cu calculele precise şi proiectele Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi cu măsurile organizatorice legate de ele. Aici au o deosebită însemnătate instrucţiunile şi hotărîrea cu privire la siste-

* Vezi volumul de faţă, p. 209—250. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

mul de impunere, care în parte au fost aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului, iar în parte urmează să fie aprobate într-un viitor apropiat. Şi, în sfîrşit, cel de-al patrulea raportor urmează să fie tov. Hinciuk, care acum a fost complet eliberat din funcţia sa de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, pentru a se consacra în întregime activităţii cooperatiste, ca preşedinte al Uniunii centrale a cooperativelor de consum.

S-a hotărît să se considere ca un principiu de bază că schimbul de mărfuri cade în atribuţia Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi că el este efectuat mai ales, şi chiar în primul rînd, prin intermediul Uniunii centrale a cooperativelor de consum, prin intermediul cooperaţiei. Şi în contractul dintre Comisariatul poporului pentru aprovizionare şi Uniunea centrală a cooperativelor de consum, noi trebuie să prevedem aceste raporturi, care urmează să-şi găsească expresia în contract. În acest contract are să se prevadă că toate mărfurile destinate schimbului vor fi predate, de către Comisariatul poporului pentru aprovizionare, Uniunii centrale a cooperativelor de consum. De aici reiese clar ce rol are Uniunea centrală a cooperativelor de consum, aşa că asupra acestei chestiuni nici nu e nevoie să ne mai oprim. Mie îmi revine deci sarcina de a prezenta un raport introductiv cu privire la semnificaţia generală a acestei politici, şi aş vrea să mă limitez la unele mici completări la ceea ce am spus în broşură. Despre felul cum se pune de fapt problema pe teren în momentul de faţă, despre lipsurile, lacunele şi neclarităţile ce se fac cel mai mult simţite acolo n-am fost direct informat. Va trebui, probabil, să mai dau unele explicaţii suplimentare, dacă din întrebările puse la conferinţă sau din dezbaterile ce vor urma se va vedea în ce direcţie trebuie îndreptată acum atenţia activiştilor locali şi a întregului partid.

Pe cît am putut să-mi dau eu seama, nedumeririle şi înţelegerea nu destul de clară a sarcinilor politice care se pun în legătură cu impozitul în natură şi cu noua politică economică se explică, poate, prin exagerarea unei laturi sau alteia a chestiunii. Dar, atîta timp cît nu vom fi organizat în mod practic treaba, exagerările de felul acesta sînt absolut inevitabile, şi mă îndoiesc că, înainte de a fi dus măcar

www.dacoromanica.ro

o singură campanie de aprovizionare pe baza noilor principii, am putea să stabilim, cît de cît precis, limitele reale ale aplicării cutăror sau cutăror particularități ale acestei politici. Am să vorbesc doar în linii generale despre unele contradicții, care, după cît am putut eu să constat din unele întrebări scrise ce mi-au fost adresate aici la adunare, au provocat cele mai multe nedumeriri. Nu rareori impozitul în natură și schimbările pe care le aduce cu sine în politica noastră sînt interpretate în sensul unei cotituri radicale intervenite în mersul ei. Nu e de mirare că presa albgardistă din străinătate, și în special presa socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor, merge foarte departe cu această interpretare. Dar nu știu dacă datorită influenței unor acțiuni analoge, care se face simțită și pe teritoriul R.S.F.S.R., sau datorită nemulțumirii accentuate care s-a simțit și se mai simte, poate, și astăzi în anumite cercuri în urma extremei înrăutățiri a situației în domeniul aprovizionării, asemenea neînțelegeri nu s-au răspîndit, poate, într-un anumit grad și la noi și n-au contribuit într-o măsură considerabilă la formarea unei idei greșite despre semnificația schimbării efectuate și despre caracterul noii politici.

Este și firesc că, în condițiile unei enorme precumpăniri a populației țărănești, sarcina noastră principală — atît în domeniul politicii în general, cît și în acela al politicii economice în special — constă în stabilirea unor relații bine definite între clasa muncitoare și țărănime. Pentru prima oară în istoria contemporană avem de-a face cu o orînduire socială în care clasa exploatatoare a fost înlăturată, dar în care există două clase diferite — clasa muncitoare și țărănimea. Enorma precumpănire a țărănimii, care se constată la noi, nu putea să nu se răsfrîngă asupra politicii economice și a întregii politici în general. Pentru noi problema principală rămîne — și va rămîne, inevitabil, în decursul unui lung șir de ani — stabilirea unor relații juste între aceste două clase, a unor relații juste din punctul de vedere al desființării claselor. De această formulă, a înțelegerii între clasa muncitoare și țărănime, se agață foarte des dușmanii Puterii sovietice și o folosesc împotriva noastră, pentru că această formulă, considerată în sine, este absolut imprecisă. Această înțelegere între clasa mun-

www.dacoromanica.ro

citoare şi ţărănime poţi s-o interpretezi oricum vrei. Dacă nu ţii seama că, din punctul de vedere al clasei muncitoare, înţelegerea este numai atunci admisibilă, justă şi principial posibilă cînd sprijină dictatura clasei muncitoare şi constituie una din măsurile îndreptate spre desfiinţarea claselor, atunci înţelegerea dintre clasa muncitoare şi ţărănime rămîne, desigur, o formulă care îşi găseşte întrebuinţare şi în concepţiile tuturor duşmanilor Puterii sovietice şi ai dicta turii. În ce fel putem noi să realizăm această înţelegere în prima perioadă a revoluţiei noastre, adică în perioada care, în linii generale, poate fi considerată acum ca fiind în plină desfăşurare? Cum s-a menţinut şi s-a întărit dictatura proletariatului în condiţiile unei enorme precumpăniri a populaţiei ţărăneşti? Cauza principală, motorul principal şi factorul principal al înţelegerii noastre a fost războiul civil. Războiul civil, deşi începea aproape întotdeauna cu o alianţă împotriva noastră, din care făceau parte atît albgardiştii, cît şi socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, de fiecare dată ducea în mod inevitabil la rezultatul că toate elementele menşevice şi socialist-revoluţionare adepte ale constituantei erau împinse pe planul al doilea fie printr-o lovitură de stat, fie fără lovitură de stat, şi în fruntea contrarevoluţiei albgardiste continuau să rămînă numai elementele capitaliste şi moşiereşti. Aşa s-a întîmplat sub ocîrmuirea lui Kolceak şi a lui Denikin, ca şi în timpul numeroaselor ocîrmuiri şi campanii de mai mică însemnătate îndreptate împotriva noastră. Şi acesta a fost principalul factor care a determinat forma de alianţă dintre proletariat şi ţărănime. Această împrejurare a făcut să sporească greutăţile întîmpinate de noi, care şi aşa erau nemaipomenit de mari, dar, pe de altă parte, ne-a scutit să ne batem capul ca să găsim în ce fel trebuie înfăptuită formula alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănime, întrucît această formulă şi condiţiile înfăptuirii ei ne erau dictate cu o stricteţe absolută, categorică, de împrejurările de război, şi nu ne rămînea nici cea mai mică posibilitate de alegere.

Numai clasa muncitoare putea să înfăptuiască dictatura în forma care era impusă de război şi de condiţiile acestui război civil. Participarea moşierilor la războiul civil a

www.dacoromanica.ro

făcut ca clasa muncitoare și țărănimea să ajungă la o unitate necondiționată, fără rezerve și irevocabilă. În această privință n-au existat nici un fel de șovăieli politice interne. Date fiind imensele greutăți pe care trebuia să le înfruntăm datorită faptului că Rusiei îi fuseseră smulse principalele regiuni producătoare de cereale și situația alimentară devenise extrem de grea, politica noastră de aprovizionare n-ar fi putut fi practic realizată fără introducerea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole. Această predare obligatorie însemna nu numai luarea surplusurilor, care cu greu ar fi putut fi îndestulătoare, chiar în condițiile unei repartiții juste. Nu pot să mă opresc aici prea mult asupra anomaliilor la care a dus sistemul acesta al predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole. În orice caz, acest sistem și-a îndeplinit menirea, care consta în a menține industria, chiar și în situația cînd ne-am aflat în aproape completă izolare de regiunile producătoare de cereale. Și numai în condițiile războiului această misiune a putut fi îndeplinită într-o măsură cît de cît satisfăcătoare. De îndată ce am terminat într-adevăr cu dușmanul din afară — și asta a devenit realitate abia în 1921 — în fața noastră s-a pus o altă problemă : aceea a unei alianțe *economice* între clasa muncitoare și țărănime. Abia spre primăvara anului 1921 am pus în mod serios această problemă, și asta s-a întîmplat într-o vreme cînd recolta proastă din 1920 a înrăutățit nespus de mult situația țăranilor, cînd pentru prima oară am cunoscut, într-o anumită măsură, șovăielile politice interne, care erau legate nu de asaltul dușmanilor din afară, ci de relațiile dintre clasa muncitoare și țărănime. Dacă în 1920 am fi avut o recoltă foarte bună sau cel puțin bună, dacă din cele 420 000 000 de puduri, cît era prevăzut să strîngem prin sistemul predării obligatorii a surplusurilor, am fi strîns 400 000 000, am fi putut să realizăm în mare parte programul nostru industrial, am fi dispus de un anumit fond pentru schimbul de produse industriale orășenești pe produse agricole. Dar a ieșit cu totul altfel. S-a ajuns la o criză de combustibil, care în unele regiuni era și mai acută decît cea alimentară, așa că a devenit absolut imposibil să aprovizionăm gospodăria țărănească cu produse orășenești. S-a ajuns la o criză nemai-

www.dacoromanica.ro

pomenit de acută a gospodăriei ţărăneşti. Aceste împrejurări arătau că în nici un caz nu puteam să rămînem la vechea politică în domeniul aprovizionării. Trebuia să punem pe ordinea de zi problema : pe ce baze economice trebuie să aşezăm acum, imediat, alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănime, ca o etapă de trecere spre măsurile ulterioare.

Măsura de trecere spre o dezvoltare pe mai departe constă în a pregăti schimbul de produse industriale pe produse agricole şi a crea astfel condiţii în care ţăranul să nu fie nevoit să-şi dea produsele altfel decît în schimbul produselor orăşeneşti şi industriale, fără să-i fie însă impuse toate formele care au existat în sistemul capitalist. Dar în condiţiile economice în care ne aflam noi atunci nici nu ne puteam gîndi la aşa ceva.

Iată de ce am adoptat noi acea formă de trecere despre care am vorbit, şi anume : să luăm produse sub formă de impozit, fără să dăm vreun echivalent, şi să căpătăm un supliment de produse pe calea schimbului de mărfuri ; dar pentru asta trebuie să dispunem de un fond corespunzător, iar fondul nostru este cu totul neînsemnat, şi posibilitatea de a-l completa prin schimbul de mărfuri cu străinătatea se iveşte abia în acest an, în urma încheierii unei serii de acorduri cu puterile capitaliste. Ce-i drept, aceste acorduri nu sînt, deocamdată, decît o introducere, un preludiu ; un adevărat schimb de mărfuri n-a început încă. Sabotarea acestor acorduri şi încercările de tot felul, întreprinse de majoritatea cercurilor capitaliste, sau de o mare parte din ele, de a le torpila continuă fără întrerupere, şi este foarte caracteristic că presa albgardistă rusă, inclusiv cea eseristă şi menşevică, îşi concentrează forţele, cu o energie şi o îndîrjire extraordinare, tocmai asupra acestor acorduri. E cît se poate de clar că burghezia este mai bine pregătită de luptă, că ea este mai cultă decît proletariatul, că, în urma tuturor „neplăcerilor" pe care a trebuit să le îndure, conştiinţa ei de clasă s-a ascuţit şi mai mult şi că ea dă dovadă de o mai mare agerime ca de obicei. E deajuns să urmăreşti ceva mai atent presa albgardistă, ca să-ţi dai seama că ea îşi îndreaptă focul tocmai spre ceea ce constituie punctul central, nodul politicii noastre.

www.dacoromanica.ro

După insuccesul invaziei militare — care în mod vădit a eșuat, chiar dacă lupta mai continuă încă —, întreaga presă albgardistă rusă și-a pus un scop irealizabil : acela de a torpila acordurile comerciale. Campania, de o amploare extraordinară, care a fost întreprinsă în primăvara aceasta și în cadrul cărcia socialiștii-revoluționari și menșevicii au ocupat primul loc printre forțele contrarevoluționare, a avut un scop precis : acela de a torpila, în primăvară, acordurile economice dintre Rusia și lumea capitalistă. Și ei au reușit în mare măsură să-și atingă acest scop. Ce-i drept, principalele acorduri le-am încheiat, numărul acestor acorduri e în creștere și împotrivirea, care în acest domeniu s-a intensificat, o învingem, dar s-a produs o întîrziere foarte periculoasă pentru noi, deoarece, fără un anumit ajutor din străinătate, refacerea marii industrii și restabilirea schimbului de mărfuri regulat sînt imposibile sau suferă o întîrziere extrem de periculoasă. Acestea sînt condițiile în care trebuie să acționăm noi și care au pus pe primul plan problema restabilirii comerțului pentru țărani. N-am să mă ocup de problema concesiunilor, deoarece ea a fost amplu dezbătută la adunările de partid și în ultimul timp nu mai dă loc la nici un fel de nedumeriri. Situația se prezintă întocmai ca înainte, în sensul că noi oferim insistent concesiuni, dar capitaliștii străini n-au primit pînă acum nici o concesiune cît de cît importantă și noi n-am încheiat nici un contract de concesiune, cît de cît important. Toată greutatea constă în a găsi un mijloc practic verificat pentru a atrage capitalul vest-european.

Din punct de vedere teoretic, pentru noi e absolut indiscutabil — și cred că tuturor li s-au risipit îndoielile în această privință —, din punct de vedere teoretic, spun, e absolut limpede că pentru noi este avantajos să ne răscumpărăm de la capitalul european prin cîteva zeci sau sute de milioane pe care am mai putea să i le cedăm, pentru ca în timpul cel mai scurt să sporim stocurile de utilaj, materiale, materii prime și mașini cu care să ne refacem marea industrie.

Singura bază reală pentru asigurarea resurselor, pentru crearea societății socialiste este marea industrie, și numai ea. Fără marea întreprindere capitalistă, fără o mare in-

www.dacoromanica.ro

dustrie bine organizată, nici nu poate fi vorba de socialism în general şi mai cu seamă într-o ţară cu caracter ţărănesc ; or, noi, cei din Rusia, avem în această privinţă cunoştinţe mult mai concrete ca înainte şi, în loc să vorbim de o formă imprecisă şi abstractă de refacere a marii industrii, vorbim acum de un plan de electrificare precis, riguros calculat, concret. Avem un plan care conţine evaluări absolut exacte, făcute cu concursul celor mai mari oameni de ştiinţă şi specialişti ruşi, şi care ne dau o imagine exactă a resurselor cu care, ţinînd seamă de particularităţile naturale ale Rusiei, putem şi trebuie să făurim, şi vom făuri într-adevăr, această bază a economiei noastre care e marea industrie. Altfel nici vorbă nu poate fi de un fundament cu adevărat socialist al vieţii noastre economice. Această cerinţă rămîne absolut indiscutabilă, şi dacă în ultimul timp, în legătură cu impozitul în natură, s-a vorbit despre ea în termeni abstracţi, acum trebuie spus concret că este necesar să refacem în primul rînd marea industrie. Mie personal mi-a fost dat să aud asemenea declaraţii din partea unor tovarăşi, cărora, firește, n-am putut să le răspund altfel decît ridicînd din umeri. Este, desigur, cu totul ridicol şi absurd să-şi închipuie cineva că am putea vreodată să scăpăm din vedere acest obiectiv principal. Singura întrebare care se pune aici este cum au putut să ia naştere, la unii tovarăşi, asemenea îndoieli şi nedumeriri, cum au putut ei să-şi închipuie că această sarcină principală, fundamentală, fără a cărei îndeplinire socialismul nu poate avea o bază materială de producţie, a trecut la noi pe planul al doilea. Aceşti tovarăşi au înţeles pur şi simplu greşit raportul dintre statul nostru şi mica industrie. Sarcina noastră principală constă în refacerea marii industrii. Dar pentru a trece cît de cît serios şi sistematic la refacerea marii industrii trebuie să refacem mica industrie. În acest an, 1921, şi anul trecut ne-a fost dat să înregistrăm o lungă întrerupere în munca noastră de refacere a marii industrii.

În toamna şi iarna anului 1920 au fost puse în funcţiune cîteva ramuri importante ale marii industrii, dar după aceea activitatea lor a trebuit să fie din nou întreruptă. De ce ? Datorită căror cauze ? Erau multe fabrici care aveau posibilitatea să se aprovizioneze în suficientă măsură cu braţe

www.dacoromanica.ro

de muncă și să-și acopere nevoile de materii prime. Atunci de ce a fost întreruptă activitatea acestor fabrici ? Pentru că nu dispuneam de un fond suficient de alimente și de combustibil. Fără un fond de 400 000 000 de puduri de cereale (dau o cifră aproximativă) ca rezervă de stat, care să fie asigurată printr-o justă repartiție lunară, cu greu se poate vorbi de o construcție economică rațională, de o refacere a marii industrii ; și, pentru că nu dispunem de acest fond de rezervă, ne găsim în situația că munca de refacere a marii industrii, care începuse de cîteva luni, a fost din nou întreruptă. În marea lor majoritate, puținele întreprinderi care au fost puse în funcțiune acum stau. Fără un fond de produse alimentare îndestulător și pe deplin asigurat, nici vorbă nu poate fi ca statul să-și concentreze atenția asupra marii industrii, să organizeze în mod sistematic refacerea ei, s-o organizeze în așa fel încît, chiar și în proporții modeste, ea să se desfășoare fără întrerupere.

Iar în ce privește combustibilul, pînă la refacerea Donbassului și atîta timp cît nu vom primi în mod regulat petrol, ne rămîn doar lemnele, ne rămîne încălzitul cu lemne și, prin urmare, depindem de aceeași mică gospodărie.

Iată în ce constă greșeala, eroarea tovarășilor care nu au înțeles de ce în prezent trebuie să ne îndreptăm atenția mai ales asupra țăranului. Unii muncitori spun : țăranilor li se face o anumită favoare, iar nouă nu ni se dă nimic. Am avut prilejul să auzim astfel de vorbe, dar ele, cred eu, nu sînt prea răspîndite, fiindcă trebuie să spun că astfel de vorbe sînt periculoase, pentru că ele repetă felul cum pun problema socialiștii-revoluționari ; avem de-a face aici cu o vădită provocare politică, precum și cu unele rămășițe ale prejudecăților de breaslă, nu de clasă, ci îngust-profesionale ale muncitorilor, care constau în aceea că clasa muncitoare se consideră ca o parte a societății capitaliste, cu al ei principiu al egalității în drepturi, și nu-și dă seama că continuă să stea pe același punct de vedere capitalist atunci cînd spune : țăranului i s-a făcut o favoare, căci a fost scutit de predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole, iar partea disponibilă a surplusurilor i-a fost lăsată pentru schimb, însă noi, muncitorii, care lucrăm la mașină, vrem să se facă și pentru noi ceva asemănător.

www.dacoromanica.ro

Ce stă la baza unui asemenea punct de vedere? La baza lui stă în fond aceeaşi ideologie mic-burgheză. Din moment ce ţăranii sînt o parte componentă a societăţii capitaliste, înseamnă că şi clasa muncitoare rămîne o parte componentă a acestei societăţi. Prin urmare, dacă ţăranul face comerţ, trebuie să facem şi noi comerţ. Şi aici reînvie, fără îndoială, vechile prejudecăţi care-l încătuşează pe muncitor de lumea veche. Cei mai fervenţi apărători şi chiar singurii apărători sinceri ai lumii vechi, ai lumii capitaliste, sînt socialiştii-revoluţionari şi menşevicii. În celelalte tabere, alcătuite din sute, mii şi chiar sute de mii de oameni, nu veţi găsi apărători sinceri ai lumii capitaliste. Dar în rîndurile aşa-zisei democraţii pure, pe care o reprezintă socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, au mai rămas încă asemenea exemplare rare, care apără în mod sincer capitalismul. Şi cu cît îşi apără mai cu îndîrjire punctul lor de vedere, cu atît mai primejdioasă este influenţa lor asupra clasei muncitoare. Ei sînt şi mai periculoşi atunci cînd clasa muncitoare trece prin perioade de întrerupere a producţiei. Principala bază materială pentru dezvoltarea conştiinţei de clasă a proletariatului o constituie marea industrie, cînd muncitorul vede fabrici care lucrează, cînd simte în fiecare zi forţa care va fi într-adevăr în stare să desfiinţeze clasele.

Atunci cînd muncitorilor le fuge de sub picioare această bază materială de producţie, anumite pături ale muncitorimii sînt cuprinse de o stare de dezechilibru, de incertitudine, de desperare, de neîncredere, care împreună cu atitudinea de provocare directă pe care o manifestă democraţia noastră burgheză — reprezentată prin socialişti-revoluţionari şi menşevici — exercită o anumită influenţă. Şi aşa apare o mentalitate ca aceea cînd şi în rîndurile partidului comunist se găsesc unii care judecă astfel: ţăranilor li s-a acordat un avantaj, aşa că pentru acelaşi motiv şi prin aceleaşi metode să li se acorde şi muncitorilor ceva. Am fost nevoiţi să plătim un anumit tribut în acest sens. Decretul prin care li se acordă muncitorilor drept primă o parte din produsele fabricii reprezintă, firesţe, o concesie făcută unor stări de spirit care-şi au rădăcinile în trecut, care sînt legate de o stare de neîncredere şi desperare. În anumite limite, nu prea largi, o asemenea concesie era ne-

www.dacoromanica.ro

cesară. Am făcut această concesie, dar nu trebuie să uităm nici un moment că în cazul de față am făcut și facem o concesie care nu este necesară decît din punct de vedere economic, din punctul de vedere al intereselor proletariatului. Interesul principal și esențial al proletariatului ne cere să refacem marea industrie și să facem din ea o bază economică trainică, și atunci proletariatul își va consolida dictatura, atunci, în ciuda oricăror greutăți politice și militare, el își va înfăptui, cu siguranță, pînă la capăt dictatura sa. Dar de ce totuși a trebuit să facem o concesie și de ce ar fi extrem de periculos să i se atribuie o semnificație mai largă decît aceea pe care o are în realitate? Tocmai pentru că, datorită pur și simplu unor împrejurări și greutăți vremelnice în legătură cu aprovizionarea și cu combustibilul, am fost siliți să pășim pe această cale.

Cînd noi spunem: trebuie ca relațiile cu țărănimea să nu se sprijine pe predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole, ci pe un impozit, care e factorul economic care determină această politică? Faptul că, în condițiile predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole, micile gospodării țărănești nu au o bază economică normală și sînt condamnate, mulți ani de zile, să bată pasul pe loc, că mica gospodărie nu poate să trăiască și să se dezvolte, deoarece micul agricultor își pierde interesul pentru consolidarea și dezvoltarea activității sale și pentru sporirea cantității de produse, din care cauză sîntem lipsiți de o bază economică. O altă bază, o altă sursă nu avem, și dacă statul nu concentrează în mîinile sale mari rezerve de produse alimentare, nici vorbă nu poate fi de o refacere a marii industrii. Tocmai acesta este principalul motiv pentru care ducem o asemenea politică, care schimbă relațiile noastre în domeniul aprovizionării.

Noi ducem această politică pentru a avea un fond propriu de refacere a marii industrii, pentru ca clasa muncitoare să fie ferită de toate întreruperile de care marea industrie — chiar și o mare industrie așa de nenorocită cum e a noastră, în comparație cu cea din țările înaintate — trebuie să fie cruțată, pentru a scuti proletariatul de necesitatea ca, în căutare de mijloace de existență, să recurgă la procedee neproletare, la procedee de speculă, mic-burgheze, care re-

www.dacoromanica.ro

prezintă cel mai mare pericol economic pentru noi. Datorită jalnicelor condiţii care există la noi, proletarii sînt nevoiţi să recurgă la mijloace de cîştig neproletare, care nu sînt legate de marea industrie, ci au un caracter mic-burghez, de speculă, şi prin furtişaguri, sau lucrînd pe cont propriu în fabrica proprietate obştească, caută să obţină produse pe care să le schimbe pe produse agricole, — acesta este principalul pericol economic pentru noi, principalul pericol pentru întreaga existenţă a orînduirii sovietice. Or, proletariatul trebuie să-şi înfăptuiască acum dictatura în aşa fel încît el, ca clasă, să se simtă stăpîn pe situaţie, să simtă că se sprijină pe ceva temeinic. Dar lui îi fuge pămîntul de sub picioare. În locul unei mari întreprinderi mecanizate, care să lucreze fără întrerupere, proletarul vede ceva cu totul diferit şi, în viaţa economică, este nevoit să apară ca speculant sau ca mic-producător.

Pentru a-l feri de o asemenea situaţie nu trebuie să precupeţim nici un sacrificiu în această perioadă de trecere. Pentru a asigura o refacere neîntreruptă, fie şi lentă, a marii industrii, nu trebuie să refuzăm să aruncăm un os capitaliştilor străini ahtiaţi după aşa ceva, deoarece în momentul de faţă este avantajos, din punctul de vedere al construirii socialismului, să dăm capitaliştilor străini cîteva sute de milioane în plus, dar să obţinem în schimb maşinile şi materialele necesare pentru refacerea marii industrii, cu ajutorul cărora vom reface baza economică a proletariatului şi-l vom transforma într-un proletariat statornic, iar nu într-un proletariat care se îndeletniceşte încă cu specula. Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ne-au împuiat urechile cu strigătele lor, prin care căutau să ne convingă că trebuie să renunţăm la sarcinile dictaturii proletariatului, întrucît proletariatul este declasat. Ei au tot spus acest lucru începînd din 1917, şi e de mirare că n-au obosit repetîndu-l într-una pînă acum, în 1921. Dar atunci cînd auzim asemenea învinuiri, noi nu spunem că nu există nici o declasare şi nici un fel de neajunsuri, ci arătăm că realitatea rusă şi cea internaţională sînt de aşa natură, că proletariatul, chiar cînd îi este dat să treacă printr-o perioadă de declasare, să sufere aceste neajunsuri — şi poate că în ciuda acestor ne-

www.dacoromanica.ro

ajunsuri —, e în măsură să-şi îndeplinească misiunea de a cuceri şi păstra puterea.

Ar fi ridicol, stupid şi absurd să contestăm că situaţia de declasare a proletariatului reprezintă un neajuns. La începutul anului 1921 am văzut că, după terminarea luptei împotriva duşmanilor din afară, cel mai mare pericol, cel mai mare neajuns îl constituia faptul că nu puteam asigura o activitate de producţie neîntreruptă în puţinele întreprinderi mari care ne-au mai rămas. Acesta este esenţialul. Fără o asemenea bază economică nu poate să existe o putere politică trainică a clasei muncitoare. Pentru a asigura refacerea neîntreruptă a marii industrii este necesar să organizăm în aşa fel aprovizionarea, încît să asigurăm un fond, să zicem, de 400 000 000 de puduri, care să fie repartizat în mod echitabil. Acest fond nu vom putea în nici un caz să-l alcătuim prin vechiul sistem de predare obligatorie a surplusurilor de produse agricole. Anii 1920 şi 1921 au dovedit acest lucru. Acum vedem că, cu ajutorul impozitului în natură, această sarcină, care prezintă greutăţi imense, poate fi totuşi îndeplinită. Cu vechile metode nu o putem îndeplini, aşa că trebuie să găsim metode noi. Cu ajutorul impozitului în natură şi prin relaţii juste cu ţăranul ca mic-producător putem să rezolvăm această sarcină. Pînă acum am dat o deosebită atenţie argumentării teoretice a acestor metode.

Judecînd după ceea ce se scrie în presa de partid şi după ceea ce se discută la diverse adunări, cred că, din punct de vedere teoretic, este pe deplin demonstrat că putem rezolva această sarcină dacă, o dată cu puterea politică, păstrăm în mîinile proletariatului transporturile, marile uzine, baza economică. Trebuie să dăm în suficientă măsură cîmp liber de activitate ţăranului ca mic conducător. Fără ridicarea gospodăriei ţărăneşti nu vom putea să rezolvăm problema aprovizionării.

În acest cadru trebuie să punem şi problema dezvoltării micii industrii pe baza comerţului liber, a schimbului liber. Această libertate a schimbului constituie mijlocul care ne permite să stabilim relaţii statornice din punct de vedere economic între clasa muncitoare şi ţărănime. Dispunem acum de date tot mai precise cu privire la volumul produc-

www.dacoromanica.ro

ţiei agricole. La congresul partidului a fost distribuită o broşură despre producţia de cereale ; ea era încă în şpalturi cînd a fost împărţită delegaţilor. De atunci s-a continuat cu strîngerea şi difuzarea acestui material. Broşura, în forma ei definitivă, fusese dată la cules, dar ea nu era încă gata în momentul întrunirii conferinţei, şi nu ştiu dacă va putea să apară înainte ca aceasta să-şi încheie lucrările. Noi o să luăm toate măsurile necesare, dar nu putem promite că ea o să apară pînă atunci.

Aceasta reprezintă o mică părticică din eforturile pe care le-am depus pentru a stabili cît mai exact care e starea producţiei agricole şi care sînt resursele de care dispunem.

Şi totuşi putem spune că există date care ne permit să deducem că rezolvarea sarcinii economice este întru totul posibilă, mai ales în anul acesta, cînd perspectivele recoltei nu sînt prea proaste sau nu atît de proaste cum ne puteam aştepta în primăvară ; aceasta ne asigură posibilitatea de a realiza un fond de produse agricole pentru a ne putea dedica în întregime muncii de refacere — fie şi lentă, dar neîntreruptă — a marii industrii.

Pentru a rezolva această sarcină a realizării unui fond de producţie trebuie să găsim forme de relaţii cu ţăranul, cu micul proprietar, şi aici nu există altă formă decît impozitul în natură, căci nimeni n-a propus şi nici nu-şi poate imagina o altă formă. Dar este necesar să se rezolve în mod practic această sarcină, să se asigure o percepere justă a impozitului în natură, să nu se procedeze ca înainte, cînd se lua de la ţăran de două, trei ori, lăsîndu-l în condiţii mult mai proaste, astfel că ţăranul cel mai sîrguincios avea cel mai mult de suferit şi dispărea orice posibilitate de închegare a unor relaţii economice stabile. Perceperea impozitului în natură, care este şi el obligatoriu pentru fiecare ţăran, trebuie altfel organizată. Pe baza unor date care au fost adunate şi publicate mai înainte, se poate spune că acum impozitul în natură va aduce în această privinţă o schimbare considerabilă, hotărîtoare ; în ce măsură însă vom reuşi să punem totul la punct — asta e o chestiune care, pînă la un anumit punct, rămîne încă sub semnul întrebării. Dar că trebuie să aducem fără întîrziere o îmbunătăţire în situaţia ţăranului — asta e indiscutabil.

www.dacoromanica.ro

Pentru lucrătorii de pe teren se pune sarcina, pe de o parte, să strîngă în întregime impozitul în natură, iar pe de altă parte să facă acest lucru într-un termen cît mai scurt. Lucrurile se complică prin aceea că în acest an recolta promite să fie neobișnuit de timpurie, și, dacă în pregătirile ce le facem ne vom orienta după termenele obișnuite, s-ar putea întîmpla să fim în întîrziere. Iată de ce s-a considerat că e important și oportun să se convoace conferința partidului mai devreme. Trebuie să procedăm cu mai multă promptitudine decît pînă acum la pregătirea întregului aparat pentru perceperea impozitului în natură. De perceperea rapidă a acestui impozit depind atît asigurarea statului cu un fond minim de 240 000 000 de puduri, cît și asigurarea situației țărănimii. Orice întîrziere în perceperea impozitului înseamnă o anumită stînjenire pentru țăran. Achitarea impozitului n-o să se facă de bunăvoie, și noi n-o să ne putem dispensa de constrîngere, fiindcă perceperea impozitului implică o serie de restricții pentru gospodăria țărănească. Dacă această operație de percepere a impozitului o s-o lungim mai mult decît trebuie, țăranul o să fie nemulțumit și o să spună că nu i se dă libertatea de a dispune de surplusuri. Pentru ca libertatea asta să semene într-adevăr a libertate, trebuie ca perceperea impozitului să se facă repede, ca acela care percepe impozitul să nu stea prea mult pe capul țăranului ; și la un asemenea rezultat se poate ajunge scurtînd intervalul de timp dintre strîngerea recoltei și perceperea completă a impozitului.

Aceasta este una din sarcini, iar a doua constă în a realiza, în limite maxime, atît libertatea schimbului pentru țăran, cît și ridicarea micii industrii, pentru a da o oarecare libertate capitalismului care se dezvoltă pe baza micii proprietăți și a micului negoț, fără să ne temem de el, fiindcă nu prezintă nici un pericol pentru noi.

Datorită conjuncturii economice și politice generale care s-a creat acum, cînd proletariatul deține toate sursele marii industrii, cînd nici vorbă nu poate fi de vreo deznaționalizare, n-avem de ce să ne temem de acest capitalism. Într-un moment ca acesta, cînd suferim, mai mult decît de orice, din cauza lipsei totale de produse, din cauza totalei noastre sărăciri, ar fi ridicol să ne temem că capitalismul bazat pe

www.dacoromanica.ro

mica gospodărie agricolă producătoare de mărfuri ar putea să constituie un pericol. A ne teme de aşa ceva înseamnă a nu ţine de loc seama de raportul de forţe din economia noastră, înseamnă a nu înţelege de loc că, fără o anumită libertate a schimbului şi fără relaţiile capitaliste legate de această libertate, gospodăria ţărănească, ca mică gospodărie ţărănească, nu poate să fie cîtuşi de puţin stabilă.

Acest lucru, tovarăşi, trebuie să vi-l întipăriţi bine în minte, şi sarcina noastră de căpetenie constă în a da un impuls pretutindeni, în fiecare loc de muncă, de a stimula la maximum spiritul de iniţiativă şi de a da dovadă de cea mai mare independenţă şi de cel mai mare curaj ; în această privinţă, păcatul nostru de pînă acum a fost că ne-am temut să dăm lucrurilor o amploare ceva mai mare. Noi n-avem nici un fel de date, prelucrate în mod mai mult sau mai puţin concret, cu privire la experienţa practică locală şi din care să reiasă cum se prezintă lucrurile în ce priveşte schimbul de mărfuri şi circulaţia mărfurilor, cum s-a reuşit să se refacă şi să se dezvolte cît de cît mica industrie, care este în stare să uşureze imediat situaţia ţăranilor, fără să aibă nevoie de lucrări mari, ca marea industrie, şi anume de aducerea unor cantităţi considerabile de alimente şi combustibil în centrele industriale. Din punct de vedere economic general, în diferite localităţi se face prea puţin în această privinţă. Nu am primit asemenea date de la organele locale, nu ştim cum stau lucrurile în întreaga republică, nu dispunem de exemple de organizare cu adevărat raţională a muncii, şi aceasta este impresia pe care mi-a făcut-o congresul sindicatelor, ca şi congresul Consiliului economic superior din Rusia [107].

Principala deficienţă a acestor congrese este tot aceea că ne ocupăm mai mult de nişte lucruri fără rost, cum sînt tezele, programele şi consideraţiile generale, în loc ca oamenii veniţi la congres să-şi împărtăşească într-adevăr experienţa locală, pentru ca, întorcîndu-se acasă, să poată spune : iată că dintr-o mie de exemple am găsit unul bun, pe care vom căuta să-l urmăm. Şi asemenea exemple bune sînt, la noi, nu unul la mie, ci mult mai multe. Dar acest mod de a proceda îl întîlnim extrem de rar.

www.dacoromanica.ro

N-aș vrea să anticipez, dar țin totuși să spun cîteva cuvinte despre aprovizionarea colectivă a muncitorilor, adică despre trecerea de la sistemul cartelelor la un procedeu care să asigure unei anumite întreprinderi, în măsura în care ea lucrează în mod efectiv și proporțional cu producția ei o anumită cantitate de alimente. Ideea este minunată, dar la noi ea a fost transformată în ceva semifantastic. Iar de o adevărată muncă pregătitoare în această direcție nu se poate vorbi deocamdată. Noi nu dispunem încă de un exemplu, în sensul că în cutare județ, în cutare fabrică, fie ea și cu un număr nu prea mare de muncitori, am aplicat această măsură și am obținut cutare rezultat. La noi nu s-a făcut așa ceva. Și în asta constă cea mai mare lipsă a întregii noastre activități. Trebuie să repetăm fără încetare că în 1921, în loc să ne ocupăm de chestiuni generale, care își aveau rostul în 1918, adică într-o vreme demult depășită, trebuie să punem în mod practic problemele. Dacă la congresele noastre vom vorbi în primul rînd despre regiunile care ne oferă exemple de bună organizare a muncii — și asemenea exemple sînt la noi destule —, vom obliga astfel pe celelalte să se ridice la nivelul celor mai bune rezultate practice obținute în unele locuri, rare, puțin numeroase, care constituie o excepție. Această observație se referă la lucrările congresului sindicatelor, dar ea este valabilă și pentru întreaga activitate din domeniul aprovizionării.

În unele locuri, puține la număr, s-a depus o considerabilă muncă de pregătire pentru strîngerea impozitului în natură, pentru schimbul de mărfuri etc. Tocmai aceste exemple n-am fost în stare să le studiem, și acum ne revine sarcina, deosebit de importantă, de a face ca majoritatea covîrșitoare a localităților să se ridice la nivelul celor mai bune exemple existente.

La această muncă, la studierea practică a experienței obținute, la îmboldirea județelor și plășilor rămase în urmă și a celor mijlocii, care sînt, fără îndoială, la un nivel cu totul nesatisfăcător, numărul celor cu un nivel pe deplin satisfăcător fiind cu totul neînsemnat, la această muncă trebuie să trecem noi. La congresele noastre, cea mai mare

www.dacoromanica.ro

atenţie trebuie s-o acordăm nu studierii unor teze şi programe generale ale adunărilor, ci cunoaşterii experienţelor practice şi a exemplelor satisfăcătoare şi mai mult decît satisfăcătoare, îmbunătăţirii muncii regiunilor rămase în urmă şi a celor mijlocii, care sînt cele mai numeroase, pentru ca ele să ajungă la nivelul acestor exemple rare, dar care totuşi există.

Acestea sînt observaţiile pe care am ţinut să le fac. (A p l a u z e.)

www.dacoromanica.ro

4

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ
27 MAI

Tovarăşi ! Cu toate că mulţi tovarăşi din organizaţiile locale şi-au exprimat nemulţumirea în legătură cu rapoartele şi dezbaterile, eu cred că într-o privinţă ne-am atins totuşi scopul : am aflat cum este înţeleasă noua politică şi cum este ea aplicată pe plan local. Cred că nici n-am fi putut să fixăm conferinţei noastre un alt scop decît acela al unui schimb de păreri, care să ne permită să ne însuşim cum se cuvinte această nouă politică şi să trecem în mod unanim la o judicioasă aplicare a ei. Acest scop a fost atins. Ce-i drept, au fost unele nedumeriri şi chiar unele şovăieli de gîndire, care, din păcate, uneori au depăşit cu mult cadrul unor simple nedumeriri practice sau al unor supoziţii menite să desluşească dacă aici e vorba de ceva „serios" sau „neserios", de ceva de lungă sau de scurtă durată. Ceea ce a spus tovarăşul Vareikis este în fond ceva necomunist, iar prin conţinutul de idei aduce a menşevism. Asta trebuie s-o spunem deschis. Cum de a putut el să ne sîcîie mereu cu întrebarea : „ce ziceţi, ţărănimea este ea o clasă sau nu ?" Fireşte că este o clasă. Atunci, spune dînsul, ea are nevoie de unele concesii politice, iar dacă nu, atunci este necesar să se ia anumite măsuri în această direcţie, care vor aduce totuşi a zubatovism.

S-au făcut aici unele referiri la Martov, în sensul că şi el a afirmat acelaşi lucru, iar tov. Vareikis spune : „pînă la un anumit punct", „într-o măsură sau alta", „în parte". Rezultă o confuzie extraordinară, de-a dreptul fantastică. Se face aceeaşi confuzie ca atunci cînd ni se reproşa că recurgem la violenţă. Şi iarăşi trebuie să explicăm că, atunci

www.dacoromanica.ro

cînd vorbim de dictatură, ne referim la folosirea violenţei. Orice stat se sprijină pe folosirea violenţei ; toată deosebirea este dacă această violenţă e folosită împotriva celor exploataţi sau împotriva exploatatorilor, dacă ea e folosită împotriva clasei celor ce muncesc şi sînt exploataţi. Acelaşi lucru trebuie spus şi despre comparaţia cu zubatovismul. În ce consta esenţa zubatovismului ? În aceea că prin mici concesii economice făcute claselor asuprite era sprijinită clasa asupritorilor. Iată de ce răspunsul era atunci următorul : prin concesii economice nu veţi face ca proletariatul, clasa care luptă pentru eliberarea tuturor asupriţilor, să renunţe la ideea cuceririi puterii politice şi a distrugerii sistemului asupririi. Acum proletariatul ţine puterea de stat în mîinile sale şi conduce cu ajutorul ei. El conduce ţărănimea. Ce înseamnă a conduce ţărănimea ? Înseamnă, în primul rînd, a te orienta spre desfiinţarea claselor, şi nu spre micul producător. Dacă ne-am abate de la această linie esenţială şi fundamentală, am înceta să mai fim socialişti şi am ajunge în lagărul micilor burghezi, în lagărul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor, care sînt astăzi cei mai aprigi duşmani ai proletariatului. Nu de mult, în „Pravda", tovarăşul Buharin a citat cuvintele unui gînditor politic atît de serios cum este Miliukov (el nu poate fi pus pe acelaşi plan cu Cernov şi Martov), care consideră că pe arena luptei politice din Rusia nu este loc astăzi decît pentru un partid socialist. Şi, în măsura în care aceste partide „socialiste", socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, vor să-şi asume sarcina de a lupta împotriva bolşevicilor, ei — socialiştii-revoluţionari şi menşevicii — trebuie „poftiţi să-şi ocupe locul". Aceasta este, textual, expresia lui Miliukov, care arată că el este mai inteligent decît Martov şi Cernov pentru simplul motiv că este un reprezentant al marii burghezii (chiar dacă personal n-o fi atît de inteligent ca Cernov şi Martov). Şi Miliukov are dreptate. El ţine seama cu toată luciditatea de treptele dezvoltării politice şi spune că pentru o trecere înapoi la capitalism eserismul şi menşevismul constituie o treaptă necesară. Burghezia are nevoie de o asemenea treaptă, şi cine nu înţelege nici atîta lucru este un prost.

Din punctul de vedere al intereselor burgheziei, Miliukov are perfectă dreptate. Dacă noi, ca partid al proletariatu-

www.dacoromanica.ro

lui, conducem țărănimea, trebuie să mergem pe linia întăririi marii industrii și, ca atare, să facem concesii economice. Proletariatul a condus țărănimea, și a condus-o în așa fel că în timpul războiului civil ea a obținut mai multe avantaje economice decît el. Dacă e să folosim limbajul lui Martov, așa ceva înseamnă zubatovism. Concesii economice țărănimii am făcut noi. Și asemenea concesii au fost făcute acelei părți din populația muncitoare care, în țara noastră, constituie majoritatea. Este asta o politică nejustă ? — Nu, ea este singura politică justă ! Și oricît ați repeta aici cuvintele lui Martov, care a spus că o clasă nu poate fi înșelată, eu vă întreb : dar prin ce o înșelăm noi ? Noi spunem că există două căi : sau să mergi alături de Martov și Cernov, pentru a ajunge apoi la Miliukov, sau să mergi cu comuniștii. În ce ne privește, noi luptăm pentru desființarea capitalismului și instaurarea comunismului ; drumul nostru este foarte anevoios și pe parcursul lui mulți obosesc și-și pierd încrederea. Țărănimea nu are încredere. Dar parcă o înșelăm noi cu ceva ? E ridicol să se spună că noi înșelăm o clasă și că ne-am rătăcit între trei brazi, și nici chiar între trei, ci între doi, pentru că proletariatul și țărănimea formează doar două clase. Proletariatul conduce țărănimea, dar această clasă nu poate fi izgonită așa cum au fost izgoniți și lichidați moșierii și capitaliștii. Ea trebuie transformată, și asta cere multă vreme, multă trudă și multe privațiuni. De noi, de partidul conducător, depinde în ce măsură va avea de îndurat proletariatul și în ce măsură țărănimea. Cum să facem această împărțire : pe din două, în mod egalitar ? Asta s-o spună Cernov și Martov ; noi însă spunem că trebuie să ne călăuzim după interesele proletariatului, adică să ne asigurăm împotriva unei restaurări a capitalismului și să ne asigurăm calea spre comunism. Dacă țărănimea este acum mai obosită, mai istovită sau, mai bine zis, dacă se consideră mai obosită, îi facem ei mai multe concesii, pentru a ne asigura împotriva unei restaurări a capitalismului și a asigura calea spre comunism. Aceasta este politica cea justă, și noi ne călăuzim numai după considerente de clasă. Noi spunem țăranilor deschis și cinstit, fără nici un fel de vicleșug : pentru a ne menține calea spre socialism, vă

www.dacoromanica.ro

facem, tovarăşi ţărani, o serie întreagă de concesii, însă numai în anumite limite şi într-o anumită măsură, şi, fireşte, noi înşine vom aprecia în ce măsură şi în ce limite le vom face. Dar o concesie se face după criteriul repartizării poverii, care pînă acum apăsa în mai mare măsură asupra proletariatului decît asupra ţărănimii. În cei trei ani şi jumătate de cînd îşi exercită dictatura, proletariatul a îndurat mai multe suferinţe decît ţărănimea. Acesta este un adevăr absolut evident şi indiscutabil. Aşa se pune problema relaţiilor dintre proletariat şi ţărănime ; cu alte cuvinte, ţărănimea trebuie să ajungă la o înţelegere cu noi, care îi facem anumite concesii economice, ori dacă nu, înseamnă că se află în luptă cu noi. Iată de ce orice alte argumente reprezintă o confuzie îngrozitoare. În realitate, orice alt drum duce spre Miliukov, spre restaurarea moşierilor şi capitaliştilor, şi noi spunem că vom face orice concesii în limitele a ceea ce sprijină şi întăreşte puterea proletariatului, care, cu toate greutăţile şi piedicile ce le întîmpină, merge în mod consecvent spre desfiinţarea claselor şi spre comunism.

Mai departe. Multe lucruri greşite s-au spus cu prilejul observaţiilor pe marginea cuvîntării tovarăşului Sviderski. Asupra lui s-au năpustit imediat toţi reprezentanţii opoziţiei, care au rostit ceea ce s-ar putea numi nişte strălucite discursuri parlamentare. Cel mai strălucit reprezentant al „opoziţiei parlamentare“ s-a dovedit a fi tov. Larin. În orînduirea sovietică nu prea este loc pentru discursuri parlamentare, dar natura reintră totuşi în drepturile ei şi, cu toate că la noi nu există instituţii parlamentare, moravurile parlamentare au rămas. Referitor la tov. Sviderski s-a spus că el s-a pronunţat pentru inspecţia aprovizionării şi a mers pînă acolo că a vorbit despre o dictatură în domeniul aprovizionării. Poate că tov. Sviderski a cam exagerat sub raportul formulării. Dar în fond el are dreptate. Noi am împărţit în aşa fel rolurile raportorilor, încît fiecare să cînte, ca să zic aşa, la un anumit instrument. Raportul asupra schimbului a fost prezentat de un delegat al Uniunii centrale a cooperativelor de consum, tov. Hinciuk, lucrător în domeniul cooperaţiei. Precum ştiţi, statul a încheiat un contract cu Uniunea centrală a cooperativelor

www.dacoromanica.ro

de consum. Dacă sînt tovarăşi care n-au citit acest contract, înseamnă că n-au studiat temeinic materialul. La noi, statul încheie un contract cu reprezentanţii Uniunii centrale a cooperativelor de consum ; reprezentantul Comisariatului poporului pentru aprovizionare încheie un contract cu reprezentantul cooperaţiei, iar lucrătorii din domeniul cooperaţiei aflaţi în străinătate trebuie să ţină cont de contractul nostru. În acest contract, noi stipulăm că toate mărfurile merg la cooperative, pentru ca cooperatorii să facă comerţ pentru noi, pentru statul centralizat, pentru marea fabrică, pentru proletariat, iar nu pentru ei înşişi. Aceasta este o condiţie extrem de importantă, decisivă chiar. Pentru că altfel nici nu se poate. La Petrograd, la Moscova bîntuie foametea ; şi în acest timp tov. Briuhanov ne prezintă tabele din care reiese că în provincie, în guberniile îndestulate, s-a consumat de două ori mai mult decît se cuvenea, iar nouă ni s-a trimis aici de două ori mai puţin. Ce părere aveţi : este necesară, într-o asemenea situaţie, o dictatură în domeniul aprovizionării ? După părerea mea, este necesară, şi este necesară într-o măsură de două şi de trei ori mai mare, pentru că, la noi, această indisciplină este extrem de răspîndită. Trebuie să ştim că fără constrîngere n-o s-o scoatem la capăt şi că repartizarea care se face de către Uniunea centrală a cooperativelor de consum trebuie să se afle sub controlul nostru.

Noi spunem celor din Uniunea centrală a cooperativelor de consum : aţi obţinut rezultate bune în activitatea dumneavoastră comercială, şi noi vă dăm o primă sub forma unui anumit procent. Acest lucru e prevăzut în contract, şi noi vom încuraja neapărat, prin diverse sisteme premiale, acest comerţ în comision, acordînd prime atunci cînd comerţul se face în bune condiţii, dar vom cere ca acest comerţ să se facă în folosul nostru, în folosul statului, care a centralizat marea industrie şi care este condus de proletariat. N-are să fie asta în folosul marii industrii ? Dar în folosul cui ar putea să fie ?

Ce credeţi dv : putem noi, fără impozit, să asigurăm aprovizionarea ? În nici un caz ! Nu ştim care din două — impozitul sau schimbul — poate să ne dea mai mult, dar fapt este că nu dispunem de un fond îndestulător pentru schimb.

www.dacoromanica.ro

Fără un aparat de constrîngere nu vom putea să obţinem acum ceea ce e necesar. În nici un caz ! Acest lucru este evident pentru oricine. Şi în această privinţă, Sviderski, ca exponent al liniei sale, are perfectă dreptate. Noi am aprobat inspecţia aprovizionării, şi Prezidiul C.E.C. din Rusia va exercita asupra dv. o presiune mai puternică, pentru că dv. ştiţi cine trebuie să fie numit — asta-i treaba dv. —, iar dacă aţi numit pe cineva, atunci aveţi grijă ca el să-şi facă datoria. În momentul de faţă, dacă nu vom asigura statului vreo patru sute de milioane de puduri de cereale, nici vorbă nu poate fi de o mare industrie şi de o construire a socialismului. Cu cei ce n-au învăţat nimic din cele petrecute în aceşti trei ani, n-avem ce vorbi. Deşi am comis o mulţime de greşeli, am făcut totuşi ca acest fond să sporească mereu, şi dacă în 1920, cînd am mărit acest fond, am comis o imensă greşeală la repartizarea lui, am înregistrat totuşi un progres uriaş. Trebuie să privim lucrurile în mod realist şi să spunem că pentru strîngerea impozitului în natură este nevoie de un aparat care să acţioneze cu rapiditate, şi n-are nici un rost să te lansezi în discursuri liberale şi să insinuezi că inspecţia aprovizionării este ceva cu totul neplăcut.

Dar ca noi, într-o perioadă de trecere de la capitalism la comunism, cînd majoritatea populaţiei o formează ţăranii, să putem percepe fără constrîngere impozitul, un asemenea „comunism", după cît ştiu, nu există încă. Dacă vreţi ca marea industrie, baza dictaturii proletare, să fie sprijinită, trebuie să vreţi totodată ca acest aparat să funcţioneze. Şi aici, desigur, este nevoie de centralism. Uitaţi-vă cu atenţie la datele statisticii. Din păcate, doar puţini dintre dv. le cunosc îndeajuns. Vedeţi cît şi-au luat pentru ele unele regiuni, în ciuda dispoziţiilor primite de la centru. Şi acum vin aici, la noi, tovarăşi din Moscova şi Petrograd şi ne prezintă tabele cu cazurile de abatere de la dispoziţiile date de autorităţile centrale. Reiese că s-au dat trei avertismente şi s-au făcut tot atîtea admonestări. Şi pe urmă ? Pe urmă s-a procedat la unele arestări, destituiri etc. (O voce din sală : „Cîte cazuri de acestea au fost ?") Încălcări s-au comis multe, însă destituiri au fost puţine. Iată ce am vrut să spun în apărarea acestei linii.

www.dacoromanica.ro

Se pare că în multe regiuni vom avea anul acesta o recoltă destul de bună și că ea va trebui strînsă mai devreme decît ne așteptam. Așa că trebuie să ne pregătim din vreme, iar situația este acum de așa natură că trebuie să strîngem repede fondul de bază. Prin urmare, ar fi cu totul greșit dacă am avea, în această privință, atitudinea pe care au avut-o mulți aici.

În ce-l privește pe tov. Larin, talentul lui ține mai mult de domeniul opoziției parlamentare și al ziaristicii, iar nu de acela al muncii practice. În materie de proiecte e neobosit. Dînsul a amintit aici că încă în ianuarie 1920 a prezentat un proiect bun. Dar dacă ar fi să adunăm toate proiectele tovarășului Larin și să alegem din ele pe cele bune, am constata, probabil, că proporția acestora s-ar putea exprima doar în promile.

La 10 mai dînsul a prezentat Biroului nostru Politic un proiect pentru trecerea generală la aprovizionare colectivă. Principiul de bază e ispititor, dar cînd a fost prezentat acest proiect? La 10 mai 1921, adică într-un moment cînd în asemenea centre ca Moscova și Petrograd produsele alimentare lipsesc cu desăvîrșire, cînd aceste importante centre ale Republicii ruse sînt vremelnic condamnate la o existență de înfometare sau semiînfometare. Este ridicol să propui o reorganizare a organelor de aprovizionare într-un moment cînd oamenii au ajuns la capătul puterilor, cînd țin o permanentă legătură, prin fir direct, cu Siberia, cu Caucazul, cu Ucraina și urmăresc fiecare tren și aproape fiecare vagon încărcat cu cereale. Cum dracu mai poate vorbi cineva, în asemenea momente, de o trecere la aprovizionarea colectivă generală? Biroul Politic a adoptat următoarea rezoluție: „Proiectul lui Larin și al C.C.S. din Rusia (C.C.S., bineînțeles, n-a avut altceva mai bun de făcut decît să subscrie numaidecît acest proiect) se respinge, iar autorul proiectului este însărcinat să examineze din nou această problemă și în mod mai temeinic din punctul de vedere al posibilității unei aprovizionări reale". Acesta este principiul care a fost repetat (după cum ați putut vedea dacă ați citit tezele lui Ciubar și Goltman) la congresul sindicatelor, cînd Ciubar a pus de acord părțile principale ale tezelor sale cu politica prudentă indicată de Comitetul

www.dacoromanica.ro

Central al partidului. Golţman şi Larin au procedat după regula pe care Larin mi-a spus-o la ureche, pe jumătate în glumă, la sfîrşitul şedinţei Biroului Politic. (Cred că nu comit o indiscreţie dacă redau această convorbire.) Cînd a văzut că această rezoluţie a fost adoptată, Larin mi-a spus: „Ne-aţi dat un deget, iar noi vă apucăm toată mîna". Mi-am zis atunci — deşi ştiam şi înainte — că de acum vom şti cum trebuie să ne tocmim cu Larin. Dacă-ţi cere un milion, dă-i o monedă de cincizeci de copeici. (R î s e t e.) În discuţia care s-a angajat aici s-a văzut că, atunci cînd i s-a cerut să prezinte date concrete, Larin a dat un exemplu pe care l-a calificat drept „strălucit" şi care se referă la construirea şoselei Kizlear—Starîi-Terek. Deşi aici s-a mai arătat că în acest exemplu nu e nimic nou, că s-au mai făcut asemenea experienţe, este totuşi un progres că, în locul unor consideraţii generale, în locul unor nenumărate teze, ni se prezintă un exemplu concret, care e rezultatul unei experienţe. Ar fi o adevărată calamitate dacă ne-am apuca cu toţii să citim şi să discutăm aceste teze, dintre care nouă zecimi nu le poţi parcurge pînă la capăt fără să capeţi dureri de cap.

Nu de teze avem noi nevoie, ci de cercetarea experienţei locale. Să studiem această experienţă, iar nu să construim sisteme peste sisteme şi să confecţionăm proiecte de legi cu privire la aprovizionarea colectivă într-un moment cînd nu există un minim de aprovizionare reală. Munca practică se desfăşoară pe teren. Ni s-a spus: n-aveţi nici un motiv să reproşaţi organelor locale că nu vă împărtăşesc experienţa lor. Aici i s-a adus Comitetului Central învinuirea că nu face cunoscută experienţa locală. Dar vedeţi că noi nu cunoaştem această experienţă şi ne ţinem doar de decrete. Cei mai mulţi dintre noi sîntem cufundaţi în această muncă neplăcută, şi de aceea nu putem vedea experienţa locală. Dv. trebuie să ne-o comunicaţi. Cînd Larin ne-a înfăţişat strălucitul exemplu al şoselei Kizlear—Starîi-Terek, a procedat just, fiindcă era vorba de o experienţă locală. Dar şi aici a cam exagerat şi a trebuit să fie corectat de Ciubar şi de Osinski. Acesta nu e singurul exemplu. El a spus că muncitorii primeau după vechiul sistem 28 de funţi, în timp ce după cel nou primesc 4 puduri. M-am

www.dacoromanica.ro

îndoit de exactitatea acestor cifre și l-am întrebat de unde le-a luat. Mi-a răspuns că ele au fost verificate de Inspecția muncitorească-țărănească. Dar noi știm că Larin nu este numai un parlamentar, ci se pricepe să facă și caricaturi. Mai întîi a făcut o caricatură afirmînd că nu există nimic mai rău decît Inspecția muncitorească-țărănească, iar acum spune că se dau 4 puduri în loc de 28 de funți și că acest lucru a fost verificat de Inspecția muncitorească-țărănească. Mai întîi încearcă, cu asemenea anecdote, să zdruncine orice încredere în Inspecția muncitorească-țărănească, iar apoi prezintă drept unică dovadă o mărturie a Inspecției muncitorești-țărănești. Atît Ciubar, cît și Osinski afirmă că în industria forestieră acest sistem a fost aplicat în repetate rînduri. Ceea ce importă aci este să comparăm experiența dintr-o localitate cu experiența din altă localitate. Partea cea mai interesantă din spusele lui Larin este aceea în care a arătat cum se desfășoară lucrările de construire a șoselei Kizlear—Starîi-Terek. Ceea ce trebuie să aflăm este dacă treaba n-a mers mai bine la Tula sau la Tambov. Asta n-o să puteți s-o aflați de la centru, pentru că noi n-am aflat nimic ; aduceți dv. aceste date de pe teren, arătați-le, instruiți-ne și pe noi, și o să învățăm cu toții, o să ne străduim să ridicăm munca la nivelul exemplului celui mai bun.

La o mie de centre locale, județene sau raionale se găsesc două sau trei experiențe de acest fel — poate că și mai multe, dar două, trei se găsesc cu siguranță. Ele trebuie să fie temeinic studiate, însă în mod practic, printr-o cercetare riguroasă, verificînd cifrele și fără a ne bizui numai pe discursurile opoziției. Dacă vom proceda în felul acesta, cei de la centru vor putea să învețe ceva din ele.

Apoi, eu cred că principalul rezultat al acestei discuții îl constituie o serie de indicații asupra modului cum a fost efectuat schimbul început ; au lipsit numai date precise. Tovarășii din Donbass au trimis o telegramă în care spuneau : am obținut prin schimb 3 000 de puduri de grîu. Această cifră se referea la un sector nu prea mare, dar amănuntele nu erau necunoscute. Credeam că tovarășii vor lua cuvîntul aici și vor spune la ce echivalență au efectuat ei schimbul și prin intermediul cărei organizații : prin intermediul Comisariatului poporului pentru aprovizionare, ori

www.dacoromanica.ro

prin intermediul unui arendaş, al unui concesionar sau al unui întreprinzător particular ? Acest lucru nu-l ştim, dar el este mult mai important decît decretele noastre. Decretele pot fi citite, şi nu merită să ne întrunim aici ca să discutăm despre ele ; dar pentru a ne da părerea despre felul cum au fost obţinute 3 000 de puduri de grîu în Donbass şi a aprecia dacă lucrul acesta n-a fost făcut mai bine de tovarăşii din Volînia sau de cei din Tambov, pentru asta merită să ne întrunim. Unele organe locale au obţinut realizări destul de însemnate. E nevoie ca organele locale să ne înfăţişeze aici rezultatele experienţei lor practice : eu am făcut cutare lucru, dar am fost stînjenit de instituţia centrală ; iar eu am făcut în aşa fel ca instituţia centrală să asculte de mine. În ce priveşte gubernia Tambov, un tovarăş care s-a lansat într-un discurs parlamentar şi a atacat cu vehemenţă Comisariatul poporului pentru aprovizionare a spus aici, într-un mod destul de vag, că în această gubernie există instituţii şi direcţii generale cooperatiste. Tovarăşii au păşit pe această cale. Acolo există o sumedenie de condiţii secundare nefavorabile, terenuri rămase neînsămînţate, condiţii grele în general, neajunsuri peste neajunsuri, şi totuşi din datele prezentate de ei reiese că schimbul a început şi cooperativele au început să lucreze. El a pomenit chiar şi de pomadă. Cîtă pomadă aţi primit şi în ce condiţii a fost distribuită ? Trebuie să punem în circulaţie şi pomadă : în comerţ trebuie să ţii seama de cerere. Dacă se cere pomadă, trebuie să dăm. Dacă vom gospodări cum trebuie, ne vom folosi şi de pomadă pentru a crea o mare industrie. Trebuie numai să calculăm cîtă pomadă trebuie să cumpărăm sau să ne procurăm pentru a putea cumpăra 1 000 de puduri de cereale. (O voce din sală : „Dar icoane ? Se cer şi icoane".) Cît priveşte icoanele, aici ni se aminteşte că ţăranii cer şi icoane. Eu cred că, spre deosebire de ţările capitaliste, care pun în circulaţie rachiu şi alte asemenea otrăvuri, noi nu vom îngădui aşa ceva, pentru că, oricît de avantajoase ar fi ele pentru comerţ, ne-ar duce înapoi la capitalism, şi nu înainte spre comunism, pe cînd pomada nu comportă un asemenea pericol. (Rîsete.) În ce priveşte clopotele, trebuie să spun că părerile sînt împărţite, şi unii tovarăşi consideră că pe alocuri clopotele vor fi

www.dacoromanica.ro

topite de bunăvoie pentru a face din ele sîrmă pentru electrificare. În afară de asta, în Rusia sînt acum atît de multe clopote, încît e greu de presupus că ele servesc destinației ce le-a fost dată inițial de către oamenii religioși, fiindcă nu se mai simte nevoie de așa ceva. Despre Volînia s-a spus că acolo există localități în care pentru 10 funți de sare capeți un pud de cereale. Dar cum s-a desfășurat acest comerț ? Ați avut funcționari comerciali ? Cum ați făcut negoț ? Cine păstra marfa ? Cine punea lacătele ? Cît s-a furat ? — Despre toate astea nu s-a spus nimic. Dar tocmai asemenea lucruri prezintă importanță pentru dv. S-a spus, în schimb, că polonezii dădeau un pud de sare pe un pud de cereale. Într-o convorbire pe care am avut-o cu un tovarăș i-am spus : dacă polonezii oferă pentru un pud de cereale un pud de sare, iar țăranii vă dau pudul de cereale pentru 10 funți de sare, atunci ați putea să profitați de această situație. Cine nu v-a lăsat ? Mi s-a răspuns că cei de la centru i-au împiedicat. Îmi permit să nu dau crezare afirmației că autoritățile centrale i-au împiedicat să obțină pentru un pud de sare poloneză patru puduri de cereale. Nu se putea ca noi să fim împotriva unui asemenea schimb ; niciodată n-am să cred așa ceva. Înainte, cînd era armata, tovarășii se plîngeau că totul se face prin intermediul autorităților militare, iar acum, cînd nu mai e armata, cînd nu mai e război, trebuie întrebați cei de la centru. Un tovarăș a spus că acum există la ei un „iujbum“ * și că ei duc lupta împotriva acestui „iujbum“, dar cînd l-am întrebat la ce instituție au făcut reclamație contra acestui „iujbum“, a răspuns că nu știe ; or, tocmai acest lucru e deosebit de important.

Ei nu sînt în stare să ne indice la ce instituție au înaintat plîngere împotriva acestui „iujbum“. Ce este acest „iujbum“, nu știu ; este, cu siguranță, o instituție care suferă de aceeași deformare birocratică ca și toate celelalte instituții ale noastre sovietice. Burghezia luptă și azi împotriva noastră. Pe mulți dintre reprezentanții ei i-am expediat peste graniță, unde s-au pus sub ocrotirea lui Miliukov, dar au mai rămas aici cu miile și duc război împotriva noastră după

* Direcția generală a hîrtiei pentru regiunile din sud. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

toate regulile artei birocratice. Iar dv., tovarăşi, cum luptaţi împotriva acestui duşman ? Dv. credeţi că acest „iujbum" ş.a.m.d. poate fi învins cu mîinile goale. Cînd ne-am aflat în război cu Denikin, n-am pornit la luptă împotriva lui cu mîinile goale, ci am căutat să ne înarmăm bine şi să organizăm temeinic armate. Aici însă avem de-a face cu nişte birocraţi versaţi, care consideră că acum interesele clasei lor le dictează să se ţină de ticăloşii şi să ne împiedice să lucrăm, care cred că, pregătind căderea bolşevicilor, salvează cultura şi care cunosc munca de birou de o sută de ori mai bine decît noi. Şi de unde putem noi s-o cunoaştem ? Împotriva unor asemenea oameni trebuie să ducem război după toate regulile artei şi să tragem la răspundere pe tovarăşii membri de partid care se jeluie pe toate cărările ori povestesc anecdote despre nu ştiu ce blestemăţie comisă în cutare instituţie sau care umblă prin toată Moscova şi fac spirite pe seama unor cazuri de birocratism. Şi dv., tovarăşi, care sînteţi nişte comunişti conştienţi, în ce fel aţi înţeles să luptaţi împotriva lor ? — Am făcut reclamaţie. — La care instituţie aţi înaintat această reclamaţie ? Reiese că n-au înaintat-o la nici o instituţie. Or, ei trebuiau să facă reclamaţie la Consiliul Comisarilor Poporului, ca şi la Comitetul Executiv Central din Rusia, adică să facă uz de toate drepturile pe care le acordă Constituţia noastră. Aici e vorba de un război, şi, bineînţeles, el implică cîteodată şi unele înfrîngeri. Unde s-a mai pomenit ca într-un război, fie el şi cel mai victorios, să nu fie şi înfrîngeri ? Aşa şi aici sînt posibile înfrîngeri, dar trebuie totuşi dusă lupta. La noi însă nu se iau lucrurile în serios. A fost cineva deferit justiţiei pentru tărăgăneală birocratică ? Unde există la noi sentinţe de condamnare, rostite de tribunalele populare, împotriva acelora care fac pe un muncitor sau pe un ţăran să vină de patru sau de cinci ori la o instituţie, pentru ca pînă la urmă să se aleagă doar cu ceva care formal este în regulă, dar în fond este o bătaie de joc ? Doar sînteţi comunişti, de ce nu faceţi în aşa fel ca să-i prindeţi în cursă pe aceşti domni birocraţi şi să-i trimiteţi apoi în faţa tribunalului popular pentru această tărăgăneală birocratică ca să fie condamnaţi la închisoare ? Cîţi oameni de aceştia aţi băgat la închisoare pentru tărăgăneala lor birocratică ?

www.dacoromanica.ro

Asta-i, desigur, o treabă foarte complicată, o să spună oricare. S-ar putea ca unul sau altul să se simtă ofensat. Așa gîndesc mulți, dar ca să se jeluie, să povestească anecdote, pentru asta au destulă energie. Și în aceste anecdote, pînă la urmă, dispare orice demarcație între anecdotă și bîrfelile pe care le publică revistele din străinătate ale menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. Menșevicii scriu : „Avem corespondenți proprii în toate instituțiile sovietice din Moscova". (R î s e t e.) De cele mai multe ori, toate anecdotele care se povestesc aici, și care sînt deosebit de frecvente în discursurile opoziției parlamentare, apar peste cîteva zile în revistele menșevice. Dar trebuie să păstrăm măsura, să facem distincție între a duce o luptă serioasă și o simplă anecdotă. Firește, cînd oamenii sînt obosiți, un orator talentat, povestind o anecdotă, poate să le ofere un moment de destindere. Din acest punct de vedere, eu, ținînd seama de propriile mele observații, n-am nimic de obiectat. Dar nu trebuie să ne mulțumim cu atîta ; trebuie să facem bilanțul experienței dv., din care să se vadă ce ați făcut ca să prindeți pe vinovați și pe cîți din ei i-ați dat în judecată și ce rezultate ați obținut. Dacă vom proceda astfel, vom rezista în acest război, cu toate că el este mult mai greu decît războiul civil.

Aș vrea să mai spun doar cîteva cuvinte în legătură cu gubernia Nikolaev. Tovarășul din această gubernie ne-a prezentat o serie întreagă de date deosebit de prețioase. Dar aceste date, în cea mai mare parte, n-au fost încă prelucrate. El a spus : „se cer textile și fier, iar nu pomadă". Alții însă au spus că nu se cer textile. Tovarășul s-a năpustit asupra celor ce practică comerțul cu desaga : fiind nevoit să introducă comerțul liber, el vrea să știe cum trebuie să lupte împotriva acestora. Acum nu se mai poate lupta ca altădată, și ca metodă nouă s-a introdus la noi paza transporturilor și au fost adoptate o serie de noi decrete, dar se-nțelege că nu se pot obține repede rezultate. Dar unde este, în această privință, experiența dv. locală ? Avem acum o serie de decrete menite să ferească transporturile de o „folosire a lor nejustă", iar nu să le păzească de desăgari. Au fost create comisii speciale, grupuri extraordinare de trei, care

www.dacoromanica.ro

ţin de Ceka * din Rusia şi Ceka din transporturi, şi mai participă şi departamentul armatei şi Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie. Dar la dv., în localităţile respective, ce organe funcţionează ? Cum îşi coordonează ele activitatea ? Cum răspund ele la plîngerile că ne-au prididit desăgarii ? Cum acţionează ? Despre asta trebuie să discutăm noi. Însă iată că vin unii aici şi se plîng : „Ne-au prididit desăgarii". Noi am emis decrete în care dăm indicaţii în această privinţă. Poate că ele nu sînt prea nimerite, şi trebuie să le verificăm, dar cum să facem acest lucru ? Noi publicăm decretele şi astfel le verificăm ; ele vă sînt cunoscute ; dv. veniţi aici pentru a discuta conţinutul lor şi modul cum sînt ele aplicate în practică. Iată, în cutare loc, grupul de trei din transporturi a procedat în cutare fel. Aici cu succes, iar dincolo fără succes. Păcat că toate acestea nu vor prilejui o cuvîntare atît de strălucită ca aceea în care ar fi vorba de dictatura în domeniul aprovizionării. Dar altfel nu vom putea învăţa cum să procedăm ca să facem mai puţine greşeli în munca noastră de întocmire a decretelor, şi acesta este lucrul principal.

În încheiere voi trece la concluziile care, după părerea mea, au fost foarte nimerit formulate de tov. Osinski şi care ne prezintă un bilanţ general al activităţii noastre. Osinski a enunţat trei concluzii. Prima concluzie este aceasta : „în mod serios şi pentru multă vreme". Eu cred că dînsul are perfectă dreptate. „În mod serios şi pentru multă vreme" — acest lucru trebuie să ne intre în cap şi să-l ţinem bine minte, deoarece, datorită obiceiului de a bîrfi, se răspîndeşte zvonul că aici e vorba de politică în ghilimele, adică de politicianism, că totul e o treabă de moment. O asemenea aserţiune e falsă. Noi ţinem seama de raportul forţelor de clasă şi căutăm să stabilim cum trebuie să acţioneze proletariatul pentru a duce, cu orice preţ, ţărănimea spre comunism. Desigur, sîntem nevoiţi să batem în retragere, însă trebuie să privim acest lucru cu toată seriozitatea din punctul de vedere al forţelor de clasă. A vedea aici o stratagemă înseamnă a imita pe filistini, a imita mica burghezie, care îşi dovedeşte vitalitatea nu

* Comisia extraordinară pentru lupta împotriva contrarevoluţiei, sabotajului şi speculei. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

numai în afara partidului comunist. Dar tov. Osinski a mers mai departe şi a început să vorbească de termen ; eu însă m-aş fi abţinut. „În mod serios şi pentru multă vreme" — 25 de ani. Eu nu sînt pesimist şi n-am să apreciez care trebuie să fie, după părerea mea, termenul, dar asta exprimă, cred, o stare de spirit cam pesimistă. Să dea domnul să facem socoteala măcar pe 5—10 ani, căci noi nici pentru 5 săptămîni nu sîntem în stare s-o facem.

Trebuie să promovăm pe lucrătorii fără partid care dau dovadă de spirit de iniţiativă. Trebuie să repetăm mereu că în partidul comunist şi în Rusia Sovietică caracterul adunărilor, congreselor, conferinţelor şi consfătuirilor nu mai poate fi cum a fost în trecut şi cum continuă să mai fie şi azi, cînd se rostesc discursuri în spiritul unei opoziţii parlamentare, iar apoi se întocmeşte o rezoluţie. La noi s-au acumulat atîtea rezoluţii, că nimeni n-ar fi în stare nu numai să le citească, dar nici măcar să le adune laolaltă. Trebuie să ne îndeletnicim cu treburi efective, iar nu cu întocmirea de rezoluţii. În regimul burghez se ocupau de treburi patronii, iar nu organele de stat, în timp ce la noi treburile economice constituie o cauză a noastră, comună. Aceasta este pentru noi cea mai interesantă politică. Putem, firește, să-i ocărîm pentru a 999-a oară pe menşevici, şi trebuie să facem acest lucru ; dar asta este totuşi o repetare cu care mulţi dintre noi se îndeletnicesc de treizeci de ani de zile. Şi cei mai mulţi s-au săturat de-a binelea de ea.

Dimpotrivă, problema cum să schimbăm — în statul socialist — textile, pomadă şi alte produse pe cereale, cum să facem ca, oferind ţăranilor sare poloneză, să obţinem un pud de făină în plus, este de o sută de ori mai interesantă. Deşi nu e în obiceiul nostru, trebuie totuşi ca la adunările de partid să ne ocupăm de problema aceasta a spiritului de iniţiativă. Întreaga lume capitalistă este extrem de înfometată. În ce priveşte sarea, pomada şi alte asemenea articole, ele se găsesc din belşug acolo, şi, dacă vom aplica în mod just lozinca schimbului local şi a iniţiativei locale, vom dobîndi o cantitate de cereale în plus.

Tov. Gusev mi-a adus un proiect de statut pentru o cooperativă comunistă de producţie. Esenţa acestui proiect e cuprinsă în punctul 5, în care membrii cooperativei cer

www.dacoromanica.ro

să li se asigure „o raţie igienică sănătoasă". (R î s e t e.) „O raţie igienică sănătoasă" — iată ce urmăreşte întreaga noastră politică în domeniul aprovizionării. Trebuie să strîngem 240 000 000 de puduri de cereale prin impozit şi 160 000 000 prin schimb de mărfuri, adică în total 400 000 000 de puduri, astfel ca ţărănimea să simtă stabilitatea economică a acestui sistem de colectare.

Sistemul predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole nu mai putea să dureze. Această politică trebuia să fie schimbată. În această privinţă ne aflăm acum, poate, în faza cea mai dificilă a construcţiei noastre. Dacă am asemui întreaga muncă a partidului comunist cu o instituţie de studii superioare de patru ani, am putea înfăţişa situaţia noastră astfel : noi dăm examenul de trecere din anul III în anul IV ; încă nu l-am luat, dar sînt toate semnele că-l vom lua. Dacă facem socoteala pe ani de studii, anul I îmbrăţişează perioada care începe cu deceniul al 8-lea al secolului trecut şi merge pînă în 1903 ; aceasta este perioada iniţială, introductivă, care cuprinde mişcarea „narodnicistă", social-democraţia şi Internaţionala a II-a pînă la bolşevism. Acesta este anul I.

Anul II de studii — din 1903 pînă în 1917 — se caracterizează printr-o serioasă pregătire pentru revoluţie ; el a însemnat prima experienţă pentru revoluţia din 1905. Anul III de studii — din 1917 pînă în 1921 — însumează patru ani care, prin conţinutul lor, înseamnă mai mult decît primii patruzeci. Ei au fost un examen foarte temeinic, după venirea la putere a proletariatului, dar acesta nu a fost încă examenul hotărîtor. Dacă în imnul nostru se spune că „aceasta e lupta noastră finală şi hotărîtoare", trebuie să spun că, din păcate, aceasta nu este lupta finală, ci, ca să fiu absolut precis, ea este una din luptele care se apropie de lupta finală şi hotărîtoare. Acum noi dăm examenul de trecere din anul III în anul IV. Dacă luăm exemplul lui Osinski şi vorbim de ani, eu socot că în cazul de faţă e nevoie de zece ani, pentru că trebuie să dăm examenul de trecere din anul III în anul IV, iar după aceea să parcurgem cu bine tot anul IV : atunci vom fi într-adevăr de neînvins. Noi putem să obţinem victoria pe frontul economic. Dacă în ceea ce priveşte ţărănimea vom repurta

www.dacoromanica.ro

victoria şi vom obține în acest an „o rație igienică sănătoasă", va însemna că am luat examenul de trecere din anul III în anul IV. După aceea, întreaga construcție pe care o proiectăm va fi mai serioasă.

Aceasta este sarcina căreia trebuie să-i facem față. Iată de ce, în încheiere, îmi permit să-mi exprim din nou dorința ca — în ciuda greutăților pe care le întîmpinăm şi trecînd peste toate vechile tradiții care nu ne îngăduie ca, la congrese, la conferințe şi în adunările parlamentare care se respectă, să ne ocupăm de problemele locale ale economiei — să ne spunem totuşi : în calitate de comuniști va trebui să ne ocupăm de aceste lucruri, să ne ocupăm de evidența experienței practice în munca economică de jos, unde se aplică şi se verifică decretele, unde trebuie îndreptate greşelile cuprinse în ele, unde treaba trebuie pornită în aşa fel încît aici, la adunare, să putem trage concluziile cuvenite. Atunci construcția noastră va progresa cu adevărat şi în mod temeinic. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

www.dacoromanica.ro

5

PROIECT DE REZOLUŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMELE NOII POLITICI ECONOMICE

1. Sarcina politică fundamentală, în momentul de faţă, constă în însuşirea deplină şi aplicarea riguroasă a noii politici economice de către toate cadrele de partid şi sovietice.

Partidul consideră că această politică este stabilită pentru o perioadă îndelungată, pentru un întreg şir de ani, şi cere tuturor s-o aplice cu toată rigurozitatea şi conştiinciozitatea necesară.

2. Pe primul plan se pune schimbul de mărfuri, ca principală pîrghie a noii politici economice. Fără stabilirea unui schimb sistematic de mărfuri sau de produse între industrie şi agricultură nu este posibilă existenţa unor relaţii juste între proletariat şi ţărănime, nu este posibilă crearea unei forme pe deplin stabile de alianţă economică între aceste două clase pentru perioada de trecere de la capitalism la socialism.

Schimbul de mărfuri este necesar, între altele, ca un stimulent pentru extinderea suprafeţelor cultivate de ţărani şi pentru îmbunătăţirea gospodăriei ţărăneşti.

Iniţiativa şi activitatea locală trebuie să fie neapărat sprijinite şi dezvoltate sub toate aspectele.

Guberniile cu mari surplusuri de cereale trebuie să aibă prioritate în ce priveşte schimbul de mărfuri.

3. Considerînd cooperaţia drept aparatul de bază pentru efectuarea schimbului de mărfuri, conferinţa socoate că e justă politica încheierii de contracte între organele Comisariatului pentru aprovizionare şi organele cooperaţiei, ca şi predarea de către cele dintîi către acestea din urmă a fon-

www.dacoromanica.ro

durilor de mărfuri destinate schimbului, în vederea îndeplinirii sarcinilor trasate de puterea de stat și aflate sub controlul ei.

Să se dea cooperației largi posibilități de a colecta produsele agricole, de a dezvolta, sub toate aspectele, industria locală și a contribui la avîntul vieții economice în general.

Să fie sprijinite operațiile de credit ale cooperației.

Să se ducă luptă împotriva schimbului anarhic de mărfuri (adică a schimbului care scapă de sub orice control și de sub orice supraveghere de stat) prin concentrarea lui cu precădere în mîinile cooperației, fără a stînjeni însă cîtuși de puțin comerțul liber regulat.

Să fie studiat mersul pieței.

4. Să fie sprijinite întreprinderile mici și mijlocii (particulare și cooperatiste), în special acelea care nu au nevoie să fie aprovizionate cu materii prime, combustibil și alimente din rezervele de stat.

Se admite ca întreprinderi de stat să fie date în arendă persoanelor particulare și cooperativelor, artelurilor sau altor asociații. Organele economice locale vor avea dreptul să încheie astfel de contracte fără aprobarea organelor superioare. Consiliul Muncii și Apărării va fi înștiințat, în mod obligatoriu, despre fiecare caz de acest fel.

5. Să fie revizuite (în unele părți) programele de producție ale marii industrii, în sensul unei intensificări a producției bunurilor de larg consum și a articolelor necesare gospodăriei țărănești.

Să fie lărgite autonomia și inițiativa fiecărei mari întreprinderi în ceea ce privește dreptul de a dispune de mijloacele financiare și de resursele materiale. O hotărîre în acest sens, precis formulată, va fi prezentată spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului.

6. Să se procedeze la dezvoltarea sistemului de premiere în natură și să fie introdusă, cu titlu de experiență, aprovizionarea colectivă.

Să se stabilească un sistem mai just de distribuire a produselor alimentare, în vederea ridicării productivității muncii.

7. Este necesar să fie menținut și întărit aparatul, în vederea strîngerii rapide și în întregime a impozitului în

www.dacoromanica.ro

natură în toată ţara. Să se asigure, în acest scop, organelor de aprovizionare autoritatea de partid necesară. Să fie menţinută şi accentuată centralizarea aparatului de strîngere a impozitului în natură.

8. Toate măsurile indicate mai sus trebuie concentrate asupra sarcinii practice arzătoare a anului curent : realizarea unui fond de cereale de cel puţin 400 000 000 de puduri, ca bază pentru refacerea marii industrii şi pentru înfăptuirea planului de electrificare.

9. Se adoptă în principiu proiectul de instrucţiuni ale Consiliului Muncii şi Apărării şi se însărcinează fracţiunea din C.E.C. din Rusia să-l transforme în lege.

Se consideră că partidului îi revine sarcina obligatorie şi primordială de a lupta pentru aplicarea riguroasă a acestor directive în general şi în special pentru numirea în posturi de răspundere şi atragerea în muncă a celor fără partid.

10. Se precizează că instituţiile centrale poartă o răspundere deosebită pentru cazurile de frînare sau de insuficientă sprijinire a iniţiativei locale. Fracţiunea din C.E.C. din Rusia este însărcinată să elaboreze o hotărîre în acest sens şi s-o prezinte spre aprobare chiar la prima sesiune a C.E.C. din Rusia.

11. Conferinţa însărcinează Comitetul Central şi toate organizaţiile de partid să ia în mod sistematic o serie de măsuri pentru intensificarea muncii de agitaţie şi propagandă şi să repartizeze în mod corespunzător forţele de partid în vederea lămuririi depline şi a îndeplinirii sistematice a tuturor sarcinilor expuse mai sus.

12. Se trasează partidului sarcina, deosebit de importantă, de a înfăţişa şi analiza atent şi multilateral, atît în presă, cît şi la adunări, conferinţe şi congrese sindicale, sovietice, de partid etc., experienţa practică a organizaţiilor locale şi centrale în domeniul construcţiei economice.

Scris la 27—28 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1932 în „Culegeri de Lenin" vol. XX

Se tipăreşte după textul ţpaltului de corectură, u modificările făcute de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

6

INTERVENȚII ÎN CADRUL DISCUȚIILOR PE MARGINEA PROIECTULUI DE REZOLUȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMELE NOII POLITICI ECONOMICE 28 MAI

1

Mie mi se pare că nu trebuie să adoptăm un asemenea amendament [108], pentru că în acest caz va fi necesar să i se adauge o interpretare. Desigur, dacă o să izbucnească revoluția în Europa, noi o să schimbăm politica noastră. După cum știți, războiul civil, care e totdeauna legat de revoluțiile de acest gen, poate în mod practic, pentru un oarecare timp, chiar să înrăutățească situația noastră. Se înțelege că asta o să fie o perioadă scurtă de timp, și e greu de stabilit cît o să dureze războiul civil în alte republici, dar cînd el o să se termine printr-o victorie, noi o să schimbăm politica noastră în sensul că, poate, o să spunem : să nu se ia nimic prin impozit, totul prin schimb de mărfuri. Acest lucru trebuie să li se explice țăranilor, pentru că, în caz contrar, ei ar putea să se întrebe dacă nu cumva se revine la predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole. De aceea eu cred că e mai bine să nu se adauge nimic. Un lung șir de ani de revoluție în Europa și de război civil vor face ca, fără nici un fel de impozit, totul să fie obținut prin schimb de mărfuri. Asta se spune în rezoluția congresului, care arată că, treptat, impozitul va fi redus. Iată în ce punct al proiectului este vorba despre viitoarea revoluție victorioasă, pe care un lung șir de ani o fac să vină curînd de tot.

2 [109]

Tovarăși, tocmai în legătură cu acest punct al proiectului au fost discuții și s-au manifestat divergențe în cadrul comisiei. La început Miliutin a formulat obiecții împotriva

www.dacoromanica.ro

cuvintelor „lupta împotriva schimbului anarhic de mărfuri", spunînd că ele vor fi interpretate în sens de şicană şi că, în mod practic, libertatea comerţului va fi anulată. Cînd acest punct a fost redactat în forma lui actuală şi s-a spus : „lupta împotriva schimbului anarhic de mărfuri", precum şi : „întrucît scapă de sub orice control şi de sub orice supraveghere", s-a avut în vedere comerţul cu desaga, iar dv. ştiţi că în toate ţările în care e admisă libertatea comerţului, chiar şi în ţările capitaliste, comerţul ilegal este pedepsit prin lege, şi noi am căzut atunci de acord asupra acestui punct. Ce fel de luptă ? Luptă prin concentrarea cu precădere a schimbului de mărfuri în mîinile cooperaţiei, şi s-a adăugat : „fără a stînjeni însă cîtuşi de puţin comerţul liber regulat". Cînd s-a ajuns la această redactare, comisia a fost în unanimitate de acord că se creează pericolul de a stînjeni şi comerţul liber. Este, desigur, o problemă delicată. Noi vrem ca directiva să nu aibă drept consecinţă stînjenirea comerţului liber, dar şi să renunţăm la lupta împotriva comerţului ilegal, în special împotriva comerţului cu desaga, şi a distrugerii mijloacelor de transport, nu se poate. Ne-am gîndit noi, cei din comisie, dacă cuvîntul „luptă" n-ar trebui înlocuit prin altul cu o nuanţă mai atenuată, dar pînă la urmă am căzut de acord asupra unei formulări care să exprime că obiectul luptei îl constituie numai schimbul anarhic de mărfuri, care scapă de sub orice control de stat, şi asta mai cu seamă că s-a adoptat completarea „fără a stînjeni însă cîtuşi de puţin comerţul liber regulat". Cu acest adaos, cuvîntul „luptă" nu este prea tare. Amendamentul pe care l-a propus tovarăşul este riscant, mai cu seamă, prin faptul că s-ar atinge un scop diametral opus. El exclude cuvintele „fără a stînjeni însă cîtuşi de puţin comerţul liber regulat..."

3 110

Eu cred că sovhozurile n-au ajuns încă pînă acolo ; ele sînt încă foarte slabe. Să mai treacă vreun an, să se mai întărească, şi după aceea o să vedem dacă putem sau nu să le lărgim autonomia.

www.dacoromanica.ro

4

Ultimul amendament nu-și are rostul [111], deoarece despre resursele materiale se vorbește în alt loc, și anume la punctul cinci ; „să fie revizuite (în unele părți) programele de producție ale marii industrii, în sensul unei intensificări a producției bunurilor de larg consum și a articolelor necesare gospodăriei țărănești.

Să fie lărgite autonomia și inițiativa fiecărei mari întreprinderi în ceea ce privește dreptul de a dispune de mijloacele financiare și de resursele materiale. O hotărîre în acest sens, precis formulată, va fi prezentată spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului". Așadar, toate astea nu le vom mai repeta aici. Se vorbește cît se poate de clar despre repartiția resurselor materiale — a alimentelor, bunăoară —, dar, desigur, nu în dauna centrului, pentru că dacă nu există o strîngere a lor la centru, nici nu poate fi vorba de industrie. Cît despre prima observație a tovarășului, care a spus că acum ar fi deplasat să se considere rezolvată problema consfătuirilor economice locale, care, chipurile, ar putea să zădărnicească munca, despre asta nu mi-a fost dat să aud. Dimpotrivă, a fost exprimată cerința de a se introduce pretutindeni consfătuirile economice, care își desfășoară activitatea în calitate de comisii ale Consiliului Comisarilor Poporului. Orice membru al Consiliului Comisarilor Poporului, orice reprezentant al Consiliului Muncii și Apărării are dreptul să se adreseze Consiliului Comisarilor Poporului. Dat fiind că noi alegem în Consiliul Muncii și Apărării aceiași membri ai Consiliului Comisarilor Poporului, în provincie, de asemenea, nu se creează nici un fel de cancelarii speciale și nici un fel de organe speciale, ci funcționează aceleași instituții și secții. Consfătuirea economică gubernială este o formă cît se poate de potrivită, care nu stînjenește, ci ușurează activitatea consfătuirii. Așa cum se spune în instrucțiuni : „admițîndu-se tot felul de modificări ale tipului principal, adică : comitetele executive pot să-și asume în întregime sarcinile și îndatoririle Consfătuirilor economice..." (c i t e ș t e), astfel că o hotărîre anticipată, în sensul recomandării unei metode absolut ferme și uniforme de acțiune, nu există. În afară de asta,

www.dacoromanica.ro

în rezoluţia care a fost propusă comisiei se spune : „se adoptă în principiu". Comisia [112] se întruneşte şi îşi desfăşoară activitatea, iar preşedintele ei, Osinski, spunea că o serie întreagă de puncte au fost revăzute şi deja formulate în scris. E vorba de o muncă cu caracter complex, aşa că e nevoie de încă o comisie specială. Nu e cazul să ne temem că ne legăm mîinile dacă spunem că se adoptă în principiu.

5 [113]

Nu ridicăm obiecţii ; dar dacă avem în vedere tema, ea nu se potriveşte aici, ci la punctul 6 [114]. Propun să fie adoptat în principiu acest amendament şi să fie trecut la punctul 6.

6 [115]

Acesta e un amănunt şi chestiunea trebuie ridicată la sesiunea C.E.C. din Rusia, unde va fi examinată de persoanele în cauză. În principiu, nu se poate obiecta, dar, în general, asta e o măsură cu caracter particular.

7 [116]

În cazul de faţă, temerea este exagerată.

La noi, la punctul 7 se spune : Este necesar să fie menţinut şi întărit aparatul în vederea perceperii şi strîngerii rapide şi în întregime a impozitului în natură. Desigur că impozitul în natură nu va fi luat prin convingere ; el poate fi luat numai prin constrîngere ; e tocmai ceea ce numim noi aparat. Astăzi au fost semnate cîteva hotărîri şi instrucţiuni importante în care se prevede că vom menţine şi întări aparatul, iar în curînd vom cere să se perceapă impozitul în natură. S-a spus aici că în acest paragraf stă scris : „Pe primul plan se pune schimbul de mărfuri", şi s-a exprimat temerea că ţăranii o să discute mai întîi despre schimbul de mărfuri ; atunci să scriem : „un loc deosebit de important ocupă".

Se tipăreşte pentru prima oară, după stenogramă

www.dacoromanica.ro

7

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR CONFERINȚEI 28 MAI

Tovarăşi, cred că mă pot mărgini să spun doar cîteva cuvinte. Precum ştiţi, noi am convocat înainte de termen această conferinţă, punîndu-ne drept scop principal să ajungem la o clarificare deplină între forul central şi organele locale, între cadrele de partid şi toţi lucrătorii sovietici în privinţa politicii economice. Cred că conferinţa şi-a îndeplinit în mod cert această sarcină. Tovarăşii au relevat aici în repetate rînduri că tov. Osinski a exprimat cît se poate de just starea de spirit a unui mare număr de activişti de partid locali, şi, pe cît se pare, chiar pe aceea a celor mai mulţi dintre ei atunci cînd a spus că trebuie înlăturate orice îndoieli că politica trasată de Congresul al X-lea al partidului şi întărită ulterior prin decrete şi hotărîri este adoptată fără rezerve de către partid, ca o politică ce urmează să fie aplicată în mod serios şi vreme îndelungată. Conferinţa a exprimat şi a subliniat cu toată tăria această teză şi a completat-o cu o serie întreagă de puncte. După ce tovarăşii se vor întoarce în localităţile respective, nu va rămîne nici cea mai mică posibilitate de interpretare greşită. Desigur, atunci cînd trasăm o politică care e menită să dureze ani de zile, noi nu uităm nici o clipă că revoluţia mondială, ritmul şi condiţiile dezvoltării ei pot să schimbe totul. În prezent situaţia internaţională este de aşa natură, că s-a creat un oarecare echilibru, deşi temporar şi instabil ; un echilibru în sensul că statele imperialiste, cu toată ura lor împotriva Rusiei Sovietice şi cu toată dorinţa lor de a se năpusti asupra ei. au renunţat

www.dacoromanica.ro

la această idee, pentru că descompunerea lumii capitaliste e în progres continuu, unitatea ei slăbeşte tot mai mult şi, cu fiecare an, cu fiecare lună, cu fiecare săptămînă chiar, presiunea exercitată de popoarele coloniale asuprite, care numără peste un miliard de oameni, devine tot mai puternică. Dar noi nu putem să facem nici un fel de preziceri în această privinţă. În momentul de faţă, principala noastră înrîurire asupra revoluţiei internaţionale o exercităm prin politica noastră economică. Toată lumea, toţi oamenii muncii din toate ţările lumii, fără nici o excepţie şi fără nici o exagerare, îşi îndreaptă privirile spre Republica Sovietică Rusă. Aceasta este o realitate. Capitaliştii nu pot să treacă sub tăcere, să ascundă nimic din toate acestea ; de aceea ei caută cu predilecţie să exploateze greşelile noastre economice şi slăbiciunea noastră. În acest domeniu, lupta a fost transpusă pe scară mondială. Dacă vom rezolva această problemă, vom cîştiga în mod sigur şi definitiv pe scară internaţională. De aceea problemele construcţiei economice capătă pentru noi o importanţă cu totul excepţională. Pe frontul acesta trebuie să cîştigăm victoria printr-o ridicare şi o înaintare lentă, treptată — rapidă nu se poate —, dar neîncetată. Şi cred că conferinţa noastră şi-a dat fără doar şi poate contribuţia ei la atingerea acestui ţel. (A p l a u z e.)

Publicat la 2 iunie 1921, în ziarul „Pravda" nr. 119

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TOŢI COMISARII POPORULUI ŞI CĂTRE DIRECTORUL DIRECŢIEI CENTRALE DE STATISTICĂ

Cîte o copie pentru preşedintele şi secretarul C.E.C. din Rusia

28/V. 1921

Toţi comisarii poporului trebuie să aibă

proiectul de instrucţiuni ale C.M.A.,

care, după ce a fost semnat de Lenin şi de tov. Obolenski (Osinski), preşedintele Comisiei C.M.A., le-a fost distribuit şi expediat în exemplare tipărite.

Acest proiect va fi prezentat la sesiunea C.E.C. din Rusia, care se deschide la 30.V.1921, orele 13.

Toţi comisarii poporului sînt obligaţi ca

1) pentru luni 30.V.1921, orele 14, să pregătească în scris amendamente şi completări la instrucţiuni în legătură cu toate punctele, problemele şi subproblemele care privesc, direct sau indirect, comisariatul respectiv ;

2) pentru aceeaşi dată să pregătească un proiect iniţial de probleme (pentru darea de seamă) şi de subprobleme (adică o listă mai amănunţită a problemelor, în vederea întocmirii dării de seamă) pentru toate comisariatele poporului, fără excepţie, fiecare comisar al poporului pentru comisariatul respectiv.

Acest lucru este neapărat necesar, întrucît C.E.C. din Rusia urmează să adopte instrucţiunile generale, care vor cuprinde două părţi : a) Instrucţiunile Consiliului Muncii şi Apărării şi dările de seamă ale comisariatelor economice ale poporului ; b) Instrucţiunile Consiliului Comisarilor Poporului şi dispoziţia prin care toate comisariatele po-

www.dacoromanica.ro

porului, fără excepţie — nu numai cele economice, dar şi cele neeconomice — sînt obligate să prezinte dări de seamă.

Aceste din urmă dări de seamă reprezintă „al cincilea grup de probleme", care este ultimul grup, suplimentar. Urmează ca pentru fiecare comisariat al poporului să fie stabilite problemele cele mai importante în vederea întocmirii dării de seamă după modelul problemelor 1—27, care figurează în proiectul de instrucţiuni ale C.M.A.

Dările de seamă vor fi tipărite într-un număr de circa 1 000 de exemplare, de fiecare comitet executiv gubernial şi de fiecare comitet executiv judeţean (luînd legătura cu Direcţia generală a hîrtiei, am aflat că, sub raport tehnic, fiecare judeţ are posibilitatea să tipărească cel puţin o coală de tipar pe lună). Se proiectează ca dările de seamă să fie tipărite şi prezentate de 4 pînă la 6 ori pe an. Termenul va fi stabilit în mod definitiv la sesiunea C.E.C. din Rusia, cînd vor fi adoptate instrucţiunile în ansamblu.

Fiecare comisar al poporului este obligat ca la data susmenţionată (30.V.1921, orele 14) să prezinte în scris, în 3—5 exemplare, o scurtă listă a celor mai importante probleme care ar trebui să fie incluse în darea de seamă a comisariatului respectiv.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Să se transmită imediat această comunicare atît în scris cît şi telefonic, primirea ei să fie confirmată de către fiecare comisar al poporului, iar în lipsa acestuia de către locţiitor, referent sau un membru al colegiului.

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANELE ECONOMICE LOCALE, ROSTITĂ LA CEA DE-A III-A SESIUNE A C.E.C. DIN RUSIA 30 MAI 1921 [117]

Tovarăşi, la cele spuse de tov. Osinski aş avea foarte puţin de adăugat, întrucît proiectul iniţial de Instrucţiuni, pe care l-aţi primit*, şi ideea de bază a acestui proiect de lege au fost deja expuse. Tocmai pentru că în această problemă există unele amănunte, de a căror precizare depinde în fond tot miezul chestiunii, am hotărît să nu ne limităm la examinarea ei în cadrul Consiliului Muncii şi Apărării şi al Consiliului Comisarilor Poporului, ci s-o supunem conferinţei partidului, care a aprobat în principiu Instrucţiunile, precum şi organului legislativ suprem, adică Comitetului Executiv Central din Rusia, întrunit în această sesiune. Este necesar ca activiştii locali să verifice cu atenţie modul cum este aplicată această lege, şi poate că la început va fi nevoie să introducem o serie întreagă de dispoziţii suplimentare.

Această măsură nu trebuie în nici un caz să se transforme într-o nouă sursă de întărire a birocratismului. Acest neajuns nu e, poate, cu totul exclus, dacă vom începe să primim prea multe dări de seamă sau dacă modul de întocmire a acestora n-ar oferi garanţii în ce priveşte posibilitatea unei verificări. Aici, tovarăşi, trebuie să chibzuim asupra modului de întocmire a dărilor de seamă, şi poate că veţi găsi că este indicat să alegeţi o comisie specială, care, călăuzindu-se după observaţiile ce vor fi făcute aici şi după instrucţiunile şi directivele pe care le veţi da, să supună această problemă unei examinări definitive. Există de pe

* Vezi volumul de faţă, p. 271—298. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

acum un material destul de bogat în legătură cu această problemă. Se înţelege că asemenea dări de seamă ar urma să fie prezentate nu numai de organele economice, ci şi de comisariatele poporului, adică şi de acele comisariate ale poporului care, deşi nu se ocupă de problemele economice, sînt totuşi strîns legate de activitatea economică. Unul din principalele scopuri urmărite prin publicarea dărilor de seamă este ca ele să devină accesibile masei celor fără partid şi populaţiei în general. Acest scop nu poate fi atins printr-o editare masivă, printr-o publicare masivă a dărilor de seamă, ci numai printr-o concentrare a lor în biblioteci. Şi dacă aşa stau lucrurile, trebuie să stabilim o asemenea metodă de lucru, încît să se întocmească un scurt rezumat al dării de seamă, care să cuprindă ceea ce e esenţial şi interesează mai mult populaţia şi care să fie neapărat publicat. Posibilităţi tehnice pentru această treabă există. Înainte de a lua cuvîntul, am cerut informaţii de la reprezentantul Direcţiei generale a hîrtiei. El mi-a prezentat o situaţie precisă cu privire la 339 de centre judeţene, din care reieşea că în fiecare din aceste centre există atît posibilităţi tipografice, cît şi cantitatea de hîrtie necesară pentru a tipări o foarte scurtă dare de seamă. În evaluările lui, el a pornit de la premisa că cel mai mic dintre centrele judeţene tipăreşte o singură coală de tipar, bineînţeles o dată pe lună. O dată pe lună este mult prea des. Fie că veţi stabili că trebuie publicat o dată la două luni sau la patru luni, sau, poate, la un interval mai mare de timp, o asemenea hotărîre o veţi lua, evident, pe baza indicaţiilor venite de pe teren. El porneşte de la presupunerea că se vor scoate o mie de exemplare şi, ca atare, îşi face socoteala că în prezent dispunem de cantitatea de hîrtie necesară în acest scop. O mie de exemplare ar asigura posibilitatea ca cel puţin bibliotecile judeţene să primească, fiecare, asemenea dări de seamă şi, prin urmare, posibilitatea ca toţi cei interesaţi, şi în special masa celor fără partid, să ia cunoştinţă de cuprinsul lor. Desigur, acest lucru trebuie făcut la început cu titlu de experienţă, şi, bineînţeles, nu se poate garanta că el va reuşi dintr-o dată şi că nu se vor ivi nici un fel de lipsuri.

În încheiere la această scurtă completare, aş vrea să subliniez un lucru. În momentul de faţă, una din cele mai

www.dacoromanica.ro

importante sarcini este aceea de a atrage în muncă, pe scară largă, pe cei fără partid şi de a face în aşa fel ca, pe lîngă membrii de partid şi, în orice caz, pe lîngă reprezentanţii departamentului respectiv, să fie interesaţi şi atraşi în muncă un număr cît mai mare de oameni fără partid. Şi ni se pare că acest lucru nu se poate face altfel decît prin publicarea dărilor de seamă sau cel puţin a ceea ce conţin ele mai esenţial. Există instituţii care prezintă dări de seamă cît se poate de complete. Din tot ce am aflat pînă acum în legătură cu această problemă reiese că există instituţii locale excelent organizate. În orice caz, munca pe teren oferă în permanenţă un material bogat, care ne permite să fim destul de optimişti. Ceea ce ne lipseşte cu adevărat este priceperea de a folosi pe scară largă cele mai bune exemple — care la noi sînt destul de puţin numeroase — spre a face din ele modele obligatorii pentru toţi. În organele noastre de presă nu se observă o asemenea scoatere în evidenţă a instituţiilor locale care au experienţă practică şi care pot într-adevăr să servească drept model. Această publicare a dărilor de seamă, care permite ca ele să devină accesibile maselor largi ale populaţiei, şi concentrarea lor pînă şi în fiecare bibliotecă judeţeană au menirea — acolo unde conferinţele fără partid sînt convocate în mod regulat — să contribuie la atragerea unor mase mai largi în munca de construcţie economică. Au fost adoptate destule rezoluţii în acest sens. Pe alocuri s-a şi făcut cîte ceva. Pe scara întregii Rusii însă se face, fără îndoială, prea puţin. Dar numai în felul acesta vom îmbunătăţi noi munca instituţiilor şi vom face ca fiecare lucrător cu o funcţie de răspundere cît de mică în construcţia locală să aibă posibilitatea de a raporta precis şi limpede centrului, sub proprie semnătură, experienţa sa, prezentînd-o ca un model. Acesta este, cred eu, lucrul de care avem cel mai mult nevoie acum.

Cît priveşte modalitatea de a centraliza şi studia aceste dări de seamă, de a le folosi la conferinţe şi congrese, precum şi în instituţii, asta va depinde de indicaţiile pe care ni le va furniza pe viitor experienţa. Acum, cel mai important este ca, pe baza experienţei pe care o posedă lucrătorii din organele locale, să se aprobe acest decret şi să se dea, cu

www.dacoromanica.ro

titlu de experienţă, posibilitatea de a-l verifica, astfel ca pînă la viitorul congres general (care va avea loc cam prin decembrie a.c.) să obţinem neapărat unele rezultate, care să ne arate cum trebuie dezvoltată, perfecţionată, modificată şi completată, pe baza experienţei, această măsură.

Aceasta este scurta completare pe care am ţinut s-o fac.

O scurtă dare de seamă pentru presă a apărut la 31 mai 1921, în „Pravda" nr. 117 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 117

Publicat pentru prima oară în întregime în 1922, în „Sesiunile I—IV ale Comitetului Executiv Central din Rusia, legislatura a VIII-a. Dare de seamă stenografică". Moscova

Se tipăreşte după textul cărţii

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU SCURTELE EXTRASE LUNARE DIN DĂRILE DE SEAMĂ

1. Dările de seamă curente, care trebuie să fie întocmite în toate departamentele, instituţiile, direcţiile generale şi întreprinderile (inclusiv cele care nu sînt proprietate a statului), vor fi prezentate cel puţin o dată pe lună.
2. Aceste dări de seamă trebuie trimise la „*Ekonomiceskaia Jizn*", la *Comisia de Stat a Planificării* şi la *Direcţia centrală de statistică,* pentru a fi cunoscute în mod regulat şi la timp (indiferent de cererile instituţiilor sovietice superioare, care în orice caz trebuie satisfăcute).
3. Scurte extrase din dările de seamă (cuprinzînd volumul producţiei, numărul muncitorilor, numărul întreprinderilor etc. — numai cifrele absolut necesare) vor fi trimise, în cîte un exemplar, la „*Economiceskaia Jizn*", la *Direcţia centrală de statistică* şi la *Comisia de Stat a Planificării.*
4. „*Ekonomiceskaia Jizn*" trebuie să le publice numaidecît.
5. Analiza acestor dări de seamă, pe principalele ramuri ale economiei naţionale, va fi făcută de către unul din membrii redacţiei ziarului „*Ekonomiceskaia Jizn*", ai *Comisiei de Stat a Planificării* şi ai *Direcţiei centrale de statistică* (conform § 6).
6. „*Economiceskaia Jizn*" va publica periodic, la intervalele stabilite de redacţie — dar nu mai puţin de două ori pe an —, situaţii periodice centralizatoare.

www.dacoromanica.ro

7. *Direcţia centrală de statistică* va întocmi săptămînal grafice cît se poate de simple. Ea trebuie să elaboreze forma lor în termen de o săptămînă. Ele vor fi întocmite, conform formei aprobate, în termen de *o săptămînă* de la obţinerea aprobării acesteia.

Scris la sfîrşitul lunii mai sau începutul lunii iunie 1921

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A III-A CONSFĂTUIRE GENERALĂ ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMELE APROVIZIONĂRII 16 IUNIE 1921 [118]

Tovarăşi, permiteţi-mi, în primul rînd, ca, în numele Consiliului Comisarilor Poporului şi al Comitetului Central al P.C. din Rusia, să adresez un salut acestei consfătuiri.

Tovarăşi, ne dăm, desigur, cu toţii seama de ce nu numai lucrătorii din domeniul aprovizionării, dar şi toate cadrele sovietice şi activiştii de partid, întregul partid şi în genere toţi cei ce au o atitudine cît de cît conştientă faţă de destinele Republicii sovietice şi faţă de sarcinile ce-i stau în faţă trebuie să acorde consfătuirii dv. o atenţie cu totul deosebită. Consfătuirea dv. are loc într-un moment de importanţă cu totul excepţională, şi sub acest raport ea în nici un caz nu poate fi pusă pe acelaşi plan cu obişnuitele consfătuiri curente în legătură cu aprovizionarea, pe care le-aţi ţinut de atîtea ori pînă acum şi pe care le veţi ţine tot atît de des şi în viitor.

Importanţa, cu totul excepţională, a actualei consfătuiri se explică prin două împrejurări. Este vorba, în primul rînd, de împrejurarea neprevăzută de care ne-am temut noi şi care expune ţara noastră în acest an, ca şi anul trecut, unor calamităţi extrem de periculoase : nu ştim încă dacă am intrat într-o întreagă perioadă de ani secetoşi, aşa cum ni se prezice de doi ani, dar a devenit de pe acum limpede că în regiuni considerabile vom avea şi în acest an o recoltă deosebit de proastă la cereale şi la plante furajere şi în faţa noastră se profilează tabloul unui mare pericol. Nu voi căuta să arăt acum cît de mare este regiunea care, după datele existente cu privire la recolta de cereale şi de plante furajere, este lovită acum de secetă.

www.dacoromanica.ro

Această regiune este, în orice caz, destul de mare. În orice caz, se vede de pe acum că într-o serie întreagă de gubernii vom avea un mare deficit la strîngerea impozitului în natură, că, în afară de aceasta, într-o serie întreagă de gubernii populaţia va ajunge într-o situaţie nespus de grea, într-o situaţie fără ieşire, iar lucrătorii din domeniul aprovizionării, în loc să ia din aceste gubernii o anumită cantitate de surplusuri pentru întreţinerea armatei, a clasei muncitoare şi a industriei, se vor vedea puşi în faţa necesităţii de a veni în ajutorul acestor gubernii, de a ajuta pe înfometaţi. Sarcinile care, în felul acesta, cad pe umerii lucrătorilor din domeniul aprovizionării sporesc, într-o măsură care depăşeşte toate calculele noastre, greutatea muncii pe care urmează s-o depuneţi. Aceasta este prima împrejurare.

A doua împrejurare, care nu constituie un fenomen atît de neaşteptat, este că ne aflăm într-un moment de trecere, de cotitură în întreaga noastră politică de aprovizionare. Este pentru prima oară cînd noi, într-o vreme cînd politica de aprovizionare s-a schimbat radical, cînd Puterea sovietică a trebuit să-şi schimbe nu numai politica de aprovizionare, dar şi, în multe privinţe, înseşi bazele politicii sale economice, cînd situaţia neobişnuit de grea a ţărănimii în cursul anului trecut, iar apoi şi imposibilitatea, devenită evidentă, a unei refaceri rapide a industriei grele, ne-au silit să trecem pe alt făgaş întreaga activitate de stat, — este pentru prima oară cînd noi pornim o campanie de aprovizionare, ne întrunim pentru a face bilanţul experienţei lucrătorilor din organele locale în munca de aprovizionare şi pentru a ne pregăti în vederea îndeplinirii sarcinilor ce revin lucrătorilor din acest domeniu.

A înţelege necesitatea de a ţine seama de situaţia grea a ţării, de imposibilitatea unei rapide refaceri a industriei grele înseamnă a ne pregăti să scoatem neapărat, cu orice preţ, mica gospodărie ţărănească din situaţia critică în care se află şi s-o punem într-o situaţie acceptabilă ; înseamnă a redresa, în acest scop, mica industrie, industria locală, a admite în acest domeniu măsuri care, întărind de pe acum mica gospodărie, îi vor da posibilitatea să facă comerţ pe scară locală şi prin aceasta vor lărgi sfera de

www.dacoromanica.ro

aplicare a capitalului şi vor pune astfel întreaga putere sovietică şi înseşi bazele ei, ca şi întreaga ei politică economică, pe un alt făgaş.

Ştiţi foarte bine ce eforturi a trebuit să depunem cu toţii, şi dv. în primul rînd, în cursul acestor trei ani, pentru a consolida într-o măsură cît de mică aparatul de aprovizionare, pentru a-l face apt să îndeplinească măcar sarcinile minime, măcar sarcinile cele mai necesare. De aceea nici nu e nevoie să vă spun dv. — care aţi urmărit direct şi îndeaproape toate acestea şi aţi trecut prin ele — ce înseamnă o sarcină ca aceea de a restructura repede şi a organiza în chip nou întreaga muncă, ce înseamnă să te organizezi în condiţii ce urmează să fie încă experimentate şi în acelaşi timp să rezolvi sarcina de a obţine o cantitate mai mare de produse alimentare. Toate astea le ştiţi şi dv. An de an, în ciuda greutăţilor cumplite, nemaipomenite, iar uneori de-a dreptul supraomeneşti, provocate de războiul civil, politica de aprovizionare a dat rezultate concrete, evidente pentru toţi, şi care se îmbunătăţeau şi sporeau mult mai repede decît rezultatele practice care ar fi putut să fie obţinute în orice alt domeniu de activitate sovietică. Dar dv., desigur, ştiţi de asemenea că noi, deşi am reuşit să facem ca, prin eforturile încordate ale lucrătorilor de la aprovizionare, colectările să crească de la 110 000 000 de puduri în primul an la 280 000 000 şi mai mult, — ştiţi foarte bine cu toţii că aceasta nu e de ajuns.

Acum pornim pentru prima oară o mare campanie de aprovizionare în condiţii cînd pe teritoriul R.S.F.S.R. nu se mai află trupe albgardiste şi hoarde duşmane. Dar şi aici trebuie să facem unele rezerve : exceptînd intervenţia pe care o încep japonezii în Republica Extremului Orient, e primul an cînd putem spune că în linii generale am terminat cu războiul civil ; şi totuşi devine clar pentru toţi că sîntem încercuiţi de burghezia internaţională, care a primit o lecţie straşnică din partea Armatei Roşii, dar care n-a pus de loc capăt încercărilor ei de a reîncepe invazia, într-o formă făţişă sau camuflată, sistematică sau sporadică, la primul prilej favorabil. Aşa că nici în această privinţă nu avem o garanţie deplină. Dar, în afară de aceasta, dv. ştiţi că însăşi trecerea de la război la construcţia economică —

www.dacoromanica.ro

trecere despre care noi am vorbit atîta timp şi căreia i-am consacrat cîteva congrese şi conferinţe de partid —, ştiţi că această trecere ca atare, prin ea însăşi, a creat noi greutăţi imense, întrucît, într-o vreme cînd aparatul este distrus, iar transporturile sînt dezorganizate, însăşi trecerea de la vechea armată mare, care stătea la graniţă în poziţie de luptă, la o armată de timp de pace a creat greutăţi imense, pe care, după cît se pare, le-am biruit în bună parte ; şi totuşi oricine cunoaşte starea de lucruri n-o să se îndoiască că au mai rămas încă o mulţime de greutăţi.

Iată de ce spun eu că actuala consfătuire în legătură cu aprovizionarea are o însemnătate cu totul excepţională, că ea trebuie să rezolve probleme care sînt departe de a privi numai aprovizionarea, că interesele republicii cer acum să vă încordaţi atenţia, să vă intensificaţi eforturile nu numai ca lucrători în domeniul aprovizionării, ca unii ce v-aţi asumat sarcina extrem de importantă, ce v-a fost încredinţată de către Puterea sovietică, de a aproviziona populaţia cu produse alimentare. Asta nu-i de ajuns. De la dv., ca activişti de partid, se cere să vă încordaţi eforturile pentru a rezolva o serie întreagă de sarcini, care au fost trasate doar sub formă de directive şi de hotărîri, care au fost adoptate de organele superioare ale Puterii sovietice şi de organizaţia de partid. Dar dv. ştiţi ce distanţă este de la o hotărîre şi de la nişte directive cu caracter general pînă la transformarea lor practică în ceva real, ştiţi că asta înseamnă greutăţi imense, pe care trebuie să le ia asupra lor cadrele, pentru a îndeplini cu succes aceste directive principiale, pentru a le îndeplini în aşa fel încît să nu rămînă numai pe hîrtie, cum, din păcate, se întîmplă nu chiar aşa de rar în Rusia Sovietică.

Aş vrea să vă amintesc de hotărîrea adoptată de ultima conferinţă a partidului, care s-a ocupat în mod special de problema noii politici economice [119]. Conferinţa a fost convocată înainte de termenul obişnuit, pentru a insufla tuturor tovarăşilor încrederea deplină că această politică, aşa cum s-a spus la conferinţă, a fost stabilită în mod serios şi pentru multă vreme, pentru ca de aici încolo să nu se mai producă nici un fel de oscilări în această privinţă. Căci au fost destule oscilări şi destulă incertitudine. Şi iată

www.dacoromanica.ro

că conferinţa, ca organ suprem al partidului conducător, al partidului de guvernămînt, care deţine conducerea puterii de stat a clasei muncitoare, subliniază însemnătatea pe care o are realizarea unui mare fond de produse alimentare, de 400 000 000 de puduri. Ea subliniază că întreaga însemnătate a politicii în domeniul aprovizionării, trecerea la admiterea în proporţii însemnate a comerţului liber, constă, pentru noi, în crearea unui mare fond de produse alimentare, a unor considerabile rezerve de stat. Altfel nu este posibilă nici refacerea marii industrii, nici restabilirea circulaţiei băneşti, şi orice socialist înţelege că fără refacerea marii industrii, care constituie singura bază reală, nici nu poate fi vorba de construirea socialismului.

Ţara se află într-o stare de nemaipomenită ruină. Şi în trecut, înainte de războiul imperialist, ea era o ţară mai înapoiată decît altele ; la sfîrşitul războiului era mai ruinată decît alte ţări, iar după aceea, în următorii trei ani, a suportat povara cumplită a unui război împotriva burgheziei şi a moşierilor. Ţările învinse cu care ar putea fi comparată Rusia, ca Serbia şi Austria, unde industria a fost distrusă în aceeaşi măsură, iar în unele cazuri în şi mai mare măsură decît în Rusia, se află într-o situaţie cu totul desperată, lipsită de orice ieşire. Contînd pe un ajutor din partea burgheziei pentru că n-au pornit război împotriva ei, ele sînt apăsate de foame, ruină, mizerie, ca şi noi, şi, în plus, de conştiinţa că se află într-o situaţie fără ieşire, pentru că au mizat pe burghezie şi, lipsite fiind de orice perspectivă de sprijin, merg spre pieire. Noi însă, în ciuda unor greutăţi nemaipomenite, vedem şi ne dăm limpede seama, şi masele de muncitori şi ţărani văd limpede, că, în ciuda unor greutăţi nemaipomenite, apar noi forţe. Fiecare greutate a scos la iveală noi forţe, a dat naştere unor noi surse de energie, a arătat căi noi. Acţiunea acestor forţe ne-a dovedit că înaintăm, cu toate că exasperant de încet, şi că, oricît de grea — îngrozitor de grea — este uneori biruirea greutăţilor, noi le biruim totuşi. Se întăreşte conştiinţa că se creează relaţii economice pe baze cu totul noi, că clasa celor ce muncesc, oricît de mari ar fi suferinţele ei, rezolvă toate problemele fără ajutorul capitaliştilor, le re-

www.dacoromanica.ro

zolvă pas cu pas, zi de zi, merge împotriva capitaliştilor şi cucereşte poziţie după poziţie.

Iată, tovarăşi, ce constituie, după părerea mea, esenţa, sensul, bilanţul hotărîrilor adoptate de conferinţa partidului nostru. Şi prin aceasta aş vrea îndeosebi să subliniez în ce măsură consfătuirea de faţă este nu numai o consfătuire a unor specialişti, ci şi o consfătuire a unor cadre de partid şi sovietice, cărora le revine, în mod practic, misiunea de a făuri noi forme de politică economică şi de a construi, în condiţii extrem de grele, fundamentul întregului edificiu sovietic.

Trebuie să construim în două feluri : în primul rînd, cu ajutorul impozitului şi, în al doilea rînd, cu ajutorul schimbului de mărfuri. Impozitul a fost fixat, în ipoteza unei recolte mijlocii, la 240 000 000 de puduri, o cantitate care nu ajunge nici măcar pentru o întreţinere sărăcăcioasă a efectivului necesar al armatei şi a întreprinderilor industriale absolut necesare, iar strîngerea acestei cantităţi în întregime, în proporţie de 100%, reprezintă în general, şi nu numai în condiţiile recoltei proaste care ne ameninţă, o sarcină extrem de grea.

N-am la îndemînă date precise cu privire la felul cum a variat pe regiuni, în cei trei ani de experienţă în domeniul aprovizionării, procentul îndeplinirii planurilor noastre şi a sarcinilor noastre în domeniul aprovizionării. Dar că aparatul creat aici prin eforturi unite a fost mai bun decît aparatul dintr-o serie întreagă de alte comisariate ale poporului, că aici avem o continuă creştere a capacităţii de lucru, este un lucru îndeobşte cunoscut. Şi eu consider drept ceva neîndoielnic că în acest an, cînd se acordă o mare atenţie acestei munci, vom ridica procentul de îndeplinire a sarcinilor pe care ni le încredinţează republica. Dacă nu în proporţie de 100%, apoi în proporţie de aproape 100% tot o să le îndeplinim noi, şi acest lucru îl putem face, cu toate greutăţile pe care le pune în faţa noastră recolta proastă ce ne ameninţă. Poate că deficitul de cereale are să fie de zeci de milioane de puduri, dar s-ar putea ca el să fie compensat printr-un surplus de realizări la impozitul în natură, pe care sperăm să-l obţinem în regiunile în care recolta este deosebit de bună.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi, recolta nu se sinchiseşte cîtuşi de puţin de starea aparatului de aprovizionare şi nu ne-a făcut plăcerea de a fi deosebit de bună acolo unde acest aparat se prezintă deosebit de bine. Dacă ne aruncăm privirea pe o hartă care ne arată perspectivele recoltei, vedem că tocmai în regiunile din R.S.F.S.R. şi din celelalte republici frăţeşti învecinate, unde recolta promite să fie deosebit de bună sau superioară celei mijlocii, aparatul de aprovizionare nu se situează în nici un caz mai sus de cel mijlociu, ba chiar îi este inferior. Sarcina de a proceda la o regrupare a forţelor în cadrul acestui aparat trebuie pusă cu o energie deosebită ; însă, în ce priveşte efectuarea unei asemenea regrupări, cunoaştem prea puţini oameni îndeajuns de pregătiţi şi cu suficientă experienţă, care, venind într-un loc nou, să ştie să se adapteze imediat şi să dea în scurtă vreme un impuls muncii. Acesta este un lucru care cere o atenţie susţinută, neobosită.

Sarcina cea mai importantă, care a fost pusă pe primul plan de conferinţa partidului şi care a fost fixată de congres, constă în înfăptuirea schimbului de mărfuri. Această problemă preocupă în cel mai înalt grad pe toţi cei ce se află în centrul activităţii sovietice şi al activităţii generale de partid, la Moscova, şi acestei probleme îi acordă ei cea mai mare atenţie. În ce măsură am reuşit noi să ne pregătim în această privinţă, ce s-a făcut în mod practic în acest domeniu, ce s-a îndeplinit din aceste planuri este o chestiune în care dv. sînteţi cei dintîi chemaţi să vă pronunţaţi, pe baza unei cunoaşteri reale a situaţiei. Aici un schimb de experienţă practică în domeniul activităţii dv., un bilanţ al rezultatelor obţinute, prezintă o importanţă cu totul deosebită, o importanţă esenţială.

Este vorba de un lucru nou, care necesită o şi mai mare regrupare de forţe. El cere altceva decît se cerea înainte din partea aparatului de aprovizionare : să fie o maşină, mai mult sau mai puţin uniformă, care să funcţioneze, pe cît se poate, regulat, şi care avea sarcina de a strînge o anumită cantitate de produse alimentare, şi atîta tot. Acum trebuie să ţineţi seama de deosebirile dintre regiuni, de diversitatea cererii de mărfuri, de deosebirile în ce priveşte echivalenţa. Aici nu e vorba să vă adaptaţi la ceea

www.dacoromanica.ro

ce cere Puterea sovietică şi la ceea ce poate să îndeplinească aparatul sovietic. Nu, aici trebuie să vă adaptaţi la condiţiile economice de trai ale micilor agricultori, să ţineţi seama de ceea ce au ei nevoie şi de modul în care sînt satisfăcute nevoile lor. Aţi luptat împotriva comerţului cu desaga, împotriva comerţului care caută să eludeze dispoziţiile oficiale. Trebuie să duceţi şi acum luptă împotriva lui. Dar ca să efectuăm schimbul de mărfuri şi să nu fim bătuţi de piaţa liberă, să nu fim bătuţi de acest comerţ liber, trebuie să-l cunoaştem bine, să ne luăm la întrecere cu el şi să-l batem folosind propriile lui avantaje, propriile lui arme, dar pentru asta trebuie să le cunoaştem.

N-avem nevoie de vechile mijloace birocratice ; ceea ce ni se cere este să ţinem seama de condiţiile comerţului, să le cunoaştem precis, să ştim să reacţionăm imediat la orice schimbări. Pentru aceasta avem nevoie de o repartizare rapidă a mijloacelor de aprovizionare şi a obiectelor de schimb pe vastele întinderi ale R.S.F.S.R. Avem de făcut faţă unor greutăţi foarte mari. Dar aceasta este baza pe care se sprijină în întregime noua politică economică atîta timp cît nu vom fi refăcut complet marea industrie ; treaba asta poate să dureze zece ani şi mai bine, şi în acest timp trebuie să stabilim între clasa muncitoare şi ţărănime, şi numai între aceste două clase, forme de relaţii pe baza cărora să construim economia noastră ; trebuie să creăm între aceste două clase o alianţă care să satisfacă din punct de vedere economic ambele părţi, o alianţă care să ţină seama de micul ţăran ca atare, atîta timp cît nu-i vom putea furniza toate produsele marii industrii.

Trebuie să ţinem seama de micul ţăran care-şi vinde surplusurile ; trebuie să ţineam seama şi de necesitatea ca populaţia orăşenească, muncitorii, să-şi îmbunătăţească situaţia. Altfel nu vom obţine nici un succes în munca noastră de construcţie, care e menită să consolideze într-atît trecerea la socialism, încît să nu mai fie cu putinţă o întoarcere înapoi. Iată de ce schimbul de mărfuri este acum cea mai importantă problemă a întregii noastre politici economice. Va trebui să lucraţi în această direcţie în calitate de lucrători în domeniul aprovizionării, de lucrători în domeniul economiei şi de colaboratori ai cooperaţiei. Iată

www.dacoromanica.ro

ce aşteaptă de la dv. Puterea sovietică, iată ce aşteaptă de la dv. partidul şi întreaga republică, pentru că în atitudinea dv. faţă de această muncă, în succesele dv. îşi pune, în momentul de faţă, cele mai mari speranţe întreaga Republică sovietică şi de ele e legată soarta întregii construcţii socialiste.

În încheiere, trebuie să subliniez, tovarăşi, că conferinţei dv. îi revine o sarcină specială : aceea de a se ocupa de problema care a fost pusă, în mai, în faţa Biroului Politic al C.C. al partidului şi care a fost rezolvată — după dezbaterea ei în cadrul Comitetului Central — la Congresul general al sindicatelor din Rusia. Această problemă constă în a trece, cu precauţia cuvenită şi în mod treptat, dar imediat totuşi, pe calea experimentării aprovizionării colective. În distribuirea alimentelor, aşa cum o facem noi, se manifestă unele lipsuri, şi lucrurile nu mai pot să meargă aşa. Distribuirea alimentelor, care la noi se bazează pe principii egalitare, a dus la o nivelare care uneori este în detrimentul ridicării producţiei. Este necesar ca Republica să întreţină cu surplusurile de cereale strînse de ea numai ceea ce este necesar pentru producţie. Nu putem să întreţinem toate întreprinderile noastre industriale, şi nici n-avem nevoie de aşa ceva : ar însemna să gospodărim fără chibzuială. Nu putem să refacem în întregime industria grea ; prin urmare, trebuie să alegem întreprinderile cele mai bine utilate, care promit o mai mare productivitate, şi să le întreţinem numai pe ele.

Lucrătorii din domeniul aprovizionării nu trebuie să-şi închipuie că sarcina lor se limitează la a strînge atîtea şi atîtea milioane de puduri, a le distribui după cutare norme, eventual după actualul sistem de cartele, şi cu asta basta, restul nu ne priveşte. La ordinea zilei este coordonarea activităţii tuturor comisariatelor economice. Nu numai ceea ce-i priveşte direct pe lucrătorii din domeniul aprovizionării, ci întregul ansamblu al activităţii economice trebuie să intereseze pe fiecare lucrător conştient din acest domeniu. El trebuie să facă faţă unor exigenţe sporite.

Nu poţi privi lucrurile numai ca lucrător în domeniul aprovizionării. Trebuie să le priveşti şi ca economist, şi fie-

www.dacoromanica.ro

care pas în muncă să-l apreciezi în legătură cu activitatea tuturor comisariatelor economice şi cu toate rezultatele ei.

Cînd se pune problema distribuirii produselor alimentare, nu-ţi este permis să consideri că o asemenea distribuire trebuie făcută numai după criteriul echităţii ; trebuie să ai în vedere că această distribuire este o metodă, un instrument, un mijloc de sporire a producţiei. Statul trebuie să aprovizioneze cu alimente numai pe acei salariaţi care sînt într-adevăr necesari din punctul de vedere al sporirii productivităţii muncii, şi dacă distribuirea produselor alimentare este privită ca un instrument al politicii, trebuie să reducem numărul acelora care nu sînt absolut necesari şi să stimulăm pe aceia care sînt într-adevăr folosiţi. Dacă distribuirea este un instrument al politicii de refacere a industriei noastre, trebuie să întreţinem acele întreprinderi industriale de care avem într-adevăr nevoie acum şi să nu întreţinem în nici un caz pe cele de care nu avem acum nevoie. În felul acesta vom face economie de combustibil şi de produse alimentare. Din acest punct de vedere, în felul cum am gospodărit noi în decursul unui întreg şir de ani au existat lipsuri serioase. Acum trebuie să le remediem.

Vedeţi deci că, cu cît pătrundem mai adînc în esenţa lucrurilor, cu atît apare mai vastă reţeaua sarcinilor care se pun în faţa consfătuirii dv. Sper totuşi că nimeni dintre dv. nu se va simţi copleşit şi intimidat de complexitatea acestor sarcini şi că, dimpotrivă, sarcinile, neobişnuit de mari, care stau în faţa dv. ca lucrători sovietici şi activişti de partid vor trezi în dv. noi efluvii de energie, cu care veţi face faţă acestor sarcini. Din experienţa activităţii desfăşurate pînă acum în cadrul celorlalte comisariate ale poporului se poate limpede vedea că este absolut necesară o îmbinare a muncii sovietice cu munca de partid. O serie întreagă de sarcini din cele mai importante şi mai actuale au putut fi îndeplinite de către lucrătorii din domeniul aprovizionării în condiţii extraordinar de grele numai datorită faptului că au trebuit să urmeze o cale care era departe de a fi totdeauna din cele bătătorite, o cale a măsurilor extraordinare, a folosirii metodelor de preferinţă în ordinea importanţei şi a urgenţei, o cale a folosirii unor metode

www.dacoromanica.ro

neobişnuite de activitate atît în instituţiile sovietice, cît şi în organele de partid. Repet, tocmai principiul de bază al politicii noastre economice trebuie să constituie principala preocupare a consfătuirii dv. în legătură cu problemele aprovizionării. Spre ea trebuie să vă îndreptaţi toată atenţia.

În încheiere, permiteţi-mi să-mi exprim convingerea că, unindu-ne eforturile în direcţia în care am pornit, vom izbuti să consolidăm bazele unei reuşite politici economice, care va duce la făurirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănime — cele două clase principale pe care se sprijină Puterea Sovietică —, a acelei alianţe economice care singură va fi în stare să asigure succesul întregii noastre construcţii socialiste. (Aplauze furtunoase.)

O scurtă dare de seamă pentru presă a apărut la 18 iunie 1921 în „Petrogradskaia Pravda" nr. 129

Textul complet al cuvîntării a fost publicat la 22 şi 23 iunie 1921, în ziarul „Pravda" nr. 133 şi 134

Se tipăreşte după textul apărut în „Pravda"

www.dacoromanica.ro

PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU VERIFICAREA ŞI CURĂŢIREA RÎNDURILOR P.C. (b) DIN RUSIA [120]

Celula de bază care efectuează înregistrarea trebuie să fie constituită dintr-un grup de vechi membri ai P.C. din Rusia (cu un stagiu de partid de cel puţin 5—7 ani) şi care să fie neapărat muncitori.

Trebuie scoşi din partid toţi membrii săi cît de cît îndoielnici şi nesiguri, care n-au dat dovadă de fermitate ; ei vor avea dreptul de a fi primiţi din nou, în urma unei verificări suplimentare şi după o perioadă de încercare.

1) Cei veniţi din alte partide după X.1917 ; 2) cei ce provin din rîndurile funcţionarilor şi ale persoanelor oficiale care s-au aflat în slujba vechilor guverne ; 3) cei ce au deţinut funcţii legate de anumite privilegii ; 4 cei ce fac parte din rîndurile funcţionarilor sovietici — toţi cei ce se încadrează în aceste categorii trebuie supuşi unei verificări speciale, cerîndu-se neapărat informaţii de la oamenii muncii, membri şi nemembri de partid, care îl cunosc pe respectivul membru de partid de la locul său de muncă.

Celor care fac recomandări li se va cere să prezinte, în scris, o caracterizare exactă, iar printre ei trebuie să fie neapărat şi cîţiva muncitori cu un stagiu de partid de 5—7 ani.

Să se reducă la minimum formalităţile pentru adevăraţii muncitori, care lucrează efectiv în fabrică, precum şi pentru ţăranii care îşi lucrează peticul lor de pămînt, pentru a nu se îngreuia reînregistrarea unor astfel de oameni.

Scris în iunie 1921, nu mai tîrziu de 21 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU CONDIŢIILE DE PRIMIRE ÎN PARTID

a) de la 1.VIII pînă la ?
b) *cine sînt primiţi?*

---

muncitori şi ţărani muncitori

studierea timp de 3 luni
informaţii din partea secţiilor de locatari [121]
„ privind comportarea în Armata Roşie
„ „ atitudinea conştiincioasă faţă de muncă
„ „ părerea celor fără partid
„ „ activitatea depusă în diverse funcţii înalte : o verificare pentru această perioadă.

Scris în iunie 1921, nu mai tîrziu de 21 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PENTRU CONGRESUL AL X-LEA AL P.C.(b) DIN RUSIA

1

AMENDAMENTE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE AL COMITETULUI CENTRAL CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ[122]

Tovarăşului Ţiurupa. Vă rog ca (după convocarea comisiei) să examinaţi următoarele amendamente propuse de mine:

La § 9. Sfîrşitul (de la cuvintele „sub controlul") să se înlocuiască cu cuvintele: „Pentru efectuarea unui control, se creează organizaţii elective formate din ţărani locali pe grupuri de contribuabili în funcţie de impozit".

La § 10. Sfîrşitul (după cuvintele „în afara lui") să se înlocuiască cu cuvintele: „Pentru ca schimbul să nu poată degenera în speculă, metodele de control vor fi stabilite printr-o hotărîre specială".

La § 13. Deocamdată *să fie scos.*
(La congres o să hotărîm noi cînd să-l publicăm. După părerea mea, el trebuie publicat înainte de începerea campaniei, adică imediat după congresul partidului.)

Lenin

3 III

Scris la 3 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

2

PLANURILE RAPORTULUI DE ACTIVITATE POLITICĂ AL COMITETULUI CENTRAL*

1

Raportul politic

Nu istoricul, ci învăţămintele

1) *Trecerea* (1920 şi începutul anului 1921) de la război la pace. 1920—1921

IV. 1920: Congresul al IX-lea (construcţia economică)

{ IV—IX: războiul cu Polonia $^1/_2$ an. }
{ —XI: Vranghel. }

ΣΣ**: *cea mai mare parte a anului-război.*

I (A) nu ne puteam concentra atenţia asupra politicii economice şi a bazelor ei.

{ Învăţămînt: acum să ne concentrăm atenţia mai mult asupra bazelor politicii economice.

2) Un oarecare surplus şi folosirea lui neraţională.
(αα) forţele armate — Varşovia
(ββ) predarea obligatorie a surplusurilor
235—80 = 155
155 : 6 = $25^5/_6$

* Vezi volumul de faţă, p. 6–32. — *Nota red.*
** Summa summarum — total general. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

(γγ) combustibilul
punerea în funcţiune a fabricilor într-un mod prea nechibzuit
recolta proastă — criză de furaje şi insuficientă tracţiune animală.

Învăţămînt: elemente ale unei îmbunătăţiri economice există, dar ele sînt folosite şi repartizate în mod neraţional (nu numai în sensul împărţirii, ci şi în acela al unei corelaţii între factorii economici).

3) Recolta proastă a agravat criza de trecere de la război la pace
criza unei juste aprecieri a noilor raporturi economice
criza bazei: slăbirea micii gospodării ţărăneşti.

Recolta proastă: să uşurăm prin toate mijloacele situaţia ţărănimii şi să consolidăm bazele economice ale micii gospodării ţărăneşti.

4) Discuţia asupra sindicatelor, care a luat naştere din discuţia (asupra construcţiei de partid sau care *a luat locul ei*), *a abătut atenţia partidului de la ceea ce era mai important.*
{{IX—II}}

atenţia forţelor abătută prin discuţia asupra sindicatelor.

5) Acordul comercial cu Anglia
posibilitatea unor relaţii economice cu Italia
concesiunile şi America.

6a Evenimentele de la Kronstadt (II.—III.1921). *Latura* şi expresia politică a unui rău *e c o n o m i c*

6b Aspectul politic al problemei şi expresia politică a dezorganizării şi nepotrivirilor în economie.

www.dacoromanica.ro

menşevicii, socialiştii-revoluţionari, anarbiştii. ΣΣ înlocuirea puterii (la Kronstadt *o nouă putere).* Lipsa ei de orice bază.
Sensul ei: trecerea la o restauraţie burgheză sub lozinca „libertăţii".

Să învingem pe plan politic — aproape că am şi învins —, dar *aspectul economic trebuie să-l luăm în consideraţie fără nici o teamă.*

Impozit *în loc de* predare obligatorie a surplusurilor de produse agricole ((nu impozit *plus* predare obligatorie)): adaptare la condiţiile economice ale micului proprietar, libertatea schimbului de mărfuri local, *„împăcare cu ţărănimea"*.

Două aspecte ale acestei „împăcări" (în maniera celor de la Kronstadt?): transfer de putere? înlocuirea (?), definirea bazelor politicii economice.

Libertatea schimbului economic local

Puterea de stat proletară

tribut pentru ajutorul tehnic	αα (1)	+ capitalismul de stat (concesiunile) pe bază de relaţii contractuale ($^1/_4$ vs* $^3/_4$ de pildă), decretul cu privire la concesiuni din 23.XI.1920 ?
cherestea, petrol, minereu etc.		cumpărarea de cărbune *(15 miliarde* ruble aur)
Trei „Balene"	ββ (2)	+ mica gospodărie şi schimbul liber local
		contracte cu ea
	γγ (3)	+ cea mai mare energie în lupta împotriva birocratismului
ΣΣΣ		

(4) **democraţia muncitorească**

|||| 2 baze economice

|||| 2 suprastructuri politice {împotriva birocratismului / pentru democraţie muncitorească}

* — versus — faţă de. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

2

Raportul politic al Comitetului Central

Evenimentele politice mai importante şi „punctele nodale" din trecut, precum şi învăţămintele lor pentru viitor = tema.

Următoarele puncte principale

1) Trecerea de la război la pace.
2) Erorile tacticii noastre şi greşelile legate de „nepotriviri".
3) Recolta proastă şi atitudinea faţă de ţărănime.
4) Discuţia cu privire la sindicate.
5) Atitudinea faţă de lumea capitalistă (acorduri comerciale şi concesiuni).
6) Evenimentele „de la Kronstadt": semnificaţia lor sub raport politic şi economic.
7) Impozitul în natură, însemnătatea lui.
8) Capitalism de stat sus (concesiuni) şi înţelegere cu micul agricultor jos, ca bază a unei politici economice ce ţine seama de experienţă.
9) Lupta împotriva birocratismului şi dezvoltarea „democraţiei muncitoreşti" ca sarcini politice (în interior) şi „de construcţie".

1. Trecerea de la război la pace (care e departe de a putea fi efectuată dintr-o dată).
   Congresul al IX-lea şi războiul cu Polonia („pacea")
   — Vranghel...
   Greutăţile de ordin social şi de altă natură *ale demobilizării.* {N.B.}

2. Erorile, „nepotrivirile" tacticii şi ale politicii
   αα Lîngă Varşovia
   ββ distribuirea alimentelor 235—155
   γγ *idem* a combustibilului (6)
   Un anumit surplus — nepriceperea de a-l folosi în mod corespunzător.
   Nesocotirea corelaţiei factorilor.

www.dacoromanica.ro

3. Recolta proastă: agravarea la extrem a relaţiilor cu ţărănimea.

4. Discuţia cu privire la sindicate
O greşeală.
Vîrfurile „birocratice" ale partidului, stihia mic-burgheză + anarhistă („**devierea**" opoziţiei „muncitoreşti" şi ţărăneşti) *(abaterea atenţiei partidului de la ceea ce e mai important)*.

Învăţăminte:
un partid de masă, care numără o jumătate de milion de membri, reflectă în mod inevitabil tendinţele şi stările de spirit ale stihiei ce-l înconjură.

5. Legăturile cu celelalte ţări
Acordul comercial cu Anglia

III — despre Baku
- Concesiunile, decretul din 23.XI.1920.
- Cumpărarea de cărbune (15 milioane ruble aur) ((1.II.1921))
- 18.4 milioane puduri

6. Evenimentele de la Kronstadt

Politicul: trecerea puterii puţin mai spre dreapta = faliment — încordarea forţelor disciplină

Economicul: stihia mic-burgheză ţărănească — („concesii" micii burghezii? ţăranilor?)

7. Impozitul în natură
Istoricul legiferării lui
{30. X. 1918 şi amînările}
Modul cum este el privit în momentul de faţă

8. Capitalism de stat — sus (concesiunile)
înţelegere cu micul agricultor (jos)
(„libertatea comerţului")
2 baze economice.

www.dacoromanica.ro

9. Lupta împotriva birocratismului şi pentru „democraţie muncitorească". Luarea în consideraţie a învăţămintelor şi modul de a pune noile probleme: *cu cercetaşul în frunte. Un ritm mai încet, o bază economică mai solidă!* „deviză".

Scris între 4 şi 7 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

3

PLANUL CUVÎNTĂRII ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ*

1. Importanţa politică generală a acestei probleme: = problema unei *contrarevoluţii ţărăneşti* (mic-burgheze). **Ne aflăm de pe acum în faţa unei asemenea contrarevoluţii.**	în presă, o formă mai atenuată: „relaţiile dintre proletariat şi ţărănime“
2. O incursiune teoretică (α) revoluţie burgheză sau socialistă? *Acest lucru se va hotărî în luptă* (β) renegatul Kautsky (p. 102, ediţia 1918)**.	în presă o formă mai atenuată
3. Care pe care? 2 clase diferite. Învăţămintele „Kronstadtului“ ———în domeniul politic: mai multă coeziune (şi disciplină) în interiorul partidului, o luptă mai hotărîtă împotriva menşevicilor şi a socialiştilor revoluţionari. ———în domeniul economic: *să satisfacem* în cît mai mare măsură ţărănimea *mijlocaşă*.	
4. Întreaga ţărănime (aproape) a devenit mijlocaşă. „Comitetele celor nevoiaşi“.	
5. Cum poate fi satisfăcută din punct de vedere *economic* ţărănimea mijlocaşă? micul producător de mărfuri?	

* Vezi volumul de faţă, p. 57—74 . — *Nota red.*
** Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

N.B. (α) libertatea *schimbului*, libertatea comerțului (= libertatea capitalismului)
(β) să se procure *mărfuri* în acest scop.

6. „Libertatea schimbului" = libertatea comerțului = libertate pentru capitalism.
Înapoi la capitalism?
„Comunismul" nostru prea pripit, rectiliniu și nepregătit ne-a fost impus *de război* și de imposibilitatea de a procura mărfuri și de a pune în funcțiune fabricile.

Mai există o serie întreagă de posibilități de trecere. Se poate lăsa și *mai* slobodă „frînghia", *fără a o rupe*; s-o „slăbim" „cît mai ușurel".

N.B.

7. Cooperația. *Anularea* rezoluției Congresului al IX-lea. Proiectul noii rezoluții (mai lesne de manevrat). | *Cooperația* = (Socialiștii-revoluționari și menșevicii) din punct de vedere politic din punct de vedere economic, cea mai bună formă de schimb liber.

8. De unde să procurăm mărfuri?
(α) Un împrumut (100 000 000 de ruble aur) (2 propuneri).
(β) Acord comercial cu Anglia, America.
(γ) Concesiuni.

9. Capitalismul de stat, blocul cu el, *sus*,
— libertatea schimbului pentru țărani etc., *jos*.
Cîrje și bandaj?
Stîlciți în bătăi.

10. Muncitorii sînt sleiți, sfîrșiți de oboseală.
Un „răgaz" în genul celui de la Brest, un răgaz economic.
Să îmbunătățim situația muncitorilor
(10 000 000 de ruble aur[123] *și o rezoluție specială*[124]).
Să îmbunătățim situația țăranilor și să stimulăm *schimbul de mărfuri*.

www.dacoromanica.ro

11. Schimb de mărfuri individual?
Da! Vom intensifica producția, vom da un imbold schimbului de mărfuri, vom acorda un răgaz, vom întări *mica burghezie*, dar vom consolida în mai mare măsură *marea producție* și *proletariatul*. Una e legată de cealaltă.
12. Nu putem consolida marea producție, fabricile și uzinele, nu putem întări proletariatul fără a învioara *într-un anumit grad* mica burghezie și schimbul *ei* de mărfuri.
13. *Impozitul în natură.*
Istoricul legislației (pe scurt) 30.X.1918.
Acum se pune altfel problema.
Importanța lui economică.
(1) *Stimularea* micului producător: dezvoltă producția. Lucrul cel mai însemnat.
(2) Monopolul de stat nu este obligatoriu în momentul de față (nu se vor lua toate surplusurile).
(3) Obligații precise față de stat.
Atenuarea birocratismului.
(4) Întregul „schimb de mărfuri" să fie mai liber și *putem*'s-o lăsăm mai moale cu „detașamentele".

Recoltă proastă și recoltă bună.	Popov și „datele" furnizate de el.	Să se comunice dinainte? Să se schimbe după stabilirea recoltei.	N.B.

14. Să se mențină *fermitatea* „aparatului".
Dar aparatul este *pentru* politică (= revizuirea și corectarea relațiilor dintre clase), iar nu politica pentru aparat!! Birocrația (bună) în slujba politicii, iar nu politica în slujba birocrației (bune).

Acum se cere maximum de elasticitate, iar **pentru aceasta**, pentru o manevrare elastică, se cere ca aparatul să fie cît se poate de ferm.

Scris în prima jumătate a lunii martie 1921

Publicat pentru prima oară la 21 martie 1931, în ziarul „Pravda" nr. 79

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

4

PLANURI DE REZOLUȚII

1

REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA DEVIEREA SINDICALISTĂ ȘI ANARHISTĂ*

1) În unele grupuri, mai ales în grupul „opoziția muncitorească", se manifestă limpede o deviere spre sindicalism și anarhism.
2) „Un congres al producătorilor".
3) O eroare teoretică.
4) Interpretarea programului P.C. din Rusia.
5) Nu numai o eroare teoretică, dar și o mare greșeală politică și o imensă primejdie politică...
6) Stihia mic-burgheză: oscilări (stări de spirit) mic-burgheze și anarhism...
7) Masele fără partid ale proletariatului, mai ales într-o vreme de lipsuri cumplite (care sînt agravate și de demobilizare), vor oscila ușor sub influența stihiei mic-burgheze.

+ rezoluția Congresului al II-lea al Internaționalei a III-a, Comuniste, cu privire la rolul partidului

2

REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI**

1) Simptome de fracționism, îndeosebi la cei din grupul „opoziția muncitorească" și în parte la cei din grupul „centralismul democratic", cît și la alții.
2) În ce constă fracționismul și prin ce anume este el periculos?

* Vezi volumul de față, p. 95—99. — *Nota red.*
** Vezi volumul de față, p. 91—94. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

3) Măsuri împotriva lui:
editarea publicației „Diskussionnîi Listok“,
libertatea de critică.

4) Trebuie făcută distincție între critica măsurilor politice etc. și propunerile practice. Sensul acestora din urmă.

5) Una din cauze a fost o oarecare rupere de mase (insuficientă legătură cu masele): acestui fenomen trebuie să i se acorde o deosebită atenție.

6) Devierea grupului „opoziția muncitorească“ de la linia generală a partidului trebuie examinată mai amănunțit în rezoluția cu privire la sindicalism și anarhism, întrucît este extrem de periculoasă.

7) Pe de altă parte, un merit al grupului „opoziția muncitorească“: acordă atenție îmbunătățirii situației muncitorilor,
curățirii rîndurilor partidului,
luptei împotriva birocratismului,
dezvoltării democrației și spiritului de inițiativă.

Să smulgem cu orice preț rădăcinile fracționismului, amenințare cu excluderea ($^2/_3$ C.C. + membrii supleanți + Comisia de control).

3
REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI MUNCITORILOR*

Starea de nemulțumire și agravarea crizei politice se explică în mare parte prin extrema oboseală și epuizare, care aproape că depășește puterile omului.

Să acordăm cea mai mare atenție acestei probleme: e nevoie de un ajutor urgent.

Să obținem aprobarea hotărîrii de a aloca 10 000 000 de ruble aur și să cerem neapărat lărgirea acestei măsuri.

* Vezi volumul de față, p. 87—88. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Să instituim o comisie pe lîngă Comitetul Central, care să dispună de drepturi speciale în raporturile ei cu Consiliul Muncii şi Apărării şi cu Consiliul Comisarilor Poporului.

Subcomisii pe lîngă toate departamentele (îndeosebi pe lîngă acela al exploatărilor forestiere şi pe lîngă comitetul pentru construcţiile de stat).

Din ele să facă parte îndeosebi muncitori din guberniile pur proletare.

Scris la 13 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

5

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU COMPONENȚA COMITETULUI CENTRAL[125]

N.B. + Lista de membri ai Comitetului Central, care urmează să fie distribuită

25 — 9 2/3
15 — 2 (3) Σ = 47 11 (12)
7 — 0

Scris la 13 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

6

PLANUL CUVÎNTULUI DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ*

Executarea unor lucrători de la aprovizionare? Cooperația.

1) O mulțime de probleme mărunte
2) nu le poți nici enumera, nici grupa.
   Sau: 2 grupuri
3) principale
   (1) tehnica *dificilă*, o mulțime de probleme de amănunt
4) (2) se va întări mica burghezie, burghezia, *c a p i t a l i s m u l*
5) *c i n e p r o d u c e m a i m u l t*, și cine mai repede?
   noi sus, noi = proletariatul? ei jos
6) mai multe produse = baza.

Mica industrie)) 100 vs** 150 ‖ 100 vs 175

Marea industrie)) 200 vs 175 ‖ 200 vs 200[126]

Scris la 15 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipărește după manuscris

---

* Vezi volumul de față, p. 75–86. — *Nota red.*
** — versus — respectiv. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

CONSPECTUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA CONSFĂTUIREA ADEPȚILOR „PLATFORMEI CELOR ZECE"[127]

1) Vîrfurile (birocratice) din Opoziția muncitorească...
2) elementele de la bază, într-adevăr legate de mase, de masele cu adevărat proletare...
3) o cît mai hotărîtă luptă de idei împotriva devierii sindicaliste și mahaeviste (a vîrfurilor) Opoziției muncitorești
4) hotărîrea, adoptată de congres, prin care este condamnată, în principiu, devierea sindicalistă, anarhistă și mahaevistă a Opoziției muncitorești
5) hotărîrea adoptată (prin vot nominal) de congres împotriva menținerii fracțiunii sau a unor urme de fracționism
6) amenințarea — — că vor fi excluși din partid sau vor fi trecuți din situația de membri ai Comitetului Central în aceea de membri supleanți ((în baza unei hotărîri adoptate de Comitetul Central + Comisia de control + toți membrii supleanți + $^2/_3$??))[128]
7) să fie incluse în Comitetul Central elemente cu adevărat proletare
8) **să se elucideze**, să se studieze, să se cerceteze, să se facă investigații...
9) să fie desemnați **imediat** o serie de oratori (la congres) care să imprime această linie
10) un birou al „platformei celor 10"... *de ales*
11) rezoluția la raportul Comitetului Central: (α) mai multă unitate și disciplină în general, și în Comitetul Central; (β) mai puțin birocratism în Biroul Organizatoric

www.dacoromanica.ro

12) viitoarea consfătuire în ziua sosirii (sau a doua zi după sosirea) celor din Petrograd (și a lui Zinoviev,
+ 13) hotărîrea congresului în legătură cu *relatările* despre desfășurarea lucrărilor lui, destinate a fi publicate în presă: să prezinte într-o formă atenuată disputele fracționiste și să constituie o manifestare în favoarea unității.

Scris înainte de 9 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANURILE BROȘURII „DESPRE IMPOZITUL ÎN NATURĂ"[129]

1

Etwa:

1. Însemnătatea generală a impozitului.
   - Înapoi? Înainte? (spre schimbul de mărfuri).
   - Este vorba de un „Brest"?
   - *Trecerea de la predarea obligatorie a surplusurilor (l u a r e a s u r p l u s u r i l o r) la schimbul de mărfuri.*
   - Comunismul „de război" vs relații economice *juste.*
2. Impozitul și comerțul liber.
   - Impozitul și comerțul liber.
     - Libertatea comerțului („circuitul local") *vs* baza economică a micii gospodării,
     - „ „ *vs* puterea de stat a proletariatului.
     - „ „ *vs* concesiuni.
   - Limitele și condițiile comerțului liber.
3. Mijlocașul. (Nivelarea.)
   - Să mizăm pe chiabur?
   - sau pe *mijlocaș?*
   - Nivelarea.
   - Țăranul sîrguincios.
   - Sporirea cantității de produse.

www.dacoromanica.ro

4. Căile de trecere la agricultura socialistă
   ţăranul cu gospodărie mică
   colhozurile
   electrificarea.
5. Cooperaţia.
6. Lupta împotriva birocratismului
   (bazele ei economice).
7. *Situaţia internaţională şi relaţiile interne.*
8. Criza din partid şi criza politică (1920—1921).
   Menşevicii + socialiştii-revoluţionari + anarhiştii (Kronstadt).
9. „*Înţelegere*" cu ţărănimea? sau *dictatură?*
10. Conferinţele celor fără partid.

2

Planul broşurii:

Ar reda mai exact conţinutul:

Despre înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în legătură cu sarcinile generale şi cu condiţiile momentului politic actual.

Înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în legătură cu condiţiile deosebite ale momentului politic actual.

Greu!

Despre înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit şi despre înţelegerea cu ţărănimea (sau Despre sarcinile guvernului muncitoresc într-o ţară cu caracter ţărănesc) şi despre sarcinile clasei muncitoare faţă de ţărănime.

www.dacoromanica.ro

Înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit, semnificația ei principială: trecerea de la comunismul „de război" la un fundament socialist *just*.

Nici predare obligatorie și nici impozit, ci schimb de produse ale marii industrii („socializate") pe produse țărănești, iată care este *esența* economică a socialismului, baza lui.

Predarea obligatorie a surplusurilor nu este un „ideal", ci o tristă și amară necesitate. Părerea contrară este o greșeală periculoasă.

Predarea obligatorie a surplusurilor și „aparatul". Fără „aparat" am fi pierit de mult. Dacă nu vom duce o luptă sistematică și perseverentă pentru îmbunătățirea aparatului, vom pieri înainte de a fi creat baza socialismului.

Alianța dintre muncitori și țărani = α și ω ale Puterii sovietice. Condiția „necesară și suficientă" a trăiniciei ei.

Această alianță îndreptată împotriva lui Denikin & Co., e *altceva* decît (aceeași) alianță în construcția *economică*.

Prima = revoluție burgheză
A doua = revoluție socialistă.

Trecerea de la război la opera de construcție.

Congresul al IX-lea. 1920 (cf.* aprilie 1918) versus Congresul al X-lea (martie 1921).

Trecerea de la predarea obligatorie a surplusurilor la un schimb de mărfuri just.

În principiu, impozitul se împacă, este compatibil cu comerțul liber de cereale și de alte produse.

Democratismul formal versus realitatea relațiilor de clasă în problema impozitului și în alte probleme de acest gen.

Constrîngere + convingere (la predarea obligatorie a surplusurilor) — la strîngerea impozitului — la „schimbul de mărfuri".

În ce măsură să existe „libertatea comerțului"? **După** achitarea impozitului.

* — confer — compară. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Cîmp liber experienţelor, practicii. Micul comerţ...	Sarcina cadrelor locale. Sarcina organelor locale ale puterii.

Tipul relaţiilor economice sau al sistemului economic *înainte* de revoluţia proletară într-o serie de ţări mari = concentrare sus
libertatea comerţului ţărănesc jos...
capitalism *de stat* sui-generis (cf. aprilie 1918).

„Să mizăm" pe mijlocaş? pe chiabur? Restabilirea relaţiilor burgheze?

Nivelarea satului

„sărăcimii" { i s-a dat împărţirea egalitară a pămînturilor
„ „ „ pămînt moşieresc
„ „ „ dreptul de a confisca de la chiabur
„ „ „ un sprijin extraordinar din partea statului.

Acum *punctul principal, piatra de încercare* devine (a devenit) sporirea cantităţii de produse (cf. programul P.C. din Rusia)[130]. Inde*: „să mizăm" pe mijlocaş în agricultură.

Ţăranul sîrguincios ca „figură centrală" a redresării noastre economice.

Schimbul de mărfuri individual.

Rolul colhozurilor: s-au comis multe neghiobii. Să fie daţi în judecată cei care n-au executat dispoziţiile legii *sau care au dat dovadă de incapacitate* (trei ani de zile).

Reprezintă „individualismul" ţăranului un pericol pentru socialism? Dar „comerţul liber" practicat de el? Nu.

Electrificarea: un criteriu. Un plan de perspectivă, dar un *plan* şi (ergo**) un criteriu. (Orice plan este un criteriu, un far, un jalon *etc.)*.

D a c ă în 10—20 de ani o să avem electrificare, atunci individualismul micului agricultor şi comerţul *s ă u* liber,

* — prin urmare. — *Nota trad.*
** — de aceea. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

în cadrul circuitului local, nu prezintă cîtuși de puțin un pericol pentru noi. *Dacă* nu vom avea electrificare, reîntoarcerea la capitalism este *oricum* inevitabilă.

Situația internațională a luat o întorsătură favorabilă: s-a format un nou echilibru.

Destrămarea lor coeziunea noastră.	Antanta versus Germania. America versus Japonia (și Anglia). America versus Europa. Lumea imperialistă versus „Asia“ ($^1/_7$) ($^4/_7$) ($0{,}250 \times 7 = 1._{75}$) (1,000 miliard din 1,750)[131].

10—20 de ani de relații juste cu țărănimea, și victoria pe plan mondial va fi asigurată (chiar dacă se va produce o întîrziere a revoluțiilor proletare, care sînt în creștere); altfel ne așteaptă 20—40 de ani de suferințe, provocate de teroarea albgardistă.

Aut — aut. Tertium non datur*.

N.B.:

„Înțelegere“ cu țărănimea? Constituantă (făți și camuflat), votare, modificarea constituției, socialiștii-revoluționari și menșevicii + anarhiștii.	*Cooperația.* Aspectul ei economic și politic (menșevicii și socialiștii-revoluționari).	Ambiguitatea noțiunii de „înțelegere“, în special versus „dictatură“.

Experiența și învățămintele Kronstadtului (ceva nou în istoria politică a Puterii sovietice).	Luptă neîmpăcată împotriva menșevicilor, socialiștilor-revoluționari și anarhiștilor.

Quid est** „politica“?

(1) avangarda proletariatului față de masa *lui*
(2) proletariatul față de *țărănime*
(3) proletariatul (și țărănimea) față de *burghezie*.

* — Ori — ori. O a treia cale nu există. — *Nota trad.*
** — Ce este .— *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

N.B.:

Oboseală, extenuare, desperare... Nu dispunem de forțe... Un „răgaz"... *birocratismul* (Gegenstück* al țărănimii).	*atît* în rîndurile clasei muncitoare, *cît și* în acelea ale țărănimii.	Uzura „vîrfurilor" și promovarea de oameni noi din „păturile de jos" = (α) ale tineretului; (β) ale celor fără partid.

N.B. N.B.:

Anarhismul și lupta „marxistă" împotriva lui. „Desperare"?

Nu e același ritm (în construcția din timp de război și în cea pașnică).

Atît în aprilie 1918, cît și în aprilie 1920, noi ne-am închipuit trecerea de la război la construcția pașnică ca o trecere simplă, care urmează același făgaș al *politicii*.

Dar această trecere e complicată: azi există alte relații cu țărănimea, alt ritm și o altă situație.

Demobilizarea armatei.

Banditismul. (Ruina economică. Cei 7 ani de război.)

Ori teroarea albgardistă, ori conducerea (din ce în ce mai blîndă) exercitată de proletariat, *dictatura* lui.

Ce este *înfricoșător* în cuvîntul „dictatură"?

N.B.:

Țăranul fără partid ca criteriu, ca indiciu, ca sfătuitor — și ca lozincă politică (= socialiștii-revoluționari și menșevicii). Să voteze? Să răstoarne puterea de stat? Sau să caute să ajungă la o înțelegere **cu ea**?	Conferințele fără partid *nu sînt* ceva absolut. Un instrument politic folosit de menșevici și de socialiștii-revoluționari + anarhiștii. Caveant consules !**

Un procedeu obișnuit al obișnuitei partinități burgheze și al parlamentarismului bur-

* — reflectare, oglindire. — *Nota trad.*
** — Consulii să ia aminte ! — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

ghez: prin diverse concesii, „*îi agățăm*". Dar noi nu admitem *însuși terenul* parlamentarismului burghez, „al obișnuitei partinități (burgheze)" !! | N.B.

N.B.: N.B.: | N.B. Cu privire la lupta împotriva birocratismului.

„Bazele economice ale dispariției treptate a statului" („Statul și revoluția"): tot *aici* se află și „*b a z e l e* economice" ale *dispariției treptate* a birocratismului, ale dispariției vîrfurilor și a păturilor de jos, ale dispariției inegalității (cf. „Primii pași de la capitalism la comunism"). *N u e x i s t ă î n c ă baza* **economică a socialismului. În ce constă ea? În schimbul de mărfuri cu țărănimea!!** N.B.

N.B.

+ **Notă.** Însemnătatea crizei politice din primăvara (februarie — martie) 1921 („trecerile") și a crizei din partid (noiembrie sau septembrie 1920 — martie 1921). Vîrfurile partidului să se adapteze la masa lui, sau viceversa? Partidul să fie adaptat la masă (proletariatul + apoi țărănimea) sau viceversa?

3

Capitalismul de stat nu trebuie să ne inspire teamă; *el e de dorit.* | Să învățăm de la capitalismul de stat.

Exemple:
1) Concesiunile.
2) Cooperația.
3) Comisionarii.
4) Darea în arendă.

Capitalismul neorganizat.

Totul *cu măsură* și în *anumite* condiții.

Care este măsura?

„Stihie" c'est le mot* *1 7 9 4* versus *1 9 2 1.*

* — Iată cuvîntul potrivit. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Asta s-o arate experiența.

$^1/_4$ etwa.

„Circuitul"
mai ales și în primul rînd. } Lupta împotriva speculei. Quid est?*

Impozitul în natură și schimbul.

Directive pentru lucrătorii din domeniul aprovizionării:

$$? \begin{cases} 100 + 100 = 200\% \\ 100 + 25 \\ 60 + 60 \end{cases}$$

Aceste forme (3 și 4) sînt slab dezvoltate, pentru că noi sîntem *slabi și proști*:

Cf. birocratismul...

Libertatea comerțului α) pentru dezvoltarea forțelor de producție ale gospodăriei țărănești, β) pentru dezvoltarea micii industrii, γ) pentru combaterea birocratismului.

Ce măsură? Ce condiții?

Asta o va arăta practica.

Lucrători din domeniul aprovizionării: strîngeți 100%

$$\text{Etwa:} \begin{cases} 100 + 100 = 200 \\ 100 + 25 = 125 \\ 60 + 60 = 120 \end{cases}$$

Lupta împotriva speculei?

Quid est?

Aspectul politic:

Primejdia de a fi răsturnați de stihia mic-burgheză (5/V.1918)**:

„Exemplu": revoluția franceză

cf. 10. XI. 1918
Anti-Kautsky***

---

* — Ce este asta? — *Nota trad.*

** Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 294—331. — *Nota red.*

*** Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Pesimism sau optimism?
Evaluarea forțelor. Luciditate și pasiune nestăpînită.

4

Încheiere. Etwa:

Trecerea la politic.
În primăvara anului 1921 economicul s-a transformat în politic: „Kronstadt".

Rolul jucat de socialiștii-revoluționari + menșevicii (Dan, Rojkov & Co., Martov & Co.). „O mică deplasare" spre dreapta sau spre stînga, indiferent unde.

Miliukov e mai deștept decît Cernov și Martov: nu e greu să fii mai deștept decît acești prostănaci încrezuți, eroi ai frazeologiei, cavaleri ai doctrinei mic-burgheze (1789—1848—1920).

Locul lor e la închisoare, iar nu la o conferință a *c e l o r f ă r ă p a r t i d.*

| 1794 versus 1921 |

Oscilări ale „stihiei"
(quid est stihia)
și fermitatea.
Selecționarea și promovarea oamenilor.

Pesimism sau optimism? O apreciere cît mai lucidă a neajunsurilor și greutăților. Abnegație în luptă. ΣΣ =
Concluzii:
1) „Circuitul". Quid est?
2) Mica industrie. De unde să ia materii prime?
3) Schimbul.
4) Capitalismul.
5) Capitalismul de stat.
6) Inițiativa locală.
7) Menșevicii și socialiștii-revoluționari + cei fără partid.

Scris la sfîrșitul lunii martie și în cursul lui aprilie 1921
Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. IV
Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

COMPLETARE ŞI MODIFICĂRI LA UN PROIECT DE HOTĂRÎRE AL COMISIEI FINANCIARE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ŞI A C.C.P.[132]

Hotărîrea propusă de comisia prezidată de tov. Preobrajenski în legătură cu reforma monetară.

1. Se aprobă denominalizarea în proporţie **de cel puţin 1 : 1 000.**

2. Se stabileşte începerea concomitentă, pretutindeni, a operaţiilor de reformă, un anumit termen pentru schimb şi durate diferite pentru diferite regiuni.

3. Termenul precis în care va fi anunţată denominalizarea se va stabili ulterior.

4. Se precizează că, din momentul în care se efectuează denominalizarea, statul trebuie să vîndă mărfuri numai pe bani noi.

5. Se aprobă, pentru noile semne monetare, modelele prezentate de tov. Enukidze, care poartă denumirea de „creditul republican", şi este însărcinat tov. Enukidze ca pînă la 15/X. 1921 să emită cel puţin 5 miliarde de ruble în hîrtii de valoare cît mai mică.

6. Noilor semne monetare li se va da denumirea de „semn monetar de stat".

7. Pe noile semne monetare se vor menţine cuvintele: „falsificarea este pedepsită prin lege".

8. Inscripţiile în limbi străine vor fi înlăturate.

9. Indicaţia că banii sînt emişi în R.S.F.S.R. va fi menţinută numai pe stema de stat.

Se scoate

10. Noile semne monetare vor purta semnătura preşedintelui Consiliului Comisarilor Poporului şi a Comisarului poporului pentru finanţe*.

11. Tov. Preobrajenski e însărcinat să facă cunoscut redacţiilor ziarelor că nu e de dorit ca în presă să apară informaţii în legătură cu apropiata reformă monetară.

11. + Comisia va fi menţinută pentru a studia sistematic (prin intermediul Direcţiei centrale de statistică):

* Punctul 10 a fost şters de V. I. Lenin, astfel că locul lui l-a luat punctul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

1) mișcarea prețurilor
2) fondul de mărfuri al statului
3) schimbul de mărfuri la orașe și sate și alte probleme legate de reforma monetară.
4) *

Scris la 14 aprilie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Completarea și modificările se tipăresc după manuscris, iar proiectul de hotărire după un exemplar dactilografiat

* Textul acestui punct nu a mai fost scris de V. I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

COMPLETARE ŞI MODIFICĂRI LA PROIECTUL DE SCRISOARE A C.C. al P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE MUNCITORII FĂRĂ PARTID

Către toate comitetele guberniale şi judeţene,
către toate fracţiunile comuniste şi toate sindicatele

Problema relaţiilor dintre partidul nostru şi masele largi ale muncitorilor este astăzi problema relaţiilor dintre comunişti şi cei fără partid.

Partidul socialiştilor-revoluţionari şi cel al menşevicilor, ambele ostile nouă, în măsura în care acţionează făţiş nu obţin succese însemnate. Masele largi ale muncitorilor n-au sentimentul apartenenţei la un partid. Tocmai de aceea socialiştii-revoluţionari şi menşevicii încearcă tot mai des să se ascundă sub masca neapartenenţei la un partid.

Sarcina noastră este să întărim cu orice preţ legătura dintre comunişti şi oamenii cinstiţi din rîndurile celor fără partid. Aceasta este singura cale pe care pot fi înviorate celulele noastre de partid, care uneori dau semne de lîncezeală. Acolo unde între comunişti şi muncitorii fără partid s-a ivit un zid despărţitor, el trebuie înlăturat cu orice preţ. Cine nu e în stare să strîngă în jurul său cîţiva muncitori cinstiţi dintre cei fără partid, să ţină zilnic legătura cu ei, să meargă pe la ei pe acasă, să-i sprijine în viaţa de toate zilele, să le aducă un ziar, să recruteze din rîndurile lor activişti pentru sindicate şi lucrători pentru organele de stat etc. nu este comunist.

Cei ce pot şi trebuie să aducă o contribuţie mai importantă în acest domeniu sînt comuniştii care activează în sindicate. Prin intermediul sindicatelor ar putea fi atrase, în modul cel mai eficace, cercuri largi ale muncitorilor fără partid. Dar asta nu e singura cale. Organizaţiile de partid locale trebuie să ştie să atragă în munca sovietică un procent însemnat din numărul muncitorilor fără partid. Comuniştii din instituţiile sovietice să meargă în fabrici şi uzine; o parte din noile forţe proletare fără partid să treacă în instituţiile sovietice şi la conducerea sindicatelor. Aceasta este lozinca zilei. Toate organizaţiile de partid trebuie să analizeze chestiunea sub aspectul ei practic şi, în funcţie de condiţiile locale, să găsească mijloacele pentru a da viaţă acestei chemări a Comitetului Central.

www.dacoromanica.ro

[Spiritul de inițiativă al muncitorilor fără partid a crescut. Ei vor să participe la putere. Ei]* **Muncitorii fără partid** vor să dețină posturi de răspundere în Soviete și în sindicate. Partidul trebuie să le satisfacă această dorință. Prin intermediul celulelor sale și al sindicatelor, el trebuie să dibuiască pe cei mai capabili și mai nesovăielnici din rîndul muncitorilor și muncitoarelor (precum și din rîndul țăranilor) fără partid și să-i pună în posturi de răspundere (în special în cadrul Inspecției muncitorești-țărănești). Aceasta va fi pentru noi și o garanție de succes în lupta împotriva birocratismului.

Conferințele celor fără partid pot să contribuie la apropierea între comuniști și oamenii muncii fără partid, să ușureze lupta împotriva birocratismului, să creeze posibilitatea de a promova noi activiști. Dar asta numai în anumite condiții. Cea mai importantă dintre aceste condiții constă în pregătirea serioasă, concretă a unor asemenea conferințe ale celor fără partid.

Experiența conferințelor celor fără partid a demonstrat că ele devin o arenă de agitație și organizare pentru socialiștii-revoluționari și pentru menșevici. Amîndouă aceste partide au elaborat directive speciale cu privire la folosirea conferințelor oamenilor muncii fără partid în scopuri esero-menșevice contrarevoluționare. Organizațiile noastre de partid trebuie să aibă în vedere acest lucru.

De aceea, atunci cînd organizează conferințe ale celor fără partid, organizațiile locale trebuie: 1) să știe [să stabilească] **să aleagă** ele însele momentul potrivit și să nu permită să ni se impună convocarea unor astfel de conferințe în momente [potrivite pentru adversarii noștri] **favorabile dușmanilor clasei muncitoare,** 2) să știe ca, încă în cursul pregătirii conferințelor celor fără partid, să smulgă masca de pe fața socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor care se deghizează în oameni fără partid, 3) și, ceea ce e și mai important, să știe să pregătească succesul în alegeri la fiecare fabrică și uzină.

La Petrograd, cu prilejul ultimei conferințe a oamenilor muncii fără partid, în fiecare întreprindere s-au ținut în prealabil patru adunări: 1) o adunare a colectivelor și a simpatizanților, 2) o adunare a delegaților din întreprindere, 3) o adunare a delegaților și a colectivelor și 4) adunarea generală a întreprinderii la care s-au adoptat lista delegaților la conferința celor fără partid și instrucțiunile care erau pregătite încă de la adunările anterioare.

Comitetul județean trebuie să comunice comitetului gubernial — iar acesta Comitetului Central — cum a fost pregătită, cum s-a desfășurat și cum s-a terminat fiecare conferință a celor fără partid. În caz că nu dispune de forțe suficiente, trebuie să se ceară din timp ajutor de la centru.

Pentru stabilirea legăturii cu oamenii muncii fără partid este, apoi, necesar să se convoace în mod regulat nu numai adunări comune pentru masele de muncitori și țărani, dar și adunări de dare de seamă la care toate persoanele cu munci de răspundere să

* Aici și mai departe, textul cuprins în paranteze pătrate a fost șters și modificat de V.I. Lenin; modificările sînt culese cu aldine. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

prezinte rapoarte de activitate în faţa maselor de muncitori şi ţărani. Asemenea adunări de dare de seamă trebuie organizate cel puţin o dată pe lună, pentru ca masele de muncitori şi ţărani fără partid să aibă posibilitatea să critice instituţiile sovietice şi activitatea lor. Nu numai comuniştii trebuie să prezinte rapoarte, ci toate persoanele cu munci de răspundere, indiferent de postul pe care îl deţin, şi în primul rînd cei ce fac parte din instituţiile de aprovizionare şi din consiliile economice.

Fiecare comitet gubernial este obligat să comunice lunar Comitetului Central date precise privind numărul şi desfăşurarea tuturor acestor adunări de dare de seamă, precum şi cerinţele formulate în asemenea adunări de către oamenii muncii fără partid.

Tovarăşii din organizaţiile locale trebuie să găsească şi zeci de alte căi pentru a ajunge la o mai strînsă apropiere de oamenii muncii fără partid şi a promova noi activişti din rîndurile lor. Să fie mai aproape de mase. Să menţină o legătură mai efectivă cu oamenii muncii fără partid. Să facă o *selecţionare* mai sistematică de noi activişti din rîndurile oamenilor muncii fără partid. Să se manifeste mai multă atenţie din partea lucrătorilor cu munci de răspundere faţă de lipsurile existente, care, chiar şi în starea de mizerie în care ne aflăm azi, ar putea fi înlăturate. Să se ducă o luptă mai sistematică împotriva birocratismului şi a tărăgănelii. Comuniştii trebuie să se afle în mijlocul maselor muncitoreşti şi populare.

1 mai 1921 *Comitetul Central al P.C. din Rusia*

Acordînd o mare importanţă acestei probleme, Comitetul Central cere în mod categoric ca prezenta directivă să fie adusă la îndeplinire în mod riguros şi cu toată energia. Celor care nu se vor conforma acestei directive sau care vor da dovadă de pasivitate în aplicarea ei, Comitetul Central le va aplica sancţiunile cele mai severe, mergînd pînă la excluderea din partid.

Comitetele judeţene şi guberniale trebuie să trimită, lunar, rapoarte cu privire la îndeplinirea prezentei directive şi în ele să prezinte următoarele date:

1) Cîţi comunişti din aparatul de stat au fost trimişi în fabrici şi uzine? 2) Şi cîţi la sate, la muncile agricole? 3) Cîţi muncitori fără partid, dintre cei mai cinstiţi şi mai capabili, urmează să fie atraşi în activitatea aparatului de stat? 4) O listă cu numele lor. 5) Cîţi dintre ei au putut fi atraşi la activitatea aparatului de stat pe diverse departamente? 6) Care e durata activităţii lor şi ce succese au fost obţinute? 7—10) Acelaşi lucru (§§ 3, 4, 5, 6) cu privire la ţărani. 11) Principalele cerinţe şi obiecţii for-

www.dacoromanica.ro

mulate de muncitorii fără partid. 12) Același lucru în ce privește țăranii. 13) Cazuri de atragere a muncitorilor în Inspecția muncitorească-țărănească și rezultatele obținute. 14) Același lucru în ce privește țăranii. 15) Despre fiecare conferință a celor fără partid se va comunica pe scurt ceea ce este mai important, în conformitate cu prezenta scrisoare a Comitetului Central.

Scris în mai 1921, nu mai târziu de 4

Publicat la 7 mai 1921, în ziarul „Pravda" nr. 97

Completarea și modificările se tipăresc după manuscris, iar proiectul de hotărîre după exemplarul dactilografiat

www.dacoromanica.ro

CONSPECTUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE DE LA CEL DE-AL IV-LEA CONGRES GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA[133]

CONSPECTUL CUVÎNTĂRII 18/V

1. Statutul P.C. din Rusia: partidul şi fracţiunile.
2. Rezoluţia Comitetului Central şi TĂINUIREA ei.
3. Reazanov şi rolul său. (Rezoluţia antipartinică prezentată de el.)...
4. Tomski şi *greşeala sau crima* lui?... *((Componenţa grupului celor 4))*
5. Starea de extremă nervozitate, agitaţie şi nemulţumire a muncitorilor.

Greul apasă asupra muncitorilor.
Predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole în 1920 — o povară pentru ţărani.
O uşurare pentru ţărani: totul depinde încă de recoltă.
Pentru muncitori: un motiv de profundă indignare, cînd constată că se petrec asemenea fenomene ca: confecţionarea de brichete, sustragerile de bunuri etc.

Scris la 18 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA CONSFĂTUIRILE ECONOMICE LOCALE, LA SISTEMUL DĂRILOR DE SEAMĂ ŞI LA CONDUCEREA PE BAZA INSTRUCŢIUNILOR C.M.A.*

Hotărîrea C.M.A. trebuie să cuprindă cîteva puncte:

1) Se vor crea pretutindeni — în mod obligatoriu — de sus pînă jos şi de jos pînă sus, *consilii economice* sau comisii şi organe pe deplin asemănătoare lor.

2) Fiecare regiune, gubernie, judeţ şi raion are obligaţia *să publice* dări de seamă cel puţin o dată la două luni.

3) Se vor trimite, în mod obligatoriu, la *C.M.A.* copiile dărilor de seamă şi ale cererilor mai puţin importante.

4) Ca indreptar vor servi **instrucţiunile.**

5) Organele locale vor trimite o corespondenţă mai amplă la ziarul „*Ekonomiceskaia Jizn*", care va trebui să devină un organ de dări de seamă centralizatoare, de studiu şi îndrumare.

Scris la 19-20 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

* Vezi volumul de faţă, p. 269—270. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PLANURILE PROIECTULUI DE INSTRUCȚIUNI ALE CONSILIULUI MUNCII ȘI APĂRĂRII[134]

1

(9) 1. Ridicarea agriculturii:
α) gospodăria țărănească
β) colhozurile (sovhozurile; comunele etc.)

(10) 2. Ridicarea industriei:
α) a marii industrii
β) a micii industrii.

(4) 5. *Coordonarea* diferitelor sectoare (și resorturi) ale activității economice.

(1) 6. *Schimbul de mărfuri*: α) Comisariatul poporului pentru aprovizionare + γ) Comerțul particular
β) Cooperația + γ) Comerțul particular

(11) 3. Combustibil: lemne, cărbune și șisturi combustibile, petrol, doborituri, etc. — din altă parte și din aprovizionare prin mijloace proprii

(12) 4. Aprovizionarea cu alimente.

(5) 8. Îmbunătățirea situației muncitorilor.

(6) 9. „ „ țăranilor.

(13) 7. Construcțiile.

(16) 10. Premii în natură.

(3) 11. Stimularea inițiativei.

(2) 12. Capitalismul, inițiativa particulară etc. Inițiativa de proprietar privat.

(23) 13. Planul economic regional și gubernial (γγ).

(24) 14. Electrificarea (γγ).

www.dacoromanica.ro

(25) 15. Pentru regiunile de graniță: schimbul de mărfuri cu străinătatea. Porturile.
(19) 16. Comerțul clandestin.
(26) 17. Transporturile feroviare.
(26) 18. ~ „ ~ pe apă (γγ).
19. Comisiile de planificare* regionale și guberniale* *vezi § 13.*
(22) 20. Consiliile economice regionale și consfătuirile economice guberniale, consfătuirile economice județene și de plasă, comitetele sătești. (γγ)
(17) 21. Sindicatele, participarea lor la activitatea de producție, propaganda pe linie de producție. Disciplina în muncă.
(18) 22. Sustrageri de bunuri (comise de funcționari, muncitori), măsuri de combatere a lor, rezultate obținute. Depozitele.
(20) 23. Folosirea unităților militare în scopuri economice. Participarea departamentului armatei în general și a Organizației pentru instrucția militară generală în special la activitatea economică.
(21) 24. Obligativitatea muncii, mobilizarea pentru muncă.
(14) 25. Întreprinderi, stabilimente etc. model.
(7) 26. Liste de lucrători din domeniul construcției economice, stagiul lor (atît al membrilor de partid, cît și al celorlalți) etc.
(8) 27. Lupta împotriva birocratismului și a tărăgănelii; îndeosebi atragerea Inspecției muncitorești-țărănești și a muncitorilor și țăranilor fără partid.
(15) 28. Îmbunătățiri în producție, agricultură și industrie etc.
(27) 29. Colaborare la ziarul „*Ekonomiceskaia Jizn*“, conlucrare cu el.

Organele locale de presă, atitudinea lor față de dările de seamă.

* Aceste cuvinte au fost șterse de Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

+

Cine trebuie să scrie dările de seamă?
consiliile economice *g u b e r n i a l e*, consiliile economice *j u d e ț e n e* +
raioanele orașelor *c o n s i l i i l e e c o n o m i c e*
N.B. *r a i o n a l e)*

---

1 pe județ
1 pe oraș și așezări orășenești
1 pe raion
limita (50 de dări de seamă și > ?)
(100 de dări de seamă și > ?)
orașele
pînă la 1 000 pe întreaga Rusie

	La 1.VIII.(1.VI.?)
	1.XI.(15.X.?)
sau de 6 ori pe an	1.I.
	1.III.
	1.V.

2

Ordinea
Etwa*: αα
Principalul

primul grup de probleme

I
- 6: schimbul de mărfuri — (1)
- 11: stimularea inițiativei — (3)
- 12: capitalismul — (2)
- 5: coordonarea — (4)

II
- 8: îmbunătățirea situației muncitorilor — (5)
- 9: „ „ țăranilor — (6)

III
- 26: lucrătorii din domeniul construcției economice — (7)
- 27: lupta împotriva birocratismului și tărăgănelii — (8)

* — Aproximativ. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Etwa: + ββ

1. — agricultura (9)
2. — industria (10)
4. rezultatele construcției economice — aprovizionarea cu alimente (12)
3. rezultatele construcției economice — combustibilul (11)
7. — construcțiile (13)

10. — (16)
21. — (17)
22. Condițiile (18)
23. de muncă (20)
24. — (21)

25. rezultatele construcției (14)
28. economice (15)
13. γγ — Comisia de Stat a Planificării (23)
20. γγ — organele economice regionale (22)
14. γγ — *Electrificarea* (24)
15. γγ — comerțul cu străinătatea (25)
16. γγ — comerțul clandestin (19)
17. γγ — transportul feroviar (26)
18. γγ — transportul pe apă (26)
29. γγ (27)

3

Proiect de **instrucțiuni** ale C.M.A.

I. Esența noii politici economice:

dezvoltarea la maximum a forțelor de producție și îmbunătățirea situației muncitorilor și țăranilor, folosirea capitalismului privat și îndreptarea lui pe făgașul capitalismului de stat, sprijinirea pe toate căile a inițiativei organelor locale, lupta împotriva birocratismului și a tărăgănelii. — **cooperația**

www.dacoromanica.ro

II. 100% impozit + 100% prin schimb
{ mica industrie;
schimbul de mărfuri cu străinătatea;
sprijinirea marii industrii. }

+ II *bis* Organe ale C.M.A. pînă jos.

III. Introducerea sistemului dărilor de seamă și schimbul de experiență, întrecerea.

IV. Termenele (6—2 ori pe an) și formele dărilor de seamă (tipărirea lor în **100** de exemplare).

V. Problemele cele mai importante, obligatorii pentru fiecare dare de seamă, amănunțit.

1-8 (*aa*). [(8 probleme)]

VI. Probleme foarte importante, obligatorii în fiecare dare de seamă sub forma unui scurt *bilanț*.

ββ [12 probleme]

al 3-lea grup:

Toate sînt deopotrivă de importante, dar nu toate sînt deopotrivă de urgente și de actuale.

VII. Probleme importante, dar *nu* obligatorii în *fiecare* dare de seamă.

γγ [7 probleme]

VIII. Probleme suplimentare (la nevoie).
(al 4-lea grup)

IX. Încheiere.

În legătură cu dările de seamă **trebuie făcute completări.**

(1) Al 5-lea grup de chestiuni la alegerea organelor locale.
(2) Partea statistică a dărilor de seamă se întocmește de către biroul gubernial de statistică și statisticienii județeni.
(3) Lor le furnizează (sînt obligate să le furnizeze — să se precizeze această obligație) toate informațiile instituțiile locale.

www.dacoromanica.ro

(4) Partea *nestatistică* a dărilor de seamă?
cine o întocmește?
tot statisticienii
+ persoane numite în mod special
(5) În afară de aceste dări de seamă să nu li se ceară altele, de nici un fel.
(6) Ce să se tipărească din dările de seamă?

Scris între 19 și 21 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL UNEI CUVÎNTĂRI PENTRU CONGRESUL SINDICATELOR[135]

1. Examenul de trecere din anul III în anul IV.
2. De la „Narodnaia volea" la social-democrație, în Rusia; de la Internaționala a II-a la Internaționala a III-a, în lume.
3. Anul I: 1886—1903. ((17))
4. Anul II: 1903—1917. ((14))
5. Anul III: 1917—1921. ((4))
6. Anul IV: 1921—? ((1931))
7. „Nu" este lupta finală și hotărîtoare. Dar... ea este aproape (anii).
8. E greu de obținut victoria pe plan mondial (bis. ter), dar ea va fi obținută în mod sigur.
9. Capitalismului, capitaliștilor șah-mat.
10. Alias*: cauza comunismului în Rusia e *asigurată*.
11. Disensiunile proprietății *private*. Coaliția muncii împotriva proprietății.
12. India „nu este luată în considerație"? Doch!**
13. „Tratatul de la Versailles"?

13 *bis*. Comerțul internațional.

14. *Frontul economic* este greu.
15. Se declasează proletariatul? Da! Concluzie? O ideologie de mic proprietar.
16. Marea producție și mașinile — baza materială și *psihologică* a proletariatului. Inde*** *declasarea*.

* — Cu alte cuvinte. — *Nota trad.*
** — Totuși. — *Nota trad.*
*** De aici. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

17. Politicul — un plus, economicul — un minus.
18. Fermitate, partinitate.
19. Frontul economic.
    Examenele de trecere: cereale, combustibil, 1917
    (impozitul în natură) 1918
    1919
    1920
    versus 1921
20. Experiență în domeniul economic există de pe acum — să construim mai departe în mod sistematic, neabătut, ferm.
21. Disciplină în muncă, ridicarea productivității muncii, organizarea muncii, sporirea cantității de produse, luptă necruțătoare împotriva nepăsării și birocratismului.
22. Prin aceasta vom învinge.

Scris în mai 1921,
nu mai devreme de 25

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

II MATERIALE PENTRU CONFERINȚA A X-A GENERALĂ

1

PLANURILE RAPORTULUI CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ[136]

1

Interpretări greșite (și denaturări premeditate) și confuzie în legătură cu impozitul în natură, libertatea comerțului etc.

Cf. 5.V.1918 („Despre «stîngismul» copilăros și despre spiritul mic-burghez")*

(α) pericolul „stihiei micii proprietăți"

(β) Capitalismul de stat *versus* stihia anarhistă mic-burgheză.

Impozitul și libertatea comerțului

„concesie" sau „ușurare"?

Libertatea schimbului și spiritul burghez.

Capitalism *de stat.* | Capitalism de stat

Concesiunile sînt și ele tot capitalism de stat

„Ușurare", concesii, înțelegeri, retrageri datorită recoltei proaste, ruinei...

Limita răbdării?

pentru muncitori?

pentru țărani?

Un „termidor"? Judecînd limpede *poate* să fie așa ceva?

Și o să fie?

Vom vedea. Nu te lăuda cînd pleci la război

{cf. 5. V. 1918 (broșura citată)

{cf. 10.XI.1918 (anti-Kautsky**).

---

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, ed. a doua, 1965, p. 297—331. — *Nota red.*

** Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Atunci şi acum
Conştiinţa şi lipsa de conştiinţă.
Dictatura şi libertatea, atunci şi acum.
Clasele, atunci şi acum.
Bunul-simţ şi prejudecata ţăranilor.
Dilema. Alegerea. O înţelegere grea cu guvernul muncitoresc sau o înrobire uşoară de către burghezie şi moşieri?

Scris în mai 1921, nu mai tîrziu de 26
Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX
Se tipăreşte după manuscris

2

O ţară în care precumpăneşte numericeşte ţărănimea.
1. (împotriva lui Denikin)
2. *O a l i a n ţ ă e c o n o m i c ă?*
3. Predarea obligatorie a surplusurilor de cereale: cum ar putea să fie?
4. Impozitul...
5. Schimbul, iniţiativa etc.
6. Mica industrie
7. Marea industrie = baza socialismului
8. *Electrificarea*
9. Rezerve de stat
   cereale
   combustibil
10. 400 de milioane de puduri
11. Examenul de trecere din anul III în anul IV[137]
12. 1889—1903
    1903—1917
    1917—1921
    1921—?[31?]
13. Studierea experienţei practice.

Scris în mai 1921, nu mai tîrziu de 26
Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI
Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

2

PLANUL CUVÎNTULUI DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ*

Șovăieli:

1) „Țărănimea — o clasă"
(Vareikis).

2) „Inspecția pe linie de aprovizionare"
a lui Sviderski...
(Vasiliev)...
(și Meșcereakov).

3) Larin și decretul său versus rezoluția **Biroului Politic din 10.V.1921.**

4) „Un reproș care trebuie adus Comitetului Central:
(α) schimbul pe cărbune și alte produse. *Telegrama din Donbass.*
(β) prăvălii și instituții cooperatiste în gubernia Tambov.
(?)
(γ) experiența dobîndită cu construirea șoselei Kizlear-Starîi-Terek
Exemplul adus de *Larin*... „sistemul nostru"...
((28 de funți versus 4 puduri pe lună)).
...„experiență strălucită"...

(Ciubar: „mai sînt exemple de acest fel.
La toate exploatările forestiere")

(δ) 10 funți de sare = 1 pud de cereale (Volînia)...

* Vezi volumul de față, p. 325—341. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

(ε) *Gub. Nikolaev?* (Desăgarii)... | Textile fier — pomadă |

4) Dezvoltarea inițiativei...
(α) Concluziile lui Osinski:
{comuniștii de la aprovizionare stînjenesc munca;
nu există *coordonare*.}
(β) Examenul de trecere din anul III în anul IV
(γ) | „o rație igienică" Gusev |

Scris la 27 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

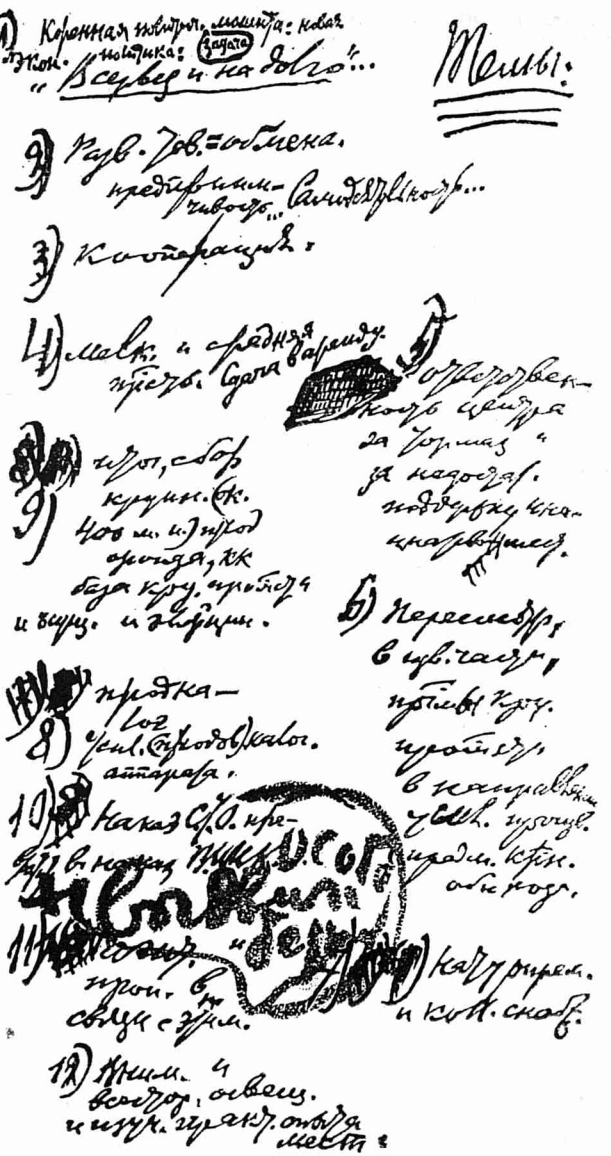

Planul — în manuscris — al proiectului de rezoluție cu privire la problemele noii politici economice, întocmit de V. I. Lenin. — Mai 1921

www.dacoromanica.ro

3

PLANUL PROIECTULUI DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA PROBLEMELE NOII POLITICI ECONOMICE*

Temele:

1) Sarcina politică fundamentală a momentului de față: noua politică economică:
„*În mod serios și pentru multă vreme*"...
2) Dezvoltarea schimbului de mărfuri
Inițiativa... Activitatea locală...
3) Cooperația.
4) Industria mică și mijlocie. Arendarea.
5) Răspunderea centrului pentru frînarea și insuficienta sprijinire a inițiativei locale.
6) Revizuirea, în unele privințe, a programului marii industrii, în sensul intensificării producției de obiecte necesare gospodăriei țărănești.
7) Acordarea de prime în natură și aprovizionarea colectivă.
8) Impozitul în natură
Întărirea aparatului de strîngere a impozitului în natură.
9) Realizarea unui mare fond de produse alimentare (circa 400 de milioane de puduri) ca bază a marii industrii și pentru înfăptuirea electrificării.
10) Instrucțiunile Consiliului Muncii și Apărării să devină instrucțiuni ale C.E.C. din Rusia + îndeosebi promovarea celor fără partid.

* Vezi volumul de față, p. 342—344. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

11) Agitație și propagandă în această direcție.
12) Sarcina de a înfățișa și a analiza cu atenție, și sub toate aspectele, experiența practică a organizațiilor locale.

Scris la 27—28 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1957, în revista "Voprosî Istorii K.P.S.S." nr. 1

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

4

OBSERVAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU PLANUL DE ACTIVITATE AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA[138]

Principala sarcină a consfătuirii generale din mai[139] constă în a pregăti și a strînge materiale privind

1) o mai strînsă legătură între organizațiile de partid și masele celor fără partid;
2) atragerea în muncă, pe scară mai largă și într-o formă mai sistematică, a lucrătorilor fără partid;
3) reorganizarea Inspecției muncitorești-țărănești în sensul luptei împotriva birocratismului și a tărăgănelii, al îmbunătățirii situației muncitorilor și țăranilor și atragerii celor fără partid în munca aparatului de stat.

În legătură cu toate aceste probleme, consfătuirea trebuie nu numai să adune și să studieze toate materialele furnizate de experiența practică, dar și să elaboreze propuneri practice pentru Comitetul Central.

Rapoarte la plenară:

(α) 2—3 rapoarte cu privire la **activitatea** actuală (de fapt) a *Comitetului Central* și a partidului;

(β) idem, despre planul de reorganizare a partidului potrivit noilor sarcini.

Scris la 24 mai 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

ANEXE

www.dacoromanica.ro

CHESTIONAR PENTRU DELEGAȚII LA CONGRESUL AL X-LEA AL P.C. DIN RUSIA

1. Numele:	Ulianov (Lenin)
2. Prenumele, numele după tată:	Vladimir Ilici
3. Din ce organizație de partid faceți parte: (gubernia, orașul, județul, armata, divizia)	C.C. al P.C. din Rusia orașul Moscova
4. Nr. carnetului de delegat deliberativ consultativ	Nr. 21, consultativ[140]
5. Cum ați fost ales (la conferința gubernială, județeană, pe armată, pe divizie, de adunarea generală etc.) și cînd:	din partea C.C. consultativ

www.dacoromanica.ro

6. Numărul membrilor de partid reprezentaţi la conferinţa gubernială, judeţeană, pe armată sau pe divizie, la care aţi fost ales delegat la congres:	în C.C. 19 persoane
7. La ce congrese generale ale partidului aţi participat:	la toate, afară de cel din iulie (sau august?) 1917.
8. Anul naşterii şi vîrsta:	1870
9. Starea sănătăţii şi invaliditatea:	sănătos
10. Situaţia familiară (numărul membrilor de familie aflaţi în întreţinere):	soţia şi sora locuiesc împreună cu mine
11. Naţionalitatea:	rusă
12. Limba maternă:	rusa
13. Ce alte limbi cunoaşteţi şi cît de bine:	engleza, germana, franceza—prost; italiana — foarte prost

www.dacoromanica.ro

14. Ce localităţi din Rusia cunoaşteţi bine şi cîţi ani aţi locuit acolo:	cel mai bine regiunea Volgăi, unde m-am născut şi am locuit pînă la vîrsta de 17 ani
15. Dacă aţi fost în străinătate (cînd, unde, cît timp):	într-o serie de ţări din Europa apuseană în 1895, 1900—1905, 1908—1917
16. Pregătirea militară:	nici una
17. Studii (în ce şcoli aţi învăţat, dacă le-aţi terminat; dacă nu, cîte clase sau ani de studiu aţi absolvit):	în 1891 am absolvit (fără frecvenţă) Facultatea de drept a Universităţii din Petrograd
18. Ocupaţia de bază pînă în 1917:	publicist
19. Specialitatea:	nici una
20. Cu ce v-aţi ocupat **după** 1917, în afară de activitatea pe linie de partid, de stat, sindicală etc.	în afară de cele menţionate, numai cu publicistica
21. Din ce sindicat faceţi parte în prezent:	din sindicatul ziariştilor

www.dacoromanica.ro

22. Ce activitate aţi desfăşurat începînd din 1917 — pe linie de stat, în armată, pe linie sindicală, pe tărîm economic (în afară de activitatea de partid):

Cînd (de cînd pînă cînd; se va indica luna şi anul)	Unde (gubernia, judeţul, oraşul, armata, divizia)	Instituţia	Funcţia
din X.1917 pînă în III.1921	Moscova	C.C.P. şi C.M.A.	preşedinte

23. Ce activitate: pe linie de stat, în armată, pe tărîm economic, pe linie sindicală desfăşuraţi în momentul de faţă (în afară de activitatea de partid)

Cînd (de cînd, se va indica luna şi anul)	Unde (gubernia, judeţul, oraşul, armata, divizia)	Instituţia	Funcţia
din X.1917	Moscova	C.C.P. şi C.M.A.	preşedinte

24. De cînd sînteţi membru al P.C.(bolşevic) din Rusia:	din 1894
25. Dacă aţi făcut parte din alte partide; dacă da, din care anume, cînd şi cît timp:	nu

www.dacoromanica.ro

26. Dacă aţi participat la mişcarea revoluţionară înainte de 1917:

Cînd (de cînd pînă cînd)	Unde (gubernia, judeţul, oraşul)	În care organizaţie	Activitatea desfăşurată
1892—1893	Samara		
1894—1895	Petersburg	cercuri ilegale	
1895—1897	închisoare	ale social-de-	
1898—1900	Siberia (gubernia Enisei)	mocraţilor, iar din momentul înfiinţării	
1900—1905	în străinătate	P.M.S.D.R.,	
1905—1907	Petersburg	membru al	
1908—1917	în străinătate	acestui partid	

27. Dacă aţi fost supus represiunilor pentru activitatea dv. revoluţionară (cînd, pentru ce acţiuni)	1887 arestat; 1895 — 1897 arestat; 1898—1900 în Siberia; 1900 arestat
28. Cît timp aţi petrecut:	
În închisoare	cîteva zile + 14 luni
La ocnă	n-am fost
În deportare	trei ani
În emigraţie	9—10 ani

29. Ce muncă de partid aveţi începînd din 1917:

Cînd (de cînd pînă cînd; se va indica luna şi anul)	Unde (gubernia, judeţul, oraşul, armata, divizia etc.)	Instituţia	Funcţia
din X.1917 pînă în III.1921	Moscova	C.C.	membru al C.C.

www.dacoromanica.ro

30. Ce muncă de partid aveţi în momentul de faţă:

Cînd (de cînd)	Unde (oraşul, gubernia, judeţul, armata, divizia)	Instituţia	Funcţia
din X.1917 pînă în III.1921	Moscova	C.C.	membru al C.C.

31. Dacă aţi fost tras la răspundere în faţa instanţelor R.S.F.S.R. sau pe linie de partid (cînd, unde, din ce motive):	nu
7 martie 1921	Semnătura delegatului: *V. Ulianov (Lenin)*

Publicat pentru prima oară parţial la 21 ianuarie 1926, în ziarul „Na smenu" (Sverdlovsk) nr. 5

Publicat în întregime în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după formularul completat de V.I. Lenin

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA SCRISORILOR ŞI BILETELOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(8 martie — 21 iunie 1921)

O SCRISOARE CĂTRE G. E. ZINOVIEV

A fost scrisă între 22 şi 29 martie 1921. În această scrisoare, Lenin cerea informaţii despre activitatea desfăşurată de organizaţia de partid din Petrograd în sînul maselor, despre aprovizionarea oraşului cu alimente etc. Despre ea se pomeneşte într-o scrisoare de răspuns a lui G. E. Zinoviev (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

O SCRISOARE CĂTRE V. V. ADORATSKI

A fost scrisă la 7 aprilie 1921. Ea este înscrisă în registrul de corespondenţă şi însărcinări date de V. I. Lenin : „Nr. 245. Lui Adoratski, cu rugămintea de a restitui neapărat broşura lui Mehring-Freiligrath şi Marx“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

O SCRISOARE CĂTRE F. E. DZERJINSKI

A fost scrisă la 12 aprilie 1921. Ea este înscrisă în registrul de corespondenţă şi însărcinări date de V. I. Lenin : „Nr. 251. Lui Dzerjinski referitor la Rojkov“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

UN BILET ADRESAT LUI A. G. BELOBORODOV

Acest bilet a fost scris la 17 aprilie 1921. În el, Lenin cerea informaţii în legătură cu atitudinea ţărănimii din Stavropol, Kuban şi Don faţă de noua politică economică. Despre acest bilet se aminteşte în scrisoarea de răspuns a lui A. G. Beloborodov din 23 aprilie 1921 : „Astăzi am primit biletul dv. din 17.IV“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

www.dacoromanica.ro

UN BILET ADRESAT LUI A. M. LEJAVA

Acest bilet a fost scris între 20 şi 22 aprilie 1921. În el Lenin cerea informaţii în legătură cu achiziţionarea unor alimente şi obiecte de larg consum din străinătate. Despre acest bilet se aminteşte în biletul de răspuns al lui A. M. Lejava (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

O SCRISOARE CĂTRE M. V. FRUNZE

A fost scrisă la 19 mai 1921. Ea este înscrisă în registrul de corespondenţă şi însărcinări date de V. I. Lenin: „Nr. 316. Lui Frunze, despre convorbirea avută cu Racovski referitor la înţelegerea cu Direcţia generală a aprovizionării armatei" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

O SCRISOARE CĂTRE B. REIHENBAH

A fost scrisă la 16 mai 1921. Despre ea se pomeneşte într-un bilet din 17 mai al lui B. Reihenbah către L. A. Fotieva (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

O SCRISOARE CĂTRE A. B. HALATOV

A fost scrisă la 30 mai 1921. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o scrisoare a lui G. M. Krjijanovski cu următoarea însemnare, făcută de secretara E. K. Mihina: „La 30.V.1921 i s-a trimis lui Halatov o scrisoare a lui Vladimir Ilici, care cere să i se confirme că întreprinderea «Elektroperedacea» a fost aprovizionată cu alimente şi să i se comunice cîte vagoane şi în ce termen vor fi livrate".

O SCRISOARE CĂTRE P. I. POPOV

A fost scrisă la 4 iunie 1921. Despre ea se aminteşte în scrisoarea lui V. I. Lenin către P. I. Popov din 16 august 1921 (vezi Opere, vol. 33, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1957, p. 10) şi în registrul de corespondenţă şi însărcinări date de V. I. Lenin: „Nr. 893. Lui Popov despre necesitatea unei schimbări radicale a caracterului activităţii Direcţiei centrale de statistică" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

www.dacoromanica.ro

LISTA DOCUMENTELOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I LENIN

REZOLUŢIA CONGRESULUI AL X-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ

15 martie 1921

Lenin a condus lucrările de întocmire a proiectului de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură. La 3 martie el a propus trei modificări la textul hotărîrii, prezentat de comisie (vezi volumul de faţă, p. 375).

REZOLUŢIA CONGRESULUI AL X-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA SARCINILE IMEDIATE ALE PARTIDULUI ÎN PROBLEMA NAŢIONALĂ

15 martie 1921

V. I. Lenin a participat la şedinţele unei comisii a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, însărcinată cu redactarea tezelor cu privire la problema naţională, care au stat la baza rezoluţiei adoptate de Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Două luni de activitate ale lui V. I. Lenin (Din cronica vieţii şi activităţii lui) ianuarie-februarie 1921", Moscova, 1934, p. 62).

HOTĂRÎRI, CIRCULARE ŞI DIRECTIVE ALE C.C. al P.C. (b) DIN RUSIA ŞI ALE GUVERNULUI SOVIETIC

HOTĂRÎREA BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA SITUAŢIA DIN TURKESTAN. *21 martie 1921.*

HOTĂRÎREA COMISIEI FINANCIARE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ŞI A C.C.P. *14 aprilie 1921.*

CIRCULARA C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE ANARHIŞTI. *16 aprilie 1921.*

www.dacoromanica.ro

CIRCULARA C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA SĂRBĂTORIREA ZILEI DE 1 MAI. *21 aprilie 1921.*

CIRCULARA C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE MUNCITORII FĂRĂ PARTID. *Nu mai tîrziu de 4 mai 1921.*

DIRECTIVELE BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA PENTRU ÎMPUTERNICITUL CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII ŞI AL COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR ÎN TRANSCAUCAZIA. *Nu mai tîrziu de 4 mai 1921.*

PROIECT DE ACORD ÎNTRE GUVERNUL R.S.F.S.R. ŞI GUVERNELE REPUBLICILOR SOVIETICE DIN TRANSCAUCAZIA — GRUZIA, AZERBAIDJAN ŞI ARMENIA. *21 mai 1921.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele sus-menţionatelor hotărîri, scrisori, directive şi acorduri, cu observaţiile şi modificările făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate (vezi volumul de faţă, p. 347—348, 403—406 ; „Culegeri din Lenin" ; vol. XXXV, p. 233).

DECRETE ŞI HOTĂRÎRI ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ŞI ALE CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE DE ORGANIZARE A COMISIEI DE STAT A PLANIFICĂRII DE PE LÎNGĂ C.M.A. *1 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA CONSILIUL SUPERIOR AL TRANSPORTURILOR FEROVIARE ŞI PE APĂ DE PE LÎNGĂ C.M.A. *1 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE CONCEDII NELIMITATE TUTUROR OSTAŞILOR DIN ARMATA MUNCII CARE AU FOST OPRIŢI LA UNITĂŢI ÎN BAZA HOTĂRÎRII C.M.A. DIN 23 FEBRUARIE 1921. *1 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA ASIGURAREA REPARĂRII VAPOARELOR ŞI TRAULERELOR DIN MAREA BALTICĂ. *1 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA TRANSFERAREA MUNCITORILOR ŞI FUNCŢIONARILOR DINTR-O ÎNTREPRINDERE ÎN ALTA. *6 aprilie 1921.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA COOPERAŢIA DE CONSUM. *7 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. ÎN LEGĂTURĂ CU ELABORAREA HOTĂRÎRII CU PRIVIRE LA CREAREA UNUI FOND DE SCHIMB ŞI LA FORMELE DE PREMIERE ÎN NATURĂ. *7 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. ÎN LEGĂTURĂ CU APROBAREA PLANULUI DE REPARTIZARE A CEREALELOR ŞI FURAJELOR PE LUNA APRILIE 1921, ÎNTOCMIT DE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE. *12 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA ALOCAREA DE FONDURI COOPERAŢIEI DE CONSUM DIN MOSCOVA. *12 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA DIRECŢIILOR COMBUSTIBILILOR. *22 aprilie 1921.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA LĂSAREA LA VATRĂ A CETĂȚENILOR NĂSCUȚI ÎN ANII 1886—1888 CARE AU FOST MOBILIZAȚI LA MUNCĂ ÎN BAZA HOTĂRÎRII C.C.P. DIN 18 SEPTEMBRIE 1920. *25 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA PLANURILE ÎNTOCMITE DE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE ÎN LEGĂTURĂ CU APROVIZIONAREA CU ALIMENTE A POPULAȚIEI REPUBLICII. *26 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA SCHIMBAREA LIMITELOR DISTRICTELOR MILITARE ÎN UCRAINA. *29 aprilie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA SCHIMBUL DE MĂRFURI. *24 mai 1921.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ ASUPRA PRODUSELOR LEGUMICULTURII ȘI ALE BOSTĂNĂRITULUI. *31 mai 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA STABILIREA LIMITELOR ÎN CARE POT FI SATISFĂCUTE ACTUALELE CERERI ALE COMISARIATELOR POPORULUI ÎN VEDEREA OBȚINERII DE MĂRFURI ȘI PRODUSE DIN STRĂINĂTATE. *31 mai 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA COLECTIVĂ A MUNCITORILOR ȘI FUNCȚIONARILOR. *17 iunie 1921.*

În arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele decretelor și hotărîrilor sus-menționate, cu îndreptările făcute de V. I. Lenin.

TELEGRAME, RADIOGRAME ȘI TELEFONOGRAME

TELEGRAMA TRIMISĂ LA KAZAN PE ADRESA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ȘI A COMISARULUI POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE AL REPUBLICII SOVIETICE TĂTARE. *11 martie 1921.*

RADIOGRAMĂ TRIMISĂ LA LONDRA LUI L.B. KRASIN. *29 martie 1921.*

TELEGRAMĂ CĂTRE TOATE COMITETELE GUBERNIALE PENTRU ÎNSĂMÎNȚĂRI. *4 aprilie 1921.*

TELEGRAMĂ CĂTRE TOATE COMITETELE EXECUTIVE GUBERNIALE. *4 aprilie 1921.*

TELEGRAMĂ CĂTRE CONFERINȚA ȚĂRANILOR SĂRACI DIN IAKUȚIA. *10 aprilie 1921.*

TELEGRAMĂ TRIMISĂ LA ROSTOV PE DON LUI M.I. FRUMKIN. *21 aprilie 1921.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ECONOMIC REGIONAL, CONSILIULUI SINDICAL ȘI COMITETULUI EXECUTIV AL SOVIETULUI DIN PETROGRAD. *27 mai 1921.*

TELEGRAMĂ CĂTRE COMISIA EXTRAORDINARĂ DIN RUSIA, CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚII ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE. *31 mai 1921.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează originalele telegramelor, radiogramelor și telefonogramelor sus-menționate, cu îndreptările făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate („Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 72—73, 205, 224, 327).

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 *Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 8 şi 16 martie 1921 la Moscova. Potrivit datelor comisiei de validare, la lucrările lui au participat 694 de delegaţi cu vot deliberativ şi 296 cu vot consultativ, reprezentînd 732 521 de membri de partid. Pe ordinea de zi au figurat următoarele probleme : 1) Raportul Comitetului Central ; 2) Raportul Comisiei de control ; 3) Sindicatele şi rolul lor în viaţa economică a ţării ; 4) Republica socialistă în încercuirea capitalistă, comerţul exterior, concesiunile etc. ; 5) Impozitul în natură, predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole şi impozitul în natură şi problema crizei de combustibil ; 6) Probleme ale construcţiei de partid ; 7) Sarcinile imediate ale partidului în problema naţională ; 8) Reorganizarea armatei şi problema organizării miliţiei ; 9) Comitetul general pentru educaţia politică şi munca de agitaţie şi propagandă desfăşurată de partid ; 10) Raportul reprezentantului P.C. din Rusia la Internaţionala Comunistă şi sarcinile lui imediate ; 11) Raportul membrilor P.C. din Rusia din Consiliul mondial al sindicatelor ; 12) Alegerea Comitetului Central, a Comisiei de control şi a Comisiei de revizie.

Congresul a adoptat hotărîri în legătură cu principalele probleme din viaţa politică şi economică a ţării. Lucrările lui au fost conduse de Lenin. El a rostit cuvîntările de deschidere şi încheiere a lucrărilor congresului, a prezentat raportul de activitate politică al Comitetului Central, raportul cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură şi pe cel cu privire la unitatea partidului şi devierea anarho-sindicalistă, a rostit o cuvîntare în legătură cu sindicatele şi alta în problema combustibilului. Tot el a pregătit proiectele celor mai importante rezoluţii adoptate de congres. În raportul de activitate al Comitetului Central şi în raportul cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură, Lenin a dat o fundamentare teoretică şi politică a necesităţii trecerii la noua politică economică. Pe baza raportului prezentat de el, congresul a adoptat istorica hotărîre cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în

www.dacoromanica.ro

natură, cu privire la trecerea de la comunismul de război la noua politică economică, care avea drept scop atragerea milioanelor de țărani la construirea socialismului.

Congresul a acordat o deosebită atenție unității partidului. În intervențiile sale, Lenin a supus unei critici severe concepțiile antimarxiste ale grupărilor opoziționiste. În rezoluția „Cu privire la unitatea partidului" (vezi volumul de față, p. 91—94), care a fost adoptată la propunerea lui Lenin, se prevedea dizolvarea imediată a tuturor grupărilor fracționiste, care au dus la slăbirea partidului și la subminarea unității lui. Congresul a dat împuternicire Comitetului Central să aplice, ca o măsură extremă, excluderea din partid a acelor membri ai Comitetului Central care au pornit pe calea fracționismului.

Congresul a adoptat de asemenea rezoluția, întocmită de Lenin, „Cu privire la devierea sindicalistă și anarhistă din partidul nostru" (vezi volumul de față, p. 95—99). În ea se atrăgea atenția că concepțiile „opoziției muncitorești" sînt o expresie a oscilărilor ei mic-burgheze, anarhiste. Propagarea ideilor devierii anarhosindicaliste a fost considerată ca incompatibilă cu calitatea de membru al P.C. (b) din Rusia. În condițiile construcției socialiste pașnice, congresul a formulat necesitatea lărgirii democrației interne de partid, a reorganizării activității partidului pe baze largi, democratice.

Un loc important a ocupat, în lucrările Congresului al X-lea, problema rolului sindicatelor în opera de construcție economică. Făcînd bilanțul discuției cu privire la sindicate, congresul a condamnat cu hotărîre concepțiile trotkiștilor, ale „opoziției muncitorești", ale grupului „centralismul democratic" și ale altor curente oportuniste și, cu o majoritate covîrșitoare de voturi, a aprobat platforma leninistă, în care erau definite rolul și sarcinile sindicatelor ca școală a comunismului și erau formulte măsuri pentru lărgirea democrației sindicale.

Un rol imens în definirea politicii naționale a partidului în noile condiții au avut hotărîrile Congresului al X-lea în legătură cu problema națională, care au fost elaborate de o comisie sub conducerea lui Lenin. Congresul a trasat ca sarcină lichidarea completă a inegalității de fapt a popoarelor altădată asuprite și atragerea lor la o participare activă la construirea socialismului. El a condamnat devierile antipartinice în problema națională — șovinismul de națiune dominantă și naționalismul local —, care constituiau un pericol serios pentru cauza comunismului și a internaționalismului proletar. Congresul partidului a ales un nou Comitet Central, compus din 25 de persoane. Au fost aleși ca membri ai Comitetului Central: V. I. Lenin, Artem (F. A. Sergheev), F. E. Dzerjinski, M. V. Frunze, E. M. Iaroslavski, M. I. Kalinin, G. K. Ordjonikidze, I. E. Rudzutak, I. V. Stalin și alții, iar ca membri supleanți: V. I. Ciubar, S. M. Kirov, V. V. Kuibîșev și alții.

Hotărîrile Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia prezintă o însemnătate istorică. Acest congres a trasat căile concrete de

www.dacoromanica.ro

trecere de la capitalism la socialism, a stabilit metodele de construire a socialismului în noile condiţii. În hotărîrile adoptate de congres s-a subliniat cu toată tăria necesitatea întăririi alianţei dintre proletariat şi ţărănime, a creşterii rolului conducător al partidului în opera de construire cu succes a socialismului. — *1.*

2 *Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste*, care a pus bazele programatice, tactice şi organizatorice ale Internaţionalei Comuniste, a avut loc între 19 iulie şi 7 august 1920. Deschiderea lui a avut loc la Petrograd, iar şedinţele următoare, începînd de la 23 iulie, s-au ţinut la Moscova. La lucrările lui au participat peste 200 de delegaţi, care reprezentau partide comuniste şi organizaţii muncitoreşti din 37 de ţări.

Întreaga muncă de pregătire a convocării Congresului al II-lea a fost condusă de V. I. Lenin, care a acordat acestui congres internaţional al organizaţiilor comuniste şi muncitoreşti o importanţă deosebită. Un rol de seamă în stabilirea sarcinilor Internaţionalei Comuniste şi în elaborarea liniei ei politice a avut cartea lui Lenin „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului", scrisă de el înainte de deschiderea Congresului al II-lea.

Lenin a participat foarte activ la discuţii. Criticînd greşelile şi tezele eronate ale unor delegaţi, el i-a ajutat să se situeze pe o poziţie justă, principială, şi să apere cu consecvenţă interesele proletariatului.

Congresul al II-lea a avut un rol deosebit de important în dezvoltarea mişcării comuniste internaţionale. După acest congres, a arătat Lenin, „comunismul a devenit problema centrală a întregii mişcări muncitoreşti în ansamblul ei" (volumul de faţă, p. 18). — *3.*

3 *Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 29 martie şi 5 aprilie 1920, la Moscova. Prin componenţa sa, acesta a fost cel mai mare din toate congresele de partid de pînă atunci : la lucrările lui au participat 715 delegaţi, dintre care 553 cu vot deliberativ şi 162 cu vot consultativ, reprezentînd 611 978 de membri de partid. La congres au fost reprezentate organizaţiile de partid din Rusia centrală, Ucraina, Ural, Siberia şi din alte regiuni ale ţării, recent eliberate de către Armata Roşie. Mulţi dintre delegaţi au venit la congres direct de pe front.

Congresul al IX-lea s-a ţinut în condiţiile răgazului vremelnic care a urmat după înfrîngerea hoardelor lui Kolceak şi Denikin.

Congresul a avut următoarea ordine de zi : 1) Raportul Comitetului Central ; 2) Sarcinile imediate ale construcţiei economice ; 3) Mişcarea sindicală ; 4) Probleme organizatorice ; 5) Sarcinile Internaţionalei Comuniste ; 6) Atitudinea faţă de cooperaţie ; 7) Trecerea la sistemul de miliţie ; 8) Alegerea Comitetului Central ; 9) Probleme curente.

Lucrările congresului s-au desfăşurat sub conducerea directă a lui Lenin. El a prezentat raportul cu privire la activitatea politică a Comitetului Central şi a rostit cuvîntul de încheiere la

www.dacoromanica.ro

raport, o cuvîntare cu privire la construcţia economică, o cuvîntare despre cooperaţie, cuvîntarea de încheiere a lucrărilor congresului şi a făcut o propunere cu privire la lista membrilor supleanţi ai Comitetului Central.

In rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei economice", congresul a subliniat că „principala condiţie a retacerii economice a ţării este aplicarea fermă a unui plan economic unic, elaborat pentru perioada istorică imediată" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 493). Locul principal în planul economic unic îl ocupa electrificarea ţarii, pe care Lenin o prezenta drept un măreţ program pentru următorii 10—20 de ani. Directivele Congresului al IX-lea au stat la baza planului întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO), care a fost elaborat definitiv şi aprobat în decembrie 1920 de către cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.

O deosebită atenţie a fost acordată, la acest congres, organizării conducerii producţiei. În rezoluţia adoptată în legătură cu această problemă s-a arătat că e necesară crearea unei conduceri competente, ferme şi energice, bazate pe principiul conducerii unice.

Împotriva liniei trasate de partid în construcţia economică s-a ridicat, la congres, grupul antipartinic „centralismul democratic" (T. V. Sapronov, N. Osinski (V. V. Obolenski), V. M. Smirnov).

Congresul a condamnat cu toată hotărîrea şi a respins propunerile antipartinice ale „centraliştilor democraţi".

O deosebită atenţie a fost acordată la congres întrecerii în muncă şi organizării subotnicelor comuniste.

Un loc important a fost rezervat, în lucrările acestui congres, problemei sindicatelor, care a fost analizată din punctul de vedere al adaptării întregii lor activităţi la îndeplinirea sarcinilor economice. În hotărîrea adoptată de el în această problemă, congresul a definit limpede rolul sindicatelor, a arătat care trebuie să fie relaţiile dintre sindicate, de o parte, stat şi partid, de altă parte, şi a stabilit formele şi metodele de conducere a sindicatelor de către partidul comunist, formele de participare a sindicatelor la construcţia economică.

La 4 aprilie, în şedinţă închisă, congresul a ales noul Comitet Central, compus din 19 membri şi 12 membri supleanţi. — *4.*

4 Este vorba despre discuţia care a avut loc în rîndurile partidului cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor în construirea societăţii socialiste.

Aprecierea acestei discuţii, caracterizarea grupărilor antipartinice şi definirea sarcinilor ce revin sindicatelor formează obiectul unor lucrări ale lui Lenin, ca : „Despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tov. Troţki", „Criza din partid", „Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tov. Troţki şi Buharin", precum şi al unor cuvîntări rostite de el

www.dacoromanica.ro

la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia şi la Congresul al X-lea al partidului (vezi Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 205—230, 238—248, 249—266, 269—311, şi volumul de faţă, p. 14—18, 33—51, 52—56, 91—94, 95—99, 100—108, 109—113). — *4*.

5 Guvernul sovietic a făcut tot ce a fost cu putinţă pentru a stabili relaţii normale, de bună vecinătate cu Polonia. Încă în 1919 el a prezentat, în repetate rînduri, propuneri pentru încheierea unei păci trainice, de lungă durată. Dar guvernul burghezo-moşieresc al Poloniei n-a dat răspuns acestor propuneri şi a continuat să ducă o politică ostilă faţă de Rusia Sovietică.

La 28 ianuarie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. a adresat guvernului Poloniei şi poporului polonez o declaraţie în care sublinia încă o dată că recunoaşte independenţa şi suveranitatea statului polonez şi se oferea să facă însemnate concesii teritoriale Poloniei. Guvernul sovietic era de acord ca graniţa cu Polonia să fie stabilită pe o linie de demarcaţie situată mai la est de Minsk şi mult mai la est decît cea fixată de Antantă la Conferinţa de pace de la Paris din 1919.

La 2 februarie 1920, Comitetul Executiv Central din Rusia a făcut din nou propuneri de pace poporului polonez. Dar guvernul reacţionar al Poloniei, care se afla într-o totală dependenţă de imperialiştii Antantei, a apreciat concesiile guvernului sovietic drept un semn de slăbiciune. De aceea tratativele de pace n-au dus la nici un rezultat. Cercurile cîrmuitoare din Polonia se pregăteau pentru un atac armat împotriva Republicii sovietice. — *7*.

6 „*Opoziţia muncitorească*“ — grup fracţionist antipartinic, în frunte cu A. G. Şleapnikov, S. P. Medvedev, A. M. Kollontai, I. I. Kutuzov, I. H. Lutovinov şi alţii. Grupul s-a manifestat pentru prima oară sub această denumire demagogică în septembrie 1920, la cea de-a IX-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia ; în noiembrie el a păşit pe calea luptei fracţioniste şi a subminării unităţii partidului, organizînd la Conferinţa organizaţiei guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia o consfătuire separată. „Opoziţia muncitorească“ s-a constituit definitiv în cursul discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921. Concepţiile acestui grup erau o expresie a devierii anarho-sindicaliste din rîndurile partidului. Ele şi-au găsit o expunere mai completă într-o broşură a Aleksandrei Kollontai, intitulată „Opoziţia muncitorească“, publicată în preajma Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia. Opoziţia propunea ca conducerea întregii economii naţionale să fie încredinţată „unui congres general al producătorilor“, grupaţi în sindicate ; acestea urmau să aleagă un organ central, care să conducă întreaga economie a ţării. „Opoziţia muncitorească“ contrapunea statului sovietic şi partidului comunist sindicatele, considerînd că cea mai înaltă formă de organizare a clasei muncitoare nu este partidul, ci sindicatele. Platforma „opo-

www.dacoromanica.ro

ziției muncitorești" în ceea ce privește problemele interne de partid consta în acuzațiile calomnioase, aduse conducerii partidului, că „s-a rupt de masele de partid", că „subapreciază forțele creatoare ale proletariatului", că „vîrfurile partidului au degenerat". Congresul al X-lea a dat o lovitură zdrobitoare concepțiilor „opoziției muncitorești". În rezoluția „Cu privire la devierea sindicalistă și anarhistă din partidul nostru", propusă de Lenin, se sublinia că concepțiile „opoziției muncitorești" nu numai că sînt greșite din punct de vedere teoretic, dar și „slăbesc în fapt linia călăuzitoare consecventă a partidului comunist, ajută în fapt dușmanilor de clasă ai revoluției proletare" (Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 549). Congresul partidului a considerat că propagarea ideilor „opoziției muncitorești" este incompatibilă cu calitatea de membru al partidului comunist și a cerut să fie imediat dizolvate toate grupurile fracționiste. După congres, cea mai mare parte dintre membrii de rînd au rupt orice legătură cu „opoziția muncitorească" și au sprijinit fără rezerve linia partidului. Unele resturi ale opoziției însă, în frunte cu Șleapnikov și Medvedev, au menținut organizația ilegală și au continuat să desfășoare o propagandă antipartinică, pe care încercau s-o camufleze cu o frazeologie ultrarevoluționară. În februarie 1922, aceștia au înaintat Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste o „declarație a celor 22", care conținea calomnii veninoase la adresa partidului. Analizînd cu atenție „deolarația celor 22", Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste a condamnat cu hotărîre acțiunile acestui grup și l-a avertizat că, dacă își va continua activitatea, se va pune în afara rîndurilor Internaționalei a III-a. Din punct de vedere organizatoric, „opoziția muncitorească" a fost definitiv zdrobită în 1922, la Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia. — *15*.

7 Lenin se referă la intervențiile lui A. G. Șleapnikov și A. S. Kiselev în ședința fracțiunii comuniste de la cel de-al II-lea Congres general al minerilor din Rusia. — *16*.

8 *Cele 21 de condiții de primire în Internaționala Comunistă* au fost adoptate de Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste la 6 august 1920. 19 puncte din condițiile de primire în Internaționala Comunistă, elaborate de Lenin, au fost publicate înainte de începerea lucrărilor congresului (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 204—210). Punctul 20 a fost prezentat de Lenin în ședința din 25 iulie 1920 a comisiei și adoptat de congres (op. cit., p. 211). La punctul 21 se spunea : „Membrii de partid care resping în principiu condițiile și tezele emise de Internaționala Comunistă trebuie să fie excluși din partid. Aceasta se referă și la delegații la congresele extraordinare de partid". — *18*.

9 *Liga Națiunilor* — organizație internațională creată în 1919 la Conferința de pace de la Paris de către puterile învingătoare în

www.dacoromanica.ro

primul război mondial, care, deşi proclamau formal ca scop al Ligii promovarea colaborării internaţionale şi menţinerii păcii şi securităţii internaţionale, în realitate urmăreau păstrarea cuceririlor teritoriale şi a raportului de forţe existent la încheierea păcii. Pactul de constituire a Ligii Naţiunilor a fost semnat iniţial de 44 de state, printre care şi România. Deşi S.U.A. au fost unul dintre iniţiatorii Ligii Naţiunilor, ele nu au semnat pactul, deoarece nu au ratificat tratatul de la Versailles, a cărui parte integrantă era pactul Ligii Naţiunilor. În 1934, Japonia şi Germania, care adoptaseră o orientare făţiş agresivă în politica lor, au părăsit Liga Naţiunilor. În acelaşi an, U.R.S.S. a intrat în Ligă spre a folosi orice posibilitate de a frîna agresiunea. Nicolae Titulescu, reprezentantul permanent al României între anii 1928 şi 1932, ales de două ori (în 1930 şi 1931) preşedinte al Adunării Ligii Naţiunilor, a luptat şi el pentru orientarea Ligii pe un făgaş constructiv şi pentru adoptarea unor măsuri eficace împotriva agresiunii. Datorită politicii statelor imperialiste, Liga Naţiunilor n-a constituit o piedică în calea agresorilor şi a dezlănţuirii celui de-al doilea război mondial. Ea şi-a încetat de fapt activitatea în 1940 şi a fost dizolvată în aprilie 1946 printr-o hotărîre a Adunării generale, convocată în acest scop. — *19*.

10 Acordul comercial dintre Rusia Sovietică şi Anglia a fost semnat la 16 martie 1921. — *19*.

11 La baza hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului din 1 februarie 1921 cu privire la concesiuni a stat proiectul scris de V. I. Lenin (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 146). — *21*.

12 Lenin se referă la rebeliunea contrarevoluţionară de la Kronstadt, care a început la 28 februarie 1921. Organizată de socialiştii-revoluţionari, de menşevici şi de albgardişti, rebeliunea a cuprins o parte însemnată din marinarii de la Kronstadt, care, în majoritatea lor, erau nou veniţi de la sate, nu aveau o suficientă pregătire politică şi reflectau nemulţumirea ţăranilor faţă de predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole. Situaţia economică grea a Statului sovietic şi slăbiciunea organizaţiei bolşevice din Kronstadt au favorizat izbucnirea rebeliunii.

Neîndrăznind să se pronunţe făţiş împotriva orînduirii sovietice, burghezia contrarevoluţionară a recurs la o nouă tactică de luptă. În scopul înşelării maselor, căpeteniile rebeliunii au lansat lozinca „Soviete fără comunişti", considerînd că în felul acesta vor putea să-i înlăture pe comunişti de la conducerea Sovietelor, să distrugă orînduirea sovietică şi să restabilească în Rusia rînduielile capitaliste.

La 2 martie rebelii au arestat conducerea flotei. Ei au stabilit legătura cu imperialiştii străini, care le promiseseră bani şi ajutor militar. Ocuparea Kronstadtului de către rebeli constituia o ameninţare directă pentru Petrograd.

Guvernul sovietic a trimis pentru înăbuşirea rebeliunii trupe regulate alc Armatei Roşii sub comanda lui M. N. Tuhacevski.

www.dacoromanica.ro

Partidul comunist a trimis pentru asaltul împotriva Kronstadtului peste 300 de delegaţi de la Congresul al X-lea al partidului, care aveau experienţă militară, în frunte cu K. E. Voroşilov. La 18 martie rebeliunea a fost complet lichidată. — *23.*

13 Este vorba despre guvernul esero-menşevic-albgardist de la Samara — aşa-zisul Comitet al membrilor adunării constituante sau „constituanta de la Samara". A fost format la 8 iunie 1918, în timpul ocupării acestui oraş de către rebelii Corpului de armată cehoslovac. În august 1918, Comitetul membrilor adunării constituante, cu ajutorul unor unităţi din Corpul de armată cehoslovac, a ocupat o serie de gubernii din regiunea Volgăi şi din Ural. In toamna aceluiaşi an, sub loviturile Armatei Roşii, acest guvern contrarevoluţionar şi-a încetat existenţa. — *24.*

14 Problema înlocuirii predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură a fost examinată în şedinţa din 8 februarie 1921 a Biroului Politic al C.C. al partidului, în timpul discutării raportului lui N. Osinski „Cu privire la campania de însămînţări şi situaţia ţărănimii". Pentru elaborarea hotărîrii cu privire la îmbunătăţirea situaţiei ţăranilor a fost creată o comisie specială. La această şedinţă Lenin a scris pentru comisie „Concept preliminar de teze cu privire la ţărani", în care a formulat principalele idei în legătură cu înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură (vezi Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 348).

Potrivit hotărîrii din 16 februarie a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în ziarul „Pravda" a fost deschisă o discuţie în legătură cu această problemă. La 17 şi 26 februarie au apărut primele articole de discuţie.

La 24 februarie plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia a examinat şi adoptat în principiu proiectul de hotărîre cu privire la înlocuirea sistemului de predare obligatorie a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură. După aceea proiectul a fost redactat încă o dată de o nouă comisie. La 3 martie Lenin a propus trei modificări la textul hotărîrii care a fost prezentat de comisie (vezi volumul de faţă, p. 375).

La 7 martie plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia a examinat din nou proiectul de hotărîre şi l-a remis spre redactare definitivă unei comisii în frunte cu Lenin. După aceea proiectul a fost prezentat Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia şi adoptat la 15 martie 1921. — *27.*

15 Într-o scrisoare a Comitetului Central „Către toate organizaţiile de partid, către toţi membrii de partid", care a fost publicată la 4 septembrie 1920 în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", erau dezvăluite cauzele manifestării birocratismului şi a altor fenomene nesănătoase în rîndurile partidului şi erau prevăzute măsuri pentru adoptarea, în munca de partid, a unor metode care să ducă la extinderea democraţiei interne. Măsurile prevăzute în

www.dacoromanica.ro

scrisoare au fost confirmate în rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid", adoptată de Conferinţa a IX-a generală a P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 527). La 28 decembrie, cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a examinat raportul „Cu privire la îmbunătăţirea activităţii organelor sovietice de la centru şi din provincie şi la lupta împotriva birocratismului". — *31.*

16 *Inspecţia muncitorească-ţărănească (Rabkrin)* a fost creată, din iniţiativa lui V. I. Lenin, în februarie 1920, prin reorganizarea Comisariatului poporului pentru controlul de stat, care a luat fiinţă în primele luni de după instaurarea Puterii sovietice.

Lenin acorda o mare importanţă controlului şi verificării îndeplinirii sarcinilor de sus pînă jos. El a elaborat, sub toate aspectele, principiile de organizare a controlului în Statul sovietic, a urmărit cu atenţie activitatea Rabkrinului, a criticat lipsurile lui şi a luptat cu perseverenţă pentru îmbunătăţirea muncii lui. Mai tîrziu, în ultimele sale articole : „Cum să reorganizăm Rabkrinul" şi „Mai bine mai puţin, dar mai bine", el a prezentat un plan de reorganizare a Rabkrinului. Principiile de bază ale acestui plan constau în a îmbina controlul de partid cu controlul de stat şi în a atrage, pe scară largă, în activitatea lui pe muncitori şi pe ţărani. Lenin considera că în aceasta stă chezăşia unei activităţi rodnice şi izvorul forţei nesecate a partidului şi a statului. Potrivit indicaţiilor date de Lenin, Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia a creat un organ unificat C.C.C.-I.M.Ţ., care avea funcţii de control de partid şi de stat. — *31.*

17 *Conferinţa organizaţiei guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 20 şi 22 noiembrie 1920 la Kremlin. La această conferinţă au luat parte 289 de delegaţi cu vot deliberativ şi 89 cu vot consultativ. Pe ordinea de zi au figurat următoarele rapoarte : activitatea Comitetului organizaţiei guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia, situaţia externă şi internă şi sarcinile partidului ; situaţia economică a ţării ; propaganda pe linie de producţie.

Lucrările conferinţei s-au desfăşurat într-o atmosferă încordată, dat fiind că grupările opoziţioniste desfăşurau o luptă aprigă împotriva liniei partidului. Grupurile antipartinice reprezentate la conferinţă, „centralismul democratic" şi „opoziţia muncitorească", precum şi grupul lui Ignatov, au supus unor violente atacuri demagogice politica partidului. Căutînd să obţină alegerea în Comitetul organizaţiei guberniale Moscova a unui număr mai mare de adepţi ai lor, membrii grupului „opoziţia muncitorească" au organizat, într-o sală a Kremlinului, o consfătuire specială a delegaţilor-muncitori, pe care au opus-o celorlalţi delegaţi, care-şi ţineau şedinţele într-o altă sală.

La 21 noiembrie, în şedinţa de seară a conferinţei, Lenin a prezentat un raport la punctul 2 de pe ordinea de zi. În aceeaşi

www.dacoromanica.ro

şedinţă, el a rostit o cuvîntare în legătură cu alegerile pentru comitetul organizaţiei guberniale Moscova.

Sub conducerea lui Lenin, conferinţa a dat o ripostă manifestărilor antipartinice. — *37.*

18 *Este vorba de Conferinţa a IX-a generală a P.C. (b) din Rusia,* care a avut loc între 22 şi 25 septembrie 1920, la Moscova. La lucrările ei au luat parte 241 de delegaţi (116 cu vot deliberativ şi 125 cu vot consultativ), care reprezentau 700 000 de membri de partid. Pe ordinea de zi a conferinţei au figurat următoarele probleme: 1) Raportul reprezentantului comuniştilor polonezi; 2) Raportul politic al Comitetului Central; 3) Raportul organizatoric al Comitetului Central: 4) Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid; 5) Raportul comisiei pentru studierea istoriei partidului; 6) Darea de seamă cu privire la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste.

Raportul politic al Comitetului Central a fost prezentat la prima şedinţă de V. I. Lenin. Principala problemă din acest raport a fost aceea a încheierii păcii cu Polonia şi a pregătirilor necesare pentru zdrobirea armatelor lui Vranghel. Conferinţa a adoptat în unanimitate rezoluţia cu privire la condiţiile de încheiere a păcii cu Polonia.

Un loc important în lucrările Conferinţei a IX-a a avut discutarea problemei sarcinilor imediate ale construcţiei de partid. Conferinţa a dat o ripostă hotărîtă grupului antipartinic „centralismul democratic", care căuta să discrediteze sistemul conducerii unice în conducerea industriei şi se pronunţa împotriva disciplinei de partid şi a rolului conducător al partidului comunist în Soviete şi în sindicate.

În rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid", care a fost prezentată de Lenin, erau indicate o serie de măsuri concrete menite să ducă la întărirea mai departe a rîndurilor partidului şi să facă să crească rolul său conducător în statul sovietic, să dezvolte la maximum democraţia internă de partid. Conferinţa a indicat, de asemenea, măsuri pentru lichidarea oricăror urme de birocratism în munca organelor sovietice şi economice. Pentru combaterea diferitelor abuzuri şi pentru examinarea plîngerilor venite din partea comuniştilor, conferinţa a considerat că e necesară instituirea unei comisii de control pe lîngă Comitetul Central, iar pe lîngă comitetele guberniale, instituirea unor comisii speciale de partid. — *37.*

19 Este vorba despre *cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia,* care a avut loc la Moscova, între 25 ianuarie şi 2 februarie 1921. La lucrările lui au participat 295 de delegaţi cu vot deliberativ şi 46 cu vot consultativ, care reprezentau peste 332 000 de membri ai sindicatelor minerilor. V. I. Lenin şi M. I. Kalinin au fost aleşi preşedinţi de onoare ai congresului.

Congresul a ascultat şi examinat raportul C.C. al sindicatului, raportul Consiliului sindical al minerilor şi pe acelea ale direc-

www.dacoromanica.ro

țiilor generale, și a dezbătut probleme privind aprovizionarea cu combustibil, organizarea producției și altele.

Înainte de deschiderea lucrărilor congresului s-au ținut patru ședințe ale fracțiunii comuniste (între 22 și 24 ianuarie), la care s-au purtat discuții în legătură cu rolul și sarcinile sindicatelor. La 23 ianuarie, Lenin a prezentat un raport la ședința fracțiunii comuniste ; pentru platforma susținută de el au votat majoritatea membrilor fracțiunii.

Lucrările congresului au avut un rol deosebit de important în mobilizarea oamenilor muncii la lupta împotriva crizei de combustibil prin care trecea pe atunci Republica sovietică. Congresul a ajutat la elaborarea programelor de producție în industria minieră.

Cuvintele rostite de delegatul din Siberia la o ședință a celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia, de care aminteşte Lenin aci, sînt citate dintr-o broşură a Aleksandrei Kollontai, intitulată „Opoziția muncitorească" (Moscova, 1921). În procesele-verbale ale acestui congres și în raportul reprezentantului Biroului din Siberia, care a fost publicat, nu se află și textul citat de Kollontai. — *40.*

20 Lenin se referă la cuvîntările rostite de A. Pestaña, reprezentantul Confederației naționale a muncii din Spania, și de J. Tanner, reprezentantul organizației muncitorești engleze „Shop Stewards Committee" („Comitetul delegaților de întreprindere"), la ședința din 23 iulie 1920 a Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste. — *42.*

21 *Lenin se referă la Conferința orășenească a oamenilor muncii fără partid în problema aprovizionării,* care a avut loc în zilele de 5 și 6 martie 1921, la Harkov. La această conferință au participat vreo 2 000 de delegați. Socialiștii-revoluționari de stînga și menșevicii au criticat cu asprime activitatea organelor economice și de aprovizionare. Dar conferința nu a sprijinit rezoluția lor. Pe baza raportului prezentat de președintele Comitetului executiv gubernial al Sovietului din Harkov, conferința a adoptat o rezoluție care prevedea o serie de măsuri pentru ușurarea situației alimentare a muncitorilor. — *47.*

22 Este vorba de următoarele documente, cu caracter antisovietic, ale rebelilor de la Kronstadt : rezoluția din 1 martie a adunării generale a echipajelor din brigada 1 și a 2-a de vase de linie și apelul din 2 martie 1921 al comitetului provizoriu „Către populația din fortăreața și orașul Kronstadt". — *47.*

23 *A V-a Conferință generală a sindicatelor din Rusia* s-a ținut între 2 și 6 noiembrie (deschiderea ei oficială a avut loc la 3 noiembrie) 1920, la Moscova. La lucrările ei au participat 202 delegați cu vot deliberativ și 59 cu vot consultativ. În conformitate cu sarcinile construcției socialiste pașnice, se punea problema reorganizării activității sindicatelor, a aplicării pe scară largă a prin-

www.dacoromanica.ro

cipiilor democratice în sistemul lor de organizare şi de activitate. Împotriva trecerii la noile metode de muncă s-a ridicat, în şedinţa din 3 noiembrie a fracţiunii comuniste de la conferinţă, L. D. Troţki. El cerea ca sindicatele să fie imediat etatizate şi să se aplice în cadrul lor metode de comandă şi procedee administrative. Cuvîntarea lui, care a însemnat începutul discuţiei în rîndurile partidului, a căpătat riposta cuvenită din partea comuniştilor delegaţi la conferinţă.

Raportul cu privire la sarcinile sindicatelor pe linie de producţie a fost prezentat de I. E. Rudzutak. Conferinţa a adoptat tezele propuse de el, care aveau la bază tezele lui Lenin cu privire la necesitatea de a ridica rolul sindicatelor în dezvoltarea producţiei, de a extinde principiile democratice în activitatea lor, de a întări rolul conducător al partidului în mişcarea sindicală. Toate aceste teze au fost dezvoltate ulterior în rezoluţia „Cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor", adoptată de Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 551—567). — *53.*

24 Este vorba despre cuvîntarea lui Troţki la şedinţa comună din 30 decembrie 1920 a delegaţilor comunişti la cel de-al VIII-lea Congres al sovietelor, a membrilor C.C.S. din Rusia şi a membrilor Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. — *53.*

25 *Ţektran — Comitetul central al sindicatului unificat al feroviarilor şi al lucrătorilor din transporturile pe apă;* a fost înfiinţat în septembrie 1920. Unificarea acestor două sindicate a fost determinată de necesitatea de a crea o conducere centralizată, fermă, capabilă să asigure îndeplinirea sarcinilor legate de refacerea transporturilor, a căror ruină ameninţa să paralizeze întreaga economie naţională. Dificultatea sarcinilor trasate făcea necesară aplicarea temporară, în cadrul organizaţiei sindicale, a unei politici de măsuri excepţionale şi de metode militare. După ce a efectuat o importantă muncă de refacere a transporturilor, Ţektranul a degenerat, cu timpul, într-un organ birocratic rupt de masa sindicală. Birocratismul, procedeele pur administrative, sistemul numirilor şi renunţarea la metodele de muncă democratice, toate aceste practici introduse în mod perseverent de troţkişti, care puseseră mîna pe conducerea Ţektranului, creau în rîndurile muncitorilor o stare de spirit ostilă partidului, provocau dezbinare în rîndurile lucrătorilor din transporturi. Aceste metode defectuoase au fost condamnate de Comitetul Central al partidului. Plenarele din 8 noiembrie şi 7 decembrie 1920 ale C.C. al P.C. (b) din Rusia au adoptat hotărîrea de a include Ţektranul în sistemul general de activitate al C.C.S. din Rusia, cu aceleaşi drepturi ca şi celelalte sindicate, şi au recomandat Ţektranului să-şi schimbe metodele de muncă, în sensul lărgirii democraţiei

www.dacoromanica.ro

sindicale, al aplicării pe scară largă a principiului eligibilității la toate organele sindicale. — *54.*

26 Lenin se referă la rezoluția adoptată la 29 decembrie 1920 de către cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia cu privire la situația transportului feroviar și a transportului pe apă și la perspectivele lor de consolidare și dezvoltare. — *54.*

27 *„Platforma celor zece"* (*„Proiectul de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor"*, elaborat în noiembrie 1920, în timpul discuției cu privire la sindicate) a fost semnată de V. I. Lenin, F. A. Sergheev (Artem), G. E. Zinoviev, M. I. Kalinin, L. B. Kamenev, S. A. Lozovski, I. V. Stalin, M. P. Tomski, I. E. Rudzutak și G. I. Petrovski. Sprijinită de majoritatea covîrșitoare a membrilor de partid, „platforma celor zece" a stat la baza hotărîrii Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 551—567). — *54.*

28 Vezi *F. Engels.* „Originea familiei, a proprietății private și a statului" (*K. Marx* și *F. Engels.* Opere, vol. 21, București, Editura politică, 1965, p. 168—169). — *55.*

29 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 435. — *55.*

30 Proiectul de rezoluție cu privire la cooperație, scris de V. I. Lenin, a fost adoptat la 15 martie 1921, în cea de-a paisprezecea ședință a congresului (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 582). — *65.*

31 Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia a adoptat rezoluția *„Cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură"* (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 580—582). — *66.*

32 Această expresie i-a fost redată lui V. I. Lenin de sculptorița engleză Claire Sheridan, care a vizitat în 1920 Rusia Sovietică, și ea aparține, pe cît se pare, lui Winston Churchill. — *66.*

33 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 582). — *71.*

www.dacoromanica.ro

34 Acest proiect de rezoluţie a fost discutat în şedinţa a şaisprezecea, din 16 martie 1921, a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia şi a fost adoptat cu mici modificări. — *87.*

35 Este vorba despre hotărîrea din 28 februarie 1921 a Consiliului Muncii şi Apărării, prin care se prevedea alocarea unei sume de 10 milioane de ruble aur în vederea achiziţionării de alimente şi de obiecte de primă necesitate din străinătate pentru îmbunătăţirea aprovizionării muncitorilor. — *87.*

36 *Consiliul Muncii şi Apărării (C.M.A.)* a fost creat în aprilie 1920, pe baza reorganizării Consiliului Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti. C.M.A. a funcţionat cu drepturi de comisie pe lîngă C.C.P. al R.S.F.S.R., iar din 1923 pe lîngă C.C.P. al U.R.S.S. ; componenţa lui era stabilită de Consiliul Comisarilor Poporului. Sarcina Consiliului Muncii şi Apărării era de a coordona şi stimula activitatea tuturor departamentelor în domeniul asigurării apărării ţării şi al construcţiei economice. El avea dreptul să emită decizii, dispoziţii şi instrucţiuni, să ia măsuri pentru ca ele să fie îndeplinite întocmai şi fără întîrziere ; a fiinţat pînă în 1937. — *87.*

37 *Comitetul pentru construcţiile de stat de pe lîngă Consiliul economic superior* a fost creat prin decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 9 mai 1918, în scopul coordonării întregii activităţi a statului în domeniul construcţiilor industriale. La 26 ianuarie 1922 acest comitet a fost reorganizat, devenind un organ pentru construcţii al Consiliului economic superior — Direcţia generală a construcţiilor de stat ; în mai 1924 aceasta a fost desfiinţată, iar instituţiile din subordinea ei au fost trecute la respectivele comisariate ale poporului. — *87.*

38 Este vorba despre *Conferinţa a V-a generală de partid din Ucraina*, care a avut loc în noiembrie 1920 la Harkov. Pentru platforma „opoziţiei muncitoreşti" au votat, la această conferinţă, 23 de delegaţi din cei 316 prezenţi, adică 7%. — *91.*

39 *Grupul „centralismul democratic"* — grup fracţionist oportunist, în fruntea căruia se aflau M. S. Boguslavski, A. Z. Kamenski, V. N. Maksimovski, N. Osinski (V. V. Obolenski), Rafail (R. B. Farbman), T. V. Sapronov şi V. M. Smirnov. Pentru prima oară la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia acest grup s-a pronunţat împotriva principiilor leniniste ale construcţiei de partid şi de stat. La Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, „centraliştii democraţi" şi-au desemnat coraportori în problemele construcţiei economice şi în problema organizatorică. Ei contestau rolul conducător al partidului în Soviete şi în sindicate, erau împotriva principiului conducerii unice şi al răspunderii personale a directorilor în întreprinderi, împotriva principiilor leniniste în problemele organizatorice, cereau să fie recunoscută libertatea fracţiunilor şi a grupărilor. Congresul a demascat concepţiile

www.dacoromanica.ro

antipartinice ale grupului „centralismul democratic" şi i-a dat o ripostă hotărîtă.

În rîndul maselor de membri ai partidului, reprezentanţii acestui grup nu aveau nici o influenţă ; acţiunile lor se bucurau de aprobarea menşevicilor, care se solidarizau cu ei în multe probleme.

În timpul discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921, grupul „centralismul democratic" şi-a publicat platforma sa fracţionistă şi, la adunările de alegere a delegaţilor pentru congres, a încercat s-o apere, obţinînd în sprijinul ei unele voturi. La Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, centrul de greutate al luptei acestui grup împotriva partidului a fost strămutat asupra problemelor construcţiei de partid, în legătură cu care, în calitate de coraportor din partea grupului, a vorbit V. N. Maksimovski. În 1923, grupul „centraliştilor democraţi" s-a destrămat. Conducătorii lui au încheiat un bloc cu opoziţia troţkistă. — *91.*

40 *„Diskussionnîi Listok"* — publicaţie neperiodică a C.C. al P.C. (b) din Rusia ; a apărut în baza unei hotărîri a Conferinţei a IX-a generale a partidului, care a avut loc în septembrie 1920 (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 524).

Înainte de Congresul al X-lea au apărut două numere din această publicaţie : primul — în ianuarie, iar al doilea — în februarie 1921.

După Congresul al X-lea, „Diskussionnîi Listok" şi-a încetat apariţia şi ulterior a apărut în perioadele de discuţii şi în preajma congreselor partidului. — *93.*

41 Vezi rezoluţia *„Cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă din partidul nostru"* („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 547—549). — *93.*

42 Potrivit hotărîrii congresului, punctul 7 din rezoluţia „Cu privire la unitatea partidului" n-a fost publicat atunci. Acestui punct i s-a dat citire în ianuarie 1924, la Conferinţa a XIII-a a P.C. (b) din Rusia. Condamnînd lupta fracţionistă dusă de Troţki şi de troţkişti împotriva partidului, conferinţa a hotărît să publice punctul 7 al rezoluţiei „Cu privire la unitatea partidului", adoptată de Congresul al X-lea al partidului (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 810, punctul 14). El a fost publicat în Buletinul Conferinţei a XIII-a a P.C. (b) din Rusia. — *94.*

43 Raportul cu privire la unitatea partidului şi la devierea anarhosindicalistă a fost prezentat de Lenin la ultima şedinţă, a şaisprezecea, din 16 martie 1921 a congresului. În timpul discuţiilor, împotriva proiectelor de rezoluţie „Cu privire la unitatea parti-

www.dacoromanica.ro

dului" şi „Cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă din partidul nostru" (vezi volumul de faţă, p. 91—99) s-au pronunţat reprezentanţii grupurilor „opoziţia muncitorească" şi „centralismul democratic".

După cuvîntul de încheiere rostit de Lenin, congresul a adoptat cu o majoritate covîrşitoare de voturi rezoluţiile propuse de el. — *98.*

44 Vezi *K. Marx.* „Critica programului de la Gotha" ; scrisoarea lui K. Marx către J. Weydemeyer din 5 martie 1852 ; F. Engels, „Anti-Dühring", „Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului" *(K. Marx* şi *F. Engels.* Opere, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 27 ; Opere alese în două volume, vol. II, E.S.P.L.P. 1955, ediţia a II-a, p. 493—494 ; Opere, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 105 ; Opere, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 168—169) şi altele. — *101.*

45 Lenin se referă la grupul anarhist al celor „de stînga", care s-a desprins din Partidul Comunist din Germania şi, în aprilie 1920, a format aşa-numitul Partid muncitoresc comunist din Germania. Membrii acestui grup susţineau concepţii mic-burgheze, anarhosindicaliste. La Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste, delegaţii Partidului muncitoresc comunist din Germania, Otto Rühle şi A. Merges, n-au fost sprijiniţi de Comintern şi au părăsit congresul. Ulterior, acest partid a degenerat într-un grup sectar, lipsit de sprijin în rîndurile clasei muncitoare. — *104.*

46 Este vorba despre rezoluţia în problema agrară, adoptată la 4 august 1920 de Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste (vezi „Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Iulie-august 1920". Moscova, 1934, p. 522—531). — *104.*

47 Este vorba despre intervenţia lui A. Z. Kamenski. — *110.*

48 Este vorba despre rezoluţia propusă de S. P. Medvedev în numele „opoziţiei muncitoreşti", care era în opoziţie cu rezoluţia propusă de Lenin „Cu privire la unitatea partidului". Rezoluţia prezentată de Medvedev a fost respinsă cu majoritate de voturi de Congresul al X-lea al partidului. — *112.*

49 Rezoluţia citată aci a fost adoptată, cu unele — mici — modificări, de Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 549—550). — *113.*

50 La rezoluţia prezentată de Lenin „cu privire la unitatea partidului", D. B. Reazanov a propus următorul amendament : „Condamnînd cu toată energia orice fracţionism, congresul se pronunţă tot atît de energic şi împotriva unor alegeri pe bază de platforme" („Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1921", Moscova, 1963, p. 539).

www.dacoromanica.ro

La propunerea lui V. I. Lenin, acest amendament a fost respins de congres. — *114*.

51 În amendamentul lui Rafail (R. B. Farbman), care se referea la punctul 4 din rezoluţia „Cu privire la unitatea partidului" (vezi volumul de faţă, p. 93), se propunea să se adauge că problemele litigioase trebuie discutate „în adunări generale şi în presă". Amendamentul a fost respins. — *115*.

52 La Congresul al X-lea al partidului, A. S. Kiselev s-a pronunţat împotriva punctului 7 din rezoluţia „Cu privire la unitatea partidului", prin care se acorda împuternicire Comitetului Central să aplice, ca măsură extremă, excluderea din partid a membrilor Comitetului Central care desfăşoară activitate fracţionistă. În intervenţia sa, Kiselev a declarat că Lenin, caracterizînd însemnătatea acestui punct din rezoluţie, a folosit cuvintele : „să punem în funcţiune mitralierele". — *116*.

53 Amendamentul lui K. I. Marcenko se referea la punctul 6 din rezoluţia „Cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă din partidul nostru" (vezi volumul de faţă, p. 98—99). Autorul amendamentului propunea să se menţioneze în rezoluţie că publicaţiile pentru discuţii trebuie să fie editate numai de C.C. al P.C. (b) din Rusia sau de birourile sale regionale. Amendamentul a fost respins. — *117*.

54 Proiectul de directivă a prezidiului Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia pentru delegaţii la congres care pleacă pe teren se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — *124*.

55 „*Press Association*" — agenţie engleză de informaţii. — *125*.

56 „*Reuter*" — agenţie telegrafică engleză de informaţii. — *126*.

57 „*Le Matin*" — cotidian burghez francez ; a apărut la Paris din 1884 pînă în august 1944. — *126*.

58 „*The Times*" — cotidian, fondat în 1785 la Londra ; unul dintre cele mai mari ziare conservatoare ale burgheziei engleze. — *127*.

59 „*The Daily Chronicle*" — ziar al burgheziei imperialiste engleze ; a apărut la Londra din 1855 pînă în 1930. — *127*.

60 Este vorba despre delegaţia turcă care a fost trimisă la Conferinţa de la Londra, convocată în februarie-martie 1921 în vederea aplanării conflictului greco-turc.

În culisele conferinţei, şeful delegaţiei turce a dus tratative secrete cu primul ministru al Angliei, Lloyd George, care a căutat să împingă Turcia la acţiuni împotriva Rusiei Sovietice. Dar nu s-a ajuns la o înţelegere cu Anglia. În ansamblu, conferinţa n-a dat rezultate pozitive. Grecia a continuat războiul, iar Turcia a

www.dacoromanica.ro

intrat în tratative cu guvernul sovietic, care s-au încheiat prin semnarea acordului de la 16 martie 1921.

Plebiscitul din Silezia a avut loc în martie 1921. El a fost organizat în conformitate cu tratatul de la Versailles dintre ţările învingătoare şi Germania, semnat în iunie 1919. Potrivit acestui tratat, problema dacă Silezia Superioară continuă să facă parte din Germania sau se alipeşte la Polonia urma să fie rezolvată prin plebiscit.

Guvernul german a luat toate măsurile pentru ca populaţia acestei bogate regiuni industriale să se pronunţe pentru rămînerea la Germania. — *127.*

61 Lenin se referă la cartea : Clark, Evans. „Facts and fabrications about Soviet Russia". New York. The Rand School of social science. 1920. — *128.*

62 O relatare despre această convorbire şi o expunere a conţinutului ei au fost publicate pentru prima oară la 15 martie 1921, în ediţia de seară a ziarului „The New York Herald" nr. 197, iar în ziua următoare în „Le Populaire" nr. 1 055. Convorbirea nu a fost redată complet în nici unul din aceste ziare, aşa că textele lor nu pot servi drept sursă de publicare. — *131.*

63 *Primul Congres general al muncitorilor din transporturi*, convocat în baza unei hotărîri a C.C. al partidului, a avut loc la Moscova între 22 şi 31 martie 1921. La lucrările lui au participat 1 079 de delegaţi, în majoritatea lor membri de partid. Pe ordinea de zi au figurat următoarele probleme : darea de seamă a Ţektranului, raportul Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţii, darea de seamă despre activitatea Direcţiei generale a transporturilor pe apă, despre politica tarifelor de salarii, despre aprovizionarea cu alimente a muncitorilor din transporturi, despre asociaţia internaţională a muncitorilor din transporturi şi altele.

Lenin a fost ales preşedinte de onoare al congresului. Înainte de a lua cuvîntul la congres, la 25 martie 1921, el l-a primit pe V. I. Fomin, adjunctul comisarului poporului pentru căile de comunicaţie, şi a discutat cu el despre lucrările congresului şi despre componenţa viitorului Ţektran. La 27 martie, în şedinţa de seară a congresului, Lenin a rostit o cuvîntare, care a apărut în 1921, în broşură.

Congresul a izgonit pe troţkişti din conducerea Ţektranului şi a trasat sarcina ca muncitorii din transporturi să participe activ la refacerea economiei naţionale. — *132.*

64 Această felicitare este răspunsul lui Lenin la o scrisoare prin care muncitorii de la prima uzină de automobile a statului îi comunicau că au început să fabrice motoare de automobil şi-l invitau să ia parte la serbarea organizată de ei pentru data de 7 aprilie 1921.

www.dacoromanica.ro

Felicitarea a fost scrisă pe scrisoarea trimisă de comitetul de întreprindere. Pentru ca muncitorii să primească la timp răspunsul, Lenin a dat dispoziție ca felicitarea să fie transmisă telegrafic. Deasupra textului telegramei el a făcut următoarea însemnare : „Să fie transmisă în 12 ore". — *147.*

65 Adunarea secretarilor și a reprezentanților cu munci de răspundere ai celulelor de partid din orașul și gubernia Moscova, convocată de Comitetul organizației Moscova cu scopul de a explica hotărîrile Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia, a avut loc în Sala coloanelor din Casa sindicatelor. La adunare au luat parte și membrii organizației de partid din Moscova care participaseră la lichidarea rebeliunii contrarevoluționare de la Kronstadt, precum și reprezentanți ai organizatorilor de plasă însărcinați cu munca în rîndurile țărăncilor din gubernia Moscova. Pe ordinea de zi a figurat problema impozitului în natură ; raportor în această problemă a fost V. I. Lenin. — *148.*

66 Lenin se referă la Decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 7 aprilie 1921, cu privire la acordarea de premii în natură muncitorilor, publicat la 9 aprilie 1921, în nr. 76 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia".

O apreciere asupra acestui decret a fost făcută de către Lenin în raportul cu privire la impozitul în natură, prezentat în ziua de 26 mai la cea de-a X-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia (vezi volumul de față, p. 317). — *148.*

67 *Comitetele sărăcimii* au fost instituite prin decretul din 11 iunie 1918 al C.E.C. din Rusia „Cu privire la organizarea și aprovizionarea sărăcimii satelor". Decretul prevedea că în sarcina acestor comitete intră evidența rezervelor de produse alimentare ale gospodăriilor țărănești, descoperirea surplusurilor de produse alimentare ale gospodăriilor chiaburești și sprijinirea organelor de aprovizionare sovietice la confiscarea acestor surplusuri, aprovizionarea țărănimii sărace cu produse alimentare confiscate de la gospodăriile chiaburești, distribuirea de inventar agricol și mărfuri industriale etc. În practică însă, activitatea desfășurată de comitetele sărăcimii îmbrățișa toate aspectele muncii la țară ; ele au devenit puncte de sprijin, organe ale dictaturii proletariatului la sate ; organizarea lor a însemnat dezvoltarea în continuare a revoluției socialiste la sate. La sfîrșitul anului 1918, comitetele sărăcimii, care își îndepliniseră sarcinile ce le fuseseră încredințate, au fuzionat cu Sovietele sătești și de plasă.

Comitetele celor nevoiași, în Ucraina, grupau pe țăranii cu pămînt puțin și pe cei fără pămînt ; ele au ființat din 1920 pînă în 1933. — *158.*

68 *Pacea de la Brest* — tratatul de pace dintre Rusia Sovietică și țările Cvadruplei alianțe (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia) a fost semnat la 3 martie 1918 la Brest-Litovsk și ratificat

www.dacoromanica.ro

la 15 martie de Congresul al IV-lea extraordinar al Sovietelor din Rusia. Condiţiile păcii erau extrem de grele pentru Rusia Sovietică. Potrivit prevederilor tratatului, Polonia, aproape întregul Ţinut baltic şi o parte din Bielorusia urmau să treacă sub controlul Germaniei şi al Austro-Ungariei ; Ucraina era despărţită de Rusia Sovietică şi transformată într-un stat dependent de Germania. Sub stăpînirea Turciei urmau să treacă oraşele Kars, Batum şi Ardagan. În august 1918, Germania a impus Rusiei Sovietice un tratat suplimentar şi un acord financiar în care erau formulate noi pretenţii prădalnice.

Încheierea păcii de la Brest a fost precedată de o luptă înverşunată împotriva lui Troţki şi a grupului antipartinic al „comuniştilor de stînga". Numai datorită uriaşelor eforturi depuse de V. I. Lenin a fost semnat tratatul de pace cu Germania. Pacea de la Brest a constituit un strălucit exemplu de înţelepciune şi elasticitate a tacticii leniniste, o dovadă de priceperea de a elabora, în condiţii extrem de complexe, singura politică justă. Încheierea păcii de la Brest a fost un compromis politic rezonabil. Tratatul de la Brest a oferit Statului sovietic un răgaz, i-a permis să demobilizeze vechea armată, care era în descompunere, şi să creeze una nouă — Armata Roşie, să pornească la construirea socialismului şi să acumuleze forţe pentru lupta împotriva contrarevoluţiei interne şi a intervenţioniştilor străini. Această politică a contribuit la intensificarea luptei pentru pace, la creşterea stării de spirit revoluţionare în rîndurile armatelor şi ale maselor largi populare din toate ţările beligerante. După revoluţia din noiembrie 1918 din Germania, care a dus la răsturnarea regimului monarhic, la 13 noiembrie Comitetul Executiv Central din Rusia a anulat prădalnicul tratat de la Brest. — *159*.

69 *Prima Consfătuire a reprezentantelor secţiilor de femei ale popoarelor orientale din diverse ţinuturi şi republici sovietice*, la care s-au făcut pregătirile pentru Congresul general al femeilor din Orient, a avut loc la Moscova între 5 şi 7 aprilie 1921. La lucrările ei au participat 45 de delegate comuniste din Turkestan, Azerbaidjan, Başkiria, Crimeea, Caucaz, Tataria, Siberia şi dintr-o serie de gubernii cu populaţie formată din turci şi munteni caucazieni.

Consfătuirea a examinat unele probleme privind situaţia economică şi drepturile femeilor din Orient, formele şi metodele de organizare, agitaţie şi propagandă în rîndurile lor.

Delegatele i-au adresat lui V. I. Lenin o scrisoare prin care-l invitau să participe la consfătuire. Drept răspuns, Lenin a trimis telegrama publicată în volumul de faţă. Înainte de încheierea lucrărilor consfătuirii, delegatele au trimis lui V. I. Lenin un mesaj de salut. — *164*.

70 Şedinţa fracţiunii comuniste din C.C.S. din Rusia în legătură cu concesiunile şi cu situaţia muncitorilor din întreprinderile concesionate a avut loc la 11 aprilie 1921.

www.dacoromanica.ro

Examinarea acestei probleme a fost determinată de faptul că o parte din activiştii sindicali manifestau unele şovăieli, iar A. G. Şleapnikov şi D. B. Reazanov desfăşurau o agitaţie demagogică împotriva concesiunilor.

V. I. Lenin a prezentat, în această şedinţă, un raport cu privire la concesiuni şi, în cadrul discuţiilor, a combătut declaraţiile lui Şleapnikov şi Reazanov şi a făcut scurte însemnări pe marginea discuţiilor, pe care le-a folosit în cuvîntul său de încheiere. Intervenţiile lui Lenin au avut un important rol în definirea esenţei şi însemnătăţii politicii de concesiuni a Statului sovietic. — *165.*

71 Este vorba despre rezoluţia *„Republica sovietică în încercuirea capitalistă"*, adoptată de Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 583—585). — *167.*

72 Problema necesităţii unei elaborări a principiilor de bază ale contractelor de concesiune s-a pus cu prilejul adoptării la 1 februarie 1921, de către Consiliul Comisarilor Poporului, a hotărîrii cu privire la acordarea de concesiuni la Baku şi la Groznîi. Cu elaborarea unui proiect în acest sens a fost însărcinat A. I. Rîkov, preşedintele Consiliului economic superior. Dat fiind că pregătirea proiectului întîrzia, Lenin, pe baza analizei profunde a unei serii de materiale în legătură cu concesiunile, a elaborat, la sfîrşitul lunii martie, proiectul „Principiilor de bază ale contractelor de concesiune". În varianta iniţială a acestui proiect (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 148), Lenin a făcut o serie de îndreptări şi modificări (documentul se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Proiectul lui Lenin a stat la baza unei hotărîri în această problemă, adoptată la 29 martie de Consiliul Comisarilor Poporului. — *169.*

73 Lenin se referă la acţiunea revoluţionară pornită în martie 1921 de proletariatul din Germania centrală şi cunoscută sub denumirea de evenimentele din martie.

Drept răspuns la ordinul de a se introduce detaşamente de poliţie în fabricile şi uzinele din Germania centrală, muncitorii din Mansfeld, în frunte cu comuniştii, au declarat grevă, care, într-o serie de localităţi, s-a transformat într-o luptă armată împotriva poliţiei. Lupta eroică a proletariatului din Germania centrală a provocat o mişcare de solidaritate în rîndurile muncitorilor din Berlin, Hamburg şi din alte oraşe.

Dar partidul comunist n-a reuşit să unească forţele clasei muncitoare în lupta împotriva burgheziei. Acţiunea proletariatului din Germania centrală şi-a pierdut mult din vigoarea ei datorită comportării trădătoare a lui Paul Levi şi a altor oportunişti care se strecuraseră în conducerea Partidului Comunist din Germania. O apreciere a lui Lenin asupra evenimentelor din

www.dacoromanica.ro

martie găsim în Opere, vol. 32, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 479, 525—528.

Greva minerilor englezi, la care se referă Lenin, a avut loc în lunile aprilie-iunie 1921 ; ea a constituit un răspuns la pretenţia proprietarilor de mine de a se reduce considerabil salariile muncitorilor. La această grevă au participat peste un milion de oameni ; astfel că ea s-a transformat într-o grevă generală a muncitorilor din sindicatul minerilor.

Federaţia minerilor a propus comitetelor executive ale trade-unionurilor muncitorilor din transporturi şi de la căile ferate să participe la greva de solidaritate, dar liderii reformişti ai acestora nu i-au sprijinit pe mineri. Ei au dus tratative în culise cu guvernul şi cu proprietarii de mine, căutînd să ajungă la un compromis şi să submineze greva. După trei luni de luptă eroică, minerii englezi au fost nevoiţi să se întoarcă la lucru. — *175.*

74 După cît se pare, V. I. Lenin se referă la M. P. Tomski şi la A. Z. Golţman. — *186.*

75 Este vorba despre proiectul contractului de concesiune cu societatea pe acţiuni a fabricilor suedeze de rulmenţi din Göteborg. Acest proiect, care a fost citit de Lenin în faţa fracţiunii comuniste din C.C.S. din Rusia, se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — *188.*

76 Este vorba de acordul încheiat la Kutaisi între Comitetul revoluţionar al Gruziei şi reprezentanţii guvernului menşevic al Gruziei, în urma tratativelor care au avut loc la 17 şi 18 martie 1921. — *189.*

77 Lenin se referă la liderii Internaţionalei sindicale de la Amsterdam — asociaţie internaţională a sindicatelor reformiste. Această organizaţie a fost creată la Congresul de la Amsterdam, convocat în iulie 1919 ; a fiinţat pînă în decembrie 1945. — *191.*

78 „*Vpered*" — cotidian menşevic ; a început să apară în martie 1917 la Moscova, ca organ al organizaţiei din Moscova a menşevicilor, iar apoi ca organ al comitetelor organizatici din Moscova şi organizaţiei din Regiunea centrală ale P.M.S.D. (menşevic) din Rusia. De la 2 aprilie 1918, ziarul a devenit şi organ de presă al Comitetului Central al menşevicilor ; din redacţia lui făceau parte : L. Martov, F. I. Dan şi A. S. Martînov. La 10 mai 1918, printr-o hotărîre a Comisiei extraordinare din Rusia, ziarul a fost suspendat pentru activitate contrarevoluţionară, iar conducătorii lui deferiţi justiţiei. La 14 mai ziarul şi-a reluat apariţia sub denumirea de „Vsegda Vpered !". A fost definitiv suspendat în februarie 1919, printr-o hotărîre a C.E.C. din Rusia. — *191.*

www.dacoromanica.ro

79 Este vorba despre Consiliul internaţional al sindicatelor, care a fost creat în iulie 1920, din iniţiativa Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste şi a C.C.S. din Rusia, ca centru al mişcării sindicale revoluţionare. La primul Congres internaţional al sindicatelor din iulie 1921 şi-a schimbat denumirea în Internaţionala Sindicală Roşie. — *195.*

80 *Proiectul de hotărîre cu privire la cererile pentru comerţul exterior* a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului, cu unele modificări redacţionale, la 12 aprilie 1921. Această problemă a fost transmisă spre examinare amănunţită Comisiei de Stat a Planificării ; în legătură cu această chestiune, Lenin a trimis două scrisori lui G. M. Krjijanovski (vezi Opere, vol. 35, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1958, p. 462—464). — *199.*

81 *Conferinţa orăşenească a muncitorilor fără partid din Petrograd* a avut loc între 10 şi 20 aprilie 1921. La lucrările ei au participat peste 1 000 de delegaţi — reprezentanţi ai fabricilor şi uzinelor din Petrograd. Pe ordinea de zi au figurat următoarele probleme : 1) Sarcinile clasei muncitoare şi participarea ei la actuala construcţie a Rusiei Sovietice ; 2) Probleme privind viaţa muncitorilor, în legătură cu sarcinile organizării producţiei ; 3) Problema alimentară şi aprovizionarea muncitorilor. Menşevicii, care s-au strecurat la conferinţă sub steagul „neapartenenţei de partid", au căutat să zădărnicească lucrările ei. Dar încercările lor au dat greş. Masele largi de muncitori şi-au exprimat, în unanimitate, dorinţa de a lucra alături de comunişti, de a se apropia şi mai mult de partidul comunist.

Delegaţii au adresat un salut lui Lenin şi l-au invitat să participe la lucrările conferinţei. Drept răspuns la această invitaţie, Lenin a trimis o scrisoare, care e publicată în volumul de faţă. Ea a fost citită în ultima şedinţă a conferinţei, la 20 aprilie 1921. — *203.*

82 *„Algemba"* — denumire prescurtată a construcţiei reţelei de cale ferată Aleksandrov—Gai—Emba şi a conductei de petrol care trebuia să unească exploatările petrolifere de pe Emba cu Uralul şi cu oraşul Saratov. La 15 aprilie 1921, în şedinţa Consiliului Muncii şi Apărării, s-a pus problema sistării lucrărilor de construcţie, întrucît efectuarea lor la mare distanţă de centru presupunea mari cheltuieli pentru procurarea de materiale, utilaje şi alimente. Consiliul Muncii şi Apărării a aprobat proiectul de hotărîre propus de Lenin. La 29 aprilie a adoptat hotărîrea de a se sista lucrările de construcţie a conductei de petrol, iar la 6 mai a dat dispoziţie ca la construcţia căii ferate Aleksandrov—Gai—Emba să se treacă de la munca în asalt la munca în ritm obişnuit. În aceeaşi şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării s-a hotărît să se organizeze o comisie pentru verificarea lucrărilor de construcţie a căii ferate. Proiectul cu privire la sarcinile comisiei a

www.dacoromanica.ro

fost scris de V. I. Lenin (vezi volumul de față, p. 264) și aprobat de C.M.A. la 11 mai. — *205.*

83 Lenin a început să lucreze la broșura *„Despre impozitul în natură"* la sfîrșitul lunii martie 1921, curînd după încheierea lucrărilor Congresului al X-lea al partidului, și a terminat-o la 21 aprilie. El acorda o mare importanță editării și difuzării cît mai rapide a acestei lucrări, în care era profund argumentată necesitatea trecerii la noua politică economică. În primele zile ale lunii mai lucrarea a fost editată în broșură și în curînd publicată în nr. 1 al revistei „Krasnaia Novi"; ea a fost apoi reeditată în numeroase orașe din țară și publicată, în întregime sau în parte, atît în presa centrală, cît și în cea locală. În 1921 broșura a fost tradusă în limbile germană, engleză și franceză.

C.C. al P.C. (b) din Rusia, într-o hotărîre specială, a recomandat comitetelor de partid regionale, guberniale și județene să folosească broșura lui Lenin pentru a explica oamenilor muncii esența și însemnătatea noii politici economice. — *209.*

84 *„Novaia Jizn"* — cotidian; a apărut la Petrograd de la 18 aprilie (1 mai) 1917 pînă în iulie 1918. Inițiatorii înființării acestui ziar au fost menșevicii internaționaliști și publiciștii grupați în jurul revistei „Letopis".

Caracterizîndu-i pe cei de la „Novaia Jizn", Lenin a arătat că „starea lor de spirit predominantă este scepticismul intelectualist, care ascunde și înseamnă lipsa de principialitate" (Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 112).

Ziarul a întîmpinat cu ostilitate Revoluția Socialistă din Octombrie și instaurarea Puterii sovietice. Începînd de la 1 iunie 1918 a apărut în două ediții: una la Petrograd și alta la Moscova. Ambele ediții au fost interzise în iulie 1918. — *216.*

85 Vezi *K. Marx.* „Critica Programului de la Gotha" *(K. Marx* și *F. Engels.* Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 21). — *216.*

86 Vezi *F. Engels.* „Problema țărănească în Franța și în Germania" *(K. Marx* și *F. Engels.* Opere, vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 499). — *218.*

87 Lenin redă aci cuvinte din poezia „Eroul" de A. S. Pușkin. — *232.*

88 Lenin se referă la planul de electrificare a R.S.F.S.R., elaborat de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Această lucrare științifică colectivă, întocmită de cei mai de seamă oameni de știință și specialiști, reprezintă primul plan unic de stat, cu caracter de perspectivă, în vederea creării temeliei materiale a socialismului, pe baza electrificării. Editat în broșură în vederea celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, el a fost aprobat de congres. — *233.*

www.dacoromanica.ro

89 *Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 18 şi 23 martie 1919 la Moscova. La lucrările lui au participat 301 delegaţi cu vot deliberativ şi 102 cu vot consultativ, reprezentînd 313 766 de membri de partid.

Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme : 1) Raportul de activitate al Comitetului Central ; 2) Programul P.C (b) din Rusia ; 3) Crearea Internaţionalei Comuniste ; 4) Situaţia militară şi politica militară ; 5) Munca la ţară ; 6) Probleme organizatorice ; 7) Alegerea Comitetului Central.

V. I. Lenin a rostit cuvîntări la deschiderea şi încheierea lucrărilor congresului, a prezentat raportul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia, raportul cu privire la programul partidului şi cel despre munca la ţară şi a luat cuvîntul la dezbaterile în legătură cu problema militară.

Problema centrală de pe ordinea de zi a congresului a fost dezbaterea şi adoptarea noului program al partidului, elaborat sub conducerea şi cu participarea directă a lui V. I. Lenin. Congresul a respins propunerile antibolşevice ale lui Buharin în problemele programatice şi a aprobat tezele lui Lenin. Congresul a dat, de asemenea, o lovitură zdrobitoare concepţiilor greşite în problema naţională ale lui Peatakov şi Buharin, care ceruseră să se scoată din program punctul referitor la dreptul naţiunilor la autodeterminare. Congresul a adoptat programul leninist în problema naţională.

După cuvîntul de încheiere la raportul asupra programului partidului, rostit de Lenin, congresul a hotărît „să adopte, în linii mari, ca bază proiectul de program" şi să-l transmită spre redactare definitivă comisiei pentru elaborarea programului. La propunerea acesteia, Lenin a scris „Proiectul celui de-al 3-lea punct din partea politică generală a programului (Pentru Comisia de întocmire a programului)", care a fost adoptat de comisie (vezi Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 184). La 22 martie congresul a aprobat textul definitiv al programului.

Una dintre cele mai importante probleme dezbătute la congres a fost aceea a atitudinii faţă de ţărănimea mijlocaşă. În toate cuvîntările lui şi mai cu seamă în raportul despre munca la ţară, Lenin a fundamentat noua politică a partidului faţă de ţărănimea mijlocaşă : trecerea de la politica de neutralizare a ţărănimii mijlocaşe la făurirea unei trainice alianţe între clasa muncitoare şi ţărănimea mijlocaşă, în care rolul conducător revine proletariatului, care se sprijină totodată pe ţăranul sărac şi duce luptă împotriva chiaburului. Această lozincă a fost formulată de Lenin încă la sfîrşitul lunii noiembrie 1918. Congresul a adoptat „Rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă", scrisă de Lenin.

Un loc important a ocupat, în lucrările congresului, problema situaţiei militare, a politicii militare a partidului şi a organizării Armatei Roşii.

www.dacoromanica.ro

La acest congres, împotriva tezelor Comitetului Central s-a ridicat aşa-zisa „opoziţie militară", din care făceau parte foşti „comunişti de stînga" (V. M. Smirnov. G. I. Safarov, G. L. Peatakov şi alţii), precum şi o serie de delegaţi care n-aveau nici o legătură cu grupările opoziţioniste. „Opoziţia militară" apăra rămăşiţele spiritului de partizan, contesta necesitatea atragerii vechilor specialişti militari şi se pronunţa împotriva introducerii unei discipline de fier în armată. Luînd cuvîntul la 21 martie 1919, în şedinţa plenară închisă a congresului, Lenin a apărat tezele Comitetului Central. Majoritatea delegaţilor care au luat cuvîntul au condamnat „opoziţia militară". În şedinţele secţiei militare şi la cele plenare ale congresului au fost supuse unei aspre critici greşelile şi lipsurile din activitatea Consiliului militar-revoluţionar al Republicii şi în special acţiunile lui Troţki, preşedintele acestui consiliu.

Cu o majoritate de 174 de voturi contra 95, congresul a adoptat ca bază tezele Comitetului Central. Rezoluţia în problema militară, elaborată de o comisie de coordonare şi bazată pe propunerile lui Lenin, a fost aprobată de congres în unanimitate (cu o singură abţinere). Indicaţiile lui Lenin au fost incluse în programul partidului, în partea referitoare la problema militară, şi au devenit un îndreptar în opera de construcţie militară.

În rezoluţia cu privire la problema organizatorică, congresul a dat o ripostă grupului oportunist Sapronov-Osinski, care nega rolul conducător al partidului în sistemul dictaturii proletariatului.

În hotărîrea sa cu privire la construcţia de partid, congresul a subliniat că trebuie sporite exigenţele la primirea în partid a elementelor nemuncitoreşti şi neţărăneşti, pentru a împiedica înrăutăţirea compoziţiei sociale a partidului. Congresul a hotărît ca pînă la 1 mai 1919 să fie efectuată reînregistrarea generală a membrilor de partid. El a respins principiul federativ în construcţia de partid, considerînd că trebuie să existe un partid comunist unic, centralizat, cu un Comitet Central unic, care să conducă întreaga activitate a partidului.

Congresul a ales Comitetul Central, în frunte cu V. I. Lenin.

Congresul a salutat crearea Internaţionalei a III-a, Comuniste, şi a aderat întru totul la platforma ei. — *234.*

90 Lenin se referă la revista „*Soţialisticeskii Vestnik*", publicaţie a emigranţilor menşevici, întemeiată de L. Martov ; a apărut, începînd din 1921, mai întîi la Berlin, apoi la Paris. În prezent apare în S.U.A. — *243.*

91 Înregistrarea cuvîntărilor lui Lenin pe plăci de gramofon a fost organizată de Ţentropeceat (Agenţia centrală a C.E.C. din Rusia pentru difuzarea presei). În anii 1919—1921 au fost înregistrate 16 cuvîntări ale lui Lenin. Încă de la refacerea singurei fabrici de plăci de gramofon din Rusia, el a manifestat un deosebit interes pentru propaganda prin plăci de gramofon şi a sprijinit prin toate mijloacele organizarea acestei acţiuni complexe. Primele

www.dacoromanica.ro

sale cuvîntări au fost înregistrate la Kremlin, într-o încăpere special amenajată; ultima înregistrare s-a făcut la Ţentropeceat. Greutatea înregistrării consta în faptul că o cuvîntare trebuia să se încadreze exact în 3 minute. Lenin era foarte bucuros cînd cuvîntarea rostită de el se încadra în timpul fixat. Cuvîntările înregistrate pe plăci de gramofon au fost multiplicate în zeci de mii de exemplare. De o popularitate deosebită s-au bucurat cuvîntările „Despre ţăranii mijlocaşi", „Ce este Puterea sovietică ?" şi „Despre impozitul în natură". Cuvîntările publicate în volumul de faţă au fost înregistrate la 25 aprilie 1921. — *251.*

92 Hotărîrea Comitetului executiv Central din Rusia cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole şi materii prime printr-un impozit în natură a fost adoptată în conformitate cu hotărîrea din 21 martie 1921 a Congresului al X-lea al P.C (b) din Rusia şi publicată la 23 martie 1921. În vederea aducerii la îndeplinire a acestei hotărîri, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat, la 28 martie, şi a publicat, la 29 martie, două decrete: „Cu privire la mărimea impozitului în natură pe anii 1921—1922" şi „Cu privire la schimbul liber, cumpărarea şi vînzarea produselor agricole în guberniile care au terminat predarea obligatorie a surplusurilor". La 21 aprilie şi după aceea C.C.P. a adoptat o serie de hotărîri prin care se stabilea mărimea impozitului în natură la cereale, cartofi, seminţe oleaginoase şi la alte produse agricole. — *251.*

93 Problema repartizării maşinilor agricole a fost examinată în şedinţa din 19 aprilie 1921 a Consiliului Comisarilor Poporului, care a hotărît instituirea unei comisii pentru elaborarea proiectului de hotărîre. La 26 aprilie, proiectul pregătit de comisie a fost examinat în şedinţa C.C.P. şi, după ce i s-au adus o serie de completări, a fost transmis spre elaborare definitivă Micului C.C.P. Documentul de faţă reprezintă punctul 5 din proiectul de hotărîre, care a fost formulat de V. I. Lenin şi adoptat ca bază în aceeaşi şedinţă a C.C.P. Hotărîrea cu privire la repartizarea maşinilor agricole a fost definitiv aprobată de Consiliul Comisarilor Poporului la 17 mai 1921. — *257.*

94 Prezentul document a fost scris de V. I. Lenin nu mai tîrziu de 27 aprilie 1921. El a stat la baza proiectului scrisorii din 1 mai a C.C. al P.C. (b) din Rusia „Cu privire la atitudinea faţă de muncitorii fără partid", în care Lenin a introdus o serie de modificări, scriind şi o completare (vezi volumul de faţă, p. 403—406).

La 4 mai proiectul de scrisoare, cu modificările şi completarea lui Lenin, a fost aprobat de C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar la 7 mai a fost publicat în nr. 97 al ziarului „Pravda", ca o scrisoare adresată tuturor comitetelor guberniale şi judeţene, fracţiunilor comuniste şi sindicatelor. — *258.*

www.dacoromanica.ro

95 La sfîrşitul manuscrisului, Lenin a făcut următoarea însemnare cu creionul : „(broşura despre socialiştii-revoluţionari şi menşevici. Despre drepturile...)". Ultimul cuvînt e scris ilizibil. Pe cît se pare, Lenin s-a referit la drepturile adunărilor comune. — *259.*

96 Proiectul de hotărîre a fost adoptat de Biroul politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în şedinţa din 10 mai 1921, în legătură cu „Directivele pentru tovarăşii gruzini". — *261.*

97 Proiectul de hotărîre a fost adoptat de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, cu mici completări, la 11 mai 1921. — *263.*

98 *„Economiceskaia Jizn"* — cotidian ; a apărut începînd din noiembrie 1918 ca organ de presă al Consiliului economic superior şi al comisariatelor economice. A apărut pînă în noiembrie 1937 ; în ultimul timp a fost organul de presă al Comisariatului poporului pentru finanţe al U.R.S.S., al Băncii de Stat şi al altor instituţii financiare din U.R.S.S., precum şi al C.C. al Sindicatului lucrătorilor bancari. — *270.*

99 *Proiectul de „Instrucţiuni ale Consiliului Muncii şi Apărării către instituţiile sovietice locale"* a fost elaborat de V. I. Lenin în timp ce pregătea proiectul de hotărîre a C.M.A. „Cu privire la consfătuirile economice locale, prezentarea dărilor de seamă şi conducerea pe baza instrucţiunilor date de Consiliul Muncii şi Apărării" (vezi volumul de faţă, p. 269—270). Pentru elaborarea acestor documente, V. I. Lenin a trebuit să desfăşoare o vastă muncă pregătitoare, să studieze cu atenţie materialele organelor locale în legătură cu activitatea consfătuirilor economice şi cu primii paşi în aplicarea noii politici economice. La 20 mai 1921, într-o şedinţă a C.M.A., proiectul de „Instrucţiuni" şi proiectul de hotărîre au fost transmise spre examinare unei comisii speciale. Întrucît era necesar ca proiectul de „Instrucţiuni" să fie examinat de urgenţă, comisia C.M.A. l-a publicat în broşură. La redactarea proiectului de „Instrucţiuni" şi a celui de hotărîre a C.M.A. au fost atraşi membri ai prezidiului Comisiei de Stat a Planificării, reprezentanţi ai departamentelor şi ai organizaţiilor locale. La propunerea lui Lenin, cele două proiecte au fost supuse unei ample discuţii a maselor de oameni ai muncii. La 24 mai ele au fost dezbătute de cel de-al IV-lea Congres al consiliilor economice. Congresul al IV-lea al sindicatelor din Rusia a însărcinat, la 24 mai, noul Consiliu Central, ales de el, să examineze de urgenţă proiectul de hotărîre şi proiectul de „Instrucţiuni" şi să introducă în ele modificările şi completările necesare. Cea de-a X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia a aprobat proiectul de „Instrucţiuni" şi a însărcinat fracţiunea comunistă a Comitetului Executiv Central din Rusia să-l transforme în lege. La 30 mai proiectul de „Instrucţiuni" şi proiectul de hotărîre au fost prezentate spre examinare celei de-a III-a sesiuni a Comitetului Executiv Central din Rusia. În cadrul discuţiilor pe marginea acestor proiecte, Lenin a rostit o cuvîntare (vezi volumul de faţă,

www.dacoromanica.ro

p. 353—356). Sesiunea C.E.C. din Rusia a adoptat ca bază proiectele şi le-a transmis, spre definitivare, unei comisii. Lenin a făcut o serie de modificări redacţionale în hotărîrea C.E.C. din Rusia „Cu privire la consfătuirile economice locale", înainte ca ea să fie adoptată definitiv. La 30 iunie ambele documente — hotărîrea C.E.C. din Rusia şi „Instrucţiunile" — au fost aprobate de Prezidiul C.E.C. din Rusia. Întrucît „Instrucţiunile" stabileau sarcini cu privire la dările de seamă nu numai pentru comisariatele economice, dar şi pentru toate celelalte comisariate ale poporului, ele au căpătat denumirea de „Instrucţiuni ale C.C.P. şi ale C.M.A."

Lenin acorda o mare importanţă cerinţei ca maselor de oameni ai muncii să li se explice temeinic esenţa şi însemnătatea acestor importante hotărîri ale Puterii sovietice şi insista ca ele să fie cît mai curînd transpuse în practică. — *271.*

100 Este vorba despre decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 7 aprilie 1921, cu privire la cooperaţia de consum, care a fost publicat la 9 aprilie în nr. 76 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *272.*

101 *Comitetele săteşti* — comitete ţărăneşti pentru îmbunătăţirea agriculturii, care au luat fiinţă pe lîngă Sovietele săteşti. Problema constituirii unor asemenea comisii a fost hotărîtă la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, care a adoptat, la 28 decembrie 1920, hotărîrea „Cu privire la măsurile pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti". Conform directivei date de congres, C.E.C. din Rusia a adoptat, la 10 ianuarie 1921, decretul „Cu privire la comitetele pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti". — *278.*

102 *Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia* a avut loc la Moscova între 22 şi 29 decembrie 1920. Prin componenţa sa, el a fost cel mai numeros dintre toate congresele de pînă atunci ale Sovietelor : la lucrările lui au participat 2 537 de delegaţi, dintre care 1 728 cu vot deliberativ şi 809 cu vot consultativ. Componenţa de partid a delegaţilor era : comunişti — 91,7%, simpatizanţi — 2,7%, fără partid — 3,9%, menşevici — 0,3%, bundişti — 0,3%, socialişti-revoluţionari de stînga — 0,15%, anarhişti — 0,15%, membri ai altor partide — 0,8%. O asemenea componenţă a congresului constituia o dovadă concretă de creştere a prestigiului partidului comunist şi ea arăta în mod vădit că partidele mic-burgheze, care se demascaseră în faţa poporului ca partide contrarevoluţionare antisovietice, din punct de vedere politic mergeau spre pieire.

Congresul a avut loc într-o perioadă cînd războiul împotriva intervenţiei militare străine şi a forţelor contrarevoluţiei interne se încheia cu succes şi cînd frontul economic devenise „preocuparea cea mai importantă, preocuparea principală" *(V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed.

www.dacoromanica.ro

a doua, p. 142). Pe ordinea de zi figurau următoarele probleme : raportul de activitate al Comitetului Executiv Central din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului, electrificarea Rusiei, refacerea industriei şi a transporturilor, dezvoltarea producţiei agricole şi sprijinirea gospodăriei ţărăneşti, îmbunătăţirea activităţii organelor sovietice şi lupta împotriva birocratismului. Principalele probleme de pe ordinea de zi au fost în prealabil discutate în şedinţele fracţiunii P.C. (b) din Rusia.

Lucrările congresului s-au desfăşurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin. La şedinţa plenară din 22 decembrie, el a prezentat raportul de activitate al C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului, iar la cea din 23 decembrie a rostit cuvîntul de încheiere la raport. În afară de aceasta, el a luat de şase ori cuvîntul la şedinţele fracţiunii comuniste de la congres (la 21, 22, 24 şi 27 decembrie) în problema concesiunilor şi în cadrul discuţiilor pe marginea proiectului de lege cu privire la măsurile de întărire şi dezvoltare a gospodăriilor ţărăneşti.

La raportul de activitate al C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului, prezentat de Lenin, congresul a adoptat, cu o imensă majoritate de voturi, o rezoluţie în care aproba activitatea guvernului.

Al VIII-lea Congres al Sovietelor a adoptat planul de electrificare a ţării (planul GOELRO), întocmit din iniţiativa lui Lenin şi după indicaţiile date de el. Acesta a fost primul plan economic de perspectivă al Statului sovietic, pe care Lenin l-a calificat drept un al doilea program al partidului. Rezoluţia adoptată la raportul lui G. M. Krjijanovski a fost scrisă de Lenin (vezi Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 205—206).

Una din principalele probleme de pe ordinea de zi a congresului a fost proiectul de lege cu privire la măsurile de întărire şi dezvoltare a gospodăriilor ţărăneşti, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 14 decembrie 1920. Subliniind importanţa acestui proiect, Lenin spunea că în jurul lui „se grupează, ca în jurul unui focar, sute de hotărîri şi de proiecte de lege ale Puterii sovietice" (op. cit., p. 153). Principalele teze ale proiectului de lege au fost discutate împreună cu V. I. Lenin la consfătuirea particulară din 22 decembrie a ţăranilor fără partid, delegaţi la congres, precum şi la 24 şi 27 decembrie în cadrul fracţiunii P.C. (b) din Rusia (vezi op. cit., p. 185—204, 400—405). Proiectul a fost adoptat în unanimitate de catre congres.

Congresul a adoptat o amplă hotărîre cu privire la construcţia sovietică, prin care erau reglementate relaţiile dintre organele centrale şi locale ale puterii şi administraţiei de stat. Un loc important în lucrările acestui congres au ocupat problemele reorganizării întregului sistem de conducere a economiei naţionale potrivit cu noile sarcini economice. Congresul a aprobat o nouă hotărîre cu privire la Consiliul Muncii şi Apărării.

www.dacoromanica.ro

Congresul al VIII-lea al Sovietelor a instituit ordinul „Steagul Roşu al Muncii", ca semn de distincţie pentru abnegaţie, iniţiativă, sîrguinţă şi spirit de organizare în îndeplinirea sarcinilor economice. — *295.*

103 Proiectul de hotărîre al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la hotărîrile fracţiunii comuniste de la Congresul al IV-lea al sindicatelor a fost scris de V. I. Lenin cu prilejul adoptării, de către fracţiune, a tezelor lui A. Z. Golţman în problema tarifelor, teze care nu corespundeau directivelor Comitetului Central. La 22 mai 1921, acest proiect a fost adoptat de Biroul Politic al Comitetului Central. La propunerea unei delegaţii a sindicatelor dintr-o serie de ramuri de producţie (metalurgică, textilă şi minieră), şi a unei delegaţii a principalelor centre proletare (Moscova, Petrograd şi Ivanovo-Voznesensk), fracţiunea comunistă de la congresul sindicatelor a revenit asupra hotărîrii sale şi, cu majoritate de voturi, a adoptat ca bază tezele lui V. I. Ciubar, care fuseseră aprobate de Comitetul Central. Tezele adoptate de fracţiune au fost confirmate de Congresul al IV-lea al sindicatelor la 24 mai. — *299.*

104 Proiectul acestei hotărîri a C.C. a fost scris de V. I. Lenin (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIII, p. 142). — *299.*

105 *Scrisoarea către minerii de la grupul de întreprinderi din Petrovsk* a fost scrisă de V. I. Lenin în timp ce se afla la el, în audienţă, I. I. Mejlauk, pe atunci director al Combinatului metalurgic din Petrovsk. Mejlauk i-a prezentat lui Lenin o serie de date comparative cu privire la extracţia de cărbune în aprilie 1914 şi în aprilie 1921. Scrisoarea lui V. I. Lenin a fost citită la o adunare a muncitorilor din combinat. Ea a provocat în rîndurile minerilor din Donbass un înflăcărat avînt în muncă. — *301.*

106 *A X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 26 şi 28 mai 1921, la Moscova. La lucrările ei au participat 239 de delegaţi, reprezentanţi ai organizaţiilor de partid şi sovietice. Pe ordinea de zi au figurat următoarele probleme: 1) politica economică; a) impozitul în natură, b) cooperaţia, c) reforma financiară, d) mica industrie; 2) rolul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor în momentul actual; 3) Congresul al III-lea al Internaţionalei Comuniste; 4) o informare despre lucrările Congresului al IV-lea al sindicatelor; 5) probleme organizatorice.

O deosebită atenţie a fost acordată, la această conferinţă, problemei aplicării noii politici economice, deoarece pentru organele locale ea continua să nu fie încă destul de clară.

Lucrările conferinţei s-au desfăşurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin. El a rostit cuvîntarea de deschidere a lucrărilor conferinţei, a luat cuvîntul în legătură cu ordinea de zi, a fost ales în prezidiul conferinţei. Lenin a pregătit planul raportului şi planul cuvîntului de încheiere la raportul cu privire la impozitul

www.dacoromanica.ro

în natură (vezi volumul de față, p. 417—420), a prezentat raportul și a rostit cuvîntul de încheiere în această problemă, a rostit cuvîntarea de încheiere a lucrărilor conferinței. Explicînd în ce constă caracterul noii politici economice, Lenin a dat, în intervențiile sale, o ripostă hotărîtă născocirilor și denaturărilor ivite în interpretarea acestei politici. El a explicat că noua politică economică, al cărei scop este construirea societății socialiste, a fost stabilită „în mod serios și pentru multă vreme". Conferința a adoptat rezoluția „Cu privire la politica economică", al cărei proiect a fost pregătit de Lenin. Lenin a luat de mai multe ori cuvîntul în cadrul discuțiilor pe marginea acestei rezoluții (vezi volumul de față, p. 345—348). Rezoluția consfințea principiile de bază ale noii politici economice și dădea o serie de indicații concrete în legătură cu aplicarea ei. „Sarcina politică fundamentală a momentului — se spunea în rezoluție — constă în însușirea completă și aplicarea precisă de către toate cadrele de partid și sovietice a noii politici economice" (Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 592). Conferința a ascultat un raport informativ în legătură cu lucrările Congresului al IV-lea al sindicatelor. O informare suplimentară în legătură cu această problemă a fost prezentată de V. I. Lenin. El a supus unei critici incisive acțiunile fracționiste ale conducerii sindicatelor, și în primul rînd ale lui A. P. Tomski, președintele C.C.S. din Rusia.

Un loc important în lucrările conferinței au ocupat problemele organizatorice. După ce a ascultat raportul lui V. M. Molotov cu privire la sarcinile imediate ale muncii organizatorice a partidului, conferința a adoptat o rezoluție — „Planul de muncă al C.C. al P.C. (b) din Rusia", în care se trasa sarcina de a intensifica întreaga muncă de partid și sovietică, de a educa și promova noi activiști de partid. În observațiile sale la planul de muncă al C.C al P.C. (b) din Rusia, Lenin a subliniat necesitatea de a stabili o legătură mai strînsă între organizațiile de partid și masele celor fără partid, precum și de a aduna și studia materialele furnizate de experiența practică a organizațiilor de partid locale (vezi vol. de față, p. 425). La elaborarea rezoluției s-a ținut seamă de indicațiile lui Lenin.

La conferință au rostit cuvîntul lor de salut reprezentanții partidelor comuniste din Germania și S.U.A. La propunerea prezidiului, conferința a adoptat hotărîrea de a trimite o telegramă de salut muncitorilor aflați în închisori. — *303.*

107 Lenin are în vedere cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia, care a avut loc la Moscova între 17 și 25 mai 1921, și cel de-al IV-lea Congres general al consiliilor economice, care a avut loc în același oraș între 18 și 24 mai 1921.

Pe ordinea de zi a Congresului al IV-lea al sindicatelor au figurat următoarele probleme: darea de seamă a C.C.S. din Rusia, darea de seamă a prezidiului Consiliului economic superior, rolul

www.dacoromanica.ro

şi sarcinile sindicatelor în construcţia economică, probleme organizatorice, politica tarifelor de salarii şi aprovizionarea cu produse a muncitorilor, sindicatele şi cooperaţia, protecţia muncii şi altele.

Pe ordinea de zi a Congresului al IV-lea al consiliilor economice au figurat următoarele probleme principale : darea de seamă a prezidiului Consiliului economic superior, politica economică a Consiliului economic superior în legătură cu Decretul cu privire la impozitul în natură şi cooperaţie, structura organizatorică a Consiliului economic superior, raportul Comisiei de stat a planificării, raportul cu privire la comerţul exterior, lucrările de electrificare a Rusiei, resursele materiale ale republicii şi organizarea aprovizionării industriei.

Cele mai importante probleme ale construcţiei economice au fost discutate de specialişti şi de reprezentanţi ai opiniei publice în cadrul unor şedinţe comune ale delegaţilor la ambele congrese. — *322.*

108 Lenin are în vedere amendamentul la primul punct din proiectul de rezoluţie (vezi volumul de faţă, p. 342). Autorul amendamentului propunea să se adauge următoarele cuvinte : „în măsura în care nu se vor schimba condiţiile revoluţiei mondiale". Amendamentul a fost respins cu majoritate de voturi. — *345.*

109 Intervenţia lui Lenin a fost determinată de amendamentul propus la punctul 3 din proiectul de rezoluţie. La sfîrşitul acestui punct se spunea : „Să se ducă lupta împotriva schimbului anarhic de mărfuri (adică a schimbului care scapă de sub orice control şi de sub orice supraveghere de stat), prin concentrarea lui cu precădere în mîinile cooperaţiei, fără a stînjeni însă cîtuşi de puţin comerţul liber regulat". Autorul amendamentului propunea ca sfîrşitul frazei, începînd de la cuvintele „fără a se stînjeni", să fie înlocuit prin cuvintele : „anihilînd orice intenţie de dirijare birocratică a acestui schimb de mărfuri". Amendamentul a fost respins. — *345.*

110 Intervenţia lui Lenin a fost determinată de amendamentul propus la punctul 5 din proiectul de rezoluţie, în care se prevedea să fie lărgite autonomia şi iniţiativa fiecărei întreprinderi în ceea ce priveşte dreptul de a dispune de mijloacele financiare şi de resursele materiale. Autorul amendamentului propunea ca acest punct să fie extins şi asupra sovhozurilor. Amendamentul a fost respins. — *346.*

111 Este vorba despre amendamentul la punctul 9 din rezoluţie. În amendament se propunea următoarea completare : „o deosebită atenţie acordîndu-se iniţiativei şi autonomiei efective şi materiale a organelor locale". Amendamentul a fost respins. — *347.*

112 Este vorba despre comisia pentru elaborarea proiectului de Instrucţiuni ale C.M.A. pentru instituţiile sovietice locale, care a fost creată de Consiliul Muncii şi Apărării la 20 mai 1921. — *348.*

www.dacoromanica.ro

113 Cea de-a cincea intervenţie a lui Lenin a fost determinată de amendamentul propus la punctul din proiectul de rezoluţie în care se prevedea că „instituţiile centrale poartă o răspundere deosebită pentru cazurile de frînare sau de insuficientă sprijinire a iniţiativei locale" (vezi volumul de faţă, p. 344). Autorul amendamentului a propus următoarea completare : „se vor mări pedepsele pentru lipsa de spirit gospodăresc şi pentru delapidarea bunurilor statului, precum şi pentru folosirea neraţională a forţei de muncă". Acest amendament a fost adoptat şi adăugat la punctul 6 din rezoluţie. — *348.*

114 Punctul 6 din proiectul de rezoluţie se referea la problema reglementării sistemului de retribuire a muncitorilor. — *348.*

115 Intervenţia lui Lenin a fost determinată de propunerea lui Kiselev, care cerea să se includă în rezoluţie un punct cu privire la introducerea sistemului de recomandări colective (pînă la 3 persoane) pentru persoanele care administrează bunuri ale statului, indicîndu-se totodată sancţiuni pentru cei ce dau recomandări necorespunzătoare. Această propunere a fost respinsă cu majoritate de voturi. — *348.*

116 Intervenţia lui Lenin a fost determinată de amendamentul propus la punctul 2 din rezoluţie (vezi volumul de faţă, p. 342). Autorul amendamentului propunea ca în rezoluţie să se menţioneze că pe primul plan, în construcţia economică, se pune impozitul în natură. Amendamentul a fost respins. — *348.*

117 *A III-a sesiune a Comitetului Executiv Central din Rusia* a avut loc în zilele de 30 şi 31 mai 1921. Raportul de activitate al Prezidiului C.E.C. din Rusia a fost prezentat de M. I. Kalinin. La sesiune au fost discutate următoarele probleme : campania de însămînţări ; organele de coordonare a activităţii comisariatelor poporului pentru problemele economice şi a organelor economice locale ; înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură ; industria din Petrograd ; reorganizarea tribunalelor. Totodată au fost dezbătute raportul Comitetului executiv gubernial din Tver şi cel al Comitetului revoluţionar din Siberia.

Cuvîntarea cu privire la organele economice locale a fost rostită de Lenin la cea de-a doua şedinţă (de seară) a sesiunii C.E.C. din Rusia. În timpul discuţiilor în legătură cu această problemă, Lenin a făcut scurte însemnări (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 91). — *353.*

118 *A III-a Consfătuire generală în legătură cu problemele aprovizionării* a avut loc între 16 şi 24 iunie 1921, la Moscova. La consfătuire au participat 499 de delegaţi : comisarii guberniali pentru problemele aprovizionării şi membri ai colegiilor comitetelor guberniale de aprovizionare, reprezentanţi ai diferitelor organizaţii de aprovizionare, precum şi reprezentanţi ai comitetelor executive guberniale, ai cooperativelor şi sindicatelor.

www.dacoromanica.ro

Pe ordinea de zi a consfătuirii au figurat următoarele probleme: 1) impozitul în natură; 2) organizarea schimbului de mărfuri; 3) relaţiile dintre organele de aprovizionare şi cooperaţie; 4) sistemul de aprovizionare pe linie de stat etc.

Lenin a fost ales membru de onoare al prezidiului acestei consfătuiri. Cuvîntarea publicată în volumul de faţă a fost rostită de el în prima şedinţă.

Consfătuirea a avut un rol deosebit de important în îmbunătăţirea muncii de aprovizionare în Rusia Sovietică. — *359.*

119 Lenin se referă la hotărîrea *„Cu privire la politica economică"*, adoptată de Conferinţa a X-a generală a P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 592—594). — *362.*

120 Propunerile lui V. I. Lenin au fost adoptate, în şedinţa din 21 iunie 1921 a Biroului Politic al P.C. (b) din Rusia, ca directive ale comisiei cu privire la curăţirea rîndurilor partidului. Ele au fost incluse, cu unele modificări, în hotărîrea Biroului Politic al C.C. cu privire la verificarea şi curăţirea rîndurilor partidului, adoptată la 25 iunie. Cu prilejul elaborării acestei hotărîri, Lenin a făcut unele însemnări în legătură cu condiţiile de primire în partid (vezi volumul de faţă, p. 371). În hotărîrea adoptată de Comitetul Central s-a ţinut seamă şi de observaţiile lui Lenin. — *370.*

121 Este vorba despre comitetele de locatari. — *371.*

122 Vezi adnotarea 14. — *375.*

123 Vezi adnotarea 35. — *383.*

124 Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia a adoptat o rezoluţie cu privire la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi ţăranilor nevoiaşi, al cărei proiect a fost scris de V. I. Lenin (vezi volumul de faţă, p. 87—88). — *383.*

125 În aceste însemnări, Lenin notează în prealabil numărul candidaturilor pentru Comitetul Central. Pentru a se asigura, la plenara comună a Comitetului Central şi a Comisiei Centrale de Control, $^2/_3$ din voturi în favoarea adepţilor majorităţii la congres, Lenin considera că este necesar să se propună ca din partea adepţilor „platformei celor zece" să fie alese 25 de persoane ca membri şi 15 ca membri supleanţi ai Comitetului Central, iar 7 persoane ca membri ai Comisiei Centrale de Control. Totodată se propunea ca delegaţilor care nu se situau pe „platforma celor zece" să li se acorde 9 locuri de membri ai Comitetului Central şi 2 sau 3 locuri de membri supleanţi. — *388.*

126 Însemnarea cu privire la corelaţia dintre mica şi marea industrie a fost scrisă de Lenin pe o foaie separată şi a fost folosită de el

www.dacoromanica.ro

în cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la impozitul în natură, prezentat la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi volumul de față, p. 83—84). — *389.*

127 Acest document se referă la una din consfătuirile adepților „platformei celor zece", care a avut loc, pe cît se pare, înainte de deschiderea Congresului al X-lea al partidului sau în primele zile după începerea lucrărilor lui — la 8 sau 9 martie 1921. — *390.*

128 Acest punct a fost dezvoltat de V. I. Lenin în paragraful 7 din proiectul de rezoluție „Cu privire la unitatea partidului", care a fost pregătit de el și adoptat de Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi volumul de față, p. 91—94). — *390.*

129 Documentele publicate mai jos reprezintă materiale pregătitoare la broșura lui Lenin „Despre impozitul în natură (Însemnătatea noii politici și condițiile ei)" (vezi volumul de față, p. 209—250).

Primul document reprezintă varianta inițială a planului broșurii. Pe baza lui, Lenin a elaborat un plan mai amănunțit — documentul al doilea, iar apoi cel de-al treilea și cel de-al patrulea. În cel de-al treilea document, în afară de faptul că sînt abordate și alte probleme, se face o expunere sumară a acelei părți din broșură în care e analizată problema capitalismului de stat. Cel de-al patrulea document reprezintă conspectul capitolului de încheiere — „Bilanț și concluzii politice". — *392.*

130 Lenin se referă la punctul 2 din partea economică a programului P.C. (b) din Rusia, adoptat la Congresul al VIII-lea al partidului (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C."), partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 434). — *395.*

131 În datele citate, Lenin arată efectivul și raportul numeric al populației din țările imperialiste și al celei din colonii. Din cifra de 1 750 000 000, la cît se ridica populația întregului glob pămîntesc (după datele statistice din 1920), $^1/_7$, sau 250 000 000 de locuitori, o constituia populația țărilor imperialiste, iar $^4/_7$, sau 1 000 000 000 de locuitori, cea din colonii. — *396.*

132 *Proiectul de hotărîre al comisiei financiare a C.C. al P.C. (b) din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului,* cu modificările și completările făcute de V. I. Lenin, a fost aprobat în ședința din 14 aprilie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — *401.*

133 Ședința fracțiunii comuniste de la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia, în cadrul căreia s-a discutat activitatea C.C.S. din Rusia, a avut loc la 18 mai 1921.

Acordînd o mare importanță Congresului al IV-lea al sindicatelor, C.C. al P.C. (b) din Rusia a desemnat o comisie pentru conducerea lucrărilor acestui congres. Comisia a elaborat un proiect de rezoluție cu privire la activitatea C.C.S. din Rusia, care trebuia să stea la baza rezoluției ce urma să fie adoptată

www.dacoromanica.ro

de congres. M. P. Tomski, care facea parte din comisie, a fost însărcinat să pună acest proiect în discuţia fracţiunii comuniste. Dar el n-a făcut acest lucru. La şedinţa fracţiunii a fost adoptată o rezoluţie, prezentată de către D. B. Reazanov, care era în contradicţie cu hotărîrile partidului privind relaţiile dintre partid şi sindicate. Plenara din 18 mai a C.C. al P.C. (b) din Rusia a condamnat rezoluţia lui Reazanov, a hotărît să-l scoată pe Tomski din comisie şi să-l elibereze din funcţia pe care o deţinea în C.C.S. din Rusia, iar pe Reazanov să-l înlăture din munca sindicala.

Din însărcinarea C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin a luat cuvîntul la şedinţa fracţiunii şi a explicat caracterul anarho-sindicalist al rezoluţiei prezentate de Reazanov. Cu imensă majoritate de voturi, fracţiunea a respins această rezoluţie şi a adoptat-o pe aceea a Comitetului Central. În Arhiva de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. nu se află însemnări în legătură cu cuvîntarea rostită de Lenin. — *407*.

131 În procesul de elaborare a planului de proiect al acestor „Instrucţiuni", Lenin a scris trei variante. Prima variantă conţine o enumerare a problemelor la care trebuiau să răspundă instituţiile sovietice locale la întocmirea dărilor lor de seamă. Numerotarea iniţială a punctelor acestei variante a fost ulterior schimbată cu alta la stînga, în paranteze. Punctul 19, care repeta punctul 13, a rost şters de Lenin. Cea de-a doua numerotare a punctelor a fost folosită de el cînd a scris proiectul de „Instrucţiuni". În cea de-a doua variantă a planului, problemele sînt împărţite în trei grupuri principale: αα, ββ, γγ. Cea de-a treia variantă, care este cea mai completă, a stat la baza proiectului de „Instrucţiuni" (vezi volumul de faţă, p. 271—298). — *409*.

135 Lenin a pregătit acest plan pentru cuvîntarea pe care urma s-o ţină la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia, care a avut loc între 17 şi 25 mai 1921. Institutul de marxism-leninism nu dispune însă de date în legătură cu cuvîntarea rostită de Lenin la congres. — *415*.

136 Documentele publicate mai jos reprezintă materialele pregătitoare pentru raportul cu privire la impozitul în natură, care a fost prezentat de V. I. Lenin la cea de-a X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia (vezi volumul de faţă, p. 307—324).

Primul document reprezintă schiţa iniţială a planului acestui raport. Cel de-al doilea document este, prin conţinutul său, mai aproape de textul raportului. — *417*.

137 Punctele 11 şi 12 din acest plan au fost folosite de Lenin în cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la impozitul în natură, prezentat la 27 mai 1921 (vezi volumul de faţă, p. 325—341). — *418*.

138 Observaţiile lui Lenin se referă la punctele 6 şi 7 din planul de muncă al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care a fost întocmit pentru Conferinţa a X-a generală de partid. La 28 mai 1921, conferinţa

www.dacoromanica.ro

a aprobat acest plan (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 594—595). — *425.*

139 Lenin se referă la Consfătuirea generală a şefilor secţiilor organizatorice şi de instructaj ale comitetelor guberniale, care fusese fixată pentru luna mai 1921 şi la care urma să se discute sarcinile imediate ale muncii organizatorice a partidului. Consfătuirea nu s-a mai ţinut. — *425.*

140 Lenin a fost ales ca delegat la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, cu drept de vot deliberativ, de Conferinţa a XIV-a a organizaţiei de partid guberniale Petrograd, din partea adepţilor „platformei celor zece". Dar, din cauza situaţiei încordate care domnea în oraş şi a rebeliunii contrarevoluţionare care începuse la Kronstadt, nu toată delegaţia aleasă a putut să sosească la congres. Faptul că Lenin a trecut în chestionar că are vot consultativ se explică, probabil, prin lipsa procesului-verbal de la alegerea delegaţiei din Petrograd. Totuşi el a participat la votarea tuturor rezoluţiilor şi figurează pe lista delegaţilor la Congresul al X-lea cu drept de vot deliberativ (vezi „Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. 8—16 martie 1921. Dare de seamă stenografică". Moscova, 1963, p. 729). — *429.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

A III-a sesiune a C.E.C. din Rusia. Şedinţa de seară. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 117 (1 260), 31 mai, p. 1. — *353.*

Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921. 299 p. (R.S.F.S.R.). — *31, 54.*

[Buharin, N. I.] Demascările d-lui Miliukov. [Editorial]. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 110, 22 mai, p. 1. — *326.*

„Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 25 ianuarie, p. 1—4. — *16, 47—48.*

— 1921, nr. 2, 26 ianuarie, p. 2—4. — *16, 38—40, 47—48.*

„Buletinul celui de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia". (Dare de seamă stenografică completă). Moscova, 1921, nr. 5, 25 mai, p. 32—33. — *367.*

— 1921, nr. 6, 26 mai, p. 5—8. — *299, 300, 331.*

„Buletinul Conferinţei generale a P.C. (bolşevic) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 27 mai, p. 1—24. — *306, 325, 329.*

— 1921, nr. 2, 28 mai, p. 1—23. — *306, 328, 330, 419.*

Candidaţi la putere. [Editorial]. — „Poslednie Novosti", Paris, 1921, nr. 273, 11 martie, p. 1. — *141—142, 242, 243—244.*

Cehov, A. P. Omul în cutie. — *220.*

Codul muncii. — „Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc-ţărănesc", Moscova, 1918, nr. 87—88, 10 decembrie, art. 905, p. 1 099—1 114. — *180.*

www.dacoromanica.ro

Condiţiile de primire în Internaţionala Comunistă. — „Kommunisticeskii Internaţional", Moscova—Petrograd, 1920, nr. 13, 28 septembrie, coloanele 2 387—2 392. — *18.*

Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Dare de seamă stenografică. Petrograd, editura Internaţionalei Comuniste, 1921. 682 p. — *3, 41—42, 96, 104, 385.*

Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921. VIII, 392 p.; 1 filă de anexe (P.C. (b) din Rusia). — *14, 17, 33—34, 35, 36, 37, 38, 46—47, 49—51, 52, 53, 54—55, 64—65, 75, 76, 77, 78, 79—80, 81, 83—84, 93, 100—101, 103, 104—105, 106—107, 109, 110, 111—112, 113, 114, 115, 116, 117, 122, 144—146, 167, 181, 183, 185, 187, 345—346, 365, 383.*

Constituţia (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. Publicată în „Izvestiia Comitetului Executiv Central din Rusia", nr. 151 din 19 iulie 1918. Moscova, Ghiz., 1919. 16 p. (R.S.F.S.R.). — *134, 336.*

Cu privire la atitudinea faţă de cooperaţie. [Rezoluţie adoptată la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia. 1920]. — În: Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 387—389. (P.C. (b) din Rusia). — *64—66, 77—79, 383.*

**Cu privire la concesiuni.* Decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 23 noiembrie 1920. Textul decretului. Obiectele concesiunilor. Hărţi. Moscova, Gosizdat, 1920. 23 p.; 3 file cu hărţi. (R.S.F.S.R.). — *20, 167, 378, 380.*

Cu privire la Consiliul Muncii şi Apărării. [Hotărîre adoptată la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. 1920]. — În: Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 281—282. (R.S.F.S.R.). — *272.*

Cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă din partidul nostru. [Rezoluţie adoptată la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. 1921]. — În: Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 310—311 (P.C. (b) din Rusia). — *122, 144—145.*

Cu privire la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi a ţăranilor nevoiaşi. [Rezoluţia adoptată la Congresul al X-lea al P.C. (b) din

* Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele, articolele şi documentele pe care se află însemnări ale lui V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

Rusia. 1921.] — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 328. (P.C. (b) din Rusia). — *383.*

Cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură. [Rezoluţie adoptată la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. 1921]. — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 327. (P.C. (b) din Rusia). — *122, 345—346, 365.*

Cu privire la unitatea partidului. [Rezoluţie adoptată la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. 1921]. — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 309—310. (P.C. (b) din Rusia). — *122, 144—145.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la acordarea de premii în natură muncitorilor. 7 aprilie 1921. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 76 (1 219), 9 aprilie, p. 4, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *148, 161—162, 316.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului. Cu privire la cooperaţia de consum. 7 aprilie 1921. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 76 (1 219), 9 aprilie, p. 4, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *229, 272.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la schimbul liber de cereale, furaje concentrate, cartofi şi fîn în guberniile care au terminat predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole. 28 martie 1921. „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 67 (1 210), 29 martie, p. 1, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *251.*

Decretul cu privire la concesiuni — *vezi* Cu privire la concesiuni.

Decretul cu privire la impozitul în natură — *vezi* Hotărîrea Comitetului Executiv Central din Rusia cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole şi de materii prime printr-un impozit în natură.

Decretul din 30 octombrie 1918 al Comitetului Executiv Central din Rusia cu privire la impunerea gospodăriilor agricole la un impozit în natură sub forma predării unei părţi din produsele agricole. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăra-

www.dacoromanica.ro

nilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 248 (512), 14 noiembrie, p. 2—3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *27, 30, 380, 384.*

**Despre rolul sindicatelor în producţie.* Rapoartele tov. Zinoviev şi Troţki, cuvîntarea tov. Lenin, corapoartele tov. Buharin, Noghin, Şleapnikov şi Reazanov şi cuvîntul de încheiere al tov. Troţki şi Zinoviev la şedinţa comună a membrilor P.C. din Rusia — delegaţi la Congresul al VIII-lea al Sovietelor, membri ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi ai Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. 30 decembrie 1920. Moscova, 1921. 79 p. (Biroul fracţiunii comuniste din C.C.S. din Rusia. Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *53, 385.*

„Diskussionnîi Listok", Moscova. — *93, 386.*

„Ekonomiceskaia Jizn", Moscova. — *270, 297, 370, 408, 410.*

Ecourile răscoalei de la Kronstadt la Petrograd. Helsingfors, 13 februarie. — „Obşcee Delo", Paris, 1921, nr. 215, 15 februarie, p. 1, la rubrica : Ultimele ştiri. — *23—24, 47.*

Engels, F. Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluţionează ştiinţa. Septembrie 1876—iunie 1878. — *101, 102.*

— *Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului.* În legătură cu cercetările lui Lewis H. Morgan. Sfîrşitul lunii martie—26 mai 1884. — *55, 101, 102.*

— *Problema ţărănească în Franţa şi în Germania.* 15—22 noiembrie 1894. — *217—218.*

Gogol, N. V. Revizorul. — *52, 53.*

[Golţman, A. Z.] Tezele tov. Golţman [în problema tarifelor de salarizare]. — „Buletinul celui de-al IV-lea Congres general al Sindicatelor din Rusia". (Dare de seamă stenografică completă). Moscova, 1921, nr. 6, 26 mai, p. 5—8. — *299, 300, 330.*

Gorbunov, I. F. La staţie. — *138.*

Hotărîre cu privire la serviciul inspecţiei fiscale din Comisariatul poporului pentru aprovizionare. 19 mai 1921. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 119 (1 262), 2 iunie, p. 4, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *307—308, 330.*

[Hotărîrea C.C. al partidului în legătură cu proiectul tov. Larin şi al C.C.S. din Rusia cu privire la politica tarifelor de salarizare. 10 mai 1921]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova,

www.dacoromanica.ro

1921, nr. 32, 6 august, p. 3, în : Raportul C.C. al P.C. din Rusia pe perioada 1 mai—1 iunie 1921. — *299—300, 331, 419.*

Hotărîrea Comitetului Executiv Central din Rusia cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole şi de materii prime printr-un impozit în natură. [21 martie 1921]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 62 (1 205), 23 martie, p. 2. Sub titlul comun : Sesiunea C.E.C. din Rusia. — *229, 251, 271—272, 293.*

Hotărîrea Comitetului Executiv Central din Rusia şi a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la lărgirea drepturilor comitetelor ţărăneşti (comitetelor sătesti) pentru îmbunătăţirea producţiei agricole. 27 mai 1921. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 115 (1 258), 28 mai, p. 2, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *278.*

Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la mărimea impozitului în natură în 1921—1922. 28 martie 1921. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 67 (1 210), 29 martie, p. 1, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *251, 272.*

Instrucţiuni către comitetele guberniale de aprovizionare în legătură cu aplicarea impozitelor în natură. 19 mai 1921. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 110 (1 253), 22 mai, p. 2, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *307—308.*

Internaţionala. — *132—133, 340.*

Intrarea în funcţiune a conductei petroliere „Baku-Tiflis" — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 57, 16 martie, p. 3, la rubrica : Telegrame. Sub titlul : În Azerbaidjan. — *123.*

„Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 21, 4 septembrie, p. 1—3. — *31.*

— 1921, nr. 32, 6 august, p. 2—3, 6—10. — *299—300, 331, 353, 362, 364, 365, 419.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 51 (1 194), 8 martie, p. 2. — *19.*

www.dacoromanica.ro

— 1921, nr. 62 (1 205), 23 martie, p. 2. — *229, 251, 271—272, 292—293.*

— 1921, nr. 67 (1 210), 29 martie, p. 1. — *251, 272.*

— 1921, nr. 76 (1 219), 9 aprilie, p. 4. — *148, 162, 229, 272, 317.*

— 1921, nr. 110 (1 253), 22 mai, p. 2. — *307—308.*

— 1921, nr. 115 (1 258), 28 mai, p. 2. — *278.*

— 1921, nr. 117 (1 260), 31 mai, p. 1. — *353.*

— 1921, nr. 119 (1 262), 2 iunie, p. 4. — *307—308, 330.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 248 (512), 14 noiembrie, p. 2—3. — *27, 30, 380, 384.*

**Kollontai, A. M. Opoziţia muncitorească.* Cu titlu de manuscris. Moscova, 1921. 48 p. (Numai pentru delegaţii la Congresul al X-lea al P.C. din Rusia). — *35—36, 37, 38, 39—40, 41—42, 43—47, 48—49, 50, 55.*

„Kommunisticeskii Internaţional", Moscova—Petrograd, 1920, nr. 13, 28 septembrie, coloanele 2 387—2 392. — *18.*

Kronstadt. — „Soţialisticeskii Vestnik", Berlin, 1921, nr. 5, 5 aprilie, p. 2—6. — *243.*

La rapoartele tov. Troţki şi tov. Emşanov cu privire la transporturi. [Rezoluţie adoptată la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, 29 decembrie 1920]. — În : Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 275—276 (R.S.F.S.R.). — *54.*

La raportul tov. Krjijanovski cu privire la electrificare. [Rezoluţie adoptată la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. 1920]. — Ibidem, p. 271—272. — *296.*

*[Lenin, V. I.] *Catastrofa care ne ameninţă şi cum trebuie să luptăm împotriva ei.* Petrograd, tipografia „Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din raionul Vasilievski Ostrov", 1917. 32 p. (P.M.S.D.R. „Biblioteca soldatului şi ţăranului". Nr. 13). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *216—217.*

— *[Cuvîntare cu privire la rolul partidului comunist în revoluţia proletară, rostită la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste.* 23 iulie 1920]. — În : Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Dare de seamă stenografică. Petrograd, editura Internaţionalei Comuniste, 1921, p. 80—84. — *41.*

www.dacoromanica.ro

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la o adunare a secretarilor de celule din organizaţia Moscova* [26 noiembrie 1920]. — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 269, 30 noiembrie, p. 2. — *191—192.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin [la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia].* — „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 25 ianuarie, p. 1—2. — *47.*

— *[Cuvîntarea rostită la deschiderea Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia, 8 martie 1921].* — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 1—2. (P.C. (b) din Rusia). — *14, 17, 47.*

— *Cuvîntarea tov. Lenin cu privire la situaţia internaţională şi internă a Republicii sovietice, rostită la şedinţa plenarei Sovietului din Moscova, 28 februarie [1921].* Moscova, editat de Comitetul organizaţiei din Moscova a P.C. din Rusia, 1921. 11 p. (P.C. (b) din Rusia). — *35.*

— *Cuvîntul de încheiere al tov. Lenin [la raportul cu privire la impozitul în natură, rostit la cea de-a X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia].* — „Buletinul Conferinţei generale a P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 2, 28 mai, p. 16—23, sub titlul comun : Ziua a doua (27 mai). — *306.*

— *Cuvîntul de încheiere al tov. Lenin [la raportul cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor, rostit în şedinţa din 24 ianuarie 1921 a fracţiunii comuniste de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia].* — „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 2, 26 ianuarie, p. 3—4. — *16, 38—40.*

— *Despre impozitul în natură.* (Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei). Moscova, Gosizdat, 1921. 36 p. (R.S.F.S.R.). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *260, 307, 308.*

— *Despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşeala tov. Troţki.* Cuvîntare rostită la 30 decembrie 1920 la adunarea de discuţii a membrilor fracţiunii comuniste de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Petrograd, Gosizdat, 1921. 32 p. (R.S.F.S.R.). — *8.*

— *Despre „stîngismul" copilăros şi despre spiritul mic-burghez.* — În : [Lenin, V. I.] Principala sarcină a zilelor noastre. Despre „stîngismul" copilăros şi despre spiritul mic-burghez. Petrograd, editat de Sovietul de deputaţi din Petrograd, 1918, p. 8—32. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *209—221, 223, 225, 226, 231, 233—234, 244—245.*

— *Despre „stîngismul" copilaros şi despre spiritul mic-burghez.* — În : [Lenin, V. I.] Principala sarcină a zilelor noastre. Moscova,

www.dacoromanica.ro

„Priboi", 1918, p. 11—47. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *159—161, 191, 399, 417.*

— *Instrucţiuni ale Consiliului Muncii şi Apărării către instituţiile sovietice locale.* Proiect [Moscova, 21 mai 1921]. 20 p. Sub titlul : Proiect. Instrucţiuni ale Consiliului Muncii şi Apărării către instituţiile sovietice locale. Fără copertă. — *269, 270, 344, 347, 351, 352, 353, 355, 408.*

— *Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile lui Troţki şi Buharin.* Moscova, Gosizdat, 1921. 32 p. (Numai pentru membrii P.C. din Rusia. R.S.F.S.R.). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *39.*

— *Principala sarcină a zilelor noastre.* Despre „stîngismul" copilăros şi despre spiritul mic-burghez. Petrograd, editat de Sovietul de deputaţi din Petrograd, 1918. 32 p. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *209—221, 223, 225, 226, 231—232, 233—234, 244—245.*

— *Principala sarcină a zilelor noastre.* — În : [Lenin, V. I.] Principala sarcină a zilelor noastre. Despre „stîngismul" copilăros şi despre spiritul mic-burghez. Petrograd, editat de Sovietul de deputaţi din Petrograd, 1918, p. 1—7. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *209.*

— *Principala sarcină a zilelor noastre.* Moscova, „Priboi", 1918. 47 p. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *159—161, 191, 412, 425.*

— *Proiect de hotărîre a Consiliului Muncii şi Apărării cu privire la consfătuirile economice locale, prezentarea dărilor de seamă şi conducerea pe baza instrucţiunilor date de Consiliul Muncii şi Apărării.* 19—20 mai 1921. — *276—281.*

— *[Proiect de rezoluţie cu privire la cooperaţie. 1921].* — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 225, 243. — *76, 79, 383.*

— *Proiect de rezoluţie în legătură cu problemele noii politici economice.* 27—28 mai 1921. — *336—348.*

— *Proiect iniţial de rezoluţie a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă din partidul nostru.* 14 sau 15 martie 1921. — *93, 100—101, 103, 104—105, 106—107, 108, 109, 113, 117, 390.*

— *Proiect iniţial de rezoluţie a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la unitatea partidului.* 14 sau 15 martie 1921. — *100, 108, 111—112, 113, 114, 115, 116, 390.*

— *Proiect iniţial de rezoluţie a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la unitatea partidului.* [Paragraful 7]. 14 sau 15 martie 1921. — *110.*

www.dacoromanica.ro

— *[Raport cu privire la activitatea politică a C.C. al P.C. (b) din Rusia prezentat la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, 8 martie 1921].* — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 13—22 (P.C. (b) din Rusia). — *33—34, 35, 36—37.*

— *Raport cu privire la concesiuni, prezentat în şedinţa fracţiunii comuniste a C.C.S. din Rusia. 11 aprilie 1921.* — *186.*

— *Raport cu privire la impozitul în natură* — *vezi* Lenin, V. I. Raportul tov. Lenin cu privire la impozitul în natură, prezentat la cea de-a X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia. 26 mai 1921.

— *[Raport cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură, prezentat la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. 15 martie 1921].* — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 221—227. (P.C. (b) din Rusia). — *75, 79—80.*

— *Raport cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor, prezentat la şedinţa fracţiunii comuniste de la congres* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia.

— *Raport cu privire la sarcinile imediate ale Puterii sovietice, prezentat la şedinţa din 29 aprilie 1918 a C.E.C. din Rusia.* — *7.*

— *[Raport cu privire la unitatea partidului şi la devierea anarhosindicalistă, prezentat la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia.* 1921]. — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 281—284. (P.C. (b) din Rusia). — *109, 111.*

— *Raportul tov. Lenin cu privire la impozitul în natură [prezentat la cea de-a X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia.* 26 mai 1921]. — „Buletinul Conferinţei generale a P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 27 mai, p. 1—9. Sub titlul comun : Ziua întîi (26 mai). — *306, 325.*

*— *Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky.* Moscova—Petrograd. „Kommunist", 1918. 135 p. (P.C. (b) din Rusia). Înaintea titlului, autor : N. Lenin (Vl. Ulianov). — *382, 399, 417.*

— *Situaţia noastră externă şi internă şi sarcinile partidului.* (Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la Conferinţa organizaţiei guberniale Moscova. [21] noiembrie 1920). — În : Probleme imediate ale muncii curente de partid. Nr. 1. Pentru celulele de partid. Moscova, editat de Comitetul organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia, 1920, p. 3—27. (P.C. (b) din Rusia). — *36, 191—192.*

www.dacoromanica.ro

*— *Statul şi revoluţia.* Învăţătura marxistă despre stat şi sarcinile proletariatului în revoluţie. Partea I. Petrograd, „Jizn i Znanie", 1918. 115 p. („Biblioteca ştiinţelor sociale". Nr. 40). Înaintea titlului, autor : V. Ilin (N. Lenin). — *398.*

Marx, K. Critica programului de la Gotha. Aprilie—începutul lunii mai 1875. — *101, 216.*

— *Scrisoare către J. Weydemeyer.* 5 martie 1852. — *101.*

„*Naşe Hozeaistvo*", Tver, 1921, nr. 1, 15 aprilie. 24 p. — *279.*

— 1921, nr. 2, 30 aprilie. 20 p. — *279.*

„*Novaia Jizn*", Petrograd. — 216.

„*Obşcee Delo*", Paris, 1921, nr. 215, 15 februarie, p. 1. — *23, 47.*

**Planul de electrificare a R.S.F.S.R.* Raport prezentat la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, Gostehizdat, 1920, 669 p. ; paginaţie pe secţiuni ; 14 file cu scheme şi hărţi. (R.S.F.S.R. Secţia tehnică-ştiinţifică a Consiliului economic superior). — *102, 175, 232—233, 295, 314.*

„*Platforma celor zece*" — *vezi* Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. din Rusia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor, prezentat spre examinare C.C. al P.C. din Rusia de către un grup de membri ai C.C. şi ai comisiei sindicale de pe lîngă C.C.

[Platforma „opoziţiei muncitoreşti"]. — În : Despre rolul sindicatelor în producţie. Rapoartele tov. Zinoviev şi Troţki, cuvîntarea tov. Lenin, corapoartele tov. Buharin, Noghin, Şleapnikov şi Reazanov şi cuvîntul de încheiere al tov. Troţki şi Zinoviev la şedinţa comună a membrilor P.C. din Rusia — delegaţi la Congresul al VIII-lea al Sovietelor, membri ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi ai Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. 30 decembrie 1920. Moscova, 1921, p. 59—61. (Biroul fracţiunii comuniste a C.C.S. din Rusia. Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *385.*

Plenara Comitetului organizaţiei regionale Moscova a P.M.S.D.R. (13—15 aprilie). — „Vpered", Moscova, 1918, nr. 71 (317), 25 (12) aprilie, p. 4, la rubrica : Regiunea centrală. — *191.*

Popov, P. I. Producţia de cereale a Republicii sovietice şi a republicilor federalizate cu ea. Moscova, [1921]. 15 p. (R.S.F.S.R. Numai pentru delegaţii la Congresul al X-lea al P.C. din Rusia). — *156, 320.*

— *Producţia de cereale în R.S.F.S.R. şi în republicile federalizate cu ea.* (Producţia de cereale). Moscova, Gosizdat, 1921. 56 p. ; 1 tabel (R.S.F.S.R.). — *72, 84, 156, 320, 384.*

www.dacoromanica.ro

„*Poslednie Novosti*", Paris, 1921, nr. 273, 11 martie, p. 1. — *141—142, 242, 243.*

„*Pravda*", Moscova. — *34—35, 115.*

— 1920, nr. 219, 2 octombrie, p. 1. — *31.*

— 1920, nr. 269, 30 noiembrie, p. 2. — *191.*

— 1921, nr. 15, 25 ianuarie, p. 2—3. — *39, 40, 41—42, 54—55, 95—96, 97, 101, 103, 104, 107—108, 109.*

— 1921, nr. 19, 29 ianuarie, p. 2—3. — *52.*

— 1921, nr. 35, 17 februarie, p. 1 ; nr. 43, 26 februarie, p. 1. — *34, 35.*

— 1921, nr. 57, 16 martie, p. 3. — *123.*

— 1921, nr. 110, 22 mai, p. 1. — *326.*

Preobrajenski, E. A. Banii de hîrtie în perioada dictaturii proletare. Moscova, Gosizdat, 1920, 84 p. (R.S.F.S.R.). — *66.*

**Programul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia.* Adoptat de Congresul al VIII-lea al partidului. 18—23 martie 1919. Moscova-Petrograd, „Kommunist", 1919. 24 p. (P.C. (b) din Rusia). — *31—32, 46, 48, 55, 64, 65, 97, 102, 105, 106, 169, 234, 385, 395.*

**Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. din Rusia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor, prezentat spre examinare C.C. al P.C. din Rusia de către un grup de membri ai C.C. şi ai comisiei sindicale de pe lîngă C.C.* Moscova, 1921. 23 p. (R.S.F.S.R.). — *54.*

Puşkin, A. S. Eroul. — *232.*

„*Republica sovietică şi încercuirea capitalistă*". [Hotărîre adoptată la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. 1921]. — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 328—329. (P.C. (b) din Rusia). — *123, 167, 181, 183, 185, 187.*

Rezoluţia cu privire la politica economică [adoptată la cea de-a X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia. 1921]. „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 32, 6 august, p. 6—7. Sub titlul comun : Rezoluţiile şi materialele conferinţei din mai a partidului. — *353, 362, 365.*

Rezoluţia cu privire la rolul partidului comunist în revoluţia proletară [adoptată la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste]. — În : Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Dare de seamă stenografică. Petrograd, editura Internaţionalei Comuniste, 1921, p. 568—579. — *41, 96, 385.*

www.dacoromanica.ro

[Rezoluţia cu privire la unitatea partidului propusă de S.P. Medvedev, în numele opoziţiei muncitoreşti, la congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al X-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (8—16 martie 1921). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 286—287. (P.C. (b) din Rusia). — *112.*

Rezoluţia fracţiunii comuniste în problema tarifelor de salarizare [adoptată la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia. 24 mai 1921]. — „Buletinul celui de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia". (Dare de seamă stenografică completă). Moscova, 1921, nr. 5, 25 mai, p. 32—33. — *367.*

Rezoluţia în problema agrară [adoptată la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste]. — În : Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Dare de seamă stenografică. Petrograd, editura Internaţionalei Comuniste, 1921, p. 607—618. — *104.*

Rezoluţia tov. Medvedev — *vezi* Rezoluţia cu privire la unitatea partidului propusă de S. P. Medvedev, în numele opoziţiei muncitoreşti, la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia.

Rezoluţiile şi hotărîrile celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor. [1920]. — În : Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 263—285. (R.S.F.S.R.). — *287*

[Rezoluţiile şi hotărîrile Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste. 1920]. — În : Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Dare de seamă stenografică. Petrograd, editura Internaţionalei Comuniste, 1921, p. 542—658. — *3.*

Rezoluţiile şi materialele Conferinţei [a X-a generale] din mai a partidului. [1921]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 32, 6 august, p. 6—10. — *364.*

Rezultatele provizorii ale recensămîntului populaţiei din 28 august 1920. Nr. 1*—5. Moscova, 1920—1921. (Lucrările Direcţiei centrale de statistică. Secţia demografie). Text paralel în limbile rusă şi franceză. — *156, 290.*

[Rudzutak, I. E. Teze despre rolul sindicatelor în producţie]. — În : A V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia. (3—7 noiembrie 1920). Dare de seamă stenografică. Moscova, 1921, p. 71—74. — *53.*

Sarcinile imediate ale construcţiei de partid. (Rezoluţie). — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 219, 2 octombrie, p. 1. Sub titlul comun : Conferinţa generală a P.C. din Rusia. — *30—31.*

www.dacoromanica.ro

Scrisoarea Comitetului Central al P.C. din Rusia către toate organizaţiile de partid, către toţi membrii de partid. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 21, 4 septembrie, p. 1—3. — *31.*

Sorokin, P. A. şi Rogov, M. Predare obligatorie a surplusurilor sau impozit? — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 35, 17 februarie, p. 1 ; nr. 43, 26 februarie, p. 1. — *34, 35.*

„*Soţialisticeskii Vestnik*", Berlin, 1921, nr. 5, 5 aprilie, p. 2—6. — *243.*

Statutul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, Gosizdat, 1920. 16 p. (R.S.F.S.R.). — *110, 305, 419.*

Şedinţele fracţiunii P.C. (bolşevic) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia. Şedinţa din seara zilei de 23 ianuarie. — „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 25 ianuarie, p. 1—4. — *16.*

Şedinţele fracţiunii P.C. (bolşevic) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia. Şedinţa din dimineaţa zilei de 24 ianuarie. — „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 2, 26 ianuarie, p. 2—4. — *16, 47.*

Şleapnikov, A. G. În preajma anului 1917. Amintiri şi documente despre mişcarea muncitorească şi activitatea revoluţionară ilegală din anii 1914—1917. Moscova, 1920. 290 p. — *107.*

Tezele opoziţiei muncitoreşti. Sarcinile sindicatelor. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 15, 25 ianuarie, p. 2—3. — *39, 40, 41—42, 54—55, 95—96, 97, 101, 103, 104, 107—108, 109.*

Tezele tov. Şleapnikov — *vezi* Tezele opoziţiei muncitoreşti.

Tov. Krasin la Londra. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1921, nr. 51 (1 194), 8 martie, p. 2, la rubrica : Ştiri din străinătate. Sub titlul : Anglia. — *19.*

Troţki, L. D. Există divergenţe, dar de ce să se provoace confuzie? — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 19, 29 ianuarie, p. 2—3. — *52.*

— *Rolul şi sarcinile sindicatelor (pentru Congresul al X-lea al partidului).* Moscova, Gosizdat, 1920. 32 p. (R.S.F.S.R.). — *53.*

„*Vpered*", Moscova. — *216.*

— 1918, nr. 71 (317), 25 (12) aprilie, p. 4. — *191.*

Ziua întîi (26 mai). Şedinţa de dimineaţă [a celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia]. — „Buletinul Conferinţei generale

www.dacoromanica.ro

a P.C. (bolşevic) din Rusia", 1921, nr. 1, 27 mai, p. 1—24. — *329.*

Ziua întîi (26 mai). Şedinţa de seară [a celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia]. — „Buletinul Conferinţei generale a P.C. (bolşevic) din Rusia", Moscova, 1921, nr. 2, 28 mai, p. 1—16. — *328, 330, 414.*

Chessin, S. De la révolte de la flotte baltique contre le gouvernement des Soviets. — „L'Écho de Paris", 1921, N 13 330, 14 février. — *23, 47.*

Clark, E. Facts and Fabrications about Soviet Russia. New York, 1920. 93 p. — *128.*

„The Daily Chronicle", London. — *127.*

„L'Écho de Paris", 1921, N 13 330, 14 février. — *23, 47.*

Ludendorff, E. Meine Kriegserinnerungen 1914—1918. Mit zahlreichen Skizzen und Plänen. Berlin, Mittler, 1919. VIII, 628 S. — *192.*

„Le Matin", Paris. — *126—127.*

— 1921, N 13 480, 14 février. — *23, 47.*

Moscou prend des mesures contre les révoltés de Cronstadt. [Helsingfors, 11 février]. — „Le Matin", Paris 1921, N 13 480, 14 février. — *23, 47.*

Spargo, J. Bolshevism. The Enemy of Political and Industrial Democracy. New York—London, Harper, 1919. 10, 389 p. — *192.*

— *„The Greatest Failure in all History"*. A Critical Examination of the Actual Workings of Bolshevism in Russia. New York — London, 1920. XVII, 486 p. — *192.*

— *The Psychology of Bolshevism.* New York, 1920. 150 p. — *192.*

— *Russia as an American Problem.* New York—London, Harper, 1920. 10, 444 p. — *192.*

„The Times", London. — *127.*

---

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

Adler, Friedrich (1879—1960) — unul dintre conducătorii oportuniști ai social-democrației austriece, dușman al mișcării muncitorești revoluționare. A participat la organizarea Internaționalei oportuniste de la Viena, numită de Lenin Internaționala a II$^1/_2$, devenind apoi unul dintre liderii așa-zisei „Internaționale muncitorești socialiste" a socialiștilor de dreapta, înființată în 1923. Adept al filozofiei idealist-subiective a lui E. Mach, el a fost combătut de Lenin în lucrarea „Materialism și empiriocriticism". A desfășurat activitate antisovietică. — *244.*

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activității sale politice a fost social-democrat. În perioada primei revoluții ruse a aderat la bolșevici. În anii reacțiunii a făcut parte din rîndurile otzoviștilor și a fost unul dintre organizatorii grupului antipartinic „Vpered". În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist și a colaborat la o serie de ziare burgheze. În 1917 s-a alăturat grupului plehanovist „Edinstvo". S-a situat pe poziții contrarevoluționare. În iulie 1917 s-a lansat în atacuri calomnioase împotriva lui V. I. Lenin și a bolșevicilor. În aprilie 1918 a fugit în străinătate. În emigrație s-a alăturat taberei ultrareacționare. — *192.*

Andreev, A. A. (n. 1895) — activist al partidului comunist și om de stat sovietic, membru de partid din 1914. În anii 1915—1917 a făcut parte din comitetul organizației Petrograd a P.M.S.D.R.; a fost unul dintre organizatorii Sindicatului muncitorilor metalurgiști din Petrograd. În primii ani ai Puterii sovietice a deținut posturi de conducere în aparatul sindical, de partid și de stat în Ural și în Ucraina. În anii 1920—1922 a fost secretar al C.C.S. din Rusia, membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia; în 1922—1927 — președinte al C.C. al Sindicatului feroviarilor; în 1924—1925 — secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia; în 1930—1931 — președinte al Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice; în 1931—1935 — comisar al poporului pentru căile de comunicație; din 1932 pînă în 1952 — membru al

www.dacoromanica.ro

Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice ; din 1935 pînă în 1946 — secretar al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice ; din 1939 pînă în 1952 — președinte al Comisiei controlului de partid de pe lîngă C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice ; din 1943 pînă în 1946 — comisar al poporului pentru agricultură ; din 1946 pînă în 1953 — vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. : din 1957 — președinte al Asociației de prietenie sovieto-chineză. — *263.*

B

Bebel, August (1840—1913) — cunoscut militant al mișcării muncitorești germane și internaționale, a fost membru al Internaționalei I și, alături de W. Liebknecht, unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului muncitoresc social-democrat din Germania și unul dintre întemeietorii Internaționalei a II-a. În 1871 a fost ales deputat în Reichstag. Demascînd politica antipopulară a guvernului german, militarismul și politica colonialistă și luînd apărarea Comunei din Paris, a avut de înfruntat teroarea poliției germane. A fost închis în 1872. În perioada aplicării legii excepționale împotriva socialiștilor (1878—1890), Bebel a condus partidul pe calea luptei împotriva oportunismului de dreapta și anarhismului. A luptat împotriva revizionismului lui E. Bernstein, deși această luptă n-a avut un caracter consecvent, fiind frînată de unele abateri de natură centristă. V. I. Lenin a subliniat marile merite ale lui Bebel față de mișcarea muncitorească internațională, mai ales în prima perioadă a activității acestuia. Bebel s-a afirmat și ca un publicist de mare talent. El a luat apărarea darvinismului împotriva atacurilor idealiste, a combătut argumentat malthusianismul, a demonstrat legătura strînsă a idealismului cu religia și incompatibilitatea creștinismului cu socialismul și a militat neobosit pentru emanciparea femeii. Principalele lui scrieri sînt : „Războiul țărănesc german" (1876), „Femeia și socialismul" (1879) (trad. rom., 1961), „Din viața mea" (3 vol., 1910—1914) (trad. rom., 1956, 1957, 1958). — *195.*

Bogaevski, M. P. (1881—1918) — participant activ la contrarevoluția de la Don. De la 18 iunie 1917 pînă la 29 ianuarie 1918 a fost adjunct al atamanului Oastei Donului (generalul Kaledin) ; concomitent, de la începutul lunii ianuarie 1918, a făcut parte din „guvernul regiunii Don", alcătuit de contrarevoluționari. A fost arestat, judecat, condamnat și, la 1 aprilie 1918, executat pentru activitate contrarevoluționară. — *221.*

Briuhanov, N. P. (1878—1942) — om de stat sovietic, membru al P.M.S.D.R. din 1902 ; din 1904 — bolșevic. A desfășurat muncă de partid la Kazan, Simbirsk, Ufa și în alte orașe din Rusia. A fost supus în repetate rînduri măsurilor de represiune ale autorităților țariste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului unificat al organizației P.M.S.D.R. din Ufa și președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din

www.dacoromanica.ro

Ufa. În octombrie 1917 — membru al Comitetului revoluționar guvernial din Ufa. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut funcția de adjunct al comisarului poporului, apoi de comisar al poporului pentru problemele alimentației, de adjunct al comisarului poporului pentru finanțe, de adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare și de vicepreședinte al Comisiei pentru evaluarea recoltei de pe lîngă C.C.P. al U.R.S.S. La congresele XV și XVI a fost ales membru supleant al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *329*.

Brusilov, A. A. (1853—1926) — general în vechea armată rusă. În timpul primului război mondial a comandat Armata a 8-a ; în 1916, în calitate de comandant-șef al frontului de sud-vest, a efectuat cu succes o spărtură în dispozitivul de apărare al armatei austro-ungare. În mai-iulie 1917 a fost comandant suprem al armatei ruse. În 1919 a trecut în serviciul Armatei Roșii. În 1920 a fost numit președinte al Consiliului special de pe lîngă comandantul suprem al forțelor armate ale republicii. După aceea a îndeplinit funcția de inspector al cavaleriei. Din 1924 — în retragere. — *127*.

Budionnîi, S. M. (n. 1883) — mareșal al Uniunii Sovietice și erou al Uniunii Sovietice. Membru al P.C.U.S. din 1919. În timpul războiului civil a comandat Armata I de cavalerie, care a avut un rol important în zdrobirea armatelor contrarevoluționare ale lui Denikin, a armatei lui Vranghel și a panilor poloni. Este membru supleant al C.C. al P.C.U.S. și membru al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. — *125, 127*.

Buharin, N. I. (1888—1938) — a intrat în partidul bolșevic în 1906 ; a activat ca propagandist în diferite raioane ale Moscovei. În 1911 a emigrat. În 1915 a colaborat la revista „Kommunist" ; s-a situat pe poziții nemarxiste în problema statului, a dictaturii proletariatului, a dreptului națiunilor la autodeterminare etc. La Congresul al VI-lea al partidului a prezentat o schemă antileninistă de dezvoltare a revoluției, bazată pe negarea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea săracă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda", membru al Biroului Politic al C.C., membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a pronunțat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în 1918 s-a aflat în fruntea grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga" ; în timpul discuției din partid cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat mai întîi pe o poziție „tampon", iar apoi a aderat la grupul lui Trotki ; începînd din 1928 a condus opoziția de dreapta din rîndurile partidului. În 1929 a fost scos din Biroul Politic al C.C. În 1937 a fost exclus din rîndurile partidului pentru activitate antipartinică. — *35, 55, 217, 219—220, 326*.

Burțev, V. L. (1862—1936) — a participat la mișcarea revoluționară din deceniul al 9 lea al secolului trecut ; s-a apropiat de narodovoliști. A fost arestat, dar a reușit să scape și să se refugieze în străinătate, unde s-a ocupat cu culegerea și publicarea de docu-

www.dacoromanica.ro

mente ale mişcării revoluţionare. A editat revista „Bîloe'. Înainte de prima revoluţie rusă s-a apropiat de socialiştii-revoluţionari; după înfrîngerea revoluţiei i-a sprijinit pe cadeţi. În timpul razboiului imperialist mondial s-a manifestat ca un şovinist înveterat. Înapoindu-se în Rusia, a trecut de partea contrarevoluţiei, împotriva bolşevicilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat; în străinătate a luat parte la crearea organizaţiilor monarhiste albgardiste de luptă împotriva U.R.S.S. — *411.*

C

Cavaignac, Louis-Eugène (1802—1857) — general francez, om politic reacţionar. A participat la cucerirea Algeriei (1831—1848), s-a distins prin metodele sale barbare de ducere a razboiului. După revoluţia din februarie 1848 a fost numit guvernator al Algeriei; din mai 1848, după alegerea lui ca deputat în Adunarea constituantă, a devenit ministru de război; din iunie 1848 a fost în fruntea dictaturii militare, a înăbuşit cu o nemaipomenită cruzime insurecţia din iunie a muncitorilor parizieni. Din iunie pînă în decembrie 1848 a fost şef al puterii executive. Numele lui, după cum a arătat Marx, a întruchipat „dictatura burgheziei prin sabie" (Opere, vol. 7, Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 41). — *212, 245.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii partidului eserilor. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez; a promovat o politică de crunte represiuni împotriva ţăranilor care trecusera la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii răscoalelor antisovietice. În 1920 a emigrat; în străinătate a continuat să desfăşoare activitate antisovietică. — *184, 239, 242, 243, 244, 326, 400.*

Cicerin, G. V. (1872—1936) — om de stat sovietic, diplomat eminent. În anii 1904—1917 s-a aflat în emigraţie, unde, în 1905, a intrat în P.M.S.D.R. În perioada reacţiunii a fost adept al menşevismului; în anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste; la sfîrşitul anului 1917 a trecut pe poziţiile bolşevismului şi în 1918 a fost primit în rîndurile P.C. (b) din Rusia. Din 1918 pînă în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, a condus delegaţiile sovietice la conferinţele internaţionale de la Genova şi Lausanne. A fost membru al C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. din U.R.S.S. La congresele XIV şi XV ale partidului a fost ales membru al Comitetului Central. — *125, 126.*

Ciubar, V. I. (1891—1941) — activist de seamă al partidului comunist şi om de stat sovietic, membru de partid din 1907. A desfăşurat activitate revoluţionară în Ucraina şi la Petrograd. A fost adeseori arestat şi închis.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Consiliului comitetelor de întreprindere din Petrograd,

www.dacoromanica.ro

În timpul Revoluţiei Socialiste din Octombrie a fost numit comisar al Direcţiei generale a artileriei, iar apoi membru al Consiliului controlului muncitoresc. Din 1918 pînă în 1923 a fost preşedinte al consiliului de conducere al uzinelor de construcţii de maşini „Gomza", şef al Direcţiei generale a metalurgiei din Consiliul economic superior şi director general al industriei carbonifere din Donbass. Din iunie 1923 a fost preşedinte al Consiliului comisarilor poporului din Republica Sovietică Socialistă Ucraineană ; din aprilie 1934 pînă în iunie 1938 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi al Consiliului Muncii şi Apărării al U.R.S.S. ; din august 1937 şi pînă în ianuarie 1938 — comisar al poporului pentru finanţe al U.R.S.S. Din 1921 pînă în 1934 — membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Ucraina ; din 1928 — membru supleant, iar din 1935 — membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *299, 300, 331, 332—333, 419.*

D

Dan (Gurvici), F. I.* (1871—1947) — unul dintre liderii menşevicilor. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a condus, în străinătate, un grup de lichidatori. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi a făcut parte din Prezidiul Comitetului Executiv Central în prima legislatură ; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din ţară ca duşman al Statului sovietic. — *242, 400.*

Danişevski, K. H. (1884—1941) — membru al P.M.S.D.R. din 1900, bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al Consiliului militar-revoluţionar al Republicii şi al Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de est, preşedinte al Tribunalului militar-revoluţionar al Republicii. După instaurarea Puterii sovietice în Letonia — preşedinte al Consiliului militar-revoluţionar al Letoniei. Începînd din 1921 a fost secretar al Biroului din Siberia al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, apoi a deţinut posturi de conducere în sectorul economic. — *75.*

Denikin, A. I. (1872—1947) — general al armatei ţariste ; în perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil (1918—1920) a fost omul de încredere al imperialiştilor franco-englezi şi americani ; a deţinut funcţia de comandant-şef al forţelor armate albgardiste din sudul Rusiei. După ce acestea au fost zdrobite de trupele sovietice (martie 1920), a emigrat. — *17, 19, 23, 35, 73, 136, 144, 152, 310, 336, 394, 418.*

Drabkin, I. D. — *vezi* Gusev, S. I.

* În paranteză sînt scrise, cu litere cursive, adevăratele nume de familie.

www.dacoromanica.ro

Dridzo, S. A. — *vezi* Lozovski, S. A.

Drojjin. — *75* .

E

Engels, Friedrich (1820—1895) — (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels", în Opere complete, vol. 2, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — *55, 101, 102, 107.*

Enukidze, A. S. (1877—1937) — om de stat sovietic, membru de partid din 1898. A dus munca de partid la Tiflis, Baku, Rostov pe Don, Petersburg şi în alte oraşe. A avut de suferit, în repetate rînduri, de pe urma măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Secţia militară a C.E.C. din Rusia ; din 1918 a fost secretar al C.E.C. din Rusia, iar din 1923 pînă în 1935 — secretar al C.E.C. din U.R.S.S. — *189, 401.*

F

Farbman, P. B. — *vezi* Rafail.

Fürstenberg, I. S. — *vezi* Ganeţki, I. S.

G

Ganeţki (Fürstenberg), I. S. (1879—1937) — militant de seamă al mişcării revoluţionare poloneze şi ruse. Membru, din 1896, al partidului social-democrat. A participat la o serie de congrese ale Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania, precum şi la Congresele al II-lea, al IV-lea şi al V-lea ale P.M.S.D.R. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales în Comitetul Central. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanţe, apoi a deţinut o serie de posturi în diplomaţie ; în 1921—1923 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile externe, apoi membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţ şi al prezidiului Consiliului economic superior. Din 1935 — director al Muzeului revoluţiei din U.R.S.S. — *126.*

Ghe, A. I. (m. 1919) — anarhist rus. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a trecut de partea Puterii sovietice. A fost membru al C.E.C. din Rusia în a 3-a şi a 4-a legislatură ; a făcut parte din guvernul sovietic al Caucazului de nord. — *215.*

Ghittis, V. M. (1881—1938) — colonel în vechea armată rusă ; în 1918 a intrat în serviciul Armatei Roşii. Din septembrie pînă în noiembrie 1918 — comandant al Armatei a VI-a a Frontului de nord, apoi comandant al Armatei a VIII-a şi comandant al armatelor de

www.dacoromanica.ro

pe Frontul de sud-vest. Din iulie 1919 pînă în mai 1920 — comandant al Frontului de vest ; din mai 1920 pînă în iulie 1921 — comandant al Frontului din Caucaz. Ulterior a deţinut diferite posturi de comandă în Armata Roşie. — *262.*

Goldendah, D. B. — *vezi* Reazanov, D. B.

Golţman, A. Z. (1894—1933) — a intrat în mişcarea muncitorească în 1910. În aprilie 1917 a devenit membru al partidului bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut munci de conducere pe linie sindicală şi pe tărîm economic. Din 1917 pînă în 1920 — membru al C.C. al Sindicatului metalurgiştilor. În anii 1920—1921 — membru al prezidiului C.C.S. din Rusia ; în timpul discuţiei cu privire la sindicate a fost adept activ al platformei lui Troţki. Din 1922 a deţinut funcţii de răspundere în Consiliul economic superior, în C.C.C. — I.M.Ţ., în Direcţia generală a aviaţiei civile. — *53, 263, 299, 300, 331—332.*

Gurvici, F. I. — *vezi* Dan, F. I.

Gusev, S. I. (Drabkin, I. D.) (1874—1933) — bolşevic. Şi-a început activitatea revoluţionară în 1896, în rîndurile „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg ; în repetate rînduri a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. În octombrie 1917 a fost secretar al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd ; începînd din 1918 — lucrător politic în Armata Roşie ; în anii 1921—1923 — şeful Direcţiei politice şi membru al Consiliului militar-revoluţionar al republicii ; din 1923 — secretar al C.C.C. a P.C. (b) din Rusia şi membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, iar din 1925 şef al secţiei de presă a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În anii 1928—1933 — membru supleant al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. — *339, 420.*

H

Harding, Warren (1865—1923) — om politic american, ziarist, membru al Partidului republican ; în anii 1921—1923 a fost preşedinte al S.U.A. — *190.*

Hinciuk, L. M. (1868—1944) — pînă în 1919 — menşevic, membru al C.C. al menşevicilor ; din 1920 — membru al partidului bolşevic. În anii 1917—1920 a făcut parte din conducerea Cooperativei muncitoreşti din Moscova, iar în anii 1921—1926 a fost preşedinte al consiliului de conducere al Uniunii centrale a cooperativelor de consum. Din 1927 — reprezentant comercial al U.R.S.S. în Anglia, apoi în Germania. Din 1934 — comisar al poporului pentru comerţul interior al R.S.F.S.R. — *308, 328.*

www.dacoromanica.ro

I

Iaroslavski, E. M. (1878—1943) — militant de seamă al partidului comunist, cunoscut istoric şi publicist, academician. În P.M.S.D.R. a intrat în 1898. A participat activ la revoluţia din 1905—1907, a deţinut funcţii de răspundere pe linie de partid, la Tver, Nijni Novgorod, Kiev, Odesa, Tula, Iaroslavl şi Moscova. A avut de suferit, în repetate rînduri, de pe urma măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. Din iulie 1917 a activat la Moscova, unde a dus o muncă susţinută în cadrul organizaţiei din armată şi a fost unul dintre conducătorii ziarului bolşevic „Soţial-Demokrat" ; în toamna anului 1917 a deţinut funcţia de redactor al ziarului bolşevic „Derevenskaia Pravda". A luat parte la lucrările Congresului al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, ca delegat al organizaţiei militare din Moscova.

În timpul Revoluţiei Socialiste din Octombrie a făcut parte din Comitetul militar-revoluţionar din Moscova şi a fost unul dintre conducătorii insurecţiei armate din acest oraş. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut funcţii de răspundere pe linie de partid : membru al Biroului din Siberia al Comitetului Central ; în 1921 — secretar al Comitetului Central al partidului ; din 1923 şi pînă în 1934 — secretar al Comisiei Centrale de Control. A fost membru al C.E.C. din U.R.S.S., a făcut parte din direcţia Institutului Lenin. În ultimii ani ai vieţii sale a condus grupul de lectori ai Comitetului Central al partidului, a făcut parte din colegiul de redacţie al ziarului „Pravda" şi al revistei „Bolşevik". E. Iaroslavski a fost unul dintre cei mai populari publicişti şi propagandişti şi unul dintre cei mai de seamă activişti de partid pe frontul ideologic. Începînd din 1939 a fost membru al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. A scris o serie de lucrări cu privire la istoria partidului comunist şi a mişcării revoluţionare din Rusia. — *75.*

Ioffe, A. A. (1883—1927) — diplomat sovietic de seamă. A intrat în mişcarea social-democrată la sfîrşitul secolului trecut. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit, împreună cu interraioniştii, în partidul bolşevic şi totodată a fost ales în Comitetul Central. În octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd. În 1918 s-a situat pe poziţiile „comuniştilor de stînga". În timpul tratativelor de pace de la Brest a făcut parte din delegaţia sovietică, întîi ca preşedinte, apoi ca membru, iar în ultima perioadă în calitate de consultant. Din 1918 a fost reprezentant plenipotenţiar al R.S.F.S.R. la Berlin. În anii 1925—1927 a aderat la opoziţia trotkistă. — *194, 198.*

Isuv, I.A. (1878—1920) — social-democrat, menşevic. În 1917 a devenit membru al Comitetului organizaţiei din Moscova a menşevicilor ; a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului din Moscova. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Muzeul muncii. — *191.*

Iudenici, N. N. (1862—1933) — general în armata ţaristă. În anii 1905—1906 a comandat trupele în expediţia de represalii din Ar-

www.dacoromanica.ro

menia. În 1917 a fost comandant al Frontului din Caucaz. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — membru al „guvernului Regiunii de nord-vest", guvern contrarevoluţionar ; a fost comandant suprem al armatei albgardiste din nord-vest. S-a bucurat de un sprijin larg din partea imperialiştilor Antantei. În 1919 a încercat de două ori să cucerească Petrogradul, dar fără succes. Înfrînt de Armata Roşie, în noiembrie 1919 s-a retras în Estonia, apoi a plecat în Anglia. — *9, 23, 64, 136, 141, 144.*

K

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — a intrat în P.M.S.D.R. în anul 1901. A făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Pravda". La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în Comitetul Central. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a adoptat o poziţie semimenşevică faţă de guvernul provizoriu şi în problema războiului, s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluţia socialistă. În octombrie 1917, în numele său şi al lui Zinoviev, a publicat în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn" o declaraţie în care se arăta că ei nu sînt de acord cu rezoluţia Comitetului Central cu privire la insurecţia armată, ceea ce a însemnat divulgarea unei hotărîri secrete a partidului, un act de trădare a cauzei revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Moscova, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru al Biroului Politic al Comitetului Central. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru constituirea unui guvern de coaliţie în care să intre şi reprezentanţi ai menşevicilor şi ai socialiştilor-revoluţionari, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troţkist-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar nu şi-a încetat activitatea sa antipartinică, şi în 1932 a fost din nou exclus. În 1933 a fost din nou reprimit în partid, iar în 1934 a fost exclus pentru a treia oară din cauza activităţii sale antipartinice. — *148, 194, 307.*

Kamenski, A. Z. (1885—1938) — membru de partid din 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de partid, sovietic şi sindical ; în 1920—1921 a fost adjunct al comisarului poporului pentru problemele naţionalităţilor în R.S.F.S.R., iar în anii 1921—1922 secretar al comitetului organizaţiei de partid din Ţinutul Donului. În perioada discuţiei cu privire la sindicate a făcut parte din grupul antipartinic „centralismul democratic" ; la Congresul al X-lea al partidului s-a pronunţat împotriva proiectului de rezoluţie „Cu privire la unitatea partidului", prezentat de Lenin. În anii 1925—1926 a aderat la opoziţia troţkistă. În anii 1922—1923 a fost membru al

www.dacoromanica.ro

colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură. Din 1927 pînă în 1933 — director al Academiei industriale; din 1933 pînă în 1936 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru industria uşoară, iar din 1936 a lucrat în Comisariatul poporului pentru finanţe al R.S.F.S.R. — *113.*

Karelin, V. A. (1891—1938) — unul dintre organizatorii partidului socialiştilor-revoluţionari de stînga şi membru al C.C. al acestui partid. În decembrie 1917 a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului, în calitate de comisar al poporului pentru bunurile statului; în 1918 a fost membru al delegaţiei sovietice pentru tratativele de pace de la Brest. În martie 1918, în legătură cu semnarea păcii la Brest, s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului. A fost unul dintre conducătorii rebeliunii socialiştilor-revoluţionari de stînga din iulie 1918. După înăbuşirea rebeliunii a emigrat. — *215.*

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre teoreticienii social-democraţiei germane şi ai Internaţionalei a II-a; începînd din 1910 a devenit ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai periculoase şi mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactor al revistei „Die Neue Zeit", publicaţie teoretică a social-democraţiei germane.

În mişcarea socialistă a intrat în 1874. Concepţiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism, neomalthusianism şi anarhism. În 1881 a făcut cunoştinţă cu K. Marx şi F. Engels şi, sub influenţa lor, a aderat la marxism, dar încă pe vremea acea el a dat dovadă de inconsecvenţă ideologică, făcînd concesii revizionismului. În ultimele două decenii ale secolului trecut, el a scris o serie de lucrări în domeniul teoriei marxiste: „Doctrina economică a lui Karl Marx", „Problema agrară" etc., care, cu toate erorile pe care le conţin, au jucat un rol pozitiv în propagarea marxismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvenţa ideologică a lui Kautsky s-a accentuat pe linia renunţării treptate la esenţa revoluţionară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În anii primului război mondial s-a situat în esenţă pe poziţiile social-şovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului", care estompa contradicţiile imperialismului.

În 1918 Kautsky a luat atitudine împotriva revoluţiei din Germania. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie, Kautsky a negat necesitatea dictaturii proletariatului, opunîndu-i teoria utopică, neştiinţifică a democraţiei „pure", situată deasupra claselor.

Concepţiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca şi de fruntaşii aripii de stînga ai social-democraţiei germane, şi supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea sa „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" (1918). — *224, 243, 244, 399, 417.*

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revoluţionar. În anii primului război mondial a fost un social-şovinist fervent. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiţiei,

www.dacoromanica.ro

ministru de război şi ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez şi comandant suprem al armatei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a dus luptă împotriva Puterii sovietice ; în 1918 a fugit peste graniţă. În prezent trăieşte în S.U.A., unde desfăşoară propagandă antisovietică. — *138, 217, 221.*

Kiselev, A. S. (1879—1938) — membru de partid din 1898. A dus muncă de partid în numeroase oraşe din Rusia ; a fost arestat în repetate rînduri şi deportat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Sovietului din Ivanovo-Voznesensk şi membru al Comitetului orăşenesc al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat pe linie de stat, economică şi sindicală. În 1918 a fost ales preşedinte al Centralei textilelor, apoi membru al prezidiului Consiliului economic superior. În 1920 — preşedinte al Sindicatului muncitorilor mineri. Delegat la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia din partea organizaţiei de partid Moscova, s-a manifestat ca un adept al grupului „opoziţia muncitorească", care avea o orientare anarho-sindicalistă. La Congresul al XII-lea a fost ales membru al prezidiului Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) din Rusia, după aceea a fost comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească în R.S.F.S.R. şi adjunct al Comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească în U.R.S.S. Din 1924 pînă în 1938 — secretar al Comitetului Executiv Central din U.R.S.S. — *46, 47, 116.*

Klîşko, N. K. (1880—1937) — membru de partid din 1904. În mişcarea revoluţionară a intrat în 1898. A fost arestat în repetate rînduri şi deportat. În 1907 a plecat în Anglia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a înapoiat în Rusia, unde a deţinut diferite funcţii în aparatul de stat, în cel diplomatic şi în cel economic : director adjunct al Editurii de stat, reprezentant plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Estonia, secretar al delegaţiei comerciale sovietice la Londra. În 1923 a fost numit în funcţia de şef al secţiei export a Comisariatului poporului pentru comerţul exterior. Din iunie 1924 pînă în iunie 1926 a deţinut postul de reprezentant comercial în China, apoi a lucrat în Consiliul economic superior. În 1937 a fost numit şef al sectorului planificare din Trustul cauciucului. — *125 — 126.*

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei ţariste, monarhist ; în anii 1918—1919 a fost unul dintre principalii conducători ai contrarevoluţiei ruse şi protejat al Antantei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiştilor din S.U.A., Anglia şi Franţa, el s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei şi a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moşiereşti din Ural, Siberia şi Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roşie şi creşterea mişcării revoluţionare a partizanilor au dus la lichidarea dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier, la 7 februarie 1920 el a fost împuşcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluţionar din Irkutsk. — *9, 17, 18, 23, 73, 136, 138, 140—141, 144, 247, 310.*

www.dacoromanica.ro

Kollontai, A. M. (1872—1952) — revoluționară de profesie, a intrat în mișcarea revoluționară în ultimul deceniu al secolului trecut. În anii 1906—1915 a activat în tabăra menșevicilor ; în 1915 a devenit membră a partidului bolșevic. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost aleasă în C.C. al partidului. De la începutul primului război mondial s-a situat pe poziții revoluționare-internaționaliste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat activitate în rîndurile marinarilor flotei din Baltica și printre soldații din garnizoana Petrograd. În timpul evenimentelor din iulie 1917 a fost arestată de guvernul provizoriu burghez și întemnițată. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru prevederile sociale, iar în 1920 a condus secția pentru munca în rîndurile femeilor, din C.C. al P.C. (b) din Rusia. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) a fost membră activă a grupului antipartinic „opoziția muncitorească". În anii 1921—1922 a condus, în cadrul Internaționalei Comuniste, Secretariatul internațional pentru problemele femeilor. Începînd din 1923 a deținut importante funcții diplomatice. — *33, 36, 37, 38, 39—40, 42, 43, 46, 49, 50, 54.*

Korolev, G. K. (1884—1927) — muncitor din Ivanovo-Voznesensk, de profesiune textilist ; membru de partid din 1905. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat diferite funcții, pe linie economică și sindicală, în Ivanovo-Voznesensk. Începînd din 1921 a deținut, în aparatul Comitetului Central, funcții de răspundere pe linia stabilirii legăturilor cu organizațiile locale. — *154.*

Kozlovski, A. — general țarist, unul dintre participanții cei mai activi la rebeliunea de la Kronstadt. După lichidarea rebeliunii a fugit în străinătate. — *242.*

Krasin, L. B. (1870—1926) — eminent om de stat sovietic. A intrat în mișcarea social-democrată în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici. A participat activ la prima revoluție rusă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în domeniul organizării aprovizionării Armatei Roșii, a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior, comisar al poporului pentru comerț și industrie și, apoi, pentru căile de comunicație. În 1919 a intrat în diplomație. În 1922 a fost numit comisar al poporului pentru comerțul exterior. În 1924 a fost trimis ca reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Franța, iar în 1925 în Anglia. — *19, 82, 127, 170, 188.*

Krjijanovski, G. M. (1872—1959) — vechi militant al partidului comunist ; renumit savant sovietic, inginer energetician. A luat parte la mișcarea revoluționară începînd din 1893 ; împreună cu V. I. Lenin a fost unul dintre organizatorii „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg. La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a fost ales, în lipsă, membru al Comitetului Central. A participat îndeaproape la revoluția din 1905—1907. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Sovietului din Moscova, a făcut parte din fracțiunea bolșevică. După victoria Re-

www.dacoromanica.ro

voluției Socialiste din Octombrie a lucrat la refacerea și dezvoltarea sistemului energetic din Moscova. În 1920, din însărcinarea lui Lenin, a condus Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO). În anii 1921—1930 a fost președinte al Comisiei de stat a planificării, a luat parte la elaborarea primului plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S., iar între 1930 și 1932 a fost șef al Direcției generale a energeticii din Comisariatul poporului pentru industria combustibilului. În anii 1932—1936 a fost președinte al Comitetului pentru învățămîntul superior de pe lîngă Comitetul Executiv Central al U.R.S.S. și adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R. A fost ales, în repetate rînduri, membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. și al C.E.C. din U.R.S.S. În 1929 a fost ales membru al Academiei de Științe a U.R.S.S., iar din 1929 pînă în 1939 a fost vicepreședinte al acestei Academii, precum și director permanent al Institutului de energetică al Academiei de Științe a U.R.S.S., înființat de el ; a scris o serie de lucrări științifice în domeniul energeticii. — *265—268.*

Kubeak, N. A. (1882—1942) — membru de partid din 1898. A participat la revoluția din 1905—1907. A fost supus, în repetate rînduri, măsurilor represive ale autorităților țariste. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut posturi de conducere în aparatul de stat și de partid : președinte al Sovietului din Sestroreț k, secretar al comitetului organizației guberniale de partid Petrograd, președinte al Comitetului Central al Sindicatului muncitorilor agricoli și forestieri, instructor responsabil al C.C. al P.C. (b) din Rusia. În 1921 a aderat la grupul antipartinic „opoziția muncitorească". Din 1922 a fost secretar al Biroului din Extremul Orient al C.C. al P.C. (b) din Rusia, secretar al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice ; din 1928 — comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R., președinte al Comitetului executiv regional Ivanovo ; din 1934 — președinte al Consiliului unional al gospodăriilor comunale și al cooperativei pentru construcția de locuințe de pe lîngă C.E.C. din U.R.S.S. — *263.*

Kutuzov, I. I. (1885—1943) — membru de partid din 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat pe linie sindicală și în aparatul de stat ; în 1917—1918 — președinte al comitetului Sindicatului muncitorilor textiliști din regiunea Moscova ; în 1919—1921 — președinte al C.C. al Sindicatului muncitorilor textiliști. În 1920—1921 a aderat la grupul antipartinic „opoziția muncitorească". Ulterior a deținut funcția de președinte al Comisiei pentru sprijinirea creditului de stat și a caselor de economie de pe lîngă C.E.C. din Rusia, membru al Prezidiului C.E.C. din U.R.S.S. — *54.*

L

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — lucrător al aparatului sovietic. A activat în mișcarea social-democrată începînd din 1901 ; menșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a

www.dacoromanica.ro

condus grupul menşevicilor-internaţionalişti. În august 1917 a fost primit în partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul sovietic şi în diferite organizaţii economice. În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat pe platforma lui Buharin, apoi pe aceea a lui Troţki. — *118, 299, 331—333, 419.*

Lejava, A. M. (1870—1937) — om de stat sovietic. Membru de partid din 1904. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat posturi de conducere în domeniul economic şi în aparatul sovietic. În anii 1918—1920 a fost preşedinte al Uniunii centrale a cooperativelor de consum, din 1920 pînă în 1925 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. Membru al C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. din U.R.S.S. în diferite legislaturi. Din 1933 pînă în 1937 a deţinut funcţia de şef al Direcţiei generale a culturilor subtropicale din U.R.S.S. — *69.*

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I.) (1870—1924) — date biografice. — *7, 8, 16, 33—34, 35, 36, 38—39, 41, 48, 53, 54, 159—160, 191, 209—221, 225, 226, 231—232, 244—245, 429—430.*

Lozovski (Dridzo), S. A. (1878—1952) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Din 1909 pînă în 1917 a trăit în emigraţie, unde a aderat la grupul bolşevicilor-conciliatori. În iunie 1917 s-a înapoiat în Rusia ; la cea de-a III-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia (iulie 1917) a fost ales secretar al C.C.S. din Rusia. În decembrie 1917 a fost exclus din rîndurile P.M.S.D. (b) din Rusia pentru acţiunile sale îndreptate împotriva politicii partidului. Ulterior a condus grupul social-democraţilor internaţionalişti ; în decembrie 1919 a fost reprimit în P.C. (b) din Rusia împreună cu membrii acestui grup. În 1920 a fost preşedintele Consiliului gubernial al sindicatelor din Moscova. Din 1921 pînă în 1937 a fost secretar general al Internaţionalei Sindicale Roşii, apoi director la Goslitizdat. În anii 1939—1946 a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe (apoi al ministrului de externe) al U.R.S.S. Începînd de la Congresul al XV-lea al partidului — membru supleant al C.C., iar de la Congresul al XVIII-lea — membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — *195.*

Ludendorff, Erich (1865—1937) — general german, ideolog militar al imperialismului german. În perioada primului război mondial a fost şef de stat-major, iar din 1916, împreună cu Hindenburg — conducătorul efectiv al tuturor operaţiilor întreprinse de armatele germane. A participat la organizarea intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1919—1923 s-a aflat în fruntea forţelor contrarevoluţionare care voiau să restaureze monarhia în Germania. Organizator al puciurilor hitleriste ; autorul teoriei fasciste a războiului total. — *194.*

Lurie, M. A. — *vezi* Larin, I.

www.dacoromanica.ro

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez; unul dintre fondatorii şi liderii Partidului laburist independent şi ai Partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria colaborării între clase şi a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste, apoi a pornit pe calea sprijinirii făţişe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care se ridicaseră împotriva intervenţiei antisovietice. În anii 1924 şi 1929—1931 a deţinut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a promovat o politică antimuncitorească, a reprimat mişcarea de eliberare naţională din coloniile engleze. În anii 1931—1935 MacDonald s-a aflat în fruntea aşa-zisului „guvern naţional", a cărui politică era stabilită de conservatori. — *243.*

Maharadze, F. I. (1868—1941) — membru de partid din 1903; publicist. A intrat în mişcarea revoluţionară în 1891, a activat în organizaţiile de partid din Baku, Tiflis, Kutaisi. În februarie 1917 a fost unul dintre organizatorii Puterii sovietice la Tiflis; a editat în limba rusă ziarul „Kavkazkii Rabocii". În anii 1918—1919 a deţinut funcţia de ministru de finanţe în Republica Terekă; în 1920 a participat, ca delegat, la Congresul al II-lea al Cominternului. În 1921 — preşedinte al Comitetului revoluţionar al Gruziei. Începînd din 1922 a fost preşedinte al C.E.C. din R. S. S. Gruzină. Din 1928 — membru al Sovietului Naţionalităţilor al C.E.C. din U.R.S.S. În anii 1929—1930 a fost preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Gruzia. În 1931 — preşedinte al C.E.C. din Federaţia Republicilor Sovietice Socialiste din Transcaucazia şi al C.E.C. din R. S. S. Gruzină. Din 1938 — vicepreşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. şi preşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al R. S. S. Gruzine. Este autorul a o serie de scrieri în legătură cu mişcarea revoluţionară. — *262.*

Maiski, I. M. (n. 1884) — membru al P.M.S.D.R. din 1903; pînă în 1918 — menşevic. Din 1908 pînă în 1917 s-a aflat în emigraţie. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. În 1918 a făcut parte din guvernul contrarevoluţionar al Siberiei. Rupînd cu menşevismul, în februarie 1921 a intrat în rîndurile P.C.U.S. Începînd din 1922 a lucrat în diplomaţie; în anii 1943—1946 a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. A scris mai multe lucrări de istorie şi memorii, din 1946 — academician. — *138, 244.*

Marcenko, K. I. (n. 1892) — membru de partid din 1919. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1919 a făcut parte din C.C. al Partidului socialist-revoluţionar din Ucraina (borotbiştii). La începutul anului 1919 a intrat voluntar în Armata Roşie şi a fost primit în rîndurile P.C. (b) din Ucraina. În anii 1920—1923 — membru al comitetelor organizaţiilor guberniale de partid Poltava şi Volînia, iar după aceea instructor al C.C. al P.C. (b) din Ucraina,

www.dacoromanica.ro

Din 1924 — student al Institutului tehnologic din Harkov, din 1927 — aspirant, iar apoi, pînă în 1937, docent al acestui institut. Din 1950 — chimist-şef al Combinatului de uleiuri „A. F. Measnikov" din Kirovabad. — *117.*

Marşev, M. L. (1884—1958) — membru de partid din 1918. A intrat în mişcarea revoluţionară în 1897. Din noiembrie 1917 a fost membru al prezidiului Uniunii sindicatelor din Moscova. Din 1920 — preşedinte al prezidiului Sindicatului muncitorilor din construcţii. În 1926—1931 a fost substitut de procuror al regiunii Moscova. În 1932—1934 — secretar al Sindicatului regional Moscova al muncitorilor din industria cărnii şi laptelui. Din 1937 — procuror la calea ferată de centură din Moscova. Din 1947 — pensionar. — *191, 197.*

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. În 1917 s-a aflat în fruntea grupului menşevicilor-internaţionalişti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania ; a editat la Berlin revista menşevică contrarevoluţionară „Soţialisticeskii Vestnik". — *184, 239, 242, 243, 245, 246, 250, 325, 326, 327, 400.*

Marx, Karl (1818—1883) — (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (scurtă schiţă biografică şi expunere a marxismului)", Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — *101, 102, 139, 218, 219.*

Mason — corespondent de presă american la Berlin. — *126.*

Measnikian, A. F. — *vezi* Measnikov, A. F.

Measnikov (Measnikian), A. F. (1886—1925) — membru de partid din 1906. A dus muncă de partid în regiunea Donului, la Moscova şi la Baku. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1907 a fost membru al Comitetului organizaţiei Frontului de vest a P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — comandant-şef al Frontului de vest, apoi preşedinte al Biroului Central al Partidului Comunist din Bielorusia şi preşedinte al C.E.C. din Bielorusia. În anii 1919—1920 — organizator militar şi secretar al Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia. În 1921 — preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi comisar al poporului pentru apărare al Armeniei. În 1922 — preşedinte al Consiliului unional al Federaţiei republicilor sovietice socialiste din Transcaucazia, apoi prim-secretar al Comitetului organizaţiei regionale Transcaucazia a P.C. (b) din Rusia. A murit într-un accident de aviaţie. — *202.*

Medvedev, S. P. (1885—1937) — membru al P.M.S.D.R. din 1900. A dus muncă revoluţionară la Petersburg şi la Sevastopol. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost lucrător politic în Armata Roşie. În 1920 a fost preşedinte al C.C. al Sindicatului metalurgiştilor ;

www.dacoromanica.ro

ulterior a lucrat în domeniul economic. A fost unul dintre liderii grupului antipartinic „opoziția muncitorească", apoi participant activ al „noii opoziții". Autor al unei scrisori antipartinice „Către muncitorii din Baku" (1924), pentru care a fost exclus din partid. În 1926 a declarat că renunță la concepțiile sale antipartinice și a fost reprimit în partid. În 1933, în timpul curățirii rîndurilor partidului, a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. — *109, 112, 263.*

Mejlauk, I. I. (1891—1941) — membru de partid din 1918. În timpul războiului civil a deținut posturi de comandă în Armata Roșie, iar mai tîrziu a ocupat diferite funcții pe linie economică, de partid și de stat: director al Uzinelor metalurgice Petrovskie (Donbass), președinte al consiliului de conducere de la „Iugostal", secretar al C.C. al P.C. (b) din Turkmenia, secretar al Comitetului organizației districtuale Tambov a P.C. (b) al Uniunii Sovietice, secretar al Consiliului Muncii și Apărării și director adjunct al Direcției treburilor de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului din U.R.S.S., președinte al Comitetului unional pentru învățămîntul superior de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului al Uniunii Sovietice. — *301.*

Meșcereakov, N. L. (1865—1942) — membru de partid din 1901. În repetate rînduri a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiune ale autorităților țariste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului organizației Krasnoiarsk a P.M.S.D. (b) din Rusia, iar apoi președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor din gubernia Moscova.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Izvestiia Moskovskogo Soveta", membru al colegiului redacțional al „Pravdei", președinte al colegiului redacțional al Editurii de stat. În anii 1927—1938 a deținut funcția de redactor-șef al „Micii Enciclopedii Sovietice" și pe cea de redactor-șef adjunct al „Marii Enciclopedii Sovietice". — *419.*

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog al burgheziei imperialiste ruse, istoric și publicist. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, iar apoi președinte al Comitetului Central al acestui partid și redactor al ziarului „Reci", organul central al cadeților. Deputat în Duma a III-a și a IV-a de stat. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burghez; a promovat politica de continuare a războiului imperialist „pînă la victoria finală". După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice; militant activ al emigrației albe. — *141—142, 146, 203, 242, 243, 244, 247, 248, 249—250, 326—327, 328, 335, 400.*

Miliutin, V. P. (1884—1938) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1903; la început a fost menșevic, iar din 1910 — bolșevic. A dus muncă de partid într-o serie de orașe din Rusia. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales membru al Comitetului Central. La cel de-al II-lea Con-

www.dacoromanica.ro

gres general al Sovietelor a fost numit comisar al poporului pentru agricultură. În noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru formarea unui guvern de coaliţie, în care să intre şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, şi, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, a demisionat din Comitetul Central şi din guvern. În anii 1918—1921 a fost vicepreşedinte al Consiliului economic superior, apoi a deţinut alte funcţii de răspundere în aparatul de stat şi în domeniul economiei ; a fost membru supleant al Comitetului Central al partidului şi membru al Comisiei Centrale de Control. — *77, 80, 84, 307, 345—346.*

Milonov, I. K. (n. 1895) — membru de partid din 1912. A dus muncă revoluţionară la Samara şi Saratov. A fost arestat în repetate rînduri şi deportat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al organizaţiei din Samara a P.M.S.D. (b) din Rusia, preşedinte al Consiliului comitetelor de întreprindere. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat în aparatul de partid şi sindical. În 1921 a aderat la „opoziţia muncitorească". În anii 1921—1922 a fost secretar al Comitetului general pentru educaţia politică, din 1922 pînă în 1930 vicepreşedinte şi apoi preşedinte al Institutului de istorie a mişcării sindicale de pe lîngă C.C.S. din Uniunea Sovietică. Din 1930 a fost director al Muzeului de istorie al statului, profesor la Institutul de construcţii din Moscova, iar după aceea inginer constructor. În prezent este pensionar. — *39.*

N

Napoleon al III-lea (Bonaparte, Ludovic) (1808—1873) — împărat al Franţei din 1852 pînă în 1870 ; nepot al lui Napoleon I. După înfrîngerea revoluţiei din 1848 a fost ales preşedinte al Republicii Franceze ; în noaptea de 1 spre 2 decembrie 1851 a săvîrşit o lovitură de stat. O caracterizare a lui Napoleon al III-lea a fost făcută de K. Marx în lucrarea „Optsprezece brumar al lui Ludovic Bonaparte" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 8, Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 115—217). — *212, 245.*

Noghin, V. P. (1878—1924) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, revoluţionar de profesie, bolşevic. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru comerţ şi industrie. În noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru formarea unui guvern de coaliţie la care să participe menşevicii şi eserii, şi, nefiind de acord cu politica partidului, a demisionat din Comitetul Central şi din guvern. Ulterior şi-a recunoscut greşelile ; a deţinut funcţii de răspundere în aparatul de stat şi în organizaţii economice : adjunct al comisarului poporului pentru problemele muncii, membru al prezidiului Consiliului economic superior, preşedinte al Consiliului de administraţie al trustului textil din Rusia. — *45.*

www.dacoromanica.ro

O

Obolenski, V. V. — *vezi* Osinski, N.

Ordjonikidze, G. K. (1886—1937) — activist de seamă al partidului comunist şi eminent om de stat sovietic. Membru de partid din 1903. A desfăşurat activitate revoluţionară în Gruzia apuseană, în Abhazia şi la Baku. În repetate rînduri a fost închis şi deportat. În 1912, la Conferinţa a VI-a (de la Praga) a partidului, a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D.R. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat la organizarea puterii revoluţionare în Iakuţia. În iunie 1917 a fost ales membru al Comisiei executive a Comitetului organizaţiei Petersburg a P.M.S.D. (b) din Rusia. A participat activ la insurecţia armată din Octombrie de la Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar extraordinar în Ucraina, iar după aceea în sudul Rusiei. În anii războiului civil a făcut parte din Consiliul militar-revoluţionar al armatelor a 16-a şi a 14-a şi al Frontului din Caucaz. În anii 1920—1921 a fost unul dintre organizatorii luptei pentru instaurarea Puterii sovietice în Azerbaidian, Armenia şi Gruzia. În anii 1921—1926 a fost preşedinte al Biroului din Caucaz al Comitetului Central, iar după aceea secretar al Comitetului organizaţiei regionale de partid Transcaucazia şi în acelaşi timp membru al Consiliului militar-revoluţionar al U.R.S.S. În 1926 a fost ales preşedinte al Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice şi comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească din U.R.S.S. În 1930 a fost numit preşedinte al Consiliului economic superior al U.R.S.S., iar în 1932 comisar al poporului pentru industria grea al U.R.S.S.

În 1921 a devenit membru al Comitetului Central, în 1926 membru supleant, iar în 1930 membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *130.*

Osinski, N. (Obolenski, V. V.) (1887—1938) — membru al partidului bolşevic din 1907. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în biroul organizaţiei regionale Moscova a P.M.S.D. (b) din Rusia şi a făcut parte din redacţia ziarului bolşevic „Soţial-Demokrat".

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost director al Băncii de Stat a R.S.F.S.R. În 1918 a fost unul dintre autorii platformei „comuniştilor de stînga", care a fost publicată în revista „Kommunist". În anii 1918—1919 a lucrat în redacţia ziarului „Pravda" şi la secţia de propagandă a C.E.C. din Rusia ; a fost delegat la primul Congres al Internaţionalei Comuniste. În anii 1920—1921 a fost membru activ al grupului antipartinic „centralismul democratic". În anii 1921—1923 a fost adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, în 1925 — membru al Prezidiului Comisiei de stat a planificării din U.R.S.S. La Congresul al XIV-lea al partidului a fost ales membru supleant al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. Ulterior a aderat la opoziţia trotkistă. În anii 1926—1928 a condus Direcţia centrală de

www.dacoromanica.ro

statistică a U.R.S.S. În 1929 a fost vicepreşedinte al Consiliului economic superior al U.R.S.S. În anii următori a avut munci de răspundere în domeniul economic-administrativ. — *36, 37, 43, 307, 332—333, 338, 339, 340, 348, 349, 351, 353, 420.*

P

Pestaña, Anjel (1888—1937) — anarho-sindicalist spaniol, mai tîrziu a fondat partidul sindicaliştilor ; membru al Confederaţiei Generale a Muncii din Spania. În 1920 a luat parte la Congresul al II-lea al Cominternului. — *42.*

Popov, P. I. (1872—1950) — statistician. Membru al partidului bolşevic din 1924. Din 1918 a condus Direcţia centrală de statistică şi a fost membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării a U.R.S.S. Din 1929 pînă în 1949 a făcut parte din prezidiul Comitetului de stat al planificării al R.S.F.S.R. şi din prezidiul Academiei de ştiinţe agricole „V. I. Lenin", a condus secţia agrară a Comitetului de stat al planificării al R.S.F.S.R. Membru al Consiliului metodologic şi ştiinţific de pe lîngă Direcţia centrală de statistică a U.R.S.S. A scris o serie de lucrări în domeniul statistic. — *72, 84, 384.*

Preobrajenski, E. A. (1886—1937) — membru al partidului bolşevic din 1903. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în Ural. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia s-a pronunţat împotriva liniei partidului, orientată spre revoluţia socialistă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat pe linie de partid şi în aparatul politic al armatei. În 1918 s-a situat pe poziţiile „comuniştilor de stînga". În timpul discuţiei din partid cu privire la sindicate (1920—1921) — partizan al platformei lui Troţki. Din 1923 — adept activ al opoziţiei troţkiste, fapt pentru care, în 1927, a fost exclus din partid. În 1929 a fost reprimit în partid, dar în anii care au urmat a fost din nou exclus din rîndurile lui pentru activitate antipartinică. — *66, 401.*

R

Radek, K. B. (1885—1939) — începînd din primii ani ai secolului nostru a participat la mişcarea social-democrată din Galiţia, Polonia şi Germania. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste, manifestînd însă unele şovăieli în direcţia centrismului ; a avut o poziţie greşită în problema dreptului naţiunilor la autodeterminare. În partidul bolşevic a intrat în 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe, a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. La congresele VIII—XII ale P.C. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. al partidului. A luat poziţie, în repetate rînduri, împotriva politicii leniniste a partidului ; în 1918

www.dacoromanica.ro

a făcut parte din grupul „comuniştilor de stînga"; începînd din 1923 — adept activ al opoziţiei troţkiste. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1929 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar nu şi-a încetat activitatea antipartinică şi, ca urmare, în 1936 a fost din nou exclus. — *110.*

Rafail (Farbman, P. B.) (n. 1893) — a intrat în partid în 1910. În 1920 a fost secretar al C.C. al P.C. (b) din Ucraina, iar după aceea şef al secţiei de învăţămînt din Moscova. Din 1930 — director adjunct şi şef al serviciului de cadre în Organizaţia pentru desfacerea minereurilor şi metalelor. În anii 1920—1921 — adept al grupului „centralismul democratic", în 1927 — membru activ al „opoziţiei unite". În 1927 a fost exclus din partid. În 1932, recunoscîndu-şi greşelile, a fost reprimit, iar în 1933, printr-o hotărîre a Comisiei Centrale de Control, a fost din nou exclus. — *115.*

Reazanov (Goldendah), D. B. (1870—1938) — social-democrat, menşevic. La Congresul al VI-lea al partidului (1917) a fost primit în P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut posturi de conducere în mişcarea sindicală. La începutul anului 1918, nefiind de acord cu hotărîrea adoptată în problema păcii de la Brest, a ieşit temporar din rîndurile partidului; în timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat pe o poziţie antipartinică, ceea ce a dus la înlăturarea lui din postul pe care-l deţinea în mişcarea sindicală. Începînd din 1921 a fost director al Institutului „K. Marx şi F. Engels". În februarie 1931 a fost exclus din rîndurile P.C. (b) al U.R.S.S. pentru sprijinul dat menşevicilor în activitatea lor contrarevoluţionară. — *34, 37, 54, 55, 105, 114, 185, 187, 188, 190, 193, 407.*

Rîkov, A. I. (1881—1938) — membru al P.M.S.D.R. din anul 1899. A dus muncă de partid într-o serie de oraşe din Rusia. La Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al Comitetului Central. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, care era orientată spre revoluţia socialistă.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile interne, preşedinte al Consiliului economic superior, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi al Consiliului Muncii şi Apărării, preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului din U.R.S.S. şi R.S.F.S.R.; a fost membru al Biroului Politic al Comitetului Central. În repetate rînduri a luat poziţie împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru formarea unui guvern de coaliţie la care să participe şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, şi, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, şi-a dat demisia din Comitetul Central şi din guvern; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În 1937 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *45, 118.*

www.dacoromanica.ro

Rojkov, N. A. (1868—1927) — istoric şi publicist. La începutul anului 1905 a intrat în P.M.S.D.R. şi un timp a aderat la bolşevici. După înfrîngerea revoluţiei din 1905—1907 a devenit unul dintre conducătorii ideologici ai lichidatorismului ; a colaborat la revista „Naşa Zarea" şi a fost redactor al ziarului „Novaia Sibir", publicaţie de orientare menşevică lichidatoristă. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Rojkov a făcut parte din C.C. al menşevicilor şi timp de cîteva luni a fost ministru adjunct al poştelor şi telecomunicaţiilor în guvernul provizoriu burghez. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil a luptat împotriva Puterii sovietice. În 1922 s-a despărţit de menşevici. În anii următori s-a dedicat activităţii ştiinţifice-pedagogice şi activităţii administrative în diferite instituţii. A scris o serie de lucrări de istorie a Rusiei. — *242, 400.*

Rudzutak, I. E. (1887—1938) — activist de seamă al partidului comunist şi om de stat sovietic, participant activ la prima revoluţie din Letonia, membru de partid din 1905. În 1906 a devenit membru al Comitetului organizaţiei de partid din Riga. În 1907 a fost arestat şi condamnat la 10 ani muncă silnică ; în 1917 a fost eliberat de revoluţia burghezo-democratică din februarie. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut posturi de conducere, apoi a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior, preşedinte al Centralei textilelor. Din 1920 — membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia, membru al prezidiului şi secretar general al C.C.S. din Rusia. În anii 1921—1924 a fost preşedinte al Biroului P.C. (b) din Rusia pentru Asia centrală ; în 1924—1930 — comisar al poporului pentru căile de comunicaţie, din 1926 — vicepreşedinte al Consiliului economic superior şi al Consiliului Muncii şi Apărării din U.R.S.S., din 1932 — preşedinte al Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice şi comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească din U.R.S.S., iar în 1927—1932 — membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *52—53.*

S

Sapronov, T. V. (1887—1939) — membru al partidului bolşevic din 1912. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut posturi de răspundere în aparatul de stat, în partid şi în mişcarea sindicală. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii partidului. În 1918 a făcut parte din grupul „comuniştilor de stînga". În timpul discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921 a condus grupul antipartinic „centralismul democratic". În 1923 a semnat declaraţia troţkistă a „celor 46". În anii 1925—1927 a fost unul dintre membrii activi ai „noii opoziţii" şi ai blocului troţkist-zinovievist. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *36.*

www.dacoromanica.ro

Savinkov, B. V. (1879—1925) — unul dintre conducătorii partidului eserilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluţionare, a sprijinit intervenţia militară împotriva Republicii sovietice ; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. şi a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împuşcare, dar printr-o hotărîre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în închisoare pe timp de 10 ani. În 1925, pe cînd se afla în închisoare, şi-a pus capăt zilelor. — *47.*

Semenov, G. M. (1890—1946) — ataman al oastei cazacilor din Transbaikal, duşman inveterat al Puterii sovietice, agent al imperialismului japonez ; începînd din 1918 a dus luptă armată intensă împotriva Puterii sovietice în Extremul Orient, a fost organizator al guvernelor contrarevoluţionare din Transbaikal şi din Priamurie. După terminarea războiului civil a fugit în Manciuria, unde s-a pus în fruntea emigraţiei albe ; a participat la activitatea diversionistă, teroristă şi de spionaj împotriva U.R.S.S., a pregătit împreună cu japonezii un atac armat împotriva Uniunii Sovietice. În 1945 a fost luat prizonier de Armata Sovietică, iar în 1946, în baza unei sentinţe a Colegiului militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S., a fost spînzurat. — *126.*

Sheridan, Claire (n. 1885) — sculptoriţă engleză ; în septembrie 1920 a venit la Moscova şi a făcut portretul lui V. I. Lenin. — *67.*

Smirnov, S. P. (1878—1957) — membru de partid din anul 1905 ; a participat la trei revoluţii. Din 1916 a început să lucreze ca tîmplar la uzina de automobile „AMO" (azi „Lihacev"). Începînd din 1917 a deţinut funcţii de conducere în organizaţia sindicală, de partid şi în administraţia uzinei. — *147.*

Spargo, John (n. 1876) — socialist american. Din 1901 — membru al Comitetului executiv naţional al partidului socialist. În 1917 s-a retras din partidul socialist şi a participat la întemeierea Federaţiei americane a muncii şi democraţiei şi a partidului naţionalist. A luat atitudine împotriva bolşevismului. A scris o serie de lucrări social-economice. — *192.*

Sviderski, A. I. (1878—1933) — activist de stat sovietic. Membru al P.M.S.D.R. din anul 1899, bolşevic. A dus muncă de partid la Petersburg, Samara şi Ufa. A fost arestat în repetate rînduri şi deportat. În 1917 a fost redactor al ziarului bolşevic „Vpered" care apărea la Ufa, iar apoi preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ufa. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, membru al colegiului Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti. Din 1923 pînă în 1928 a fost adjunct al comisarului poporului pentru

www.dacoromanica.ro

agricultură al R.S.F.S.R. Cu începere din 1929 — reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Letonia. — *307, 328, 330, 419.*

Svanidze, A. S. (1884—1941) — membru de partid din 1904 ; de profesie zeţar. A dus muncă revoluţionară în Transcaucazia şi în străinătate. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a întors în Rusia şi pînă în 1920 a fost profesor de liceu la Tiflis. În anii 1920—1921 a deţinut funcţia de adjunct al unei secţii din Comisariatul poporului pentru afacerile externe ; în 1921—1922 a fost comisar al poporului pentru finanţe în Gruzia şi în Transcaucazia ; din 1922 pînă în 1937 a activat în aparatul Comisariatului poporului pentru finanţe al U.R.S.S. — *261.*

Ş

Şleapnikov, A. G. (1885—1937) — membru de partid din anul 1901, bolşevic. A dus muncă de partid într-o serie de oraşe din Rusia. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului organizaţiei Petersburg a P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi preşedinte al Sindicatului metalurgiştilor din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului, deţinînd funcţia de comisar al poporului pentru problemele muncii ; apoi a lucrat pe linie sindicală şi în sectorul economic. În anii 1920—1922 a fost organizator şi lider al grupului antipartinic „opozitia muncitorească". În 1933, cu prilejul curăţirii rîndurilor partidului, a fost exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. — *39—40, 45—46, 49—50, 51, 55, 105, 107, 109, 113, 185, 186, 192, 193, 263.*

T

Tanner, Jack (n. 1889) — unul dintre liderii trade-unionurilor engleze, de profesiune muncitor mecanic. În timpul primului război mondial a participat la mişcarea proletară de masă a delegaţilor de întreprindere din Anglia. Din 1918 — unul dintre conducătorii trade-unionurilor constructorilor de maşini, constructorilor navali şi siderurgiştilor. A propagat concepţii sectariste de stînga. A fost delegat la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste ; în 1920—1921 — membru al Partidului Comunist din Marea Britanie. Ulterior a aderat la Partidul laburist şi a fost membru foarte activ al acestuia. În anii 1939—1954 — preşedinte al trade-unionului constructorilor de maşini. În anii 1943—1954 a fost membru al Consiliului general al Congresului trade-unionurilor britanice, reprezentant al acestei organizaţii într-o serie de organe economice guvernamentale. În ultimii ani ai deceniului al 5-lea a aderat la aripa de dreapta a Congresului trade-unionurilor britanice şi s-a situat pe poziţii anticomuniste. Din 1957 — unul dintre directorii organizaţiei „Serviciul de

www.dacoromanica.ro

cercetări industriale şi de informaţie", care este subvenţionată de marele capital şi desfăşoară o activitate anticomunistă în mişcarea sindicală engleză. — *42.*

Tartakovski, L. M. (n. 1886) — membru al partidului bolşevic din 1919. Din 1902 pînă în 1917 — membru al P.M.S.D.R., menşevic, iar din 1917 pînă în 1919 a făcut parte din grupul social-democraţilor internaţionalişti.

Din 1905 pînă în 1906 a făcut parte din conducerea Sindicatului muncitorilor metalurgişti din Odesa, în 1907 a fost secretar responsabil al Biroului central al sindicatelor din Kiev. În anii 1911—1916, cu unele întreruperi, a fost membru al prezidiului Sindicatului funcţionarilor din comerţ şi industrie din Moscova. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat în aparatul sindical: în Sindicatul funcţionarilor de stat, în C.C.S. din Rusia, în Sindicatul muncitorilor agricoli şi forestieri şi în C.C. al Sindicatului muncitorilor metalurgişti din Rusia. — *196.*

Ţ

Ţiurupa, A. D. (1870—1928) — militant de seamă al partidului comunist şi eminent om de stat sovietic. În mişcarea revoluţionară a intrat în 1891; membru al P.M.S.D.R. din 1898. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al comitetului unificat, apoi al comitetului bolşevic al P.M.S.D.R. şi al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ufa, preşedintele Comitetului gubernial de aprovizionare şi al Dumei orăşeneşti din Ufa. În zilele insurecţiei armate din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Ufa. Din noiembrie 1917 — adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare; de la începutul anului 1918 — comisar al poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. Din 1921 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi al Consiliului Muncii şi Apărării. În anii 1922—1923 — comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, în anii 1923—1925 — preşedinte al Comisiei de stat a planificării, iar în 1925 — comisar al poporului pentru comerţul interior şi exterior. La congresele XII—XV ale P.C. (b) al U.R.S.S. a fost ales membru al C.C.; a fost membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. din U.R.S.S. — *49, 50, 51, 75, 76, 77, 375.*

V

Valk — menşevic. În timpul rebeliunii de la Kronstadt a făcut parte din aşa-zisul Comitet revoluţionar provizoriu. După lichidarea rebeliunii a fugit în străinătate. — *242.*

Vanderlip, Washington, B. (n. 1866) — inginer, reprezentant al cercurilor industriale americane, care a venit în Rusia Sovietică în

www.dacoromanica.ro

1920, cu propunerea de a încheia un acord de concesiuni petroliere şi carbonifere în Kamceatka. — *68, 178—179, 190.*

Vareikis, I. M. (1894—1939) — membru al partidului bolşevic din 1913. Şi-a început activitatea revoluţionară în 1911, în gubernia Moscova. A luat parte activă la Revoluţia Socialistă din Octombrie. Din 1918 pînă în 1937 a deţinut diferite funcţii de răspundere în partid: secretar al Comitetului organizaţiei regionale de partid Doneţ-Krivoi-Rog, preşedinte al Comitetului executiv gubernial Vitebsk, iar apoi secretar al comitetelor organizaţiilor guberniale de partid Simbirsk şi Kiev, secretar al Biroului din Asia centrală al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S., şef al secţiei presei a C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S., secretar al comitetelor organizaţiilor regionale de partid Saratov, Voronej şi Stalingrad, secretar al Comitetului organizaţiei de partid din ţinutul Extremului Orient. — *325, 419.*

Vasiliev, S. V. (n. 1896) — membru de partid din 1917. În 1921 a luat poziţie împotriva introducerii noii politici economice, ceea ce i-a adus excluderea din partid. În martie 1922 a fost repus în drepturile de membru al P.C. (b) al U.R.S.S. — *419.*

Vranghel, P. N. (1878—1928) — general în armata ţaristă, baron, monarhist inveterat. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil — agentul imperialiştilor anglo-francezi şi americani; unul dintre conducătorii contrarevoluţiei în sudul Rusiei. În perioada aprilie-noiembrie 1920 a fost comandant suprem „al forţelor armate" albgardiste din sudul Rusiei; după zdrobirea lor de către Armata Roşie în Taurida de nord şi în Crimeea, a fugit în străinătate. — *7, 46, 136, 141, 153, 376, 379.*

Z

Zinoviev (Radomîslski), G. E. (1883—1936) — a intrat în partid în 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigraţie, a făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Soţial-Demokrat", organul central al partidului. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al Comitetului Central. În perioada pregătirii şi înfăptuirii Revoluţiei Socialiste din Octombrie a avut o atitudine şovăielnică, s-a pronunţat împotriva insurecţiei armate. Declaraţia publicată de Kamenev — în numele său şi al lui Zinoviev — în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn", în care se arăta că ei nu sînt de acord cu rezoluţia Comitetului Central cu privire la insurecţia armată, a constituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, un act de trădare a cauzei revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, preşedinte al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comu-

www.dacoromanica.ro

niste. S-a pronunţat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliţie din care să facă parte şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noi opoziţii", iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic troţkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar nu şi-a încetat activitatea sa antipartinică şi în 1932 a fost din nou exclus. În 1933 a fost, pentru a doua oară, reprimit în partid, iar în 1934 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — *126—127.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(8 martie—21 iunie 1921)

Martie, înainte de 8

Lenin lucrează la planul raportului cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură, pe care urmează să-l prezinte la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, face unele îndreptări în proiectul de hotărîre al C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu această problemă, scrie prima şi a doua variantă a raportului cu privire la activitatea politică a Comitetului Central, care urmează să fie prezentat la Congresul al X-lea.

Martie, 8

Lenin citeşte o expunere rezumativă — întocmită de V. A. Karpinski, redactor al ziarului „Bednota", pe baza scrisorilor primite de la ţărani şi de la corespondenţii de presă — în legătură cu situaţia la sate şi cu starea de spirit a ţărănimii.

Lenin îi cere într-o scrisoare lui A. D. Ţiurupa să pregătească de urgenţă date în legătură cu colectările de cereale pe ianuarie-februarie 1921 şi îi dă dispoziţie să convoace o comisie care să studieze problema organizării schimbului şi circulaţiei de mărfuri pe piaţa internă şi externă.

Lenin deschide lucrările celui de-al X-lea Congres al P.C. (b) din Rusia, rosteşte cuvîntarea de deschidere ; este ales în prezidiu.

La şedinţa a doua (de seară) a congresului, Lenin prezintă raportul cu privire la activitatea politică a C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Martie, 9

La şedinţa a treia (de dimineaţă) a congresului, Lenin ia note de ceea ce se spune în cadrul dezbaterilor pe marginea raportului C.C. al P.C. (b) din Rusia, parcurge broşura „Opoziţia muncito-

www.dacoromanica.ro

reasc㠓, scrisă de A. M. Kollontai, face scurte însemnări şi observaţii, apoi rosteşte cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la activitatea politică a Comitetului Central.

Într-o scrisoare adresată lui L. B. Kamenev şi I. V. Stalin, Lenin le spune care e situaţia în Siberia şi le arată că e necesar să fie trimis acolo I. N. Smirnov, ca să lucreze în cadrul Comitetului revoluţionar din Siberia.

Lenin semnează o telegramă adresată comisarilor guberniali de aprovizionare din Veatka, Ekaterinburg, Kursk, Orel, Penza, Perm, Samara, Saratov, Simbirsk, Smolensk, Tambov, Tula, Tiumen, Ufa, Kazan, cărora li se cere să ia măsuri urgente pentru expedierea seminţelor în guberniile care au nevoie de ele pentru însămînţările de primăvară.

Martie, nu mai tîrziu de 9 — Lenin scrie conspectul cuvîntării pe care urmează s-o rostească la consfătuirea particulară a adepţilor „platformei celor zece", delegaţi la Congresul al X-lea.

Martie, 10 — Lenin are o convorbire telefonică cu G. E. Zinoviev, preşedintele Sovietului din Petrograd, în legătură cu situaţia din acest oraş şi cu operaţiile de lichidare a rebeliunii de la Kronstadt.

Lenin scrie un bilet lui I. V. Stalin şi L. B. Kamenev, în legătură cu trimiterea lui K. E. Voroşilov şi a altor delegaţi din armată la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, să înăbuşe rebeliunea de la Kronstadt.

Lenin trimite o telegramă Consiliului militar-revoluţionar al Armatei a 11-a, căruia îi dă directiva de a stabili un strîns contact cu Consiliul revoluţionar al Gruziei şi îi cere să manifeste o deosebită consideraţie faţă de organele autorităţii suverane din Gruzia.

Lenin îi scrie într-un bilet lui Rîkov că e necesar să programeze o consfătuire cu C. G. Racovski şi A. D. Ţiurupa în cadrul căreia să discute problemele organizării schimbului de mărfuri între ţărani, meşteşugari şi oamenii muncii din fabrici şi uzine.

Martie, 11 — Lenin semnează — după ce face îndreptările cuvenite — o telegramă adresată Consiliului Comisarilor Poporului şi Comisariatului poporului pentru aprovizionare din Republica Tătară, cu

www.dacoromanica.ro

reşedinţa la Kazan, cărora li se atrage atenţia asupra necesităţii de a executa la timp şi întocmai dispoziţiile Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. cu privire la aprovizionarea cu alimente a trupelor din armata de rezervă şi din circumscripţia militară a regiunii Volga.

Martie, 12 — Lenin participă la a opta şi a noua şedinţă deschisă a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia, consacrate dezbaterii problemelor militare.

Lenin, într-o scrisoare adresată lui Kamenev, îi cere să convoace de urgenţă o consfătuire a delegaţilor la congres — adepţi ai „platformei celor zece", în vederea discutării listei celor ce urmează să fie propuşi pentru a fi aleşi în C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Lenin trimite o telegramă la Harkov Consiliului Comisarilor Poporului, Consiliului Armatei muncii, Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi comisarului poporului pentru problemele muncii din Ucraina, cărora le cere să ia măsuri urgente pentru aprovizionarea Donbassului cu alimente.

Martie, înainte de 13 — Lenin răspunde la întrebările corespondentului din Moscova al ziarului american „The New York Herald" în legătură cu evenimentele de la Kronstadt.

Martie, 13 — Lenin participă la consfătuirea particulară a adepţilor „platformei celor zece" — delegaţi la Congresul al X-lea al partidului — şi ia cuvîntul în legătură cu componenţa C.C. al P.C. (b) din Rusia. Consfătuirea propune candidatura lui Lenin ca membru al Comitetului Central.

Martie, 14 — La şedinţa a 12-a (de dimineaţă) a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare în legătură cu sindicatele. Şedinţa adoptă „platforma celor zece" întocmită de Lenin ca bază a rezoluţiei cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor.

Lenin participă la a 13-a şedinţă închisă (de seară) a congresului. Congresul, în unanimitate, îl alege pe Lenin în C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Martie, 15 — Lenin participă la şedinţa a 14-a (de dimineaţă), unde rosteşte o cuvîntare în legătură cu înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agri-

www.dacoromanica.ro

cole printr-un impozit în natură ; în cursul discuţiilor ia notă de cele spuse de vorbitori, îşi întocmeşte un plan pentru cuvîntul de încheiere, iar după aceea rosteşte cuvîntul de încheiere la raport.

Într-o telegramă adresată comisarilor guberniali pentru aprovizionare din Veatka, Ekaterinburg, Kursk, Orel, Penza, Pokrovsk, Samara, Saratov, Simbirsk, Smolensk, Tambov, Tiumen, Kazan şi Ufa, Lenin dă dispoziţie să fie luate măsuri urgente pentru transportarea la timp a seminţelor necesare pentru însămînţările de primăvară.

Martie, înainte de 16 — Lenin întocmeşte proiectele iniţiale de rezoluţii ale Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la unitatea partidului, la devierea sindicalistă şi anarhistă din rîndurile partidului, la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi ţăranilor nevoiaşi, precum şi proiectul de rezoluţie despre cooperaţie.

Martie, 16 — La cea de-a 16-a şedinţă (de dimineaţă) a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare şi face propuneri în legătură cu problema combustibilului, iar după aceea prezintă raportul cu privire la unitatea partidului şi la devierea anarhosindicalistă, iar după discuţii rosteşte cuvîntul de încheiere la raport. În cadrul discuţiilor pe marginea proiectelor de rezoluţii prezentate de Lenin „Cu privire la unitatea partidului" şi „Cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă din partidul nostru", Lenin se pronunţă împotriva amendamentelor propuse de D. B. Reazanov, Rafail (R. B. Farbman), K. I. Marcenko, dă explicaţii în legătură cu cele spuse de A. I. Kiselev, precum şi în legătură cu procedura de votare a rezoluţiei cu privire la unitatea partidului. Congresul adoptă rezoluţiile propuse de Lenin. La sfîrşitul şedinţei, Lenin rosteşte cuvîntarea de încheiere a lucrărilor Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia.

Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia. În cadrul discuţiilor cu privire la constituirea organelor de conducere ale Comitetului Central, Lenin este ales în Biroul Politic. În această şedinţă sînt analizate şi probleme privind instituirea unei comisii pentru elaborarea măsurilor practice în vederea introducerii impozitului în natură şi a unei comisii pen-

www.dacoromanica.ro

tru îmbunătățirea condițiilor de trai ale muncitorilor, se discută despre scrisoarea care urmează să fie adresată organizațiilor de partid în legătură cu bilanțul discuției cu privire la sindicate, despre editarea și difuzarea ziarelor, semnarea tratatului de pace cu Polonia, situația din Turkestan, unirea republicilor sovietice din Transcaucazia, componența Biroului din Siberia al Comitetului Central și despre alte probleme.

Martie, 17 Lenin îi scrie lui Vanderlip, reprezentantul neoficial al cercurilor de afaceri americane, despre tratativele în legătură cu relațiile comerciale dintre Rusia Sovietică și S.U.A.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de instrucțiuni cu privire la folosirea inventarului agricol pentru organizarea întrajutorării la lucrarea pămîntului în gospodăriile celor nevoiași și ale ostașilor Armatei Roșii, probleme privind alocarea de fonduri Direcției generale a silviculturii, Comitetului pentru cultura bumbacului din Turkestan, Direcției generale a producției meșteșugărești, Sovietului și Consiliului economic din Petrograd pentru nevoile industriei și procurarea de combustibil etc.

Martie, 18 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care sînt analizate măsurile legate de trecerea de la predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole la impozitul în natură ; Biroul Politic însărcinează pe Lenin să ia cuvîntul în legătură cu această problemă la sesiunea C.E.C. din Rusia. Cu prilejul discuției asupra situației din Turkestan, Lenin este numit în comisia instituită în acest scop de Biroul Politic. În ședință se discută și scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia către membrii de partid în legătură cu bilanțul lucrărilor Congresului al X-lea și sarcinile muncii de partid, tezele cu privire la combustibil, chestiunea pregătirii pentru tipar a dărilor de seamă stenografice ale Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia și aceea a reprezentării Ucrainei în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și în Comisariatul poporului pentru finanțe etc.

Lenin, citind o informație în legătură cu existența unor zăcăminte de minereuri pe litoralul

www.dacoromanica.ro

Mării Negre și în regiunea Kuban, scrie lui A. I. Rîkov un bilet în care-i cere să se informeze la niște specialiști asupra veracității datelor apărute și să vadă dacă e posibil ca problema exploatării acestor zăcăminte să fie inclusă în tratativele cu W. Vanderlip.

Martie, 19 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrie un proiect de hotărîre cu privire la colectările din gubernia Tambov. În această ședință se discută, totodată, proiectul unei chemări către țărănime în legătură cu noua politică economică și proiectul unei telegrame circulare a C.C. al P.C. (b) din Rusia către comitetele guberniale de partid în legătură cu traducerea în viață a instrucțiunilor cu privire la lucrarea pămîntului în gospodăriile țăranilor nevoiași și ale ostașilor Armatei Roșii.

Lenin are o convorbire cu N. Osinski (V. V. Obolenski), adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, în legătură cu componența colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură.

Lenin trimite Comitetului organizației de partid Petrograd a P.C. (b) din Rusia o telegramă în care arată că e necesar să anunțe populația că în perioada însămînțărilor de primăvară se acordă deplină libertate pentru cumpărarea și transportul de semințe și totodată să intensifice campania de agitație la sate în vederea extinderii suprafețelor cultivate.

Lenin dă dispoziție lui L. D. Troțki să ia măsuri urgente pentru nimicirea bandei lui Maslakov, care operează în stepele kalmîce.

Lenin trimite o telegramă lui Krasin, căruia îi cere să accelereze tratativele cu industriașii englezi în vederea unor concesiuni la Groznîi, Baku și în alte regiuni.

Martie, 20 Lenin dă dispoziție secretarei să strîngă și să sistematizeze toate biletele trimise pe numele lui în timpul Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia și să facă o listă a țăranilor și a activiștilor cu experiență de la țară care au fost recomandați de delegații la congres pentru a lucra în cadrul Comisariatului poporului pentru agricultură.

Lenin trimite o telegramă tuturor președinților de comitete executive guberniale și de consilii sindicale guberniale, cerîndu-le să ia măsuri urgente

www.dacoromanica.ro

pentru aprovizionarea cu seminţe a guberniilor consumatoare, întrucît există pericolul compromiterii însămînţărilor de primăvară.

Lenin trimite lui I. S. Ganeţki la Riga o scrisoare în care îl roagă să lămurească cum s-ar putea obţine arhiva de la Cracovia şi Poronino a C.C. al P.M.S.D.R.

Martie, 21

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în timpul discuţiei cu privire la situaţia din Turkestan ia note şi face propuneri pentru proiectul de hotărîre al Biroului Politic. În această şedinţă se discută, totodată, probleme privind : organizarea unei consfătuiri cu delegaţii la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia care au participat la înăbuşirea rebeliunii de la Kronstadt ; desfăşurarea acţiunii de lămurire în legătură cu trecerea la impozitul în natură ; sesiunea C.E.C. din Rusia ; componenţa comisariatelor poporului ; activitatea agenţiei ROSTA, intensificarea luptei împotriva anarhismului etc.

Lenin are o convorbire cu G. M. Krjijanovski în legătură cu organizarea Comisiei de stat a planificării.

Lenin trimite o telefonogramă lui G. E. Zinoviev în legătură cu trecerea Petrogradului începînd de la 21 martie 1921 de la starea de asediu la cea de război.

Lenin semnează o telegramă adresată tuturor consiliilor economice şi birourilor industriale guberniale, cărora le cere să ia măsuri urgente de reparare a inventarului agricol şi de strîngere a îngrăşămintelor pentru efectuarea însămînţărilor de primăvară.

Martie, 22

Lenin face o expunere în faţa delegaţilor la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia care au luat parte la înăbuşirea rebeliunii de la Kronstadt în legătură cu rezultatele lucrărilor congresului ; după aceea stă de vorbă cu delegaţii şi se fotografiază cu ei.

Lenin discută cu A. R. Şapoşnikov, I. G. Kondrov şi T. I. Kondrov, ţărani din satul Beketovaia, plasa Bulgakovskaia, judeţul Ufa, în legătură cu trecerea la impozitul în natură şi cu măsurile pentru întărirea gospodăriilor ţărăneşti.

www.dacoromanica.ro

Lenin dăruieşte delegaţiei daghestane, care a fost primită de el, o fotografie a lui cu inscripţia: „Pentru Daghestanul Roşu".

Lenin dă dispoziţie secretarei să ceară informaţii de la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior în legătură cu actualele forme de relaţii comerciale dintre R.S.F.S.R. şi Mongolia şi să capete de la Consiliul economic gubernial din Moscova date referitoare la pregătirile ce se fac pentru obţinerea şi distribuirea energiei electrice de la centrala din Kaşira.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută: proiectul de hotărîre cu privire la reprezentarea Ucrainei în Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi în Comisariatul poporului pentru finanţe; proiectul de hotărîre cu privire la înfiinţarea pe lîngă reprezentanţa economică a R.S.F.S.R. în Germania a unui Birou pentru ştiinţă şi tehnică din străinătate; proiectele de hotărîri cu privire la comisariatele poporului pentru poştă şi telegraf, pentru comerţul exterior şi pentru ocrotirea sănătăţii; probleme privind acordarea de premii muncitorilor, îmbunătăţirea aprovizionării muncitorilor de la Uzina A.M.O., din industria electrotehnică şi de la poştă şi telegraf, activitatea comisiilor de judecată tovărăşească din Moscova etc.

Martie, 24

Lenin trimite o scrisoare la Tomsk lui Kaiurov, pe care-l roagă să-i scrie ce atitudine manifestă muncitorii şi ţăranii faţă de introducerea impozitului în natură.

Lenin scrie un bilet lui L. V. Kamenev, preşedintele Sovietului din Moscova, în legătură cu înfiinţarea unei ferme şi a unei gospodării legumicole a comunei de consum Moscova pe teritoriul fostei moşii a lui Iakucikov şi pe acela al fermei Hodînka.

Lenin dă ordin telegrafic tuturor comandanţilor de fronturi şi de circumscripţii militare să ia măsuri pentru acordarea de ajutor tehnic organelor agricole în campania însămînţărilor de primăvară.

Lenin începe să lucreze la broşura „Despre impozitul în natură (Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei)".

Martie, 25

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută

www.dacoromanica.ro

probleme privind munca de agitație în mijlocul muncitorilor și ostașilor din Moscova, comisia pentru elaborarea măsurilor practice în vederea introducerii impozitului în natură, pregătirile pentru emisiunea de monedă de argint, componența Biroului pentru Ural al C.C. al P.C. (b) din Rusia, a Comisiei pentru problemele Turkestanului, a colegiilor comisariatelor poporului etc.

Lenin are o convorbire cu V. V. Fomin, adjunct de comisar al poporului pentru căile de comunicație, în legătură cu primul Congres general al muncitorilor din transporturi, care s-a deschis la 22 martie, și în legătură cu componența viitorului Comitet central al Sindicatului unificat al feroviarilor și al lucrătorilor din transporturile pe apă.

Lenin face completări și îndreptări în „Memoriul cu privire la asigurarea drepturilor muncitorilor la încheierea contractelor de concesiuni", pregătit de o comisie a Consiliului economic superior, și face însemnări pe marginea tezelor C.C.S. din Rusia „Cu privire la salarizarea muncitorilor și specialiștilor de la întreprinderile concesionate".

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării, face o expunere în legătură cu pregătirile pentru emisiunea de monedă de argint, semnează un proiect de regulament al C.M.A. pentru organele economice regionale și un proiect de hotărîre cu privire la normele de aprovizionare cu produse alimentare a lucrătorilor de la centralele electrice model. În această ședință se discută și probleme privind planul de aprovizionare a populației cu pîine, carne, grăsimi și furaje, situația aprovizionării cu produse alimentare a Petrogradului, producția de pluguri sistem „Fowler", proiectele de hotărîri cu privire la normele de aprovizionare a muncitorilor și funcționarilor cu haine, încălțăminte și săpun, instrucțiunile pentru consfătuirile economice guberniale etc.

Lenin dă dispoziții telegrafice comisariatelor pentru problemele muncii din Țaritîn, Astrahan, Saratov și Rostov, precum și comitetelor executive centrale din regiunile Kirghiză și Kalmîkă, să ia măsuri energice în vederea mobilizării muncitorilor pentru întreprinderile de pescuit din Astrahan.

Martie, 26 Lenin îl primește pe E. A. Litkens, adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt, și discută cu el despre activitatea Comisariatului po-

www.dacoromanica.ro

porului pentru învățămînt și a Comitetului general pentru educația politică.

Într-o scrisoare adresată lui A. I. Rîkov, Lenin cere să i se trimită o notă informativă din partea Direcției generale a petrolului în legătură cu numărul și gradul de folosire a cisternelor de petrol și să pregătească un proiect de hotărîre al C.M.A. în legătură cu această chestiune.

Martie, 27 Lenin rostește o cuvîntare la primul Congres al muncitorilor din transporturi.

Lenin are o convorbire telefonică cu G. I. Petrovski, președintele C.E.C. din Ucraina, în legătură cu normele și cuantumul impozitului în natură care trebuie perceput de la gospodăriile țărănești din Ucraina și în legătură cu rolul ce revine cooperației; scrie apoi lui L. B. Kamenev un bilet în care dă dispoziție ca aceste probleme să fie urgent discutate în comisia instituită de Biroul Politic în vederea elaborării de măsuri practice pentru introducerea impozitului în natură și cere să trimită răspuns, în această chestiune, lui G. I. Petrovski.

Lenin scrie lui A. D. Țiurupa un bilet în care-i arată că e necesar să procedeze la unele schimbări în efectivul cadrelor locale ale Comisariatului poporului pentru aprovizionare înainte de introducerea noii politici economice la sate.

Luînd cunoștință de proiectul principiilor de bază pentru întocmirea contractelor de concesiuni, care i-a fost prezentat de o comisie a Consiliului economic superior, Lenin îi trimite lui A. I. Rîkov o scrisoare în care-și exprimă indignarea pentru modul nesatisfăcător cum a fost întocmit acest proiect.

Lenin elaborează proiectul principiilor de bază pentru contractele de concesiuni.

Într-o scrisoare adresată lui E. A. Preobrajenski, Lenin arată că e necesar ca, o dată cu trecerea la noua politică economică, să fie elaborate măsurile pentru consolidarea valutei sovietice.

Lenin cere lui A. D. Țiurupa să-i dea unele informații despre cantitatea de cereale colectate și distribuite populației în fiecare lună din anii 1919—1921 și despre modul cum a decurs predarea obligatorie a surplusurilor de cereale în anii 1920—1921 în fiecare gubernie.

www.dacoromanica.ro

Lenin dă dispoziție ca Comisariatul poporului pentru justiție să urgenteze elaborarea proiectului contractului de concesiune a legăturilor poștale-telefonice care urmează să fie încheiat cu Agenția telegrafică din nord (engleză).

Martie, 28

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al P.C. (b) din Rusia, la care se discută proiectul de hotărîre al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la proporțiile impozitului în natură și proiectul de decret cu privire la vînzarea liberă a produselor agricole, raportul Comisiei centrale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale muncitorilor, problema creării unui fond pentru schimbul de mărfuri, componența Comisiei pentru problemele Turkestanului etc.

Lenin semnează proiectul de hotărîre al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la înlocuirea predării obligatorii în 1920—1921 a 423 de milioane de puduri de produse cerealiere printr-un impozit în natură care să nu treacă de 240 de milioane de puduri și proiectul de decret al Consiliului Comisarilor Poporului care prevede libertatea schimbului, a vînzării și cumpărării de produse agricole în guberniile și județele care și-au îndeplinit obligațiile către stat.

Lenin scrie o notă către Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia prin care cere să fie sprijinite demersurile făcute de un grup de ingineri comuniști în vederea unei călătorii în America, în cadrul misiunii sovietice pentru studierea experienței de producție a americanilor.

Martie, 28 și în noaptea spre 29

Lenin participă la o consfătuire a membrilor C.C. al P.C. (b) din Rusia, convocată din inițiativa lui, în vederea discutării proiectului, alcătuit de el, cu privire la principiile de bază ale contractelor de concesiuni. Ia cuvîntul în legătură cu problema în discuție, face modificări în proiect și introduce unele completări.

Lenin introduce modificări și completări în proiectul unei radiograme adresate lui L. B. Krasin, la Londra, căruia i se fac cunoscute principiile de bază ale contractelor de concesiuni petroliere.

Martie, 29

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută proiectul de hotărîre cu privire la impozitul în natură, proiectul de teze pentru agitatori în legătură

www.dacoromanica.ro

cu acest impozit, probleme privind înfiinţarea unei comisii pentru problemele de salarizare, aprovizionarea Armeniei cu produse alimentare, editarea revistei „Vsemirnaia literatura", componenţa biroului pentru problemele Turkestanului de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia, componenţa Ţektranului etc.

Lenin trimite, în numele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, o telegramă la Tiflis lui G. K. Ordjonikidze, căruia îi arată că este nepotrivită ideea de a lua Armata a 11-a, aflată în Gruzia, şi a o transfera în Azerbaidjan, unde domneşte o situaţie alimentară grea, şi îi dă dispoziţie să grăbească cu aducerea grîului primit din străinătate în schimbul concesiunilor acordate în Gruzia.

Lenin însărcinează pe N. P. Gorbunov să trimită comitetului sindical raional din Aleksandro-Gruşevsk o telegramă cu rugămintea ca cele 30 de vagoane de cărbuni, care au fost obţinute în timpul subotnicelor şi au fost trimise de mineri în dar lui Lenin, la Moscova, să fie predate la calea ferată sud-est, care transportă produse alimentare pentru muncitorii din capitală.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, completează ordinea de zi cu probleme privind programul de emisiune a semnelor băneşti pe anul 1921, comisia pentru problemele Turkestanului, componenţa colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură şi a Comisariatului poporului pentru finanţe, face îndreptări şi semnează proiectul de hotărîre al Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu principiile de bază ale contractelor de concesiune. În această şedinţă sînt, de asemenea, discutate probleme privind contractul de concesiune cu Agenţia telegrafică din nord (engleză), cumpărarea din străinătate a unor maşini pentru brutării şi pentru fabricile de hîrtie, conducerea exploatării centralelor electrice, comisia pentru elaborarea de măsuri practice în vederea introducerii impozitului în natură, situaţia aprovizionării cu produse alimentare şi furaje, proiectul de hotărîre cu privire la revenirea la munca de specialitate a lucrătorilor din domeniul culturii şi învăţămîntului etc.

Martie, 30

Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind munca de aprovizionare în Ucraina, schim-

www.dacoromanica.ro

bul în cadrul circuitului economic local, cooperaţia etc.

Lenin trimite lui G. K. Ordjonikidze la Tiflis o telegramă prin care-l însărcinează să analizeze, în cadrul Comitetului revoluţionar gruzin, problema reînnoirii contractelor de concesiune încheiate de guvernul menşevic al Gruziei şi aceea a posibilităţii de a obţine produse alimentare din străinătate.

Martie, 31 Lenin îi scrie lui G. V. Cicerin în legătură cu tratativele comerciale cu S.U.A. şi cu posibilitatea de a acorda concesiuni petroliere unor industriaşi americani.

Lenin îi cere, într-o scrisoare, lui G. V. Cicerin să pregătească un proiect de circulară a C.C. al P.C. (b) din Rusia către organizaţiile de partid din republicile şi regiunile cu populaţie musulmană în care să arate că e necesar să se adopte o atitudine plină de tact faţă de modul de viaţă al acestei populaţii.

Aprilie, 1 Lenin însărcinează pe A. M. Lejava să pregătească un proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului prin care Comisariatului poporului pentru justiţie îi revine misiunea de a elabora de urgenţă legislaţia menită să reglementeze libertatea comerţului şi a schimbului de mărfuri şi, totodată, îl roagă să-i facă cunoscute lui W. Vanderlip condiţiile oferite de guvernul sovietic pentru încheierea unor acorduri comerciale între R.S.F.S.R. şi S.U.A.

Lenin îi cere lui G. M. Krjijanovski să pregătească şi să prezinte Consiliului Muncii şi Apărării o propunere în privinţa construirii liniei de cale ferată Aleksandrov-Gai—Emba (Algemba).

Într-o telegramă adresată preşedinţilor comitetelor executive guberniale, preşedinţilor comitetelor revoluţionare guberniale, preşedintelui Comitetului revoluţionar din Siberia, republicilor başkiră, kirghiză şi tătară, republicii muntenilor din Caucaz, republicilor ucraineană şi turkestană, Lenin cere să se pună la dispoziţia Direcţiei centrale de statistică date cu privire la întinderea suprafeţelor însămînţate şi la numărul de vite, în vederea stabilirii cotelor de impozit în natură.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; completează ordinea de zi cu probleme privind reducerea efectivului Armatei Roşii

www.dacoromanica.ro

şi dragarea Golfului Finic, semnează proiectul tezelor de bază ale organizării Comisiei de stat a planificării de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării (Gosplan), proiectele de hotărîre privind componenţa acestei comisii şi asigurarea unor condiţii de muncă rodnică pentru membrii ei, asigurarea minelor aurifere de la Lena cu specialişti şi cu forţă de muncă, transferarea unor bunuri ale Departamentului armatei către autorităţile civile etc. În această şedinţă se discută şi probleme privind îndeplinirea programului de reparare a locomotivelor, situaţia industriei metalurgice, portul comercial Petrograd etc.

Aprilie, 2

Lenin prezintă Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia propunerea de a trimite în Azerbaidjan, Gruzia şi Armenia o directivă a Comitetului Central cu privire la tratatele pe care republicile sovietice din Transcaucazia urmează să le încheie cu Turcia.

Lenin trimite lui A. P. Serebrovski, la Baku, o scrisoare în care arată că, în interesul refacerii economiei naţionale, este necesar să fie date în concesiune o parte din întreprinderile petroliere de la Baku şi, în legătură cu aceasta, să se ducă muncă de lămurire printre comuniştii de la Baku.

Lenin, într-o scrisoare adresată lui V. V. Şmidt, comisar al poporului pentru problemele muncii, lui L. D. Troţki, comisar al poporului pentru apărare, lui A. D. Ţiurupa, comisar al poporului pentru aprovizionare, lui A. I. Rîkov, preşedintele Consiliului economic superior, lui M. P. Tomski, preşedintele C.C.S. din Rusia, cere să fie convocată o consfătuire pentru rezolvarea problemelor privind ridicarea productivităţii muncii în întreprinderi, prin reducerea numărului lucrătorilor neocupaţi în producţie, şi îmbunătăţirea aprovizionării fabricilor şi uzinelor cu produse alimentare.

Aprilie, 4

Într-o telegramă adresată tuturor comitetelor guberniale pentru însămînţări, Lenin le cere să ţină seama, cu toată stricteţea, de condiţiile locale şi să nu permită denaturări birocratice atunci cînd planul concret al însămînţărilor va fi comunicat gospodăriilor ţărăneşti.

Lenin trimite o telegramă tuturor comisiilor de aprovizionare guberniale şi consfătuirilor de aprovizionare guberniale, cărora le indică normele

www.dacoromanica.ro

după care trebuie efectuate colectările de unt, carne și ouă pînă ce va fi anunțată instituirea impozitului în natură la diverse produse.

Lenin cere, într-o scrisoare, lui M. N. Pokrovski să facă o apreciere asupra felului cum sînt predate la Universitatea de stat din Moscova disciplinele umaniste de către profesorii burghezi.

Aprilie, 5 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută proiectele de decret ale Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la cooperația de consum și la acordarea de premii în natură muncitorilor, politica în domeniul locuințelor la Moscova, aprovizionarea și demobilizarea Armatei 1 de cavalerie etc.

Lenin trimite o telegramă lui G. K. Ordjonikidze, căruia îi cere informații cu privire la mersul tratativelor duse de guvernul sovietic al Gruziei în legătură cu concesionarea minelor de mangan de la Tkvarceli și Ciaturi unor industriași italieni și germani.

Luînd cunoștință de materialele în legătură cu efectivul Armatei Roșii și cu modul cum se desfășoară demobilizarea, Lenin se adresează, printr-o scrisoare, lui G. E. Zinoviev, arătîndu-i că e necesar să pună în Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia chestiunea unei energice accelerări a operațiilor de demobilizare.

Lenin semnează o scrisoare, adresată lui A. I. Rîkov, la prezidiul Consiliului economic superior, în care cere să se rezolve de urgență problemele privind ajutorul ce trebuie dat întreprinderii pentru exploatarea hidraulică a turbei (Ghidrotorf).

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului, semnează proiectul de hotărîre la raportul comisiei C.M.A. cu privire la revizuirea planurilor de asigurare cu produse a Comisariatului poporului pentru aprovizionare etc. În această ședință sînt examinate, totodată, proiectele de decrete cu privire la cooperația de consum și la acordarea de premii în produse muncitorilor și se discută probleme privind retribuirea muncitorilor, regulamentul de funcționare a comisiilor de disciplină tovărășească, echiparea Armatei Roșii, mersul lucrărilor la Ghidrotorf,

www.dacoromanica.ro

aprovizionarea cu îmbrăcăminte a studenților de la facultățile muncitorești etc.

Lenin îi scrie lui G. M. Krjijanovski despre sarcinile principale ale activității Comisiei de stat a planificării și despre planurile economice curente pe 1921.

Aprilie, 6 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrie proiectul de hotărîre cu privire la accelerarea demobilizării și reducerea efectivului Armatei Roșii. În această ședință se discută totodată proiectul de decret cu privire la acordarea de premii în produse, probleme privind situația alimentară, modificarea zonelor tarifare, crearea Biroului din nord al C.C. al P.C. (b) din Rusia și a Consfătuirii economice regionale din nord, înființarea unei universități proletare la Petrograd etc.

Lenin trimite un mesaj de salut Conferinței reprezentantelor secțiilor de femei ale popoarelor orientale din diverse ținuturi și republici sovietice.

Lenin, într-o scrisoare, îi cere lui A. I. Rîkov să urgenteze trimiterea unui grup de lucrători de la Direcția generală a exploatării turbei în Finlanda, Suedia, Danemarca și Canada, ca să ia cunoștință de experiența dobîndită de cei din străinătate în domeniul exploatării turbei.

În telefonograme adresate împuterniciților extraordinari cu aprovizionarea armatei, Comisariatului poporului pentru agricultură și Direcției generale a silviculturii, precum și în telegrama trimisă Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, Lenin dă dispoziție să se ia măsuri urgente pentru ajutorarea Direcției generale a exploatării turbei.

Aprilie, 7 Lenin scrie un mesaj de salut către comitetul de întreprindere și către toți muncitorii primei uzine de automobile a statului, cu prilejul fabricării primului lot de motoare și al împlinirii unui an de la deschiderea școlii de mecanici auto.

Lenin, într-un bilet adresat lui A. B. Halatov, îi cere să ia măsuri urgente pentru aprovizionarea cu cereale a orașului Baku.

Lenin se adresează printr-o scrisoare Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu

www.dacoromanica.ro

rugămintea de a trimite pe E. F. Rozmirovici la tratament medical în Germania.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului, semnează un proiect de decret cu privire la reglementarea salariilor muncitorilor și altul cu privire la premiile în natură acordate muncitorilor, regulamentul de funcționare a comisiilor de disciplină tovărășească etc. În ședință se discută și proiectul de decret cu privire la cooperația de consum, proiectul de hotărîre cu privire la strîngerea de materii prime etc.

Aprilie, 8 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în care se discută problema emisiunii de monedă de argint sovietică, a înființării unei agenții comerciale franco-ruse, a demobilizării armatei, a organizării de conferințe ale oamenilor muncii fără partid, a aprovizionării Armeniei cu produse alimentare, a primirii Bundului în rîndurile P.C. (b) din Rusia, a componenței Biroului din Extremul Orient al C.C. al P.C. (b) din Rusia etc.

Lenin trimite o telegramă lui V. V. Vorovski, pe care-l roagă să strîngă și să-i trimită cele mai importante documente ale tuturor partidelor italiene, întrucît are nevoie de ele pentru a studia activitatea socialiștilor italieni.

Lenin, într-o scrisoare către A. V. Lunacearski, M. N. Pokrovski și E. A. Litkens, atrage atenția asupra modului nu îndeajuns de sistematic și de planificat în care-și desfășoară activitatea Comisariatul poporului pentru învățămînt și le cere să elaboreze un plan general de activitate.

Lenin îl roagă într-o scrisoare pe G. M. Krjijanovski să studieze, în cadrul Comisiei de stat a planificării, și să prezinte specialiștilor, ca să-și dea avizul, propunerea lui P. A. Kozmin cu privire la folosirea motoarelor eoliene pentru electrificarea satelor.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării, prezintă rapoarte cu privire la deschiderea de credite pentru comitetele executive ale Sovietelor din Moscova, Petrograd și Ivanovo-Voznesensk, în vederea achiziționării de cereale și cu privire la cumpărarea de cartofi de sămînță din Letonia, semnează proiectul de hotărîre în legătură cu efectuarea unei comenzi de pluguri

www.dacoromanica.ro

sistem „Fowler", pe cel cu privire la extinderea suprafețelor însămînțate cu floarea-soarelui etc. În această ședință se examinează, totodată, proiectul de lege cu privire la modalitatea de trecere a muncitorilor de la o întreprindere la alta și cel referitor la înregistrarea cadrelor de comandă din Armata Roșie, se discută probleme privind măsurile pentru demobilizarea în continuare a armatei, concesiunile de exploatări forestiere, cererile Consiliului economic superior pentru efectuarea de cumpărături în străinătate, aprovizionarea cu produse alimentare și încălțăminte a muncitorilor de la exploatările de turbă etc.

Aprilie, 9 Lenin are o convorbire cu T. K. Korolev, M. Z. Manuilski și I. I. Korotkov, reprezentanți ai comitetului organizației guberniale de partid, consiliului sindical gubernial și comitetului gubernial de aprovizionare din Ivanovo-Voznesensk, în legătură cu situația întreprinderilor textile din această regiune, dă apoi dispoziție să se convoace de urgență o consfătuire la care să participe reprezentanți ai direcțiilor generale ale combustibilului, silviculturii, turbei, textilelor și ai comisariatelor pentru căile de comunicație, finanțe, aprovizionare și ocrotirea sănătății și în cadrul căreia să se discute problema nevoilor urgente ale fabricilor prioritare din această regiune.

Lenin participă la o adunare a secretarilor și a reprezentanților cu munci de răspundere ai celulelor de partid din orașul și gubernia Moscova, în cadrul căreia prezintă un raport cu privire la impozitul în natură.

Lenin are o convorbire telefonică cu G. V. Cicerin în legătură cu numirea unor reprezentanți diplomatici sovietici în Lituania, Buhara, Anglia, Suedia și Germania.

Lenin, într-o telegramă adresată lui G. K. Ordjonikidze, îi face cunoscute măsurile privind ajutorul în produse alimentare pentru Transcaucazia și îi atrage atenția asupra necesității de a se încheia cît mai curînd contracte de concesiune, de a se dezvolta schimbul de mărfuri și de a se extinde lucrările de irigație în Azerbaidjan.

Într-o scrisoare către A. V. Lunacearski în care e vorba de organizarea propagandei cu privire la extracția turbei, Lenin propune ca în legătură cu această temă să se scoată broșuri speciale,

www.dacoromanica.ro

filme științifice și să se întocmească o programă obligatorie pentru școli și pentru instituțiile de învățământ superior.

Lenin dă indicație ca în Consiliul Muncii și Apărării să fie pusă în discuție problema reorganizării Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și a sistemului de conducere a transporturilor.

Aprilie, 10 Lenin trimite o telegramă la Rostov-pe-Don lui V. V. Fomin, adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație, căruia îi face cunoscută hotărîrea C.C. al P.C. (b) din Rusia de a numi pe F. E. Dzerjinski comisar al poporului pentru căile de comunicație.

Aprilie, 11 La ședința fracțiunii comuniste a C.C.S. din Rusia, Lenin prezintă un raport cu privire la concesiuni, participă la discuții și rostește cuvîntul de încheiere la raport.

Lenin discută cu I. T. Smilga despre situația și planificarea aprovizionării țării cu combustibil.

Lenin are o convorbire telefonică cu G. E. Zinoviev în legătură cu înființarea unei comisii de planificare pe lîngă Consfătuirea economică gubernială din Petrograd.

Într-o radiogramă circulară către toate comitetele guberniale pentru însămînțări, Lenin cere informații în legătură cu măsurile întreprinse pentru efectuarea din timp a arăturilor și le atrage atenția asupra necesității ca în această campanie să se țină seama cu toată strictețea de condițiile locale.

Lenin dă dispoziții telegrafice tuturor comisarilor guberniali pentru aprovizionare cu privire la modul în care trebuie realizat planul Comisariatului poporului pentru aprovizionare în legătură cu transportul și livrarea cartofilor de sămînță.

Aprilie, 12 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută raportul lui E. M. Skleanski cu privire la modul cum decurge demobilizarea Armatei Roșii, precum și probleme privind convocarea congresului general al sindicatelor, componența Biroului din Extremul Orient al P.C. (b) din Rusia, a colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comu-

www.dacoromanica.ro

nicaţie şi a altor comisariate, problema socialiştilor-revoluţionari de dreapta etc.

Lenin, într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, arată care sînt principalele sarcini ale planului de stat, în curs de elaborare, şi îi cere să prezinte de urgenţă date cu privire la colectarea cerealelor în cadrul impozitului în natură pe 1921 şi cu privire la extracţia şi distribuirea combustibilului în anii 1918—1921.

Lenin, într-o telegramă adresată lui M. K. Vladimirov, comisarul poporului pentru aprovizionare al Ucrainei, cere să i se trimită informaţii în legătură cu strîngerea şi transportul sării din Crimeea şi Odesa, în legătură cu necesitatea organizării schimbului de mărfuri cu ţăranii.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie proiectul de hotărîre cu privire la revizuirea comenzilor Consiliului economic superior în cadrul comerţului exterior, semnează un proiect de hotărîre cu privire la aprobarea planului de distribuire a cerealelor şi furajelor pe aprilie 1921 şi altul cu privire la normele după care ţăranii urmează să facă prestaţie de muncă cu vitele în perioada lucrărilor agricole. În această şedinţă se discută şi probleme privind nevoile fabricilor prioritare din regiunea Ivanovo-Voznesensk, sprijinul financiar ce urmează să fie acordat comitetelor executive ale Sovietelor din Moscova, Petrograd şi Ivanovo-Voznesensk, atragerea organizaţiilor sovietice şi obşteşti locale la conducerea centralelor electrice etc.

Aprilie, 13

Lenin are o convorbire cu A. F. Measnikov, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului din Armenia, în legătură cu sarcinile şi particularităţile muncii de partid şi sovietice în Transcaucazia. Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin îi atrage atenţia asupra necesităţii de a se stabili dacă comenzile de mărfuri şi utilaje făcute în străinătate sînt raţionale din punctul de vedere al perspectivelor aprovizionării cu produse alimentare şi combustibil pe anii 1921—1922.

Într-o telegramă adresată tuturor comitetelor guberniale pentru aprovizionare, Lenin dă dispoziţie să i se comunice date în legătură cu cantitatea de mărfuri care a fost reţinută pentru schimbul de produse cu ţărănimea.

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării în care se discută raportul cu privire la problemele legate de demobilizarea și reducerea efectivului Armatei Roșii, semnează proiecte de hotărîri în legătură cu demobilizarea militarilor născuți în anii 1892—1895 și aprovizionarea celor demobilizați.

Aprilie, 14 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, ia cuvîntul pe marginea raportului prezentat de E. A. Preobrajenski cu privire la pregătirea reformei monetare, face unele completări și modificări în proiectul de hotărîre al comisiei financiare a C.C. al P.C. (b) din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului. În această ședință se discută și despre conferința reprezentanților consiliilor economice și despre alte probleme.

Lenin, într-o scrisoare, adresează salutul său Conferinței orășenești a muncitorilor fără partid din Moscova.

Lenin, într-o scrisoare „Către tovarășii comuniști din Azerbaidjan, Gruzia, Armenia", arată care sînt sarcinile și particularitățile construirii socialismului în Transcaucazia.

Într-o scrisoare adresată lui M. F. Vladimirski, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne, Lenin cere să se cerceteze plîngerea țăranilor din satul Golovniki și din slobozia Zaborovskaia, județul Peremîșl, gubernia Kaluga, împotriva abuzurilor comise de autoritățile locale și să tragă la răspundere pe vinovați.

Lenin îi scrie lui G. L. Peatakov despre perspectivele de extracție a cărbunelui din Donbass și despre necesitatea dezvoltării schimbului de mărfuri local.

Lenin trimite lui L. B. Kamenev o scrisoare, în care-i arată că, o dată cu introducerea comerțului liber, e nevoie de adoptarea unor măsuri speciale pentru îmbunătățirea aprovizionării muncitorilor și a familiilor lor și, totodată, îi face cunoscută înființarea unei universități proletare la Ivanovo-Voznesensk.

Aprilie, 15 La cererea lui Lenin, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, printr-o consultare succesivă a membrilor săi, adoptă proiectul de hotărîre cu

www.dacoromanica.ro

privire la tratativele dintre organizaţiile cooperatiste sovietice şi cele din străinătate.

Lenin îi trimite o scrisoare lui V. M. Molotov, care a omis să comunice corpului profesoral al Şcolii tehnice superioare din Moscova hotărîrea din 14 aprilie a Biroului Politic al P.C. (b) din Rusia, în care se arată că revoltătoarea tărăgăneală care domneşte în aparatul C.C. al partidului nu mai poate fi tolerată.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, scrie un proiect de hotărîre în legătură cu necesitatea de a stabili utilitatea construirii conductei petroliere şi a liniei ferate Algemba, semnează un proiect de hotărîre cu privire la intensificarea luptei împotriva circulaţiei „desăgarilor" pe căile ferate şi un proiect de hotărîre prin care se repartizează Comisariatului poporului pentru aprovizionare tractoarele necesare transportului de încărcături cu produse alimentare etc. În această şedinţă se discută totodată probleme privind măsurile menite să asigure plutăritul lemnelor de foc, transportul ostaşilor demobilizaţi, achiziţionarea şi transportul cartofilor de sămînţă, ajutorul tehnic pentru Donbass, înfiinţarea unui institut tehnologic şi a unui institut electrotehnic pe lîngă Şcoala tehnică superioară din Moscova etc.

Aprilie, 16 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută proiectul scrisorii circulare a Comitetului Central cu privire la atitudinea faţă de anarhişti, precum şi alte probleme.

Într-o scrisoare către C. Zetkin şi P. Levi, Lenin se ocupă de probleme ale tacticii Partidului Comunist Unit din Germania şi arată greşeala comisă de ei prin ieşirea din C.C. al P.C.U.G.

Aprilie, 17 Lenin prezintă Biroului Politic al P.C. (b) din Rusia propunerea de a discuta probleme privind aplicarea practică a impozitului în natură în Ucraina, pregătirea de specialişti, elaborarea proiectului de regulament pentru organizarea instituţiilor de învăţămînt superior şi atitudinea faţă de partidele mic-burgheze.

Lenin trimite lui G. K. Ordjonikidze, la Erevan, o telegramă în care cere lămuriri în legătură cu organizarea relaţiilor comerciale externe ale re-

www.dacoromanica.ro

publicilor sovietice din Transcaucazia și, totodată, îl roagă să-l informeze în mod amănunțit despre încheierea contractului cu o firmă franceză pentru livrarea unor mărfuri.

Aprilie, 18

Lenin are o convorbire cu F. E. Dzerjinski în legătură cu numirea lui în postul de comisar al poporului pentru căile de comunicație ; discută cu el despre sarcinile ce revin comisariatului și despre situația din Donbass.

Lenin discută cu S. A. Koricev, președintele Comitetului executiv regional ciuvaș, despre situația din Ciuvașia și despre starea de spirit a țăranilor.

Lenin îi comunică telegrafic lui G. K. Ordjonikidze, la Erevan, că e necesar să fie menținută Banca de stat din Gruzia ca aparat de credit pentru comerțul exterior al Transcaucaziei și îi dă dispoziție să desfășoare pe o scară mai largă acțiunea de contrapropagandă împotriva agitației mensevice din străinătate.

Lenin dă indicații lui A. M. Lejava și lui A. I. Rîkov cu privire la pregătirea unui proiect de hotărîre prin care să se acorde Comitetului pentru exploatarea petrolului din Azerbaidjan dreptul de a schimba în străinătate produse petroliere pe utilaje, îmbrăcăminte și alimente.

Într-o scrisoare adresată lui V. P. Miliutin și lui V. A. Avanesov, Lenin dă dispoziție să se instituie o comisie pentru elaborarea formelor și stabilirea termenelor pentru dările de seamă ale consfătuirilor economice regionale.

Lenin îi scrie lui N. P. Gorbunov în legătură cu necesitatea de a da ajutor laboratorului de radio din Nijni Novgorod pentru punerea la punct a invenției inginerului M. A. Bonci-Bruevici în domeniul radiotehnicii și televiziunii.

Aprilie, 19

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în care se discută proiectele de decrete ale Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la impozitul în natură asupra cerealelor, cartofilor și semințelor oleaginoase, la cooperația meșteșugărească și la schimbul de mărfuri, precum și chestiuni privind convocarea unei consfătuiri generale pentru problemele aprovizionării, situația porturilor maritime ale Gru-

www.dacoromanica.ro

ziei, componenţa conducerii Şcolii tehnice superioare din Moscova etc.

Lenin îi scrie lui E. A. Preobrajenski, şeful Direcţiei generale a învăţămîntului profesional, în legătură cu specialiştii burghezi şi folosirea lor în aparatul Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Lenin îi cere într-o scrisoare lui A. M. Lejava să pregătească pentru şedinţa Consiliului Muncii şi Apărării un raport despre proiectul de principii generale ale unui acord cu nişte cooperative muncitoreşti din Europa apuseană pentru prelucrarea materiilor prime alimentare din Siberia.

Lenin însărcinează pe G. M. Krjijanovski să întocmească un raport cu privire la redistribuirea vagoanelor-cisterne pentru intensificarea transportului de petrol şi de produse petroliere de la Groznîi.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, prezintă un raport cu privire la cumpărarea de utilaj din Germania pentru „Ghidrotorf". În această şedinţă se discută şi proiectele de decret cu privire la impozitul în natură asupra cerealelor, cartofilor şi seminţelor oleaginoase, asupra ouălor şi a produselor lactate, precum şi probleme privind normele de repartizare a maşinilor şi uneltelor agricole, alimentaţia publică la Petrograd şi Moscova, livrarea de produse textile, încălţăminte şi alte mărfuri pentru regiunea ciuvaşă, situaţia industriei petroliere din Groznîi etc.

Aprilie, 20

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută proiectele de decrete ale Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu cooperaţia meşteşugărească şi modul cum trebuie prezentată în presă politica sovietică în domeniul comerţului exterior, precum şi probleme privind alimentaţia publică la Petrograd şi Moscova, regulamentul pentru organizarea instituţiilor de învăţămînt superior, colegiul Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie, sesiunea C.E.C. din Rusia şi altele.

Lenin are o convorbire cu S. G. Said-Galiev, preşedintele C.E.C. din R. S. S. Tătară, în legătură cu situaţia alimentară a republicii şi campania însămînţărilor de primăvară.

www.dacoromanica.ro

Într-o telegramă adresată tuturor comitetelor executive şi comitetelor silvice guberniale, Lenin dă dispoziţie să se ia de urgenţă măsuri de pază a pădurilor împotriva incendiilor.

Lenin semnează proiectele de decrete ale Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la impozitul în natură asupra cerealelor, cartofilor şi seminţelor oleaginoase, precum şi asupra produselor lactate şi a ouălor.

Între 20 aprilie şi începutul lunii mai — Lenin semnează un mesaj adresat lui Amanullahan, emirul Afganistanului.

Aprilie, 21 — Într-o telegramă adresată tuturor comitetelor guberniale pentru însămînţări, Lenin dă dispoziţie să se ia măsuri propagandistice şi organizatorice pentru efectuarea din timp a arăturilor.

Lenin semnează o telegramă adresată lui M. I. Frumkin, în legătură cu necesitatea de a se înfiinţa o comisie de planificare pe lîngă Consiliul economic ţinutal Sud-est.

Lenin termină de scris broşura „Despre impozitul în natură (Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei)".

Aprilie, 22 — Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; semnează proiectele de hotărîri cu privire la acordarea unor înlesniri de aprovizionare familiilor de ostaşi ai Armatei Roşii şi la folosirea căilor maritime şi fluviale pentru transportul produselor petroliere. În această şedinţă se discută şi proiectele de hotărîri în legătură cu organizarea direcţiilor generale ale combustibililor şi măsurile pentru aprovizionarea cu peşte şi carne a centrelor muncitoreşti, precum şi în legătură cu revizuirea programului Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie şi al Consiliului economic superior cu privire la repararea locomotivelor şi fabricarea pieselor de rezervă, revizuirea cererilor Consiliului economic superior pentru comenzi de mărfuri şi utilaje în străinătate, sporirea extracţiei de sare etc.

Aprilie, 23 — Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută despre relaţiile dintre Comisariatul poporului pentru învăţămînt şi Sindicatul lucrătorilor din în-

www.dacoromanica.ro

vățămînt, despre funcțiile economice ale Comitetului revoluționar din Siberia, despre participarea menșevicilor la rebeliunea de la Kronstadt și despre alte probleme.

Lenin scrie lui M. F. Vladimirski, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne, lui A. M. Lejava, adjunct al comisarului poporului pentru comerțul exterior, și lui V. P. Miliutin, vicepreședinte al Consiliului economic superior, cărora le dă dispoziție să studieze și să pregătească, pentru a fi supuse aprobării Consiliului Comisarilor Poporului, proiectele de decrete cu privire la organizarea vieții economice și la sarcinile economice imediate ale comunei de muncă din Karelia, care au fost prezentate de comitetul ei executiv.

Aprilie, 24 Într-o scrisoare adresată lui G. E. Zinoviev, Lenin arată lipsurile și greșelile comise de autorii „Atlasului Rusiei", în curs de apariție la Petrograd.

Lenin trimite o scrisoare la Sovietul din Moscova pentru L. B. Kamenev, pe care-l roagă să dea dispoziție să se ridice un monument la mormîntul Inesei Armand.

Aprilie, 25 Lenin scrie textul următoarelor cuvîntări, care sînt înregistrate pe plăci de gramofon : „Despre impozitul în natură", „Despre concesiuni și despre dezvoltarea capitalismului", „Despre cooperația de consum și cooperația de producție".

Lenin are o convorbire cu A. I. Poteaev, șeful Direcției generale a pisciculturii, în legătură cu perspectivele dezvoltării industriei peștelui și cu posibilitatea de a da în arendă cîteva întreprinderi.

Lenin îi cere într-o scrisoare lui I. A. Teodorovici să convoace numaidecît o conferință pentru elaborarea unui proiect de decret cu privire la măsurile de luptă împotriva secetei.

Aprilie, 26 Într-o scrisoare adresată lui V. M. Molotov, V. I. Lenin propune să se anuleze hotărîrea Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la înființarea unei case de odihnă a Consiliului Comisarilor Poporului și s-o ia de sub administrarea Direcției treburilor C.C.P., pentru a o trece sub aceea a Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătății.

www.dacoromanica.ro

Lenin scrie lui A. O. Alski, adjunct al comisarului poporului pentru finanţe, în legătură cu aurul care trebuie să servească drept garanţie pentru semnele monetare sovietice.

Lenin cere într-o scrisoare lui M. P. Briuhanov, L. N. Kriţman, M. P. Tomski, A. I. Poteaev să convoace de urgenţă o consfătuire pentru elaborarea măsurilor necesare pentru organizarea pescuitului.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, prezintă un raport cu privire la contractul de concesiune pentru construcţia unei uzine de rulmenţi, întocmeşte proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la repartizarea maşinilor şi uneltelor agricole, semnează un proiect de hotărîre cu privire la planurile întocmite de Comisariatul poporului pentru aprovizionare în legătură cu aprovizionarea populaţiei cu peşte, unt, pîine, grăsimi şi alte produse, un proiect cu privire la dezvoltarea economiei comunei de muncă din Karelia şi unul în legătură cu secţiile de ocrotire a sănătăţii din cadrul comitetelor executive. În această şedinţă se discută, totodată, şi probleme privind repartizarea unui fond de seminţe şi produse industriale Republicii Tătare, repartizarea planificată a forţei de muncă, acordarea de premii cultivatorilor de in şi de cînepă, concesionarea unor exploatări forestiere, achiziţionarea de produse din străinătate pentru fondul de mărfuri necesare schimbului intern etc.

Aprilie, nu mai tîrziu de 27 — Lenin scrie un proiect de scrisoare circulară a C.C. al P.C. (b) din Rusia către toate comitetele guberniale de partid în legătură cu modul de desfăşurare a conferinţelor de partid şi cu măsurile pentru întărirea legăturilor cu masele fără partid.

Aprilie, 27 — Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se examinează problema conferinţelor muncitorilor fără partid şi aceea a trimiterii pe teren a unor împuterniciţi ai C.E.C. din Rusia, se discută despre ziarele din Petrograd şi despre editura Grjebin, se dezbat unele chestiuni militare etc.

Lenin semnează o telegramă adresată oficialităţilor din Omsk, Ufa, Orenburg şi Tiumen, cărora li se indică măsurile ce trebuie luate pentru a intensifica transportul cerealelor cu căruţele de la

www.dacoromanica.ro

centrele de colectare pînă la staţiile de cale ferată şi la debarcadere.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, semnează proiectul de decret cu privire la îmbunătăţirea aprovizionării Armatei Roşii cu alimente şi pe cel cu privire la extragerea şi transportul sării. Totodată, în această şedinţă se examinează proiectul de hotărîre cu privire la aprovizionarea cu seminţe pentru culturile de primăvară şi cel cu privire la măsurile de luptă împotriva secetei, se discută despre mersul demobilizării Armatei Roşii şi despre programul calendaristic al reducerii efectivului ei, precum şi alte probleme.

Aprilie, 28 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în cadrul discuţiei cu privire la pregătirile pentru Congresul al III-lea al Cominternului, el este ales în comisia de elaborare a proiectelor de rezoluţii ale acestui congres, iar cu prilejul discutării directivelor date Comisariatului poporului pentru comerţul exterior cu privire la relaţiile comerciale cu republicile sovietice din Transcaucazia, el face parte din comisia instituită în acest scop. În şedinţă se examinează totodată tezele cu privire la impozitul în natură şi la campania de însămînţări, problema cotelor impozitului în natură în Ucraina şi aceea a drepturilor organelor economice regionale, se discută despre colegiul Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti, despre foştii membri ai „opoziţiei muncitoreşti" şi despre alte probleme.

Lenin cere într-o scrisoare Editurii de stat să dea dispoziţie Direcţiei cărţii să strîngă şi să sistematizeze materiale extrase din ziarele centrale şi locale în legătură cu problemele economice, gospodăreşti şi de producţie.

Lenin semnează telegrame adresate comisiilor de aprovizionare guberniale din Nijni Novgorod, Saratov şi Ţariţîn, precum şi lui M. I. Frumkin, împuternicitul de la Rostov-pe-Don al Comisariatului poporului pentru aprovizionare, cărora le cere să trimită produse industriale pentru acordarea de premii în natură muncitorilor din întreprinderile piscicole de la Marea Caspică şi celor de la Marea Neagră şi Marea de Azov.

Într-o telegramă trimisă lui M. I. Frumkin, la Rostov-pe-Don şi Comisiei de aprovizionare din

www.dacoromanica.ro

Siberia, cu sediul la Omsk, Lenin dă dispoziţie să se intensifice trimiterea de produse alimentare spre centrele muncitoreşti, întrucît situaţia aprovizionării s-a înrăutăţit.

Lenin se adresează printr-o scrisoare bibliotecii Muzeului Rumeanţev, cerînd să i se împrumute pentru cîtva timp „Logica" lui Hegel.

Aprilie, 29 Lenin stă de vorbă cu I. I. Skvorţov-Stepanov, care-i comunică impresiile lui dintr-o călătorie în provincie, iar după aceea îi scrie lui F. E. Dzerjinski un bilet în care arată că e necesar să se ducă o luptă hotărîtă împotriva comerţului cu desaga, care împiedică desfăşurarea normală a transporturilor.

Lenin semnează o telegramă circulară către toate consiliile economice guberniale, în care dă dispoziţie să se trimită din timp la Direcţia treburilor de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării procesele-verbale şi stenogramele şedinţelor consiliilor economice, precum şi revistele economice şi ziarele locale.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; semnează proiecte de hotărîri privind organizarea unei supravegheri planificate a stării semănăturilor, măsurile în legătură cu lupta împotriva secetei, extinderea suprafeţelor însămînţate şi dezvoltarea culturii de sfeclă de zahăr, refacerea şi dezvoltarea sericiculturii, cererile Consiliului economic superior pentru efectuarea de comenzi în străinătate, sistarea lucrărilor de construcţie la conducta de petrol Emba—Saratov şi altele.

În această şedinţă se discută, totodată, proiectul de decret cu privire la înlocuirea monopolului asupra tutunului printr-un impozit în natură, probleme privind achiziţionarea cartofilor de sămînţă, aprovizionarea cu seminţe pentru însămînţările de primăvară, situaţia semănăturilor în gubernia Omsk, planul de import şi export, repartizarea unui fond de mărfuri pentru campania de schimb pe produse agricole, transportul petrolului de la Groznîi, situaţia de la Uzina „Treugolnik", delimitările teritoriale ale circumscripţiilor militare din Ucraina şi altele.

Aprilie, 30 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind convocarea plenarei Comitetului

www.dacoromanica.ro

Central, pregătirea congresului sindicatelor şi a aceluia al consiliilor economice, activitatea Comisariatului poporului pentru problemele naţionalităţilor, crearea unei regiuni autonome în Crimeea, situaţia din Kirghizia, intensificarea aprovizionării Moscovei şi Petrogradului cu cereale etc.

Lenin semnează telegrame adresate preşedinţilor direcţiilor regionale ale pescuitului din Astrahan, Arhanghelsk, Guriev, Rostov-pe-Don, Petrovsk-port, cărora le face cunoscut că a fost aprobat un fond de produse menite să ducă la sporirea cantităţii de peşte prins şi la îmbunătăţirea situaţiei pescarilor şi că au fost adoptate măsuri pentru îmbunătăţirea pescuitului, a prelucrării şi transportului peştelui.

Mai, 3 Lenin discută cu B. N. Goldberg, vicepreşedinte al Comitetului general pentru construcţiile de stat, despre activitatea acestui comitet.

Lenin discută cu E. A. Litkens, adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt, despre activitatea comisariatului.

Lenin scrie lui L. B. Kamenev în legătură cu convocarea unei consfătuiri a membrilor fără partid ai Sovietului din Moscova.

Lenin îi scrie lui G. E. Zinoviev în legătură cu broşura lui I. Şatunovski „Cărbunele alb şi Petrogradul revoluţionar" şi îl roagă să-i comunice hotărîrile şi planurile Sovietului din Petrograd în legătură cu electrificarea acestui oraş.

Mai, nu mai tîrziu de 4 Lenin face o completare şi îndreptări în proiectul de scrisoare circulară a C.C. al P.C. (b) din Rusia către toate comitetele guberniale şi judeţene, către fracţiunile comuniste şi sindicate cu privire la muncitorii fără partid.

Mai, 4 Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se aprobă, cu îndreptările şi completările făcute de Lenin, scrisoarea circulară a Comitetului Central cu privire la atitudinea faţă de muncitorii fără partid. Biroul Politic aprobă, cu îndreptările propuse de Lenin, proiectul de directivă către împuternicitul Consiliului Muncii şi Apărării şi al Comisariatului poporului pentru comerţul exterior cu privire la relaţiile comerciale cu republicile din Transcauca-

www.dacoromanica.ro

zia. În această şedinţă se analizează, totodată, activitatea comisiei pentru problemele presei şi se discută probleme privind Editura de stat, tipărirea de manuale, cumpărarea de hîrtie din străinătate, activitatea Comisariatului poporului pentru problemele naţionalităţilor etc.

Mai, 5 Într-o scrisoare adresată lui G. E. Zinoviev, Lenin îi cere să ia măsuri pentru punerea în ordine a mormintelor lui G. V. Plehanov şi V. I. Zasulici şi pentru sprijinirea sculptorului Ghinsburg, care lucrează la bustul lui Plehanov.

Lenin îi cere într-o telegramă lui K. E. Voroşilov să dea ordin cadrelor de comandă din Armata de cavalerie ca în timpul deplasării trupelor dintr-un loc în altul să sprijine sub toate formele organele de aprovizionare locale care trimit transporturi de cereale la Moscova.

Mai, 6 Lenin discută cu N. P. Briuhanov despre pregătirea unor proiecte de decrete cu caracter economic şi despre activitatea Direcţiei centrale de statistică şi a comisiei de impuneri.

Lenin scrie cîte un bilet lui A. V. Lunacearski şi lui M. N. Pokrovski în legătură cu editarea poemului lui V. V. Maiakovski „150 000 000" şi cu atitudinea faţă de futurism.

Lenin îi scrie lui E. A. Litkens un bilet în care îi cere să controleze activitatea depusă de comisia oamenilor de ştiinţă care lucrează la întocmirea unui dicţionar al limbii ruse contemporane.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, semnează proiectele de hotărîri cu privire la organizarea unui fond pentru schimbul de mărfuri, adoptarea unor măsuri menite să asigure operaţiile de schimb de mărfuri în Ucraina, componenţa Comisiei pentru problemele petrolului (alcătuită din trei persoane). În această şedinţă se discută şi raportul Comisiei de stat a planificării cu privire la revizuirea cererilor pentru comenzi în străinătate şi cel referitor la transportul petrolului de la Groznîi, planul programului de construcţii de căi ferate pe anul 1921, proiectul de hotărîre cu privire la situaţia alimentară în Donbass şi cel cu privire la desfacerea produselor textile, problema introducerii „celor trei săptămîni ale combustibilului", a organizării unor echipe mobile pentru repararea inventarului agricol etc.

www.dacoromanica.ro

Mai, 7

Lenin însărcinează pe V. A. Smoleaninov, subdirector al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului, să ceară de la Comisia de stat a planificării date în legătură cu rezervele şi extracţia de cupru pe anul 1921, iar de la Comisariatul poporului pentru apărare — date statistice în legătură cu cadrele de comandă ale Armatei Roşii.

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută ordinea de zi a apropiatei plenare a Comitetului Central, raportul lui E. M. Skleanski cu privire la completarea efectivului Armatei Roşii şi la unităţile speciale, raportul cu privire la situaţia alimentară în centrele muncitoreşti, tezele rezoluţiilor la raportul Prezidiului Consiliului economic superior cu privire la impozitul în natură, probleme privind Comitetul general pentru construcţiile de stat, colegiul redacţional al Editurii de stat, folosirea locuinţelor şi restituirea caselor micilor proprietari etc.

Mai, 8

Lenin se adresează printr-o scrisoare Editurii de stat în legătură cu difuzarea broşurii lui Iaroslavski „Despre impozitul în natură".

Mai, 9

Lenin participă la o adunare generală de partid din sectorul Kremlin al oraşului Moscova.

Lenin trimite redacţiilor ziarelor „Pravda" şi „Izvestiia" o scrisoare în legătură cu necesitatea de a publica şi comenta materiale apărute în presa emigranţilor albi, care vădesc în mod deosebit încercările albgardiştilor de a zădărnici tratativele comerciale ale R.S.F.S.R. şi pe cele în vederea acordării de concesiuni unor state străine.

Lenin participă la o şedinţă comună a Prezidiului Consiliului economic superior şi a comisiei C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu problemele privind organizarea construcţiei centralei electrice de la Şaturi.

Mai, 9 sau 10

Lenin scrie proiectul de directive ale C.C. al P.C. (b) din Rusia către Comitetul revoluţionar al Gruziei cu privire la curmarea rechiziţionărilor, sustragerilor şi confiscărilor de bunuri ale străinilor, ca fiind nişte acte ilegale care împiedică aducerea relaţiilor comerciale externe pe făgaşul lor normal.

www.dacoromanica.ro

Mai, 10

Lenin scrie un proiect de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la proiectul de aprovizionare colectivă a muncitorilor din unele întreprinderi întocmit de M. A. Larin şi A. Z. Golţman.

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în cadrul discuţiilor asupra convocării conferinţei de partid i se dă însărcinarea de a prezenta, la această conferinţă, un raport asupra impozitului în natură. În şedinţă se discută, de asemenea, proiectul de directive către Comitetul revoluţionar al Gruziei, cu privire la curmarea rechiziţionărilor, sustragerilor şi confiscărilor de bunuri ale străinilor, proiectul de directivă cu privire la fondul de schimb al muncitorilor şi funcţionarilor, proiectul de directivă către Comisariatul poporului pentru învăţămînt cu privire la reorganizarea conducerii instituţiilor de învăţămînt superior, problema politicii economice a Consiliului economic superior, situaţia inspecţiei muncitoreşti locale etc.

Lenin trimite telegrafic delegaţiei sovietice la Londra directiva de a cumpăra imediat din străinătate cereale şi alte produse alimentare.

Lenin dă dispoziţie secretarei să-l informeze zilnic despre mersul achiziţiilor de produse alimentare din străinătate.

Lenin îi scrie lui N. P. Briuhanov că e necesar să se studieze zilnic conjunctura pieţei externe şi să se urmărească mersul achiziţiilor de produse alimentare din străinătate.

Lenin dă indicaţii să se pună în discuţia Consiliului Comisarilor Poporului chestiunea numărului de raţii alimentare ce urmează să fie repartizate Direcţiei generale a învăţămîntului profesional, precum şi chestiunea necesităţii de a satisface cererea acestei direcţii de a se evita desfiinţarea unei serii de instituţii de învăţămînt tehnic-profesional.

Într-o scrisoare adresată Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin cere să se întocmească o evidenţă a membrilor de partid care nu ocupă nici un post administrativ şi nu au altă îndeletnicire decît munca ideologică şi de agitaţie şi propagandă.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, în cadrul căreia se discută un proiect de decret cu privire la înlocuirea mo-

www.dacoromanica.ro

nopolului tutunului printr-un impozit în natură asupra tutunului, un proiect cu privire la impozitul în natură asupra lînei și altul asupra fînului, precum și probleme privind cumpărarea de produse alimentare și alte mărfuri din străinătate, controlul operațiilor valutare, crearea unui fond de schimb, fondul de premii în natură, situația inspecției muncitorești locale, înființarea Republicii Autonome Crimeea, trimiterea unei comisii a C.E.C. din Rusia în Kirghizia etc.

Lenin scrie o telefonogramă lui N. Osinski (V. V. Obolenski) și I. A. Teodorovici, la Comisariatul poporului pentru agricultură, în legătură cu faptul că la pregătirea proiectelor de decrete cu privire la impozitul în natură asupra lînei și tutunului nu s-a ținut îndeajuns seama de interesele țăranilor.

Mai, nu mai tîrziu de 11 — Lenin scrie proiectul de hotărîre a Consiliului Muncii și Apărării cu privire la sarcinile comisiei pentru controlul asupra construcției căii ferate Aleksandrov-Gai — Emba.

Mai, 11 — Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; cu prilejul discuției cu privire la politica economică în domeniul industriei scrie proiectul de hotărîre cu privire la măsurile de înfăptuire a concentrării producției ; după ce se examinează problema micșorării rației alimentare, semnează o directivă a Biroului Politic al Comitetului Central către organele de presă în legătură cu înrăutățirea iminentă a aprovizionării cu alimente în capitale și în Regiunea industrială-centrală. În această ședință se discută despre comisia gubernială de aprovizionare din Orel și despre altele.

Lenin trimite secției agricole Moscova o scrisoare în care cere ca grădina de zarzavat a Institutului agronomic din Moscova să fie cedată colectivelor de muncitori de la atelierele de tractoare și de la spitalele Soldatenkov și Hodînka.

Lenin propune ca la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia să se discute problema raporturilor Comisariatului poporului pentru aprovizionare cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum și cu aparatul comercial al cooperației, în legătură cu pregătirea și realizarea schimbului de produse.

www.dacoromanica.ro

Mai, 12 Lenin transmite telegrafic o directivă către toate comitetele guberniale pentru însămînţări în legătură cu normele de întocmire a unei situaţii la însămînţările de primăvară şi cu măsurile de pregătire a însămînţărilor de toamnă.

Mai, 13 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se examinează proiectul de propuneri practice cu privire la schimbul de mărfuri în comerţul de stat şi se discută probleme privind crearea unor cooperative de consum cu înscriere benevolă, organizarea unei grupe de agitatori pe lîngă Comitetul organizaţiei de partid din Moscova.

Într-o telegramă adresată lui C. G. Racovski, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, Lenin cere să ia măsuri pentru trimiterea, în cursul lunii mai, a cel puţin un milion de puduri de cereale la centru şi să-i trimită materiale în legătură cu rezultatele obţinute în campania însămînţărilor de primăvară.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, semnează un proiect de hotărîri cu privire la fondul de schimb al muncitorilor şi funcţionarilor, un proiect de hotărîre cu privire la organizarea de ateliere mobile pentru reparatul inventarului agricol, unul cu privire la cooperativele de consum ale lucrătorilor din transporturi etc. În această şedinţă se discută, de asemenea, programele de construcţii civile, navale şi rutiere, proiectul de directivă cu privire la dezvoltarea micii industrii şi a industriei meşteşugăreşti şi la sprijinirea cooperaţiei meşteşugăreşti şi agricole, proiectul de hotărîre cu privire la îmbunătăţirea situaţiei cadrelor de comandă ale Armatei Roşii, probleme privind neexecutarea de către organele locale a dispoziţiilor date de Comisariatul poporului pentru aprovizionare, aprovizionarea cu produse alimentare a muncitorilor de la plutăritul lemnului şi a celor de la întreprinderile piscicole din Astrahan, normele şi modalităţile de vărsare a cotelor de produse în fondul de premieri etc.

Mai, 14 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind apărarea graniţelor de stat ale R.S.F.S.R., politica economică a Consiliului economic superior în legătură cu impozitul în natură,

www.dacoromanica.ro

situaţia aprovizionării cu alimente şi combustibil la Petrograd, achiziţionarea cartofilor de sămînţă, grăbirea operaţiilor de demobilizare, componenţa Biroului C.C. pentru Extremul Orient, misiunea R.S.F.S.R. în Anglia etc.

Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski şi prezidiului Comisiei de stat a planificării, Lenin indică premisele de bază, necesare elaborării unui plan economic de stat pentru anii ce vin.

Lenin semnează o telegramă adresată lui G. I. Petrovski, la Harkov, căruia îi cere să acorde sprijin reprezentanţilor guberniilor înfometate care vin în Ucraina să cumpere seminţe pe bază de schimb de mărfuri.

Lenin trimite o telegramă la Omsk, Comisiei de aprovizionare din Siberia şi alta la Rostov-pe-Don, Consiliului armatei muncii, în care le dă dispoziţie să-şi încordeze toate forţele pentru îndeplinirea hotărîrii din 7 mai a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la intensificarea transportului de cereale spre centrele muncitoreşti.

Mai, 16 Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în cadrul discuţiei cu privire la pregătirea conferinţei generale de partid, el este confirmat ca raportor în problema impozitului în natură. În această şedinţă se discută şi probleme privind sarcinile imediate ale muncii organizatorice a C.C. al P.C. (b) din Rusia, cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor, componenţa Uniunii centrale a cooperativelor de consum, lupta împotriva comerţului cu desaga în Ucraina.

Lenin are o convorbire cu I. M. Iurovski, administratorul secţiei aur a Depozitului de valori de stat al R.S.F.S.R., şi însărcinează pe G. I. Bokia, şeful secţiei speciale a Cekăi, să întreprindă cercetări în legătură cu nişte cazuri de sustragere a valorilor.

Lenin scrie răspunsul la o scrisoare a lui M. Sokolov, funcţionar al Comisariatului poporului pentru afacerile externe, căruia îi dă explicaţii în legătură cu capitalismul de stat, contractele de concesiuni şi lupta împotriva birocratismului.

Mai, 17 Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema sarcinilor imediate ale muncii organizatorice a C.C. al P.C. (b) din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; cu prilejul discuţiei asupra acordului comercial cu republicile sovietice din Transcaucazia, el este ales în comisia de elaborare a proiectului acestui acord. În această şedinţă se discută şi proiectul acordului dintre Uniunea centrală a cooperativelor de consum şi Comisariatul poporului pentru aprovizionare, problema convocării unui congres al împuterniciţilor consiliilor cooperativelor de consum etc.

Lenin trimite lui M. F. Vladimirski, la Comisariatul poporului pentru afacerile interne, o scrisoare în care-i arată că e necesar ca în chestiunea raionării R.S.F.S.R. să se pună de acord cu Comisia de stat a planificării.

Într-o scrisoare adresată lui E. A. Litkens, Lenin îi atrage atenţia asupra necesităţii unei delimitări de funcţii şi a stabilirii unei răspunderi administrative precise pentru funcţionarii de la Centrala presei şi din reţeaua de biblioteci.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; ia cuvîntul în legătură cu problemele în discuţie, semnează un proiect de hotărîre cu privire la măsurile pentru intensificarea luptei împotriva furturilor din întreprinderi. În această şedinţă se discută, de asemenea, un proiect de directive cu privire la dezvoltarea micii industrii şi a industriei meşteşugăreşti şi unul cu privire la sprijinirea cooperaţiei meşteşugăreşti şi agricole, un proiect de hotărîre cu privire la modul de folosire şi repartizare a maşinilor şi uneltelor agricole, proiectul de acord dintre Uniunea centrală a cooperativelor de consum şi Comisariatul poporului pentru aprovizionare, probleme privind controlul aplicării efective, în fiecare localitate, a decretelor cu privire la impozitul în natură, monopolul de stat asupra sării etc.

Mai, între 17 şi 22 — Lenin scrie proiectul de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la rezoluţiile adoptate de fracţiunea P.C. (b) din Rusia la Congresul general al sindicatelor în legătură cu tarifele de salarizare.

Mai, 18 — Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema cadrelor de conducere ale Uniunii centrale a cooperativelor de consum.

www.dacoromanica.ro

Lenin participă la ședința de dimineață a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia ; scrie proiectul de rezoluție cu privire la membrii de partid care respectă ritualurile religioase și pe cel cu privire la organizarea propagandei antireligioase ; după ce se discută problema poziției ce urmează să fie adoptată la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor, plenara îl însărcinează pe Lenin să ia cuvîntul la ședința fracțiunii comuniste de la acest congres. În ședință se discută, totodată, sarcinile imediate ale muncii organizatorice a Comitetului Central, probleme privind curățirea rîndurilor partidului, sarcinile în legătură cu munca pe frontul economic, înființarea Republicii Autonome Crimeea, retragerea trupelor sovietice din Persia etc.

Lenin ia cuvîntul la ședința fracțiunii comuniste de la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor împotriva proiectului de rezoluție la darea de seamă a prezidiului C.C.S. din Rusia prezentat de anarhosindicaliști.

Lenin participă la ședința de seară a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema hotărîrilor adoptate de fracțiunea de partid de la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor.

Într-o scrisoare adresată lui M. V. Frunze, Lenin îi dă directiva să instituie pază militară în toate locurile de extragere a sării, în vederea folosirii ei în cadrul schimbului de mărfuri, și îi atrage atenția asupra necesității de a colecta din Ucraina vreo 200—300 de milioane de puduri de cereale.

Mai, 19

Într-o telegramă adresată lui A. P. Serebrovski, președintele Comitetului pentru exploatarea petrolului din regiunea Mării de Azov, Lenin cere să i se comunice date exacte despre tratativele purtate cu firmele străine la Constantinopol, despre cantitățile de grîu și de îmbrăcăminte ce urmează să fie cumpărate pentru muncitorii din Baku.

Lenin trimite o scrisoare lui V. P. Noghin, la Direcția generală a textilelor, și lui N. P. Briuhanov, la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, cărora le cere să cerceteze numaidecît cauzele care provoacă trimiterea cu întîrziere a produselor textile în Ucraina pentru a fi schimbate pe cereale și să stabilească cine sînt vinovații.

www.dacoromanica.ro

Într-o scrisoare adresată lui E. A. Litkens, Lenin îi cere să ia măsuri de pregătire în cel mai scurt timp a apariţiei unui dicţionar al limbii ruse moderne.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de hotărîre cu privire la lărgirea drepturilor comitetelor de ţărani pentru îmbunătăţirea producţiei agricole, proiectul de hotărîre cu privire la organizarea transportului local, instrucţiunile date comitetelor de aprovizionare guberniale cu privire la perceperea impozitelor în natură, regulamentul serviciului inspecţiei fiscale din Comisariatul poporului pentru aprovizionare, chestiunea numărului de raţii alimentare pentru lucrătorii din învăţămînt etc.

Mai, 19 şi 20 Lenin scrie proiectul de „Instrucţiuni ale C.M.A. către instituţiile sovietice locale" şi proiectul de hotărîre a Consiliului Muncii şi Apărării cu privire la consfătuirile economice locale, la sistemul dărilor de seamă şi la conducerea pe baza „Instrucţiunilor C.M.A.".

Mai, 20 Lenin roagă într-o scrisoare pe L. A. Fotieva să se informeze asupra măsurilor care au fost luate pentru asigurarea aprovizionării Moscovei şi Petrogradului cu produse alimentare.

Lenin face unele completări şi apoi semnează scrisoarea către Prezidiul Consiliului economic superior în legătură cu tărăgăneala inadmisibilă cu care se aplică propunerea minerului Kotlearov de a se folosi instalaţiile lifturilor de la oraşe în industria minieră şi propune un proiect de hotărîre a Consiliului Muncii şi Apărării în această problemă.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, în care se examinează raportul Comisiei de stat a planificării în legătură cu planul de import pe anul 1921, un proiect de hotărîre cu privire la consfătuirile economice locale, la sistemul dărilor de seamă şi la conducerea pe baza „Instrucţiunilor C.M.A." şi unul cu privire la aprovizionarea cu alimente a muncitorilor de la plutărit şi din exploatările forestiere ; se discută probleme privind aprovizionarea Moscovei cu lemne de foc, normele de impunere a viilor etc.

www.dacoromanica.ro

Mai, 21

Lenin scrie o completare la proiectul de „Instrucțiuni ale C.M.A. către instituțiile sovietice locale" cu privire la sistemul dărilor de seamă.

Lenin însărcinează pe L. A. Fotieva să vorbească cu cei de la tipografia Cekăi în legătură cu tipărirea proiectului de „Instrucțiuni ale C.M.A." și să trimită acest proiect membrilor comisiei C.M.A. care a fost instituită în vederea examinării lui.

Într-o scrisoare adresată lui M. Osinski, președintele comisiei de examinare a proiectului de „Instrucțiuni ale C.M.A.", Lenin dă dispoziție să se ia măsuri pentru o largă difuzare a proiectului în rîndurile activiștilor din domeniul economiei și din sindicate.

Lenin face o observație pe marginea proiectului de acord comercial între guvernul R.S.F.S.R. și guvernele republicilor sovietice transcaucaziene Gruzia, Azerbaidjan și Armenia.

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută despre crearea unei organizații pentru comerțul exterior al republicilor sovietice din Transcaucazia, despre cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia, despre completarea Comisiei de stat a planificării etc.

Într-o telegramă adresată lui M. I. Frumkin la Rostov-pe-Don, Lenin dă dispoziție să se ia măsuri hotărîte pentru îmbunătățirea aprovizionării Armatei a 11-a.

Lenin încredințează Comisariatului poporului pentru învățămînt sarcina de a pregăti un proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la centralizarea achiziționării de publicații politice și tehnice-științifice apărute în străinătate.

Mai, 22

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută hotărîrile fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia cu privire la tarifele de salarii.

Mai, 23

Lenin scrie lui N. L. Meșcereakov, directorul Editurii de stat, în legătură cu modul cum trebuie repartizate, după apariția lor, lucrările politice, economice și cele cu caracter special și propune în acest sens un proiect de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului.

www.dacoromanica.ro

Într-o scrisoare către L. A. Fotieva şi alta către I. I. Radcenko, Lenin atrage atenţia asupra tărăgănelii inadmisibile ce se manifestă în întocmirea documentaţiei necesare pentru construcţia centralei electrice de la Şaturi.

Într-o telegramă adresată tuturor comitetelor guberniale şi comitetelor executive guberniale, Lenin atrage atenţia că o dată cu trecerea la impozitul în natură este necesar să fie întărite organele locale de asigurări sociale şi să se organizeze comitete de întrajutorare ţărănească, care să acorde ajutor familiilor de ostaşi şi ţărănimii sărace.

Mai, 24

Lenin completează fişa de delegat la cea de a X-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia.

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se examinează planul de organizare a muncii de aprovizionare cu combustibil şi se discută despre componenţa prezidiului Consiliului economic superior şi a Consiliului Central al Sindicatelor, despre lupta împotriva furturilor din depozitele statului şi din fabrici şi despre alte chestiuni.

Lenin face însemnări pe marginea planului de activitate organizatorică al C.C. al P.C. (b) din Rusia, arătînd că e necesar să fie studiate propunerile practice pentru întărirea legăturii dintre organizaţiile de partid şi de stat şi masele celor fără partid.

Într-o scrisoare adresată lui G. I. Bokia, la Comisia extraordinară din Rusia, Lenin arată că raportul în legătură cu lupta împotriva sustragerilor din Depozitul de valori de stat, ce i-a fost prezentat, este nesatisfăcător.

Lenin îi scrie lui P. E. Klasson despre tărăgănarea cu care se face achiziţionarea de utilaj din Germania pentru Ghidrotorf.

Într-o scrisoare către V. A. Smoleaninov, Lenin cere să se ia măsuri de urgenţă pentru ajutorarea întreprinderilor petroliere de la Baku.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, prezintă rapoarte în legătură cu proiectele de hotărîri privind atitudinea faţă de specialişti şi condiţiile lor de muncă, controlul asupra distribuirii produselor alimentare, ordinea de prezentare de către Micul C.C.P. a probleme-

www.dacoromanica.ro

lor ce urmează să fie rezolvate de către C.C.P.; cu prilejul discuţiei planului de import pe 1921, Lenin este ales în comisia instituită în acest scop. Totodată, în această şedinţă se examinează un proiect de hotărîre cu privire la schimbul de produse şi unul cu privire la asigurarea de locuinţe pentru muncitori, un proiect de decret cu privire la protecţia zonelor de vînat şi pescuit din Oceanul Îngheţat de Nord şi din Marea Albă, probleme privind planul de organizare a schimbului de produse în interiorul R.S.F.S.R. pe mărfuri de import, modul de achiziţionare şi repartizare a publicaţiilor străine etc.

A doua jumătate a lunii mai, nu mai tîrziu de 25

Lenin scrie planul cuvîntării pe care urmează s-o rostească la cel de-al IV-lea Congres al sindicatelor din Rusia.

Mai, 25

Lenin discută cu A. B. Halatov despre planul de aprovizionare a Moscovei şi Petrogradului cu produse alimentare în cursul lunii iunie 1921.

Lenin discută cu I. I. Mejlauk, directorul uzinelor metalurgice şi al minelor Petrovsk din Donbass, despre modul cum se desfăşoară munca în mine, despre producţia de cărbuni şi despre lupta pentru ridicarea productivităţii muncii.

Lenin scrie un mesaj de salut către minerii din grupul întreprinderilor Petrovsk din Donbass.

Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin cere să i se comunice care e părerea Comisiei de stat a planificării despre proiectul de „Instrucţiuni ale C.M.A. către instituţiile sovietice locale" şi dă indicaţie ca Comisia de stat a planificării să studieze sistematic dările de seamă economice şi planurile economice locale pe anul 1921.

Lenin, într-o scrisoare, îl face atent pe N. P. Briuhanov că e nevoie să fie întărită disciplina în rîndurile lucrătorilor din instituţiile locale de aprovizionare şi să fie daţi în judecată cei ce nu respectă dispoziţiile Comisariatului poporului pentru aprovizionare.

Lenin trimite lui Vighilev la Varşovia o scrisoare în care-l roagă să se informeze de soarta manuscriselor şi cărţilor sale care au rămas la Cracovia şi Poronino în 1914.

www.dacoromanica.ro

Mai, 26

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută despre componenţa prezidiului Consiliului economic superior şi despre problemele legate de desfăşurarea celui de-al IV-lea Congres general al Sindicatului metalurgiştilor din Rusia.

Lenin rosteşte cuvîntul de deschidere a lucrărilor celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia, este ales în prezidiu, ia cuvîntul în legătură cu ordinea de zi, iar după aceea prezintă raportul cu privire la impozitul în natură.

Lenin discută cu N. P. Briuhanov, A. I. Sviderski, A. I. Vîşinski, şeful serviciului de distribuţie din Comisariatul poporului pentru aprovizionare, şi cu reprezentanţii Sovietului din Moscova despre situaţia alimentară a acestui oraş.

Lenin trimite lui A. B. Halatov o scrisoare în care-i atrage atenţia asupra muncii nesatisfăcătoare a serviciului de distribuţie din Comisariatul poporului pentru aprovizionare şi îi cere să ia măsuri pentru îmbunătăţirea operaţiilor de evidenţă în distribuirea cerealelor.

Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin îi cere să organizeze, prin intermediul subcomisiei statistice a Gosplanului, întocmirea unor situaţii lunare cu privire la starea economiei naţionale şi arată că e necesar să se asigure o analiză şi o folosire justă a datelor statistice.

Lenin trimite o telegramă la Baku preşedintelui Comitetului pentru exploatarea petrolului din regiunea Mării de Azov, A. P. Serebrovski, căruia îi cere să rezolve de urgenţă problema făinii şi a echipamentului pentru muncitorii de la întreprinderile petroliere.

Lenin participă la şedinţa a doua (de seară) a celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia ; notează ceea ce se vorbeşte în cadrul discuţiilor pe marginea raportului cu privire la impozitul în natură.

Mai, 27

Lenin participă la şedinţa a treia (de dimineaţă) a celei de-a X-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia, ia note în timpul dezbaterilor, îşi schiţează un plan, apoi rosteşte cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la impozitul în natură. Este ales preşedinte al comisiei, instituită de conferinţă,

www.dacoromanica.ro

pentru întocmirea unui proiect de rezoluție în legătură cu noua politică economică.

Lenin îi trimite lui I. T. Smilga, la Direcția generală a combustibilului, o scrisoare în care-i atrage atenția asupra înrăutățirii situației la întreprinderile petroliere de la Baku și îi cere să elaboreze un program de măsuri pentru ajutorarea lor sistematică.

La ședința a patra (de seară) a celei de-a X-a Conferințe generale a P.C. (b) din Rusia, Lenin prezintă un raport cu privire la activitatea fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării; face propunerea ca proiectul de „Instrucțiuni ale C.M.A." să fie trimis spre aprobare la C.E.C. din Rusia și să se procedeze la completarea Comisiei de stat a planificării. În această ședință se examinează proiectul de hotărîre cu privire la refacerea industriei carbonifere din Donbass și se discută probleme privind impozitul în natură asupra cărnii, organizarea unei expediții pentru schimbul de mărfuri în Siberia, prin Marea de Kars, aprovizionarea cu mărfuri de import a regiunii iakute, aprovizionarea cu produse alimentare a muncitorilor din portul Petrograd etc.

Mai, 27 sau 28 — Lenin întocmește planul și scrie proiectul rezoluției celei de-a X-a Conferințe generale a P.C. (b) din Rusia cu privire la noua politică economică.

Mai, 28 — Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind acordarea de urgență a unui ajutor militar armatei populare revoluționare a Republicii Extremului Orient, lucrările comisiei pentru organizarea achiziției de cereale pentru muncitorii din Ucraina, componența Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia, a Prezidiului Consiliului economic superior, a C.C. al Sindicatului muncitorilor metalurgiști etc.

Lenin prezidează o ședință a comisiei celei de-a X-a Conferințe generale a P.C. (b) din Rusia pentru elaborarea proiectului de rezoluție cu privire la noua politică economică. Comisia adoptă proiectul de rezoluție elaborat de Lenin.

Lenin participă la cea de-a cincea ședință a celei de-a X-a Conferințe generale a P.C. (b) din

www.dacoromanica.ro

Rusia, ia în repetate rînduri cuvîntul în apărarea proiectului de rezoluție cu privire la noua politică economică. Conferința adoptă rezoluția întocmită de Lenin. La terminarea lucrărilor conferinței, Lenin rostește cuvîntul de încheiere.

Lenin trimite o telefonogramă lui K. B. Radek și G. E. Zinoviev, la Petrograd, în legătură cu componența probabilă a delegației Partidului Comunist Unit din Germania la cel de-al III-lea Congres al Cominternului.

Lenin se adresează printr-o scrisoare tuturor comisarilor poporului și directorului Direcției centrale de statistică, cărora le cere să ia cunoștință de proiectul de „Instrucțiuni ale C.M.A. către instituțiile sovietice locale" și să prezinte observațiile și completările lor, pentru a fi introduse în proiectul ce urmează să fie prezentat la sesiunea C.E.C. din Rusia.

Lenin trimite tuturor comitetelor executive și comisiilor de aprovizionare guberniale o telegramă în care arată că e necesar să se acorde o deosebită atenție bunei organizări a aprovizionării unităților Armatei Roșii.

Mai, 29 Lenin trimite lui Radek o scrisoare în care-l roagă să-i comunice cînd se deschide Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste, la ce dată trebuie să-și prezinte Lenin raportul cu privire la tactica P.C. (b) din Rusia și în ce stadiu se află traducerea broșurii sale „Despre impozitul în natură" în limbile engleză, germană și franceză.

Lenin îi cere într-o scrisoare lui A. B. Halatov să-i comunice date precise care să arate în ce măsură s-a îmbunătățit aprovizionarea cu pîine a muncitorilor din Petrograd și Moscova în iunie 1921.

Mai, 30 Într-o scrisoare de răspuns adresată lui I. H. Lutovinov, locțiitorul reprezentantului comercial al R.S.F.S.R. în Germania, Lenin arată că e necesar să manifeste o atitudine partinică față de lipsurile și greșelile construcției sovietice și, totodată, vorbește de activitatea reprezentanței R.S.F.S.R. în Germania.

Lenin citește materialele Direcției centrale de statistică în legătură cu starea semănăturilor de toamnă în întreaga țară.

www.dacoromanica.ro

Într-o telefonogramă adresată lui M. P. Briuhanov, la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, Lenin cere să se trimită cît mai degrabă mărfuri în Ucraina pentru fondul de schimb.

Lenin îi scrie lui A. B. Halatov în legătură cu aprovizionarea cu alimente a lucrătorilor centralei electrice de stat „Electroperedacea".

Lenin îi trimite lui E. M. Skleanski o scrisoare în care-i cere să examineze în Consiliul militar-revoluţionar problema unei folosiri sistematice a armatei la lucrările gospodăreşti curente şi la lucrările pentru realizarea planului de electrificare a ţării.

La şedinţa a doua (de seară) a celei de-a III-a sesiuni a C.E.C. din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare în legătură cu sarcinile organelor economice locale.

Sfîrşitul lunii mai, înainte de 31

Lenin conduce o consfătuire în care se discută despre posibilitatea de a încheia un contract de concesiuni cu industriaşii germani pentru efectuarea de prospecţiuni geologice la anomalia magnetică de la Kursk.

Mai, 31

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrie un proiect de hotărîre cu privire la activitatea reprezentanţei R.S.F.S.R. în Germania. În această şedinţă se discută, totodată, probleme privind pregătirile de curăţire a rîndurilor partidului, desemnarea reprezentantului P.C. (b) din Rusia la cel de-al III-lea Congres al Cominternului, rezultatele lucrărilor congresului Sindicatului muncitorilor metalurgişti, achiziţionarea de cereale de către muncitori în Ucraina, aprovizionarea unităţilor Armatei Roşii din Ucraina, situaţia alimentară la Orehovo-Zuevo, planul de editare a unor manuale etc.

Lenin îi scrie lui G. K. Korolev despre hotărîrea adoptată de C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu instructorii din aparatul Comitetului Central şi cu necesitatea apropierii acestui aparat de organele locale.

Lenin trimite o telefonogramă la Comisia extraordinară din Rusia, la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie şi la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, cărora le atrage atenţia asupra necesităţii de a urmări cu toată

www.dacoromanica.ro

stricteţea ca trimiterile de produse textile din Moscova spre Ucraina, în cadrul schimbului de mărfuri, să se facă în cît mai scurt timp.

Lenin trimite o telegramă la Petrograd Consiliului economic regional şi consiliului sindical, cărora le cere să rezolve de urgenţă problema acordării de premii în produse muncitorilor care fabrică pluguri electrice pentru lucrările agricole de toamnă.

Lenin trimite lui G. D. Ţiurupa, vicepreşedintele Comitetului pentru construcţiile de stat, o scrisoare în care întreabă ce măsuri au fost întreprinse pentru terminarea urgentă a construcţiei centralei electrice de la Kaşira.

Lenin semnează o dispoziţie către Comisariatul poporului pentru poştă şi telegraf, căruia îi cere să prezinte de urgenţă Consiliului Muncii şi Apărării un raport în legătură cu programul calendaristic de construcţii radiotelefonice.

Lenin trimite lui M. P. Pavlovici-Veltman, la Comisariatul poporului pentru problemele naţionalităţilor, o scrisoare în care îi face propunerea de a lua parte la întocmirea, pentru atlasul şcolar în curs de apariţie, a unor hărţi care să caracterizeze istoria dezvoltării imperialismului şi colonialismului.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, semnează proiectul de decret cu privire la impozitul în natură asupra produselor de grădinărie şi bostănărie, proiectul de hotărîre cu privire la monopolul de stat asupra sării, proiectul de hotărîre cu privire la satisfacerea cererilor comisariatelor pentru mărfuri de import etc. În această şedinţă sînt, de asemenea, discutate proiectele privind impozitul în natură asupra cărnii şi asupra produselor apicole, acordarea unor înlesniri pentru gospodăriile care produc seminţe de plante furajere, dezvoltarea industriei piscicole, problema încheierii unui contract de concesiune pentru efectuarea de prospecţiuni geologice la anomalia magnetică de la Kursk şi aceea a expediţiei pentru schimb de mărfuri în ţinutul Kolîma.

Iunie, 1 Lenin primeşte pe membrii colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe şi ascultă un raport cu privire la activitatea comisariatului.

www.dacoromanica.ro

Lenin participă la o ședință a comisiei C.E.C. din Rusia pentru elaborarea proiectului de hotărîre cu privire la consfătuirile economice locale, la sistemul dărilor lor de seamă și la conducerea pe baza „Instrucțiunilor C.M.A.".

Lenin îi cere într-o scrisoare lui V. A. Avanesov să întocmească — și să prezinte spre aprobare Prezidiului C.E.C. din Rusia — o circulară către toate organele locale ale Inspecției muncitorești-țărănești în legătură cu componența consfătuirilor economice locale.

Lenin însărcinează Consiliul economic din Moscova să examineze cererea prezentată de împuterniciții satului Starîi Ian de a introduce lumină electrică și la ei în sat.

Lenin, într-o telegramă trimisă la Baku lui A. P. Serebrovski, președintele Comitetului pentru exploatarea petrolului din regiunea Mării de Azov, atrage atenția asupra necesității de a rezolva în cel mai scurt timp problema aprovizionării muncitorilor de la întreprinderile petroliere.

Într-o telegramă trimisă lui C. G. Racovski, președinții C.C.P. din Ucraina, Lenin îi comunică modul în care reprezentanții organizațiilor muncitorești din centrele industriale lovite de foamete urmează să fie trimiși în Ucraina pentru a achiziționa produse alimentare în cadrul schimbului de mărfuri organizat.

Lenin cere ca Biroul organizatoric sau Secretariatul C.C. al P.C. (b) din Rusia să examineze problema măsurilor necesare pentru lichidarea cît mai grabnică a banditismului în gubernia Voronej.

Iunie, 2 Lenin discută cu M. P. Vladimirski, membru al C.C. al Sindicatului muncitorilor metalurgiști, despre activitatea sindicatului și a secției metalelor din Consiliul economic superior.

Lenin îi scrie lui G. M. Krjijanovski despre modul cum Comisia de stat a planificării trebuie să îndeplinească sarcinile trasate de Consiliul Muncii și Apărării și despre repartizarea funcțiilor între membrii prezidiului Comisiei de stat a planificării.

Iunie, 3 Lenin discută cu A. M. Ceverev, comisarul militar al brigăzii speciale de pușcași din Daghestan, despre politica națională în Daghestan, iar după

www.dacoromanica.ro

aceea scrie lui E. M. Skleanski o scrisoare în care-i cere să examineze propunerile lui Ceverev.

Lenin are o convorbire cu A. Gastev, directorul Institutului de organizare a muncii, în legătură cu elaborarea ştiinţifică a problemelor de organizare a muncii.

Lenin îi scrie lui I. M. Gubkin, la Direcţia generală a petrolului, în legătură cu un articol despre înlocuirea prăjinilor metalice prin mortar de ciment la forarea sondelor petroliere, apărut în revista „Nefteanoe i Slanţevoe Hozeaistvo", şi îi pune întrebarea dacă n-ar putea fi aplicată această metodă la întreprinderile petroliere de la Baku.

Într-o telegramă adresată tuturor preşedinţilor comitetelor executive guberniale, Lenin cere să se ia măsuri urgente pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de Direcţia centrală de statistică în legătură cu elaborarea unui plan economic unic al întregii ţări.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, semnează proiectul de hotărîre cu privire la impozitul în natură asupra produselor apicole. În această şedinţă se examinează, totodată, un proiect de hotărîre cu privire la organizarea la Moscova a transmiterii prin radio a unei „gazete vorbite" şi unul cu privire la aprovizionarea cu alimente a celor ce lucrează la strîngerea combustibilului, se discută probleme privind aprovizionarea cu alimente a unităţilor de muncă ale Armatei Roşii, folosirea mijloacelor auto la transportul produselor alimentare, organizarea unor ateliere mobile pentru repararea inventarului agricol, cheltuirea fondului destinat schimbului de mărfuri şi altele.

Iunie, 4 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al P.C. (b) din Rusia, în care se examinează raportul cu privire la îmbunătăţirea componenţei Armatei Roşii şi se discută probleme privind situaţia din Republica Extremului Orient, operaţiile de reînregistrare a membrilor P.C. (b) din Rusia, buna desfăşurare a muncii de agitaţie cu prilejul introducerii impozitului în natură, activitatea contrarevoluţionară a menşevicilor, atitudinea faţă de sectanţi etc. Biroul Politic adoptă o hotărîre prin care se acordă un concediu lui

www.dacoromanica.ro

Lenin pînă la deschiderea lucrărilor celui de-al III-lea Congres al Cominternului.

Lenin discută cu T. V. Sapronov, președintele Comitetului pentru construcțiile de stat, despre măsurile necesare pentru terminarea construcției centralei electrice de la Kașira.

Lenin îi cere într-o scrisoare lui G. M. Krjijanovski să pregătească o informare concretă cu privire la rezultatele lucrărilor de electrificare, care să fie folosită la întocmirea raportului pentru Congresul al III-lea al Cominternului.

Într-o telegramă către președinții comitetelor executive guberniale, Lenin le atrage atenția asupra procedeului, inadmisibil, al unor organe locale de a emite hotărîri și dispoziții în probleme de aprovizionare care contravin indicațiilor date de organele centrale ale Puterii sovietice.

Iunie, 5 Lenin trimite lui A. M. Lejava o scrisoare care conține o critică a activității desfășurate de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și de L. B. Krasin, precum și proiectul unei telegrame către A. P. Serebrovski, căruia i se cer informații în legătură cu acordul comercial încheiat de el la Constantinopol.

Lenin îi scrie lui M. I. Frumkin o scrisoare în care-i cere să prezinte de urgență la Consiliul Muncii și Apărării programul calendaristic al măsurilor luate de Consiliul economic din sud-est pentru efectuarea operațiilor de schimb de mărfuri cu străinătatea.

Lenin îi cere într-o scrisoare lui G. M. Krjijanovski să pregătească broșuri, hărți și alte materiale care să facă cunoscut delegaților la cel de-al III-lea Congres al Cominternului planul de electrificare a Rusiei.

Într-o scrisoare adresată lui P. E. Klasson, Lenin îi cere să pregătească propuneri pentru sprijinirea întreprinderii Ghidrotorf.

Lenin scrie lui V. A. Avanesov o scrisoare în care-i cere să-i trimită hotărîrea comisiei pentru elaborarea instrucțiunilor C.M.A. și C.C.P. și tezele cu privire la consfătuirile economice guberniale, pentru a face cuvenitele îndreptări înainte de aprobarea lor de către C.E.C. din Rusia.

Iunie, 6 Într-o scrisoare către L. A. Fotieva, Lenin cere să-i trimită lui Gorki răspunsurile primite la scri-

www.dacoromanica.ro

sorile lui, precum şi poeziile lui Heine şi Goethe ; totodată să expedieze la Harkov o telegramă pentru I. A. Sammer în legătură cu activitatea desfăşurată în Ucraina de Comisariatul poporului pentru comerţul exterior.

Lenin trimite lui E. A. Preobrajenski o scrisoare în care-i dă unele dispoziţii în legătură cu organizarea activităţii Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Lenin îi cere într-o scrisoare lui V. A. Smoleaninov să convoace de urgenţă o conferinţă care să rezolve problema măsurilor ce trebuie adoptate pentru a îmbunătăţi aprovizionarea muncitorilor feroviari prin sistemul schimbului de mărfuri.

Iunie, 7 Lenin îi scrie lui G. V. Cicerin o scrisoare în legătură cu problema încheierii unor contracte de concesiuni şi a unor acorduri comerciale cu firmele germane, îi cere să înceapă tratative cu guvernul burghez al Letoniei pentru un schimb de muncitori letoni, membri ai C.C. al P.C. din Letonia, care urmează să fie judecaţi de curtea marţială.

Lenin îi scrie lui I. I. Radcenko, la Direcţia generală a exploatării turbei, despre atitudinea ce trebuie adoptată faţă de inventatori şi arată că e necesar să se creeze în Rusia un centru special pentru studierea şi aplicarea metodelor hidraulice de extracţie a turbei.

Lenin întocmeşte un tabel centralizator cu privire la situaţia producţiei industriale a ţării în perioada ianuarie-martie 1921 pe baza materialelor publicate de ziarul „Ekonomiceskaia Jizni".

Iunie, 8 Lenin cere într-o scrisoare lui N. P. Gorbunov să ia măsuri pentru lichidarea dezordinii şi punerea la punct a treburilor în gospodăria piscicolă a sovhozului „Gorki".

În telegrame adresate comisiei regionale de aprovizionare din Ciuvaşia şi comisiilor guberniale de aprovizionare din Tiumen, Nijni Novgorod şi Ufa, Lenin le cere acestora ca, ţinînd seama de situaţia critică a aprovizionării cu produse alimentare, să aducă la îndeplinire pînă la 20 iunie dispoziţiile Comisariatului poporului pentru aprovizionare cu privire la grîu, crupe şi ovăz.

www.dacoromanica.ro

Iunie, 10

Lenin îi scrie lui O. V. Kuusinen în legătura cu articolul său „Două probleme" și cu „Tezele despre structura organizatorică a partidelor comuniste, despre metodele și conținutul activității lor", face observații pe marginea tezelor și îi propune să le pregătească pentru raportul ce urmează să fie prezentat la Congresul al III-lea al Cominternului.

Lenin face însemnări pe marginea tezelor cu privire la tactica Cominternului și arată că tezele pregătite de August Tallheimer și Béla Kun nu sînt acceptabile.

Lenin propune ca problema unor schimbări în componența Prezidiului Consiliului economic superior, problema trimiterii unei delegații la Riga în vederea tratativelor cu dașnacii și altele să fie rezolvate printr-o consultare succesivă a membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Prima jumătate a lui iunie, nu mai devreme de 10

Lenin discută cu Clara Zetkin despre învățămintele acțiunii din martie a muncitorilor germani, despre situația din Partidul Comunist Unit German și despre tactica Cominternului.

Iunie, 11

Lenin îi scrie lui G. E. Zinoviev în legătură cu pregătirea raportului și a tezelor lui O. V. Kuusinen pentru Congresul al III-lea al Cominternului.

Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin face observații în legătură cu memoriul cu privire la lucrările de electrificare a țării înaintat de N. N. Bașkov, șeful secției electricitate din Consiliul economic superior.

Lenin trimite telegrame la Rostov-pe-Don Biroului din Caucaz al C.C. al P.C. (b) din Rusia și la Omsk Biroului din Siberia al C.C. al P.C. (b) din Rusia, cărora le dă dispoziție să ia măsuri urgente pentru expedierea regulată a cerealelor în centrele muncitorești.

Iunie, 12

Lenin îi cere într-un bilet lui N. P. Gorbunov să urgenteze pregătirea proiectului de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la aprovizionarea colectivă a întreprinderilor.

Iunie, 13

Lenin scrie tezele raportului cu privire la tactica P.C. (b) din Rusia, pentru Congresul al III-lea al Cominternului.

www.dacoromanica.ro

Iunie, 14 Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de regulament al comisiei pentru folosirea resurselor materiale ale R.S.F.S.R., proiectul de decret cu privire la impozitul în natură asupra cărnii şi cel cu privire la modul de aplicare a sancţiunilor administrative, proiectul de hotărîre cu privire la înfiinţarea Comisiei interdepartamentale centrale pentru cumpărarea şi difuzarea publicaţiilor din străinătate, raportul comisiei Consiliului economic superior cu privire la influenţa actualei politici tarifare asupra dezvoltării industriei, problema măsurilor necesare pentru combaterea holerei etc.

Lenin îi scrie lui E. A. Litkens în legătură cu unele probleme ale organizării activităţii Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Lenin semnează nişte telegrame adresate împuternicitului Direcţiei generale a pisciculturii şi împuterniciţilor cu plutăritul în oraşele din regiunea Volgăi, precum şi comandantului circumscripţiei militare din stînga Volgăi; el le dă dispoziţie să ia măsuri urgente pentru a asigura aprovizionarea cu peşte a centrelor muncitoreşti şi a unităţilor Armatei Roşii.

Iunie, 15 La o şedinţă a Comitetului Executiv al Cominternului, Lenin rosteşte o cuvîntare împotriva reprezentanţilor aripii „stîngi" a Partidului Comunist Unit din Germania.

Iunie, 16 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; este ales în comisia pentru pregătirea proiectelor de rezoluţii ale Congresului al III-lea al Cominternului. În această şedinţă se discută, totodată, problema acordării de ajutor militar Mongoliei în lupta împotriva bandelor lui Unghern, problema acordării unui ajutor financiar muncitorilor din Moscova şi Petrograd, a transferării unor activişti din provincie la Moscova şi Petrograd şi alte probleme.

Lenin rosteşte o cuvîntare la prima şedinţă a celei de-a III-a Conferinţe generale a lucrătorilor din domeniul aprovizionării.

Lenin trimite lui P. A. Bogdanov, preşedintele Consiliului economic superior, o scrisoare în care îi cere să ia măsurile necesare pentru îndeplinirea hotărîrii C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la

www.dacoromanica.ro

terminarea construcţiei centralei electrice de la Kaşira.

Lenin cere informaţii de la Comisariatul poporului pentru afacerile externe şi de la C.C.S. din Rusia în legătură cu unele chestiuni privind activitatea delegaţiei comerciale suedeze în Rusia.

Iunie, 17 — La şedinţa lărgită a Comitetului Executiv al Cominternului, Lenin rosteşte o cuvîntare în legătură cu situaţia din Partidul Comunist Francez.

Lenin discută cu P. A. Bogdanov unele probleme ale activităţii Consiliului economic superior şi ale Comitetului pentru construcţiile de stat.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării şi ia cuvîntul în cadrul discuţiei pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la aprovizionarea colectivă a muncitorilor şi funcţionarilor din unele întreprinderi de stat. În această şedinţă se discută, totodată, şi problema acordării de drepturi mai largi marilor întreprinderi de stat.

Iunie, 18 — Lenin propune să se rezolve printr-o consultare succesivă a membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia problema tratativelor cu guvernul francez în legătură cu întoarcerea în Rusia a rămăşiţelor armatei lui Vranghel, problema numirii unui reprezentant comercial al R.S.F.S.R. în Germania etc.

Iunie, 19 — Lenin trimite prin secretara sa membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia şi Comisariatului poporului pentru comerţul exterior o scrisoare în legătură cu proiectul de acord comercial cu cooperatorii americani.

Lenin dă dispoziţie Comisariatului poporului pentru aprovizionare să ia măsuri urgente pentru procurarea produselor alimentare necesare Armatei Roşii.

Iunie, 20 — Lenin discută cu A. D. Ţiurupa unele probleme privind activitatea Comisariatului poporului pentru aprovizionare.

Lenin trimite membrilor Biroului Politic al P.C. (b) din Rusia o scrisoare în legătură cu propunerile făcute de colegiul Comisariatului poporului pentru afacerile externe cu privire la condiţiile în care s-ar acorda concesiuni Japoniei pe teritoriul Republicii Extremului Orient.

www.dacoromanica.ro

Iunie, 21

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se adoptă ca directive propunerile lui în legătură cu verificarea și curățirea rîndurilor partidului. În această ședință se discută, de asemenea, proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la reorganizarea tribunalelor revoluționare, unele probleme în legătură cu aprovizionarea, chestiunea acordării unui ajutor financiar muncitorilor din Moscova și Petrograd și altele.

În scrisorile adresate lui A. I. Rîkov, N. P. Briuhanov, P. L. Voikov, L. M. Hinciuk, M. I. Frumkin și A. M. Lejava, Lenin le cere să convoace de urgență o consfătuire și să analizeze materialele cu privire la acordurile comerciale încheiate cu firmele de comision străine.

Lenin îi scrie lui I. A. Teodorovici o scrisoare în care arată că e necesar să se elaboreze măsuri pentru dezvoltarea creșterii vitelor pentru carne și a porcilor în sovhozuri.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului ; semnează un proiect de hotărîre cu privire la măsurile de luptă împotriva crizei alimentare și unul cu privire la reorganizarea tribunalelor revoluționare. În această ședință se discută, totodată, un proiect de hotărîre cu privire la salarizarea colectivă a funcționarilor din instituțiile sovietice, un proiect de decret cu privire la organizarea serviciului meteorologic, raportul cu privire la controlul asupra folosirii mărfurilor de import, probleme privind darea în arendă a unor întreprinderi industriale de stat aflate sub conducerea unor organe locale și centrale ale C.E.S., organizarea serviciului medico-sanitar în întreprinderile piscicole, stațiunile balneare din Crimeea, Caucaz și Cuban și altele.

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1921

**CONGRESUL AL X-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA. 8—16 martie 1921.* . . . . . 1—129

*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI. 8 MARTIE 3

*2. RAPORT CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA POLITICĂ A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 8 MARTIE 6

*3. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 9 MARTIE 33

*4. CUVÎNTARE DESPRE SINDICATE. 14 MARTIE 52

*5. RAPORT CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ. 15 MARTIE 57

*6. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ. 15 MARTIE 75

7. PROIECT INIȚIAL DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI MUNCITORILOR ȘI A ȚĂRANILOR NEVOIAȘI . . 87

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

8. PROIECT INIŢIAL DE REZOLUŢIE A CONGRESULUI AL X-LEA AL P.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI . . 91

9. PROIECT INIŢIAL DE REZOLUŢIE A CONGRESULUI AL X-LEA AL P.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA DEVIEREA SINDICALISTĂ ŞI ANARHISTĂ DIN PARTIDUL NOSTRU . . 95

*10. RAPORT CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI ŞI LA DEVIEREA ANARHO-SINDICALISTA. 16 MARTIE 100

*11. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI ŞI LA DEVIEREA ANARHO-SINDICALISTĂ. 16 MARTIE 109

*12. OBSERVAŢII ÎN LEGĂTURĂ CU AMENDAMENTUL LUI REAZANOV LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI. 16 MARTIE 114

*13. OBSERVAŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU AMENDAMENTUL LUI RAFAIL (R. B. FARBMAN) LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI. 16 MARTIE 115

*14. OBSERVAŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU INTERVENŢIA LUI KISELEV PE MARGINEA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA UNITATEA PARTIDULUI. 16 MARTIE 116

*15. OBSERVAŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU AMENDAMENTUL LUI MARCENKO LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA DEVIEREA ANARHISTĂ ŞI SINDICALISTĂ. 16 MARTIE 117

*16. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA COMBUSTIBILULUI. 16 MARTIE 118

*17. PROPUNERE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA COMBUSTIBILULUI. 16 MARTIE 120

*18. CUVÎNTARE DE ÎNCHEIERE A CONGRESULUI. 16 MARTIE 121

*TELEGRAMĂ CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUŢIONAR AL ARMATEI A XI-A 130

*ÎN LEGĂTURĂ CU REBELIUNEA DE LA KRONSTADT. *Scurtă notă despre o convorbire cu corespondentul ziarului american „The New York Herald"* 131

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL GENERAL AL MUNCITORILOR DIN TRASPORTURI. 27 MARTIE 1921 . . . . . 132—146

CĂTRE COMITETUL DE ÎNTREPRINDERE ŞI CĂTRE TOŢI MUNCITORII PRIMEI UZINE DE AUTOMOBILE A STATULUI 147

*RAPORT ASUPRA IMPOZITULUI ÎN NATURĂ, PREZENTAT LA ADUNAREA SECRETARILOR ŞI A REPREZENTANŢILOR CU MUNCI DE RĂSPUNDERE AI CELULELOR P.C. (b) R. DIN ORAŞUL ŞI GUBERNIA MOSCOVA. 9 APRILIE 1921 . . . . . 148—163

*MESAJ DE SALUT ADRESAT CONFERINŢEI REPREZENTANTELOR SECŢIILOR DE FEMEI ALE POPOARELOR ORIENTALE DIN DIVERSE ŢINUTURI ŞI REPUBLICI SOVIETICE 164

*ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE A C.C.S. DIN RUSIA. 11 aprilie 1921 . . . . . 165—198

*1. RAPORT CU PRIVIRE LA CONCESIUNI . . 167

*2. O REPLICĂ ÎN CURSUL DEZBATERILOR . . 185

*3. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA CONCESIUNI 186

*ÎN LEGĂTURĂ CU NIŞTE CERERI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR. *Proiect de hotărîre a C.C.P.* . . . 199

CĂTRE TOVARĂŞII COMUNIŞTI DIN AZERBAIDJAN, GRUZIA, ARMENIA, DAGHESTAN ŞI REPUBLICA MUNTENILOR DIN CAUCAZ . . . . . 200—202

*CĂTRE CONFERINŢA ORĂŞENEASCĂ A MUNCITORILOR FĂRĂ PARTID DIN PETROGRAD . . . . 203—204

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII ÎN LEGĂTURĂ CU „ALGEMBA“ . . . 205—206

DESPRE IMPOZITUL ÎN NATURĂ *(Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei)* . . . . . 209—250

În loc de introducere 209

Despre economia actuală a Rusiei. *(Din broşura apărută în 1918)* 210

Despre impozitul în natură, despre libertatea comerţului, despre concesiuni 222

Bilanţ şi concluzii politice 241

Încheiere 248

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTĂRI ÎNREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON . . . . . 251—256

1. DESPRE IMPOZITUL ÎN NATURĂ 251

2. DESPRE CONCESIUNI ŞI DESPRE DEZVOLTAREA CAPITALISMULUI 253

3. DESPRE COOPERAŢIA DE CONSUM ŞI COOPERAŢIA DE PRODUCŢIE 255

*COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI „CU PRIVIRE LA REPARTIZAREA MAŞINILOR AGRICOLE" 257

*PROIECT DE SCRISOARE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE MUNCITORII FĂRĂ PARTID . . . . . 258—259

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA O ADUNARE A MEMBRILOR ŞI CANDIDAŢILOR DE PARTID DIN SECTORUL KREMLIN. 9 MAI 1921. *(Proces-verbal)* 260

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA . . . . . 261—262

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE ÎNFĂPTUIRE A CONCENTRĂRII PRODUCŢIEI . . 263

*SARCINILE COMISIEI PENTRU CONTROLUL LUCRĂRILOR DE LA CONSTRUCŢIA CĂII FERATE DIN REGIUNEA EMBA 264

TOVARĂŞULUI KRJIJANOVSKI, PREZIDIUL COMISIEI DE STAT A PLANIFICĂRII . . . . . 265—268

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA CONSFĂTUIRILE ECONOMICE LOCALE, PREZENTAREA DĂRILOR DE SEAMĂ ŞI CONDUCEREA PE BAZA INSTRUCŢIUNILOR DATE DE CONSILIUL MUNCII ŞI APĂRĂRII . 269—270

INSTRUCŢIUNI ALE CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CĂTRE INSTITUŢIILE SOVIETICE LOCALE. *Proiect* . . . . . 271—298

Primul grup de întrebări 281

1. Schimbul de mărfuri cu ţărănimea 281

2. Atitudinea statului faţă de capitalişti . . . 282

3. Stimularea iniţiativei de sine stătătoare în domeniul schimbului de mărfuri şi în construcţia economică în general 283

www.dacoromanica.ro

4. Coordonarea activităţii economice a diferitelor departamente în cadrul unităţilor administrative locale : plăşi, judeţe, gubernii 284
5. Îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi 6. — a situaţiei ţăranilor 285
7. Lărgirea efectivului de lucrători de stat în domeniul construcţiei economice 285
8. Metodele şi rezultatele luptei împotriva birocratismului şi a tărăgănelii 287
Al doilea grup de întrebări 288
9. Ridicarea agriculturii : a) gospodăria ţărănească ; b) sovhozurile ; c) comunele ; d) artelurile ; e) întovărăşirile ; f) alte forme de gospodărie obştească 288
10. Ridicarea industriei : a) a marii industrii care se află sub conducere exclusiv centrală ; b) a marii industrii care ţine parţial sau în întregime de organele locale ; c) a micii industrii, a industriei meşteşugăreşti, casnice etc. 289
11. Combustibil : a) lemne ; b) petrol ; c) şisturi combustibile ; d) alte feluri de combustibil (doborîturi etc.) 289
12. Aprovizionarea 289
13. Industria de construcţii 290
14. Întreprinderile şi stabilimentele model şi cele lipsite de perspective 290
15. Îmbunătăţiri în munca economică 291
16. Premii în natură 291
17. Sindicatele şi participarea lor la activitatea de producţie 292
18. Sustrageri de bunuri 293
19. Comerţul cu desaga 293
20. Folosirea unităţilor militare la diferite munci . 294
21. Obligativitatea muncii şi mobilizarea pentru muncă 294
Al treilea grup de întrebări 295
22. Consiliile economice regionale şi locale . . . 295
23. Comisia de stat a planificării de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării şi relaţiile ei cu organele economice locale 295
24. Electrificarea 295
25. Schimbul de mărfuri cu străinătatea 296
26. Transporturile pe calea ferată şi pe apă şi cele locale 297

www.dacoromanica.ro

27. Sprijinirea activităţii economice de către presă . 297

Al patrulea grup de întrebări 298

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA . . . . . 299—300

CĂTRE TOVARĂŞII MINERI DE LA GRUPUL DE ÎNTREPRINDERI DIN PETROVSK 301

**A X-A CONFERINŢĂ GENERALĂ A P.C. (b) DIN RUSIA. 26—28 mai 1921* . . . . . 303—350

*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONFERINŢEI. 26 MAI 305

*2. INTERVENŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU ORDINEA DE ZI A CONFERINŢEI. 26 MAI 306

*3. RAPORT CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ. 26 MAI 307

*4. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ. 27 MAI . 325

*5. PROIECT DE REZOLUŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMELE NOII POLITICI ECONOMICE . 342

*6. INTERVENŢII ÎN CADRUL DISCUŢIILOR PE MARGINEA PROIECTULUI DE REZOLUŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMELE NOII POLITICI ECONOMICE. 28 MAI 345

1 345

2 345

3 346

4 347

5 348

6 348

7 348

*7. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR CONFERINŢEI. 28 MAI . . . 349

CĂTRE TOŢI COMISARII POPORULUI ŞI CĂTRE DIRECTORUL DIRECŢIEI CENTRALE DE STATISTICĂ . 351—352

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANELE ECONOMICE LOCALE, ROSTITĂ LA CEA DE-A III-A SESIUNE A C.E.C. DIN RUSIA. 30 MAI 1921 . . . . 353—356

ÎN LEGĂTURĂ CU SCURTELE EXTRASE LUNARE DIN DĂRILE DE SEAMĂ . . . . . 357—358

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A III-A CONSFĂTUIRE GENERALĂ ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMELE APROVIZIONĂRII. 16 IUNIE 1921 . . . . . 359—569

*PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU VERIFICAREA ŞI CURĂŢIREA RÎNDURILOR P.C. (b) DIN RUSIA . . 370

*ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU CONDIŢIILE DE PRIMIRE ÎN PARTID 371

MATERIALE PREGĂTITOARE

**MATERIALE PENTRU CONGRESUL AL X-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA* . . . . . 375—381

*1. AMENDAMENTE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE AL COMITETULUI CENTRAL CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ 375

*2. PLANURILE RAPORTULUI DE ACTIVITATE POLITICĂ AL COMITETULUI CENTRAL . . 376

1 376

2 379

3. PLANUL CUVÎNTĂRII ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ 382

*4. PLANURI DE REZOLUŢII 385

1. Rezoluţie cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă 385

2. Rezoluţie cu privire la unitatea partidului . . 385

3. Rezoluţie cu privire la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor 386

*5. ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU COMPONENŢA COMITETULUI CENTRAL 388

*6. PLANUL CUVÎNTULUI DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ÎNLOCUIREA PREDĂRII OBLIGATORII A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE PRINTR-UN IMPOZIT ÎN NATURĂ 389

*CONSPECTUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA CONSFĂTUIREA ADEPŢILOR „PLATFORMEI CELOR ZECE“ . 390—391

www.dacoromanica.ro

*PLANURILE BROŞURII „DESPRE IMPOZITUL ÎN NATURĂ“ . . . . . 392—400
1 392
2 393
3 398
4 400

*COMPLETARE ŞI MODIFICĂRI LA UN PROIECT DE HOTĂRÎRE AL COMISIEI FINANCIARE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ŞI A C.C.P. . . . . 401—402

*COMPLETARE ŞI MODIFICĂRI LA PROIECTUL DE SCRISOARE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE MUNCITORII FĂRĂ PARTID . . . . . 403—406

*CONSPECTUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE DE LA CEL DE-AL IV-LEA CONGRES GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA 407

*PLANUL PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA CONSFĂTUIRILE ECONOMICE LOCALE, LA SISTEMUL DĂRILOR DE SEAMĂ ŞI LA CONDUCEREA PE BAZA INSTRUCŢIUNILOR C.M.A. 408

*PLANURILE PROIECTULUI DE INSTRUCŢIUNI ALE CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII . . . . . 409—414
1 409
2 411
3 412

PLANUL UNEI CUVÎNTĂRI PENTRU CONGRESUL SINDICATELOR . . . . . 415—416

*MATERIALE PENTRU CONFERINŢA A X-A GENERALĂ . . . . . 417—425

*1. PLANURILE RAPORTULUI CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ 417
1 417
2 418

*2. PLANUL CUVÎNTULUI DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA IMPOZITUL ÎN NATURĂ 419

*3. PLANUL PROIECTULUI DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA PROBLEMELE NOII POLITICI ECONOMICE 423

www.dacoromanica.ro

*4. OBSERVAŢII ÎN LEGĂTURĂ CU PLANUL DE ACTIVITATE AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA 425

ANEXE

*CHESTIONAR PENTRU DELEGAŢII LA CONGRESUL AL X-LEA AL P.C. DIN RUSIA . . . . . 429—434

Lista scrisorilor şi biletelor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent *(8 martie—21 iunie 1921)* . . . . 437—438

Lista documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin . . . . . 439—441

Adnotări . . . . . 442—479

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin . . . . . 480—493

Indice de nume . . . . . 494—520

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin . . . . . 521—575

ILUSTRAŢII

Portretul lui V. I. Lenin. — Mai 1921 . . . . . XXII—1

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin: „Proiect iniţial de rezoluţie a Congresului al X-lea al P.C. din Rusia cu privire la unitatea partidului". — Martie 1921 . . . 89

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Despre impozitul în natură (Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei)". — 1921 . . 207

Prima pagină din manuscrisul lui V. I. Lenin „Instrucţiuni ale Consiliului Muncii şi Apărării către instituţiile sovietice locale. Proiect". — Mai 1921 273

Planul — în manuscris — al proiectului de rezoluţie cu privire la problemele noii politici economice, întocmit de V. I. Lenin. — Mai 1921 421

www.dacoromanica.ro

Dat la cules 19.09.1966. Bun de tipar 15.11.1966. Apărut 1966. Hîrtie tipar înalt A mat de 63 g/m². Format 540×840/16. Coli editoriale 32,82. Coli de tipar 38. C.Z. pentru biblioteci 3C 23=R. A. 13855.

Tiparul executat sub comanda nr. 6301/60.607 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București, Republica Socialistă România

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro